SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA
St-S:21/5

37

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje 25. XI. 1982

13. XII. 1982

5

ljubljana 1983

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje 25.XI.1982
13.XII.1982

ljubljana 1983

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

Z B O R Z D R U Ž E N E G A D E L A

9. SEJA

(25. NOVEMBRA 1982)

Predsedoval: Martin M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 9. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 93. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednico Stašo Trebežnik, za člana Viljema Režuna in Staneta Divjaka.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 9. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Medtem ko čakamo na poročilo verifikacijske komisije, mi dovolite, da posredujem nekaj obvestil.

Na sejo zbora so k posameznim točkam dnevnega reda vabljeni naslednji predstavniki: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti PTT prometa Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za letališko dejavnost Slovenije, Republiške skupnosti za ceste, Raziskovalne skupnosti Slovenije, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije in Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije in poročevalci odborov in komisij ter skupin delegatov,in sicer: Odbora za finance, Odbora za družbenoekonomske odnose, Odbora za družbenoekonomski razvoj, Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Zakonodajno-pravne komisije in Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisije za pravosodje in skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

V zvezi z delegatskimi vprašanji vas seznanjam, da ima po poslovniku Skupščine SR Slovenije delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim upravnim organom vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti.

Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila od predsednika Skupščine, predsednikov zborov in predsednikov delovnih teles. Glede na to prosim delegate, ki nameravajo zastaviti delegatska vprašanja, da jih posredujejo v pismeni obliki že na začetku seje, da bi lahko o tem obvestili Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma ustrezne republiške funkcionarje. S tem bi omogočili Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije oziroma posameznim funkcionarjem, da na vprašanja odgovore danes ali v nadaljevanju seje 8. decembra, ko bomo med drugim obravnavali tudi predloge in vprašanja delegatov.

Za današnjo sejo ste na klop prejeli seznam gradiv k posameznim aktom, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo prejeli na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k posameznim točkam dnevnega reda, zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Obveščam vas, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali ekspoze Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki ga bo podal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, k planskim aktom za prihodnje leto.

V zvezi s potekom današnje seje sem vam dolžan dati še nekaj pojasnil. Današnjo sejo sem najprej sklical za 17. november 1982. Zaradi kasnitve predložitve zvezne resolucije sem sejo preložil na današnji dan. Predvidevali smo namreč, da bo zvezna resolucija z vsemi spremljajočimi akti predložena po prvotnem zagotovilu Zveznega izvršnega sveta v takšnem roku, da bi te akte lahko v celoti obravnavali danes. Osnutek zvezne resolucije smo prejeli v začetku novembra in je bil objavljen v Poročevalcu. Spremljajoče akte smo vam poslali 11. novembra. Medtem smo bili obveščeni, da bo zaradi zaostrenih gospodarskih razmer Zvezni izvršni svet predložil spremembe in dopolnitve osnutka zvezne resolucije in spremljajočih aktov. O tem so obširno poročala tudi sredstva javnega obveščanja. Bili smo v dilemi, ali sejo ponovno prestaviti ali sklicati novo sejo. Ob iskanju najracionalnejše poti smo se odločili, da na isti seji obravnavamo osnutek zvezne resolucije hkrati z osnutkom republiške resolucije, da pa razpravo nadaljujemo 8. decembra, ko bi tudi dali soglasja k zveznim aktom.

Spremembe in dopolnitve osnutka zvezne resolucije in nova oziroma prečiščena besedila spremljajočih aktov smo prejeli v Skupščini v ponedeljek, 22. tega meseca. Danes pa so vam bila vsa ta gradiva osebno izročena. Prejeli še niste sprememb in dopolnitev k osnutku odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije v letu 1983. Kot je razvidno iz pisma predsednika Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, bo to gradivo predloženo kasneje. Nekatera gradiva, ki ste jih danes prejeli, so strogo zaupne narave, zato prosim, da to upoštevate pri ravnanju z njimi, po končani razpravi 8. decembra pa jih osebno vrnite.

Ob tem naj vas obvestim, da izločite iz gradiv, ki ste jih prejeli z razširitvijo 11.11.1982, vse spremljajoče akte k resoluciji, to so ESA 155, 154, 158, 159, 157 in 156, ker so predloženi novi, razen osnutka zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982, ki ni spremenjen in osnutka odloka o skupni politiki Jugoslavije v letu 1983, to je ESA 153, h katerim bodo naknadno predložene spremembe in dopolnitve.

Spremenjenih aktov še niso obravnavala delovna telesa. Sestala se bodo v prihodnjem tednu in vam poslala poročila k spremenjenim in dopolnjenim aktom. Menim, da bo v času do 8. decembra omogočeno opraviti razpravo o teh dokumentih v vaših delegatskih skupinah in tudi v občinskih skupščinah. Po sprejemu dnevnega reda bi se dogovorili, kaj bomo obravnavali danes in kaj v nadaljevanju seje 8. decembra. Zaželjeno je, da bi se nadaljevanja seje udeležili v enakem sestavu kot danes, ker vam je vsekakor ta problematika poznana, hkrati pa boste seznanjeni v ekspozeju in ob obravnavi zvezne resolucije z nekaterimi izhodišči, ki vam bodo koristila pri opredeljevanju v nadaljnjih obravnavah.

Zavedam se, da je vaše delo dokaj otežkočeno ob tolikšnih spremembah, ki so bile opravljene v času od sklica te seje zbora. Kljub temu pa menim, da sledite vsakodnevnim novicam glede neugodnih gospodarskih gibanj, zaradi česar je prišlo do take kasnitve in da boste z razumevanjem sprejeli razloge, ki sem jih navedel.

Ker sem obveščen, da je verifikacijska komisija končala z delom, prosim predsednico komisije, da zboru poroča.

S t a š a T r e b e ž n i k : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 9. sejo, dne 25.11.1982 je naslednje.

Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 145 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 91 delegatov; s prosvetno-kulturnega področja 12 delegatov; s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov; s kmetijskega področja 18 delegatov; iz obrtnega področja 5 delegatov; s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov; s področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje 4. okoliš 1 delegat, 5. okoliš 1 delegat, lo. okoliš 1 delegat, 41. okoliš 1 delegat, skupaj 4 delegati in s prosvetno-kulturnega področja,3. okoliš 1 delegat. Skupaj ni navzočih 5 delegatov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi kdo razpravljati o poročilu? (Nihče.) Ker ne želi nihče in ker ni spornih pooblastil, bomo o poročilu glasovali v celoti.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 9. sejo.

Ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 9. seje Zbora združenega dela.

Današnjo sejo zbora sem najprej razširil z naslednjimi predlogi zakonov: ratifikacijo sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo, ratifikacijo konvencije Mednarodne organizacije dela št. 138 o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, ratifikacijo konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije in z osnutkom zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave. Tako so ratifikacije, ki so že bile v sklicu in vse pravkar navedene v povezavi, zato jih je bilo potrebno zajeti v skupno obravnavo.

Nadalje sem razširil sejo z osnutkom resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 z naslednjimi spremljajočimi akti: osnutkom zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982, osnutkom odloka o skupni devizni politiki za leto 1983, osnutkom odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983, osnutkom odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983, osnutkom odloka o projekciji devizne bilance Jugoslavije za leto 1983, osnutkom odloka o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1983, osnutkom odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1983 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino in osnutkom zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je naknadno predložil tri zakone s predlogom, da jih obravnavamo skupaj z osnutkom republiške resolucije. Tako sem razširil dnevni red še s predlogom za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona, predlogom za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona in predlogom za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona.

Te dni smo prejeli od Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije še osnutek zakona o razporedu pravic organizacij združenega dela do zadolževanja v tujini v zvezi s posojilom, ki ga je odobrila Evropska investicijska banka in osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 s predlogom, da jih obravnavamo v decembru. Zato predlagam, da dnevni red razširimo še z navedenima aktoma.

Predlagam, da se do vseh razširitev v skladu s poslovnikom opredelimo skupaj. Želi morda kdo, da se o razširitvi kakega akta zbor posebej opredeli? (Ne želi.) Prosim, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (141 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se zbor strinja s predlaganimi razširitvami.

Glede na vse navedeno predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 9. seje Zbora združenega dela,

2. odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora združenega dela,

3. predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

4. osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983,

5. osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983,

6. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona,

7. predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona,

8. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona,

9. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona,

lo. predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona,

11. osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983,

12. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona,

13. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo,

14. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani,

15. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih s posebnim obravnavanjem držav v razvoju,

16. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju,

17. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 138 o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja,

18. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačani odsotnosti za izobraževanje,

19. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja,

2o. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije,

21. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave,

22. osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982,

23. osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983,

24. osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983,

25. osnutek odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983,

26. osnutek odloka o projekciji devizne bilance Jugoslavije za leto 1983,

27. osnutek odloka o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1983,

28. osnutek odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1983 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino,

29. osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983,

3o. osnutek zakona o razporeditvi pravic organizacij združenega dela do zadolževanja v tujini v zvezi s posojilom, ki ga je odobrila Evropska investicijska banka,

31. osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985,

32. volitve in imenovanja,

33. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev predlaganega dnevnega reda? (Nihče.)

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (143 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje soglasno sprejet.

Dogovoriti se moramo o poteku seje danes in 8. decembra. Predlagam, da današnje delo poteka predvidoma do 16. ure oziroma do 16.3o s tem, da bi skušali v tem času obravnavati prvih 12 točk dnevnega reda, vključno s predhodno obravnavo osnutka zvezne resolucije. Kolikor bo mogoče, bi obravnavali danes tudi vse predloge zakonov o ratifikacijah in osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave. V nadaljevanju pa bi obravnavali osnutek zvezne resolucije s spremembami in dopolnitvami in vse ostale zadeve, ki so na dnevnem redu od točke 22 do 33. Se strinjate s takšnim načinom dela? (Da.) Hvala lepa!

Prehajamo na 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora združenega dela.

Obvestiti vas moram, da so v zapisnikih nekatere napake, in sicer:

v zapisniku 7. seje Zbora združenega dela se na 33. strani v drugem odstavku navedena skupina delegatov, ki je postavila delegatsko vprašanje, pravilno glasi: "Skupina delegatov za področje državnih organov 1. okoliša Ljubljana Center";

v zapisniku 8. seje Zbora združenega dela se na 1. strani v petem odstavku številka odsotnih delegatov 7 nadomesti s številko 6;

na 24 strani se v drugem odstavku za skupino delegatov 4. okoliša Ljubljana Šiška vstavi ime Jože Gabrovšek.

Prosim, da te popravke v zapisnikih upoštevate.

Ima še kdo kakšno pripombo oziroma spremembo k zapisnikom? (Ne.)

Ker nima nihče pripomb oziroma sprememb k zapisniku, ugotavljam, da sta zapisnika 7. in 8. seje zbora s prej navedenimi spremembami sprejeta.

Ob tem vas obveščam, da je dal delegat Uroš Rupreht pismeno pripombo k zapisniku 6. seje Zbora združenega dela z dne 28.9.1982, in sicer, da ni v zapisniku pravilno opredeljena njegova zahteva za odgovor glede hitre ceste skozi Maribor. V zapisniku je namreč zapisano, da je delegat skupine delegatov za gospodarsko področje 41. okoliša,Maribor Uroš Rupreht postavil dodatno vprašanje, na katerega je odgovoril Živko Pregl. V pojasnilo naj navedem, da je neposredni zapis seje v magnetogramu in bo kasneje objavljen v sejnih zapiskih, kjer so v celoti navedene vse razprave. Zapisnik seje pa obsega le glavne podatke o delu na seji.

Delo bomo nadaljevali na skupnem zasedanju z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom.

Med tem se je seji pridružila tudi tovarišica Helena Konda, 5. okoliš Ljubljana Vič-Rudnik, tako da je na današnji seji navzočih 146 delegatov. Pravkar pa sem obveščen, da je prišla tudi tovarišica Alojzija Bašar, delegatka prosvetno-kulturnega področja, 3. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik, tako da je na seji navzočih 147 delegatov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.3o in se je nadaljevala ob lo.3o.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Predlog sprememb in dopolnitev je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v Poročevalcu št. 19.

O nekaterih najbistvenejših vprašanjih v zvezi s tem aktom je govoril na skupnem zasedanju predsednik Izvršnega sveta. Iz njegovega izvajanja se da ugotoviti, da zaradi zamud pri sprejemanju planov na vseh ravneh ne bo mogoče na današnji seji sprejemati tega akta. Zato bomo danes opravili kar najbolj široko obravnavo o tem aktu, s tem da naj bi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v nadaljnjem usklajevanju proučil vse predloge in jih kolikor so sprejemljivi, ustrezno upošteval ter predložil morebitne spremembe in dopolnitve, ko bomo nadaljevali razpravo in sklepanje o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Danes ste prejeli stališča Družbenopolitičnega zbora, ki predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana obravnava na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želi mora predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Živko Pregl, direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Ž i v k o P r e g l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Za nami je intenzivno, skoraj celoletno delo na spremembah in dopolnitvah planskih aktov v SR Sloveniji. Izvršni svet je v preteklih mesecih posredoval Skupščini in temeljnim nosilcem planiranja potrebna izhodišča in analize ter poročal o dosedanjem poteku teh aktivnosti. Predložene spremembe in dopolnitve družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 smo pripravili na osnovi pobud in stališč ob obravnavi osnutka v delovnih telesih in zborih Skupščine, v Zvezi sindikatov Slovenije in v Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva. Upoštevali smo tudi pobude posameznih podpisnikov, predvsem rezultate njihovega usklajevanja ob predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije.

V času obravnave tega dokumenta podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana usklajujejo svoje planske naloge ter jih preverjajo in konkretizirajo v spremembah in dopolnitvah svojih planskih aktov. Hkrati teče tudi oblikovanje ekonomske politike za leto 1983. Glede na zamude sprememb planskih dokumentov, nekaterih temeljnih nosilcev in zlasti zaradi zaostajanja priprav in usklajevanja nujnih sprememb planskih aktov na zvezni ravni dobiva resolucija za leto 1983 značaj temeljnega akta družbenoekonomske politike.

V zaostrenih pogojih gospodarjenja, zlasti zaradi problemov zunanje in notranje likvidnosti v Jugoslaviji se ponovno odpira vprašanje prioritetnih nalog in usmeritev družbenega plana Jugoslavije. Poleg tega je potrebno preveriti ustreznost nekaterih takrat dogovorjenih rešitev ter zlasti uskladiti in konkretizirati tiste naloge, ki so bile obravnavane že ob sprejemanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985, vendar je bila njihova dokončna opredelitev prepuščena poznejšim rešitvam. Opredeljene so bile namreč v III. poglavju družbenega plana Jugoslavije kot naloge, o katerih se je treba še uskladiti.

S temi spremembami moramo na osnovi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije spremeniti dosedanjo strategijo razvoja Jugoslavije. Gre za to, da vse razpoložljive materiale, družbene in druge zmogljivosti usmerimo v doseganje večjega deviznega priliva, kar edino lahko omogoča redno poravnavo obveznosti do tujine, rast proizvodnje ter s tem zagotavljanje pogojev življenja in dela delovnih ljudi. Takšen koncept razvoja pa terja dolgotrajnejše usklajevanje v združenem delu ter med socialističnimi republikami in socialističnima avtonomnima pokrajinama. To bo tudi omogočilo lažje in dosledno izpolnjevanje skupno dogovorjenih planskih usmeritev. V Sloveniji ob tem menimo, da je ta cilj mogoče uresničiti le na osnovi trajnih proizvodnih in dohodkovnih povezav združenega dela v vsej državi, kar je tudi pogoj za preseganje sedanjih negativnih odklonov v delovanju enotnega jugoslovanskega trga. S tega stališča tudi sprejemamo predlog Zveznega izvršnega sveta za podaljšanje rokov pri pripravi sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije si prizadeva, da bi kljub zastojem pri pripravi zveznih planskih aktov podpisniki uskladili dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije do konca tega leta. S podpisom dogovora in sprejetjem resolucije bodo opredeljeni temeljni pogoji gospodarjenja ter dana možnost za ustrezno zaokrožitev procesa sprememb in dopolnitev planskih dokumentov temeljnih nosilcev. Hkrati bo zaključek te faze dal na osnovi usklajenih nalog združenega dela tudi izhodišča za delo delegatom Skupščine SR Slovenije pri oblikovanju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije.

Temeljno vsebino sprememb in usmeritev družbenega plana SR Slovenije smo v Skupščini predstavili že ob razpravi o osnutku in ob obravnavi osnovnih usmeritev dogovora o njihovih temeljih. Menimo, da teh ugotovitev zato ne kaže ponavljati.

Hkrati predlagamo, da zaradi nujnosti uskladitve družbenega plana SR Slovenije s skupno dogovorjenimi planskimi usmeritvami v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji zbori Skupščine SR Slovenije danes ne sklenejo obrav-

nave s sprejetjem sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985, ampak da jo podaljšajo v prihodnje leto. V tem času bi spremembe družbenega plana republike dopolnjevali s spremembami in dopolnitvami planskih aktov na zvezni ravni in rešitvami, ki bodo izhajale iz operacionalizacije dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Branka Car, gospodarsko področje, 25. okoliš, Novo mesto.

B r a n k a C a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupine delegatov gospodarskega, socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega področja za Zbor združenega dela s sedežem v Novem mestu in skupina delegatov za Zbor občin so 19. novembra 1982 obravnavale predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 ter sprejeli naslednja stališča in pripombe.

Gospodarstvo posluje že v tekočem letu v izredno težkih gospodarskih razmerah. Osnutek resolucije za prihodnje leto napoveduje nadaljnjo zaostrovanje in nove naloge, zlasti zaradi velikih obveznosti do tujine. Delegati se zavedamo, da je to objektivna nujnost, na katero moramo računati. Kljub temu menimo, da bi bilo potrebno v resolucijo vnesti več spodbujevalnih elementov gospodarjenja za prihodnje leto. Rešitev obstoječih gospodarskih razmer ni le v omejevanju najrazličnejše porabe, ampak predvsem v večjem in boljšem delu.

Glede kvantifikacij opozarjamo, da ni mogoče vseh zadolžitev uporabljati linearno za vse občine. Ob predvidenem 15 % povečanju izvoza na konvertibilno območje moramo opozoriti, da ta odstotek ni sprejemljiv predvsem za tista področja, kjer smo bili že do sedaj usmerjeni na konvertibilni izvoz. Izvoz naše občine na to območje predstavlja okoli 9 % slovenskega izvoza, to je trikrat toliko kot predstavlja delež novomeškega gospodarstva v republiki. Zato je 15 % povečanje izvoza na konvertibilno področje za našo občino neuresničljivo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, gospodarsko področje, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš predsednik je že v uvodu rekel, da imamo pravzaprav danes delegati težko nalogo, ker razpravljamo o nekaterih dokumentih, ki so bili od takrat, ko so jih delegati dobili v razpravo pa do danes, že velikokrat spremenjeni. Naša skupina delegatov podpira predloge, ki so bili dani v uvodnih besedah, da se odloži sprejem in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Kljub zakonu o družbenem planiranju kasnijo spremembe vseh aktov, ki se nanašajo na to področje. Usklajene namreč niso konkretne naloge podpisnikov dogovora. Kasnijo tudi vse spremembe in dopolnitve planov tako pri temeljnih nosilcih kot v republiki in federaciji. Danes naj razpravljamo o razvoju do leta 1985, ne moremo pa določiti osnovnih usmeritev za leto 1983. Kakšen smisel ima potem, da hitimo s spremembami planskih dokumentov? Ugotovimo najprej dejansko stanje, nato pa delajmo plane za naprej. Ker danes nismo v stanju, da to naredimo, predlagamo, da se to odloži za toliko časa, da bodo jasno oblikovane in opredeljene razvojne usmeritve, zlasti pa ukrepi ekonomske in razvojne politike. Skladno s tem je upoštevati tudi ostala določila, saj je enak problem usklajevanja planov v združenem delu. Konkreten predlog naše skupine delegatov torej je, da se sprejem predloga sprememb odloži, več truda pa vložimo v odpravljanje težav in vzpostavljanje ekonomskih zakonitosti v letu 1983. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo besedo? (Ne.) Želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Da.)

Ž i v k o P r e g l : Tovarišice in tovariši delegati! Glede na razpravo delegatke iz občine Ljubljana Moste-Polje bi rad povedal, da imamo opravka z dvema različnima zadevama. Eno je, da odlagamo sprejem sprememb plana, medtem ko udeleženci dogovora o temeljih družbenega plana republike ocenjujejo, da so glavne naloge iz dogovora usklajene in da ga bo mogoče do konca leta podpisati. Treba je namreč vedeti, da so v dogovoru opredeljene samo nekatere konkretne, najpomembnejše naloge za republiko. Po teh segmentih razvoja so doslej udeleženci v glavnem usklajeni. V prihodnjih dneh bo potrebno doseči še nekatere uskladitve. Ta neposredna povezava med dogovorom in sprejemanjem zveznega družbenega plana ni tako tesna kot to velja za republiški plan in zvezni plan. Od tod in iz stvarnih materialnih ocen izhaja stališče udeležencev dogovora o temeljih plana republike, da ga lahko do konca letošnjega leta podpišejo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : To kar je poudaril tovariš Pregl, smo ob razpravi o dogovoru o temejih plana na zadnji seji zbora tudi priporočili Izvršnemu svetu, da skupaj z ostalimi podpisniki naredi vse, da bi vendarle do konca leta dogovor podpisali, saj le-ta predstavlja eno od temeljnih usmeritev za nadaljnje načrtovanje dela organizacij združenega dela do leta 1985.

Želi morda še kdo besedo? Besedo ima Mihael Vrtačnik, kmetijska dejavnost, 5. okoliš, Lenart.

M i h a e l V r t a č n i k : Skupina delegatov je imela naslednje pripombe.

Namen vsakega plana je jasen, kakor tudi to, da se je po njem treba ravnati in da predstavlja okvire, prek katerih se naj ne bi šlo. V sedanji situaciji najbrž vse težnje in želje ne bodo prišle do izraza. Ker so na območju skupine delegatov tudi nerazvite občine, so bile pripombe oziroma predlogi za dopolnitev družbenega plana SR Slovenije postavljeni predvsem s stališča, kako bi se v zaostrenih pogojih gospodarjenja izkopali iz nerazvitosti ali pa vsaj preprečili še večji razkorak med razvitimi in nerazvitimi občinami.

Vsi poznamo pomembnost kmetijstva. V manj razvitih občinah je ta panoga gospodarstva zelo pomembna in zaposluje največ ljudi. Vemo pa tudi, da ima največje možnosti razvoja tako v privatnem kot v družbenem sektorju. Da bi bil hitrejši razvoj možen z več sredstvi vemo, vendar teh ni. Tako odpravimo vsaj anomalije pri cenah. Družbeni plan je treba dopolniti s tem, da se bo v Socialistični republiki Sloveniji pri politiki cen težilo k uskladitvi cen kmetijskih pridelkov in živine z ostalimi republikami. Namreč, to kar se na primer v zadnjem času dogaja, je nemogoče. Če bi bil recimo kdo danes na Katarininem sejmu, kjer so navzoči tudi kupci iz drugih republik, bi videl, kaj se v resnici dogaja.

Na nivoju Socialistične republike Slovenije bi moral obstajati rizični sklad, ki bi se uporabljal za regulacijo cen ob naravnih izpadih ali pri hiperprodukciji (na primer obilna sadna letina, kot je bila letos, potem pa slaba digestija sladkorne pese itd.).

Obstoječi sistem regresiranja in premiranja je preveč kompliciran in prinaša kmetijstvu preveč birokracije. Mogoče ni potrebno v tem smislu dopolnjevati resolucije in družbenega plana. Želim pa opozoriti, da z vso birokracijo v osnovi rušimo tisto, kar bi lahko recimo ohranilo delo pospeševalne službe.

V predlog sprememb in dopolnitev plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981-1985 bi bilo potrebno vnesti tudi rešitev financiranja vzdrževanja lokalnih cest po 31.12.1982. V skupini prevladuje mnenje, da bi na tem področju morala obstajati solidarnost vsaj za nerazvite občine, ki bodo zelo težko zagotavljale sredstva v ta namen. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Branko Mervič, gospodarsko področje, 12. okoliš, Kranj.

B r a n k o M e r v i č : Ker smo razpravo in pripombe predložili že na samem začetku seje, ugotavljam, da so le-te v veliki meri istovetne z dokumenti, ki smo jih dobili po razpravi na skupini delegatov. Naše pripombe bom zato skrajšal in poudaril tisto, na kar do sedaj še ni bilo posebej opozorjeno.

Skupina delegatov iz Kranja sodi, da je načrtovanje povečanja izvoza precenjeno. V petletnem obdobju bi morali izvoz v povprečju letno realno povečati za 8,8 %, v obdobju 1983-1985 pa za 6,8 %, kar kaže na to, da bi moral izvoz v letih 1981 in 1982 naraščati vsaj za približno lo %. Podatki pa kažejo, da je bilo v Sloveniji v letu 1981 doseženo 7,7 %-no realno povečanje konvertibilnega izvoza, v prvih osmih mesecih letos pa le 4,4 %-no povečanje. Lanski in letošnji izvozni rezultati, doseženi ob izrednih naporih, dokazujejo, da so takšna predvidevanja previsoka. Previsok je tudi delež izvoza v družbenem proizvodu gospodarstva Slovenije. V letu 198o je bil neposredni izvoz, brez premij in stimulacij v družbenem proizvodu udeležen le z 22 % in ne 27 %, v prvem polletju letos pa celo nekoliko manj. Predvidena 37 %-na udeležba izvoza v družbenem proizvodu v letu 1985 je torej izrazito visoka. Ob tem je potrebno opozoriti še na naslednje.

Zaradi visokih razlik med domačimi in izvoznimi cenami povečanje deleža izvoza v družbenem proizvodu ni sorazmerno z rastjo izvoza. Te razlike se bodo deloma ohranile tudi v obdobju 1983-1985, zaradi česar se kljub morebitnemu visokemu nominalnemu povečanju izvoza udeležba izvoza v družbenem proizvodu ne bo povečala za toliko, kot je predvidena s spremembami družbenega plana. Ob bistvenem povečanju izvoza je za 5-letno obdobje predvideno ohranjanje dosežene ravni uvoza oziroma njegovo malenkostno povečanje v letih 1983-1985. Ob že doseženem izrazito nizkem nivoju uvoza ima za nadaljnjo stagnacijo uvoza surovin, reprodukcijskega materiala in opreme verjetno lahko tudi precejšnje negativne posledice na povečano izvozno usmerjeno proizvodnjo.

Glede na že doseženo in z resolucijo za leto 1983 predvideno upadanje osebne in skupne porabe, sta povsem neusklajeni določbi o gibanju teh oblik porabe v celotnem 5-letnem obdobju. Po spremembah družbenega plana bi osebna poraba v obdobju 1981-1985 v povprečju letno upadla za 2,3 %, od tega osebni dohodki na zaposlenega 3,7 %, v obdobju 1983-1985 pa naj bi bil ta padec zaradi naraščanja v letih 1984-1985 manjši, in sicer o,4 oziroma o,2 %. Enaka razmerja v povprečju 1 %-no realno upadanje bi veljalo tudi za skupno porabo. Dejansko pa so se osebni dohodki na zaposlenega v letu 1981 realno zmanjšali za 8,8 %, v letošnjih osmih mesecih za 1,5 %. Resolucija za leto 1983 pa predvideva 7 %-no realno zmanjšanje. Sredstva skupne porabe so bila lani realno za lo % manjša, v letu 1983 pa bi bilo v skladu z resolucijo njihovo zmanjšanje 7 %-no. Ob takih gibanjih bo težko omejiti upadanje rasti sredstev za osebno in skupno porabo na predvideni nivo, temveč bo ta padec večji, kot ga določajo spremembe družbenega plana.

Glede produktivnosti dela smo do sedaj opredelili to področje kot eno temeljnih stabilizacijskih razvojnih nalog. V tem okviru pa smo poudarili tudi pomen izboljšanja kvalitete proizvodov. V bodoče je zato še toliko bolj pomembno, da vse organizacije združenega dela organizirano in dolgoročno izboljšujejo kvaliteto proizvodov. Zato delegacija predlaga, da se družbeni plan dopolni z naslednjimi nalogami:

V poglavju 2.2. naj se za prvim odstavkom doda nov odstavek, ki naj se glasi: "Za povečanje produktivnosti dela kot ene izmed osnov za ekonomsko stabilizacijo je potrebno s trajno akcijo ustvariti splošno družbeno klimo za izboljšanje kakovosti proizvodov in storitev. Politika kakovosti proizvodov in storitev mora postati sestavni del planov celotnega družbenega plana in družbenopolitičnih skupnosti".

V poglavju 5.2. naj se za prvim odstavkom doda nov odstavek, ki naj se glasi: "Pri tem je potrebno zagotoviti, da v vseh organizacijah združenega dela, povezanih v reprodukcijske celote, sprejmejo dolgoročno politiko kakovosti, ki bo v funkciji politike ekonomske stabilizacije in ciljev dolgoročnega družbenoekonomskega razvoja".

Še na nekaj zadev bi želel opozoriti. Ugotavljamo, da je neustrezna določba, da bodo interesne skupnosti družbenih dejavnosti ob drugačnih nominalnih gibanjih, kot so planirana v letnih planskih aktih, sproti usklajevale priliv

sredstev z obsegom, ki je planiran za zadovljevanje skupnih potreb in s tem zmanjšale obremenitev zavezancev za prispevek. Zagotoviti bi bilo potrebno predvsem realnost planiranja vseh elementov, ki vplivajo na obseg družbenih sredstev (predvsem vpliv cen) tako da bodo tudi realizirani letni prilivi. Če pa so tekoča gibanja bistveno drugačna od planiranih to pomeni, da ni mogoče le pri skupni porabi vztrajati na planiranem, ampak je potrebno to uskladiti tudi s tekočimi gibanji, zaradi česar je omenjena določba nesmiselna.

Sicer pa delegacija podpira mnenja, stališča in predloge, ki jih je v spremembah družbenega plana Slovenije oblikoval Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja. Predlagamo, da se v čim večji meri upoštevajo pripombe delegacije 12. okoliša. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi morda še kdo besedo? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo.

Izhajajoč iz ugotovitev Izvršnega sveta, iz ugotovitev delovnih teles zborov in tudi iz nekaterih današnjih razprav predlagam zboru, da sprejme tale sklep:

1. Sklepanje o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 se odloži.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči predloge in pripombe in stališča delovnih teles Skupščine in zborov, stališča Družbenopolitičnega zbora ter skupin delegatov in jih, kolikor so sprejemljivi, predloži kot spremenjevalne in dopolnilne predloge ob nadaljevanju razprave o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep,naj prosim glasuje! (144 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet. Predlagani sklep je sprejet tudi v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob lo.55 uri in se je nadaljevala ob 11.45.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

Osnutek resolucije je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Ekspoze smo poslušali na skupnem zasedanju. Poleg osnovnega gradiva ste prejeli kot analitično gradivo globalno oceno uresničevanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1982 in oceno možnosti razvoja v letu 1983, kar vse je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 19.

Danes ste prejeli na klop predloge Skupnosti socialnega varstva Slovenije in Zdravstvene skupnosti Slovenije za dopolnitev resolucije, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, stališča in pripombe k republiški in zvezni resoluciji Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, stališča in predloge Gospodarske zbornice Slovenije k republiški in zvezni resoluciji. Na klop ste prejeli tudi predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava osnutek resolucije na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Prejeli ste tudi predlog ugotovitev in sklepov, ki so pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih Skupščine in zborov, ki ga bo dokončno oblikovala medzborovska skupina delegatov, sestavljena iz članov skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Iz našega zbora sta v skupini Bernard Krivec in Terezija Štefančič. Zato prosim navedena člana skupine delegatov, da spremljata razpravo in predlagata morebitne spremembe in dopolnitve po uskladitvi v medzborovski skupini delegatov.

Sprašujem predstavnike delovnih teles, če želijo morda besedo? (Ne želijo.) Morda želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo.Besedo ima tovariš Viktor Ptičar, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor Tabor.

V i k t o r P t i č a r : Tovarišice in tovariši delegati! Združeno delo iz občine Maribor Tabor posreduje naslednje pripombe k osnutku resolucije SR Slovenije v letu 1983.

Podpiramo cilje republiške resolucije. Pozdravljamo ukrepe v smeri večje ekonomske motiviranosti izvoza,pri čemer pa opozarjamo, da je potrebno čimprej operacionalizirati resolucijska izhodišča, predvsem glede razpolaganja z devizami, ki jih organizacije združenega dela ustvarjajo z izvozom iznad načrtovanega ter glede načina združevanja sredstev v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino za izvozne spodbude.

Resolucija postavlja kot eno od prioritetnih nalog zahtevo po povečanju kmetijske proizvodnje, ne podaja pa nobenih rešitev glede možnosti odpravljanja disparitet v cenah kmetijskih proizvodov, ki povzročajo nenehne probleme tako na področju proizvodnje kot tudi preskrbe.

Na področju cestne infrastrukture resolucija opredeljuje naloge, ki so dogovorjene z dogovorom o spremenjenih temeljih družbenega plana, le-tega pa še nismo sprejemali, zato je nujno potrebno izpostaviti vprašanje nadaljnje izgradnje hitre ceste skozi Maribor, ki je širšega družbenega pomena in v katero je vloženih ogromno sredstev.

Za pomembne izvozne projekte je predvideno združevanje sredstev, zato je potrebno čimprej opredeliti vire in načine za združevanje teh sredstev, ker je to eden od bistvenih elementov za pripravo letnih načrtov organizacij združenega dela. Zato je potrebno določiti krajši rok, kot je naveden v resoluciji.

Prav tako pozdravljamo resolucijsko določilo, da morajo v samoupravnih interesnih skupnostih opraviti selekcijo med posameznimi programi in glede na materialne možnosti prilagoditi standarde in normative. Opozarjamo pa, da se morajo te aktivnosti pričeti takoj in sistematično ter organizirano tako v republiških kot tudi v občinskih interesnih skupnostih.

Zadnji odstavek v točki 5 predvideva, da bi v letu 1983 morali zagotoviti vire za plačilo neporavnanih obveznosti republike do proračuna federacije iz leta 1982, ki izhaja iz nizke rasti priliva temeljnega prometnega davka v letu 1982. Menimo, da se s tem ponavlja dosedanja praksa, da se med letom gospodarstvo srečuje z novimi obremenitvami, namesto da se pogoji gospodarjenja določijo že v fazi priprave gospodarskih načrtov. Zato vztrajamo pri tem, da morajo viri tudi za te obveznosti biti že vgrajeni v predlog resolucije, da bi lahko vsi načrtovalci realno planirali.

Poglavje IV, drugi dokumenti k osnutku resolucije, bistveno vplivajo na pogoje gospodarjenja združenega dela. Ker ob obravnavi osnutka resolucije, razen točke 10, drugi dokumenti niso priloženi, je nemogoče presojati ustreznost besedila v delu resolucije, ker smo v načelu lahko vsi soglasni z zastavljenimi izhodišči in usmeritvami, pri oblikovanju konkretnih kriterijev pa so razhajanja lahko očitna. Zato tudi menimo, da bi kompleksna razprava o samem osnutku mogoče bila le ob sočasni razpravi izvedbenih dokumentov. Na ta način bi združeno delo dobilo tista realna izhodišča in se seznanilo z realnimi pogoji, v katerih bi potekalo gospodarjenje.

Poleg tega bi resolucija lahko bila na nekaterih področjih bolj konkretna (npr. glede energetike itd.). Pri načrtovanju bi morali doseči večjo pravočasnost in sočasnost, da bomo lahko realnejše načrtovali.

K oddani pismeni razpravi bi dodal samo še nekaj besed. Resolucija zelo malo oziroma premalo govori o zaposlovanju, kako je s povečanjem zaposlenih v gospodarstvu, v negospodarstvu itd. Ne bi si smeli več privoščiti hitrejše rasti zaposlovanja v negospodarstvu. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Mirko Kavčič, področje gospodarstva, 24. okoliš, Cerknica.

M i r k o K a v č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz naše občine želi opozoriti na nekatera vprašanja v zvezi z opredelitvami skupne porabe.

V osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 je tudi opredelitev, da bodo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb rasla za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka. Čeprav je v resoluciji selektivnost opredeljena, moramo opozoriti na neskladje med pravicami in dejanskimi možnostmi financiranja skupne porabe.

S pravno ureditvijo na posameznih področjih skupne porabe smo razširili pravice daleč nad zmožnostmi njihovega financiranja. Zato se ob oblikovanju skupne porabe vedno srečujemo z vprašanjem, katere pravice in pri kateri samoupravni interesni skupnosti naj prišKrtnemo, vendar v končni fazi to vedno pomeni subjektivno presojo z zakonom opredeljenih pravic. Zato menimo, da bomo težko dosegli zmanjšanje skupne porabe, ne da bi začeli krčiti obseg pravic.

Drugo vprašanje se nanaša na standarde in normative. Ugotavljamo, da normative in standarde skoraj v celoti oblikujejo inštitucije na nivoju republike in da imajo občine nanje majhen vpliv. Zato se dogaja, da nekje presegajo normative tudi za 5o odstotkov, kar v teku izvajanja plana povzroča potrebo po dodatnem financiranju.

Kot tretje bi radi opozorili na sistem solidarnosti.Ugotavljamo namreč, da je izredno zapleten in večkrat skoraj do konca leta ne vemo za znesek solidarnosti. To povzroča izredne težave v samoupravnih interesnih skupnostih in tudi težave pri usklajevanju z resolucijo. Tako imamo v občini Cerknica v letošnjem letu primer, da smo izgubili solidarnost za zdravstveno skupnost. Kolikor hočemo nadomestiti znesek izpadle solidarnosti, to zahteva povečanje sredstev, ki jih zbiramo v občini in to prek okvirov, ki jih dovoljuje resolucija. Na drugi strani pa občine, ki dajejo solidarnost, lahko na račun zmanjšanja solidarnosti povečajo svojo porabo. Tako se nenadoma pojavi razkorak med možno porabo v posameznih občinah. Zato predlagamo, da v takšnih primerih lahko občine, ki so izgubile solidarnost, povečajo svojo porabo nad resolucijske okvire, v občinah, v katerih pa zmanjšujejo prispevke za solidarnost, pa ustrezno manjši porast resolucijskih okvirov. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Preden nadaljujemo z razpravo, predlagam, da ste pozorni tudi do ugotovitev in stališč, ki so predložena zboru kot sklep Skupščine. To zaradi tega, ker se ugotovitve in stališča dotikajo prav vprašanj na področju zaposlovanja, o katerih je govoril delegat iz Maribora in skupne porabe, o kateri je govoril delegat iz Cerknice. Tako bi se ob razpravah lahko opredelili tudi do vsebine tega akta.

Besedo ima tovariš Jože Vukelj, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Radovljica za Zbor združenega dela je obravnavala navedeni osnutek na sejah dne 12. novembra 1982. Med drugim je sprejela naslednje sklepe.

Podpiramo vsa prizadevanja pri oblikovanju aktivnosti na področju ekonomskih odnosov s tujino. Menimo pa, da bi bilo potrebno materialne okvire razvoja republike v letu 1983 opredeliti. Poleg globalne rasti izvoza na konvertibilno področje, bi bilo treba opredeliti tudi rast po posameznih dejavnostih in opredeliti delež deviz za razpolago v osnovnih organizacijah združenega dela, predvsem pa izvoznikov.

Pri opredelitvi predvidenih investicijskih programov, to je poglavje 3.3. stran 32, pa predlagamo, da se kot prednostne investicije uvrstijo poleg navedenih gospodarskih investicij tudi investicije,ki zagotavljajo nadomestitev uvoženih tekočih goriv z drugimi domačimi gorivi. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Božič, predstavnik Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

J o ž e B o ž i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z osnutkom resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 se v zaostrenih pogojih gospodarjenja v zvezi z uresničevanjem zakonov in samoupravnih sporazumov s področja socialnega varstva odpirajo nove vsebine in s tem tudi nove naloge.

V Skupnosti socialnega varstva smo podprli temeljne usmeritve resolucije. Vendar je dosedanje usklajevanje v skupnosti pokazalo, da z razpoložljivim okvirom sredstev ne bo mogoče zagotoviti vseh v zakonih in s samoupravnimi sporazumi dogovorjenih pravic. Potrebno bo še nadaljnje usklajevanje in tudi posegi v obstoječe pravice in programe socialnega varstva oziroma pospešiti bo treba nekatere samoupravne poti reševanja problemov, neposredno po izvirnih nosilcih socialne politike, to je delavcih samih v organizacijah združenega dela. Socialni razvoj in socialna politika kot sredstvo njegovega uresničevanja je bila in je še vedno v funkciji nakopičenih ekonomskih in gospodarskih problemov naše družbe, kar preprečuje hitrejše preusmerjanje njene pretežno zaščitne funkcije v aktivno socialno politiko in sestavni del družbenoekonomskih odnosov in družbenoekonomskega razvoja.

Ena izmed najpomembnejših nalog v letu 1983 in v naslednjih letih bo vsekakor zagotoviti tako aktivno razvojno socialno politiko, da bo trdnejši prispevek k uresničevanju gospodarske stabilizacije in večanju produktivnosti dela. Da bi to dosegli v praksi, ne moremo trditi, da v naši republiki nimamo v tem smislu javnih izhodišč in v republiki dogovorjene razvojne usmerjene socialne politike. V naslednjem letu bo treba okrepiti aktivnost vseh subjektov političnega sistema našega samoupravljanja, posebej še delegatskega skupščinskega sistema za določnejši premik uveljavljanja socialne varnosti delovnih ljudi in občanov samih, tudi v neposredni praksi. Zavzeti se bo treba, da bodo samoupravne interesne skupnosti s področja socialnega varstva resnično prispevale k ustvarjanju skupnega dohodka na osnovi združevanja dela in sredstev s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem. Še posebej pa se bo treba zavzeti za uveljavljanje skupnosti socialnega varstva v občinah kot mesta samoupravnega dogovarjanja in usklajevanja socialno-varstvenih pravic.

V združenem delu je treba razvijati širše motivacije za produktivnejše delo, ki bo kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja omogočalo ustrezno socialno varnost delavcem in njihovim družinam, na osnovi hitrejšega opuščanja avtomatizmov in linearnega določanja socialno-varstvenih pravic, omogočalo večjo selektivnost ukrepov, domicilno odločanje; skratka najširše uveljavljanje samoupravnega odločanja delavcev v oblikah in prednostnih nalogah pri uresničevanju socialnega varstva. To pa je poleg oblikovanja sredstev za osebne dohodke, odvisnosti od rezultatov dela in gospodarjenja tudi zagotovitev sredstev za upokojence, družbeno varstvo otrok, razna nadomestila v zvezi z zdravstvenimi prispevki, zaposlovanjem (o tem je široko govoril tovariš Zemljarič), usposabljanje invalidov, reševanje stanovanjske problematike in zagotavljanje socialne varnosti oseb brez drugih sredstev za preživljanje v okviru dogovorjenega sistema solidarnosti, na podlagi odločitev delovnih ljudi samih in le na samoupravni osnovi in na podlagi skupnih interesov takega sistema solidarnosti.

Da bi resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 bolj konkretno motivirala nosilce družbenega razvoja za aktivnejšo socialno politiko, smo v skupnosti socialnega varstva predlagali, da se v resoluciji v cilju aktivne socialne politike vključi, da so delo in delovni rezultati temelj socialne varnosti posameznika in njegove družine. Dogovorjena medsebojna solidarnost pa je podlaga socialne varnosti le za tiste, ki si jo kljub svojemu delu in prizadevanjem ne morejo zagotoviti sami. Po vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naj v samoupravnih organih proučijo vzroke dosedanjega nizkega dohodka in osebnega dohodka delavcev, ki že

dalj časa povzemajo oblike socialnih prejemkov in da sprejmejo ukrepe, ki bodo takim delavcem omogočali, da si z rezultati svojega dela in s solidarnostjo v temeljnih organizacijah združenega dela ali v širši dohodkovni povezanosti zagotovijo dogovorjeno raven socialne varnosti.

V temeljnih organizacijah združenega dela je potrebno zagotoviti nadzor in stalno spremljati vzroke odsotnosti z dela zaradi bolezni in poškodb, ki zmanjšujejo obseg in kakovost proizvodnje in povečujejo obveznosti do nadomestil. Glede nadomestil osebnega dohodka je potrebno v 1983. letu uveljaviti dogovorjeno izhodišče, da naj bodo nadomestila nižja v primerih krajše in višja v primerih daljše odsotnosti z dela. V postopku ugotavljanja upravičenosti do posameznih oblik socialno-varstvenih pomoči naj pristojni organi dosledno upoštevajo dejanski materialni položaj družine; kjer le obstojajo možnosti naj samoupravne interesne skupnosti posamezne oblike denarnih prejemkov nadomestijo s funkcionalnimi oblikami pomoči, na primer na področju družbenega varstva otrok, nastanitve, prehrane učencev, študentov in podobno.

Dosledno je treba izpeljati enotno, skupno evidenco prejemnikov socialnovarstvenih pomoči v občinah, kar pa ne bo mogoče brez aktivne in odločilne vloge organizacij združenega dela in tudi krajevnih skupnosti. V vseh organizacijah izvajalcev storitev, zdravstvene in socialno-varstvene dejavnosti naj skupaj s pristojnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi preverijo možnosti, da del obstoječih zmogljivosti ponudijo uporabnikom neposredno, kot na primer posamezne zdravstvene storitve, vključno s strokovno nego na domu, organizirano družbeno prehrano, varstvo otrok in tako dalje, kar bi pomenilo nadaljnji korak pri uresničevanju neposredne svobodne menjave dela in prispevek k izboljšanju družbenega standarda delavcev in k večanju produktivnosti dela.

Predlagana dopolnitev resolucije celoviteje opredeljuje aktivno socialno politiko. Medtem ko so v predloženem besedilu resolucije nekatere od nalog s tega področja sicer navedene na različnih mestih, vendar ne dajejo zadostne motivacije za uresničevanje dogovorjene socialne politike v letu 1983.

Podpiramo tudi predlog ugotovitev in sklepov vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije k osnutku resolucije. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Božidar Colarič, področje gospodarstva, 33. okoliš, Šentjur pri Celju.

B o ž i d a r C o l a r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije v občini Šentjur pri Celju je podrobno proučila osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 in ugotovila, da so izhodišča resolucije in celotna resolucija dejansko napisana v smislu potreb družbenega trenutka in spoznanih gospodarskih razmer v tem letu.

Resoluciji ne osporavamo velike mere realnosti in tudi usmeritev, ki jih bomo lahko s skupnimi napori v prihodnjem letu le realizirali. V proračunsko dopolnjenih občinah naše republike se zavedamo, da so tudi v teh zaostrenih razmerah določila o skladnem razvoju celotne republike še vedno veljavna. Vendar nas le zaskrbljuje, da v besedilu resolucije ni omenjena skrb za nadaljnji skladnejši razvoj celotne družbenopolitične skupnosti. Zavedamo se, da je v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1981-1985 opredeljena naloga in cilji za doseganje skladnejšega razvoja celotne republike. Menimo pa, da ne bi bilo odveč tudi v resoluciji zapisati, da bodo manj razvita območja Slovenije tudi v prihodnjem letu imela prioriteto na posameznih področjih, tako kot smo opredelili v družbenem planu 1981-1985.

Predlog utemeljujemo z naslednjim. Nesporno je dejstvo, da so manj razvita območja v naši republiki v preteklih letih dosegala razvoj, ki bi ga na posameznih področjih, predvsem šolstva, otroškega varstva in zdravstva težko pričakovali, če ne bi bila prisotna solidarnost in skrb za skladnejši razvoj vseh območij v naši republiki. Zato pa je na nekaterih območjih razvoj družbenih dejavnosti presegal razvoj materialnih sredstev in proizvodnih kapacitet in danes je tako marsikatero območje v situaciji, ko so mu razvite družbene dejavnosti velika obremenitev in jih ne morejo več financirati v obsegu, ki bi

zagotavljal normalno nadaljevanje posameznih vrst družbenih dejavnosti. Zato je v tem trenutku še nadalje potrebno obdržati solidarnost na področju financiranja posameznih vrst družbenih dejavnosti in bi v primeru, če bi v resoluciji ne zapisali te skupne obveznosti, lahko solidarnost na nekaterih področjih izostala.

Težavne gospodarske razmere in novi pogoji življenja v prihodnjem letu najbrž ne bi mogli poseči v osnovne in vitalne sfere družbenih dejavnosti. Zato menimo, da bi skupna usmeritev in skrb za nadaljnjo nemoteno dejavnost osnovnih področij v družbeni dejavnosti le bila zapisana v resoluciji. Zato predlagamo, da se v tem smislu dopolni besedilo resolucije za prihodnje leto Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Branko Berlot, področje gospodarstva, 32. okoliš, Velenje.

B r a n k o B e r l o t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Velenje daje naslednje predloge in pripombe.

Ekonomski odnosi s tujino. Poudarjeno izvozno usmerjenost resolucije na konvertibilni trg podpiramo, saj nam potrjuje, da smo imeli prav, ko smo izvoz sami že zdavnaj spoznali in sprejeli za razvojno usmeritev in eksistenčno nujnost. Pri tem pa izpostavljamo vprašanje realnosti obveznega linearnega povečanja izvoza, predvsem za organizacije združenega dela, ki že danes dosegajo relativno visoko stopnjo izvoza. Vztrajna gospodarska kriza v državah, kamor izvažamo, vse bolj sproža različne obrambne mehanizme do našega blaga, pa je objektivno nemogoče pričakovati tolikega povečanega izvoza.

Prav tako pa zaradi naše nujne vsesplošne sedanje usmeritve v izvoz in pri spremenjenih poslabšanih plačilnih pogojih ni mogoče pričakovati še znatno povečanje izvoznih cen. Vsekakor pa ne podpiramo zmanjšanja stimulacij za izvoz v dežele v razvoju, ker je usmerjenost na ta tržišča smiselna ter pričakujemo na tem področju večjo ekspanzijo na daljši rok. Hkrati pa je v nasprotju s stališčem, ki ga je sprejela Skupščina 28. septembra, ko je obravnavala poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti Socialistične republike Slovenije v zunanji politiki SFRJ, kakor tudi z resolucijsko opredelitvijo, da bomo še nadalje pospešeno razvijali ekonomske odnose z državami v razvoju.

Sprejemamo aktivnost, da se v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino dogovarja o absolutnih zneskih deviznih obveznosti za skupne družbene potrebe, vendar je pri določanju teh potrebno upoštevati selektivnost glede na doseženo stopnjo izvozne usmerjenosti nosilcev, kakor tudi glede na objektivne potrebe uvozne substance za vzdrževanje izvozne proizvodnje.

Cilje v ekonomskih odnosih s tujino bo mogoče doseči samo prek pravočasno sprejetih ukrepov in njihovega kontinuiranega izvajanja skozi vse leto. Trenutna zadolženost industrije z reprodukcijskim materialom je na tako nizkem nivoju, da so ogroženi cilji za prvo četrtletje prihodnjega leta, s tem pa tudi letni cilji resolucije glede povečanja konvertibilnega izvoza. Opozarjamo, da resolucija preveč računa pri stimulaciji izvoza na presežke samoupravnih interesnih skupnosti, ki pa jih ne bo oziroma jih po ostalih določilih resolucije ne bo smelo biti.

Kmetijska proizvodnja. Opozarjamo, da je 4 odstotna rast kmetijske proizvodnje zasnovana na željeni, ne pa zagotovljeni nemoteni oskrbi z gorivi, rezervnimi deli, zaščitnimi sredstvi in podobno. Ker pa ti pogoji niso zagotovljeni, bi bila načrtovana rast vprašljiva.

Energetika. V letu 1983 je potrebno uresničiti dolgoletno načelo, da premogovništvo in elektrogospodarstvo poslujeta brez izgub oziroma v okviru enostavne reprodukcije. Omenjeni dejavnosti nikakor ne moreta sami reševati vprašanja izgub, ker so izgube pretežno sistemske narave, zato se s formulacijo: "v letu 1983 bomo s politiko cen v večji meri zagotavljali pokrivanje stroškov v elektrogospodarstvu" ne strinjamo. Premogovništvo in elektrogospodarstvo imata zadnja leta velike probleme z obratnimi sredstvi, v odsotnosti lastnih sred-

stev. Predlagamo, da je potrebno med ukrepe vključiti še vprašanje zagotovitve kreditov za zaloge premoga in kreditov za stalna obratna sredstva.

Pri organizacijah, kjer so izgube, je glede izplačevanja osebnih dohodkov treba upoštevati, da izguba v energetiki pretežno ne nastopa zaradi slabih proizvodnih rezultatov, ampak zaradi depresiranih cen in nezagotovljenih normalnih pogojev poslovanja.

Strinjamo se, da je za sprejete plane in njihovo uresničevanje potrebno zaostriti odgovornost. Tudi srednjeročni energetski plan bi se moral realizirati v postavljenih rokih, saj njegova kasnitev ne pomeni le dražitev investicij in angažiranje dodatne akumulacije,ampak tudi manjši porast energije, družbenega proizvoda in izvoza.

SR Slovenija mora opuščati programe, ki so energetsko, surovinsko in ekološko zahtevni ter proizvodnje, ki zahtevajo veliko nekvalificiranega kadra, namesto njih pa zavestno razvijati tiste proizvodnje in storitve, v katerih se lahko zaposli čimveč kvalificiranih in strokovnih kadrov. Organizacije strojegradnje, ki nadomeščajo del dosedanjega uvoza rudarske opreme z domačo proizvodnjo, morajo biti deležne kreditov za zagotavljanje proizvodnje.

Drobno gospodarstvo. Pri tem poglavju opozarjamo, da kljub načrtovanemu povečanju zaposlovanja v tej dejavnosti sedanji ukrepi tega ne omogočajo in delujejo celo v nasprotni smeri.

Sestavni del stališč in pripomb k osnutku zvezne in republiške resolucije so tudi pripombe, ki so bile oblikovane za področje združenega dela iz občine Mozirje. Ker bo te pripombe podal delegat občine Mozirje v Zboru občin, jih posebej ne navajamo, naj pa se upoštevajo kot sestavni del stališč in pripomb naše skupine delegatov. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 3. okoliša, Ljubljana Moste-Polje ugotavlja, da je resolucija za leto 1983 sicer veliko bolj konkretna kot v preteklih letih, vendar kljub temu v celoti ni sprejemljiva oziroma bi jo bilo potrebno dopolniti.

Glede na razprave, ki so v zadnjem obdobju in ob upoštevanju sprejetih sklepov kongresov Zveze komunistov in Zveze sindikatov ter ob načinu posredovanja osnovnih dokumentov o usmeritvi ekonomske politike v letu 1983 se pojavlja v vsakodnevni praksi več vprašanj. Vsako leto pišemo resolucije, ki zelo lepo izzvene, nimamo pa hkrati ukrepov za izvajanje opredelitev v resoluciji. Delegati razpravljamo o dokumentih, ki so večkrat spremenjeni. Postavlja se torej vprašanje, o čem sploh lahko dajo pripombe delegati, ko pa se smernice spreminjajo iz dneva v dan.

Skupina delegatov ni mnenja, da to zahteva spreminjanje sistema, o čemer se v zadnjem času piše v dnevnem časopisju, ampak da sistema, za katerega smo se opredelili v vseh aktih, od ustave naprej ne izvajamo, ampak rušimo to, kar nam je že uspelo doseči v vseh povojnih letih. Zato predlagamo, da se v resoluciji za leto 1983 ne navajajo samo stopnje rasti na posameznih področjih, temveč naj se opredelijo tudi družbene usmeritve, da odpravimo različna razmišljanja o učinkovitosti našega sistema in vsaj delno tudi realiziramo sklepe in stališča kongresov Zveze komunistov in Zveze sindikatov.

Za leto 1983 je predvideno, da se vse glavne opredelitve rešujejo z zveznimi zakoni in odloki. Razčistimo torej vprašanje, kaj to pomeni za naš samoupravni in delegatski sistem. O čem pravzaprav danes lahko odločamo delavci v združenem delu, ko je predvideno, da se za vsa področja sprejemajo zakoni na ravni federacije? Ob toliko različnih variantah resolucije, tako zvezne, republiške kot občinskih, se postavlja vprašanje same razprave delegatov, kaj šele dajanja pripomb in predlogov, saj sploh ne vedo, kaj je v danem trenutku prav. To pomeni, da kljub vsem zakonskim opredelitvam delamo popolnoma stihijsko.

Kako naj na osnovi tega sprejemamo odločitve o razvoju? In če gremo naprej, si lahko postavimo vprašanje, o čem lahko odločamo delavci v združenem delu? V resoluciji je tudi opredeljeno, da bodo sredstva za osebne dohodke rastla po stopnji 12 %. Če pogledamo vse omejitve in kako se bodo sredstva za osebne dohodke oblikovala, pa lahko vidimo, da za to ni realnih možnosti in se s tem postavlja vprašanje ostalih določil resolucije predvsem glede stopnje rasti porabe.

Vedno tudi sprejemamo spremembe zakonskih predpisov, vendar mislim, da ne iz razloga, da stvari niso ustrezno opredeljene, ampak zato, ker zakonov, ki jih že imamo, ne spoštujemo in ne izvajamo ali pa so nedorečeni.

V osnutkih resolucij za leto 1983 so take bistvene razlike, da ne moremo mimo vprašanja, kako poteka to usklajevanje. Ni vseeno, ali govorimo o stopnjah rasti glede na dohodek, čisti dohodek ali družbeni proizvod, predvsem ne v naših pogojih gospodarjenja, ko se tako določene ekonomske kategorije spreminjajo iz dneva v dan. Če pogledamo na primer dohodek, je rast tega največkrat v odvisnosti od dviga cen, kar nam kažejo tudi podatki o fizični produktivnosti.

Če pogledamo čisti dohodek, se ta spreminja iz dneva v dan zaradi sprememb predpisov. Iz česa se na primer financirajo delovne skupnosti, nove obveznosti, na primer 3,2 % za stimulacijo izvoza, spremembe amortizacijskih stopenj, razne obveznosti za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje in tako naprej. Eno leto nekaj pokrivamo iz materialnih stroškov, drugo leto nekaj iz dohodka, naslednje leto iz čistega dohodka in tako naprej. Vedno pa ob vsaki analizi nekaj primerjamo, kar ni primerljivo.

Strinjamo se, da je čisti dohodek kvalitetnejši kazalec kot dohodek, predvsem če gledamo na politiko financiranja tekočega poslovanja in investicij. Mislim, da je bilo zaradi tega, ker je bil dohodek tista osnovna kategorija primerjanja v preteklem obdobju,da so se za to zanemarili stroški financiranja tako tekočega poslovanja, kot tudi investicij in predvsem zagotavljanja lastnih obratnih sredstev v združenem delu in da se nam danes to tudi krepko maščuje.

Vendar pa ugotavljamo, da vse spremembe, ki se predvidevajo, v glavnem prizadenejo združeno delo. Če pogledamo osnutke resolucij, to se pravi od federacije, republike do občin lahko ugotovimo, da smo vse lepo zapisali, vsakdanjost pa je nekaj drugega. Če pogledamo tudi vse proračune in jih primerjamo z resolucijami, lahko ugotovimo, da si kljub resolucijskim določilom odreže vsak svoj kos kruha, vse ostale težave pa naj razreši gospodarstvo, ki največ izvaža, dviga produktivnost in tako naprej.

Prepričani smo, da so naši delavci dobri in pripravljeni delati, da pa jih moti to, da se v glavnem vse omejitve nanašajo le na njih.

Postavlja se tudi vprašanje investicij. Že sedaj ugotavljamo, da so na ravni enostavne reprodukcije. S takimi omejitvami sami sebi kopljemo jamo. Smo pa za to, da je za predlagano investicijsko odgovornost tudi po končani investiciji, ne pa tako kot danes, ko govorimo le o izvozu in prestrukturiranju gospodarstva, hkrati pa ugotavljamo, da so v težavah vse tiste delovne organizacije, ki so izvajale svoje investicijske programe ob največji družbeni podpodri in govorimo o tem, da so za to odgovorni delavci, ki naj se jim zmanjšajo osebni dohodki, naj gre taka organizacija v stečaj in podobno.

Glede na navedeno menimo, da sicer združeno delo lahko razpravlja o osnovnih razvojnih usmeritvah, ne more pa se dokončno opredeljevati o dolgoročni razvojni politiki.

Predlagamo, da se spremenijo tudi roki za sestavo planskih dokumentov, predvsem v združenem delu, saj bodo ti, glede na to, da še niso znane osnovne usmeritve, pripravljeni le za to, da bodo narejeni v določenih rokih, ne bodo pa zagotavljali kvalitetnih dejavnikov za nadaljnji razvoj.

Možne so sicer spremembe, aneksi, dopolnitve, rebalansi, vendar vse to stane in čas je, da začnemo razmišljati tudi o teh stvareh. Vse te pripombe se nanašajo tudi na zvezno resolucijo.

Glede na opozorilo tovariša predsednika bi pripomnila še to, da je naša skupina delegatov razpravljala tudi o stopnji rasti zaposlovanja in vztraja na tem, da zaposlovanje v negospodarstvu ne more hitreje rasti kot v gospodarstva. Višja stopnja zaposlovanja v negospodarstvu je utemeljena tudi z novimi investicijami glede na samoprispevke in tako naprej, vendar mislimo, da so nove investicije tudi v gospodarstvu in da če so omejitve za gospodarstvo, da je to še toliko bolj utemeljeno za negospodarstvo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Albin Borko, področje gospodarstva, 34. okoliš, Slovenske Konjice.

A l b i n B o r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Slovenske Konjice po sklepu svoje seje z dne 22.11.1982 daje naslednje pobude pri obravnavi osnutka resolucije.

1. Na osnovi analiz gibanja gospodarskih tokov, nalog in obveznosti pa tudi svetovnih trendov gospodarskega dogajanja lahko ocenimo, da bodo gospodarska gibanja v letu 1983 še bolj zaostrena. Zaradi tega je potrebno opredelitve v resoluciji vsestransko pretehtati in postaviti na trdna tla. Gospodarstvo mora nadaljevati s prestrukturiranjem v smislu povečanega izvoza finalnih in visoko kvalitetnih proizvodov. Ne smemo povečevati izvoza surovin in polproizvodov, ampak vložiti še nekaj visoko kvalitetnega in visoko produktivnega dela, da se širi pot na konvertibilno tržišče.

2. Opredelitev v osnutku resolucije, da bo stopnja zaposlovanja 1 %, se nam prav zaradi navedenega zdi prenizka. Problem zaposlovanja bo prav gotovo dobil težo, s katero bomo lažje odtehtali odločitve v smeri povečanja finalizacije in obdelave, kot pa da prodajamo polproizvode in surovine ter imamo nezaposlene občane.

3. Pri uvozu moramo posebno pozornost posvetiti uvozu nafte in naftnih derivatov. Menimo, da je nesmiselno pretirano omejevati uvoz nafte pri tem, da hkrati uvažamo opremo. Če ne bo zadostne količine naftnih derivatov, kar se dogaja že sedaj, ne bo v zadostni meri izkoriščena niti sedanja oprema, kaj šele v prihodnje uvožena oprema. Z varčevanjem in racionalno rabo nafte smo že tako daleč, da so prekinjeni tehnološki procesi, kar onemogoča doseganje fizičnih obsegov proizvodnje, pa četudi je namenjena za izvoz.

4. Celotni instrumentarij,ki spremlja resolucijo, ne sme iti v smeri omejevanja delovanja gospodarskih zakonitosti in centralizacije odločitev. Menimo, da mora gospodarstvo pri svojih odločitvah imeti dovolj vpliva na delovanje tržnih zakonitosti.

In če bomo pri tem kdaj pogledali, kaj je v sosedovi skledi, ne smemo pozabiti tudi pogledati, kaj je na sosedovem vrtu. Vedeti namreč moramo, da je najprej potrebno imeti obdelan vrt, šele potem lahko pričakujemo, da bo kaj tudi v skledi.

V tem prizadevanju bo prav tako potrebno uskladiti tudi vse oblike porabe s programi in možnostmi gospodarstva. Opredelitve v resoluciji so realne in jih podpiramo. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Med tem se je seji pridružil še tovariš Marjan Sigulin, gospodarsko področje, 4. okoliš, Ljubljana Šiška. Tako je na seji navzočih 148 delegatov.

Besedo ima tovarišica Berta Kološa, gospodarsko področje, 46. okoliš, Murska Sobota.

B e r t a K o l o š a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov s področja gospodarstva za Pomurje je ob upoštevanju stališč skupščine Skupnosti pomurskih občin obravnavala predlagani osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 in ugotovila, da je v osnutku resolucije dan velik poudarek izvozu na konvertibilno območje, učinkovitejšemu in boljšemu gospodarjenju, uskladitvi vseh oblik po-

rabe z materialnimi možnostmi ter boljši izrabi razpoložljivih energetskih virov in surovin.

Predlagani osnutek resolucije skupščina Skupnosti pomurskih občin podpira in predlaga naslednje dopolnitve.

1. Zaradi bolj smotrne izrabe energetskih virov in prehoda ter preusmeritve na cenejše vire energije predlagamo plinificiranje v občinah Gornja Radgona in Murska Sobota.

2. Zaradi izboljšanja kvalitete energije in redne oskrbe z električno energijo proizvodnih organizacij predlagamo nadaljevanje izgradnje 110 KW daljnovoda Ljutomer-Lendava.

3. V SR Sloveniji je potrebno v okviru bančnih združenih sredstev zagotoviti več sredstev za prioritetne dejavnosti, zlasti kmetijstva in proizvodnje hrane ter na ta način omogočiti predlaganje večje investicijske naložbe v kmetijstvu Pomurja in pridelavi kmetijskih izdelkov.

4. Ob težavah s preskrbo bencina in nafte bi bilo potrebno in smotrno preusmeriti določen cestni prevoz na železniškega in v ta namen usposobiti železniško progo na relaciji Ljutomer - Gornja Radgona in izboljšati prometno povezavo na relaciji Ljutomer - Murska Sobota ter Ljutomer - Ormož. Hkrati se za vzpostavitev prometne in tranzitne železniške povezave z Madžarsko in Češko predlaga, da se pristopi k pripravam za izgradnjo neposredne železniške povezave na relaciji Murska Sobota - Mačkovci - Srebrni breg - Monošter na Madžarskem.

5. Za zagotovitev boljše preskrbe z električno energijo in izkoriščanja vodnega potenciala na reku Muri predlagamo, da se čimprej pripravi vse potrebno za izgradnjo hidroelektrarn na tej reki. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Branko Mervič, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

B r a n k o M e r v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprave in sklepov na seji skupine delegatov občine Kranj za 12. okoliš in na podlagi skupno sprejetih stališč vseh zborov Skupščine občine Kranj in stališč delegatov SOZD Iskra ter delegacije Sava iz Kranja posredujem naslednja stališča in predloge.

Republiška resolucija izpostavlja vrsto usmeritev, nakazuje reševanje problemov in izvajanje tistih nalog, ki jim bo v letu 1983 potrebno dajati poseben poudarek. Ne glede na obstoječe ali pričakovane zožene materialne okvire razvoja, zaradi katerih lahko pričakujemo, da bo prišlo še do sprememb v republiški resoluciji, pa razprava o predloženi vsebini spodbuja oblikovanje nekaterih predlogov.

Zahtevati moramo, da se čimprej oziroma skupaj z resolucijo sprejmejo tudi vsi spremljajoči dokumenti, ki so nepogrešljivi pri oblikovanju letnih planov, ker se je že dogajalo, da smo take dokumente sprejemali šele v začetku ali sredi tekočega leta.

Pomembna pomanjkljivost resolucije je linearen pristop na vrsti področij in premalo pri določanju usmeritve. Čeprav daje resolucija pomemben poudarek izvozu, menimo, da je ta na tem področju preveč linearen. Dejstvo je, da bodo izvozniki, ki so že doslej vlagali maksimalne napore za proučevanje izvoza, mnogo težje dosegali načrtovani porast, od tistih, ki se bodo v izvoz šele vključili. Potrebno je torej odpraviti linearnost in upoštevati vrednostne zneske oziroma udeležbo izvoza v celotnem prihodku.

Izvozno-uvozni režim je potrebno postaviti na take osnove, da bo izvoz ekonomsko stimuliran in ne le "patriotska" obveznost izvoznikov z vsemi negativnimi posledicami izpada dohodka. Zato predlagamo, da se uredi izvozna stimulacija in pravica razpolaganja z ustvarjenimi devizami na naslednji način.

Stimulacija izvoza naj se izplačuje glede na realizirani priliv v naslednji višini: konvertibilni izvoz - gotovi proizvodi 3o %, konvertibilni izvoz - surovine lo %, klirinški izvoz - gotovi izdelki lo % in izvoz surovin nič odstotkov.

Sredstva za stimulacijo naj izločajo vsi koristniki družbenih sredstev, ki so dolžni predložiti zaključne račune o odstotkih od dohodka v za to oblikovani sklad. V ta namen je potrebno glede na oceno, ki je bila izvedena na podlagi razpoložljivih podatkov, za približno 15 % zmanjšati vse oblike porabe dohodka, kar je tudi sicer predlog resolucije. Z uveljavitvijo tega predloga hkrati ugasnejo vse bonitete izvoznikom. Predlog utemeljujemo s tem, da s takimi stimulacijami postanejo vse organizacije združenega dela, ne glede na svojo tržno usmerjenost, dohodkovno praktično izenačene, izvozniki na konvertibilno področje pa morda celo pridobijo rahlo prednost.

Prav tako odpade vse prelivanje dohodka v smeri od izvoznikov h koristnikom združenih deviz, s čimer se avtomatsko rešuje tudi vrsta znanih problemov, kot so dvojni kurzi, izgube izvoznikov, težave pri zagotavljanju sredstev, osebnih dohodkov in podobno.

Dosedanji viri za formiranje stimulacije pa lahko služijo npr. formiranju zveznega proračuna. Menimo, da je tak način stimulacije tudi sistemsko veliko bolj umesten kot dosedanji, saj smo navsezadnje vsi v neki meri koristniki deviz, ki jih ustvari gospodarstvo.

Enotno je potrebno urediti pravico razpolaganja z ustvarjenimi devizami in to v obliki fiksnih obveznosti, ker le tak način stimulira ustvarjanje izvoznih presežkov in sočasno podpira perspektivo enotnemu jugoslovanskemu trgu.

Dodelati je potrebno samoupravne mehanizme združevanja deviznih sredstev in se ne zatekati k centralizaciji deviz, pri zajemanju deviznega prihodka organizacij združenega dela za pokrivanje skupnih potreb pa upoštevati neto devizni učinek kot zgornjo mejo. Odpraviti je potrebno zamrznjena cenovna neskladja, saj pri zamrznjenih cenah neupravičeno akumulirajo tisti, ki jim je pred zamrznitvijo ob znanih posledicah za inflacijo uspelo zvišati ceno prek vseh dovoljenih okvirov, medtem ko se na drugih področjih - to je na primer Save - dohodek preliva k uporabnikom proizvodov in dobaviteljem surovin. Dohodek pa je tako daleč od tega, da bi bil rezultat in odraz produktivnosti, kakovosti in gospodarnosti.

Nesprejemljiv je tudi linearen pristop na področju investicij. Ker delež sredstev za investicije in tudi njihova dinamika upada, mora tudi resolucija k področju investicij pristopati selektivno in natančneje opredeliti pomembnejša področja v okviru sprejetih kriterijev.

Naloge s področja kmetijstva in oskrbe z osnovnimi življenjskimi potrebščinami je potrebno dopolniti tako, da bo resolucija postala bolj obvezujoča za tiste, ki so nosilci nalog na tem področju in so za njihovo izvajanje tudi odgovorni. Spodbujati moramo sporazumevanje in dogovarjanje med organizacijami, ki delajo na tem področju in preverjati uresničevanje sprejetih sporazumov. Taka aktivnost mora postati resolucijska obveznost.

Ugotavljamo, da nominalna rast sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb po tej resoluciji ne bo omogočala realizacijo vseh zakonsko sprejetih pravic na področju družbenega standarda. Zato revizija programov v skupni porabi zahteva tudi upoštevanje omenjenega dejstva oziroma ustrezen pristop. Pri tem moramo doseči temeljit selektiven pristop, ki bo ločil pravice eksistenčnega značaja od tistih, ki predstavljajo višji družbeni standard, oblikovan v letih izrazite gospodarske konjunkture.

Zaposlovanje postaja vse resnejše vprašanje, zato je potrebno dati temu področju v resoluciji večji poudarek. Naloge morajo biti opredeljene konkretneje in obvezujoče, ne oziraje se na oceno, da v Sloveniji vprašanje nezaposlenosti ni tako pereče, kot velja to za nekatere druge republike. Vsebino resolucije bi morali dopolniti z nekaterimi kriteriji, ki jih vsebuje zvezna resolucija v elementih, ki so smiselni tudi za slovenska razmerja.

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

V resoluciji bi lahko bolj določno razrešili nekatera objektivna protislovja, ki vladajo v sferi zaposlovanja. Če je naš cilj produktivno zaposlovanje, kar je brez dvoma smiselno in potrebno, moramo tudi jasno povedati, da bo potrebno združevati zadosten obseg sredstev za zagotavljanje socialne varnosti nezaposlenim, predvsem mladim kadrom in porajajočim se presežkom delavcev. Že samo nujnost zaposlovanja mladih in obveznost sprejemanja pripravnikov bo imelo za posledico, da bodo organizacije združenega dela v večji meri sprejemale pripravnike za določen čas, kar bo povzročilo njihovo poznejšo nezaposlenost, ob pridobitvi pravice do denarnega nadomestila. Tega pa v okvirih sedaj predvidene skupne porabe ne bo mogoče zagotavljati.

Nujnost in obveznost zaposlovanja mladih, šolanih kadrov prihaja v določeni meri tudi v nasprotje s principi produktivnega zaposlovanja. Zato predlagamo, da se oba elementa obravnavata ločeno in postavita kot vzporedna resolucijska cilja. To bi pomenilo, da zaposlovanje pripravnikov ne sme vplivati na maso dohodka, iz katere izračunavamo kazalce produktivnosti. V resoluciji moramo odločno zahtevati dosledno spoštovanje določb o postopkih za upokojevanje, ki jih vsebuje novelirani zakon o delovnih razmerjih.

Resolucija mora na vseh mestih poudarjati vprašanje kvalitete, ki naj bo rdeča nit celotnega našega delovanja, osnova za boljše delo, lažje prodiranje na svetovni trg pa tudi doslednejše uresničevanje sprejetih resolucijskih obveznosti.

Slovenska resolucija za leto 1983 je glede na sedanje gospodarske trenutke izrazito izvozno usmerjena in si kot taka tudi prizadeva izboljšati položaj izvoznikov. V zvezi s tem ponovno poudarjamo aktualnost predloga izvoznih stimulacij, saj se z izdatnim združevanjem deviz, ki ga izvaja Slovenija v okviru Jugoslavije, v znatni meri zmanjšuje njen razpoložljivi družbeni proizvod. To pa seveda vpliva posredno tudi na gospodarsko aktivnost.

V analizi resolucije za leto 1983 opozarjamo še na tri njene segmente, ki so po svojem omejevalnem značaju nekoliko preostri. Pripombe, ki izvirajo iz te analize, so naslednje.

1. Področje industrije v resoluciji ni ustrezno prezentirano. Zavedati se moramo, da je glavni slovenski izvoznik prav predelovalna industrija, ki kljub zastarelosti in iztrošenosti opreme prevzema čedalje težje breme konvertibilnega izvoza. Ta industrija realizira letos celo 33 % celotnega jugoslovanskega konvertibilnega izvoza. Predlagamo, da v resoluciji za leto 1983 radikalno menjamo odnos do predelovalne industrije in zanjo zagotovimo ustrezne programe tehnološkega usposabljanja.

Večjo pozornost je treba posvetiti tudi vlaganju v znanje in zagotoviti prenos tega znanja in nove tehnologije v proizvodnjo in s tem zagotoviti nenehno revitalizacijo izvozne industrije.

2. Nekajletno intenzivno omejevanje uvoza je povzročilo zamiranje industrijske proizvodnje. Ob neustrezni surovinski bazi v Jugoslaviji bi nadaljevanje take politike tudi v letu 1983 povzročilo resen padec industrijske aktivnosti in ogrozilo tudi planiran izvoz. Predlagamo, da se uvoz v Sloveniji giblje iznad povprečja v Jugoslaviji za razliko konvertibilnih izvozov. Ob 18 % porastu konvertibilnega izvoza v Sloveniji in 14 % v Jugoslaviji bi se moral slovenski uvoz povečevati z lo %.

3. Napovedano omejevanje osebnih dohodkov v nobenem primeru ni stimulativen ukrep za mobilizacijo delavcev za doseganje boljših rezultatov gospodarjenja in izvoza. Opozorili bi, da je kljub dobrim uspehom pri ustvarjanju dohodka na delavca - dvakrat višji od povprečja v Jugoslaviji - in izvozu prav Slovenija že v preteklosti najbolj omejevala osebne dohodke v primerjavi z drugimi republikami. Menimo, da ni umestno v resoluciji še bolj zaostriti to področje, saj bodo gospodarski pogoji in rezultati, ki jim bodo sledili, sami stabilizirali delitev v okviru razpoložljivega dohodka. Spomnimo naj, da za letos nismo v resoluciji predvideli padca realnih osebnih dohodkov, sedaj pa glede na sedanjo realizacijo lahko pričakujemo njihov padec za več kot 3 odstotke.

Predlagamo, da z resolucijo za leto 1983 na področju osebnih dohodkov in drugih oblik skupne porabe obdržimo omejitve, ki smo jih predvideli z resolu-

cijo za leto 1982, vključno z družbenim dogovorom o razporejanju dohodka. Za slednjega menimo, da je tvegano v zadnjem trenutku menjati njegovo metodologijo in s tem zavreti gospodarske subjekte v procesu priprave planov, ki so praktično v zaključni fazi.

Za konec dovolite še nekaj misli o inflaciji. Pri izdelavi delitvenega modela ustvarjenega družbenega proizvoda je nadvse pomembno, da imamo kolikor se da pravilne ocene tudi nominalnih vrednosti posameznih parametrov gospodarskega razvoja. Ugotavljamo, da že vrsto let preoptimistično napovedujemo inflacijo. V letu 1982 je bil govor o 15 %, ki pa se v realizaciji kažejo kljub zamrznitvi cen nekje med 3o in 36 %. Menimo, da je ocena 2o % inflacije v letu 1983 prav tako preoptimistična, saj bo samo njen prenos iz leta 1982 znašal 11 do 12 %. Verjetno bi bilo doseganje 25 % tista vrednost, ki bi jo morali šteti za uspeh načrtovane gospodarske politike v letu 1983. Prenizka ocena dohodka ima za posledico, da s plani stalno določamo previsoko udeležbo za posamezne interesne skupnosti v delitvi dohodka, potem pa se nemočno borimo za zajetje ustvarjenih presežkov. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Alojz Vrbnjak, področje gospodarstva, 28. okoliš, Trbovlje.

A l o j z V r b n j a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kot delegat skupine delegatov 28. okoliša za področje gospodarstva s sedežem v Trbovljah bi rad posredoval naslednje pripombe k osnutku resolucije.

V resoluciji naj bo opredeljeno in dano več prostora ukrepom za krepitev samoupravnih poti za reševanje gospodarskih in družbenih težav ter omejevanje administrativnih ukrepov, posebno kadar so ti linearni, kot največkrat prizadenejo najbolj tiste, ki so že racionalno in varčno delali.

Več prostora bi morali v resoluciji posvetiti tudi ustvarjanju in delitvi celotnega prihodka in zmanjševanju materialnih stroškov, ki predstavljajo okoli 75 % celotnega prihodka. Zelo veliko govorimo o zmanjšanju skupne porabe, vendar je njen delež v celotnem prihodku relativno majhen,okoli 4 %, potrebe pa zadovoljuje širšemu številu občanov. Zmanjševanje naj gre bolj na račun racionalnejše porabe sredstev, manj pa na račun krčenja programov.

Nekatere postavke so bolj želje oziroma potrebe kot pa realne možnosti. Če bi želeli vse postavke v resoluciji realizirati, bi morali spremeniti precej predpisov in dosedanjega obnašanja, kar pa v enem letu ni v celoti neuresničljivo. Za realizacijo resolucijskih ciljev morajo imeti izvajalci teh nalog ustrezne predpogoje, predvsem združeno delo. Zato bi morali v resoluciji posvetiti več pozornosti pogojem za normalno delo z organizacijami združenega dela kot materialne baze, na katerih gradijo vsi nadaljnjo infrastrukturo.

Višje zadolžitve bi morali v resoluciji in planskih dokumentih prenesti na tiste dejavnosti, za katere imamo v SFR Jugoslaviji naravne vire in možnosti, pa jih do sedaj nismo zadosti izkoristili; predvsem so to kmetijstvo, lov in ribolov, gozdarstvo, turizem, industrija gradbenega materiala, cestni, železniški in pomorski promet in podobno.

V resoluciji in planskih dokumentih bi bilo treba več prostora nameniti ukrepom za zagotovitev delovanja enotnega jugoslovanskega trga in poenotenju pogojev gospodarjenja med republikami in panogami. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Vlado Vuga, področje gospodarstva, 21. okoliš, Piran.

V l a d o V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov ima konkretno pripombo, in sicer k poglavju III., točka 2.3., to je na 31. strani. Predlagamo, da se na koncu prvega stavka doda besedilo: "in oskrbo kemične industrije s petrokemičnimi derivati, aromati in olefini".

Utemeljitev. V letu 1982 je v energetski bilanci SFRJ in v samoupravnem sporazumu o enakomerni oskrbi tržišča z naftnimi derivati predvidena oskrba

tržišča tudi z aromati. Iz domačih rafinerij kljub možnostim v rafineriji Reka aromatov ni bilo. Kljub predvideni možnosti, da se v primeru izpada domače proizvodnje aromati uvozijo v breme zvezne energetske bilance, to še ni bilo realizirano, kar postavlja slovensko kemično industrijo v brezizhoden položaj. Nujno je, da v letu 1983 neenergetska poraba nafte dobi vlogo,ki jo predvideva srednjeročni plan SR Slovenije in SFR Jugoslavije 1981-1985, to je, da se delež neenergetske porabe nafte v skupni porabi veča. Trend je bil v letu 1982 v Sloveniji ravno obraten.

Osnutek zvezne resolucije za leto 1983 predvideva večanje neenergetske porabe nafte za aromate in olefine. Zato menimo, da je naš predlog za dopolnitev poglavja III. s predlaganim besedilom nujen. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Ivan Vogrinčič, področje kmetijstva, 8. okoliš, Murska Sobota.

I v a n V o g r i n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo v naši delegaciji štirih pomurskih občin obravnavali tista določila resolucije za leto 1983, ki zadevajo kmetijstvo, smo z zadovoljstvom ugotovili, da tej panogi namenjamo pomembnejše mesto, kakor smo ji do sedaj. Ugotovili smo, da lahko z večjo kmetijsko proizvodnjo pomembnejše posežemo v prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva in tudi prispevamo k večjemu izvozu. Načrtovana rast kmetijske proizvodnje bi bila vsekakor zagotovilo za uresničitev teh hotenj, vendar je veliko vprašanje, ali je dosegljiva. Letos smo imeli zelo dobro letino, vprašanje je, če jo prihodnje leto lahko ponovimo. Razmere, v kakršnih smo letos opravili setev, ne zagotavljajo enakega uspeha, kakršnega smo dosegli letos. Marsikaj bo odvisno tudi od vremenskih razmer in od tega, kakšne bodo druge možnosti, od katerih bo odvisna spomladanska setev in druga opravila.

V delegaciji nismo slučajno namenili največji del razprave vprašanjem, kako bomo preskrbljeni s plinskim oljem, z rezervnimi deli za mehanizacijo in z drugim reprodukcijskim materialom. Kmetje na našem območju so zaskrbljeni, ker že sedaj ne morejo dobiti dovolj dieselskega goriva za zimsko oranje. Vemo pa, da v jeseni pripravljena zemlja poveča donos tudi do 2o %.

Veliko nejevolje je v tem, da smo dobili bone za gorivo, goriva pa ne moremo dobiti v zadostnih količinah. Prav od bonov smo pričakovali rednejšo preskrbo, zgodilo pa se je drugače. Pa tudi to ni prav, da pripadajo boni po traktorju. Naša delegacija v Zvezni skupščini bi nam morala pojasniti, zakaj je soglašala s takim načinom zagotavljanja goriva, ki v kmetijsko proizvodnjo ni prinesla nikakršnega reda. Za drugo leto bo potrebno vsekakor določiti drugačne osnove in tudi drugačna merila, tako da bo zagotovljeno gorivo v odvisnosti od površin za obdelavo in od proizvodnje.

Jasno je, da pomanjkanje povzroča tudi pritiske in marsikdo si z današnjim nakupom želi oskrbeti z gorivom za spomladanske potrebe. To ni niti tako čudno, če boni,ki jih je predpisal in izdal Zvezni izvršni svet, ne dajejo že sedaj, ko smo jih komaj prejeli, nobenega zagotovila za nakup oziroma oskrbo. Če bi kmetijski proizvajalci vedeli z gotovostjo, da bodo spomladi oskrbljeni z zadostnimi količinami goriva, ne bi bilo teh pritiskov in pred črpalkami ne bi stale take vrste traktorjev, kakor so nedavno stali osebni avtomobili.

Kmetijstvo je v Sloveniji majhen porabnik goriva, porabi ga okoli 6,1 %. To niso količine, na katerih se da ogromno prihraniti, da pa se veliko izgubiti, če ga ne bo dovolj. Razumemo probleme, ki so vezani na uvoz surove nafte. Morali bomo tudi v kmetijstvu storiti marsikaj za varčevanje, za racionalnejšo izrabo mehanizacije, vendar je gorivo na tem proizvodnem področju nezamenljivo. Zato bi veljalo v resoluciji in njenem izvajanju predvsem temu vprašanju posvetiti posebno pozornost. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Milan Krajnik, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

M i l a n K r a j n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Stališča in pripombe Gospodarske zbornice Slovenije k obema resolucija-

ma ste dobili danes na klop. Zato bi se v razpravi osredotočil samo na nekatera najvitalnejša vprašanja, do katerih mislim, da se je potrebno posebej opredeliti tudi v današnji razpravi.

Gre predvsem za naslednje tri vidike: za oceno stanja in materialnih možnosti razvoja, za resolucijo kot model izhoda iz sedanje situacije in za pogoje uresničitve takega izhoda iz sedanje gospodarske situacije.

Glede ocene stanja so naše ugotovitve enake, kot jih je navedel v svojem ekspozeju predsednik Zemljarič. Njihova značilnost je upadanje gospodarske rasti v letu 1982 in prenos negativnih saldov v leto 1983, velika obveznost do zunanjih dolgov in velik obseg dinarske nelikvidnosti, konec hitre industrializacije in gospodarske recesije v svetu.

Tudi slovenska resolucija ne izhaja iz sprememb plana. Ima pa to prednost, da so razprave okoli sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih plana vendarle dale pozitivne rezultate in olajšujejo usmeritve. Te ugotovitve seveda zahtevajo kvalitetne premike v koncipiranju razvoja in dejavnikih gospodarjenja.

Glede modela ugotavljamo v Gospodarski zbornici, da je realnejši kot v preteklosti, izvozno naravnan in zasnovan na plačilni bilanci brez deficita, na dejstvu, da ne gremo v reprogramiranje dolgov in na potrebi po večjem izvozu. Iz ekspozeja tovariša predsednika smo slišali, da se tudi mi pridružujemo povečanju izvoza za 18,7 %.

Združeno delo vidi izhod in pogoje za dosego izvoznih ciljev v izboljšanju dohodkovnega položaja izvoznikov, v večjem deležu razpolaganja z devizami od izvoznega priliva in v ukrepih ekonomske politike stabilizacije, kar pričakujemo predvsem od zvezne resolucije.

Zaradi celovitosti problema, ki zadeva izboljšanje dohodkovnega položaja izvoznikov, dovolite, da se dotaknem tudi dveh elementov iz zvezne resolucije, sicer pa se bom držal v celoti slovenske resolucije.

Za izboljšanje učinkov dohodka v združenem delu, zlasti izvoznikov, smo v Gospodarski zbornici mnenja, da je hitrejše in večje prilagajanje kurza dinarja konvertibilni valuti, ob izdelanem programu, programu spremembe cen in izhoda iz sedanje zamrznitve osnovni in najpomembnejši element, ki lahko bistveno pripomore k učinkovitemu izvozu.

Če bi poizkušali opredeliti z deleži ta element, potem menimo, da bi prav kurz in njegovo hitrejše in realnejše prilagajanje tekočemu tečaju moral prinesti okoli 6o % delež k učinkovitejšemu gospodarjenju, drugih 4o % pa bi moralo od tega prinesti 2o % ustrezna politika stimulacij in 2o % večja produktivnost v združenem delu in kvalitetnejši dejavniki gospodarjenja.

Kot drug element za učinkovitejše gospodarjenje je torej vprašanje zagotavljanja stimulacij za izvoz, z večjim izdvajanjem dohodka od carin in davščin, pa čeprav je za to potrebno znižati zvezni proračun. Enako seveda razmišljamo tudi, kadar gre za vprašanja, ki so bila danes omenjena in vezana na zmanjšanje prilivov od temeljnega prometnega davka in vprašanje, kako zagotoviti vire sredstev za kotizacijo republike v federaciji, da ne bi smeli s povečanjem dajatev gospodarstva zagotavljati teh sredstev.

Menimo pa,da je seveda možno z nekaterimi prijemi, o katerih je govoril tovariš Zemljarič v ekspozeju o povečani davčni izterjavi, o proučitvi dodatnih obveznosti za občane, ki ustvarjajo večji dohodek, o vprašanjih razporeditev namena nekaterih sedanjih virov sredstev, najbrže iskati rešitve.

Glede vseh oblik porabe menimo, da je potrebno radikalno zmanjšati tekočo porabo, osebno, skupno in splošno ter analizirati in zmanjšati vse vidike dohodka za druge namene, vključno proizvodne stroške. Kajti brez kvalitativnih sprememb gospodarjenja na vseh nivojih ni mogoče doseči trajne sanacije in konkurenčne sposobnosti gospodarstva za nastop na tujih tržiščih. Zato bi razbremenjevanje cen izvoznih izdelkov s prispevki in davki moralo biti usmerjeno izvoznemu gospodarstvu, delovnim organizacijam, zlasti pa delovnim organizacijam, ki so pretežni izvozniki.

Posebna pozornost za takojšnje ukrepanje mora biti namenjena vsem dejavnostim, ki ustvarjajo neblagovni devizni priliv. Obstaja velika nevarnost za izpad izvoza na področju storitev, predvsem turizma in prometa ter veliko vprašanje izpada planiranih prilivov nakazil zdomcev. To zahteva izdelavo ustreznih programov in takojšnjo akcijo.

Programirano povečanje izvoza za 18,8 % zahteva, da v letu 1983 združeno delo razpolaga z najmanj 5o % pravic od deviznega priliva. Takšen delež je v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino tudi osnova za plan ekonomskih odnosov s tujino za leto 1983. Hkrati pa je potrebno tudi dosledno uveljaviti pristop, da delovne organizacije, ki se ne pokrivajo ali so izpod povprečja izvoznega deleža svoje panoge oziroma imajo boljše tržne možnosti za izvoz, povečajo izvoz po večji stopnji, kot je predvidena z resolucijo.

Iz ekspozeja tovariša Zemljariča je razvidno, da se tudi v SR Sloveniji pridružujemo naporom za izvoz na konvertibilno tržišče z 18,7 %. Tak odstotek bi nam moral omogočiti ustreznejši uvoz opreme in s tem omogočiti tehnološko posodobitev in večje možnosti za povezovanje in povečanje dobav iz domačega tržišča.

Podpiramo tudi predlog, da raste obseg investicij v osnovna sredstva gospodarstva v skladu z družbenim proizvodom. Prav tako predlagamo, da se slovenska resolucija dopolni z določbo, ki bo opredeljevala skladnejši regionalni razvoj manj razvitih območij v republiki. V tem smislu smo v našem gradivu dali tudi nekatere predloge, ki pa jih bo potrebno v fazi izdelave predloga slovenske resolucije še konkretizirati. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Albin Potisk, področje gospodarstva, 27. okoliš, Krško.

A l b i n P o t i s k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati z gospodarskega področja,Posavje, 27. okoliš, s sedežem v Krškem v načelu soglašamo s predloženim osnutkom in dajemo podporo nadaljnjim usmeritvam republiške resolucije za leto 1983. V razpravi pa je bilo opozorjeno še na naslednje.

Predložena resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 postavlja izredno zahtevne naloge, za katere pa ocenjujemo, da so nujne za uresničitev sprejete stabilizacijske politike. Zato podpiramo zahteve tega dokumenta za povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno območje ter uskladitev porabe z dejansko razpoložljivimi sredstvi in blagovnimi skladi ter kvalitetnejše gospodarjenje za doseganje večjih učinkov.

Pri tem pa je potrebno z inštrumenti ekonomske politike zagotoviti predvsem, da bodo pogoji za izvoz na konvertibilno območje stimulativni in zagotovljeni dolgoročno.

Nesprejemljivo je namreč, da se na primer prvotna stimulacija za izvoz v industrijsko nerazvite dežele med letom znižuje od 26 % na 17 % in tako poseže v ustvarjeni dohodek, ki je nižji od pričakovanega.

Nadalje ugotavljamo, da ni zagotovljena sočasnost planiranja, ker pri pripravi planov temeljnih nosilcev planiranja v sedanjem času še ni v celoti znana politika pri usmerjanju gospodarskih tokov v prihodnjem letu. Predvsem bi morali imeti znane pogoje izvozniki, ki bi morali vedeti vsaj, s kolikšnim delom konvertibilnih deviz bodo lahko razpolagali in kolikšne bodo stimulacije. Potrebno bi bilo tudi zagotoviti, da bodo stimulacije redno izplačevane, ker se pogosto zgodi, da zapadlih menic ni mogoče eskontirati.

Potrebno je tudi poenostaviti administriranje pri uvozu in izvozu, ker zelo obremenjuje poslovanje pri zunanjetrgovinski menjavi, s tem pa tudi realizacijo, ker se dinamika naročil za izvoz giblje v skladu z gibanjem na zunanjem trgu.

Predlagamo dopolnitev osnutka resolucije SR Slovenije v poglavju III, v drugi alinei točke 2.1., kjer naj se doda besedilo: "ter rezervnih delov za kme-

tijsko mehanizacijo". Pravočasna zagotovitev rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo je namreč izrednega pomena za nemoten potek kmetijskih del in je zato potrebno nakazati ustrezne rešitve za dobavo le-teh. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Franc Vreže, področje kmetijstva, 9. okoliš, Žalec.

F r a n c V r e ž e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje kmetijstva, 9. okoliš, Žalec je obravnavala osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 in ugotovila naslednje.

S sistemom premij, ki so uvedene v letu 1982, ne bo mogoče zagotoviti bistvenih premikov v povečanju proizvodnje kot tudi boljše založenosti trga z ustreznimi proizvodi (meso in mleko). Da bi se uresničile naloge, ki se nalagajo kmetijstvu v letu 1983, je potrebno, da se celotna kmetijska proizvodnja spodbudi na podlagi ekonomskih zakonitosti; le-te morajo biti tudi temelj v razvijanju zadružništva oziroma utrjevanja kooperacijskih odnosov.

Kolikor bi še nadalje vztrajali na sistemu intervencij, je potrebno, da se občinska sredstva zbirajo po enotni stopnji, da vsi občani prispevajo sredstva v enaki meri, na tej podlagi pa se odpravijo razlike v višini premij, ki se pojavljajo med posameznimi območji v SR Sloveniji. V celoti pa je potrebno odpraviti razlike v odkupnih cenah mesa, to se pravi živine med SR Slovenijo in SR Hrvatsko. Navedene razlike povzročajo slabšo založenost domačega trga, s tem pa se povečuje tudi število črnih zakolov.

Da bi zagotovili pogoje za intenziviranje celotne proizvodnje, je potrebno zagotoviti tudi nakup reprodukcijskih sredstev iz uvoza. Tu gre predvsem za rezervne dele za kmetijsko mehanizacijo, sredstva za varstvo rastlin, sestavine za močna krmila in zadostno količino pogonskega goriva.

Te misli so že zajete v resoluciji, vendar skupina delegatov meni, da so zelo pomembne in jih kaže še posebej poudariti. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Boris Prešern, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje,1. okoliš in za Zbor občin sta na seji dne 18.11.1982 obravnavali gradivo za 9. sejo Zbora združenega dela in Zbora občin ter imeli naslednje pripombe in predloge k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

1. V osnutku resolucije so dane konkretne usmeritve glede uvoza blaga (drugi odstavek, točka 1 pod 1, poglavje III) ne pa tudi glede neblagovnih odlivov. Pri tem je treba med drugim upoštevati, da znaten del slovenskega gospodarstva ni odvisen samo od uvoza surovin, reprodukcijskega materiala in opreme, ampak tudi od tujega znanja in tehnologije, zaradi česar plačujemo tujim partnerjem prek raznih licenc in drugih oblik sodelovanja glede na znano vsebino tovrstnih pogodb pomembne zneske. Zato predlagamo, da se v točki 1 pod 1 poglavje III. doda nov tretji odstavek, ki bi vseboval usmeritve glede zmanjševanja neblagovnih deviznih odlivov in da se na koncu drugega odstavka 9. točke pod 2 istega poglavja dodajo besede: "in za postopno zmanjševanje odvisnosti od tujega znanja in tehnologije".

2. Osnutek resolucije pravilno postavlja na prvo mesto ključnih nalog v letu 1983 povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno območje in povečanje priliva od tega izvoza.V zvezi s tem predlagamo, da se v drugem odstavku točke 1 pod 1 poglavje III pri uvozu surovin, reprodukcijskega materiala in opreme da absolutna prednost povečanju konvertibilnega izvoza, ne pa samo izvoza, kot se glasi vsebina osnutka.

3. Ta pripomba je istovetna s pripombo delegata iz občine Piran v zvezi aromatske in olefinske petrokemije, zato obrazložitve ne bom ponavljal. Povzemam pa predlog naše skupine delegatov, da se na koncu prvega odstavka 3. točke pod 2, poglavja III dodajo besede: "s tem, da bodo vključene tudi potrebe aromatske in olefinske petrokemije".

4. V okviru prizadevanj za varčevanje z energijo, za smotrnejše prometne tokove in za zmanjševanje materialnih stroškov v številnih organizacijah združenega dela bi bilo treba v resolucijo vključiti tudi nalogo, po kateri bi Gospodarska zbornica Slovenije v sodelovanju s splošnimi združenji proučila vse masovne prevoze domačih surovin in reprodukcijskih materialov s ciljem, da se z boljšimi neposrednimi povezavami proizvodno in dohodkovno povezanih in soodvisnih organizacij združenega dela pa tudi z nekaterimi hitrimi in manjšimi naložbami najdejo in zagotovijo bolj smotrni nabavni oziroma prodajni tokovi zaradi krajših in cenejših transportnih poti. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Tone Čeh, področje gospodarstva, 44. okoliš, Ptuj.

T o n e Č e h : Tovarišice in tovariši! Skupina delegatov za gospodarsko področje 44. okoliša je obravnavala osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije in ugotovila to-le.

Osnutka resolucije izhajata iz predpostavk velikih obveznosti do tujine, nujnosti večjega konvertibilnega izvoza in v bistvu zoženih možnosti porabe in razvoja. Pri tem pa se zastavlja vprašanje, kako ustaviti upadanje gospodarske dejavnosti, preprečevati inflacijo, ustaviti rast nezaposlenosti in okrepiti materialno podlago združenega dela.

Predvsem je razumljivo, da je v resolucijah dan največji poudarek ekonomskim odnosom s tujino, ne bi pa bilo prav, da bi večino bremena nosili izvozniki sami. Izvozne stimulacije v mnogih primerih ne zagotavljajo rentabilnega izvoza in precej temeljnih organizacij združenega dela se prav zaradi tega ubada z velikimi ekonomskimi težavami.

Ni dovolj opredeliti samo nalog, potrebno je opredeliti tudi ukrepe, ki bodo bremena izvoza enakomerno razporedili med vse nosilce izvoza in porabnike deviz. Večji bi moral biti tudi delež deviz za izvoznike, zlasti še za tiste, ki potrebujejo v proizvodnem procesu uvožene komponente. Izvozno problematiko bi morali razreševati selektivno in ne z linearnim povečanjem, ker so možnosti za povečanje izvoza zelo različne, posebej pri tistih subjektih, ki so se v izvozu že v preteklih letih močno angažirali.

Kljub temu, da sta resoluciji zelo konkretni oziroma predvidevata sprejetje ukrepov, ki bodo spremljali resolucijo, katerih pa ne poznamo dovolj, menimo, da bi moralo biti v resoluciji bolj opredeljeno naslednje: ustrezne stimulacije za izvoz in zagotovitev ugodnejšega položaja izvoznikov; bolj dosledno opredeliti enotnost jugoslovanskega trga, kar opažamo predvsem na našem območju, kjer zaradi bližine sosednje Hrvatske prihaja do močnih odstopanj v cenah živine in kmetijskih pridelkov ter močnega prehajanja tega blaga na to področje in pomanjkanja teh proizvodov na našem tržišču; nadalje zagotoviti preskrbo prebivalstva z osnovnimi življenjskimi artikli; pri zaposlovanju tudi, kako izpolnjujemo zakon o upokojitvah, nadurnem delu in pogodbenem delu.

V kmetijstvu se je v prvih letih tega srednjeročnega obdobja pridelalo manj, kot je bilo načrtovano. Tako kot v drugih panogah je bilo tudi v tej panogi vrsta težav, ki so vplivale na obseg proizvodnje. Med drugimi tudi ni realiziran program naložb v zemljo. Zamujeno bi morali nadoknaditi v naslednjem letu. V normalnih razmerah bi takšna zahteva ne bila pretirana.

Ker pa je iz resolucij razvidno, da se bodo v letu 1983 pogoji za gospodarjenje še zaostrili, predvsem glede naložb, uvoza reprodukcijskega materiala in oskrbe z rezervnimi deli, je realnost zahteve,ki opredeljuje 4 % rast kmetijske proizvodnje, vprašljiva. Ukrepi, ki jih predvideva resolucija, so v večini primerov kratkoročni. Za naš uspešnejši razvoj pa so potrebni dolgoročnejši ukrepi in to takšni, ki bodo dopustili delovanje ekonomskih zakonitosti. Ne

glede na vse to, pa bi morali biti vsi ukrepi, ki bodo vplivali oziroma določali pogoje gospodarjenja v letu 1983, znani že letos. Nemogoče je namreč gospodariti, če se pogoji nenehno spreminjajo, ne da bi imeli na spremembe kaj dosti vpliva.

V delu resolucije, kjer je govor o osebnih dohodkih, pogrešamo določila, ki bi spodbudila k večji produktivnosti. Osebni dohodki bodo še vedno v veliki meri odvisni od tega, kje si zaposlen in ne od tega, koliko delaš. Ukrepi ekonomske politike bodo namreč marsikje čisti dohodek temeljne organizacije združenega dela povečali ali zmanjšali mimo rezultatov dela. Osnovi za uspešno izvedbo zastavljenih nalog sta lahko samo boljše delo in večja storilnost. To pa je v dokumentih premalo prisotno.

V delu, ki je namenjen izgubam in predvidenim ukrepom za odpravo le-teh, pogrešamo razmejitev med izgubami, ki so posledica napačnih gospodarskih odločitev in med tistimi izgubami, ki so posledica elementarnih nesreč, pomanjkanje dela in nerentabilnega izvoza. Vse izgube namreč ne bi smeli enako obravnavati in posledice le-teh ne bi smeli enako občutiti delavci v vseh primerih.

Nadaljnja omejitev skupne porabe bo imela v naši občini za posledico omejitev pravic delavcev, ukinjena pa bo vrsta nalog, ki smo jih doslej izvajali. Predlagamo, da se za občine, kot je naša, najdejo rešitve,ki bi zagotovili občanom realizacijo osnovnih programov.

Podatki o višini sredstev, namenjenih za skupno porabo na prebivalca, nas uvrščajo med zadnje med slovenskimi občinami. Sprašujemo se, če je prav, da obstajajo na tem področju med prebivalci naše republike tako velike razlike in nazadnje tudi to, ali ni resolucija dokument, ki bi med drugim vsaj omilil, če že ne odpravil te razlike? Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati s področja gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška smo enako poglobljeno kot razpravljalci pred menoj razpravljali o tej točki dnevnega reda. Skupina je v široki razpravi podprla izhodišča resolucije za obdobje 1981-1985 v letu 1983, vendar pa zahtevamo oziroma predlagamo, da se v predlogu resolucije zadolži Gospodarsko zbornico Slovenije in druge pristojne organe, da predložijo predloge načrtov konkretnih aktivnosti za naslednje zadeve: vzpostavitev reprodukcijskih celot med proizvajalci surovin, reprodukcijskega materiala, polizdelkov in končnih izdelkov za delitev skupnega prihodka in deviznega učinka pri ustvarjenem izvozu, kjer danes vlada stihija in neskladnost; izdelavo programov poslovanja organizacij združenega dela v zoženih pogojih gospodarjenja in določitev programov za preusmeritev proizvodnje; povezovanje združenega dela v sisteme, ki bodo zagotavljali večjo izvozno usmerjenost ob sočasni zagotovljeni socialni varnosti gospodarstva; združevanje razpoložljivih investicijskih sredstev za izvozno usmerjene projekte v organizacijah združenega dela v drugih republikah in ožitve akcije za zmanjšanje družbene režije v vseh sredinah.

Delegati smo prepričani, da bomo le tako prišli od besed k dejanjem.

Delegati smo pregledali tudi predložene ugotovitve in sklepe. Na to nas je tovariš predsednik posebej opozoril. Ugotovili smo, da je predlog ugotovitev ustrezen in ga v celoti podpiramo. Predlagamo pa, da se v okviru sklepov konkretizirajo nosilci in roki aktivnosti. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Danica Blejc, področje gospodarstva, 6. okoliš, Domžale.

D a n i c a B l e j c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov gospodarskega področja za Zbor združenega dela Skupščine občine Domžale podpira osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983, posebej z opredeljenimi

razmerji v zvezi z razpolaganjem z deviznimi sredstvi in razporejanjem sredstev za osebne dohodke.

Stališče skupine delegatov je, da se ukrepov oziroma omejitev ne more opredeljevati linearno, kot je to predvideno v zvezni resoluciji. Menimo, da naj se to upošteva tudi v republiški resoluciji in naj se upošteva tudi specifika posameznih občin ter bolj poudari odnose delitve glede na rezultate gospodarjenja posameznih občin oziroma organizacij združenega dela.

Pogoj za uresničevanje resolucije pa je, da tudi izvršilni organi pravočasno zagotovijo vse pogoje gospodarjenja,ki so za izvajanje nujni. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista prijavljenih delegatov k tej točki dnevnega reda je izčrpana. Želi morda še kdo besedo? Nekateri delegati so svoje razprave oddali pismeno, ki jih bomo prav tako upoštevali. Pismene razprave so oddali: skupina delegatov iz Slovenske Bistrice, skupina delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva Skupščine občine Laško, skupina delegatov Skupščine občine Lendava, skupina delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje občine Murska Sobota, ki je na vseh treh zborih sprejela predloge in stališča do osnutka republiške resolucije.

Razpravljal bo še Franc Dolenc, socialno-zdravstveno področje, Radovljica.

F r a n c D o l e n c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zmanjšana rast skupne porabe bo imela posledice tudi na izvajanje socialno-varstvenih ukrepov v letu 1983. Zaradi novih razmer bi morali v resolucijo zapisati, da se interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti tako v občinah kot v republiki zadolžuje, da skupaj z združenim delom ponovno opredelijo solidarnost znotraj organizacij združenega dela na nivoju občin in republike. Če izhajamo iz temeljne opredelitve, da si morajo delavci s svojim dohodkom zagotavljati socialno varnost, potem smo dolžni socialno varnost na nivoju občine zagotavljati le tistim kategorijam občanov, ki s svojim dohodkom ne morejo zagotoviti minimalnih življenjskih potreb. Te kategorije pa so predvsem: delavci z nizkimi dohodki in večjim številom otrok, upokojenci z nizkimi pokojninami in nepreskrbljenimi družinskimi člani, občani, ki so brez dohodkov in nesposobni za delo, to se pravi samo tisti, ki dejansko ne morejo delati in občani, ki se zaradi nesreče trenutno znajdejo v težkem finančnem položaju. Po nekaterih podatkih pa sedaj v nekaterih občinah prejema tovrstne pomoči celo do 2o odstotkov občanov.

Navedeni odstotek je dokaj visok, če ob tem primerjamo podatek, da imamo v Sloveniji skoraj polno zaposlenost, torej tudi žena, in da šteje povprečna slovenska družina 4 člane. Ker se navedene oblike pomoči odobravajo občanom v petih interesnih skupnostih, ki tvorijo področje socialnega varstva, bi morali v resoluciji dati pobudo tako republiškim interesnim skupnostim in občinskim s področja socialnega varstva, da pričnejo z akcijo združevanja teh sredstev v eni interesni skupnosti. Socialna ogroženost družin naj se ugotavlja v eni strokovni službi interesne skupnosti, ne pa tako kot sedaj, ko občani lahko v petih interesnih skupnostih prejemajo tudi do 2o vrst pomoči.

O pomoči kadrovsko-socialnih služb v delovnih organizacijah in komisij za socialna vprašanja v krajevnih skupnostih naj se ugotavljajo dejanske materialne in socialne razmere družin in potem ogroženim družinam odobrava tolikšna pomoč, da se pokrivajo njihovi minimalni osnovni življenjski stroški.

Ni torej namen zmanjševati družbeno pomoč resnično ogroženim občanom, ampak preprečiti odobravanje sredstev občanom, ki do teh pomoči niso upravičeni. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Helena Križnik, delegatka skupine delegatov za področje državnih organov, l. okoliš, Ljubljana Center.

H e l e n a K r i ž n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Nekateri delegati so danes že obravnavali vprašanje zaposlovanja,

vendar zaradi pomembnosti tega problema želim opozoriti tudi na pripombe naše delegacije k resoluciji za leto 1983.

Po mnenju naše skupine delegatov daje resolucija o politiki izvajanja družbenega plana v letu 1983 problematiki aktivnosti na področju zaposlovanja premajhen poudarek in jo preskopo opredeljuje. Skupina delegatov se strinja s poudarjeno prednostjo pri zaposlovanju mladih iskalcev zaposlitve in nadaljevanja politike zaposlovanja pripravnikov ter intenziviranjem preusposabljanja in usmerjanja mladih nezaposlenih delavcev v zaposlitev na prosta dela in naloge. Hkrati pa ugotavlja, da iz vsebine besedila drugega odstavka 4. točke osnutka resolucije ni razvidno, na kakšen način bodo v prvem odstavku 4. točke te resolucije ugotovljene prednosti pri zaposlovanju, vgrajene v samoupravne sporazume o usklajevanju načrtov zaposlovanja organizacij združenega dela. Brez jasnih določil o zagotavljanju prednosti mladih pri zaposlovanju ne moremo pričakovati uresničitve postavljenih ciljev. Menimo, da je delna rešitev vprašanja nezaposlenosti tudi zaposlovanje v obrti s tem, da bi se v obrtnem zakonu dala možnost zaposlovanja večjega števila delavcev, kot je sedaj predvideno v osnutku ali predlogu. Treba je intezivirati zaposlovanje v kmetijstvu, tako v zasebnem kot v družbenem in uvajati večizmensko delo, če so za to dani pogoji.

Glede zagotavljanja možnosti zaposlovanja delavcev skupina delegatov ob znanem dejstvu, da je naravni priliv delavcev v Sloveniji večji od načrtovane stopnje zaposlovanja meni, da je nujno tekoče in stalno preverjanje pogodbenega dela, ki bi bilo dopustno le v primerih, ki jih določa zakon o delovnih razmerjih. To velja tudi za nadurno delo (ti dve postavki sta namreč zelo visoki v vseh občinah) kot tudi za dosledno ravnanje po 171. členu zakona o delovnih razmerjih glede upokojevanja delavcev, ki imajo že pogoje za upokojitev. Ob zahtevi doslednega ravnanja po navedeni zakonski določbi 171. člena skupina delegatov daje Skupščini tudi v razmislek, ali naj ne bi takšno določilo veljalo tudi za voljene funkcionarje, ki po upokojitvi še opravljajo voljeno funkcijo. S tem bi iz delovno-pravnega stališča izenačili delavce ne glede na njihovo področje dela. Funkcionarjem, ki so že izpolnili pogoje za osebno pokojnino, pa s tem ne bi krnili njihove pravice, saj bi le-ti še naprej opravljali svojo funkcijo, vendar volontersko. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Jože Turnšek, področje gospodarstva, 3o. okoliš, Celje.

J o ž e T u r n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko razpravljamo o resoluciji, je jasno treba poudariti tudi nekaj dilem. V združenem delu ugotavljamo, da se iz leta v leto ponavlja situacija, da se dva ali tri mesece vodi široka razprava o kvantifikacijah, vendar v glavnem vse v obliki parol in deklaracij. Ukrepov za dosego teh ciljev pa ni in ni. Zadnje čase je napovedanih okoli 2oo zakonskih sprememb, kar vse pomeni, da danes v združenem delu ne moremo pripravljati planov, ki bi temeljili na realnih tleh.

Želim izpostaviti dilemo, ki velja tako za republiško kot za zvezno resolucijo, in sicer, ali smo se v Jugoslaviji opredelili za koncept izvoza ali smo še vedno na konceptu uvoza. To govorim s stališča, da vprašanje izvoznih stimulacij in drugih spodbud ni ustrezno rešeno. Prav danes imamo na dnevnem redu predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona, ki delno rešuje to problematiko.

Tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino je stanje precej kritično, kar še posebej velja za Slovenijo. Menimo, da bo treba pripraviti materialne bilance, ki bodo prikazale, kako bomo dosegli tak izvoz. Te bilance bo treba uskladiti tudi med panogami. Rad bi omenil odstavek iz ekspozeja predsednika Izvršnega sveta tovariša Zemljariča, in sicer, da bodo kovinska industrija, elektroindustrija, tekstilna, usnjarska in druge izvažale 4o do 5o % svoje proizvodnje. To pomeni, da se te panoge izenačujejo z razvito Zahodno Nemčijo, Belgijo in tako dalje. Kaj to pomeni nasproti ostalim področjem v Jugoslaviji? To so težke zadeve. To situacijo pa vežem tudi na naše zunanje dolgove. Pridružujem se ukrepom in stališčem Gospodarske zbornice Slovenije, da je treba tudi na tem področju pripeljati situacijo do bolj čistih računov, zato naj se ne bi vršilo združevanje v relativnih odnosih, ampak v absolutnem znesku in da se

čimprej locirajo ti subjekti, kjer so ti dolgovi nastali.

Glede zakonodaje bi rad opozoril na nastopni govor predsednika Vinka Hafnerja, ki je povedal, da je mandat naše Skupščine usmerjen predvsem v spremljanje in izvajanje zakonskih določil in tekoče politike s težiščem, da je Skupščina prejšnjega mandata sprejela vse sistemske zakone ter jih uskladila z zakonom o združenem delu in z novo ustavo. Danes je situacija povsem druga, saj pogosto spreminjamo zakone.

Ne bi se spuščal v kvaliteto predpisov, ki jih sprejemamo, vendar že v samih naslovih hočemo povedati vso vsebino. Za primer bom navedel zakon o blagovnem prometu. Njegov naslov v Uradnem listu SFRJ, št. 43/76 se glasi: Zakon o temeljih poslovanja v organizacijah združenega dela na področju blagovnega prometa in storitev v blagovnem prometu ter o sistemu ukrepov, s katerimi se preprečuje spodkopavanje enotnosti jugoslovanskega trga na tem področju. Kdo vas s tem muči, kdo to piše, kdo to sestavlja? Vsi vemo, kaj je blagovni promet.

Naslednji primer v Uradnem listu, št. 62/82 je tudi odlok o uporabi deviz, ki jih imajo občani in civilne pravne osebne na deviznem računu ali kot devizno hranilno vlogo ter o pogojih in načinu prodaje posameznih proizvodov domače izdelave za dinarje, ki izvirajo iz prodaje deviz in oprostitvi teh proizvodov temeljnega prometnega davka. Gre za učinkovitost, zato moramo biti kratki in enostavni.

Še eno področje bi omenil, to je področje cen. V letošnjem letu smo se opredelili za stopnjo 15 %. Teh 15 % smo matematično razdelili na posamezne gospodarske panoge, znotraj njih na skupine in podskupine. Poznamo, da so se komisije pri splošnih združenjih in potem tudi Republiška skupnost za cene držale teh nivojev, na enkrat pa sredi leta ugotovimo, da so vse stopnje visoko presežene. Očitno je, da premalo izvajamo sankcije proti kršiteljem. Raje sprejmemo zakon o zamrznitvi cen in prenašamo področje cen na Zvezno skupnost za cene oziroma na Zvezni izvršni svet, cene pa zopet divjajo. Potrebno je torej resno pristopiti k izvajanju sprejetih zakonov, kršitelje pa kaznovati. Večjo vlogo bi morale imeti SDK, inšpekcijske in druge službe. Temu je treba prilagoditi tudi družbeno klimo, saj ko napadamo sistem ali nesistem, ne vemo, pri čem smo. Sistemskih zakonov pa ne izvajamo in jih zato stalno spreminjamo. (Ploskanje.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi morda še kdo besedo? (Ne.)

Želel bi povedati naslednje: Mislim, da je bilo v bogati razpravi izrečenih mnogo misli, ki bodo predlagatelju lahko služile za dograditev besedila resolucije, medzborovski skupini pa tudi za dograditev ugotovitev in sklepov zbora. Nekatere razprave pa so bile take narave, da so v bistvu lahko spobudile predstavnike in goste na današnji seji iz drugih institucij našega političnega sistema, da v svojih opredelitvah v naslednjem obdobju pripravijo ustrezne rešitve.

Rad bi rekel še tole. Skupina delegatov je v svojem poročilu k osnutku resolucije v tretjem odstavku napisala, da predlaga, da se vsi spremljajoči akti k resoluciji predložijo delegatom s predlogom resolucije. Ker je bilo na to temo v razpravi dosti rečenega, predlagam, da v tej smeri dopolnimo naš sklep. Gre za to, da četrto poglavje resolucije našteva deset drugih dokumentov k resoluciji, ki jih je potrebno v tem času pripraviti. Lahko ugotovimo, da bodo ti dokumenti dali nekatere odgovore na vprašanja, ki so jih danes delegati postavili kot zahtevo, da se opredelijo v resoluciji. Zato bi predlagal, da medzborovska skupina razmisli, da bi na ta način razrešili to obveznost, da delegati dobimo v roke tudi te dokumente in na ta način vidimo celovitost ne samo resolucije, temveč tudi njenih spremljajočih dokumentov, ki so pomembni za vodenje akcije.

Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi besedo? (Ne želi.)

Ker sem obveščen, da Družbenopolitični zbor še ni sprejel stališč k osnutku republiške resolucije, predlagam, da skupina delegatov počaka in da nadalju-

jemo s 5. točko dnevnega reda. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Osnutek resolucije je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ, objavljen pa je bil v Poročevalcu št. 21.

Danes ste prejeli spremembe in dopolnitve osnutka resolucije in obrazložitev, ki je označena kot strogo zaupna, zato prosim,da to upoštevate, kot sem že uvodoma rekel, pri ravnanju s temi gradivi.

Kot sem uvodoma omenil, gre za prehodno obravnavo osnutka resolucije, medtem ko bomo celotno obravnavo o tem aktu zaključili 8. decembra. Današnja razprava in vse dosedanje razprave o tem aktu v delovnih telesih zbora naj bi bila podlaga in usmeritev delegatom v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ za razpravo v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Danes ste prejeli predog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki je osnutek resolucije obravnaval v smislu 72. člena poslovnika Skupščine.

Na klop ste danes dobili tudi poročilo medzborovske skupine delegatov, ki je pripravila neke osnovne usmeritve tudi kot podlago za današnjo razpravo o tej točki dnevnega reda in hkrati kot podlago za predhodno razpravo delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ki se je začela že včeraj z razpravo v delovnih telesih in se bo nadaljevala v naslednjem obdobju, 13. decembra pa se prične redno usklajevanje osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za leto 1983 z vsemi spremljajočimi dokumenti. Nekateri delegati so v svojih dosedanjih razpravah povezali svoje misli s posameznimi deli zvezne resolucije, kar se bo tudi upoštevalo pri nadaljnjem delu in pripravah naše delegacije in naših stališč za nastop v Skupščini SFRJ.

Želi morda predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Skornšek, področje gospodarstva, 32. okoliš, Titovo Velenje-Mozirje.

J o ž e S k o r n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je oblikovala naslednje pripombe k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 v letu 1983:

1. Besedilo resolucije kaže na pretirano centralizacijo urejanja posameznih zadev, zato ne bi smeli omejevati samoupravnega urejanja in dogovarjanja. Osnutek ne daje dovolj spodbud, zato je že vnaprej vprašljivo, ali bo mogoče in ali je smotrno ter upravičeno vse sklepe izpeljati prek zveznih organov in to predvsem po administrativni poti.

Vrsta ukrepov, o katerih pa še ni skoraj ničesar znanega, že vnaprej omejuje in onemogoča samoupravno urejanje. Predviden je sprejem vrste zakonov, dogovorov in drugih predpisov - skupno 135 - katerih izvajanje bo v takšni naravnanosti resolucije prepuščeno v glavnem Zveznemu izvršnemu svetu.

To zagotovo ne more biti v interesu združenega dela in našega samoupravnega sistema. Vzporedno je treba opozoriti na večjo doslednost in disciplino pri izvajanju medrepubliških dogovorov, ker sicer tudi sama resolucija ne bo v praksi izvedljiva.

Iz resolucije izhajajo težnje po nadaljnjem širjenju vzajemnosti in solidarnosti. Tema dvema načeloma ne nasprotujemo, vendar pa ju je potrebno opredeliti z ustreznimi kriteriji, predvsem pa dati prednost motivom in medsebojnim interesom in odgovornosti delavcev v združenem delu, ne pa solidarnost in vzajemnost širiti administrativno in centralistično.

K posameznim poglavjem resolucije imamo naslednje pripombe:

Pri ekonomskih odnosih s tujino je, izhajajoč iz nujnosti poravnavanja zapadlih obveznosti do tujine, izvoz postavljen kot cilj na prvem mestu. Ugotavljamo pa,da resolucija kot celota vendarle ni izvozno naravnava. V njej se odpirajo možnosti centralističnega in administrativnega urejanja tekočih problemov.

V drugem poglavju se resolucija zavzema za zmanjšanje administrativnega urejanja pogojev gospodarjenja, vendar je iz naslednjih poglavij razvidno, da ukrepi zožujejo prostor delovanja ekonomskim zakonitostim in samoupravnemu dogovarjanju. V njih je preveč izpostavljena restriktivna usmeritev, znatno manj pa so opredeljeni spodbujevalni ukrepi, ki bi pripeljali do tega, da bi povečanje konvertibilnega izvoza izhajalo kot logična ekonomska posledica ne pa zgolj kot domovinska dolžnost.

Splošna ugotovitev je, da je resolucija naravnana izrazito kratkoročno. Usmeritve v konvertibilni izvoz je treba podpreti,premalo pa je poudarjena razvojna komponenta izvozne usmeritve, saj nekateri drugi cilji v resoluciji in vsi omejevalni ukrepi, ki sledijo, to razvojno komponento izvoza omejujejo. Konkretno gre za vprašanje, kako bo mogoče povečevati izvoz ob načrtovanem zmanjšanju produktivnosti, ki bo našo konkurenčno sposobnost še poslabševala. Kako bo mogoče trajno povečati izvoz ob zastoju v razvoju tehnologije in znanosti, ki se nam obeta ob vseh teh omejitvah? Podpiramo sicer globalno usmeritev zvezne resolucije glede povečanja konvertibilnega izvoza, zmanjšanja naložb in zmanjšanja osebne ter skupne porabe, vendar poudarjamo, da bo potrebno v usklajevalnih postopkih posameznih republiških resolucij z zvezno dosledno doseči selektivnost glede na različen položaj republik in avtonomnih pokrajin.

Še posebej je to pomembno pri investicijski politiki, ker menimo, da si SR Slovenija ne more privoščiti nadaljnjega realnega padanja naložb. S tem v zvezi opozarjamo na ustrezno upoštevanje naložb in potrebnega uvoza opreme za ohranjanje izvozne proizvodnje ne pa samo za povečanje izvoza.

Resolucija mora tudi zagotoviti, da bo sedanji izvoz ohranjen in bi morala v tej smeri zavezati republike in avtonomni pokrajini, SISEOT-e in druge organe, da ustvarjajo pogoje za doseganje planiranega izvoza. Pri tem mislimo tudi na enotne kriterije in načela, ki jih že zajema osnutek resolucije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za 1983. leto. Nasprotujemo centralističnemu urejanju uvoza reprodukcijskih materialov.

Ekonomska politika na področju energetike mora sprejeti vse potrebne ukrepe, da se zmanjša del uvozne energije v domači potrošnji. Če naj premog postane močna opora naši energetiki in omogoči delno nadomeščanje tekočih goriv, je treba pravočasno zagotoviti potrebna sredstva za investicije v rudnike.

Predlog, da se poveča osebni dohodek rudarjev v rudnikih s podzemno eksploatacijo na račun znižanja prispevkov od osebnih dohodkov,ni sprejemljiv, saj je znano, da so jamski rudniki delovno intenzivne organizacije, kar pomeni tudi velik financer in koristnik programov samoupravnih interesnih skupnosti. Zbrana sredstva že danes ne zadoščajo za reševanje potreb delavcev in občanov.

Na področju gradbeništva se gradbenim organizacijam ne priznavajo kot devizni prilivi prejemki gradbenih delavcev v devizah, ki jih polagajo na devizne račune v domovini. Menimo, da to ni pravilno, ker je gradbeništvo zaradi tega v neenakopravnem položaju v primerjavi z izvozniki v ostalih dejavnostih. Omenjeni devizni priliv bi se v gradbeništvu moral upoštevati vsaj pri stimulacijah in olajšavah, ki so vezane na izvoz. Zato predlagamo, da se v 9. točki četrtega poglavja, kjer so predlagani ukrepi na področju gradbeništva, doda 3. točka z naslednjo vsebino: "Pri obravnavanju deviznih prilivov se bo gradbeništvo izenačevalo z ostalimi izvozniki".

V poglavju o kmetijstvu postavljamo vprašanje, ali ne bi kazalo v resoluciji opredeliti vprašanje enotnosti cen, da ne bi prihajalo do neupravičenih razlik med republikami, kar povzroča neenakomerno oskrbo? Ni upravičeno, da še naprej urejamo kmetijsko proizvodnjo le s stimulacijami in kompenzacijami, ne upoštevamo pa drugih možnosti ekonomskih odnosov in ukrepov.

Tudi na področju drobnega gospodarstva so potrebni ukrepi za stimulacijo izvoza oziroma za izenačitev izvoznih pogojev za organizacije združenega dela in drobno gospodarstvo. Opozarjamo, da kljub resolucijskim določilom o razvoju te panoge razni zvezni ukrepi delujejo prav nasprotno in omejujejo tako razvoj same dejavnosti kakor tudi možnosti povezave z organizacijami združenega dela.

Na področju monetarne in kreditne politike je omejevalnih določil toliko, da princip samoupravljanja izgublja svoj smisel in je le še v ugotavljanju, ali so posamezna dejanja v okviru zakonskih in drugih določil, kar je naloga strokovnih služb in ne organov samoupravljanja. Določila so vse preveč usmerjena na takšne podrobnosti, da je jasno izražena centralizacija in je izločeno širše odločanje o poslovanju. Nekateri omejitveni predpisi v resoluciji so zastavljeni tako, kot da so finančne razmere v delovnih organizacijah normalne. Ker pa to ni res, bo izvajanje teh določb povzročalo občutne težave in škodo pri posameznih organizacijah združenega dela.

Porast denarne mase in porast limitov ne bi smela biti uzakonjena, ker bi to moralo biti dopuščeno narodnim bankam republik in pokrajin, da ukrepajo ustrezno razmeram, ki obstajajo ali nastajajo v posameznih časovnih obdobjih. Ker to ni tako, prihaja do različnih nepravilnosti, kot so na primer nepravilna knjiženja, prikrivanja pa tudi promet in špekulacije s prostimi limiti.

Vztrajanje pri strukturi koriščenja kratkoročnih sredstev za kratkoročne in dolgoročne plasmaje v razmerju 75 : 25 ali celo 8o : 2o in uvajanje dodatne omejitve povečanja kreditov za osnovna sredstva ob sočasnem sproščanju kreditov za stanovanjsko izgradnjo ostaja vedno bolj škodljivo za tiste organizacije združenega dela, ki morajo zaradi značaja svojega izdelka vedno znova investirati, če upoštevamo, da so investicijska vlaganja v SR Sloveniji že dosegla spodnjo možno mejo.

Problem tečajnih razlik,predvsem tistih, ki so nastale po devalvaciji, bi moral biti razrešen tako, da ne bo celotno breme nosilo združeno delo in to vse v letu 1982, saj so te negativne tečajne razlike tolikšne, da bodo vse temeljne banke izkazovale v zaključnih računih za leto 1982 izgubo, ki jo bo moralo pokriti združeno delo iz svojega dohodka, poleg tega pa še vplačati ustrezne zneske za formiranje z zakonom predpisanih skladov bank.

Nevzdržno je, da so le temeljne banke odgovorne za plačevanje zakonskih in pogodbenih obveznosti do tujine, posebno še, ker niso same najemale kreditov v tujini in ker z znatnim delom deviznega priliva razpolagajo organi izven banke.

Tudi omejevanje in prepoved odobravanja kreditov za različne namene zelo hromi samoupravljanje in onemogoča ukrepanje v primerih, ko bi lahko prišlo do socialnih nemirov, na primer prepoved odobravanja kreditov za izplačevanje osebnih dohodkov, pokrivanje izgub in podobno.

Podpiramo tudi stališča in pripombe, ki so jih sprejeli Predsedstvo Republiške konference SZDL Slovenije in Izvršni odbor Gospodarske zbornice Slovenije ter delovna telesa zbora in Skupščine.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Viktor Ptičar, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor Tabor.

V i k t o r P t i č a r : Tudi k osnutku zvezne resolucije ima združeno delo naše občine določene pripombe.

V 11. točki tretjega poglavja se predvideva podoben mehanizem za zagotavljanje deviz za uvoz nafte, naftnih derivatov in drugih surovin, ki se je že v letu 1982 pokazal kot popolnoma neuspešen, ker se ne izvajajo sankcije proti tistim, ki deviznih sredstev niso zagotavljali in ker takšen sistem ni dovolj spodbuden za pridobivanje deviz. Zato nasprotujemo ponovnemu uvajanju centralizacije deviznih sredstev prek izločanja dela priliva konvertibilnih deviz na račun Narodne banke Jugoslavije.

Menimo, da je najustreznejša rešitev, da se sredstva združujejo na nivoju republik in pokrajin in da le-te na osnovi skupno dogovorjene energetske bilance

zagotavljajo uvoz potrebnih energetskih in ostalih surovin. Ocenjujemo, da s tem ni onemogočena vzajemnost in solidarnost med republikami in pokrajinama, ki bi s tako vzpostavitvijo odnosov lahko izvajale skupno dogovorjene naloge na tem področju.

Glede osebne, skupne in splošne porabe ter investicij pa bi lahko rekel, da so naša stališča skorajda identična s stališči, ki smo jih danes prejeli od Republiške konference SZDL in Gospodarske zbornice Slovenije, zato tega ne bi ponavljal.

Glede osnov za ugotavljanje gibanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo je treba ugotoviti, da zvezna resolucija izhaja iz čistega dohodka, republiška pa iz dohodka. Tu imamo vprašanje oziroma pripombo, ali je to pravilno, da imamo dve različni osnovi, vprašljivo pa je, katera je bolj realna in koristna. Mislim, da bi se morali glede tega poenotiti.

Poleg teh pripomb bi rad navedel še nekatere, ki so se pojavile naknadno.

Rad bi poudaril pomembnost turizma. Glede na dosedanje ponavljajoče se slabosti na tem področju ter glede na možnosti uspešnejšega pridobivanja deviz je v obeh resolucijah mnogo premalo konkretnosti, ki bi obetale bistveno izboljšanje devizne učinkovitosti te panoge.

V 9. točki poglavja o gradbeništvu govori zvezna resolucija o cenejši gradnji stanovanj ob zmanjševanju obsega proizvodnje gradbeništva. Kako bomo to dosegli, če pa v takem primeru stroški na enoto proizvoda običajno hitreje naraščajo?

Gospodarska zbornica je v svojih stališčih potrdila potrebo po učinkovitejši družbeni kontroli cen. K temu bi dodali še potrebo po povečani odgovornosti ter sankcijam na tem področju. Znana so dejstva, ko znamo vsi kritizirati tuje cene, svojih pa ne.

V resoluciji je prisotnih vse preveč linearnih omejitev, o čemer je bilo danes že precej govora, na primer na področju investicij, porabe, osebnih dohodkov in tako dalje, ki na eni strani ščitijo slabe gospodarje in nepošteno prizadenejo dobre gospodarje, na drugi strani pa destimulativno vplivajo na kvalitetnejše gospodarjenje. Ravno pri kvalitetnejšem gospodarjenju so največje rezerve za zmanjšanje padanja realnih osebnih dohodkov.

Na koncu bi poudaril še naslednje. Občutno zmanjšana rast sredstev za osebne dohodke ob priližno 2o odstotni inflaciji v letu 1983 in ob morebitni ohranitvi razmerij med osebnimi dohodki za posamezna dela bo nedvomno življenjsko prizadela delavce z najnižjimi osebnimi dohodki. Zato bi se morali že sedaj pogovarjati in seveda konkretno izpostavljati potrebo po primerno oziroma ustrezno zmanjšanih razmerjih v naslednjem letu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Glede na to, da ste prejeli spremembe in dopolnitve k osnutku resolucije šele danes in da bo celovitejša razprava o tem aktu omogočena v delegatski bazi v času med današnjo sejo in nadaljevanjem 8. decembra,predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Sklepanje o osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 se odloži.

2. Zbor bo razpravo nadaljeval 8. decembra 1982.

3. Današnja razprava, stališča Izvršnega sveta, navedena v ekspozeju predsednika Izvršnega sveta, in stališča delovnih teles Skupščine in zbora naj bodo okvirna usmeritev za delo delegacije Skupščine SR Slovenije v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije ob obravnavi osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Želi o taki vsebini sklepa kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče

razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlagani sklep na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (145 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Skupino delegatov našega zbora prosim, da prouči razpravo skupaj z delegati Zbora občin in da pri tem upošteva stališča Družbenopolitičnega zbora.

Ker imamo prijavljenih še 13 razpravljalcev, predlagam lo minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 13.55 in se je nadaljevala ob 14.lo uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo sejo. Preden preidemo na 6. točko dnevnega reda, bi vas rad obvestil, da je tudi Skupščina občine Kamnik dala svoj pismeni prispevek k 5. točki dnevnega reda, to je k zvezni resoluciji.

Prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Objavljena sta bila v Poročevalcu št. 19.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se združita prva in druga faza, tako da se hkrati obravnava in sprejema predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta obrazložiti ta predlog? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Škufca, namestnik direktorja Republiške uprave za družbene prihodke.

F r a n c Š k u f c a : Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s tem predlogom želim pojasniti le vprašanje Odbora za finance, in sicer v zvezi z določanjem zneska neobdavčenega skupnega dohodka občanov. Znesek neobdavčenega skupnega dohodka občanov predlaga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v skladu s stališčem Skupščine SR Slovenije iz leta 1981, in sicer, da se ta znesek določi v višini dvainpolkratnega povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v gospodarstvu, namesto trikratnega osebnega dohodka teh delavcev, kot to določa medrepubliški dogovor o obdavčevanju celotnega prihodka občanov.

V letu 1981 je Skupščina SR Slovenije predlagala, da se ta dogovor spremeni oziroma dopolni v tem smislu, da se določi dvainpolkratni znesek povprečnih osebnih dohodkov zaposlenih delavcev v gospodarstvu kot kriterij za višino neobdavčenega skupnega dohodka občanov. Povedati moram, da je v zvezni resoluciji dana pobuda za spremembo in proučitev tega medrepubliškega dogovora.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Ker pismenih prijav za razpravo ni, sprašujem delegate, če želi morda kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta o združitvi obeh faz, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o združitvi faz sprejet z večino glasov.

Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona. Glede na to, da smo izglasovali, da skupaj glasujemo o obeh fazah, predlagam zboru naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljena sta bila v Poročevalcu št. 19.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se združita prva in druga faza, tako da se hkrati obravnava in sprejema predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta o združitvi faz, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet. Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Milan Hribar, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

Milan Hribar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona navaja, da se davčne stopnje za leto 1983 v primerjavi s preteklim letom ne povečajo, ker se računa na predvideni priliv iz tega davka. V prvi polovici leta 1982 je bilo natečeno približno 52 % planirane višine prihodka. Na koncu leta bo predvidena realizacija zanesljivo prekoračena.

Za leto 1983 se predvideva 12 %-na stopnja rasti tega davka. Delegati iz občine Kranj se sprašujemo, zakaj se ne upoštevajo vsi resolucijski in kongresni sklepi ter izjave posameznih visokih funkcionarjev, in sicer, da se gospodarstvo v bodoče ne bi tako obremenjevalo in naj se proračunska sredstva zmanjšujejo ter s tem rezbremeni gospodarstvo? Kolikor se predvideva porast, bi se morala davčna stopnja zmanjšati vsaj na nivo iz leta 1981, to je na 3 %. Sredstva, ki bi tako ostala tozdom ob znižani davčni stopnji, ne bi bila majhna in bi jih tozdi lahko koristno uporabili v proizvodnih in izvoznih težavah. Če upoštevamo samo štiri največje delovne organizacije v Kranju, in sicer Iskro, Savo, Planiko in Tekstilindus, bi to pomenilo kar 7,447.44o dinarjev v letu 1982.

Stopnja davka se je v letu 1982 povečala zato, ker je bil predviden primanjkljaj v virih, ki jih je republika uporabljala za poravnavo obveznosti do proračuna federacije. Stopnjo davka je zato lahko povečati in rešiti primanjkljaj, kako pa naj svoje primanjkljaje in izgube rešujejo temeljne organizacije združenega dela?

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Herman Ivanuša, področje gospodarstva, 39. okoliš, Maribor Rotovž.

H e r m a n I v a n u š a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Rad bi posredoval stališča v zvezi z zajemanjem prometnega davka.

Kot je znano, so se delovni ljudje in občani Maribora z referendumom 21. 4.1980 odločili, da s 1.4.1982 ustanovijo šest občin, združenih v posebni družbenopolitični skupnosti. Na tej osnovi je Skupščina SR Slovenije konec leta 1980 sprejela zakon o ustanovitvi šestih novih mariborskih občin in posebne družbenopolitične skupnosti. Pri tem so bile izvršene organizacijske in kadrovske priprave na konstituiranje občinskih skupščin in njihovih organov ter skupščine mesta in njenih organov.

S stališča splošne porabe je bilo z osrednjimi republiškimi organi dogovorjeno, da se bo od 1.7.1982 izvršilo začasno financiranje novih občin in mesta. Na skupno dogovorjenih kriterijih od 1.7.1982 so občinske in mestna skupščina sprejele redno proračunsko financiranje posameznih občin ter skupščine mesta in drugih ustreznih organov.

Na osnovi družbenega dogovora je bilo v letu 1982 med občinami SR Slovenije in Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije dogovorjeno, da se glede na ustanovitev novih občin opredeli poseben status teh občin in mesta Maribor. Ta status občin in mesta je temeljil na potrebah za zagotovitev funkcioniranja delegatskega sistema v občinah in mestu, potrebah po postopnem konstituiranju upravnih organov v občinah in mestu, po zagotavljanju najnujnejših materialnih pogojev za delovanje posameznih družbenopolitičnih skupnosti, v družbenopolitičnih organizacijah in po potrebah po uresničevanju različnih pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov.

Republiški sekretariat za finance predlaga v izhodiščih zmanjševanje občinskih proračunov, in sicer tako, da se del občinskega prometnega davka preoblikuje v republiški prometni davek in to po stopnji 1,5 %. Takšen predlog nikakor ni sprejemljiv za mariborske občine in mesto Maribor. S tem bi bila ogrožena ena temeljnih opredelitev ob samoupravnem preoblikovanju občine Maribor. Na referendumu so se namreč delovni ljudje in občani opredelili za takšne družbenoekonomske odnose na področju splošne porabe, ki bodo omogočili enakomerno zadovoljevanje splošnih družbenih potreb v vseh občinah, predvsem s stališča ustvarjanja dohodka ne pa porabe proračunskih sredstev. S tako opredelitvijo so delavci in občani Maribora sprejeli obveznost, da bodo v okviru solidarnosti in vzajemnosti zagotavljali potrebna sredstva tistim občinam, ki z lastnimi viri ne morejo pokrivati proračunskih potreb. Takšen način zadovoljevanja splošnih družbenih potreb v Mariboru je bil tudi dogovorjen s predstavniki SR Slovenije.

Na podlagi takih opredelitev je bil v Mariboru sklenjen dogovor med občinami in mestom o vzajemnosti in solidarnosti za zagotavljanje sredstev za prenašanje nalog na nivoju mesta. Po tem dogovoru prejemajo sredstva za vzajemnost in solidarnost vse občine, presežek sredstev pa se oblikuje prav v občinah, kjer se formira največ občinskega davka od prometa proizvodov.

S preusmeritvijo 1,5 % občinskega prometnega davka bi morale biti dopolnilno financirane tudi nekatere mariborske občine, kar bi še povečalo število dopolnilno financiranih občin v SR Sloveniji, s tem pa bi prenehal sistem vzajemnosti in solidarnosti med občinami Maribora. Opozoriti je potrebno tudi na specifični položaj teh občin, ki morajo zagotavljati sredstva tudi za delovanje mestne skupščine in njenih organov. S preusmeritvijo prometnega davka bi se v Mariboru po sedanjih ocenah zmanjšala sredstva v višini 95 milijonov din in bi v letu 1983 razpolagali nominalno z manj sredstvi kot v letošnjem letu. Pri tem je potrebno opozoriti, da so bile nove družbenopolitične skupnosti ustanovljene že s 1. aprilom, vendar so pričele vsebinsko delovati šele v drugem polletju, skupni mestni organi pa bodo pričeli samostojno delovati šele s 1. januarjem 1983. Za te organe bo potrebno v letu 1983 zagotavljati sredstva za vseh 12 mesecev, medtem ko so bila v letu 1982 zanje zagotovljena sredstva samo za nekaj mesecev.

V zborih Skupščine občine Maribor je bil sprejet program zagotavljanja mi-

nimalnih prostorskih in materialnih pogojev za delovanje novih družbenopolitičnih skupnosti, ki bi ga morali v prvi fazi uresničiti do konca leta 1984. S predlagano preusmeritvijo sredstev ostaja nerešen problem zagotavljanja minimalnih pogojev za delovanje novih občin, kakor tudi vračanje premostitvenih sredstev za te namene.

Zaradi navedenega predlagamo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da kot predlagatelj izhodišč proračunske porabe v občinah SR Slovenije podrobno prouči nastali položaj v občinah in mestu Maribor in tudi v letu 1983 podaljša izjemen status in ne predlaga preusmeritve prometnega davka iz mariborskih občin.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Tovariš Ivanuša, vašo razpravo bomo upoštevali pri 11. točki današnjega dnevnega reda.

Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki je zaključena. Želi morda še kdo besedo? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in stališča delegatov na seji zbora.

Želi kdo o predlaganem sklepu razpravljati? (Ne.) Predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Objavljena sta bila v Poročevalcu št. 21. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena in 3o6. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet z večino glasov.

Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

M i l i v o j S a m a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred nami je predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona. S tem

zakonom predlagamo 3o % zvišanje stopenj za izračun obveznosti posamezne organizacije združenega dela - zavezanke za zagotavljanje sredstev za izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije za pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo.

Korekcija stopenj je potrebna, ker z obstoječimi stopnjami organizacije združenega dela ne zagotavljajo dovolj sredstev za pokritje obveznosti Slovenije do gospodarsko manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo. Ta obveznost znaša po dogovoru o temeljih plana Jugoslavije in zakonu o stalnih sredstvih sklada 1,83 % družbenega proizvoda in dodatnih o,o3 % za SAP Kosovo.

V primeru, da republika Slovenija ne bi mogla na takšen način izpolniti obveznosti za leto 1982, bi po zapadlosti teh obveznosti Služba družbenega knjigovodstva v skladu z zveznim zakonom prenesla ustrezen znesek iz proračuna Slovenije na račun sredstev sklada federacije. Gre za primanjkljaj 1.731 milijonov, ki jih ni mogoče zagotoviti iz proračunskih sredstev. Poleg tega bi bilo ob proračunskem zagotavljanju teh sredstev onemogočeno združevanje teh sredstev na osnovi samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev za skupne projekte. Prav pri teh skupnih projektih pa smo v letu 1981 in 1982 dosegli, z izjemo na področju Kosova, že 5o % uporabo sredstev na osnovi združevanja.

Pri sprejemanju zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, ki smo ga sprejeli 25. novembra 1981 in je že veljal tudi za izpolnitev obveznosti za leto 1981, smo obveznost, ki je odmerjena kot delež v družbenem proizvodu, prenesli na zavezance, in sicer na temeljne organizacije iz gospodarstva tako, da smo upoštevali njihovo akumulativnost v preteklih treh letih. Dodatno pa smo upoštevali dejansko doseženo akumulativnost v tekočem letu in poleg tega sprejeli oprostitve za izvoznike.

Takšen pristop zahteva tekoče prilagajanje stopenj, če naj bi republika Slovenija redno izpolnjevala svoje obveznosti. Analiza obračunavanja in izvajanja teh obveznosti za leto 1981 je pokazala, da je bilo bistveno večje število temeljnih organizacij, ki so poslovale z izgubo in so jim bila akontacijska sredstva konec leta vrnjena. Dosežena je bila nižja akumulacija v posameznih temeljnih organizacijah in zato so takšne temeljne organizacije svojo obveznost pokrile le do višine te akumulacije,s povečanjem izvoza pa je bil povečan krog upravičencev do olajšav za izvoz in zato niso zagotavljali teh sredstev, in končno, da je dejanska revalorizacija osnovnih sredstev po posameznih podskupinah v letu 1981 - ta postavka pa je odbitna postavka od osnove za izračun obveznosti zavezanca - bila bistveno večja, kot smo v celoti v poprečju računali z revalorizacijskim faktorjem. To so osnovni vzroki, da prihajamo s predlogom za spremembo stopenj.

V zakonu sprejeta načela zahtevajo, da s spremembo teh stopenj opravimo prerazdelitev obveznosti med zavezanci. Temeljne organizacije izpolnjujejo svojo obveznost v obliki mesečnih akontacij, izračun in poračun same obveznosti pa opravijo in izpolnijo šele na podlagi zaključnih računov za posamezno leto. Končna republiška obveznost za posamezno leto pa je znana šele na podlagi uradnih statističnih podatkov o družbenem proizvodu za leto, kar dejansko pomeni, da je poračun na tej osnovi opravljen s skoraj dveletnim zamikom in ga je potrebno upoštevati pri oblikovanju letnih akontacij v letu, ko zapade.

Organizacije združenega dela so v letu 1982 obračunavale in vplačevale sorazmerno manjše akontacije in bodo na osnovi predlaganih povečanih stopenj ugotovile svojo obveznost na dan 31. decembra 1982 ter jo upoštevale pri razporejanju dohodka ob zaključnem računu za leto 1982. Tako bodo predlagane nove stopnje sicer uporabljene za leto 1982, vendar opredeljujejo dejansko uporabo poslovnih sredstev v letu 1983, kajti ta sredstva razporejamo z zaključnim računom. Zato menimo, da se s tem opredeljujejo spremembe pogojev poslovanja organizacij združenega dela za leto 1983. Iz teh razlogov menimo, da je potrebno te opredelitve sprejemati hkrati z resolucijo za leto 1983.

Izvršni svet meni, da je predlagana rešitev ob danih obveznostih republike in ostalih razmerah najustreznejša in za celotno združeno delo v Sloveniji tudi najbolj sprejemljiva, zato predlaga, da Zbor združenega dela predlog za izdajo

zakona in osnutek zakona danes sprejme ter da naloži Izvršnemu svetu, da predloži predlog zakona skupaj s predlogom resolucije za leto 1983 v prihodnjem mesecu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Zakonodajno-pravna komisija je zastavila vprašanje, zakaj Izvršni svet šele sedaj predlaga ta zakon? Ali je temeljni razlog, da ga je potrebno sprejeti hkrati z resolucijo ali pa so še kakšni drugi razlogi? Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

M i l i v o j S a m a r : Gre za ugotovitev, da je bilo potrebno za dokončno opredelitev stopenj opraviti analizo izvajanja zakona za leto 1981. Ta analiza ne more temeljiti na avtomatični obdelavi samih zaključnih računov, ampak je bilo potrebno opraviti posebno analizo. Poleg tega je bilo potrebno upoštevati gibanja v letošnjem letu, zlasti pa pogledati področje ustvarjanja akumulacije. Te analize pa ni bilo mogoče opraviti prej. Menimo, da je sedaj zadnji rok za opredelitev pogojev gospodarjenja v letu 1983,zato predlagamo, da se zakon sprejme v mesecu decembru.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Vukelj, gospodarsko področje, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je ob obravnavi navedenega predloga za izdajo zakona ugotovila, da so se sredstva, ki se odvajajo v te namene, uporabljala tudi za druge namene, npr. za pokrivanje izgub, za izplačevanje osebnih dohodkov zaposlenih in za negospodarske investicije. Nedopustno je, da se sredstva uporabljajo v druge namene, ker se na ta način razvoj gospodarstva v manj razvitih republikah in SAP Kosovo ne bo prav nič izboljšal. Menimo, da če moramo ta sredstva prispevati, potem smo tudi upravičeni do povratnih informacij, in sicer, za kaj so bila porabljena. Predlagamo, da se porabnikom sredstev ukinejo ta sredstva,če niso uporabljena v te namene, proti kršiteljem pa se mora ustrezno ukrepati! (Ploskanje!)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je temeljito obravnavala predloženi zakon. Po razpravi, v kateri smo se zaradi dodatnega obremenjevanja gospodarstva nagibali celo k temu, da tega dokumenta ne bi podprli, pa smo vendarle zavzeli naslednje stališče.

Skupina poudarja, da je še v večji meri potrebno izdelati konkretne programe za vlaganje v gospodarstvo manj razvitih, tako da bo povsem jasno, kam se sredstva vlagajo. Pred sprejetjem zakona o izpolnjevanju obveznosti do manj razvitih republik in SAP Kosovo pa je potrebno ponovno podrobno analizirati stanje v slovenskem gospodarstvu. Mnenja smo, da tudi s predvidenim povečanjem stopenj ne bomo mogli izpolniti vseh obveznosti, ker bo več delovnih organizacij v izgubi, kakor predvideva osnutek zakona.

Ker do sedaj delegati nismo imeli vpogleda v to, kam in na kakšen način so se združevala sredstva, ki smo jih zbirali v skladu federacije, predlagamo, da se objavi način porabe teh sredstev v nerazvitih republikah in SAP Kosovo. Situacija, kakršna je sedaj v gospodarstvu, ne dovoljuje nikakršnih povečanih obveznosti, zato predlagamo, da se prouči tudi možnost, da se najprej pregleda način porabe teh sredstev in da se z učinkovitimi ukrepi v isti višini sredstev doseže enak učinek pri razvoju manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Da.) Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

M i l i v o j S a m a r : Obveznost, ki je opredeljena z dogovorom v višini 1,83 odstotka, dejansko temelji na podlagi družbenega proizvoda, ki ga Slovenija ustvarja. Ta obveznost je opredeljena z dogovorom o temeljih plana in s samim zakonom. Z današnjim republiškim zakonom pa samo opredeljujemo, kako to obveznost porazdeliti med organizacije združenega dela v Sloveniji. Ob oprostitvah oziroma neustvarjanju akumulacije mora biti ta porazdelitev drugačna, kot je bila dosedanja. V tem smislu ne gre za povečevanje obveznosti Slovenije kot celote.

Dejstvo je, da se v tem srednjeročnem planskem obdobju prek dogovora polovica teh sredstev obvezno porabi z združevanjem dela in sredstev. S tem razrešujemo vprašanje kar najbolj smotrne uporabe teh sredstev in hkrati razrešujemo tudi vprašanje, da pri zagotavljanju hitrejšega razvoja manj razvitih ne gre samo za vprašanje sredstev, ampak da je potrebno na ta sredstva ustrezno vezati tudi znanje, sposobnost za nastop na tržišču in nenazadnje tudi za zagotavljanje možnosti za nastopanje na tujih tržiščih. Menimo, da bomo na ta način dejansko lahko pospešili ta razvoj in hkrati zagotovili najbolj smotrno uporabo sredstev. Ob tem moram takoj dodati, da je združeno delo v Sloveniji v letu 1981 in praktično tudi v letu 1982 te možnosti dejansko izkoristilo. Sedaj smo pred tem, da dobimo pristanek od Bosne in Hercegovine, Makedonije in Črne gore, da bi za znane projekte uporabili sredstva prek dogovorjenih 5o odstotkov.Se pravi, da bi proces združevanja dela in sredstev šel v smeri, ki smo jo zastavili ob dogovarjanju in da naj bi v doglednem času pravzaprav to postala edina oblika za zagotavljanje sredstev,ne pa pretakanje teh sredstev prek samih fondov. Zato menim, da takšni programi, ki jih je predlagal delegat,obstajajo. Obstaja pa tudi poročilo Koordinacijskega odbora pri Gospodarski zbornici o teh programih in naložbah v preteklem letu in deloma v letu 1982, tako da ne bi bilo problema takšno poročilo delegatom predložiti, da bi videli namensko uporabo teh sredstev.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! K pobudi tovariša Gabrovška bi rad rekel samo tole. Ravno zaradi doseženih pozitivnih rezultatov in tudi določenih težav, ki se porajajo na področju združevanja sredstev in dela za koriščenje 5o odstotkov sredstev sklada federacije, smo se odločili, da za program dela Skupščine za I. trimesečje prihodnjega leta zahtevamo od Gospodarske zbornice in Izvršnega sveta temeljito analizo o ciljih tega vlaganja in težavah, ki se ob tem porajajo. Iz pojasnil tovariša Samarja ste slišali, da gre za mnogo skupnih projektov, nekateri pa so že v fazi izgradnje. Zaradi različnih težav smo menili, da je potrebno, da se Zbor združenega dela in prek njega tudi širša javnost ter združeno delo kot celota seznanijo s temi vprašanji in da se sprejmejo tudi določena stališča, kako z delom naprej, da bi v procesu koriščenja sredstev fonda prišli do še večjega odstotka neposrednega vlaganja in na ta način razreševali skupne gospodarske probleme ter s tem uspešno preprečili nenamensko koriščenje sredstev.

To sem kot informacijo želel dodati. Program dela Skupščine pa je objavljen v Poročevalcu. O programu bomo razpravljali na zadnji decembrski seji, sprejemali pa ga bomo v mesecu januarju.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Boris Prešern, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Gre za stališče v zvezi s 5o odstotnim deležem, ki se združuje namensko. O teh zadevah pri tej točki še nismo razpravljali, vseskozi pa se vrtimo pri 5o odstotkih, ki se namensko združujejo na podlagi dohodkovnih odnosov. Menim, da lahko ta zbor res sprejme stališča Izvršnega sveta, da smo na tem področju dosegli lepe rezultate, vendar pa bi delegate opozoril na to, da se v časopisju ne samo v Sloveniji, ampak tudi v ostalih republikah in avtonomnih pokrajinah pojavljajo novice, da se delež 5o odstotkov nenamensko vezanih sredstev uporablja za vse prej kot hitrejši razvoj teh nerazvitih republik in avtonomne pokrajine. Zato bi predlagal, da se v predlogu sklepa upošteva tudi to, da se vse današnje pobude posredujejo delegaciji v Zboru republik in pokrajin, da bi dosegli, da bi bolj obvezali nerazvite republike in SAP Kosovo za namensko porabo teh sredstev.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče, zaključujem razpravo. Preden preidemo na glasovanje o predlogu sklepa k zakonu, bi predlagal, da o tem, o čemer je sedajle govoril tovariš Prešern, dejansko seznanimo našo delegacijo v Zboru republik in pokrajin kot pobudo in hkrati opozorilo ter zahtevo, da v razpravah glede pospeševanja gospodarskega in družbenega razvoja v manj razvitih republikah in SAP Kosovo to upoštevajo.

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva predloge, pripombe in stališča delovnih teles Skupščine in zbora ter stališča, predloge in pripombe delegatov iz razprave na seji zbora.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predloženi sklep.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena in 3o6. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Spregovoril bi rad nekaj uvodnih besed k tej in k naslednji točki dnevnega reda.

Izvršni svet meni, da je poleg drugih ukrepov tekoče ekonomske politike potrebno dohodkovno spodbujati ustvarjanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga in storitev tudi z dodatnimi stimulacijami v republiki. To naj pripomore k odločnejši usmeritvi v povečevanju konvertibilnega deviznega priliva, kar je pogoj, kot je bilo danes že rečeno, za zagotovitev gospodarske rasti, za odplačevanje zapadlih obveznosti do tujine in s tem za realizacijo resolucijskih usmeritev.

Osnovna usmeritev predlaganih ukrepov, je, da se del dohodka temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva, ki ne izvažajo, nameni za spodbujanje deviznega priliva od izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje. To naj se napravi tako, da se del dohodka usmeri v Samoupravno interesno

skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino ter v njenem okviru porabi za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva.

Za leto 1983 predlagamo, da se prispevek iz dohodka določi z zakonom, za leto 1984 in za naprej pa bi to uredili s samoupravnimi sporazumi v Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Zakon se predlaga kot začasna rešitev. Že takoj v letu 1983 bo SISEOT pristopil k pripravi samoupravnega sporazuma, s katerim bo to uredil za prihodnje obdobje.

V resolucijah za preteklo in letošnje leto je predvideno, da se bo spodbujanje izvoza v republiki uresničevalo tudi z zmanjševanjem prispevkov izvoznikov samoupravnim interesnim skupnostim materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti, vendar se ta določila v praksi niso mogla realizirati, za kar so bili navajani številni sistemski in drugi razlogi.

V nekaterih dosedanjih razpravah je bilo kot osnova za plačilo prispevka predlagano tudi združevanje deviz za skupne gospodarske in splošne potrebe v republiki od koristnikov sredstev 13. člena samoupravnega sporazuma SISEOT. Pri tem gre pretežno za dejavnosti, kot so energetika, prometna infrastruktura, družbene dejavnosti, družbenopolitične skupnosti in tako dalje, katerih financiranje v veliki meri temelji na združenih sredstvih. Uvedba prispevka iz teh dejavnosti bi povečala obveznosti za združevanje sredstev za financiranje dela teh skupnosti. Zato predloge ni bilo mogoče upoštevati.

Prav tako ni bil sprejemljiv predlog, da se sredstva za dodatne spodbude zbirajo z davkom prek republiškega proračuna, ker to ne bi bilo v skladu s sistemom in namenom uporabe proračunskih sredstev.

Zato Izvršni svet predlaga, da se kot vir za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva uvede prispevek iz dohodka tozd s področja gospodarstva. Pri tem velja posebej poudariti, da ne gre za dodatno obremenjevanje dohodka gospodarstva, ampak za njegovo prerazporeditev od tistega dela gospodarstva, ki dohodek ustvarja pretežno s prodajo na domačem trgu, na organizacije združenega dela, ki v večji meri ustvarjajo konvertibilni devizni priliv.

Taka prerazporeditev je nujna zaradi izboljšanja naše konkurenčnosti v izvozu. Dopolnitev zakona o Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino omogoča sistemsko združevanje dela dohodka v SISEOT za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva in s tem obvezuje SISEOT, da sprejme politiko pospeševanja deviznega priliva.

Za razpravo o obeh zakonih je bil predložen tudi delovni predlog meril, ki ste ga prejeli. Ta predvideva spodbujanje priliva višje stopnje predelave, izločitev deviznega priliva od izvoza surovin, spodbujanje deviznega priliva, ne pa tudi izvoza, kjer priliva ni in dodatne stimulacije neto deviznega učinka in nadplanskega priliva.

Merila za dodatno spodbujanje deviznega priliva bodo samoupravno dogovorjena v Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Skupščina te skupnosti jih bo med letom lahko tudi spreminjala, odvisno od vodenja politike realnega tečaja dinarja in sprememb v sistemu pospeševanja izvoza na zvezni ravni.

Izvršni svet se strinja z vsemi sugestijami, ki so bile v zvezi s predloženima zakonoma podane na sejah skupščinskih delovnih teles in jih bo pri pripravi predlogov zakonov v celoti upošteval.

V razpravi so bile podane tudi nekatere sugestije v zvezi z delovnimi predlogi meril. Te sugestije bodo predstavljale pomemben pripomoček Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino za dokončno oblikovanje meril, ki jih bo na seji svoje skupščine sprejela še pred koncem letošnjega leta. Vrsta razpravljalcev ob resoluciji je podprla nujnost dodatnega stimuliranja izvoza.

Izvršni svet predlaga, da zbor na današnji seji sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona in predlog za izdajo

zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona. Prav tako predlaga, da zbor zaveže Samoupravno interesno skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino, da na podlagi pripomb, ki so bile podane v dosedanjih razpravah, do konca leta sprejme merila za uveljavljanje dopolnilne spodbude za ustvarjanje konvertibilnega deviznega priliva, da do aprila 1983 pripravi osnutek samoupravnega sporazuma, po katerem bi v letu 1984 združevali sredstva za pospeševanje izvoza ter da ga po predhodni vsestranski razpravi do junija 1983 predloži organizacijam združenega dela v sprejemanje.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Pričenjam razpravo. Tovarišica Branka Car, področje gospodarstva, 38. okoliš, Novo mesto, je oddala pismeno razpravo.

Besedo ima tovariš Franc Homan, področje gospodarstva, 14. okoliš, Tržič.

F r a n c H o m a n : V zvezi z obema zakonoma je bilo danes pri obravnavi resolucije že nekaj govora, ker pa gre za specifičnost tržiškega območja, bi povedal nekaj ugotovitev naše skupine delegatov. Razpravljal bom o obeh predlogih za izdajo zakona hkrati.

Osnutek zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 je dovolj jasen, prav tako pa tudi njegov namen. Opozorilo pa velja le za izvajanje 4. člena predlaganega zakona. Sam izračun udeležbe izvoza po sedanjih določilih, ki jih ugotavlja SDK, ni za vse enako sprejemljiv oziroma je krivičen za tiste delovne organizacije, ki z izvozom dosegajo negativne dinarske rezultate.

V tekstilnih kombinatih, pa tudi v nekaterih drugih industrijskih panogah, se z izvozom ne dosega lastne cene in je odstotna udeležba izvoza v celotnem prihodku zaradi tega nižje izkazana od stvarne, npr. po količini. SDK naj bi zadolžili za to, da uvede v izračun način, s katerim bi to nepravičnost odpravili. Lahko je to preračun na domače jugoslovanske cene ali pa vsaj vštevanje izvozne izgube - do lastne cene - v vrednost izvoza.

V gradivu, ki pojasnjuje omenjena zakona o zagotavljanju sredstev in o SISEOT, pa je vključenih nekaj izhodišč, ki po mnenjih prizadetih z našega območja niso povsem v skladu z osnovnim namenom ali pa dajo boljše možnosti le tistim, ki se doslej niso preveč prizadevali za izvoz.

Delovni osnutek meril spreminja letošnjo osnovno stopnjo stimulacije od 3 na 2 %. Predlagamo, da tudi za leto 1983 ostane v veljavi stopnja 3 % za vse industrijske panoge. Gospodarska zbornica Slovenije naj bi pripravila seznam proizvodov najvišje stopnje dodelave oziroma obdelave. Če bo tak, kot je letošnji predpis, bo hudo pristranski in bo ta del dodatne stimulacije veliki večini izvoznikov nedosegljiv. V kategorijo višje stopnje dodelave naj bi nujno vključili tekstilno konfekcijo in čevljarsko industrijsko panogo. Zaradi izredno težkih izvoznih pogojev, ki se kaže v zasičenosti tekstilnega in čevljarskega trga v državah s konvertibilno valuto in izredno močne cenovne konkurence predvsem azijskih držav, naša tekstilna industrija nima neomejenih možnosti za izvoz. Zaradi tega bi morali tudi dodelane tkanine - beljene, barvane in tiskane ter obutev vključiti v seznam proizvodov višje stopnje predelave.

Glede stimulacije za neto devizni priliv pa ugotavljamo, da če se kot devizni odliv všteva tudi celotno združevanje za pokrivanje anuitet za dolgove v tujini in za združevanje sredstev za nafto in podobno, nima skoraj nobena delovna organizacija možnosti za doseganje te spodbude. Zanimivo bi bilo vedeti, kdo stoji za takim predlogom oziroma katere so tiste redke delovne organizacije, ki bi utegnile to določilo izkoristiti?

Iz besedila, ki govori o samoupravnih interesnih skupnostih in vračilu prispevkov teh skupnosti, se da sklepati, da bo stimulacija po 2. točki financirana iz dosedanjih virov - presežkov. Ali je to sklepanje pravilno oziroma ali bo tudi ta del spodbude pokrit iz sredstev, ki jih omenja zakon?

V 3. točki delovnega osnutka meril, je predvidena spodbuda za povečanje

konvertibilnega priliva v primerjavi z minimalnim planom za leto 1982. Iluzorno je pričakovati, da bi po tem določilu katera od delovnih organizacij, ki se je že doslej intenzivno vključevala v izvoz, spričo izgubljenega dohodka mogla približati 2o % prekoračenju plana. Vprašljiv je dinarski dohodek, ki ga navedene stopnje od 1 do 3 % nikakor ne morejo nadoknaditi. Tu je dana možnost izključno le tistim, ki v izvozu dosegajo domače cene ali pa vsaj da ne izgubljajo substance.

Predlagamo, da se to merilo spremeni in dopolni tako, da bo glede na izvozne možnosti oziroma na z izvozom dosežen dohodek - izguba ali dobiček - po panogah dana vsem vsaj približno enaka možnost, na primer tekstil in čevlji naj bi imeli možnost uveljavljanja najvišje 3 % stopnje že pri 5 % povečanem prilivu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva predloge, pripombe in stališča delovnih teles Skupščine in zborov ter razpravo delegatov na seji zbora.

4. Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino naj na podlagi pripomb, ki so bile dane v dosedanjih razpravah, do konca leta 1982 sprejme merila za uveljavljanje dopolnilne spodbude za ustvarjanje konvertibilnega deviznega priliva, do aprila 1983 pa pripravi osnutek samoupravnega sporazuma, po katerem bi v letu 1984 združevali sredstva za pospeševanje izvoza ter da ga po predhodni vsestranski razpravi do junija 1983 predloži organizacijam združenega dela v sprejemanje.

Želi o tako oblikovanem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 1 o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Kot gradivo ste prejeli izhodišča za dodatno spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga in storitev v obdobju do leta 1985 v SR Sloveniji s prilogo.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena in 3o6. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet z večino glasov.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Tovarišica Branka Car je oddala pismeno razpravo. Tovariš Franc Homan je že v razpravi pri prejšnji točki navedel pripombe k tej točki dnevnega reda. Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki je s tem izčrpana. Želi morda kdo razpravljati? (Ne želi nihče.)

Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva predloge, pripombe in stališča delovnih teles Skupščine in zborov in razpravo delegatov na seji zbora.

Želi o takem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Objavljen je bil v Poročevalcu št. 19.

Kot gradivo ste prejeli izhodišča za financiranje splošne porabe občin v SR Sloveniji v letu 1983, ki so bila objavljena tudi v Poročevalcu št. 21 in bilanco prihodkov in odhodkov proračuna SR Slovenije za leto 1983.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Rudi Šepič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Splošna poraba na ravni republike je v osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 usklajena z osnutkom resolucije, po kateri bodo sredstva proračuna lahko naraščala za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka. Rast republiškega neto proračuna se ob osnutku zakona povečuje za 7,6 odstotka na rebalansirani proračun leta 1982, kar v absolutnem znesku znaša 10.464 milijonov dinarjev. V okviru tako predlaganega obsega republiškega proračuna ni bilo mogoče vključiti vseh obveznosti, ki izhajajo iz zakonov, odlokov, dogovorov in drugih predpisov, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije.

V letu 1983 bo mogoče zagotavljati sredstva za obveznosti le v okviru materialnih možnosti družbe ter v okviru dogovorjene možne rasti republiškega proračuna. Višina zahtevkov nosilcev sredstev, ki jih ni bilo mogoče upoštevati v okviru tako zastavljene rasti proračuna za leto 1983, znaša 1.598 milijonov. Posledice tega so, da bodo morale biti nekatere dogovorjene in sprejete obveznosti reprogramirane v naslednja leta tega srednjeročnega obdobja ali celo v naslednje plansko obdobje.

Želimo poudariti, da v proračunu dejansko ni obveznosti, ki ne slonijo na zakonih, dogovorih ali odlokih, ki jih je sprejela Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi doseženega soglasja s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja bodo sredstva za izpolnitev zakonskih obveznosti za varstvo borcev NOV in socialnega varstva v letu 1983 delno zagotovljena v omenjeni skupnosti tako, da bodo prenešene obveznosti vključene v prispevno stopnjo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki se bo morala za prenešene obvezno-

sti povečati.

Skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja prevzema financiranje naslednjih obveznosti: razlike v pokojninah borcev narodnoosvobodilne vojne, razlike v pokojninah kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne, zavarovane pri Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov in izjemnih pokojnin rudarjev in preživnin dimnikarjev. V republiškem proračunu bodo še naprej zagotovljena sredstva za naslednje obveznosti: zdravstveno varstvo borcev narodnoosvobodilne vojne, dopolnilno varstvo vojaških invalidov, varstvo civilnih invalidov vojne, dodatek zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne, varstvo borcev za severno mejo in slovenskih vojnih dobrovoljcev ter republiške priznavalnine.

Zagotavljanje sredstev za oblikovanje in obnavljanje blagovnih rezerv in intervencije v porabi hrane so ena temeljnih nalog v letu 1983, ki terja ustrezno organiziranje in posebno zagotavljanje sredstev. Zato Izvršni svet predlaga, da se zagotavljanje sredstev za blagovne rezerve in intervencije v porabi hrane prenese iz republiškega proračuna v samoupravni sklad na ravni SR Slovenije.

Po osnutku zakona se rast sredstev za delo republiških upravnih organov in pravosodnih organov ter organizacij, ki se financirajo iz republiškega proračuna, v globalu povečuje za 12 odstotkov v primerjavi z letom 1982, kar narekuje delavcem v upravi kar najbolj racionalno porabo sredstev. V okviru tega globala so zagotovljena sredstva, ki omogočajo lo,5 % nominalno povečanje osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1983. Obseg potrebnih sredstev za osebne dohodke je izračunan na podlagi zmanjšanega števila zaposlenih na dan 1. septembra 1982.

Za materialne stroške je prav tako predvideno, da se povečajo za 12 odstotkov v primerjavi z letom 1982, z izjemo Republiškega sekretariata za notranje zadeve, ki v letu 1983 izpopolnjuje sistemizacijo v milici. Sredstva za posebne namene pa so za lo,6 odstotka višja v primerjavi z letom 1982.

Pri zagotavljanju sredstev na podlagi zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme je predlagano, da v letu 1983 ne bi začeli novih investicijskih gradenj oziroma bi zagotovili sredstva le za nekaj manjših objektov, ki so že v končni fazi izgradnje, kot so objekti na posebnih lokacijah, soudeležba Republiškega sekretariata za notranje zadeve za izgradnjo postaj milic, adaptacija prostorov za telegrafijo in ureditev prostorov za stalno službo Uprave za notranje zadeve Ljubljana mesto.

V letu 1983 so v republiški proračun vključene tudi nove obveznosti, ki se nanašajo na vračilo posojila za odpravo posledic potresa v Črni gori, vračila anuitet za kredite, dane SAP Kosovo, za specialno opremo organov za notranje zadeve ter del prispevka SR Slovenije za Olimpijske igre v Sarajevu.

Za pokrivanje obveznosti neto republiškega proračuna se v letu 1983 ne predvideva uvajanje novih virov niti povečanje davčnih stopenj. Splošno porabo občin v SR Sloveniji bo natančneje urejal družbeni dogovor o izvajanju politike na področju splošne porabe.

V letu 1983 bo potrebno nadaljevati z delom pri normiranju programov splošne porabe po posameznih proračunskih porabnikih, da bi jih lahko uveljavili v letu 1984. Do sedaj so se ti normativi uporabljali samo pri oblikovanju meril obsega splošne porabe v dopolnjevanih občinah. Ker imajo občine v SR Sloveniji neenakomerno razporejene vire prihodkov za splošno porabo, ki so že več let limitirani, so se vsako leto oblikovali večji presežni prihodki. Da bi se znižali presežki in stimulirala dosledna in pravočasna izterjava davkov občanov, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije posredoval v razpravo predlog o preoblikovanju posebnega občinskega davka od prometa proizvodov po stopnji 1,5 odstotka v republiški vir. S to prerazporeditvijo bi se zmanjšali presežni prihodki v občinah in podvojilo število dopolnjevanih občin. Da bi se izognili povečanemu številu dopolnjevanih občin in na drugi strani uskladili prihodke v okviru predvidenega zveznega zakona o načinu razpolaganja s presežki prihodkov proračunov družbenopolitičnih skupnosti in presežki prihodkov samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1983, ki ga je Zvezni izvršni svet že predložil v sprejem Skupščini SFRJ, bo Izvršni svet predlagal spremembe in dopolnitve zakona o republiškem prometnem davku.

S spremembami in dopolnitvami zakona se bo stopnja republiškega prometnega davka povečala od 8,5 na 11,5 odstotka, odpravljen bo poseben občinski davek od prometa proizvodov po stopnji 3 %, s tem da se bo del tega davka - preoblikovanega v republiški vir - odstopal tistim občinam, ki z lastimi prihodki ne bi mogle zagotoviti sredstev za izvajanje z ustavo in z zakoni opredeljenih nalog. Taka rešitev naj bi veljala za leto 1983, v katerem bomo morali preiti na financiranje programov splošne porabe v občinah, kar bo prispevalo k utrditvi občine kot temeljne družbenopolitične in samoupravne skupnosti.

Preoblikovanje posebnega občinskega davka od prometa proizvodov bo znižalo presežke proračunov občin,ki so bili letos osnovni vir za financiranje blagovnih rezerv in intervencij v porabi hrane v občinah in v republiki. Zato bo Izvršni svet za zagotovitev teh sredstev predlagal poseben vir. Najprimernejši vir za združevanje teh sredstev bi bil po mnenju Izvršnega sveta prispevek iz osebnega dohodka delavcev.

Izvršni svet predlaga, da se letošnja manjkajoča sredstva za pokrivanje obveznosti do proračuna federacije pokrijejo z naslednjimi viri: z usmeritvijo 3o % posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in plačil za storitve in z delom prihodkov preoblikovanega občinskega prometnega davka v republiški vir.

Izvršni svet ocenjuje, da bo treba še v letošnjem letu preveriti davčne obremenitve občanov in spremeniti stopnje za tiste občane, ki ustvarjajo višje dohodke. Prav tako ocenjuje, da so obveznosti delavcev v združenem delu, ki prispevajo iz osebnih dohodkov, visoke in zato priporoča, da se v občinah in krajevnih skupnostih pretehta sprejete programe, financirane iz samoprispevkov delavcev in če je mogoče sprejme odločitve o reprogramiranju programov in samoprispevkov.

Izvršni svet predlaga, da sprejmete osnutek zakona o proračunu SR Slovenije s predlogom rešitev za oblikovanje proračunske porabe v letu 1983.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo predstavniki delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Slavko Medle, področje gospodarstva, 25. okoliš, Novo mesto.

S l a v k o M e d l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima k osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 naslednji dve pripombi.

1. Iz obrazložitve osnutka zakona izhaja, da so bile upoštevane resolucijske usmeritve, po katerih naj bi se rast splošne porabe na nivoju republike povečala za 12 % v primerjavi z letom 1982. Vendar pa se na drugi strani ugotavlja, da je bilo mogoče tako limitirano porabo uravnovesiti s prenosom financiranja razlik pokojnin borcev NOV, razlik v pokojninah kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne, zavarovanih v starostnem zavarovanju kmetov, izjemnih pokojnin rudarjev in preživnin dimnikarjev ter preživnin babicam iz proračuna SR Slovenije na Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja oziroma Skupnost starostnega zavarovanja kmetov. To pa je omogočilo višjo rast nekaterih drugih izdatkov, kot na primer osebnih dohodkov republiških organov za 14,4 %, čeprav resolucija predvideva rast osebnih dohodkov le za 12 %.

2. V zvezi s predlogom za preusmeritev 1,5 % posebnega občinskega davka od prometa proizvodov med prihodke republiškega proračuna pa menimo, da se preostro posega v edini pomembnejši prihodek, ki se steka po avtomatizmu in s tem nepotrebno zvišuje število dopolnjevanih občin. Delna preusmeritev prihodkov v republiški proračun bi bila mogoča tudi s tem, da republika na selektiven način zadrži republiške davke, ki jih odstopa občinam, na primer davek od skupnega dohodka občanov, davek na dediščine in darila in tako naprej. Tako se število dopolnjevanih občin ne bi povečalo.

Ob tem pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da se bodo s sprejemom zakona o

davkih občanov še znižali občinski prihodki zaradi predvidene ukinitve davka na posest gozdov in davka na cestna tovorna motorna vozila ter olajšav pri davku na posest stavb.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je tovariš Šepič v uvodu dejal, da je osnutek v skladu z določili resolucije, moram prenesti pripombe naše skupine delegatov, ki meni, da to ni tako in da niso upoštevana določila resolucije, ki govorijo o tem, kako naj se zmanjšujeta skupna in splošna poraba v letu 1983.

Osnutek proračuna je sicer pripravljen stabilizacijsko, če ga pogledamo kot celoto, čeprav smo danes iz obrazložitve slišali, da so nekatere postavke prenešene drugam, menimo pa, da so v 24. členu osnutka zakona o proračunu določene postavke, katerim bi se lahko ob tako težki gospodarski situaciji odpovedali. Če pa so te postavke že vključene v osnutku zakona, pa naj bodo opredeljene tudi vrednostno, da bomo vedeli, za kakšen namen gre. Mislim, da ste dobili ta osnutek, zato ne bi navajala, za katere postavke gre.

Poleg tega tudi delegati ne moremo soglašati s takim osnutkom proračuna, v katerem še niso znane obveznosti do federacije. Danes smo sicer dobili osnutek zakona o proračunu federacije za leto 1983, vendar mislim, da so tudi v tem proračunu določene postavke, s katerim se verjetno združeno delo ne bo strinjalo. Gre zlasti za nekatere visoke indekse, za 4. člen osnutka zakona, ki govori o tem, da naj bi se nekatere obveznosti, ki bi se morale v letošnjem letu vrniti gospodarstvu, preložile za leto 1987 in podobno.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Tovarišica Danica Blejc, delegatka s področja gospodarstva, 6. okoliš, Domžale je oddala pismeno razpravo.

Besedo ima Boris Skubin, področje gospodarstva, 18. okoliš, Kamnik.

B o r i s S k u b i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji obravnavala gradivo za današnjo sejo. K osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 je oblikovala naslednje pripombe:

Osnutek zakona o proračunu za leto 1983 predvideva 12 % nominalno rast sredstev v primerjavi z letom 1982. Menimo, da 12 %-no povečanje ne bo zadostovalo za pokrivanje dejavnosti organov družbenopolitičnih skupnosti, saj iz izkušenj vemo, da že sedaj pokrivamo v upravnih organih materialne stroške iz sredstev za osebne dohodke, tako da rast osebnih dohodkov zaostaja v letošnjem letu za polovico za rastjo osebnih dohodkov v ostalih negospodarskih dejavnostih v občini.

Prav tako ne moremo nikoli izplačati osebnih dohodkov v višini vrednosti točke, ki nam jo posreduje republiški Izvršni svet s svojim sklepom o nekaterih izplačilih, kar velja tudi za sklade, dnevnice in kilometrine. Prav tako tudi vemo, da 12 %-no povečanje sredstev ne bo zadostovalo za potrebe sodišča in organov javne varnosti, saj imamo vsako leto na teh področjih zahteve po dodatnih sredstvih. Menimo tudi, da bi morali posamezni resorni organi pravočasno sporočiti merila o dopolnilnih sredstvih.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Tovariš Milan Pogačnik, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj, je oddal pismeno razpravo.

Besedo ima tovarišica Marija Drofenik, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

M a r i j a D r o f e n i k : Delegati imamo pripombo k informativni vrednosti bilance prihodkov in odhodkov proračuna za leto 1983 in seveda iz nje izhajajoče vsebine nalog in obsega financiranja. Ugotavljamo, da iz bese-

dila ni mogoče ugotoviti, kakšne naj bodo spremembe proračuna za leto 1983 v primerjavi z letom 1982, kar so delegati v predhodni razpravi že ugotovili. Zato zahtevamo, da naj se predlog zakona pripravi na tak način, da bo mogoče postavke za leto 1983 primerjati s postavkami iz leta 1982!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima Rade Kordič, poročevalec Komisije za vprašanja borcev NOV.

R a d e K o r d i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije je z vidika svoje pristojnosti obravnavala osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 in namenila posebno pozornost predvsem prenosu sredstev financiranja iz naslova varstva borcev iz republiškega proračuna na Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Komisija je bila mnenja, da je treba jasnejše opredeliti in zagotoviti način financiranja teh obveznosti v okviru Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustreznim povečanjem prispevne stopnje, tako da bodo zagotovljena nemotena izplačila pokojnin borcev NOV.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva predloge, pripombe, stališča delovnih teles Skupščine in zbora ter razpravo delegatov na sami seji zbora.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 1 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog? za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se združita prva in druga faza. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet. Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Ne želi nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva predloge, pripombe in stališča delovnih teles Skupščine in zborov.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo. Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. in 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo in predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani.

Predloga zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Ker gre za povezano problematiko, predlagam, da obravnavamo ta dva akta skupaj. Se strinjate? (Da.)

Odbor za družbenoekonojske odnose je predložil k obema aktoma skupen predlog odloka. K predlogu zakona ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Želi morda predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne žele.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Ne.) Ker se ni nihče prijavil, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo in k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo in k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani soglasno sprejet.

Glede na pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in Komisije za mednarodne odnose predlagam k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo še tale sklep:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije naj poskušajo uveljaviti pripombo Izvršnega sveta, da bi zakon o ratifikaciji moral vsebovati tudi člen, ki bo določal, kdo in kako bo ta sporazum izvrševal ter vprašanje razlage termina "državljani držav članic".

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predloženi sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 15., 16., 17., 18., 19. in 20. točko dnevnega reda, in sicer na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih, s posebnim obravnavanjem držav v razvoju, na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju, na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 138 o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačani odsotnosti za izobraževanje, na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja in na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije.

Predloge zakonov je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina SFR Jugoslavije. K vsem navedenim predlogom zakonov je Odbor za družbenoekonomske odnose predložil skupen predlog odloka o soglasju, zato predlagam, da vse te zakone obravnavamo skupaj, tako kot sem jih tudi v začetku z oštevilčenim dnevnim redom naštel.

Tudi v tem primeru gre za povezano problematiko. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k vsem predlogom zakonov predložil svoje mnenje.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Predstavnik delegatov v Zveznem zboru? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo o vseh zakonih skupaj. Pismenih prijav za razpravo ni. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih, s posebnim obravnavanjem držav v razvoju, k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju, k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 138 o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačani odsotnosti za izobraževanje, k predlogu zakona o ratifikacije konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja in k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani odlok o soglasju k predlogom zakona o ratifikacijah soglasno sprejet.

Ker sem obveščen, da je skupina delegatov za usklajevanje sklepa k 4. točki dnevnega reda zaključila delo, predlagam zboru, da se vrnemo na 4. točko dnevnega reda.

Pred tem pa vas obveščam, da sem dobil od predsednika Družbenopolitičnega zbora dopolnitve k predlogu stališč, ki jih je Družbenopolitični zbor posredoval našemu zboru in ki ste jih že prejeli. Ker te spremembe nekoliko dopolnjujejo sprejeta stališča, bi jih prebral, da ne bi izgubljali časa z razmnoževanjem.

Družbenopolitični zbor je na seji dne 25. novembra 1982 obravnaval osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 in sprejel predlog stališč v predlaganem besedilu,ki ste ga dobili na klop, z naslednjimi spremembami:

1. točka se spremeni tako,da se glasi: "Družbenopolitični zbor ugotavlja, da zaostreni pogoji gospodarjenja terjajo, da bo ekonomska politika za naslednjeleto temeljila bistveno bolj kot doslej na znatno večjem opiranju na lastne sile. To terja krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, zmanjšanje administrativnega urejanja tokov družbene reprodukcije, odločnejše uveljavljanje ekonomskih zakonitosti in ekonomskih spodbud za povečevanje izvoza na konvertibilna tržišča ter doslednejše uresničevanje politike družbene in ekonomske stabilizacije. To je pogoj za uveljavitev odgovornosti delavcev za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in za reguliranje tokov družbene reprodukcije".

V 3. točki se v prvi alinei na drugi strani v drugi in tretji vrsti besede "samoupravnega dohodkovnega povezovanja" nadomestijo z naslednjimi besedami: "samoupravnim dohodkovnim povezovanjem". V isti alinei se v četrtem stavku za besedo "podlagi" doda beseda "skupaj".

Druga alinea tretje točke se spremeni tako, da se glasi: "opredeljeno, da se investicije v osnovna sredstva gospodarstva v omejenih možnostih selektivno usmerijo v zagotavljanje prioritetnih naložb, zlasti tistih, ki bodo z modernizacijo obstoječih kapacitet odpravile ozka grla in v kratkem času prispevale k povečanemu in k hitrejšemu konvertibilnemu deviznemu prilivu ob bistveno večjem poudarku na samoupravnem združevanju dela in sredstev".

Tretja alinea 3. točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljeno zmanjšanje vseh oblik porabe na selektivnih osnovah, določneje opredeljena politika v posameznih družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih, opredeljeni kriteriji prednostnih nalog v okviru sprejetih programov; takoj je treba uskladiti in preveriti normative in standarde ter obseg pravic in sistem solidarnosti".

Četrta alinea 2. točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljeno, da bo doslednejše uveljavljanje načela nagrajevanja po delu in razultatih dela pogoj in osnova za vodenje učinkovite politike socialne varnosti".

Peta alinea 3. točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljen odnos do specifičnosti problemov na manj razvitih območjih in obmejnih območjih, zlasti glede zaposlovanja".

V šesti alinei 3. točke se beseda "nemotene" nadomesti z besedo "organizirane". V isti alinei se v četrti vrsti za besedo "proizvodno" črta vejica in besede "zlasti pa proizvodnjo". Na koncu stavka pete vrste se piko črta, stavek pa se nadaljuje z naslednjim besedilom: "in za osnovne življenjske proizvode".

Iz tega ste lahko videli, da je precejšen del sprememb redakcijske narave, da pa so nekatere alinee tudi pomembno vsebinsko spremenili.

Prosim poročevalko medzborovske skupine delegatov tovarišico Terezijo Štefančič, da poroča, kaj predlagajo zboru v sprejem.

T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Medzborovska skupina delegatov je proučila pripombe iz današnje razprave in predlaga spremembe in dopolnitve ugotovitev in sklepov k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983.

Na drugi strani se v prvi alinei v tretji vrsti za besedo "dela" dodajo naslednje besede: "in manjših družbenih obveznosti izvoznikov in večjim razpolaganjem z ustvarjenim deviznim prilivom".

V 3. alinei se v peti vrsti za besedo "proizvodi" črta podpičje in doda naslednje besedilo: "To lahko dosežemo med drugim s pravočasnim zagotavljanjem surovin in reprodukcijskega materiala ter rezervnimi deli, z zagotavljanjem obratnih sredstev za dogovorjeno proizvodnjo hrane in z uvajanjem dodatnih

spodbud za povečanje proizvodnje hrane ter odpravljanjem disparitet v cenah".

V 5. alinei se v peti vrstici za besedo "možnosti" doda naslednje besedilo: "prilagoditi prispevne stopnje za vse družbene dejavnosti dejansko doseženem dohodku v temeljnih organizacijah združenega dela in sproti izvajati usklajevanje glede na dosežena gospodarska gibanja. Zato je nujno opredeliti kriterije prednostnih nalog v okviru sprejetih programov posameznih interesnih skupnosti ter družbenih dejavnosti".

Na koncu te alinee se za piko doda: "Preveriti optimalnost organiziranja interesnih skupnosti, zlasti njihovih strokovnih služb".

Na koncu 6. alinee se podpičje nadomesti s piko ter doda naslednje besedilo: "Treba je ustvariti pogoje, da se bo sleherni delavec zavedal odgovornosti za svojo socialno varnost in varnost svoje družine".

Na 3. strani se doda nova 3. točka, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj predloži vse spremljajoče akte, navedene v IV. poglavju resolucije. Hkrati naj predloži bilanco predvidenih obremenitev temeljnih organizacij združenega dela na ravni republike".

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi morda kdo od delegatov razpravljati o predloženih spremembah? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati,prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog ugotovitev in sklepov s spremembami in dopolnitvami.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlog ugotovitev in sklepov s spremembami in dopolnitvami sprejet z večino glasov.

Hkrati lahko tudi sklepam, da zbor sprejema uvodni ekspoze predsednika Izvršnega sveta tovariša Janeza Zemljariča. Lahko tako zaključim? (Da.)

Ker smo v tem trenutku dobili tudi obvestilo Družbenopolitičnega zbora k 3 . t o č k i d n e v n e g a r e d a , to je k predlogu plana, bi zbor seznanil s spremenjenimi stališči Družbenopolitičnega zbora, ki so zelo kratka.

Družbenopolitični zbor je na seji dne 25. novembra 1982 obravnaval predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-195 in sprejel predlog stališč z dne 25.11.1982 z naslednjo spremembo:

Četrta točka v predlogu stališč se v celoti nadomesti z naslednjim besedilom: "Zbor poudarja, da je pri planiranju stanovanjske politike treba izhajati iz sprejetih opredelitev, da je za reševanje stanovanjskega vprašanja dolžan vsakdo skrbeti predvsem sam v skladu s svojimi možnostmi in ob zagotavljanju vzajemnosti in solidarnosti. V preostalem planskem obdobju je na tej podlagi in z racionalizacijo treba predvideni obseg gradnje stanovanj približati planiranemu za obdobje 1981-1985. Zbor ugotavlja, da je potrebno vztrajati na prehodu na ekonomske stanarine, ob sočasni zagotovitvi solidarnosti ter s tem vplivati na boljše gospodarjenje z družbenimi stanovanji ter na optimalno uporabo obstoječega stanovanjskega sklada".

Prehajamo na 2 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste danes prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Odbora za finance in predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o osnutku zakona, o katerem bomo glasovali.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Aleksander Kostiov, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

A l e k s a n d e r K o s t i o v : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Usposobitev in modernizacija železnice bo v prihodnjem obdobju občutno ublažila sedanjo energetsko krizo, ker bo omogočila večje angažiranje železniških zmogljivosti pri transportu. Obenem bi to pripomoglo k zmanjšanju deleža transportnih stroškov v končni ceni izdelka, saj je znano, da je ta delež pri nas izjemno visok in znaša približno 2o %. Zato je potrebno vztrajati pri usposobitvi železnice za prevzem vse večjih transportnih nalog, posebej prevoza na večje razdalje. Velik problem pri realizaciji tega cilja je tudi stanje voznega parka pri železniških transportnih organizacijah, ki ne ustrezajo niti po količini niti po kvaliteti za sodoben promet in zahtevam gospodarstva ter nalogam, ki v obdobju energetske krize stojijo pred železniškimi transportnimi organizacijami.

V preteklem obdobju se kljub deviznemu odlivu za uporabo in nakup tujih vozil niso našle ustrezne rešitve za kreditiranje nabave teh vozil domače proizvodnje za potrebe železniških transportnih organizacij v mreži Jugoslovanskih železnic. Dodatni problem pri tem so hkrati nezadostno izkoriščene zmogljivosti domače tirne industrije, ki so izkoriščene približno 58 %-no. Železniške transportne organizacije in proizvajalci tirnih vozil ne morejo zbrati potrebnih sredstev, zato je nujno angažiranje širše družbene skupnosti pri zagotavljanju kreditov za nakup domačih tirnih vozil.

Gospodarski položaj železnice je v celoti zelo težak, zato železnica ne more prevzeti na svoj hrbet reeskonta selektivnih kreditov, kot je bil eden od predlogov za rešitev tega problema. Zato lahko trenutno pride v poštev samo kreditiranje pod ugodnejšimi pogoji, kot so predvideni s predlaganim osnutkom zakona. To moramo vzeti kot izjemni izhod v sili, ker uporaba sredstev primarne emisije za ta namen sicer odstopa od sprejetih načel ter ciljev. Iskanje rešitev tega problema, ki je zelo pomembno tudi za celotno gospodarstvo, po svoje ni bilo upešno ter se vleče že vrsto let.

V sedanjem trenutku,ki posebej narekuje varčevanje z energijo, predvsem s tekočim gorivom, mora železnica prevzeti vlogo glavnega nosilca transportnih storitev, ker koristi v pretežni meri domače vire energije. Prisotna je tudi vedno večja ponudba v mednarodnem tranzitnem prometu, ki jo železnica lahko realizira in ki predstavlja direktni devizni priliv. Poleg tega imajo železniške transportne organizacije v mreži Jugoslovanskih železnic zaradi pomanjkanja lastnih tirnih vozil v najemu približno 12.ooo tovornih vagonov tujih železniških uprav, več kot pa so naši tovorni vagoni uporabljeni na progah drugih železnic, kar predstavlja praktično za približno 4o milijonov dolarjev deviznega odliva letno. Torej namesto večjega deviznega priliva iz naslova mednarodnega tranzitnega transporta celo odliv prepotrebnih konvertibilnih deviz.

Kolikor bo sprejet predlagani osnutek zakona, bi z nakupom ustreznega števila tirnih vozil pri domači industriji odpadlo prekomerno najemanje tujih vozil, ki nam bo prineslo prihranek okoli 4o milijonov dolarjev. Zaradi ilustracije navajam še podatke, da je bil v lanskem letu devizni priliv v Skupnosti jugoslovanskih železnic nekaj več kot loo milijonov dolarjev, z nakupom manjkajočih tirnih vozil je realno pričakovati podvojitev deviznega priliva, ki bi narasel prek 2oo milijonov dolarjev. Nakup potrebnega števila tirnih vozil domače izdelave torej ne bi vplival le na večji obseg dela in izboljšanje kakovosti dela v notranjem prometu, temveč tudi omogočil večji devizni priliv od tranzita tujega blaga prek jugoslovanskega prostora, kar je izjemnega pomena v sedanjem gospodarskem trenutku.

Mnenja sem, da vse omenjene ugotovitve kažejo v prid podpori osnutka predlaganega zakona kot izjemne rešitve za tako pomembno problematiko. Zato v imenu svoje skupine delegatov podpiram osnutek zakona in predlagam, da se mu da soglasje.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Lista prijavljenih razpravljalcev je s tem izčrpana. Sprašujem delegate, če želi še kdo besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa k osnutku zakona.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Štirje delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Pred prekinitvijo seje zbora vas obveščam, da ste že danes prejeli med gradivi na klop delegatska vprašanja s prejšnje seje. K vprašanjem skupine delegatov iz občine Radovljica in skupine delegatov za prosvetno-kulturno področje iz občine Ljubljana Center sta dana pismena odgovora. Odgovor bomo poslali skupinam delegatov in ju objavili v Poročevalcu. Na vsa ostala delegatska vprašanja bo odgovorjeno 8. decembra.

Ker sem obveščen, da smo usklajeni z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom, lahko ugotovim,in obvestim zbor, da so točke, o katerih smo enakopravno odločali, tudi sprejete.

Prekinjam delo zbora. Z obravnavo ostalih zadev bomo nadaljevali v sredo, dne 8. decembra 1982, ob 9. uri zjutraj.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 15.55 in se je nadaljevala dne 13. decembra 1982 ob 9. uri).

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo 9. sejo Zbora združenega dela, ki smo jo prekinili 25. novembra 1982.

Prosim Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki jo je zbor imenoval dne 25. novembra v sestavi: predsednica Staša Trebežnik in člana Viljem Režun in Stane Divjak, da pregleda pooblastila delegatov in poroča zboru.

Medtem ko čakamo na poročilo verifikacijske komisije, bi vam posredoval nekaj krajših obvestil o predložitvi datuma seje na današnji dan, o čemer sem vas pismeno obvestil in navedel tudi razloge za preložitev.

Ker delovna telesa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije pričnejo z usklajevanjem resolucije in vseh spremljajočih aktov okoli 15. decembra 1982, je bila tako najsprejemljivejša rešitev, da smo nadaljevanje seje preložili na današnji dan, s tem da jo razširjam še z osnutkom zakona o dopolnitvah zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

V skladu z 99. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije se mora zbor opredeliti do razširitve. Predlagam, da se hkrati opredelimo do obeh razširitev.

Kdor je za to, da razširimo dnevni red še z navedenima osnutkoma zakonov, naj prosim glasuje! (13o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagano razširitev soglasno sprejel.

Predlog dnevnega reda za nadaljevanje seje, skupaj z razširitvama ste prejeli na klop. Razporeditev posameznih aktov je nekoliko spremenjena od tiste, ki sem vam jo pismeno sporočil. Zaradi smiselne povezanosti posameznih vprašanj je potrebno temu ustrezno prilagoditi tudi potek razprave.

Glede na vse navedeno predlagam naslednji dnevni red:

22. nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983,

23. osnutek odloka o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1983,

24. osnutek odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1983 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino,

25. osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982,

26. osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983,

27. osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983,

28. osnutek zakona o razporeditvi pravic organizacij združenega dela do zadolževanja v tujini v zvezi s posojilom, ki ga je odobrila Evropska investicijska banka,

29. osnutek zakona o dopolnitvah zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin,

3o. osnutek zakona o dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino,

31. osnutek odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 - kar je zapisano pod točko 23.,

32. osnutek odloka o projekciji devizne bilance Jugoslavije za leto 1983 - kar je zapisano pod točko 24.,

33. osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983 - kar je zapisano pod točko 26.,

34. osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985,

35. volitve in imenovanja,

36. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlagam, da točke dnevnega reda, ki so zapisane pod številko 23., 24. in 26. predloženega dnevnega reda, obravnavamo po obravnavi osnutka zakona o deviznem poslovanju, ker so med seboj povezane in so tudi neposredno vezane na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Ste delegati lahko sledili spremembi? (Da.) Zelo nerodno bi bilo, da bi opravili razpravo o osnutkih odlokov o plačilni in devizni bilanci pred obravnavo osnutka zakona o spremembi zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ker so gradiva med seboj vsebinsko povezana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da poroča zboru.

S t a š a T r e b e ž n i k : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za nadaljevanje 9. seje, dne 13. decembra 1982.

Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 135 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 86 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 12 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, s kmetijskega področja 15 delegatov, z obrtnega področja 4 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov, s področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 8. okoliš en delegat, 13. okoliš dva delegata, 16.

okoliš en delegat, 21. okoliš en delegat, 22. okoliš en delegat, 35. okoliš en delegat, 41. okoliš en delegat, 44. okoliš en delegat, skupaj torej z gospodarskega področja devet delegatov; prosvetno-kulturno področje, 7. okoliš en delegat; socialno-zdravstveno področje 4. okoliš en delegat; kmetijska dejavnost, 9. okoliš en delegat, lo. okoliš en delegat, 11. okoliš en delegat, skupaj torej trije delegati; obrtno področje, 3. okoliš en delegat; skupaj je torej odsotnih 15 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni sporno nobeno pooblastilo.

Kdor je za poročilo komisije, naj prosim glasuje! (14o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Hkrati ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 2 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

K osnutku resolucije ste prejeli poleg gradiv, ki sem jih že navedel na seji 25. novembra, še prečiščeno besedilo osnutka resolucije. V zvezi s tem vas obveščam, da je na strani 49. v drugem odstavku točke 25. v četrti vrsti namesto številke šest, pravilna številka deset.

Prejeli ste tudi skupno poročilo Odborov za družbenoekonomske odnose, za družbenoekonomski razvoj in finance, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, mnenja in pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, dodatno poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose, dodatno poročilo Zakonodajno-pravne komisije in stališča Družbenopolitičnega zbora, ki osnutek resolucije obravnava na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Danes pa ste prejeli na klop sklep Zveznega zbora Skupščine SFRJ k osnutku resolucije.

Skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije je v svojem poročilu na podlagi vseh dosedanjih razprav o osnutku resolucije predlagala predlog sklepa. Danes ste prejeli na klop spremembe in dopolnitve k sklepu. Skupina delegatov se je namreč ponovno sestala v petek, lo. t.m. in na podlagi naknadnih razprav pripravila spremembe in dopolnitve. Člani skupine delegatov, in sicer: Bernard Krivec, Natan Bernot in Terezija Štefančič, so na seji navzoči. Spremljali bodo razpravo in po usklajevanju s člani skupine Zbora občin predlagali zboru morebitne spremembe in dopolnitve.

Glede na to, da je navedena skupina delegatov pripravila predloge sklepov tudi za vse ostale akte, ki jih danes obravnavamo, predlagam, da se posamezni člani te skupine dogovorijo za spremljanje razprave tudi pri ostalih zadevah in sproti obveščajo skupino delegatov, ki bo usklajevala sklep k osnutku resolucije in o predlogih iz razprave, ki bi zahtevali morebitne spremembe in dopolnitve ostalih predlogov sklepov.

Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi morda v uvodni besedi kaj dopolniti oziroma dodati? (Ne.) Želi predstavnik delegacije v Zboru republik in pokrajin besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles oziroma skupine delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Branko Mervič, gospodarsko področje, 12. okoliš, Kranj. (Razpravo je oddal v pismeni obliki.)

Besedo ima tovarišica Helena Konda, področje gospodarstva, 5. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik.

Preden pričnemo z razpravo, bi želel povedati, da naj se delegati, ki bodo razpravljali o osnutku resolucije,v svoji razpravi opredelijo tudi do predloga sklepa, ki ste ga pravočasno prejeli, in povedo, če je v predlogu sklepa smiselno zajeta tudi vsebina razprave oziroma da kolikor bo potrebno, tudi opozorite, kje bi bilo treba predloženi sklep spremeniti oziroma dopolniti. Spremembe in dopolnitve redakcijske narave so na klopi in ste jih prejeli.

H e l e n a K o n d a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin in skupina delegatov gospodarskega področja, 5. okoliša za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s sedežem v občini Ljubljana Vič-Rudnik je pripravila naslednja stališča do osnutka resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

Skupini delegatov podpirata stališča Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije o politiki uresničevanja družbenega plana SFR Jugoslavije v letu 1983. Predvsem pa podpiramo stališče, da se ne moremo strinjati z vzajemnostjo in solidarnostjo brez predhodno uveljavljene - v objektivnih merah seveda - odgovornosti slehernega subjekta naše družbe za stabilizacijo in za razvoj proizvajalnih sil. Zavedamo se, da so gospodarske razmere v SFR Jugoslaviji in v svetu izredno zaostrene in da je politika gospodarske stabilizacije v teh razmerah nujna. Potrebna je odločna naslonitev na lastne sile z učinkovitejšo izrabo danih in omejenih možnosti. Zato si moramo prav vsi prizadevati z vsemi silami, da prispevamo svoj delež k reševanju in izboljšanju obstoječega stanja tako na strani boljše produktivnosti kot na strani omejevanja naših potreb.

Delegati menimo, da se je v danem trenutku neumestno spraševati, ali bo znašal odstotek povečanja izvoza 15 ali 2o %, ampak je nujna mobilizacija vseh subjektivnih sil naše družbe v smislu poravnavanja obveznosti do tujine in zategnitve pasu doma. V času povojne izgradnje nove Jugoslavije je mobilizacija rodila sad, zato tudi v današnjem trenutku uspešno zastavljena akcija lahko da rezultate, seveda ne brez skrajnih naporov. Prepričani pa smo, da bi bila pripravljenost za večjo proizvodnjo,izvoz in gospodarsko stabilizacijo na vseh nivojih dosti večja, če bi z gotovostjo vedeli, da to z odgovornostjo izvajajo prav vsi subjekti v Jugoslaviji. Ne smemo dopuščati, da bi posamezniki stali ob strani v prepričanju, da jim ni treba vložiti vseh naporov, češ saj nam bo družba priskočila na pomoč. Tako popuščanje rodi samo nezadovoljstvo tistih, ki so pripravljeni prispevati k izboljšanju stanja in še oni popustijo. Zato moramo z razvojnimi usmeritvami v resoluciji in skozi temeljite analize izvajanja planov in teh usmeritev zagotoviti spremembe vzrokov, ki so nas privedli v težko gospodarsko situacijo, ne pa zgolj kratkoročno reševati posledice. To je vse preveč brezperspektivno.

Delegati se ne moremo strinjati s politiko reševanja gospodarskih razmer izključno na podlagi sprejemanja administrativnih ukrepov, saj so le-ti dostikrat preveč enostranski in ne rešujejo kompleksno problemov. Mimo ekonomskih zakonitosti so sprejemljivi le tisti ukrepi, ki dajejo trdnejšo osnovo pogojem gospodarejenja in ki spodbujajo nosilce gospodarskega razvoja.

Odločno nasprotujemo centralizaciji deviznih prilivov in razdeljevanju deviz porabnikom z ravni federacije. Tak način bi zelo destimulativno vplival na izvoznike, saj je velika večina njih vezana tudi na uvoz reprodukcijskega materiala. Ugotavljanje reprodukcijskih potreb na nivoju federacije in razdeljevanje deviz nazaj upravičencem terja preveč časa. To pomeni, da izvozniki ne bodo mogli z gotovostjo sklepati vseh izvoznih poslov, če ne bodo vedeli, ali bodo svoje obveznosti temu kupcu sploh lahko in v roku izpolnili, če so za izpolnitev izvoza predhodno odvisni od uvoza reprodukcijskega materiala. To bo nujno vplivalo na manjšo realizacijo izvoza od potrebnega za poravnavo obveznosti do kreditov iz tujine, saj je za realizacijo izvoza predpogoj tudi

garancija in čas, ki ju zagotovimo inozemskemu kupcu. Ne glede na to pa nepoznavanje deleža, ki bi ga izvoznik od deviznega priliva lahko uporabil za svoje potrebe, negativno vpliva tudi na samo planiranje izvoza.

Delegati se tudi ne strinjamo z reševanjem razvoja dejavnosti skupnega pomena na osnovi predpisanega oziroma obveznega združevanja sredstev, saj imamo drugačen, dosti bolj demokratičen način zagotavljanja sredstev za razvoj, to je samoupravno dohodkovno povezovanje in združevanje.

Prav tako zvezna resolucija še vedno vodi linearno politiko indeksiranja, kar ni sprejemljivo. Potreben je selektiven pristop tako na področju razvoja izvoznih prizadevanj kot na področju uporabe.

Na strani porabe se zavzemamo za omejevanje vseh vrst porabe, pri tem pa za selektivno politiko omejevanja investicijske porabe in tudi skupne porabe. Zmanjševanje ne sme v enaki meri kot druge zajeti raziskovalne dejavnosti in izobraževanje, če sta to dve naši prioritetni panogi, ki ju hočemo hitreje razvijati kot temelj našega bodočega razvoja na podlagi lastnega znanja.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Viktor Ptičar, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor Tabor.

V i k t o r P t i č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K pripombam in stališčem, ki jih je naša skupina delegatov posredovala že pri prvem delu seje zbora, bi dodal še naslednje. Že na seji Zbora združenega dela dne 25.11.1982 smo posredovali določene pripombe k osnutku zvezne resolucije, s katerimi smo posebej poudarili, da ne soglašamo s predvideno centralizacijo deviznih sredstev in da se prav tako ne strinjamo z ukrepi lineranega omejevanja, temveč zagovarjamo načelo selektivnega omejevanja. Pri ponovni obravnavi popravljenega osnutka resolucije ugotavljamo, da se navedena izhodišča niso povsem upoštevala, zato se v celoti pridružujemo pripombam in dopolnitvam, ki jih je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na svoji 37. seji in skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Vztrajamo na stališču, da je tudi v teh izrednih gospodarskih razmerah potrebna še bolj odločna krepitev samoupravno socialističnih in družbenoekonomskih odnosov ter preprečevanje linearnega urejanja tokov družbene reprodukcije. Prav tako ne soglašamo s predlogi, ki pomenijo odstopanje od temeljev socialističnega samoupravnega sistema, ki so opredeljeni v ustavi in zakonu o združenem delu. Zato menimo, da je kljub zelo zaostrenim pogojem gospodarjenja potrebno vztrajati na načelih samoupravno urejenih tokov družbene reprodukcije, s krepitvijo ekonomske motiviranosti in odgovornosti za gospodarjenje. Ta izhodišča bi morali vsebovati tudi vsi izvedbeni zakoni in drugi dokumenti.

Prav tako ne moremo soglašati s tistimi osnovnimi stališči, ki so vsebovana v osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki pomenijo centralizacijo deviznih sredstev, oddaljevanje odločanja o razpolagalnih pravicah od združenega dela in vsemi podobnimi izhodišči, ki ne prispevajo h krepitvi in zavzemanju nosilcev družbene reprodukcije za osnovne cilje in naloge iz programa dolgoročne ekonomske stabilizacije.

Stališča skupine delegatov iz občine Maribor Tabor dajejo odločno podporo naslonitvi na lastne sile, vendar ob zagotavljanju primernega razvoja lastnih sil, kar pa ne bomo dosegli s pretirano linearnostjo in centralizacijo kot je to predlagano za porabo, investicije, nafto, devize in tako dalje. Različna dosedanja prizadevanja in seveda različni rezultati pa tudi specifičnosti republik in avtonomnih pokrajin morajo biti vodilo pri oblikovanju nalog in ukrepov za doseganje temeljnih ciljev naše celotne družbe, če hočemo doseči čimbolj učinkovito spodbujanje za boljše gospodarjenje od posameznega delavca do republik in avtonomnih pokrajin, ob izboljšanju učinkovitosti, vzajemnosti in solidarnosti. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Stanonik, področje gospodarstva, 13. okoliš, Škofja Loka.

J o ž e S t a n o n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za področje gospodarstva 13. okoliša Skupščine občine Škofja Loka je obravnavala osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v letu 1983 ter v razpravi izoblikovala naslednja stališča, ki so plod ugotovitev naše družbenopolitične skupnosti in so vsebinsko usklajena ter dajejo vso podporo stališčem skupine delegatov za spremljanje uresničevanja družbenega plana SR Slovenije, stališčem Izvršnega sveta SR Slovenije in Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Izhajajoč iz analitične obdelave podatkov zunanje trgovinske menjave v občini, kjer smo v zadnjih treh letih iz izvozno neaktivne občine, z razmerjem pokrivanja konvertibilnega izvoza 97,9 % ob nominali 31 milijonov dolarjev, dosegli v letu 1981 pokritje 196,5 % ob 65 milijonih dolarjev izvoza, zaskrbljujoče gledamo na predloženi osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in spremljajoče dokumente.

Podpiramo prizadevanja za realizacijo ciljev povečanja izvoza na konvertibilno območje, ker je bilo to že naša dosedanja usmeritev, kar je razvidno iz izvoznih dosežkov gospodarstva v občini. Gre za rezultate dolgoročnih vlaganj v konvertibilni zunanji trg, kar ima za posledico poslabšanje dohodkovnih rezultatov v zadnjih letih. Na podlagi predloženega osnutka pa ne vidimo nadaljnjih perspektiv povečanja izvoza na konvertibilno področje, ker predloženi osnutek izhaja iz administrativno centralističnega urejanja devizne politike in s tem odtujevanja neposrednega odločanja in razpolaganja z dosežki na področju izvoza.

Menimo, da so izvozni rezultati naših organizacij združenega dela plod samoupravno dogovorjenih ciljev, ki so družbeno podprti v okviru dogovorjene politike republiških SIS EOT. Vsaka odtujenost obravnavanja zunanjetrgovinskih rezultatov od združenega dela, ki ta izvoz ustvari, je nesprejemljiva in bo pomenila nadaljnjo destimulacijo izvoza. Zato ne sprejemamo odločanja o razpolaganju z ustvarjenimi devizami mimo izvoznikov.

Nuja po izvozu in usmerjenost proizvodnih programov v izvoz zahtevata, da še nadalje krepimo vlogo samoupravnega urejanja ekonomskih odnosov s tujino. Izhajajoč iz osnutkov dokumentov, pa obstaja nevarnost, da bo prišlo do motenj v proizvodnji ali celo do menjanja oziroma opustitve izvozno naravnanih programov. Vprašujemo se,kdo ob načrtovanih predvidenih administrativnih rešitvah prevzema odgovornost v združenem delu za posledice, ki bodo plod take politike?

Predloženi osnutek in napovedani spremljajoči predpisi vso težo še vnaprej namenjajo administrativnemu razdeljevanju deviz, skoraj nič pa se ne dotikajo pogojev, kako ustvariti devize dolgoročno, ob sprejemljivem stimuliranju dohodka izvoznika.

V vseh nedavno sprejetih kongresnih dokumentih smo se opredelili, da bodo zadolžitve sprejemali le tisti, ki jih bodo odplačevali. Predloženi dokumenti pa postavljajo kot prioriteto solidarno, anonimno uporabo deviz za pokritje teh obveznosti in hkrati razdeljujejo te devize enakopravno s tistimi, ki rabijo te devize za nemoteno proizvodnjo.

Ne moremo soglašati tudi z linearnim pristopom na področju investicijske politike in solidarnim združevanjem sredstev za energetiko, opremo in investicijska dela v tujini ter za dokončanje investicij v surovinskih dejavnostih. Dosedanja vlaganja v naši republiki so bila dolgoročno usmerjena v razvoj za gospodarsko pomembne infrastrukture, zato je nujno, da jim sledijo vlaganja v tehnologijo oziroma opremo za proizvodnjo za prepotreben izvoz. Ne nazadnje pa se sprašujemo, kakšno odgovornost sploh prevzemamo s sprejetjem resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v letu 1983? Izkušnje letošnjega leta kažejo na to, da so ukrepi vlade za vse enaki, ne glede na to, kdo je izpolnjeval z resolucijo načrtovane usmeritve. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Ker je lista prijavljenih razpravljalcev za to točko dnevnega reda izčrpana, sprašujem delegate, če želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovarišica Ivanka Cetina, področje gospodarstva, 23. okoliš, Postojna.

I v a n k a C e t i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Postojna so na zadnji seji obravnavali poslovanje v letošnjem letu ter hkrati sprejemali tudi usmeritve za delo v letu 1983 z osnutkom resolucije. V razpravi so ugotovili, da je gospodarstvo občine v letošnjih 9 mesecih izvozilo za 839,5 milijonov din blaga in storitev, kar je za 66 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Predvsem se je povečal izvoz na konvertibilni trg, medtem ko se je izvoz na klirinško področje zmanjšal. Ob tako povečanem izvozu se je uvoz povečal le za 5,3 %, in sicer predvsem na račun večjega uvoza reprodukcijskega materiala. Povečala se je tudi stopnja pokrivanja uvoza z izvozom, in sicer od 114,9 % v obdobju 1 - 9 lani na 142,6 % letos.

Delegati so v razpravi poudarili, da se delavci zavedajo nujnosti izvoza v sedanjih težkih gospodarskih razmerah in podpirajo napore celotne družbe za ustalitev gospodarstva, vendar pa se prav zaradi usmerjenosti v izvoz srečujejo z nemalo težavami. Vse dosedanje deklaracije in ukrepi, ki naj bi pomagali izvoznikom, ne dajejo pravih rezultatov. Tako združeno delo z devizami praktično ne razpolaga več, izvoz ima samo deklarativno ne pa dejansko ekonomsko prioriteto, dodatnih stimulacij pa skoraj ni.

Sprejete pa so bile še dodatne omejitve, tako na primer 6o dnevni rok vnosa deviz, kreditiranje za izvoz je izgubilo svoj smisel, devalvacija ni prinesla realnega tečaja dinarja. Vse to se odraža na poslovnih rezultatih temeljnih organizacij, ki izvažajo, predvsem v lesni industriji, ki je nosilec izvoza v naši občini. Te organizacije imajo nižji prihodek ali celo izgubo, medtem ko imajo tozdi, ki proizvajajo za domači trg, boljše poslovne rezultate.

Delavci v izvoznih organizacijah se tako upravičeno sprašujejo, do kdaj bo tako? Zvezna resolucija in spremljajoči dokumenti za leto 1983 so sicer usmerjeni v povečanje in spodbujanje konvertibilnega izvoza, vendar kažejo na še večjo centralizacijo deviz, kar je zaviralni ukrep za izvoz. Iz resolucije tudi izhaja, da je potrebno sprejeti še vrsto aktov, ki bodo konkretizirali pogoje gospodarjenja v naslednjem letu. Vrsta administrativnih ukrepov pa dejansko zožuje samoupravno odločanje delavcev v združenem delu, hkrati pa tudi onemogoča sprejem planskih dokumentov v organizacijah združenega dela za naslednje leto, ki bi morali biti sprejeti v tem mesecu. Delavci v izvoznih organizacijah pričakujejo, da bodo vsi ti ukrepi dejansko izboljšali pogoje gospodarjenja izvoznikov in ne bodo ostali le pisana beseda.

Zvezna resolucija za prihodnje leto tudi predvideva, da organizacije, ki poslujejo z izgubo, lahko izplačujejo le zajamčeni osebni dohodek. Predlagamo, da se iz tega določila izvzamejo organizacije združenega dela s področja kmetijstva, pri katerih se pojavlja izguba zaradi disparitete med proizvodnimi stroški in prodajnimi cenami. Delavci v teh organizacijah so že sedaj v kategoriji delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki. Ta ukrep bi jih še dodatno prizadel, kar je ob poudarjanju prioritete za kmetijstvo in proizvodnjo hrane najmanj stimulativno.

Skupina delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za gospodarsko področje podpira pripombe iz razprave v občinski skupščini, hkrati pa smo obravnavali tudi stališča in pripombe Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta in jih v celoti podprli.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Tone Trčko, področje gospodarstva, 43. okoliš, Slovenska Bistrica.

T o n e T r č k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, je pri obravnavi osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 na svoji seji sprejela naslednja stališča.

Delegati sprejemamo osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983, imamo pa nekaj pripomb, glede katerih predlagamo, da se

proučijo in kolikor so sprejemljive, tudi upoštevajo.

Delegati menimo, da bi v zvezni resoluciji za leto 1983 morali opredeliti realno rast kmetijske proizvodnje 4 %. Res je bila v letošnjem letu izjemna letina, ki je omogočila, da se je kmetijska proizvodnja letos povečala za 5 %, vendar menimo, da je v kmetijstvu, zlasti v zasebnem sektorju lastništva še toliko rezerv, da bi ob predpostavki normalnih klimatskih razmer moralo biti 4 %-no povečanje dosegljivo.

Delegati podpiramo, da se v SFRJ sprejme enotna strategija razvoja kmetijstva,ki bi omogočila, da bodo socialistične republike in socialistične avtonomne pokrajine koristile svoje komparativne prednosti pri proizvodnji posameznih kmetijskih kultur, ker bodo na ta način v SFRJ postavljeni pogoji za družbeno najbolj racionalno predelavo hrane, ki nas dolgoročno lahko pripeljejo do pozicije pomembnega izvoznika kmetijskih pridelkov in proizvodov agroživilske industrije. Pogoj za to pa je tudi uveljavitev enotnosti jugoslovanskega trga kmetijskih in agroživilskih proizvodov ter vzpostavljanje realnih razmerij med njihovimi cenami.

Delegati razumemo in sprejemamo nujnost realne rasti konvertibilnega izvoza do stopnje 19 %, vendar hkrati opozarjamo, da bo to izredno težka naloga. Pri tem bodo v večini primerov morali v izvoz proizvodi tiste industrije, ki je bila postavljena in je delovala v pogojih konjunkture na domačem trgu, saj vemo, da proces prestrukturiranja proizvodnje še ni doživel željenega obsega. Izvoz smo prisiljeni bistveno povečati v pogojih recesije na tujih trgih, ko se obseg mednarodne blagovne menjave znižuje. Menimo, da bo povečanje izvoza še v večji meri moralo zavezati vse oblike porabe, kakor je v resoluciji predvideno, saj bo treba izvoznike ustrezno stimulirati.

Malo gospodarstvo v marsikateri slovenski občini ustvarja pomemben delež družbenega proizvoda in odpira številna delovna mesta. Menimo, da bi bilo potrebno poudariti razvoj zlasti storitvene obrti. S tem bi reševali deficit na tem področju, zmanjševali prostor za razvijanje šušmarstva, nadure, pogodbeno delo in podobno.

Akcija za spremembo delovnega časa ni dosegla zastavljenih ciljev. Menimo, da bi bilo v zvezni resoluciji za leto 1983 treba reči kakšno besedo tudi o nameravanih spremembah na tem področju. Sicer pa mislimo, da akcije v SR Sloveniji nismo ustrezno vodili. Argumentirali smo jo s prihranki pri energiji, ki po našem mnenju sploh niso in ne bodo bistveni, nismo pa povedali, da so osnovni motivi drugačni, da težimo za zmanjševanjem pogodbenega, nadurnega in podobnega dela in da s tem ne odpravljamo vzrokov, temveč posledice. Vzroki so globlje narave, zato teh pojavov s samo spremembo delovnega časa ne moremo odpraviti.

Zvezna resolucija za leto 1983 opredeljuje, da naj bi bila svetovna cena kriterij za oblikovanje in kontrolo domačih cen. Dvomimo, če je abstraktna ekonomska kategorija, ki obstaja letos v statističnem povprečju cen na zunanjih trgih, osnova za operativno politiko cen, je pa brez dvoma lahko cilj dolgoročne gospodarske politike. Cena je instrument razporejanja dohodek v korist izvoznikov, da jim bomo kompenzirali razliko do praviloma nižjih, tako imenovanih svetovnih cen.

Zvezna resolucija 1983 predvideva z ukrepi, ki bodo še sprejeti, nadaljnje limitiranje sredstev za potne stroške, dnevnice in tako dalje. Menimo, da politika omejevanja ne bi smela biti linearna, ker bolj prizadene tiste, ki so že doslej varčevali, kot tiste, ki jim je omejevanje v prvi vrsti namenjeno.

Resolucija ne omenja klirinškega izvoza, le med vrsticami je razbrati, da ni zaželjen. Vendar menimo, da ne bi bilo primerno zmanjševati ali ukinjati klirinškega izvoza tistih OZD, ki se na tem trgu že uveljavljajo z dolgo prisotnostjo.

Delegati tudi menimo, da je predvideno povečanje deviznega priliva iz turizma predimenzionirano. Če hočemo korenito spremeniti oziroma povečati rezultate v turizmu, nam ni potrebno investirati v objekte pač pa v ljudi in to predvsem v smislu njihovega odnosa do dela. To pa ni stvar, ki bi jo bilo mogoče

spremeniti v enem letu.

Nadalje je premalo upoštevano, da gospodarska recesija v svetu zmanjšuje število turistov ter da je konkurenčni boj za večje število gostov vse hujši. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Miran Spruk, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

M i r a n S p r u k : Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije,je obravnavala pripombe in predloge k spremembam in dopolnitvam osnutka resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 skupaj s programom dolgoročnega progama gospodarske stabilizacije v letu 1983. Delegati 1. okoliša podpiramo stališča Izvršnega sveta, skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije ter ostalih delovnih teles Skupščine in se načeloma strinjamo z ugotovitvami k spremembam in predlogom, hkrati z upoštevanjem selektivne politike pri uvozu, pa želimo opozoriti na nekatera dejstva, ki prav gotovo bistveno vplivajo na dodatno povečanje konvertibilnega izvoza.

Zmanjševanje vseh vrst domače porabe se v veliki meri odraža na povečanju blagovnih fondov za izvoz. Vendar smo zasledili, da v resoluciji ali v spremljajočih dokumentih manjkajo smernice, po katerih bi morali čimprej opraviti temeljito analizo strukture blagovne menjave s klirinškimi državami, in sicer še pred sklepanjem blagovnih list za leto 1983.

Prvič, usmeritev bi morala voditi v zmanjšanje ali celo začasno črtanje nekaterih uvoznih postavk blaga široke potrošnje, na primer osebnih avtomobilov in drugih vozil ter tudi nekaterih vrst opreme kot na primer gradbene mehanizacije, ki je glede na energetske težave in zmanjšanje gradbene dejavnosti trenutno ne potrebujemo.

Drugič, usmeriti bi se morali v nadomestitev zmanjšanega uvoza nujno potrebnih reprodukcijskih materialov, ki jih doma nimamo dovolj in ki jih pretežno uvažamo s konvertibilnega področja. Če pri zasedanju mešanih komitejev s temi državami ne bi dosegli soglasja, bi se ne smeli ustrašiti niti morebitnega znižanja obsega klirinškega izvoza in uvoza blaga (delež klirinške menjave v celotni jugoslovanski menjavi je itak previsok), del dosedanjega izvoza v te dežele pa bi lahko usmerili na konvertibilno področje. To velja še zlasti za organizacije združenega dela v tistih republikah in avtonomnih pokrajinah, ki so bile doslej pretirano odvisne od klirinških naročil. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in lahko ugotovim, da so delegati v svojih razpravah v bistvu podprli stališča in tudi sklep skupine delegatov. V svojih razpravah ste dali nekaj koristnih pobud, upoštevajoč tudi pripombe na osnovi razprave v ostalih dveh zborih, tako da bo skupina delegatov našega zbora lahko dodelala predloženi sklep.

Prekinjam to točko dnevnega reda in prosim člane skupine, da se sestanejo in po potrebi dopolnijo predloženi sklep.

Prehajamo na 2 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1983.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek odloka ste prejeli na seji dne 25.11.1982. Z dopisom z dne 7.12. pa ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes ste prejeli na klop predlog sklepa k osnutku odloka.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Prizadevanja za uskladitev kreditno-monetarnih gibanj s sistemsko zakonsko ureditvijo potekajo že precej časa. Posebej so se te aktivnosti okrepile v letošnjem letu, saj so nakopičeni dolgovi, nerazrešena dolžniško-upniška razmerja organizacij združenega dela, neplačane anuitete za najete bančne kredite ter nenehno naraščajoč obseg nekritih tečajnih razlik povzročili še močnejše posamične pritiske na nadaljevanje ustaljene prakse na tem področju.

Tako so bile sprejete družbenopolitične in strokovne podlage za ponovno vzpostavitev finančne discipline in dosledno uveljavitev sistemske ureditve emisijskega, denarnega in kreditnega sistema. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je zato pri oblikovanju stališč k osnutku odloka o ciljih enotne emisijske politike v letu 1983 celovito ocenjeval primernost njegovega koncepta in ugotovil, da predlagani ukrepi in usmeritve ne omogočajo sanacije stanja na tem področju in ne sledijo aktivnostim za stabilizacijo gospodarskih razmer.

Na osnovi te ocene je Izvršni svet tudi predlagal korenite spremembe določb osnutka odloka. V odloku o ciljih emisijske in denarne politike so sicer vključeni ukrepi zaostrovanja finančne discipline, vendar bodo učinki vseh teh napovedanih ukrepov razvrednoteni zaradi vztrajanja pri dolgoletni praksi reguliranja denarne mase in izdajanja primarne emisije, pri politiki prepovedi, prisile in predpisanih obveznosti. Takšna razhajanja se kažejo zlasti v naslednjih ključnih vprašanjih.

1. Uporaba primarne emisije v odloku je še vedno predvidena za prioritetne namene iz dogovora o temeljih družbenega plana SFR Jugoslavije, čeprav je bila večkrat doslej ugotovljena neustreznost takšne primarne emisije. Zato zahtevamo, da poslovne banke v celoti prevzamejo obveznost za kreditiranje prednostnih namenov, medtem ko se bodo reeskontni krediti uporabljali le za podporo določenih namenov: izvoz, priprava izvoza in primarni kmetijski proizvodi. Pri tem se reeskontni krediti lahko uporabljajo le v okviru monetarno potrebnega porasta primarnega denarja, celotni bančni krediti pa v okviru dovoljenega porasta plasmajev.

2. Čeprav je bilo doslej z analizami podrobneje ugotovljeno, da je ukrep omejevanja porasta bančnih plasmajev porajal pojave trgovine z limiti, splošne prekoračitve limitov, predvsem pri likvidnih bankah ter zahteve za uveljavitev posamičnih izjem, je v odloku ta določba ponovljena. Enake učinke bi lahko dosegli tudi s spremembami stopnje obvezne rezerve in z regulacijo obsega primarne emisije.

3. V odloku je predlagano dodatno združevanje dela kratkoročnih sredstev bank za dolgoročne naložbe, in sicer od 25 na 2o % v letu 1983, čeprav že v letošnjem letu predpisane strukture ni mogoče dosegati, predvsem zaradi strukture bančnih sredstev v SR Sloveniji. Omejevanje dolgoročnih bančnih plasmajev bi lahko dosegli na bolj selektiven način tako, da bi na osnovi določb odloka onemogočili dolgoročne plasmaje iz kratkoročnih bančnih sredstev vse dotlej, dokler posamezna banka ne doseže predpisane strukture sredstev iz leta 1982.

4. Nesprejemljiva je določba odloka, da se na osnovi zakona, ki naj bi bil sprejet v letu 1983, obvezno združuje prek Jugoslovanske banke za mednarodno ekonomsko sodelovanje 21 milijard dinarjev za kreditiranje izvoza opreme, ladij in izvajanje investicijskih del v tujini na kredit. Temeljne banke se vsako leto sporazumevajo o namenih in ukrepih združevanja svojih kreditnih potencialov v okviru Jugoslovanske banke za mednarodno ekonomsko sodelovanje, na podlagi interesov svojih članic in zato tega procesa ni sprejemljivo zavirati z napovedmi o ureditvi teh obveznosti z zakonom. Določbe o zagotavljanju sredstev Jugoslovanski banki za mednarodno ekonomsko sodelovanje po našem nikakor ne sodijo v resolucijo in v odlok, saj je bil pravkar usklajen dogovor med socialističnimi republikami in socialističnima avtonomnima pokrajinama o načinih zagotavljanja sredstev za kreditiranje izvoza opreme, ladij in investicijskih del v tujini.

5. V odloku je tudi predvideno, da bo v letu 1983 potekalo obvezno sklepanje samoupravnih sporazumov poslovnih bank o izvajanju selektivne kreditne politike, o sredstvih za širjenje kmetijskih zemljišč in o kreditih za obratna sredstva gospodarstvu SAP Kosovo. Če jih banke ne bodo sklenile, bodo

sprejeti ustrezni predpisi. Samoupravno sporazumevanje o navedenih vprašanjih lahko poteka le na interesnih osnovah, zato je povsem nesprejemljivo napovedovanje, da bo v primeru neuspelega podpisovanja sporazumov sprejet predpis, ki bo bankam nalagal nove obveznosti. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki delovnih teles oziroma skupine delegatov? (Ne želijo.)

Preden pričnemo z razpravo, bi rad povedal naslednje. Ker smo se o načinu dela glede obravnave tega odloka in vseh naslednjih aktov dogovorili pri prejšnji točki, predlagam, da za pomoč skupini za uresničevanje sprejetih planskih dokumentov za naslednje akte, ki jih bomo obravnavali, imenujemo še naslednje delegate, in sicer: tovarišico Branko Car, tovariša Vitomira Deklevo in tovariša Jurija Dernovška. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem predlog na glasovanje.

Kdor je za dopolnitev te skupine, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v skupino za spremljanje vseh odlokov po dnevnem redu z večino glasov izvoljeni predlagani delegati.

Pričenjam razpravo. Ker pismenih prijav k tej točki dnevnega reda ni, sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo. Preden preidemo na glasovanje o predloženem sklepu, sprašujem predstavnika skupine delegatov, predstavnika delegacije in predstavnika Izvršnega sveta, ali imajo morda kakšne pripombe k predloženemu sklepu? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 2 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1983 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek odloka ste prejeli na seji 25. novembra 1982. Z dopisom z dne 3.12.1982 ste prejeli poročilo Odbora za finance, z dopisom z dne 7.12.1982 pa mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes ste k osnutku odloka prejeli predlog sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci skupine delegatov ali poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Ker pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam, sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (141 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Preden preidemo na 28. točko dnevnega reda, obveščam zbor, da sta na sejo prišla še delegat iz gospodarskega področja 44. okoliša, Ptuj, tovariš Tone Čeh in tovariš Franc Dolenc, socialno-zdravstveno področje, 4. okoliš Radovljica. S tem je na seji navzočih 137 delegatov.

Prehajamo na 28. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek zakona ste prejeli z dopisom z dne 11. novembra 1982. Z dopisom z dne 18.11.1982 ste prejeli poročilo Odbora za finance. Na seji zbora 5.11.1982 ste prejeli sklep k osnutku zakona, pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa ste prejeli z dopisom z dne 7.12.1982.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik delegacije? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles in skupine delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Prešern, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

Boris Prešern: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 1. okoliš, je na svojih sejah dne 9. in 10.12.1982 obravnavala gradivo za nadaljevanje 9. seje Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in oblikovala naslednje pripombe in predloge k osnutku zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982.

V poglavju "Izvršitev proračuna federacije" v obdobju od 1. januarja do 30. septembra 1982 je navedeno, da je skupna realizacija prihodkov v tem obdobju znašala 132 milijard 267 milijonov 100 tisoč dinarjev. To pomeni, da bo v preostalih treh mesecih glede na 1. člen osnutka zakona potrebno realizirati prihodek v znesku 65 milijard 883 milijonov 900 tisoč dinarjev. Upoštevajoč ta dva zneska in obdobje, v katerih sta oziroma bosta realizirana, izhaja zaključek, da bo v obdobju oktober-december 1982 potreben za 49,4 odstotka višji priliv povprečnih mesečnih prihodkov kot v obdobju januar-september 1982. Dvomimo v realnost takih ocen še zlasti, ker je pričakovati manjšo realizacijo prihodka iz naslova temeljnega prometnega davka na naftne derivate ter iz naslova carin in uvoznih davščin, ki so neposredna posledica ukrepov ravno v zadnjem četrtletju.

Sprašujemo, ali možen odstop od planirane realizacije prihodkov v bistvu ne bo pomenil nadaljnje krčenje odhodkov federacije ali pa celo pritisk na proračune republik in pokrajin, da se realizira ta, verjetno nerealno zastavljen obseg prihodkov?

Prosimo tudi za pojasnilo, zakaj je sploh potrebno še nadaljnje skoraj 10 odstotno zvišanje sredstev za osebne dohodke in druge osebne prejemke, če so bila ta sredstva že odobrena, pa žal potrošena za osebne dohodke za leto 1981. Glede na splošne družbene tendence, da se omejuje in znižuje splošna, skupna in individualna poraba, nasprotujemo temu zvišanju v obdobju vsestranskih stabilizacijskih odrekanj.

Delegati naše občine nimamo pripomb k sklepu, ki je bil predložen. Hvala lepa!

Predsednik Martin Mlinar: Ker je lista prijavljenih k tej točki dnevnega reda izčrpana, sprašujem, če želi še kdo od delegatov razpravljati? (Ne želi nihče.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, republiški sekretar za finance.

Rudi Šepič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odgovoril bi na vprašanje, ki ga je postavil delegat glede realnosti planiranih prihodkov v zadnjem četrtletju tega leta. Številke, ki jih je delegat navedel, so točne, toda kolikor v Izvršnem svetu poznamo stvari, računajo v federaciji z večjim plačilom kotizacije v zadnjem četrtletju, poleg tega pa računajo s prelivom temeljnega prometnega davka in plačilom kotizacije tudi v januarju leta 1983. Koliko je to realno in koliko ni, mislim, da je tovariš delegat zelo upravičeno opozoril na to dilemo. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 2 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Osnutek zakona ste prejeli na seji zbora dne 25.11.1982. Z dopisom z dne 3.12. ste prejeli poročilo Odbora za finance, dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona pa ste prejeli z dopisom z dne 7.12.1982.

Danes ste prejeli na klop predlog sklepa k osnutku zakona in mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki je dano k osnutku zakona, ne pa k dopolnilnemu predlogu, ker se bo do njega opredelil Izvršni svet v uvodni besedi. Prejeli ste tudi poročilo Odbora za finance.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta tovariša Rudija Šepiča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za finance, da povzame besedo.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zvezni izvršni svet je v mesecu novembru predložil v obravnavo osnutek zakona, s katerim se določa obseg proračunskih izdatkov federacije v letu 1983. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije podpira predloženi proračun, ki je za 13 % večji kot v letošnjem letu, ker ocenjuje, da je v skladu z usmeritvami ekonomske politike za naslednje leto, ki zahtevajo zmanjšanje porabe na vseh ravneh. V okviru takšne rasti proračunske porabe na zvezni ravni pa je potrebno spremeniti višino posameznih postavk.

Pri tem je najpomembnejše vprašanje zagotovitve sredstev za invalidsko borčevsko zaščito. Obseg sredstev, ki ga je federacija dolžna Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se iz leta v leto povečuje. Obseg neporavnanih obveznosti zahteva, da se to vprašanje prouči in poišče ustrezne rešitve za poravnavo teh obveznosti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije tudi meni, da je potrebno še enkrat proučiti, ali je primerno odlaganje plačila dospelih obveznic, ki jih je federacija izdala v preteklih letih. Na prihodkovni strani proračuna federacije je po našem mnenju treba še enkrat preveriti višino planiranih prihodkov iz temeljnega prometnega davka in carin ter drugih uvoznih davščin.

Prispevek SR Slovenije zveznemu proračunu se na podlagi predloženega osnutka poveča za 9,1 % nasproti letošnjemu letu in znaša 14.4o7 milijonov din. Temeljni prometni davek, ki je do sedaj pokrival naše obveznosti do proračuna federacije, že v letošnjem letu ne zadošča več v celoti za poravnavo teh obveznosti. Iz letošnjega leta se prenaša dolg v višini 2 milijarde 8oo milijonov, ki ga bo potrebno pokriti v naslednjem letu. Zato je potrebno v republiškem proračunu za leto 1983 zagotoviti sredstva ne samo za pokrivanje obveznosti do proračuna federacije za leto 1983, temveč tudi za nepokriti del obveznosti za leto 1982. Da bi pokrili tako povečano obveznost, ki je za 3o % večja kot v letošnjem letu, bomo poleg temeljnega prometnega davka uporabili še vse ostale razpoložljive vire sredstev republiškega proračuna. V okviru tega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini tudi prerazporeditev občinskega prometnega davka v višini 3 % v republiški posebni prometni davek in povečanje stopnje davka iz osebnega dohodka od 1 % na 1,3 %.

Medtem ko je bil navedeni osnutek zakona o obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 v rednem skupščinskem postopku, je Zvezni izvršni svet predlagal dopolnitev predloženega osnutka. Dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona o obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto

1983,ki ga je Skupščina SR Slovenije prejela v decembru, povečuje obseg proračunskih odhodkov federacije za 22.42o milijonov dinarjev, in sicer v korist sredstev za financiranje Jugoslovanske ljudske armade.

S tem bi se skupen porast proračunskih odhodkov federacije za naslednje leto povečal od sedanjih 13 na 24 %. Povečanje razhodkov temelji na povečanju prispevkov republik in pokrajin. To pomeni, da bi se prispevek SR Slovenije zveznemu proračunu povečal za 3.538 milijonov dinarjev, kar je za 36 % več kot v letošnjem letu.

Skupščina SR Slovenije je že ob obravnavi sprememb zakona o financiranju federacije zahtevala, da se sredstva za financiranje Jugoslovanske ljudske armade ločijo na del, ki pomeni funkcionalne stroške Jugoslovanske ljudske armade in ki naj se gibljejo v skladu z resolucijsko rastjo splošne porabe in na del, ki zagotavlja realizacijo programa modernizacije Jugoslovanske ljudske armade. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da je predloženo diferenciranje izdatkov za Jugoslovansko ljudsko armado nujno za odgovorno odločanje o zagotovitvi sredstev za ta namen.

Že za pokrivanje prispevka SR Slovenije zveznemu proračunu, ki izhaja iz osnutka zakona, je Izvršni svet predlagal dodatne vire sredstev.

Sprejem predloženega povečanja obveznosti bi zahteval dodatno obremenjevanje osebnega dohodka, in sicer povečanje stopnje davka iz osebnega dohodka od predloženega 1,3 na 3 %, torej za 1,7 %. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da glede na obstoječe visoke obremenitve združenega dela in že predlagane nove obveznosti iz osebnih dohodkov ni realnih možnosti za dodatno zajemanje. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se restriktiven pristop, ki bo uveljavljen pri oblikovanju sredstev za izvajanje nalog splošne in skupne porabe ter za osebno porabo, v naslednjem letu uveljavi tudi za naloge proračuna federacije za leto 1983. To pomeni, da bi lahko skupni obseg proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 rastel počasneje od nominalne rasti dohodka. Izvršni svet predlaga Skupščini,da v tem smislu tudi pooblasti svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles oziroma skupine delegatov? (Da.) Besedo ima tovariš Bernard Krivec, predsednik Odbora za finance.

B e r n a r d K r i v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Prosil bi le za pojasnilo. V predloženem sklepu,v točki 2 je opredeljeno, da bo obseg proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 rastel po stopnji 13 %, z dopolnilnim predlogom Zveznega izvršnega sveta pa je ta odstotek znatno višji in predstavlja 24 % rast sredstev. Soglašamo s 13 % rastjo sredstev, zato je treba poudariti, da je dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta, po katerem naj bi rastel obseg proračunskih odhodkov federacije po stopnji 24 %, vsekakor nesprejemljiv. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Prešern, gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 1. okoliš posreduje naslednjo pripombo k osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Iz poglavja 3., ocena proračunskih prihodkov federacije za leto 1983, je razvidno, da bo v letu 1983 porabljenih 4,6 % manj motornega bencina, 6,39 % manj plinskega olja in 2,84 % več mazutov. Glede na splošno dogovorjene stabilizacijske ukrepe pri varčevanju z energetskimi viri ter glede na nujen proces zamenjave mazuta z drugimi oblikami energije menimo, da je povečanje porabe mazuta v letu 1983 nesprejemljivo. Zahtevamo jasno tolmačenje, zakaj povečanje porabe mazutov in poročilo o konkretnih ukrepih ter rezultatih postopka zamenjave mazuta z drugimi energetskimi viri.

Poudarjamo, da bodo učinki varčevanja največji pri najizrazitejših porabnikih in dejstvo je,da predstavljajo mazuti kar 55 % vseh naftnih derivatov, motorni bencini, pri katerih pa so politika varčevanja in omejitve najizrazitejše, pa predstavljajo le 18 % vseh naftnih derivatov.

Kar pa zadeva sklep, ki smo ga dobili danes na klop, bi predlagal, da se to stališče vnese v sklep in da ga uveljavlja delegacija v Zboru republik in pokrajin, to je, da se zahteva enaka količina ali pa zmanjšanje porabe mazutov v letu 1983, če ne drugače pa tudi z davčno politiko, saj je iz istega gradiva razvidno, da motorni bencini, ki predstavljajo količinsko 18 % vseh naftnih derivatov, prispevajo v proračun iz naslova temeljnega prometnega davka kar 46 %, mazuti, ki pa predstavljajo 55 %, količinsko pa le 2,8 % vseh sredstev iz naslova temeljnega prometnega davka. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Če mi dovolite, bi preden bi dala pripombe, ki jih ima naša skupina delegatov k tej točki dnevnega reda, dala splošno pripombo h gradivu, ki ga delegati dobivamo za seje.

Ob upoštevanju dejstva, da vsi opravljamo poleg delegatskih dolžnosti tudi redno delo v svojih delovnih organizacijah, se postavlja vprašanje sedanjega načina posredovanja gradiv. Če pa si poleg tega še vodja skupine delegatov, pa to predstavlja izredno obremenitev. Tak obseg gradiva,ki pa je poleg tega še posredovan izredno nesistematično, onemogoča kvalitetno delo delegacij, predvsem pa razpravo in pridobivanje mnenj in predlogov iz baze.

Zato tudi sklepi, ki jih sprejemamo na zboru, niso vedno rezultat široke razprave, ampak največkrat mnenja posameznih delegatov, ki se v gradivo nekoliko bolj poglobijo. Mogoče bo kdo mnenja, da je to stvar organizacije dela, vendar je dejstvo, da moraš gradivo preštudirati, da lahko oblikuješ stališča in sklepe.

K tej točki dnevnega reda pa ima naša skupina delegatov naslednjo pripombo.

Menimo, da zvezni proračun ni v skladu z določili resolucije o omejevanju porabe v letu 1983. V oceni za leto 1982 je navedena postavka za SAP Kosovo kot obveznost iz leta 198o. Menimo, da je potrebno to postavko izločiti iz ocene in da na tej osnovi ne morejo biti postavljene stopnje rasti za leto 1983. Danes sicer govorimo o 13 % rasti, najnižja stopnja rasti po posameznih pozicijah pa znaša 116,8 %, proračun pa naj bi bil višji samo za 13 %. Menimo, da morajo tudi vsi izdatki za JLA rasti po stopnji 13 %. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati k tej točki dnevnega reda? (Nihče.)

Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi dati kakšno pojasnilo na osnovi razprave? Ker ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam naslednje. Glede na uvodno besedo tovariša Rudija Šepiča in razpravo delegatov k tej točki dnevnega reda predlagam, da sklepanje o tej točki dnevnega reda in o sklepu, ki je bil predložen preložimo, ker so v uvodni besedi tovariša Rudija Šepiča dane bistvene obrazložitve k dopolnilnemu predlogu Zveznega izvršnega sveta glede na skupni obseg proračunskih izdatkov in menim, da je potrebno predlagani sklep s temi ugotovitvami in razpravo bistveno dopolniti.

Predlagam, da to opravi skupina delegatov, ki smo jo prej imenovali in naj predloži zboru v sklepanje dopolnjeni oziroma spremenjeni sklep na osnovi uvodne besede predstavnika Izvršnega sveta in razprave delegatov.

Prekinjam to točko dnevnega reda. Preden preidemo na naslednjo točko dnevnega reda, bi povedal samo nekaj besed glede pripomb, ki jih je izrekla tovarišica Majda Žehelj, in sicer glede obsega materialov in podobnih stvari. V Zboru občin in Zboru združenega dela je bila posredovana pobuda delegatov, da ob obravnavi sprememb poslovnika in ob obravnavi delovnega programa Skupščine za

leto 1983, ki bo na programu 27. decembra 1982, opozorimo na te stvari in jih tudi poskušamo ustrezno urediti. Seveda pa je pobuda, ki je bila dana, zelo dobrodošla in jo bomo upoštevali, kot že rečeno, ob obravnavi programa dela in sprememb poslovnika zbora.

Prehajamo na 3 o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek odloka ste prejeli na seji zbora dne 25. novembra 1982.

K osnutku odloka ste prejeli z dopisom z dne 3.12.1982 poročilo Odbora za finance, z dopisom z dne 7.12.1982 pa mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes pa ste k osnutku odloka prejeli predlog sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles in skupine delegatov? (Ne želijo.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Ker pismenih prijav k tej točki dnevnega reda nimam, sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 3 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o razporeditvi pravic organizacij združenega dela do zadolževanja v tujini v zvezi s posojilom, ki ga je odobrila Evropska investicijska banka.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Danes ste prejeli na klop dopolnitev osnutka zakona. Osnutek zakona ste prejeli na seji zbora 25. novembra 1982. Z dopisom z dne 3.12. ste prejeli poročilo Odbora za finance, z dopisom z dne 7. 12.1982 pa mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Danes ste k osnutku zakona prejeli predlog sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam, zato sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (14o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 3 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvah zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Osnutek zakona ste prejeli z dopisom z dne 1.12.1982. Danes ste prejeli na klop mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Odbora za finance, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa k osnutku zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poleg stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k predlogu zakona in predloga amandmaja k 2. členu predlaganega zakona vas želim obvestiti tudi o možnostih za izvršitev obveznosti, ki bodo nastopile za SR Slovenijo s sprejemom tega zakona.

Na osnovi podatkov o predvidenih obremenitvah dohodka in čistega dohodka gospodarstva v letu 1983, ki so uvedeni za izpolnitev obveznosti na zvezni ravni ter z resolucijskimi usmeritvami o obsegu sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb v prihodnjem letu, ugotavljamo, da ne obstajajo materialni pogoji in možnosti, da bi SR Slovenija zagotovila v rokih, ki jih določa predlog zakona, brezobrestno posojilo Skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v znesku 4o4 milijone dinarjev. Kolikor bo predlagani zakon sprejet, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ne bo predlagal uvedbe ureditve, s katero bi se zagotovila sredstva za brezobrestno posojilo. Odplačila anuitet organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo za kredite, dane iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin, bi po mnenju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije lahko odložili v naši republiki na tak način, da bi bil sorazmerni del zneska anuitetnih kuponov vseh imetnikov obveznic z območja SR Slovenije, ki dospevajo v plačilo v letu 1983, vrnjen v letih 1986 do 199o, kakor to omogoča novi četrti odstavek 2. člena. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Prešern, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 1. okoliš posreduje naslednjo pripombo k osnutku zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

V poglavju II., ocena stanja, sta navedena indeksa izločanja sredstev iz čistega dohodka za poslovni sklad in za pospeševanje materialne osnove dela, pri čemer pa v obrazložitvi pogrešamo primerjalne indekse za področje prihodka, materialnih stroškov, prispevkov iz dohodka, dohodka, čistega dohodka, čistega dohodka za osebne dohodke in drugo, kar bi nedvomno dalo jasnejšo sliko stanja gospodarjenja v SAP Kosovo. Omenjena dva indeksa lahko prikažeta precej popačeno sliko stanja.

Ugotavljamo tudi, da je samo navajanje primerjalnih indeksov visokih izgub zelo nepopolna slika, če vzporedno s tem podatkom niso podani vzroki za takšno stanje. Menimo tudi, da je predlagani zakon zgolj začasna rešitev in ne razrešuje te problematike dolgoročno, kolikor niso sprejeti tudi realni programi za sanacijo gospodarstva SAP Kosovo z globalnimi sistemskimi rešitvami. Tekoče informacije o tem so najmanj, kar lahko ostale republike in pokrajina pričakujejo od SAP Kosovo.

Glede sklepa, ki smo ga prejeli na klop, predlagamo, da se vnese zahteva, ki naj jo uveljavlja delegacija v Zboru republik in pokrajin in ki se nanaša tudi na programe sanacij in pa na tekoče informiranje v skupščinah. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Ker je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana, sprašujem, če želi še kdo besedo? (Nihče.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.)

Glede predloga, ki ga je na koncu dal tovariš Prešern, menim, da smo se o tem dogovorili na prejšnji seji zbora, ko smo v drugo vsebino, v kontekstu ocenjevanja uspešnosti združevanja sredstev za pospeševanje razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo zapisali, da naj delegacija ob obravnavi poročil, na osnovi sklada združenih sredstev in 5o odstotkov samoupravno združenih sredstev zahteva tudi oceno učinkovitosti naložb, to je vprašanje teh sanacij. Sprašujem tovariša Prešerna, če vztraja pri tej dopolnitvi, ker dopolnitev ni tesno povezana z vsebino zakona v tem trenutku?

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik! Zadeva, ki jo omenjate - mislim da je šlo za republiški zakon - omenili pa ste, da naj bi se ta pobuda, o kateri smo govorili in ki je danes ponovno posredovana, posredovala delegaciji v Zboru republik in pokrajin. Vendar, kolikor se spominjam, o tem Zbor združenega dela ni glasoval. Lahko me popravite.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Zbor združenega dela o tem ni glasoval. Vendar sem to oblikoval ne kot sklep, temveč kot stališča v zapisniku Zbora združenega dela, da se delegaciji pri obravnavi poročila naloži ta naloga.

B o r i s P r e š e r n : Glede na to, da tega zapisnika še nismo prejeli, umikam pripombo, ki je bila podana v moji razpravi in se strinjam s tem, da je to podano kot posebno stališče za delegacijo v Zboru republik in pokrajin. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Ker ne želi nihče več razpravljati, lahko zaključim razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Odrejam enourni odmor. Prosim delegate, če imajo delegatska vprašanja ali pobude, da jih v tem času oddajo. Člane skupin delegatov pa pozivam, da se v tem času sestanejo in poskušajo pripraviti dopolnitve sklepov za nadaljevanje seje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob lo.3o in se je nadaljevala ob 11.3o uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : V dosedanjem glasovanju sem ugotovil, da je na seji navzočih več delegatov, kot je to zapisano v poročilu verifikacijske komisije. Prosil bi delegate, ki ste kasneje prišli na sejo zbora, da se javite, da dokončno ugotovimo, koliko je navzočih delegatov. Verifikacijska komisija pa naj poroča zboru.

Prehajamo na 3 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Danes ste prejeli na klop mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana, skupno poročilo Odbora za finance in družbenoekonomski razvoj, Zakonodajno-pravne komisije in Komisije za mednarodne odnose. Nismo pa še prejeli poročila Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije k osnutku zakona, ki ga zbor obravnava na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, ker zbor še ni končal razpravo o tem osnutku. Prejeli pa smo tudi predlog stališč in predlogov Zbora občin, ki osnutek zakona obravnava na podlagi 8o. člena poslovnika kot zainteresiran zbor.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan, predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred petimi leti sprejeti zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino je dal osnovo za uveljavitev neposrednega vpliva in odgovornosti delavcev v združenem delu pri uresničevanju deviznega sistema in vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo. Uveljavil je odgovornost republik in avtonomnih pokrajin za stanje in razvoj tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino ter njihovo odgovornost za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Ustanovljene so bile samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. V njihovem okviru organizacije združenega dela s samoupravnim sporazumevanjem usklajujejo svoje interese, urejajo medsebojne odnose, planirajo in usklajujejo plane ter samoupravno sprejemajo potrebne odločitve o načinih, metodah in postopkih uresničevanja teh planov.

Zakon je spodbudil samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela za doseganje skupnega deviznega priliva in za njegovo razporejanje med tiste udeležence, ki so neposredno povezani pri proizvodnji blaga za izvoz. Prav tako je zakon spodbudil združevanje deviz za uresničevanje skupnih razvojnih programov, ustvarjanje skupnega prihodka oziroma skupnega dohodka in za skupno proizvodnjo blaga ter opravljanje storitev, s katerim je prispeval k večjemu deviznemu prilivu.V času delovanja novega sistema ekonomskih odnosov s tujino so v praksi mnoga njegova določila zaživela in dala pozitivne rezultate.

Prišlo pa je tudi do nekaterih negativnih pojavov, kot so zapiranje v republike in avtonomne pokrajine, trganje vzpostavljenih reprodukcijskih vezi, preprodaja deviz med organizacijami združenega dela, odstopanja od tečaja dinarja in podobno. Prepočasi se je razvijalo samoupravno sporazumevanje z namenom čimvečje predelave in obdelave proizvodov doma in večjega izvoza gotovih izdelkov na podlagi skupnega planiranja in skupne proizvodnje za izvoz.Prav tako je prišlo do pretiranega zadolževanja in do pojavov neodgovornosti za odplačilo kreditov tudi za to, ker v veljavnem zakonu odgovornost posameznih subjektov,ki se zadolžujejo za vračilo teh kreditov, ni jasno urejeno.

Razlogi za vse te pojave niso pretežno v neustreznem besedilu zakona, ampak predvsem v njegovem počasnem, večkrat tudi nedoslednem in neustreznem uresničevanju. Vendar pa je bilo tudi besedilo zakona na posameznih področjih pomanjkljivo in ne zadosti jasno, da bi onemogočilo take negativne pojave.

Razprave o potrebnih spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino tečejo že nekaj časa. Stališča o tem so vsebovana v dokumentih Zveze komunistov Jugoslavije ter Predsedstva SFR Jugoslavije. Podlage za te spremembe in dopolnitve je opredelila Komisija zveznih družbenih svetov za probleme gospodarske stabilizacije v izhodiščih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter v elementih politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino.

Spremembe in dopolnitve zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ne smejo posegati v temelje sistema samoupravnih družbenih odnosov, kakor sta jih opredelila ustava in zakon o združenem delu.

Predloženi osnutek zakona z nekaterimi svojimi določbami v te temelje posega. Spreminja razpolaganje z ustvarjenimi devizami in reducira funkcijo deviz zgolj na bančno-tehnično funkcijo plačevanja v tujini. Zmanjšuje podlage za samoupravno sporazumevanje o uporabi in združevanju ustvarjenih deviz, spreminja planiranje ekonomskih odnosov s tujino, prav tako pa tudi spreminja in zmanjšuje vlogo in odgovornost republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino. Prav tako vsebuje tudi nekatera druga določila, ki urejajo zunanjetrgovinski inštrumentarij, devizni režim in podobno, ki pa na področje temeljnih odnosov v deviznem sistemu ne posegajo.

Menimo, da je potrebno zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino dopolniti in spremeniti predvsem na naslednjih osnovah:

1. Da bo dosledno spoštovano in upoštevano samoupravno urejanje ekonomskih odnosov s tujino. Zakon mora ohraniti družbenoekonomski značaj deviz kot specifičen denarni izraz družbenih sredstev oziroma celotnega prihodka in dohodka

temeljnih organizacij združenega dela, ki so udeležene pri njegovem ustvarjanju. Z ustvarjenimi devizami morajo razpolagati delavci v organizacijah združenega dela, o pogojih za njihovo ustvarjanje, združevanje in uporabo morajo samoupravno odločati s samoupravnimi sporazumi med neposredno proizvodno, dohodkovno ali drugače poslovno povezanimi partnerji na enotnem jugoslovanskem trgu oziroma s samoupravnimi sporazumi v okviru republik in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Kar zadeva pridobivanje, razpolaganje in združevanje deviz imajo delavci v bistvu iste pravice,obveznosti in odgovornosti kot za vsa druga družbena sredstva. Delavci morajo sami in skupaj z drugimi delavci razpolagati s celotnim dohodkom svoje temeljne organizacije združenega dela, v vseh odnosih v združenem delu in v družbi ter z vsemi sredstvi družbene reprodukcije, v vseh njihovih pojavnih oblikah.

2. V zakonu je potrebno ohraniti in po potrebi tudi dograditi načela o skupnem planiranju, na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja. Razmejiti je treba, kateri elementi planov se usklajujejo v republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino, kateri pa v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Usklajeni elementi naj predstavljajo podlago za planiranje organizacij združenega dela in za usklajevanje planov v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin. Pred usklajevanjem planov v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino morajo organizacije združenega dela uskladiti plane s tistimi partnerji, s katerimi so sklenile samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev za skupno ustvarjanje deviznega priliva oziroma o združevanju ustvarjenih deviz.

Samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela o udeležbi v ustvarjenem deviznem prilivu mora biti bolj zavezujoče urejeno. Potrebno je opredeliti osnovne elemente za tovrstno sporazumevanje in natančneje morajo biti določeni osnovni elementi za sporazumevanje o združevanju ustvarjenih deviz. Samoupravno sporazumevanje v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino naj se po vsebini iz sporazumevanja o zagotovitvi dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev spremeni v sporazumevanje o uporabi, razporejanju ter združevanju ustvarjenih deviz, na podlagi enotnih kriterijev, usklajenih v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

3. Vloga republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino pri sprejemanju lastnih ukrepov kakor tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov ekonomskih odnosov s tujino se ne sme zmanjševati. Pri tem pa je treba okrepiti njihovo odgovornost za plačilno in devizno bilanco Jugoslavije.

Projekcije plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih položajev republik in pokrajin je treba določiti kot analitično-planski inštrument in osnovo za stalno spremljanje in vodenje ekonomske politike v republikah in avtonomnih pokrajinah, pri uresničevanju skupne ekonomske politike ter enotne plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Projekcije je treba upoštevati kot medsebojno tekoče usklajene elemente plačilno-devizne bilance Jugoslavije in skupno dogovorjeno odgovornost vsake republike in avtonomne pokrajine posebej oziroma vseh skupaj, da v izvajanju skupne ekonomske politike sprejemajo ukrepe za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Projekcije naj temeljijo na planih ekonomskih odnosov s tujino organizacij združenega dela. Morajo pa upoštevati reprodukcijske povezave v organizacijah združenega dela v celotnem jugoslovanskem prostoru. Zato mora metodologija za spremljanje njihovega izvrševanja omogočiti evidentiranje vseh učinkov samoupravnih sporazumov organizacij združenega dela bodisi o udeležbi na skupno ustvarjenih devizah bodisi o združevanju deviz med organizacijami združenega dela.

Te projekcije naj se med letom spreminjajo, odvisno od učinka novih samoupravnih sporazumov in dogovorov organizacij združenega dela, ki bodo sklenjeni na podlagi medsebojnega poslovnega interesa, dohodkovnega povezovanja in z namenom organiziranja skupne proizvodnje za izvoz.

Ohraniti je treba tudi določbe tistih členov veljavnega zakona, ki širše določajo obveznost republik in avtonomnih pokrajin, da sprejemajo ukrepe za uresničevanje svoje projekcije plačilno-bilančnega oziroma devizno-bilančnega položaja ter ukrepov za izvrševanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Prav tako je treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajih, kot mesto, kjer organizacije združenega dela usklajujejo svoje plane in se dogovarjajo o ukrepih za njihovo uresničevanje ter o drugih vprašanjih s področja ekonomskih odnosov s tujino. Ni mogoče sprejeti, da bi vsebino njihove dejavnosti urejali s posebnim zakonom, izven sistemskih določil zakona o deviznem poslovanju.

4. Jasno je treba določiti, da je možnost najemanja tujih kreditov odvisna od lastne sposobnosti subjekta, za vračilo kreditov bodisi z lastnim ustvarjenim deviznim prilivom ali pa na podlagi samoupravnega sporazumevanja s poslovno in proizvodno povezanimi partnerji.

Poleg teh načelnih pripomb in ugotovitev predloženi osnutek zakona ne daje uporabnega modela deviznega režima, ki bi lahko pričel delovati s 1. januarjem prihodnjega leta, kot je to tudi razvidno iz 4. poglavja predloženega osnutka sklepa Skupščine SR Slovenije.

Tovarišice in tovariši delegati! Zavedajoč se težavnosti sedanjega trenutka ter posebej velikih obveznosti, ki so pred združenim delom v Jugoslaviji v zvezi z odplačili tujih kreditov, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je potrebno vložiti maksimalne napore za vzpostavitev takšnega mehanizma deviznega poslovanja, ki bo v letu 1983 omogočil organizacijam združenega dela realizacijo visokih izvoznih obveznosti.

Pri tem je posebej pomembno, da z izvoznimi programi posamezni subjekti prevzemajo svoje konkretno opredeljene naloge in obveznosti, ker bo le tako mogoče uresničiti zastavljene cilje s projekcijo plačilne in devizne bilance Jugoslavije za leto 1983. To pa je mogoče zagotoviti le z dograditvijo veljavnega zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ne pa z njegovo bistveno sistemsko spremembo, ki bi povzročila popolno spremembo pogojev gospodarjenja in usmerila organizacije združenega dela v različne organizacijske in druge aktivnosti, namesto da bi se v obstoječi organiziranosti, ob bolj definiranih pravicah in odgovornostih posvetile predvsem uresničevanju izvoznih nalog.

Zato je do konca leta 1982 mogoče sprejeti le tiste spremembe in dopolnitve zakona, ki bodo ob nespremenjenih temeljih sistema, določenega v ustavi in zakonu o združenem delu, omogočale učinkovitejše izvajanje politike ekonomske stabilizacije v letu 1983.

Izvršni svet zato predlaga, da se v veljavnem zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino podrobneje in jasneje opredelijo nekatera določila, ki se nanašajo na planiranje ekonomskih odnosov s tujino, ustvarjanje in sporazumevanje organizacij združenega dela o uporabi ustvarjenih deviz, prepreči zapiranje v republike in avtonomne pokrajine in bolj definira odgovornost pri zadolževanju v tujini.

Pri tem naj kot podlaga za razpravo in okvir za usklajevanje stališč republik in avtonomnih pokrajin služijo dokumenti komisije zveznih družbenih svetov za vprašanja gospodarske stabilizacije. V tem smislu je Izvršni svet tudi predložil obsežnejše predloge in konkretne sugestije za spremembe in dopolnitve obstoječega zakona.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije pooblasti delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da v usklajevalnem postopku uveljavi načelna stališča ter tiste predložene konkretne pripombe, ki se nanašajo na temelje delovanja deviznega sistema ter da uveljavlja tudi druge predložene pripombe, ki se nanašajo na inštrumente in delovanje deviznega režima in ne posegajo v temelje deviznega sistema. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo predstavniki delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Predstavniki skupine delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Milan Pogačnik, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

M i l a n P o g a č n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne glede na to, da se pripombe skupine delegatov Zbora združenega dela, 12. okoliša, Kranj v bistvu ujemajo z danimi pripombami skupščinskih teles in z referatom tovariša Jana, bi kljub temu prebral naše pripombe, da se čuti, kako diha v tem pogledu združeno delo.

Splošne pripombe. Osnutek predvsem obravnava razdelitev in uporabo deviz, ne rešuje pa problemov iz preteklosti, ki onemogočajo učinkovitejše ustvarjanje deviznih sredstev. Ne rešuje tudi anticipirane porabe deviz, ki se danes kaže v tem, da obvezno združevanje za pokrivanje splošnih in skupnih potreb presega neto devizne učinke posameznih izvoznikov, zlasti tistih, katerih proizvodnja je močno vezana na uvoz.

Drugič. Besedilo osnutka pomeni odmik od doseženega nivoja samoupravnega razvoja odnosov, nazaj k centralističnemu urejanju in bo zato destimuliral gospodarstvo v večji izvoz in dušil iniciativo za samodejno izgradnjo v izvoz usmerjenih reprodukcijskih verig.

Tretjič. V osnutku se postavlja kot pogoj takšno planiranje ekonomskih odnosov s tujino, s katerim bodo natančno določeni nosilci proizvodnje za izvoz. Nastaja vprašanje, kako ob povečanem centralističnem upravljanju selektivno planirati izvozno proizvodnjo in ne daje odgovora, kdo bo ta planer, kakšen je kriterij za tak pristop in tako dalje.

Konkretne pripombe:

1. K 5. členu, peti odstavek in k 13. členu, tretji odstavek,ki predvidevata, da v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino medsebojno usklajujejo najvažnejše elemente ekonomskih odnosov s tujino organizacij združenega dela, ki so delovno, dohodkovno in proizvodno med seboj povezane na enotnem jugoslovanskem trgu. Ta formulacija je dvomljiva oziroma nejasna in ne pove, katera področja so vključena, vprašljiva pa je tudi vsebina, saj se s tem začenja vsiljevati praksa usklajevanja z vrha, namesto da bi nadaljevali z nivoja, ki ga je gospodarstvo samo doseglo in uspešno reševalo s pomočjo člena 67., zlasti pa 68. člena dosedanjega zakona o deviznem poslovanju.

2. Člen 51. Osnutek predvideva, da tečajne razlike nosi vsak udeleženec sam, torej tudi za devize, začasno prodane z deviznega računa, ki bodo uporabljene za likvidnost bank oziroma gospodarstva na sploh.Tak pristop destimulira izvoz, sili v hitrejše poravnavanje obveznosti in poslabšuje dohodkovni položaj izvoznikov.

3. Člen 31 in 32. Ta dva člena obravnavata 67. in 68. člen zakona oziroma ponavljata in še zožujeta besedilo sprememb tega zakona iz junija 1982. Dejstvo je, da je gospodarska praksa v preteklosti dokazala potrebo po obstoju še večje afirmacije teh dveh členov in da je bila predvsem potrebna razjasnitev nekaterih nejasnosti v zvezi z njima. Vztrajanje pri sedanji formulaciji, ki je še ožja, kot je bila v junijski novelaciji deviznega zakona, pa pomeni še večje trganje reprodukcijskih verig, zastoje v proizvodnji in slabo oskrbljenost proizvodnje za izvoz in domače potrebe. Menimo, da je ob vztrajanju pri formulaciji teh dveh členov potrebno vsaj uradno tolmačenje, da se pod prepovedano dinarsko protivrednostjo razumejo razlike doplačila nad uradnim tečajem, ne pa vračilo dinarske protivrednosti po uradnem tečaju za devize, ki jih vsebuje prodani izdelek v obliki uvozne substance. Brez tega dodatka je z osnutkom zakona praktično ukinjeno samoupravno združevanje deviz z vsemi posledicami.

4. Člen 33, sedmi odstavek, ki predvideva združevanje deviznih sredstev za reprodukcijski material tistih organizacij združenega dela, ki ne izvažajo ali jim je izvoz prepovedan in tako naprej, naj se dopolni tako, da velja tudi za tiste organizacije združenega dela, ki iz objektivnih razlogov ustvarjajo nižji izvoz, kot je potreben za pokrivanje njihovih uvoznih potreb.

5. Člen 4o. predvideva, da se odpravi kategorija dinarjev deviznega porekla. Ostaja pa ob tem v celoti odprto vprašanje obračuna stimulacij na te

pravice ter vprašanje usode samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev, ki so bili v preteklosti sklenjeni z namenom, da si na ta način organizacije združenega dela s področja industrije, na osnovi skupnega dohodka, z organizacijami združenega dela s področja turizma in transporta pridobijo določena devizna sredstva. To povezovanje je doseglo pomemben obseg in bistveno pripomoglo tudi k reševanju razvoja turističnih in transportnih organizacij združenega dela in inozemskega turizma ter transporta sploh. Osnutek zakona pa je vse to preprosto zbrisal, ne da bi ob tem opredelil zavarovanje interesov, ki so privedli do združevanja dela in sredstev. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Jože Skornšek, gospodarsko področje, 32. okoliš, Velenje-Mozirje.

J o ž e S k o r n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je oblikovala pripombe k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, in sicer:

K členom 4, 47 in 48: Ne strinjamo se s tem, da bi razpoložljive devize morale imeti organizacije združenega dela na deviznem računu samo pri eni banki.

K členu 7: Materialne bilance in pogoje pridobivanja pravic na osnovi prepovedi izvoza bi bilo treba natančneje določiti, kajti zlorabljanje tega člena ima popolnoma enake negativne učinke kot dinarji deviznega porekla, ki so s tem zakonom v 4o. členu še kar obdelani.

K členu 34: Vsebina tega člena deluje nestimulativno na organizacije združenega dela,če morajo le-te znesek deviz, ki presega določeni del deviz, prodati bankam. Jasneje bi bilo treba povedati, za kakšen določen del deviz sploh gre, ali za procentualni delež na ustvarjenem prilivu ali pa gre tudi za fiksni znesek deviz. Predvsem pa bi bilo potrebno že v tem členu nakazati možnosti, da bi lahko organizacije, ki ustvarjajo večji znesek deviz od planiranega ta del deviz uporabljale za svoje potrebe.

K členu 43. Menimo, da ni pravilno, da se spodbujanje priliva ne nanaša na ustvarjene devize, ki jih imajo organizacije na deviznem računu pri banki. Predvsem pa mislimo, da je nujno potrebno sistem spodbujanja izvoza in priliva v osnovi in vsebinsko spremeniti ter ga prilagoditi osnovam in obveznostim po mednarodnih pogodbah, v tem smislu, da se spodbujanje izvoza in priliva izvaja predvsem s politiko dejanskega realnega tečaja dinarja. Navajamo primer: trenutno stanje. Dnevni tečaj dolarja je 63,4o. Spodbujanje po 81. členu doda še 2o dinarjev in je tako blagovni tečaj dolarja 83,4o dinarja. Predlagamo, da bi se dnevni tečaj, to se pravi realni tečaj povečal na 78,4o dinarja, zmanjša pa se vračilo samo carine na 5 dinarjev. S tem ostane blagovni tečaj dolarja 83,4o dinarja.

K členu 53: V tem členu, ki govori o prenašanju deviz za opravljanje prevoznih storitev na tujih relacijah domačim organizacijam združenega dela prevoznikov, je treba enako opredeliti tudi plačevanje prevoznih storitev tujim prevoznikom. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Alojz Vrbnjak, področje gospodarstva, 28. okoliš, Trbovlje.

A l o j z V r b n j a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 28. okoliš, je na seji dne 1o.12.1982 obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino in sprejela naslednja stališča.

Velikokrat smo bili delegati postavljeni pred težavne odločitve, ko je bilo potrebno sprejemati odloke ali dajati soglasje k dokumentom po hitrem postopku. Vendar pa se ne spomnimo primera, ko bi morali tako hitro odločati o stvareh, ki temeljito posegajo v pogoje gospodarjenja za naslednje leto. Če pri tem upoštevamo še čas, v katerem se nahajamo in ki je težak, vse razprave v zvezi z resolucijo in planskimi dokumenti, ki smo jim bili priča v zadnjih tednih

in v katerih smo vendarle zasledili neko kontinuiteto, potem smo ob današnjem aktu toliko bolj presenečeni. Težko namreč razumemo, da je potrebno tako korenito menjati sistem deviznih odnosov v trenutku, ko govorimo o potrebi po ureditvi in stabiliziranju odnosov na področju ekonomskih odnosov s tujino, kar je pogoj za uresničitev zahtevnih izvoznih ciljev v prihodnjem letu.

Vsebino sprememb deviznega zakona smo delegati skušali dojeti, vendar pa naša dojemanja niso enotna z mnenjem predlagatelja, ki seveda predvideva zelo hiter pozitiven učinek tega zakona. Že samo dejstvo namreč, da bo izvoznik v nejasnem položaju v trenutku, ko si zastavlja naloge in sklepa pogodbe za leto 1983, po našem mnenju ne more prispevati k stimuliranju izvoza.

Nadalje se sprašujemo, če je umestno vnaprej dodeljevati pravice do uvoza, poleg tega pa še centralistično na nivoju SFR Jugoslavije, pri čemer se povečuje nevarnost političnega obravnavanja organizacij združenega dela. Dvomimo, da bomo s tem spodbujali nadomeščanje uvoza z domačimi vstopnimi komponentami. Aktivnosti organizacij združenega dela tudi ne bodo usmerjene k zmanjševanju uvoza, ampak se bodo potrudile, da si bodo izboljšale položaj v prvotni razdelitvi pravic do uvoza. Tisti pa, ki do sedaj sploh še ni izvažal, rabi pa uvozne komponente, se mogoče tudi v bodoče ne bo trudil za izvoz, saj bo načeloma dobil pravico do uvoza v višini svojih reprodukcijskih potreb.

Pri vsem tem pa se seveda še posebej postavlja vprašanje, kaj če deviz ne bo v zadostni meri za pokritje vseh pravic do uvoza. Kdo bo v takem primeru materialno odgovoren za motnje v proizvodnji? Tega ne vemo, vemo pa, kdo bo nosil materialne posledice.

Še enkrat poudarjamo, da bo izvoznik po določbah novega zakona v bolj negotovem položaju, kot je bil do sedaj. Sedaj je odgovornost za oskrbljenost z devizami, ki jih je rabil za svoj reprodukcijski proces, v veliki meri slonela na njegovih ramenih, v zameno pa je razpolagal z devizami, sicer enkrat v večji, drugič v manjši meri. Sedaj mu je razpolagalna pravica odvzeta in mu je ostalo malo ali pa nič prostora za samoupravno sporazumevanje in usklajevanje. Posebej velja to za odnose v SISEOT-u SR Slovenije,ki sedaj vključno s SISEOT ostalih republik in avtonomnih pokrajin praktično izgublja vsakršno možnost ukrepanja.

Glede na vso to nerazčiščeno problematiko in glede na to, da ne poznamo nikakršnih konkretnih številk za leto 1983 ter glede na resolucijske usmeritve, ki postavljajo izvoz na prvo mesto, poudarjamo, da ne moremo prevzeti odgovornosti za svojo odločitev v zvezi s tem zakonom. Menimo, da bi ga bilo potrebno še v marsičem spremeniti in uskladiti ter vsaj podaljšati rok za njegov sprejem, da bi o njem lahko še dodatno razmislili. Naša razmišljanja pa bi morala imeti osnove v kompletnih številčnih podatkih in realnih predvidevanjih. Menimo, da je tudi sicer normalna pot, po kateri bi se moral sprejeti sistemski zakon. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Nemec, področje gospodarstva, 39. okoliš, Maribor Rotovž.

J o ž e N e m e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ima naša delegacija ob že danih še naslednji konkretni pripombi.

V 24. členu, deponiranje deviz organizacij združenega dela, ki izvira iz predujmov, prejetih na podlagi izvajanja investicijskih dolgov v tujini pri Narodni banki Jugoslavije, pomeni zmanjševanje konkurenčne sposobnosti OZD, ki izvajajo investicijska dela v tujini. Prejeti predujmi so namenski za zagonske stroške pri otvoritvi delovne enote v tujini ter za premostitev plačila deviznih stroškov, ki so v prvi tretjini izvajanja bistveno večji kot ustvarjena realizacija pri izvajanju investicijskih del v tujini.

Nujno je zagotoviti, da se predujmi lahko deponirajo po dovoljenju Narodne banke Jugoslavije tudi na deviznih računih v tujini, kolikor Narodna banka Jugoslavije ne zagotavlja deviznih obresti za sprejete devize v depozit.

34. člen: Z novim 69.d členom je obveznost OZD, da morajo znesek deviz, ki

presega administrativno določeni znesek in možnosti uvoza za lastne reprodukcijske potrebe, prodati pooblaščenim bankam. Kolikor je to nujno, potem bi za OZD, ki ustvarjajo devizni priliv zlasti z izvozom, morala biti podana možnost odkupa tako prodanih deviz po tečaju dinarja, ki je veljal na dan, ko so bile devize po sili zakona prodane pooblaščenim bankam.

Ostale pripombe so posredovane v pisni obliki.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Boris Prešern, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 1. okoliš, je na svojih sejah dne 9. in 10.12.1982 obravnavala gradivo za nadaljevanje 9. seje Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in oblikovala naslednje pripombe in predloge k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Nedvomno predstavlja devizno poslovanje in kreditni odnosi s tujino področje, na katerem smo vsi od tozd do federacije v zadnjih letih mnogo delali, dosegali določene uspehe, žal pa tudi številne neuspehe. Glede na visoko aktualnost te problematike zbujajo spremembe in dopolnitve zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino izrazitejše zanimanje družbe, predvsem pa celotnega združenega dela s posebnim poudarkom na tistem delu združenega dela, ki nadvse aktivno sodeluje v programih izvoza in za katerega so pogoji deviznega poslovanja in kreditnih odnosov s tujino življenjskega pomena.

Veliko smo pričakovali od sprememb in dopolnitev zakona. Naj takoj poudarim, da spremembe in dopolnitve zakona prinašajo določene kvalitetne premike, ki jih bodo združeno delo, družbenopolitične skupnosti in organizacije nedvomno pozdravile in ki bodo nedvomno precej prispevale k zadovoljevanju širših družbenih interesov. Pričakovali smo tudi, da bodo predložene spremembe in dopolnitve zakona postale še večja spodbuda za še večji izvoz, da bodo te spremembe in dopolnitve v duhu krepitve samoupravnega odločanja in da bo združeno delo v teh spremembah in dopolnitvah našlo svoj nedvomni ekonomski interes za doseganje še boljših rezultatov na področju deviznega poslovanja in kreditnih odnosov s tujino.

Žal smo soočeni prav z nasprotnim. Pojavlja se močna centralizacija odločanja, pojavljajo se elementi administrativnega socializma, krepitve vloge zveznih organov,vse pa je spremljano s čedalje manjšimi pristojnostmi na nivoju republik in pokrajin, predvsem pa z vse obsežnejšim krčenjam pravic združenega dela pri odločanju o razultatih svojega lastnega poslovanja.

V osnutku zakona je kar 23 sprememb in dopolnitev, s katerimi se neposredno ali posredno uvaja centralizacija odločanja s prenosom pristojnosti na Zvezni izvršni svet, Narodno banko Jugoslavije ali pa Interesno skupnost Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, pri čemer sta še zlasti zaskrbljujoča čedalje manjša vloga in praktičen pomen SISEOT republik in pokrajin.

Nasprotujemo določilom 24. člena, s katerim se pooblaščenim bankam izdaja pravica deponiranja predujmov združenega dela pri Narodni banki Jugoslavije. Glede na določila 4. odstavka istega člena, po katerem lahko te devize črpajo druge organizacije združenega dela, lahko v primeru nelikvidnosti prihaja do pojava, da upravičenec predujma sploh ne bo mogel uporabiti ali pa ge ne bo mogel uporabiti pravočasno.

V osnutku zakona se mnogokrat navaja pojem zadovoljevanja reprodukcijskih potreb, nikjer in tudi v obrazložitvi pa ni navedeno, ali je s tem mišljena enostavna ali razširjena reprodukcija, torej uvoz opreme ali pa je s tem mišljen zgolj reprodukcijski material.

Nasprotujemo tudi 37. členu, s katerim se morajo devize prodati pooblaščenim bankam, potem ko so zadovoljene že prej omenjene pomanjkljivo definirane reprodukcijske potrebe.

Nadalje se s črtanjem 74. člena obstoječega zakona odpravlja združevanje

deviz z drugimi organizacijami združenega dela, dopustno pa je tako združevanje izključno za izvoz.

Opozarjamo tudi na dejstvo, da se predlagajo številne spremembe in dopolnitve, s katerimi se ukinja pravica sodelovanja in potrebnega soglasja republiških organov in se pristojnost odločanja prenaša direktno na zvezni nivo, niti ena sprememba ali dopolnitev pa ni bila predlagana v obratni smeri. Pri tem opozarjamo na jasne pojave protislovnosti.

Razumemo, da je izvršitev plačilne in devizne bilance Jugoslavije skupna odgovornost vseh republik in pokrajin SFRJ, kar je jasno tolmačeno v določilih 14. člena, vendar menimo, da je to naša kolektivna odgovornost. Prav gotovo pa je individualna odgovornost vsake republike in pokrajine izvršitev svoje plačilne in devizne pozicije, o čemer pa ni nikjer govor, pa čeprav te pozicije po novi metodologiji niso sestavni del bilance Jugoslavije. Ravno zaradi tega pogrešamo določila 3o. do 35. člena veljavnega zakona, ki se črtajo in v katerih je bilo obvezujoče spremljanje, poročanje, opozarjanje in sprejemanje ukrepov za izvrševanje pozicij republik in pokrajin.

Opozarjamo na dejstvo, da predlagane spremembe in dopolnitve zakona prihajajo v nemalo nasprotje z določili dokumenta, elementi politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino, ki ga je sprejela Komisija zveznih družbenih svetov za probleme gospodarske stabilizacije dne 9. julija letos. Ta nasprotja se zlasti pojavljajo v poglavjih 3.1 Ustvarjanje ugodnih razmer z notranjo izvozno motiviranostjo jugoslovanskih proizvajalcev, 3.6. - načrtovanju gospodarskih odnosov s tujino in 3.7. - vloga republik in avtonomnih pokrajin.

Nadalje imajo take spremembe in dopolnitve nujen vpliv na zakon o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije, poglavje Samoupravne interesne skupnosti oziroma konkretno določbo 121. do 123. člena, ki zadevajo SISEOT republike.

Ne moremo mimo občutka, da se vse preveč energije troši za sprejemanje novih zakonov, novih sprememb in novih dopolnitev, bistveno premalo pa za spoštovanje, izvajanje in spremljanje učinkov veljavne zakonodaje. Neštetokrat je bilo že opozorjeno na to, pa se zadeve ne spremene.

V zvezi z veljavnim zakonom o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ugotavljamo, da ni prinesel željenih rezultatov. Mnenja smo, da vzrok tiči predvsem v nespoštovanju in ne izvajanju veljavnega zakona. Rešitev te problematike ne vidimo v stalnem in premalo proučenem spreminjanju zakonov, ampak v doslednem izvajanju in v zaostrenih oblikah odgovornosti. Pri tem še zlasti izpostavljamo negativne ekonomske in politične učinke, ki jih prinaša takšna praksa.

Spremljajoč družbeno in ekonomsko dogajanje zadnjega leta, ali dveh, se ob takih pojavih, ob pojavih take centralizacije, centralizacije, ki se izkazuje skozi take zakone, kot so tudi te predlagane spremembe in dopolnitve, lahko resno in upravičeno vprašamo, o čem sploh še odloča delavec, o čem bo sploh še odločalo združeno delo in ne nazadnje,kako je lahko in bo republika odgovorna za svoj lasten razvoj?

V zvezi s sklepom, ki je predlagan in ki smo ga prejeli delegati na klop, bi dodal naslednje. Predlagamo, da se v predlog sklepa vnese tudi nesprejemljivost 24. člena osnutka sprememb in dopolnitev, ki se nanaša na predujme in o katerem je govoril tudi delegat občine Maribor Rotovž.

Drugo, v zvezi s predlaganim sklepom opozarjam na to, da ni definirano, kateri so konkretni predlogi in pripombe k temu sklepu. Ali gre za konkretne predloge in pripombe iz celotne razprave, ali so to konkretni predlogi in pripombe republiškega Izvršnega sveta, ali pa so to tudi pripombe ostalih odborov. Menimo,da bi bilo treba predloge in pripombe definirati.

In tretjič. V predlogu sklepa tudi ni jasno, ali Skupščina SR Slovenije s tem sklepom pooblašča delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da da soglasje k temu osnutku zakona ali ne! Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Marija Drofenik, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

M a r i j a D r o f e n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dopolnila in spremembe zakona ohranjajo model samoupravnega deviznega sistema in mu s tem dajejo neposredno priznanje za sprejemanje obveznosti in odgovornosti v zvezi z ustvarjanjem in razdelitvijo deviznih sredstev. Menimo pa, da spremembe zakona kot enega temeljnih sistemov zakona,posebno v aktualni in pereči gospodarski situaciji, premalo poudarjajo pomen in odgovornost vseh družbenih subjektov pri ustvarjanju deviznih sredstev.

Tako že v grobi oceni dopolnitev zakona lahko opazimo, da ta dokaj precizno opredeljuje mehanizem delitve ustvarjenih deviznih sredstev, vse premalo pa poudarja in opredeljuje nujnost in vse možne oblike ustvarjanja deviznih sredstev, tako z blagovnim izvozom kot neblagovnimi oblikami pridobivanja deviz.

Premalo je opredeljeno razpolaganje z devizami, ki jih organizacije združenega dela ustvarjajo. To je politično-ekonomski in produkcijski proces ter odnos in ne neko omejeno pravno ali monetarno vprašanje. Brez proizvodnje in storitev za svetovno tržišče so vsa druga aktualna vprašanja gospodarskega trenutka nerešljiva. Posebno je treba opozoriti na strateško potrebo spreminjanja gospodarske strukture v smeri poudarjanja komparativnih prednosti nacionalne ekonomije, večanja produktivnosti, manjšanja deficita in spremembi v preteklosti sorazmerno neugodno zgrajene gospodarske strukture, življenjsko odvisne od uvoza surovin in reprodukcijskega materiala.

V trenutni strukturi gospodarstva imamo objektivno opraviti s tradicionalno suficitarnimi in tradicionalno deficitarnimi panogami. Kljub spreminjanju gospodarske strukture bo določena suficitarnost in devizna deficitarnost objektivno obstajala tudi na daljši rok, če želimo uveljaviti selektivni princip uveljavljanja komparativnih prednosti in ne izvoz za vsako ceno.

Ocenjujemo, da so skozi to prizmo dopolnitve zakona, posebno starega 68. člena,preozke in premalo racionalne ter da ne prispevajo k racionalni obliki prenašanja deviznih sredstev med tradicionalno deficitarnimi in suficitarnimi panogami.

Izključevanje dinarske protivrednosti pri združevanju deviznih sredstev pospešuje neracionalne in zelo zamotane oblike prenosa deviz med OZD ter s tem posredno omejuje združevanje deviznih sredstev kot reprodukcijski odnos z vsemi posledicami in globoko ekonomsko vsebino. Objektivno ni mogoče vseh oblik združevanja deviznih sredstev zreducirati na 67. in 69. člen zakona, ampak je potrebno pustiti tudi zadosti racionalne oblike združevanja po 68. členu med panogami, ki niso neposredno povezane v reprodukcijskem procesu.

4. člen dopolnil predvideva razpolaganje z devizami OZD samo pri eni poslovni banki, kar zopet ne upošteva potreb izvozno usmerjene proizvodnje, ampak statistično evidenčne potrebe znotraj države.

Členi, ki se v dopolnilih zakona nanašajo na zadolževanje v tujini, premalo upoštevajo in poudarjajo selektivno zadolževanje glede na potrebe za spreminjanje gospodarske strukture. Glede na visoko stopnjo zadolženosti bi vsaka nadaljnja zadolžitev morala temeljiti na potrebah spremenjene gospodarske strategije, ki naj daje absolutno prednost izvozu. Takšna splošna usmeritev bi morala biti razvidna že v zakonu, ne pa samo v kriterijih, ki jih Zvezni izvršni svet sprejema na podlagi tega zakona.

Navedene pripombe se dotikajo samo najbolj bistvenih opredelitev dopolnil zakona, vendar bi bil brez njih zakon nepopolen in ne bi odražal družbenoekonomskih potreb združenega dela. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Ker je lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda izčrpana, sprašujem delegate, če želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, ali želi morda besedo? (Ne želi.)

Predlagam, da prekinemo to točko dnevnega reda in ne pristopimo k sklepanju o predloženem sklepu.

Skupina delegatov, ki spremlja razpravo o tem sklepu oziroma tematiki naj v svojem poročilu odgovori na vprašanje, ali naj Skupščina da pooblastilo ali ne, razloži drugi del zadnje točke sklepov in upošteva sugestije, ki so bile podane v razpravi o posameznih členih, tako da bi dobili dovolj celovito sliko, o čem sklepamo in kakšni so temeljni napotki naše Skupščine za nadaljnje delo naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Se zbor strinja s takšno opredelitvijo? (Da.)

Prehajamo na 2 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Osnutek odloka ste prejeli na seji 25.11.1982, predlog sprememb in dopolnitev k osnutku odloka pa ste prejeli z dopisom z dne 7.12.1982. K osnutku tega odloka in k osnutku odlokov pod 24., 25. in 26. točko dnevnega reda ste prejeli skupno poročilo odborov za finance in družbenoekonomski razvoj, danes pa ste prejeli še dodatno poročilo odborov. Na klop ste prejeli tudi pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Prav tako ste danes prejeli predlog sklepa k osnutku odloka, ki ga je pripravila skupina delegatov.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Predstavnik delegacije? (Ne želi.) Predstavniki delovnih teles in skupina delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav k tej točki dnevnega reda ni. Besedo ima tovarišica Marija Drofenik, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

M a r i j a D r o f e n i k : Rada bi opozorila, da osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 v tabeli 29 napačno prikazuje položaj farmacevtske industrije glede na njeno realizacijo za potrebe po uvozu najpomembnejših surovin.

Navajam iz osnutka odloka: "upoštevaje prioritetne usmeritve k proizvodnji za izvoz in za zadovoljevanje potreb prebivalstva". Tako iz osnutka odloka sledi, da je v letu 1981 znašal uvoz farmacevtske industrije za njene potrebe 145 milijonov dolarjev. Analiza, ki jo je grupacija farmacevtskih proizvajalcev pripravila v septembru 1982, pa kaže, da je dejansko stanje na področju uvoza naslednje: porabljenih je bilo v ta namen 218 milijonov dolarjev. Tudi pri realizaciji 1.9. naš odlok prikazuje 67 milijonov dolarjev, grupacija pa ima podatke 189,6 milijonov dolarjev.

Tudi projekcija za leto 1983 je nerealna. Tako postavljena realizacija, še bolj pa projekcija ne prikazujeta dejanskega stanja in potreb farmacevtske industrije Jugoslavije in če ne bosta spremenjeni lahko povzročita izredne motnje v poslovanju farmacevtske industrije v letu 1983 ter povsem onemogočita realizacijo nalog v zvezi z oskrbo domačega trga z zdravili ter razvrednotita vse dosedanje aktivnosti in uspehe farmacevtske industrije, da se uveljavi kot pomemben dejavnik na področju izvoza, predvsem konvertibilnega.

Pri potrebah farmacevtske industrije je potrebno upoštevati tako uvoz surovin, ki jih neposredno potrebuje za proizvodnjo zdravil, kakor tudi uvoz surovin za domačo proizvodnjo farmacevtskih izdelkov, ki so prav tako osnova za proizvodnjo zdravil in za izvoz.

Primerjava podatkov iz gradiva Zveznega izvršnega sveta in analiza grupacije kaže na izjemno velike razlike, zato zahtevamo ponovno preverjanje in spremembo podatkov. Po našem mnenju sredstva za uvoz surovin v letu 1983 ne bi smela biti manjša od realiziranih v letu 1981. To je pomembno predvsem zato, ker so ti podatki verjetno osnova za materialno bilanciranje uvoza in izvoza pri Gospodarski zbornici Jugoslavije, ki ga zvezni dokumenti predvidevajo. Hvale lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi na osnovi razprave dati odgovor? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan.

J e r n e j J a n : Kot vidite iz pripomb,ki jih je dal Izvršni svet k temu odloku in tudi iz pripomb, ki so oblikovane v sklepu, se prva pripomba nanaša na projekcijo plačilno-bilančnih položajev republik in pokrajin, na vlogo republik in pokrajin v sistemu oziroma pri opredeljevanju projekcije plačilne bilance Jugoslavije. Zato bi bilo verjetno ustrezno, da bi se odločili, da bi glede na te pripombe sprejeli stališče takrat, ko se bo sprejemalo stališče tudi k zakonu o deviznem poslovanju in bi se takrat do nje tudi opredelili.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Če prav razumem, v sklepu Skupščine pod točko 3 piše: "Skupščina SR Slovenije pooblašča svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da po končanem usklajevanju da soglasje k predlogu odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983". Predlog tovariša Jana kot predstavnika Izvršnega sveta pa je, da se k temu besedilu doda formulacija, ki v bistvu pomeni, da se delegacija pooblašča za postopek usklajevanja in o tem poroča Skupščini, ki bo o dokončnem pooblastilu sprejemala svoj sklep 27. decembra. To, kar je predloženo v tej točki sklepa, v bistvu pomeni, da ima delegacija nekoliko bolj prožno pot pri usklajevanju.

Sprašujem predstavnike Zakonodajno-pravne komisije, ali zagotavlja delegaciji možnost in odgovornost, da pride pred zbor 27. decembra, poroča o usklajevanju in pove, kje ni mogla doseči kompromisa oziroma skupne rešitve in vrne pooblastilo ter zahteva, da se glede tiste točke ponovno opredeljujemo?

Besedo ima tovariš Alojz Lindner, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije.

A l o j z L i n d n e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poslovnik to dopušča, torej s tega vidika ni ovir!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Obveščen sem, da je Zbor občin ta sklep v takšem besedilu sprejel. Če mi sedaj točko 3 spreminjamo, moramo začeti postopek usklajevanja, s spreminjanjem ne dosegamo nič bistveno bolj zavezujočega. Ali se predstavnik Izvršnega sveta s tem strinja? (Da.) Predstavnik Izvršnega sveta od svojega predloga odstopa. Razpravljalcev k tej točki dnevnega reda ni več.

Predlagam, da preidemo na glasovanje o sklepu. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet z večino glasov.

Preden preidemo na naslednjo točko dnevnega reda, naj povem, da je na seji navzočih 143 delegatov.

Prehajamo na 2 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o projekciji devizne bilance Jugoslavije za leto 1983.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek odloka ste prejeli na seji dne 25.11.1982, z dopisom z dne 7.12.1982 pa ste prejeli predlog sprememb in dopolnitev k osnutku odloka. Danes ste prejeli na klop mnenje oziroma pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Predstavnik delegacije? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles ali skupine delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav k tej točki dnevnega reda za razpravo ni. Sprašujem delegate, ali želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 26. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek odloka ste prejeli z dopisom z dne 1.12.1982. Danes ste na klop prejeli predlog sklepa k osnutku odloka in mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik delegacije? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki delovnih teles ali skupine delegatov? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Prešern, gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

Boris Prešern: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima naslednje pripombe k osnutku odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983.

V poglavju "Politika pospeševanja izvoza blaga in storitev" osnutek odloka predvideva 19 odstotno povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje, medtem ko osnutek odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 predvideva 21 odstotno povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje. Menimo, da je nujno te odstotke uskladiti v obeh dokumentih.

V poglavju "Politika uvoza" je v šestem odstavku izpuščen iz besedila odstotek celotnega deviznega priliva, s katerim bo razpolagalo združeno delo za zadovoljevanje svojih reprodukcijskih potreb in odplačila obveznosti. Glede na to, da je to eden od življenjsko pomembnih podatkov za kakršnokoli planiranje v združenem delu, vztrajamo na tem, da se ta odstotek vnese v besedilo tega odstavka, če pa to ni mogoče, naj se odstavek spremeni tako, da bo razvidno, iz katerega dokumenta bo ta podatek dosegljiv. Poudarjamo, da je ta podatek eden od najbistvenejših in konkretnih spodbud za doseganje še boljših izvoznih rezultatov na konvertibilnem področju.

V istem poglavju so v 22. odstavku navedeni pogoji za možen uvoz ladij in letal na hipotekarni kredit. Menimo, da pri danih ladjedelniških kapacitetah SFRJ ladij sploh ne smemo uvažati in predlagamo, da se ladje črtajo iz besedila tega odstavka. Splošna dogovorjena načela namreč onemogočajo uvoz opreme, ki jo je mogoče izdelati pri domačem proizvajalcu.

V poglavju "Politika tečaja dinarja" se v petem odstavku navaja, da bomo poostrili ukrepe za učinkovitejšo kontrolo pri iznosu in vnosu dinarjev iz oziroma v državo. Menimo, da to v precejšnji meri omogoča že obstoječi sistem. Vsekakor pa zagovarjamo sistemski pristop k tej problematiki, v okviru katerega bi kazalo tudi revidirati in morebiti korigirati kaznovalno politiko, predvsem pa vse dosledno izvajati.

V poglavju "Politika deviznih rezerv in zunanje likvidnosti" se v petem odstavku navaja, da bo s posebnimi predpisi natančneje določena odgovornost za gospodarske subjekte in odgovorne osebe, ki prispevajo k nastajanju obveznosti do tujine, ne da bi zagotovile vire za njihovo poravnavo. Menimo, da do tega praviloma sploh ne sme priti. Odločno je treba prekiniti s tradicijo prevzemanja obveznosti do tujine, ne da bi bilo pri tem vnaprej popolnoma jasno, kdo se zadolžuje, kdo bo odplačeval in kdo jamči. Smiselnost tega odstavka vidimo le v primerih, ko se tako plačnik obveznosti kot garant soočita z nelikvidnostjo kot posledico višje sile. Besedilo odstavka naj se ustrezno popravi.

Opozarjam tudi, da so v programu ukrepov in akcij za operativno izvrševanje odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983 mnogi roki nerealno zastavljeni in da jih je treba ustrezno popraviti.

Glede sklepa, ki smo ga prejeli na klop, predlagamo, da se vanj vnese prepoved uvoza ladij in pa sistemski pristop k reševanju problematike vnosa oziroma iznosa dinarjev v oziroma iz Jugoslavije. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Skornšek, področje gospodarstva, Velenje-Mozirje.

J o ž e S k o r n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina je oblikovala naslednje pripombe k osnutku odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983.

V poglavju "Politika pospeševanja izvoza blaga in storitev" predlagamo, da se tretji odstavek dopolni z besedami "in obseg proizvodnje" tako, da se glasi: "Program izvoza in obseg proizvodnje bodo izhodišče za določitev uvoznih reprodukcijskih potreb".

K poglavju "Politika tečaja dinarja" smo pripombe dali že prej k predlogu sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju.

K poglavju "Politika uvoza" predlagamo, da se 3. odstavek dopolni v tem smislu, da lahko samo organizacije združenega dela, ki izvažajo pretežen del svoje proizvodnje v fizičnem obsegu, devize od nadresolucijsko povečanega izvoza v celoti uporabljajo za svoje potrebe. Ostalim organizacijam, ki izvažajo manj od 5o % svoje proizvodnje, vendar pa izvozijo več, kot je določeno v resoluciji,pa naj se razpolaganje z devizami od tega povečanega izvoza nekoliko omeji.

Predlagamo, da se v tem odloku natančneje opredeli načelo selektivnega določanja možnosti za uvoz organizacij združenega dela izvoznikov, npr. na osnovi uvoza v prejšnjem obdobju za celotno panogo v Jugoslaviji v povezavi z doseženim izvozom, v odvisnosti od odstotka uvoza v proizvodu pa naj se določi povprečje za panogo. Menimo pa,da predlagana metoda - doseženi izvoz in uvoz v prejšnjem obdobju - pomeni načelo zatečenih pravic in zato ni objektivna, zaradi česar bi bilo potrebno to metodologijo oziroma merila za določanje zneska deviz natančneje opredeliti. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Ker je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana, sprašujem, če želi še kdo besedo? (Ne želi nihče.)

Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta,če želi na osnovi razprave besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan.

J e r n e j J a n : Tovarišice in tovariši! Iz razprave ob tej točki pa tudi že iz pismenih pripomb, ki so bile predložene in iz osnutka sklepa izhaja, da je vsebina tega odloka bistveno povezana z vsebino predloženih sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Ker sta oba akta med seboj neposredno vsebinsko povezana, predlagam, da bi glede sklepanja in sprejemanja sklepa o tem aktu napravili enako kot glede sklepanja o zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Mislim, da bi bilo pomembno imeti s tem v zvezi tudi stališča Družbenopolitičnega zbora, zato predlagam, naj bi zbor sprejel najprej sklep o zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino in zatem šele sklep o osnutku odloka o skupni devizni politiki za leto 1983, kar bi pomenilo, da bi za ta čas tudi razpravo o tem odloku oziroma sklepanje začasno prekinili.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa za pobudo. Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sklepanje o sklepu odložimo, dokler nimamo poročila Družbenopolitičnega zbora, ker so nekatere rešitve med seboj tesno povezane.

Ker je bilo v razpravi danih nekaj sugestij, ki so v povezavi z rešitvami v zakonu, predlagam, da se skupina delegatov, ki spremlja področje zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, v svoji razpravi dotakne pobud in predlogov, ki so bili dani.

Prehajamo na 3 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Osnutek odloka ste prejeli na seji zbora 25. novembra 1982. Z dopisom z dne 7.12.1982 ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Danes ste prejeli na klop poročilo Odbora za družbenoekonomski razvoj in predlog sklepa k osnutku zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik delegacije? (Ne.) Predstavnik delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo k tej točki nimam. Želi kdo od delegatov razpravljati? (Ne.)

Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Ker smo vsebinske točke današnje seje, razen tistih, ki so ostale odprte, izčrpali, predlagam, da se vrnemo na začetek in ugotovimo, kako je skupina delegatov posamezne stvari zaključila, tako da bi po vsem tem usklajevanju nadaljevali s 35. točko, to je volitve in imenovanja in pobude delegatov.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda in nadaljujemo obravnavo osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Prosim predstavnika skupine delegatov, da poda poročilo.

Bernard Krivec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je proučila vso razpravo na seji Zbora združenega dela in Zbora občin k osnutku zvezne resolucije. Ugotovila je, da so pripombe in stališča iz razprav že vsebovane v sklepu Skupščine SR Slovenije k osnutku zvezne resolucije.

Skupina zato meni, da ni potrebno spreminjati ali dopolnjevati tega sklepa. Hkrati pa meni, da naj bi delegacija SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ponovno opozorila na nujnost povečane kmetijske proizvodnje, zlasti z večjim vključevanjem neobdelanih zemljišč ter angažiranjem dela nezaposlenih in boljšo organizacijo dela, zlasti pa seveda zasebnega sektorja.

V zvezi s pripombami k razvoju turističnega gospodarstva je skupina poudarila, da je v predlogu sklepa že zajeta zahteva za celovit jugoslovanski program razvoja turizma, ki mora vključevati tudi aktivnejši in zavestnejši odnos delavcev v turizmu in vsega ostalega prebivalstva za nujno povečanje deviznega priliva od turizma.

Glede izvoza na klirinško območje je skupina menila, da je treba težiti k izravnavi bilance ob hkratni izravnavi strukture našega izvoza na klirinško območje. Glede disparitet v cenah se je skupina zavzela za pripravo celovitega programa in kriterijev za postopen prehod na oblikovanje cen v skladu s kriteriji iz sistemskega zakona, kar je že vsebovano v načelih pri pripombah k predlogu sklepa.

Skupina pa je bila seznanjena z novim izračunom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede rasti investicij v osnovna sredstva gospodarstva. Zato skupina predlaga, da se v predlogu sprememb in dopolnitev k sklepu Skupščine SR Slovenije k osnutku zvezne resolucije na strani 4, v 3. vrsti za besedama "povečanega za" dodajo besede "največ do 2o %". Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Slišali smo poročilo predstavnika skupine. Pričenjam razpravo k poročilu. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog sklepa, ki ste ga dobili, dopolnitve, ki ste jih dobili na klop in predlog komisije, da se v predlogu sprememb in dopolnitev k sklepu Skupščine SR Slovenije k osnutku zvezne resolucije na strani 4. v tretji vrsti za besedami "povečanega za" dodajo besede "največ do 2o %".

Kdor je za predlog sklepa s predloženimi spremembami, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa s spremembami in dopolnitvami soglasno sprejet.

Ker ne moremo nadaljevati razprave k 29. točki dnevnega reda, ker skupina delegatov še ni končala z usklajevanjem dopolnjevanega sklepa, prehajamo na 3 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov sprejet z večino glasov.

S tem je v Odboru za finance Zbora združenega dela razrešena dolžnosti članica odbora Romana Logar, Marij Florjančič pa je izvoljen za člana odbora.

V Odboru za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela je razrešen dolžnosti člana odbora Anton Šepec, Marija Jevšenak pa je izvoljena za članico odbora.

V Komisiji za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije je razrešen Tibor Fülle, delegat v Zboru občin, izvoljen pa je Štefan Čahuk, prav tako delegat v Zboru občin.

V Komisijo za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije je izvoljen Tomaž Mislej, delegat v Družbenopolitičnem zboru.

Predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. K predlogu odloka ste prejeli tudi spremembo v predlogu odloka. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji s spremembo odloka.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji soglasno sprejet.

Predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani sprejet z večino glasov. S tem je Janez Bolha izvoljen za sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike.

Predlog sklepa ste prejeli. Želi o predlogu sklepa kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila tudi sklep o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog sklepa ste prejeli danes na klop. Želi o predlogu sklepa kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo. Na glasovanje dajem predlog sklepa.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Obveščam vas, da je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve predlagala spremembo v sestavi skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, ki so jo zbori Skupščine SR Slovenije izvolili na sejah zborov dne 7. maja 1982, in sicer, da se razreši dolžnosti člana skupine Livij Jakomin, delegat v Zboru občin in da se namesto njega izvoli Tone Krašovec, delegat v Zboru občin.

Ker gre za delegata Zbora občin, bo ta zbor v lastni pristojnosti popravil to spremembo. Toliko v informacijo.

Prehajamo na 36. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatska vprašanja skupine delegatov za gospodarsko področje iz občine Maribor Pobrežje v zvezi z zamenjavo najete računalniške opreme, skupine delegatov za gospodarsko področje iz občine Ljubljana Center glede odgovornosti za izdajo zaupnih podatkov javnosti in skupine delegatov za gospodarsko področje občine Kranj o neustreznosti gibanj združevanja sredstev za republiške samoupravne interesne skupnosti, ste danes na klop prejeli pismene odgovore Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Ali je potrebno, da predstavnik Izvršnega sve-

ta ustno odgovori na ta vprašanja?

Besedo ima tovariš Jože Podbrežnik, gospodarsko področje, 2o. okoliš, Maribor Pobrežje.

J o ž e P o d b r e ž n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Težave uporabnika najete računalniške opreme so naslednje. Uporabljamo računalniške sisteme,ki so bili nameščeni pred okoli desetimi leti, kar pomeni, da so tehnološko zastareli in fizično iztrošeni. Njihove zmogljivosti nam že dolgo ne zadoščajo več. V tem času so se pojavile v svetu nove generacije računalnikov,ki jih je prav tako mogoče dobiti v najem in so pri enaki najemnini, kot jo plačujemo danes, tudi desetkrat zmogljivejši od dosedanjih.

Tudi domači proizvajalci nudijo nekatere sodobnejše sisteme, vendar so ti zasnovani večinoma tako, da niso programsko kompatibilni in zamenljivi z najetimi računalniškimi sistemi. Težave, ki bi se pojavile v primeru, da bi bili primorani preiti na računalnike domače proizvodnje, bi bile, če zanemarimo zakonsko prepoved negospodarskih in neproizvodnih investicij, naslednje.

Nakupa novega sistema ne zmoremo, saj investicijsko nismo sposobni; domači sistemi so dražji od uvoženih; potrebno bi bilo popolno prešolanje programerjev na druge programske jezike; potrebno je popolno programiranje vseh obstoječih obdelav. V času konverzij, to je za prehod na drug sistem, ki ni kompatibilen z nameščenim, je potrebno določeno daljše obdobje, v katerem oba sistema vzporedno obratujeta, dokler se vse obstoječe obdelave ne predelajo v nov sistem, kar zahteva dodatna sredstva poleg investicijskih. Za nov sistem je potrebno najemnino še naprej plačevati, dokler najeti sistem uporabljamo za redno obdelavo.

Dodatni stroški za morebitni prehod na domači računalnik izvirajo iz zgoraj naštetih razlogov in po različnih ocenah znašajo med 7o do 11o % nabavne vrednosti sistema. V primeru, da ne bi veljala zakonska prepoved negospodarskih in neproizvodnih investicij in da bi bili investicijsko sposobni, sprašujemo, ali je v smislu stabilizacije vložiti dvakratna sredstva za to, da bi z domačo opremo dosegli sedanje stanje pri obdelavah podatkov. Edini izhod za delovne organizacije z najeto računalniško opremo je bil sklep Zveznega izvršnega sveta z dne 8.4.1982,številka 531, točka 11/1.2, katerega pa je Zvezni izvršni svet preklical po uspešni intervenciji Iskre-Delta in EI Niš. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Kar je povedal tovariš Podbrežnik, smo že poslali delegatom in tudi predstavniku Izvršnega sveta in to ni dopolnilno vprašanje k odgovoru.

Na dopolnilno delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 3. okoliša, Ljubljana Moste-Polje v zvezi z izvajanjem energetske bilance bo odgovoril tovariš Janez Strniša, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za energetiko.

J a n e z S t r n i š a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije in skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije Skupščine Ljubljana Moste-Polje, področje gospodarstva, so zavzeli naslednje stališče.

Tudi za področje naftno-plinskega gospodarstva je potrebno že vnaprej pripraviti ukrepe, ki bi se izvajali, ko bi se pokazala potreba, tako da z njimi ne bi več kasnili. Na seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki je bila dne 19.11.1982, je bila skupina delegatov seznanjena z odgovorom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Delegati z odgovorom niso bili zadovoljni, ker je bil zelo splošen in se je nanašal na splošno situacijo na področju energetike, ni pa podal nobenih konkretnih predlogov in rešitev.

K stališču dajemo naslednji dopolnilni odgovor. Že vse leto 1982 izvajamo na področju preskrbe z naftnimi derivati ukrepe, katerih namen je zagotoviti potrebne količine posameznih vrst naftnih derivatov in hkrati razdeljevati te količine v skladu s sprejetimi kriteriji za prednostno oskrbo. Zagotavljanje

potrebnih količin naftnih derivatov ni bilo vedno uspešno, predvsem zaradi pomanjkanja konvertibilnih deviznih sredstev, ki se zbirajo pri Narodni banki Jugoslavije na osnovi zakona o zagotavljanju deviznih sredstev za nakup surove nafte in naftnih derivatov. Manjkajoče količine naftnih derivatov si je sozd Petrol občasno sposojal pri Zavodu za materialne rezerve in jih zaradi motenj pri oskrbi rafinerij s surovo nafto težko vračal. Odgovorne delovne organizacije za preskrbo z naftnimi derivati, interesne skupnosti in organi Gospodarske zbornice so v sodelovanju z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije sprejeli konkretne ukrepe o načinu razdeljevanja razpoložljivih količin naftnih derivatov v primeru, ko le-te ne zadostujejo za normalno povpraševanje.

Motorni bencin. V primerih, ko razpoložljive količine motornega bencina niso zadostovale za pokritje vseh potreb pred uvedbo bonov oziroma odredb o razdeljevanju manjših količin bencina, je veljala naslednja prerazporeditev količin po namenu.

1. Zagotavljanje motornega bencina za potrebe reševalne službe, gasilskih enot, enot milice, inšpekcijskih služb in drugih interventnih dejavnosti.

2. Zagotavljanje motornega bencina na slovenskem cestnem križu za potrebe turizma in oskrba z motornim bencinom v turističnih središčih. V ta namen je bil izdelan seznam bencinskih servisov, ki je bil prednostno oskrbljen.

3. Zagotavljanje motornega bencina v ostalih predelih Slovenije.

Plinsko olje. V primerih, ko razpoložljive količine plinskega olja ne zadoščajo za pokritje vseh potreb, veljajo pri razdeljevanju naslednji kriteriji.

1. Primestni in mestni avtobusni promet.
2. Železnica.
3. Kmetijstvo in gozdarstvo.
4. Prevoz hrane, zdravil in podobno.
5. Ostali porabniki.

Kurilno olje za gospodinjstvo. Za razdeljevanje razpoložljivih količin kurilnega olja za gospodinjstvo so dogovorjene naslednje prednostne kategorije porabnikov.

1. Invalidi nad 80 %, katerih seznam je pripravil koordinacijski odbor za družbeni položaj in aktivnost invalidov.

2. Gospodinjstva, ki so že plačala kupnino za kurilno olje, a ga niso prejela zaradi uveljavitve odloka o prepovedi prodaje.

3. Gospodinjstva, ki imajo prednost po vrstnem redu naročila s tem, da je potrebno tu upoštevati ekonomičnost razvoza kurilnega olja.

Mazut ter kurilno olje ekstra-lahko za organizacije združenega dela. Pri oskrbi z mazutom, ki je izredno problematična že vse leto, so v veljavi kriteriji oskrbe, ki jih je verificiral Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Po teh kriterijih imajo prednost pri oskrbi z mazutom in drugimi vrstami kurilnega olja naslednje kategorije porabnikov:

1. Proizvodnja in oskrba s hrano.

2. Energetski objekti.

3. Organizacije združenega dela, pretežni izvozniki na konvertibilno področje.

4. Organizacije združenega dela, ki sodelujejo v reprodukcijski verigi, katerih končni izdelki so namenjeni za izvoz.

5. Organizacije združenega dela, kjer bi pomanjkanje mazuta povzročilo veliko materialno škodo.

Tekoči naftni plin. Oskrbo s tekočim naftnim plinom izvajajo organizacije po enakih kriterijih kot za mazut in kurilno olje-ekstra lahko. Težave pri za-

gotavljanju zadostnih količin so nastopile šele v mesecu septembru, do takrat pa so bile na razpolago zadovoljive količine. V času omejene oskrbe je bila prekinjena prodaja tekočega naftnega plina v jeklenkah za široko potrošnjo. Za enakomerno porazdelitev razpoložljivih količin tekočega naftnega plina med organizacije združenega dela, ustanove, bolnišnice in druge velike porabnike ter široko potrošnjo je imenovano koordinacijsko telo vseh dobaviteljev. Za enakomerno oskrbljenost široke potrošnje v SR Sloveniji je imenovano koordinacijsko telo vseh prodajalcev tekočega naftnega plina v jeklenkah. Ta koordinacijska telesa so bila imenovana ob koncu novembra. Vse navedene ukrepe izvaja sozd Petrol tekoče in v skladu z razpoložljivimi količinami naftnih derivatov, ki jih prejme od domačih rafinerij oziroma iz uvoza.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi kdo od delegatov k tej obrazložitvi postaviti še kakšno delegatsko vprašanje? (Ne želi.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje, 2. okoliša, Ljubljana Center v zvezi s preskrbo tržišča z rezervnimi deli za trajnejše industrijske proizvode domače izdelave bo odgovorila tovarišica Jelka Žekar, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

J e l k a Ž e k a r : Tovarišice in tovariši delegati! Na vprašanje skupine delegatov iz občine Ljubljana Center dajemo naslednji odgovor.

Obveznost zagotavljanja nadomestnih delov za določene vrste blaga široke potrošnje je urejena z zakonom o standardizaciji, ki je bil sprejet v letu 1977 in dopolnjen in spremenjen v letu 198o. Zagotovitev servisnih storitev in nadomestnih delov v času, ki ga je proizvajalec predvidel kot življenjsko dobo proizvoda ob normalni rabi, je obveznost organizacije združenega dela, ki je proizvod izdelala, za uvožene proizvode pa je to obveznost uvoznika oziroma zastopnika tuje firme. Rok uporabnosti, to je življenjsko dobo, proizvajalec določa sam in lahko znaša od enega do pet let. Rok za zagotovitev servisnih storitev in nadomestnih delov začne teči od dneva prodaje oziroma od dneva izteka garancijskega roka, če gre za proizvode, za katere je obvezna garancija.

Proizvajalci nadomestnih delov za določene proizvode največkrat ne zagotavljajo v zadostnih količinah. Pri tem trdijo, da so vzroki za to, da nadomestnih delov na trgu ni, pogosto tudi v prenizkih prodajnih cenah teh delov. V trenutni situaciji, ko se je možnost oskrbe z nadomestnimi deli v tujini zaradi že znanih ukrepov Zveznega izvršnega sveta zmanjšala, je število zahtev za posredovanje tržnih inšpektorjev v primerih takšnih kršitev vse več. Za ukrepanje v primeru kršitev določb zakona o standardizaciji pa so pristojni občinski tržni inšpektorji. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi kdo od delegatov postaviti dodatno vprašanje k tej obrazložitvi? (Ne želi.)

V zvezi z delegatskim vprašanjem skupine delegatov za gospodarsko področje iz občine Domžale glede spremembe pogojev pri zamenjavi računalniške opreme je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije obvestil naslednje.

Delegati Skupščine občine Domžale v delegatskem vprašanju poudarjajo nerazumljivost sklepa Zveznega izvršnega sveta z dne 14.lo.1982, ki je onemogočil zamenjavo najetih računalnikov in nesmiselnost, da uporabniki najete računalniške opreme, ki bi jo sicer lahko po sklepu Zveznega izvršnega sveta z dne 8. 4.1982 uvozili, to ne morejo storiti. Delegati tudi predlagajo, da se ta problem dokončno in celovito razreši in se sprašujejo, kako je mogoče, da je postopek zamenjave najete računalniške opreme zaustavljen tudi za tiste uporabnike, ki so že potrdili uvozni zaključek oziroma imajo opremo na carini. Delegati Skupščine SR Slovenije so postavili delegatsko vprašanje, ki se nanaša na izvajanje sklepov Zveznega izvršnega sveta v zvezi z zamenjavo najete računalniške opreme. Takšno vprašanje je Zveznemu svetu postavil delegat Zveznega zbora Skupščine SFR Jugoslavije tovariš Rado Roter na seji zbora dne 16. novembra 1982.

Glede na to, da gre za problematiko, ki temelji v celoti na odločitvah

Zveznega izvršnega sveta brez konzultacije republik in pokrajin, predlagamo, da se delegatom Skupščine občine Domžale posreduje odgovor na delegatsko vprašanje, ki ga je Zvezni izvršni svet dal na seji Zveznega zbora Skupščine SFR Jugoslavije dne 3.12.1982 in v katerem je poudarjeno dosledno izvajanje obstoječih predpisov.

Obveščen sem tudi, da je naš delegat v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije postavil še dodatno vprašanje na odgovor Zveznega izvršnega sveta, o katerem sem prej govoril. Ko bo dan dokončen odgovor, bomo o tem obvestili delegate.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Očitno želi to tovariš Boris Prešern, gospodarsko področje, 1. okoliš Ljubljana Bežigrad. Gre za pobudo, ki smo jo posredovali delegatom na klop in sprašujem tovariša Prešerna, če želi kaj dodati? (Da.) Prosim! Besedo ima tovariš Prešern.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Opozoril bi predvsem na 8. točko, in sicer na predlog Zbora združenega dela Skupščine občine Ljubljana Bežigrad, naj ta zbor, če je mogoče, o tej pobudi razpravlja in zavzame stališče. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi kdo o tej pobudi razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče, predlagam, da s posredovanjem našega Izvršnega sveta pošljemo te predloge delegatom v Skupščini SFRJ v vednost. Glede na to, da so nekatere točke povezane z vprašanjem obmejnega sodelovanja in prehodov, pa predlagam, da ta vprašanja obravnavamo v sklopu nekaterih vprašanj v prvem četrtletju prihodnjega leta. Takrat bomo imeli celovitejšo oceno obmejnega sodelovanja v kontekstu ekonomske politike in delovanja sistema na področju ekonomskih odnosov s tujino.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, zanima me, ali se bo ta pobuda posredovala kot pobuda oziroma stališča Skupščine občine Ljubljana Bežigrad ali kot stališče Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije?

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Če tovariš Prešern vztraja, naj pobuda postane pobuda Zbora združenega dela Skupščine, jo moramo poslati v obravnavo skupinam delegatom. O njej bi odločali na naslednji seji zbora.

B o r i s P r e š e r n : Glede na izredno veliko aktualnost te problematike bi predlagal, da se o tej zadevi izrečejo delegati na naslednji seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in da se to priloži gradivu za naslednjo sejo tega zbora.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Prvo naslednjo sejo Zbora združenega dela imamo v sredo, zato bo zadeva prišla na dnevni red zadnje letošnje seje decembra. Med tem pa bomo opravili še razgovore z Izvršnim svetom in našo delegacijo.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Da.)

J o ž e P o d b r e ž n i k : Ali bo delegatsko vprašanje glede zamenjave računalniške opreme posredovano Zveznemu izvršnemu svetu?

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Delegatsko vprašanje je v Zveznem zboru postavil tovariš Rado Roter in dobil odgovor od Zveznega izvršnega sveta, nato pa je v zvezi s tem odgovorom postavil dodatno delegatsko vprašanje. Zato moramo počakati, da dobimo dokončen odgovor. O tem boste obveščeni.

Prehajamo znova na 2 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Prosim predstavnika skupine delegatov, da nas seznani z usklajevanjem. Besedo ima tovarišica Branka Car.

B r a n k a C a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina predlaga, da se predloženi sklep k osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 z dne lo.12.1982 nekoliko spremeni oziroma dopolni, in sicer v tem smislu, da naša Skupščina daje soglasje samo k prvotnem predlogu oziroma osnutku tega zakona in torej pooblašča našo delegacijo v Zboru republik in pokrajin za nadaljnje usklajevanje.

Predlagam, da bi dopolnili predlagani sklep k osnutku zakona na drugi strani tako, da bi na koncu k točki 2 dodali novo alineo, ki naj se glasi: "Skupščina SR Slovenije ne soglaša z dopolnilnim predlogom k osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 Zveznega izvršnega sveta z dne 4. decembra 1982. leta". To utemeljujemo z nujnostjo, da se restriktivni pristop, ki bo uveljavljen pri oblikovanju sredstev za izvajanje nalog splošne in skupne porabe ter za osebno porabo v naslednjem letu, uveljavi tudi za naloge zveznega proračuna v letu 1983.

Skupščina SR Slovenije meni, da mora skupni obseg proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 rasti bistveno počasneje od nominalne rasti dohodka.

Točka 3 sklepa pa naj bi se spremenila, da bi se glasila: "Skupščina SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v okviru teh opredelitev v postopku usklajevanja uveljavlja te pripombe in poroča Skupščini SR Slovenije". Delegacija bo dobila dokončno pooblastilo, da glasuje za predlog zakona na seji zborov Skupščine SR Slovenije dne 27. decembra 1982. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi o tem poročilu kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Boris Prešern.

B o r i s P r e š e r n : Medzborovski komisiji oziroma delegatom bi postavil vprašanje, kako se je opredelila do naše pripombe, da se v sklep vnese tudi obveznost omejitve porabe mazutov v letu 1983.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi predstavnik skupine ali morda republiški sekretar za finance to obrazložiti? (Ne želita.) Kot vem, se obveznosti s področja racionalnejše porabe naftnih derivatov v letu 1983 oblikujejo že v zvezni resoluciji, in sicer, da so organizacije združenega dela dolžne v prvih treh mesecih prihodnjega leta napraviti program varčevanja na tem področju. Delegati v občini Bežigrad morda niste mislili na zvezni zakon o davkih, o katerem smo na eni od prejšnjih sej dobili informacijo. Takrat je tovariš Janez Zemljarič govoril o prvih ukrepih na področju ekonomske politike za leto 1983 in o spremljajočih dokumentih. Ta zakon je bil umaknjen s predlogom, da gre v redni postopek sprejemanja. Temeljna vsebina zakona je bistvena sprememba v višini obdavčitve kurilnega olja in mazuta, in sicer z uveljavitvijo s 1. majem 1983. Leta 1985 naj bi prometni davek na ti dve vrsti naftnih derivatov predstavljal nekaj več kot 9o %.

Sicer pa je pobuda tovariša Prešerna dobra, vendar mislim, da ne sodi v sklep. Ob mnogih drugih vprašanjih zveznega proračuna pa bi delegaciji otežkočili postopek usklajevanja, ker gre v bistvu vendarle za kompleks proračunskih izdatkov in njihovo gibanje v naslednjem letu.

Predlagam, da delegaciji ob ostalih razpravah, ki so bile povezane z obsegom zveznega proračuna za leto 1983, služi tudi to priporočilo kot osnova za usklajevanje in opozarjanje, na kaj vse je treba paziti v letu 1983 na področju splošne porabe.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, zahvaljujem se za to informacijo, ki ni bila podana v nobenem gradivu. Delegati iz občine Bežigrad vztrajamo, da je to problematika, ki je skrajno aktualna za najširšo družbenopolitično skupnost.

Glede na vaše pojasnilo umikamo zahtevo, da se zadeva vnese v predlog sklepa. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Predlagam, da naša delegacija v Zboru republik in pokrajin ob obravnavi energetske bilance za leto 1983 in dokumentov, ki so tudi povezani z obsegom proračunskih izdatkov, upošteva to pobudo.

Sprašujem delegate, ali želi o poročilu še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa s spremembami in dopolnitvami, ki jih je prebrala tovarišica Branka Car kot predstavnica komisije.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Štirje delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep skupaj s spremembami in dopolnitvami sprejet z večino glasov.

S tem smo tisti del dnevnega reda,kjer smo se lahko glede vseh točk usklađili, obravnavo zaključili tudi s stališči in predlogi Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora. Odprto nam ostane področje zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino in pa odlok o devizni politiki za leto 1983. Glede na to, da razprave o tem dokumentu še tečejo, bomo morali prekiniti sejo. Pred tem pa prosim delegate, ki spremljajo to razpravo, da se sestanejo in da nadaljujejo z usklajevanjem predloženega sklepa, in sicer na osnovi stališč Družbenopolitičnega zbora.

Prekinjam sejo, ki jo bomo nadaljevali ob 14.3o uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 12.45 uri in se je nadaljevala ob 15.15 uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 3 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

V tem času je medzborovska skupina na osnovi razprave v Družbenopolitičnem zboru in razprav v našem zboru pripravila dopolnitev sklepa, ki smo ga v tem času razdelili na klopi. Sprašujem delegate, ali ste dopolnitve sklepa v tem času prebrali? (Da.) Obveščen sem, da Družbenopolitični zbor svojega stališča še ni dokončno obravnaval. Vendar bomo razpravo nadaljevali in potem počakali na dokončno stališče.

Poročevalec skupine bo opozarjal samo na najbolj bistvene stvari, ki so se v besedilu sklepa spremenile. Poročevalec skupine je tovariš Miran Potrč.

M i r a n P o t r č : Tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je poizkušala temeljito proučiti vse razprave in tudi konkretne sugestije, ki so bile dane k predlogu sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino in posebej glede splošnih in konkretnih pripomb ocenjevati, ali so te pripombe že vključene v pripravljenih stališčih za Zbor združenega dela oziroma ali so že vsebovane tudi v konkretnih pripombah, ki so sestavni del splošnih stališč, ki jih je pripravil Zvezni izvršni svet v sodelovanju z Gospodarsko zbornico in ki jih je na svoji seji obravnavala tudi skupina delegatov za spremljanje uresničevanja družbenega plana. Zaradi tega se je tudi odločila, da poroča na seji zbora samo o tistih vprašanjih, za katera je ocenila, da bi jih bilo potrebno dodatno vključiti bodisi v splošne ali konkretne pripombe. Delegati, ki so posamezne pripombe dajali, naj zato povedo, ali so ustrezno vključene.

Želel bi vas obvestiti, da je bil sklep, ki ste ga danes dobili na klop, pripravljen v skupini delegatov za spremljanje uresničevanja družbenega plana na podlagi konkretnih predlogov, ki so bili pripravljeni v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije. To pojasnilo dajem zato, ker je bilo postavljeno vprašanje, kdo je pravzaprav uradni predlagatelj tega sklepa, o katerem naj bi danes Zbor združenega dela odločal.

Predloženi dopolnjeni sklep, ki ste ga dobili pred nekaj minutami na klop, bistveno ne spreminja zasnove, ki ste jo dobili danes zjutraj. Gre predvsem za neke formulacijske popravke, ki imajo za cilj, da jasneje opredelijo stališča Skupščine SR Slovenije ter jasneje in konkretneje dajo tudi pooblastila delegaciji za usklajevanje o tem pomembnem zakonu.

Tako so v točki I. izpadli tisti deli besedila, ki bi jih bilo mogoče razumeti, da Skupščina SR Slovenije meni, da so nujno potrebne spremembe in dopolnitve zakona. Besedilo pravi, da se je v dosedanjem delu le ugotovilo, da so določene spremembe potrebne, ne pa da mislimo, da bi bilo treba zakon spreminjati in dopolnjevati. Skupina je ocenila, da ni potrebe, da se Skupščina sklicuje tudi na skupno sejo Predsedstev SFRJ in CK ZKJ z dne 7. in 8. decembra letos, ker je to vsem delegatom poznano.

V točki II. v uvodnem delu so prav tako samo formulacijske spremembe, ki izločajo tisti del besedila, ki kaže na to, da Skupščina misli, da so potrebne določene spremembe in dopolnitve. Povedano je, v kakšni smeri so spremembe in dopolnitve sprejemljive.

V treh dosedanjih alineah besedila pa so opravljeni samo najnujnejši formulacijski popravki, ki jasno povedo, kakšne cilje naj zasledujejo predlagane spremembe. Prvi del je usmeritev vseh organizacij združenega dela v izvoz zaradi zagotavljanja večje proizvodnje, vključevanja v mednarodno delitev dela na podlagi povečane produktivnosti in ob aktivni podpori tečajne politike in stimulacij. Druga alinea je poudarek povečanju odgovornosti sleherne organizacije, tako tiste, ki že izvaža kot tiste, ki še ne izvaža dovolj, da se usmeri v izvoz.

V 3. točki predlagamo še eno spremembo. V drugem stavku, ki se začenja: "Projekcije je treba upoštevati kot medsebojno, tekoče usklajene elemente plačilne in devizne bilance Jugoslavije" predlagamo, da se besedilo "medsebojno, tekoče usklajene" črta in da bi se ta stavek glasil: "V projekciji je treba upoštevati kot elemente plačilne in devizne bilance Jugoslavije in skupno dogovorjeno odgovornost vsake republike in avtonomne pokrajine posebej oziroma vseh skupaj, da v izvajanju skupne ekonomske politike sprejmejo ukrepe za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije". Ta dopolnitev je opravljena iz razloga, da ne bi kdo razumel, da bi tudi po tem ponovnem predlogu plačilno-bilančne in devizno-bilančne pozicije republik in pokrajin lahko bile osnova, na podlagi katerih bi si kdo pridobil pravico do deficita in s tem do nakupa deviz oziroma obveznost do določenega suficita, ki bi bil pač v tej projekciji predviden.

V točki 4 ni sprememb.

V točki 5 je spremenjena samo formulacija, da bi bila jasnejša. To je, naj bo besedilo sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino tako jasno, da na podlagi njegove uporabe ne bo več možnosti za negativne pojave v praksi, kot je bilo na primer dosedanje zapiranje deviznih tokov v meje republik in pokrajin, preprečevanje združevanja deviz med organizacijami združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu in podobno.

Točka 6 ni spremenjena.

V točki III v uvodnem stavku ni nobenih dopolnitev. V točki 1 ne gre za nobene bistvene, ampak samo za formulacijske dopolnitve, razen na strani 5. Tu gre zopet za jasnejšo formulacijo, kaj naj pravzaprav pomeni razpolaganje z devizami kot sestavnim delom celotnega prihodka temeljnih organizacij.

Bistvena sprememba, ki jo predlaga skupina, je v točki 2. Predlagamo namreč, da se celotno besedilo točke 2, razen prvega stavka, črta. Točka 2 bi se glasila, da je v zakonu potrebno ohraniti in po potrebi tudi dograditi načela o skupnem planiranju na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja.

Argumenti medzborovske skupine za tako opredelitev so v tem, da bi vsa ta razdelava, tako kot je predlagana, najverjetneje terjala več kot nekaj dni, ki jih bomo v Zboru republik in pokrajin imeli za usklajevanje, ker tovrstni predlogi še niso pripravljeni. In če je splošna usmeritev Slovenije, naj se v zakonu opravijo samo nujne korekcije, potem ne bi bilo dobro, da predlagamo, da je

treba že zdaj urediti nekaj, kar še ni pripravljeno.

V ostalih točkah ocenjujemo v medzborovski skupini, da ne gre za nobene bistvene popravke. V točki 3 črtamo samo nekatere člene zaradi tega,ker jih ni potrebno vnašati v načelna stališča Skupščine. Vsi vemo, da se to nanaša na vse tiste člene zakona o deviznem poslovanju, kjer je bilo pred tem predvideno, da Zvezni izvršni svet ukrepe sprejema na podlagi soglasja z izvršnimi sveti republik in pokrajin. V točki 4 jasneje opredeljujemo, da je treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in pokrajin kot mest za usklajevanje planov izvoza in uvoza TOZD in dogovarjanje na področju ekonomskih odnosov s tujino.

V točki IV. ni nobenih bistvenih dopolnitev razen predloga, da se predzadnja alinea na strani 7 oziroma predzadnja v tej skupni 4. točki,ki se glasi "je odprto tudi vprašanje dinarske protivrednosti združevanja deviz", črta. To predlagamo zato, da ne bi bilo na podlagi te zelo kratke pripombe mogoče kakršnokoli razumevanje opredelitev slovenske Skupščine, da pravzaprav podpira še naprej preprodajo deviz na jugoslovanskem trgu in podobno.

Bistvene pripombe so v točki V, kjer je medzborovska skupina poskušala veliko jasneje formulrati pooblastilo, ki ga ima slovenska delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ za usklajevanje. Smisel tega dopolnila je, da Skupščina pooblašča delegacijo, da uveljavi, ne pa uveljavlja, vse tiste načelne pripombe, ki zadevajo temelje sistema in vse tiste konkretne pripombe, ki so s temelji sistema povezane. Če jih uveljavi, ima pooblastilo, da glasuje za predlog zakona. Hkrati pa je obvezana, da o tem, kako je tekel postopek usklajevanja, poroča Skupščini SR Slovenije na sejah 27.12.1982. In zato je v sami formulaciji, kot jo imate, samo to dopolnilo v zadnjem stavku na koncu: "delegacija naj Skupščini SR Slovenije na sejah zborov 27. decembra 1982 poroča o poteku usklajevanja v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ".

Predlagam, da takšno besedilo delegati sprejmete.

Medzborovska skupina je ocenjevala tudi konkretne sugestije in pripombe, ki ste jih delegati v zboru dajali k predlaganemu besedilu zakona. Ugotovila je, da so vse pripombe skladne z usmeritvami, ki so vsebovane v splošnih opredelitvah Skupščine in da je največji del konkretnih pripomb zajet tudi v splošnih in konkretnih pripombah, ki so že oblikovane s strani Skupščine v sklepu in s strani Izvršnega sveta in Gospodarske zbornice, kar je sestavni del sklepa, ki ga boste danes sprejemali.

Skupina ocenjuje, da bi bilo potrebno dopolniti konkretne pripombe samo glede 24. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, kjer gre za opredelitev, da se lahko pri Narodni banki Jugoslavije deponirajo devize na podlagi investicijskih poslov v tujini.

Menim namreč, da bi bilo potrebno konkretno opozoriti, da je v takem primeru potrebno razčistiti medsebojne odnose med poslovnimi bankami in Narodno banko Jugoslavije in predvsem zagotoviti, da se jasno predvidijo obveznosti Narodne banke in roki, v katerih mora dati deponirana devizna sredstva na razpolago poslovni banki in da se razčisti tudi vprašanje deviznih obresti za čas, dokler Narodna banka Jugoslavije koristi takšne devize, ki jih ima sicer poslovna banka na svojem računu.

Drugih konkretnih dopolnitev po mnenju medzborovske skupine ni potrebno ponovno oblikovati, ker so vsa vaša opozorila v konkretnih sugestijah in pripombah že vključena. Opozarja pa delegate, naj bi v konkretnih pripombah, ki ste jih dobili - to so pripombe k 33. in 34. členu - ne bile več formulirane v besedilu, kot ga imate vi, ampak naj bi bile formulirane v besedilu, kot so formulirane ob resoluciji in ob odloku o skupni devizni politiki Jugoslavije v letu 1983. Gre namreč za določeno neskladje, ki je bilo pri resoluciji in odloku že odpravljeno, pri zakonu o deviznem poslovanju pa še ne. Nanašajo se na 69. in 71. člen sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Tovariš predsednik, tovariši delegati, hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Sklep, ki ste ga dobili na klop,je v bistvu rezultat predlogov Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice Slovenije in delovnih teles, ki so razpravljala o spremembi zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Delovna skupina je vse te pripombe strnila v ta sklep. Konkretne pripombe so nastale na osnovi pripomb, ki sta jih dala Izvršni svet in Gospodarska zbornica Slovenije.

V uvodu ste slišali, da skupina predlaga, da se k tem konkretnim pripombam vključi še pripomba k 24. členu z obrazložitvijo.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče besedo, zaključujem razpravo. Ker dokončnega stališča Družbenopolitičnega zbora še nimam, predlagam, da preidemo na glasovanje o našem sklepu z vsemi dopolnitvami, ki so bile tu obrazložene. Če bo imel Družbenopolitični zbor kakšno bistveno pripombo, se bomo vrnili k tej točki. Se strinjate? (Da.)

Kdor je za predlagani sklep z vsemi dopolnitvami, ki jih je obrazložil predstavnik skupine delegatov tovariš Miran Potrč, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep s spremembami in dopolnitvami sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 2 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983.

Prosim predstavnika skupine delegatov, da poroča.

M i r a n P o t r č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov ima v zvezi z odlokom o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983 po pregledu razprave samo en predlog, in sicer, da se uskladi besedilo sklepa, ki vsebuje pooblastilo delegaciji v Zboru republik in pokrajin za njeno delo z vsebino sklepa ob zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Ti dve materiji sta v bistvu med seboj povezani in bi morali imeti enako pooblastilo, ko glasujemo o odloku, kot ko glasujemo o zakonu.

Zaradi tega predlagamo, da bi se točki 3 in 4 v dosedanjem predlogu sklepa glasili takole: "Skupščina SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v usklajevalnem postopku uveljavi načelna stališča ter tiste priložene konkretne pripombe, ki se nanašajo na temelje delovanja deviznega sistema. Prav tako pooblašča delegacijo, da v usklajevalnem postopku uveljavlja tudi druge priložene pripombe, ki se nanašajo na instrumente in delovanje deviznega režima in ne posegajo v temelje deviznega sistema.

Če bo delegacija v usklajevalnem postopku uveljavila načelne in konkretne pripombe, ki se nanašajo na temelje deviznega sistema, Skupščina SR Slovenije delegacijo pooblašča, da da soglasje k predlogu odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983.

Delegacija naj Skupščini SR Slovenije na sejah zborov 27. decembra 1982 poroča o poteku usklajevanja v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ". Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Želi o poročilu skupine kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Boris Prešern, 1. okoliš Ljubljana Bežigrad.

B o r i s P r e š e r n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Prosil bi za informacijo predstavnika skupine delegatov, kako se je skupina odločila o našem stališču glede uvoza ladij in o naši pobudi za sistemsko reševanje glede vnosa in iznosa dinarjev iz oziroma v državo? Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

C v e t k a S e l š e k : Tovarišice in tovariši delegati! Glede uvoza ladij mislim, da te sugestije delegatov ne bi veljalo podpreti. Odlok o skupni devizni politiki določa le pogoje uvoza, ki je možen v primeru, če se s temi transportnimi sredstvi (to se ne nanaša samo na ladje, ampak tudi na druga transportna sredstva) zagotavlja pozitivni neto devizni učinek. To se pravi, da je uvoz mogoč samo v primeru,če organizacija združenega dela z opravljanjem storitev na takšnih transportnih sredstvih tudi zagotovi pridobivanje bistveno večjega deviznega priliva. Mislim, da je to lahko samo pozitiven učinek in da takšnega določila ne bi veljalo črtati.

Poleg tega pa so se verjetno delegati že velikokrat seznanili z vprašanjem domače proizvodnje ladij in s tem, da je domača proizvodnja zdajle že za nekaj let praktično razprodana, bodisi v izvoz bodisi na domači trg. Tudi naš ladjar Splošna plovba ima zaradi tega izredno velike težave in je lahko usmeritev, kot je v odloku, le koristna.

Glede vnosa in iznosa dinarjev pa mislim, da so te zadeve urejene v deviznem zakonu in ne bi bilo potrebno odloku dodajati drugih opredelitev. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Glede na potrebe ladjarjev in koristnikov ladijskih uslug je prav, da se odpre možnost nakupa ladij na osnovi hipoteke tudi v tujini, seveda pod pogojem, da naše ladjedelnice pri tem ne stojijo. Ali je tovariš Prešern zadovoljen z odgovorm? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? Če ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanjem predlog sklepa s spremembami in dopolnitvami, ki ste jih slišali.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (5 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep s spremembami in dopolnitvami sprejet z večino glasov.

S tem smo današnji dnevni red seje zbora izčrpali. Obveščam vas, da so pripombe Zbora občin kot zainteresiranega zbora v celoti zajete. Usklajeni smo tudi s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Zahvaljujem se delegatom za potrpežljivo in kreativno sodelovanje in zaključujem sejo zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 15.5o uri.)

Z B O R O B Č I N

9. SEJA

(25. NOVEMBRA 1982)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin.

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 9. sejo Zbora občin, ki jo bomo, kot ste obveščeni, nadaljevali 8. decembra.

V smislu 117. člena poslovnika naše Skupščine moramo na začetku vsake seje izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Ladislava Samca, delegata iz občine Ljubljana Center, za predsednika, za člana pa Srečka Ljubiča, delegata iz občine Ljubljana Moste-Polje in Franca Kosija, delegata iz občine Ljubljana Šiška. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Kdor je za takšen predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 9. sejo našega zbora izvoljeni: Ladislav Samec za predsednika, za člana pa Srečko Ljubič in Franc Kosi.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Medtem ko čakamo na poročilo verifikacijske komisije, predlagam, da se prijavite za razpravo k posameznim točkam dnevnega reda in da oddaste morebitna delegatska vprašanja. Le-ta bi takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma drugim naslovnikom z željo, da bi nanje odgovorili, če bo to le mogoče, že na današnji seji oziroma na seji 8. decembra.

Dovolite, da vam preberem delegatsko vprašanje, ki smo ga dobili včeraj s teleksom od skupine delegatov za Zbor občin iz občine Jesenice, na katero bo Izvršni svet odgovoril danes.

Oktobrske izkušnje pri razdeljevanju bencinskih bonov so bile dober primer neorganiziranosti in dobro napotilo, kako v bodoče ne bi smeli ravnati. V celotnem postopku razdeljevanja so se verjetno najbolj izkazali občinski upravni organi. Množico napak, prepozno dospeli boni, različna in prevečkrat dopolnjevana navodila itd. smo dobrodušno pripisali časovni stiski in dejstvu, da je takšno usklajevanje energetsko-bencinske bilance vendarle novost. Sedaj pa že dalj časa vemo, da bo ta isti postopek moral biti v letošnjem letu ponovljen z razdelitvijo bonov za prihodnje leto.

Delegacijo zanima, kdaj in kako bodo razdeljeni boni za leto 1983. Nedopustno bi bilo, da bi realizacija te obsežne naloge potekala zadnje dni decembra, saj bi s tem povzročili vrsto neželjenih nevšečnosti. Ob tem pa delegacija tudi priporoča pristojnim republiškim organom, da navodila občinskim upravnim organom izdajo pravočasno in enotno.

Poleg tega delegacija opozarja tudi na primerno pripravljenost obmejnih in turističnih organov kar zadeva razdeljevanje bencinskih bonov delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in tujcem. Vodja skupine Franc Taler.

Ker je vprašanje zelo aktualno in bi bilo 8. decembra že kar pozno za odgovor nanj, smo predlagali Izvršnemu svetu, da na to vprašanje skuša odgovoriti na koncu današnje seje, kar so tudi obljubili. Ker je vprašanje prišlo včeraj, vam ga prej nismo mogli dostaviti.

Še eno obvestilo! Danes ste ob oddaji pooblastil za današnjo sejo prejeli tudi novo besedilo osnutka zakona o določitvi skupnega obsega proračunskih odhodkov federacije za leto 1983, osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 in osnutka odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983. Prosim vas, da prvotne akte, ki ste jih prejeli od svojih vodij skupin, pustite na klopeh, da bi jih naši delavci pobrali, ker so strogo zaupne narave.

Prejeli ste tudi predlog sprememb in dopolnitev zvezne resolucije z obrazložitvijo, ki je prav tako strogo zaupne narave, zato se je potrebno ravnati v skladu z določbami poslovnika Skupščine o strogo zaupnih aktih.

Verifikacijska komisija je opravila svoje delo in prosim predsednika komisije, da poda poročilo.

L a d i s l a v S a m e c : Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati iz vseh občin v SR Sloveniji in delegati mesta Ljubljane, mesta Maribor in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegata iz občine Kranj.

Ob tem je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 9. sejo Zbora občin.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Samec, hvala lepa. Želi kdo o poročilu razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bilo pooblastilo kakšnega delegata sporno.

Kdor je za to, da potrdimo poročilo, naj prosim glasuje z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 9. sejo Zbora občin.

Hkrati tudi ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Obveščam vas tudi, da se današnje seje zbora poleg predstavnikov Izvršnega sveta pri posameznih točkah dnevnega reda udeležujejo tudi predstavniki Republiške konference Socialistične zveze, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin in to k vsem točkam dnevnega reda, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Skupnosti socialnega varstva Slovenije in Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze Slovenije k 3., 4. in 5. točki dnevnega reda, Samo-

upravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino k 9. in 1o. točki dnevnega reda ter Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet k 25. točki dnevnega reda.

Zbor obveščam, da so kot poročevalci delovnih teles Skupščine in zbora na seji navzoči še Bogomir Baraga, predsednik Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Zvone Perlič, član Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Janko Simčič, član Odbora za finance, dr. Miha Ribarič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Boris Šetina, član Komisije za pravosodje.

Obveščam vas tudi, da je na sejo prišla delegatka iz Kranja. Tako je udeležba delegatov na današnji seji polnoštevilna.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 9. seje Zbora občin.

Z dopisi z dne 2o.1o., 27.1o., 4.11. in 15.11. ste bili obveščeni, da bo dnevni red današnje seje razširjen še z naslednjimi točkami: s predlogom zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo; z osnutkom zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave; s predlogom zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije; z osnutkom resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 s spremljajočimi akti, to je z osnutkom zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982, z osnutkom zakona o določitvi skupnega obsega proračunskih odhodkov federacije za leto 1983, z osnutkom odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 in z osnutkom odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983, s predlogom za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova z osnutkom zakona; s predlogom za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona in s predlogom za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona.

Danes pa ste na klop prejeli še osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985, s katerim naj bi danes prav tako razširili dnevni red.

Ker mora po določbi 99. člena poslovnika Skupščine zbor glasovati o vsaki predlagani razširitvi dnevnega reda posebej, sprašujem delegate, ali želite o kateri izmed predlaganih razširitev razpravljati? (Ne.)

Če ne želi nihče razpravljati, predlagam zboru, da o vseh predlaganih razširitvah glasujemo skupaj. Se strinjate s tem predlogom? (Da.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za to, da se dnevni red seje zbora razširi z omenjenimi akti, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno razširjen z omenjenimi akti.

Izvršni svet predlaga, da bi zbor obravnaval še predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona, predlog za izdajo zakona o določitvi stopnje in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona, predlog za izdajo zakona o spremembah in dopol-

nitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona; predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona; predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona v skladu z 26o. členom poslovnika Skupščine tako, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita.

Želi kdo o tem predlogu Izvršnega sveta razpravljati? (Ne želi.)

Če ne dajem predlog Izvršnega sveta, da pri navedenih aktih združimo prvo in drugo fazo zakonodajnega postopka, na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim **dvigne** roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Tako predlagam za 9. sejo Zbora občin naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda,

2. odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora občin,

3. predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

4. osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983,

5. osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983,

6. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona,

7. predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona,

8. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona,

9. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona,

1o. predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona,

11. osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983,

12. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona,

13. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave,

14. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo,

15. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani,

16. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije,

17. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju,

18. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačanju odsotnosti za izobraževanje,

19. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in o strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja,

2o. predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih s posebnim obravnavanjem držav v razvoju,

21. osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985,

22. osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982,

23. osnutek zakona o določitvi skupnega obsega proračunskih odhodkov federacije za leto 1983,

24. osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983,

25. osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983,

26. volitve in imenovanja,

27. predlogi in vprašanja delegatov.

Ob tem vas obveščam, da bomo današnjo sejo prekinili po 2o. točki dnevnega reda, sejo pa bi nadaljevali 8. decembra z 21. točko dnevnega reda, s tem da bi se seveda vrnili k ponovni obravnavi dopolnitev in sprememb zvezne resolucije. Razlogi, zakaj smo se odločili za to prekinitev, so znani, o tem ste bili tudi obveščeni, to je predvsem zaradi dopolnitev zvezne resolucije. Gradiva ste šele prejeli in tudi nekatere spremljajoče dokumente, ki jih predlaga Zvezni izvršni svet. Na ta način bi bila zagotovljena ustrezna obravnava v delegatski bazi.

Želi kdo o predlaganem dnevnem redu današnje seje razpravljati? (Nihče.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za takšen dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno določen tako, kot sem ga predlagal; tak dnevni red ste danes tudi prejeli na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo skupaj z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali ekspoze Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k planskim aktom za leto 1983. Ekspoze bo podal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora občin.

Osnutka obeh zapisnikov ste prejeli. Ima kdo k zapisnikoma 7. in 8. seje kakšno pripombo oziroma kakšen popravek? (Nihče.) Če ne, dajem zapisnika 7. in 8. seje zbora na glasovanje.

Kdor je za to, da potrdimo zapisnika, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnika 7. in 8. seje Zbora občin.

Sedaj pa prosim, da odidemo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.3o in se je nadaljevala ob 1o.3o uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Predlagam, da nadaljujemo z našim delom.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika na seji našega zbora določil Viktorja Žaklja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

O nekaterih najbistvenejših vprašanjih v zvezi s tem aktom je govoril na pravkar opravljenem skupnem zasedanju predsednik Izvršnega sveta. Iz njegovega izvajanja ste lahko ugotovili, da zaradi zamud pri sprejemanju planskih aktov na vseh ravneh ne bo mogoče na današnji seji tega akta sprejeti. Verjetno bo o tem še kaj povedal tovariš Žakelj. Danes bomo opravili kar najbolj široko obravnavo tega akta s tem, da naj bi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v nadaljnjem usklajevanju proučil vse predloge in jih, kolikor bi jih ocenil kot sprejemljive, ustrezno upošteval ter predložil morebitne spremembe in dopolnitve, ko bomo nadaljevali z razpravo in sklepanjem o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Želi tovariš Žakelj besedo? (Da.)

V i k t o r Ž a k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Za nami je intenzivno skoraj celoletno delo na spremembah in dopolnitvah planskih aktov v SR Sloveniji. Izvršni svet je v preteklih mesecih posredoval Skupščini in temeljnim nosilcem potrebna izhodišča, analize in priporočila o dosedanjem poteku te aktivnosti.

Predložene spremembe in dopolnitve družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 smo pripravili na osnovi pobud in stališč ob obravnavi osnutka v delovnih telesih in na zborih Skupščine SR Slovenije, Zvezi sindikatov Slovenije in v Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Upoštevali smo tudi pobude posameznih podpisnikov in predvsem rezultate njihovega usklajevanja ob predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana republike. V času od obravnave tega dokumenta podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana usklajujejo svoje planske naloge ter jih preverjajo in konkretizirajo v spremembah in dopolnitvah svojih planskih dokumentov.

Hkrati teče oblikovanje ekonomske politike za leto 1983. Glede na kasnitve sprememb planskih dokumentov dela temeljnih nosilcev in zlasti zaostajanje priprav in usklajevanje nujnih sprememb planskih dokumentov na zvezni ravni dobiva resolucija za leto 1983 značaj temeljnega akta družbenoekonomske politike.

V zaostrenih pogojih gospodarjenja, zlasti problemi zunanje in notranje likvidnosti v Jugoslaviji, se ponovno odpira vprašanje prioriternih nalog in usme-

ritev družbenega plana Jugoslavije. Poleg tega je potrebno preveriti ustreznost nekaterih takrat dogovorjenih rešitev ter zlasti uskladiti in kompenzirati tiste naloge, ki so bile obravnavane že ob sprejemanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985, vendar je bila njihova dokončna opredelitev prepuščena posameznim kasnejšim rešitvam - v mislih imamo tretje poglavje plana.

S temi spremembami moramo na osnovi dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije spremeniti dosedanjo strategijo razvoja Jugoslavije. Gre za to, da vse razpoložljive materialne, družbene in druge zmogljivosti usmerimo v doseganje večjega deviznega priliva, kar edino lahko dolgoročno omogoči redno poravnavo obveznosti do tujine, rast proizvodnje ter s tem zagotavljanje potreb naših občanov.

Takšen koncept razvoja pa terja dolgotrajnejše usklajevanje v združenem delu in med socialističnimi republikami in avtonomnima pokrajinama. To bo tudi omogočilo lažje in dosledno izpolnjevanje skupno dogovorjenih planskih usmeritev. V SR Sloveniji ob tem menimo, da je ta cilj mogoče uresničiti le na osnovi trajnih, proizvodnih in dohodkovnih povezav združenega dela v vsej državi, kar je tudi pogoj za preseganje sedanjih negativnih odklonov v delovanju enotnega jugoslovanskega trga. S tega stališča tudi sprejemamo predlog Zveznega izvršnega sveta za podaljšanje rokov pri pripravi sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije si prizadeva, da bi kljub zastojem pri pripravi zveznih planskih dokumentov podpisniki uskladili dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije do konca tega leta. S podpisom dogovora in sprejetjem resolucije bodo opredeljeni temeljni pogoji gospodarjenja ter dane možnosti za ustrezno zaokrožitev procesa sprememb in dopolnitev planskih dokumentov temeljnih nosilcev planiranja. Hkrati bo zaključek te faze celotnega procesa dal na osnovi usklajenih nalog združenega dela tudi izhodišče za delo delegatov Skupščine SR Slovenije pri oblikovanju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši delegati! Temeljno vsebino sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije smo v Skupščini predstavili že ob pripravi osnutka in ob obravnavi dogovora o njegovih temeljih. Mnenja smo, da skupnih ugotovitev iz razprave ne kaže ponavljati.

Hkrati predlagamo, da zaradi nujnosti uskladitve družbenega plana SR Slovenije s skupno dogovorjenimi planskimi usmeritvami v Jugoslaviji zbori Skupščine SR Slovenije danes ne zaključujejo obravnave s sprejetjem sprememb in dopolnitev družbenega plana naše republike za obdobje 1981-1985, ampak jo podaljšajo v prihodnje leto. V tem času bi spremembe družbenega plana republike dopolnili s spremembami in dopolnitvami planskih dokumentov na zvezni ravni in rešitvami, ki bodo izhajale iz operacionalizacije dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala, tovariš Žakelj.

Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana je bil objavljen v Poročevalcu št. 19. Obravnavala so ga naša delovna telesa: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija. Dobili smo njihova pismena poročila, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance pa sta dala še dodatno poročilo. Želijo morda poročevalci teh delovnih teles besedo? (Ne.)

Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana je obravnavala tudi skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, ki je prav tako zboru pismeno poročala. Žal ste poročilo te skupine prejeli šele danes na klop.

Prav tako ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine, tako da o njem daje pristojnima zboroma svoja stališča.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Valentin Breznik, delegat iz občine Maribor Tabor.

V a l e n t i n B r e z n i k : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Maribor Tabor je na svoji seji dne 16. novembra 1982 ob obravnavi predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ugotovila:

1. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 obravnavamo prej, preden smo sprejeli družbeni dogovor o temeljih plana za obdobje 1981-1985 oziroma spremembe tega dokumenta.

2. Logično bi bilo, da smo pred obravnavo predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana sprejeli spremembe družbenega dogovora o temeljih plana za 1981-1985.

Na podlagi teh ugotovitev predlagamo Predsedstvu Skupščine SR Slovenije, da ugotovi, da se pred sprejemanjem predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 zagotovi sprejemanje družbenega dogovora o temeljih plana SR Slovenije za navedeno obdobje.

Glede samega predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 pa menimo, da je potrebno v točki 4.3.2. navesti, kateri začeti odseki v magistralni cestni infrastrukturi so zajeti v predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Kot ste slišali iz uvodne besede tovariša Žaklja, je to, kar je predlagal delegat iz Maribora, že opredeljeno.

Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni več. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Hermin Vidoz, delegat iz občine Radlje ob Dravi.

H e r m i n V i d o z : Naša skupina delegatov je imela nekaj pripomb k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SFRJ in SRS v letu 1983.

Opozoril bi na to, da nekatere zadeve niso bile predložene sočasno. Najprej smo začeli obravnavati družbeni plan SR Slovenije in šele v zadnjem času, pravzaprav šele danes pa smo dobili na klop družbeni plan SFR Jugoslavije. Na ta način je težko govoriti o sočasnosti, če se planira najprej na nižjem nivoju, potem pa dobimo smernice z višjega nivoja.

Dejstvo, da osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za naslednje leto ni bil usklajen z osnutkom zvezne resolucije, o čemer je že govoril tovariš Žakelj, kaže na skrajno neodgovoren odnos do planiranja. Ne le z dokumenti brez splošnih usmeritev, ki jih daje zvezna resolucija in neusklajenost slovenske z le-to, niso podani osnovni pogoji gospodarjenja in poslovanja za naslednje leto.

Poleg problematike cen, ki so za leto 1983 sicer opredeljene z 2o %-no rastjo glede na leto 1982, niso znana gibanja cen za posamezne panoge niti ni znana dinamika njihove rasti. Še danes ne vemo, s kolikšnim deležem ustvarjenih deviznih sredstev bodo organizacije združenega dela razpolagale, kako bo z ustvarjeno akumulacijo v organizacijah združenega dela, kakšni so plani izvoza Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino po nosilcih izvoza, davčno politiko in tako dalje. Vse to predstavlja osnovo, da lahko kvalitetno planiramo osnovne kazalce razvoja po občinah. Če torej ne bo danih osnovnih pogojev poslovanja za naslednje leto v SR Sloveniji v spremljajočih dokumentih, lahko pričakujemo nerealne in posplošene ocene razvoja za leto 1983 po občinah in po organizacijah združenega dela. To pa pomeni, da bo planiranje postalo samo sebi namen ne pa sredstvo oziroma inštrument za čim hitrejšo družbeno organizacijo bodočega poslovanja. Menimo, da je zadnji čas za zaostritev mehanizmov dogovarjanja med republiko in federacijo.

Na več mestih v resoluciji se pojavljajo zahteve za spremembe in dopolnitve sistema kot enega od osnovnih dejavnikov ukrepanja za obvladovanje razmer. S takimi zahtevami se ne moremo strinjati. Naš razvoj bo uspešen le, če bomo dosledno izvajali in spoštovali naš samoupravni delegatski sistem.

Več napora je potrebno, da bomo družbene dogovore in samoupravne sporazume dosledno izvajali in spoštovali, zavzemati pa se moramo samo za tiste sistemske spremembe, ki so nam potrebne. O tem smo danes že slišali v uvodnem ekspozeju. Prej bi bilo potrebno narediti konkretno analizo uresničevanja že sprejetih sistemskih rešitev in ekonomske politike na nekih osnovah. Delavcem v organizacijah združenega dela ne moremo zmanjševati prostora za samoupravo, temveč jih moramo na osnovi samoupravljanja motivirati za boljše rezultate dela in gospodarjenja.

Glede na to, da smo v resoluciji kot kriterij pri oblikovanju disparitet med cenami navedli svetovno ceno, je potrebno le-to tudi opredeliti.

Menimo tudi, da je potrebno poleg danih opredelitev politike cen in preskrbe prebivalstva v resoluciji dodati še besedilo, da se zaostri odgovornost za izvajanje sprejete politike cen oziroma inflacije v višini, ki se predvideva, to je za 2o %. Nujno je zagotoviti neposredno kontrolo cen pri proizvajalskih in trgovskih organizacijah ter zaostriti odgovornost tam, kjer se bodo pojavile težnje za izsiljevanje višjih cen in da bo blaga sicer dovolj,vendar bi ga na trgu umetno primanjkovalo.

V resoluciji SR Slovenije ni predviden hitrejši razvoj manj razvitih območij v SR Sloveniji. Glede na sprejeta stališča Skupščine SR Slovenije na 5. seji z dne 18.7.1982 ugotavljamo, da je potrebno tudi v resolucijo vnesti usmeritve za razvoj manj razvitih in obmejnih območij ter ukrepe, s katerimi bo to mogoče doseči.

Skupna in splošna poraba sta za naslednje leto opredeljeni s precejšnjim zaostajanjem za rastjo družbenega proizvoda. Glede na zaostrene razmere v gospodarstvu, ki jih, izhajajoč iz resolucije, pričakujemo v letu 1983, je nujen diferenten pristop določene rasti za posamezna področja skupne in splošne porabe. Zagotoviti pa je potrebno tudi odpravljanje razlik v osebnih dohodkih za enaka in podobna dela med posameznimi dejavnostmi. Zanima nas, s kakšnimi dokumenti se bo ta problematika reševala, kajti osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1983 postavlja za izhodišče zatečeno stanje delitve osebnega dohodka po dejavnostih.

V našem sistemu so vgrajene specifične oblike solidarnosti. Delovni ljudje in občani so solidarnost samoupravno sprejeli kot del našega sistema in ga tudi vsestransko podpirajo. Ob tem pa se seveda zahteva, da mora nad temi sredstvi biti zagotovljena družbena kontrola, da je potrebno, da se z njimi racionalno razpolaga, sicer je moč teh sredstev neučinkovita in se bo zdelo, da je ni. Vendar pa tudi sredstva solidarnosti morajo imeti zgornjo mejo. Širjenje področja solidarnosti ne more biti obvezujoče, temveč rezultat zavestnega samoupravnega odločanja in dajanja konkretnih rešitev.

Izhod iz kritičnega gospodarskega položaja je lahko le v koreniti spremembi ekonomske politike, ki bo prioritetno zagotavljal večji konvertibilni izvoz in devizni priliv. Pri tem je treba posebej opozoriti na dejstvo, da se moramo za premostitev gospodarskih težav dogovoriti na nivoju ustreznih institucij, organov in skupnosti, kaj bomo izvažali. Težnja je zagotovo na izvozu končnih proizvodov. Nedopustno je, da se zaradi neustreznega dogovarjanja v SR Sloveniji izvažajo le surovine in materiali, ki jih doma potrebujemo za proizvodnjo, namenjeno izvozu, ki bi jo ponovno uvažali za zagotavljanje nemotenega reprodukcijskega procesa in proizvodnje za konvertibilni izvoz.

Ker vidimo rešitev v nadaljnjem uveljavljanju socialističnega samoupravljanja in temeljih delegatskega sistema ter družbenega sporazumevanja in dogovarjanja, ne bomo podpirali kakršnihkoli administrativnih posegov na to pod-

ročje in ne na kateremkoli drugem področju. Potrebno je le zagotoviti spoštovanje dogovorov, ki jih sprejemamo, potrebno pa bo tudi administrativno urejanje na določenih področjih. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala vam. Želi še kdo besedo? (Ne.) Zbor bi seznanil s tem,da so delegati nekaterih občin oddali pismene pripombe k temu dokumentu.

Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Sklepanje o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 se odloži.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči vse predloge, pripombe in stališča iz razprave na delovnih telesih Skupščine in zborov, stališča Družbenopolitičnega zbora ter skupine delegatov ter po potrebi predloži spreminjevalne in dopolnilne predloge ob nadaljevanju razprave o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Želi o tako oblikovanem sklepu kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Alojz Horvat, delegat iz občine Maribor Tezno.

A l o j z H o r v a t : Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Maribor Tezno je na seji 9.11. obravnavala predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in oblikovala naslednja stališča in pripombe k predloženemu dokumentu.

1. Predlagane spremembe in dopolnitve družbenega plana SR Slovenije se v glavnem nanašajo na gospodarstvo ter se kot dodatno breme prevaljuje predvsem na njihova ramena, medtem ko v predloženem gradivu ni zaslediti ukrepov in meril, po katerih se bodo v navedenem obdobju ravnale številne ustanove, zavodi, družbenopolitične skupnosti, upravni organi in tako dalje, skratka številna administracija, ki si ne zadaja konkretnih nalog za navedeno obdobje.

2. Organizacije združenega dela in ostali smo dolžni obračunavati osebne dohodke delavcev v skladu s sprejetimi prispevnimi stopnjami posameznih občin. Na področju SFRJ je okoli 6oo občin. Niso redke delovne organizacije, ki zaposlujejo delavce iz vseh delov SFRJ, tako da v obračunih nastopa prek 5oo domicilnih občin. Zaradi neurejenih predpisov na področju SFRJ moramo v delovnih organizacijah spremljati prispevne stopnje po glasilih, ki jih objavljajo posamezne občine. Razumljivo je, da je spremljanje teh gradiv zelo zamudno, zahtevno in odgovorno, poleg tega pa je podvrženo kazenskim določbam posameznih občin.

Predlagamo, da spremembe prispevnih stopenj objavljajo vse občine v SFRJ v uradnih listih republik oziroma avtonomnih pokrajin. Prav tako predlagamo, da se prispevne stopnje lahko spreminjajo največ dvakrat v letu in ne tako kot sedaj, ko lahko občine urejajo ta vprašanja po svojih željah in potrebah.

Prav tako predlagamo, da objava v uradnem listu republik in avtonomnih pokrajin velja tudi za vse morebitne odloke, ki se po svojem značaju morajo uporabljati na področju SFRJ.

Prepričani smo, da bi s tako organiziranim delom znižali sedanje zelo visoke stroške spremljanja in izvajanja navedenih odlokov, zakonov in tako dalje vsaj za 9o %, zato upravičeno pričakujemo, da bomo navedeno poenostavitev vgradili tudi v planske dokumente za republiko, če že ne za področje SFRJ - v Sloveniji je to bolj ali manj že urejeno.

3. Delovne organizacije in ustanove so v skladu z različnimi zakoni, odloki, predpisi in tako dalje dolžne pošiljati najrazličnejšim institucijam enake ali podobne podatke. Ker potreba po tovrstnih podatkih nenehno narašča, v delovnih organizacijah pa zahteva zbiranje navedenega gradiva dodatna administrativna

dela v vseh službah, predlagamo, da ustrezni republiški organi takoj pristopijo k izdelavi potrebnih enotnih meril po zbiranju podatkov ter k navedenemu problemu sistemsko pristopijo.

Organizacije združenega dela upravičeno pričakujejo dokument, ki bo določil obseg, vsebino, oblike, termine in uporabnike podatkov. Sedanje stanje je nevzdržno. Gospodarstvo namreč ni tisto, ki bi moralo za vsako ceno nositi vsak strošek, pa tudi stroške naše neorganizirane družbene nadgradnje. Prepričani smo, da bi z vpeljanim enotnim sistemom zmanjšali navedene stroške vsaj za 7o % ob hkratni kvalitetni spremembi zbranega gradiva. Ker v navedenem nismo zasledili dane rešitve, predlagamo, da tudi ta stališča dopolnimo v družbenem planu.

4. Poseben problem v delovnih organizacijah je številna dokumentacija, ki jo izpolnjujemo v kadrovsko-socialnih službah. Področje ureja prek 6o različnih obrazcev. Ker je večina prirejena potrebam drugih, je razumljivo,da smo navedli še dodatno dokumentacijo, s katero pokrivamo interesne probleme. Delo je zamudno, zahtevno in zapleteno. Prav zaradi tega predlagamo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije, ki je na tem področju zastopana z dobro polovico obrazci, da ponovno prouči vpeljano dokumentacijo ter jo skrči vsaj na polovico. Prihranki bi bili več kot očitni tako v obrazcih in sredstvih za NCL, papir, ki ga uvažamo, kakor tudi v prostoru za arhiviranje, da o zmanjšanem obsegu dela niti ne govorimo. Gre skratka za problem številne dokumentacije na vseh področjih, ki jo je potrebno v delovnih organizacijah pa tudi drugje rešiti in zmanjšati. Predlagamo, da tudi to vnesemo v usmeritve za obdobje 1981-1985.

5. Nerešen problem oziroma nepopolno definiran davčni sistem na območju SR Slovenije, še posebej pa na območju celotne države, kjer nastopa 9 različnih davčnih sistemov tako za organizacije združenega dela kakor za občane, onemogoča vsakršno kontrolo podatkov izven mesta nastanka. Mar nismo v stanju poenotiti in poenostaviti dela na tem področju? Ker je sistem kontrol zelo otežkočen, saj ga ni mogoče na hitro izvesti, se kontrole na tem področju vlečejo v nedogled. Izkoriščanje takega sistema pa nam vsekakor ne more biti v ponos. Davčne utaje, gospodarski prestopki, celo na meji kriminala, so najbrž posledica neurejenih določil, ki s svojo zapletenostjo prej spodbujajo kakor rešujejo navedeno.

Predlagamo, da se odgovorni, predvsem pa SDK nad tem stanjem resno zamislijo ter v obdobju 1981-1985 uredijo enkraten davčni sistem, ki bo omogočil enostavno kontrolo, s tem pa hitrejše ukrepanje in reševanje. Trdimo lahko, da bi ob urejenem delu na tem področju marsikak dinar prispel v ustrezno blagajno.

6. Delovne organizacije in ostali moramo mesečno posredovati SDK in bankam veliko število virmanskih nalogov, ki jih je potrebno ročno ali kako drugače izpisati. Ni razumljivo,da ob vpeljani računalniški organizaciji in obračunih osebnih dohodkov in tako dalje ni mogoče izmenjavati informacij na ustreznih računalniških medijih. Če vzamemo za primer, da tisoč delovnih organizacij v Sloveniji obračunava osebne dohodke z računalniki in da vsaka delovna organizacija izpiše najmanj 5oo virmanov mesečno ter da je cena enega virmanskega naloga pet dinarjev - podatki so strašansko skopi - dobimo prihranek okoli 3o milijonov dinarjev letno. Prihranek ni velik, vendar gre v tem primeru za devizne dinarje. Obračun z dejanskimi podatki bi prav gotovo prikazal vsaj dva do trikrat večji prihranek, kot smo ga navedli.

Predlagamo SDK, da v navedenam obdobju uvede v svoje poslovanje modernejše in cenejše metode spremljanja poslovnih dogodkov ne samo na področju računalniške izmenjave informacij pač pa tudi na področju knjigovodstva in računovodstva. Zasledovanje stroškov po znanih metodah ABC, hitra cena in tako dalje vsekakor ni nekaj, kar v poslovanju danes ne bi poznali.

7. Prenekatere delovne organizacije razpolagajo s tehnološko zastarelo računalniško opremo, ki je v najemu. V času plačevanja devizne najemnine smo dva do trikrat preplačali osnovno vrednost računalniške opreme. Ker je Zvezni izvršni

svet ustavil akcijo zamenjave zastarele tehnološke opreme za modernejšo in zmogljivejšo ter v večini primerov tudi cenejšo ter akcijo za poznejši odkup popolnejše opreme, se upravičeno sprašujemo, koliko časa naj še rešujemo nakopičene probleme dražje in počasneje?

Ocenjujemo, da na mariborskem območju letno plačujemo v obliki obveznih najemnin dober milijon deviznih dolarjev:, za republiko Slovenijo se ta ocena približuje 3o milijonom dolarjev letno. Prav zaradi tega predlagamo, da vgradimo in omogočimo zamenjavo tehnološko zastarele opreme v najemu za modernejšo s predpostavko, da le-to čimprej odkupimo. Prepričani smo, da bi tako obogatili sklade s še kako potrebno amortizacijo.

Prav bi bilo, da tudi tako imenovana družbena nadgradnja temeljito prouči svoje delovanje in se vključi v stabilizacijska prizadevanja ter poenostavi in poceni predvsem svoje poslovanje. Najbrž ni odveč, da zahtevamo od Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da poseže tudi na področje, ki so za nas delegate nerešljiv in nedosegljiv tabu. Z ustreznimi programskimi usmeritvami pa bi najbrž kazalo razširiti družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Menim, da predlaganega sklepa ni treba ponovno brati. Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne želi.)

Če ne, predlagam, da sprejmemo tako oblikovan sklep. Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (68 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

Osnutek resolucije je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Ekspoze Izvršnega sveta smo poslušali na skupnem zasedanju.

Osnutek resolucije je bil objavljen v Poročevalcu št. 19. V istem Poročevalcu je bila objavljena tudi globalna ocena uresničevanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1982 z oceno možnosti razvoja v letu 1983.

Danes ste na klop prejeli tudi stališča Zdravstvene skupnosti Slovenije in dopolnitev k osnutku resolucije, ki ga je posredovala Skupnost socialnega varstva Slovenije.

Osnutek resolucije so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Komisija za pravosodje. Vsi so zboru tudi pismeno poročali. Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in za finance pa sta predložila tudi dodatno poročilo. Želi morda kdo od poročevalcev besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš Zvonko Perlič, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj.

Z v o n k o P e r l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skušal bom posredovati tiste pripombe oziroma stališča, ki so bila dana v razpravi v obeh odborih, pa jih zaradi različnih vzrokov ni bilo mogoče zapisati v poročila s seje 5. novembra, pa tudi s seje18. novembra.

Ko smo razpravljali o teh vprašanjih na obeh sejah, pa tudi na prejšnjih sejah, smo namreč ugotavljali, da je na tem področju v letošnjem letu velika

zmeda. Tako kot vi delegati, tudi mi dobivamo celo vrsto gradiv. O teh stvareh se je treba večkrat pogovarjati, stvari se od gradiva do gradiva spreminjajo in tako dalje. Predvsem pa ugotavljamo, ker smo Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj v tej Skupščini, da je v zadnjih mesecih in tudi letu dni bilo izrečenih zelo veliko besed, da to presega že vse normalne meje. To trdimo zaradi tega, ker smo pri tem besedičenju tudi zelo neuspešni. Ponavljamo se, to pa povzroča pri ljudeh določeno zmedo.

Veliko preveč govorimo in opisujemo situacijo, premalo pa vztrajamo pri izvajanju dogovorjenega, premalo javno omenjamo kršilce dogovorov, premalo sankcioniramo namerne kršilce, samo omenjamo napake in kršitve, z besedami torej hočemo dokazati našo moč in pripravljenost spopasti se s problemi in tistimi posamezniki, ki že leta delajo tako kot jim ugaja. To namreč ugotavljajo tudi naši najbolj eminentni predstavniki politike samoupravljanja itd. Kje so sedaj ti odgovorni posamezniki, ki bi prišli tudi z imeni na dan? Kajti, če bomo tako ravnali tudi naprej, obstaja resna bojazen, da bo zaupanje delovnih ljudi in občanov v določene naše ukrepe dejansko omajano do te mere, da tega zaupanja ne bo več.

Če je že nam dovoljeno, da na splošno govorimo, ker smo pač delegati, potem si naši odgovorni politični, samoupravni in izvršni organi pa tudi posamezniki tega ne smejo in ne morejo privoščiti. Oni točno vedo imena posameznikov in nazive skupin, ki zavirajo naš razvoj in nam delajo težave. Menim torej, da je v sami razpravi, ko govorimo o družbenem odnosu, potrebno, da tudi ta zbor o tem kaj reče.

Drugič. Vrsta omejitev, ki so žal postale že objektivnost, so sicer posledica naših subjektivnih napak, ker pa smo to počeli leta in leta, so postale že objektivnost, kar je zelo žalostno. Resničnost tega trenutka nas v SR Sloveniji pa tudi SFR Jugoslaviji postavlja v položaj, da se hočeš nočeš moramo podrejati ukrepom in omejitvam, ki so nam diktirane mimo samoupravnih dogovorov. Naj še tako govoričimo, da imamo samoupravljanje itd., je vendarle dejstvo, da vsi ti ukrepi in zakoni predstavljajo prisilo in da vse to ni v duhu samoupravljanja. To so dejstva, in če je tako, potem moramo vzporedno s takšnim ravnanjem jasno opredeliti in precizirati kdaj, pod kakšnimi pogoji, na kakšen način in v kakšnih okvirih bomo ponovno na samoupraven način urejevali vrsto sedaj z zakoni urejevanih področij. To tudi sicer v vseh teh dokumentih govorimo. Že iz informacij, ki smo jih dobili, lahko med vrsticami preberemo - govor je o tem, da bo do konca leta predloženih 2o sprememb sistemskih zakonov, po novem letu pa še 15 - da se menjajo v bistvu vsi najpomembnejši zakoni od zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino do zakona o delovnih razmerjih itd. Toda, v vseh teh zakonih je treba na koncu jasno in precizno napisati, kako se bo po določenem času prešlo na samoupravno urejevanje teh stvari, sicer je to metanje peska v oči.

Tretjič. Nujno je potrebno reafirmirati izvirna načela naše socialistične revolucije. Mislim, da se v tem trenutku - o tem je danes govoril tudi tovariš predsednik in to je treba zelo jasno in precizno tudi podpreti ter upoštevati pri pripravi resolucije oziroma spremljajočih dokumentih - odmikamo od nekaterih stvari. Omenil sem samoupravljanje, drugo takšno izvirno načelo je krepitev družbene lastnine, tretje sta bratstvo in enotnost. Včasih se kdo že nasmehne, vendar je to resničnost sedanjega in bodočega trenutka Jugoslavije in njene celovitosti, suverenosti in solidarnosti. Vendar ne solidarnosti za vsako ceno, ko je to vreča brez dna, katero smo v preteklosti neprestano polnili, pri čemer pa nekateri mislijo, da bi morali to početi tudi v prihodnje brez jasno opredeljenih kriterijev komu naj to služi.

Nadalje, veliko več naporov moramo vložiti tudi na področju krepitve odnosov med ljudmi, s čimer zdaj nikakor ne moremo biti zadovoljni. To je sodelovanje ljudi pri skupnem delu, kar smo močno zanemarili. Pri tem ne mislim na povojne udarniške akcije in podobno, temveč posodobljeno glede na potrebe, mislim na pomoč človeka sočloveku, sodelavcu in sosedu, ker smo se tu dejansko razšli. Tu pa je tudi resnična skrb za varnost. Ni varnost samo, če bo eksplodiral sod bencina v bloku, gre tudi za drugo varnost, ki jo danes spodkopavajo posamezniki in nas slabijo v naši že tako omajani moči navznoter in navzven.

Po mojem globokem prepričanju so ta vprašanja tako pomembna, če ne celo bolj kot ukrepi, ki jih predlagamo. Kajti če teh stvari ne bomo uredili, potem tudi ukrepov in vsega ostalega ne bomo izpeljali tako, kot je potrebno.

Sicer pa predlagamo, da poleg tega, kar je bilo napisano v poročilih in tudi v dodatnem poročilu z vso odločnostjo podpremo vse pozitivne usmeritve Slovenije, ki so v skladu z vsemi našimi dogovori v preteklosti in tudi v tem trenutku, ob tem, da na vse ne bo mogoče pristati. Predvsem se to nanaša na linearno omejevanje investicij v Sloveniji. Tu moram zelo odločno povedati, da bi za Slovenijo, ki se je v odnosu na vse ostale republike še najbolj držala dogovorov in zmanjševala investicijsko porabo, linearno uveljavljanje pomenilo nazadovanje in ne samo stagniranje. S temi stvarmi se ni mogoče v celoti strinjati in tudi nekatere druge stvari, ki so predložene, bo treba modificirati glede na stanje dosežene ravni stabilizacije v Sloveniji. To se nanaša tudi na izvoz na konvertibilno področje, kajti to je eno izredno pomembnih vprašanj - v tem trenutku sicer formalnih, ker izvoza v letu 1983 še ni - vendar ustvariti moramo pogoje, da ga bomo lahko dosegli. In uveljavitev stopnje 18 % ali celo 2o % glede na zelo visoko osnovo v letu 1983 pomeni za Slovenijo seveda še toliko dodatnih obremenitev.

Veliko se je govorilo tudi o devalvaciji. Vztrajati moramo na tem, da to ni samo neka pobožna želja, temveč resničnost in zahteva tega trenutka, da se devalvacija nikakor ne sme izničiti. Ta mora še naprej stimulirati izvoz in je v tem smislu potrebno zahtevati, da se ponovno preveri odločitev glede zmanjševanja spodbud za izvoz na ameriško področje in na področje nerazvitih držav. To je bilo ob devalvaciji zmanjšano za lo poenov. Pri tem pa smo morali ob devalvaciji pristati tudi na to - kar je bil pritisk tistih, ki izvažajo na klirinško področje - da se dvigne tudi klirinški dolar. Zaradi tega je bilo potrebno na konvertibilnem področju znižati med drugim tudi stimulacijo. To pa je nasproten učinek vsem našim prizadevanjem za konvertibilni izvoz. Torej to je potrebno ponovno preveriti in kolikor ugotovimo in izračunamo, da to ni dobro, je treba stimulacije popraviti in dvigniti.

Če to pogledamo, vendar ne skozi številke, temveč skozi strukturo uvoza po vrstah blaga, bomo videli, da še vedno uvažamo veliko nepotrebnega. Posamezniki, ki poznajo to področje, pravijo celo marsikaj škodljivega. To je sramotno, zato smelo trdimo, da lahko na račun takšnega nepotrebnega uvoza še lahko zmanjšamo uvoz za 15 do 2o % brez nevarnosti za redno proizvodnjo. Menim, da mora biti tega enkrat konec. Če pogledate sezname blaga, ki se še vedno uvaža v Jugoslavijo - ne govorim samo za Slovenijo ampak za Jugoslavijo, vendar pa je Slovenija zaradi tega prav gotovo prizadeta, saj združuje sredstva in moramo skrbeti tudi za to - boste videli, da je potreba po takšni reviziji nujna.

Konvertibilni izvoz je rešitev brez alternativ, to je politična, samoupravna in ekonomska nujnost. To vsi vemo. To pomeni našo samostojnost, neodvisnost in neuvrščenost. Ljudje pogosto razpravljajo, kako in kdo je tisti, ki daje pravico, da tolikšen del neto akumulacije z nizkimi cenami na konvertibilnem trgu mečemo skozi okna te naše v tem trenutku siromašne Jugoslavije. Vendar, to so dejstva, mimo katerih ne moremo iti, zato je pospeševanje oziroma doseganje konvertibilnega izvoza mogoče le na tak način, da aktivnim izvoznikom ostanejo vse ustvarjene devize potem, ko država znotraj plačilne in devizne bilance zagotovi potrebne devize za fiksne dolgove in garancije za leto 1983. Koliko to znaša ali je to 5o, 6o ali 7o %, naj se izračuna. Torej, aktivni izvozniki na konvertibilni trg morajo biti prvi na vrsti za takšne pravice, ne pa vsi drugi, potem pa šele izvozniki. V nobenem primeru pa ni mogoče podpirati tega, da tisti, ki po raznih kanalih pridobivajo devize za nesmotrn uvoz, te devize plačujejo po veljavnem uradnem tečaju na domačem trgu, medtem pa izvozniki, ki zagotavljajo te devize oziroma, ki so jim te devize prisilno odvzete, krvavijo pri tem izvozu in izgubljajo dohodek. Tisti pa, ki za tako poceni devize uvažajo, ustvarjajo pri prodaji na pregretem domačem tržišču super akumulacijo, torej super profit in s tem ustvarjajo neenakopravnost na domačem trgu.

Pri dobavah blaga, ki je sestavni del izvoznega izdelka, tudi ni mogoče pristajati na izsiljevanje raznih dobaviteljev, ki zahtevajo za takšno blago visoke domače cene, kljub jasnim določbam 67. člena zakona o deviznem poslovanju

in kreditnih odnosih s tujino. Tudi če bi takšno blago prodajali na zunanjem trgu, bi zanj prav gotovo ne dobili tako visoke cene, ki jo uveljavljajo na domačem trgu. Dobili bi prav gotovo 5o % manj. S tem postavljamo izvoznike na tiste, ki takšno blago dobavljajo, v povsem neenakopraven položaj.

Vprašanje likvidnosti. Likvidnost je izredno slaba, tako zunanja kot notranja in se bo, kot vemo, še poslabšala. Zadolženost med temeljnimi organizacijami združenega dela in to, kot ste verjetno slišali, v veliki meri na račun neblagovnega pokritja teh zadolžitev, ko so temeljne organizacije izdajale fiktivne menice in podobno, dosega takšne vsote, da je dejansko vprašljivo, kako poravnati te stvari med temeljnimi organizacijami. Verjetno bo potrebno razmišljati o ponovni kompenzaciji teh dolgov, sicer se bomo v drugi polovici leta 1983 znašli v nezavidljivem položaju na domačem trgu, kajti, dinarje morajo dobiti izvozniki. Izvoznikom moramo zagotoviti dinarska sredstva tako za plačilo deviz kot tudi za izplačilo stimulacij in to redno, ne da izvoznik trpi zaradi tega enako nelikvidnost, kot jo trpi tisti, ki prodaja na domačem trgu.

Še nekaj vprašanj je bilo glede cen. Vprašanje cenovne politike smo v letošnjem letu uredili z zamrznitvijo. Pri tem pa se zastavlja vprašanje cen za proizvode, ki se prvič pojavljajo na tržišču Jugoslavije. Vi veste, da se te stvari že nekaj mesecev urejujejo v Zvezni skupnosti za cene. Zvezne institucije, ki morajo dajati mnenja, priporočila in podobno, se s tem ne ukvarjajo, ker niso organizirane in se ne čutijo poklicane, zaradi česar vsa stvar stoji. Že danes pa imamo tudi v Sloveniji celo vrsto temeljnih organizacij, ki imajo na zalogi po nekaj sto milijonov takega blaga, ki ga ne morejo prodajati, s tem pa se te temeljne organizacije postavljajo še v težji položaj. Od Zveznega izvršnega sveta in od Zvezne skupnosti za cene je treba zahtevati, da se te stvari kar najhitreje uredijo.

Nadaljnje vprašanje je vprašanje zmanjševanja cen v izvozu. Glede na devalvacijo, ki jo seveda tujci dobro poznajo in so jo bolje preračunali kot mi, se zunaj pojavljajo zahtevki za znižanje cen. Mislim,da je treba na to vprašanje gledati bolj s političnega kot z gospodarskega stališča. Politično je povsem nesprejemljivo, da pristajamo na kakršnokoli zniževanje zunanjih cen, kajti s tem bi priznali zunanjemu svetu, da je bila devalvacija nepotrebna oziroma prevelika, kajti, če mi lahko še nadalje znižujemo cene, to pomeni, da imamo še neke rezerve. Ker pa to ni res - resnica je namreč ta, da črpamo še tisto skromno akumulacijo oziroma že zajedamo substanco - potem ni mogoče in ni dovoljeno zniževati cen navzven in s tem to skromno akumulacijo še podarjati tujim kupcem. Pri tem je treba vztrajati in tudi povedati, da smo preprosto v situaciji, da ne more pristajati na takšne cene, pa tudi če se kakšno blago ne proda po zahtevani ceni.

Tudi pri vprašanju dohodkovnih odnosov bomo morali napraviti večji red, kot je bil doslej. V premalo opredeljenih odnosih na tem področju smo dovolili - nekateri pa to delajo iz potrebe - da imamo križem kražem neke dohodkovne odnose, ki to sploh niso. Tako se dogaja na primer, da mlekarna vlaga v železarno in podobno. Dohodkovni odnos je opravičljiv in mogoč le v reprodukcijski verigi in pri skupnem proizvodu, ne pa povsod, kjer prihaja do špekulacij in do izigravanja. Tudi to bo treba v prihodnje še bolj sankcionirati.

Vprašanje objektiviziranja kriterijev, po katerih opredeljujemo razvitost ali nerazvitost republik in pokrajin, je treba ponovno zelo hitro in odločno vzeti v roke in to tudi podpreti. Tovariš Zvone Dragan je to v ekspozeju tudi omenil. To je neka tabu tema, ki se je mi tako težko in neradi lotevamo, kajti dejstvo je, da se bodo v zaostrenih pogojih gospodarjenja v Jugoslaviji morali tudi nerazviti prilagoditi tem razmeram. To so dejstva, ki jih moramo brez sramu jasno povedati.

Veste, da je sedaj Skupščini predloženo tudi povečanje prispevne stopnje za nerazvite zaradi tega, ker je zakon ostal s svojimi zahtevami v letošnjem letu. Ker pa je bilo več izgub v gospodarstvu, kot smo računali in manjša akumulacija, morajo tisti, ki nimajo izgub in še imajo akumulacijo, sedaj plačati več, da bi dosegli vsoto, ki jo moramo dati za nerazvite. Tega v prihodnje

ne bomo mogli več podpirati na način, kot je bil doslej uveljavljen.

Sicer pa Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance predlagata, da bi sestavljalci resolucije - če je le mogoče že letos, če ne pa v prihodnjem obdobju - resolucijo razdelili na tri smiselne dele: prvi del bi vseboval naše strateške cilje, to je izvoz na konvertibilno področje z ukrepi za doseganje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev in tudi, kako bomo dosegali proizvodnjo z vsemi potrebnimi ukrepi ter materialne bilance za posamezna področja; drugi del naj bi vseboval naložbe in tretji del solidarnostni vidik, to se pravi združevanje in vse ostalo. Tako bi imeli pregled nad tem, o čemer se dejansko v nekem letu dogovarjamo. Ob resoluciji moramo imeti tudi program selektivnih namenov. Ta stvar mora biti jasna, kajti ko sprejemamo tako pomemben akt in tako pomembne usmeritve, je pomanjkanje takšnega programa selektivnih namenov stvar, ki nas potem v realizaciji postavlja v težjo situacijo.

Zakaj se politično ne diskreditira zavzemanje posameznih republik za deficit. Še vedno namreč velja, da se v posameznih republikah, lahko rečemo tudi od političnega vrha naprej - to v Sloveniji ni primer - borimo za to, da bomo imeli čim večji deficit, ker nam v tem primeru ne bo treba izvažati na konvertibilni trg in bomo laže uvažali, deficit pa naj pokrivajo drugi. Menim, da je treba takšne zahteve in takšna stališča diskreditirati in povedati, da so tisti, ki se za to zavzemajo, nasprotniki naše politike in tudi ne morejo voditi našo politiko.

Odbor v celoti podpira opredelitve iz ekspozeja podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Zvoneta Dragana, ki ga je imel na lo. seji Zveznega zbora.

O investicijski porabi sem že govoril. Odbor tudi meni, da so najpomembnejše naloge, ki sicer izhajajo iz vseh teh dokumentov, izvoz na konvertibilno področje, ohranjanje proizvodnje v predvideni višini, obvladovanje zunanje in notranje likvidnosti in solidarnost. Torej, če je to vse tako in če na to prisegamo za leto 1983, potem moramo delati hitreje in učinkoviteje. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Vrsta misli in konkretnih pobud, ki jih je posredoval tovariš Perlič, so nedvomno dokaz, da sta naša odbora zelo temeljito, odgovorno in poglobljeno obravnavala vso to problematiko, ki je vezana na resolucijo in urejanje vprašanj,ki naj bi jim bila resolucija podlaga.

Osnutek resolucije je obravnavala tudi medzborovska planska skupina delegatov, ki je zboru pismeno poročala, njeno poročilo pa ste dobili šele danes na klop.

Danes ste na klop prejeli tudi predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava osnutek resolucije v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine. Ker ste danes na klop prejeli tudi predlog ugotovitev in sklepov, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor na podlagi poročil in razprave v delovnih telesih, predlagam, da v skladu s 154. členom poslovnika Skupščine imenujemo skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej zboru predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga ugotovitev in sklepov v dogovoru s skupino delegatov Zbora združenega dela, ker bomo sprejemali enotno besedilo ugotovitev in stališč.

V to skupino predlagam Zvonka Perliča, delegata iz občine Celje in člana Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Bruna Koreliča, delegata iz občine Koper, Janeza Kučana, delegata iz občine Murska Sobota in Uroša Guliča, delegata iz občine Ljubljana Bežigrad.

Ima morda kdo kakšen dopolnjevalni predlog? (Ne.) Če ne, prosim, da o tem predlogu glasujemo.

Kdor je za takšno skupino delegatov, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Franc Dežjot, delegat iz občine Trbovlje.

F r a n c D e ž j o t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Trbovlje je temeljito in poglobljeno obravnavala predloženo gradivo. Svojo razpravo je strnila v 5. točk, in sicer:

V resoluciji je potrebno bolje opredeliti ukrepe za krepitev samoupravnih poti za reševanje gospodarskih in družbenih težav in omejevanje administrativnih ukrepov, posebno kadar so ti linearni in največkrat najbolj prizadenejo tiste, ki so se že vedli racionalno in varčno.

V resoluciji je treba nameniti več prostora tudi ustvarjanju in delitvi celotnega prihodka in zmanjševanju materialnih stroškov, ki predstavljajo okoli 75 % celotnega prihodka.

Zelo veliko govorimo o zmanjševanju skupne porabe, vendar, kot vemo, je njen delež v celotnem prihodku relativno majhen (okoli 4 %), zadovoljuje pa potrebe večjega števila občanov. Zmanjševanje naj gre bolj na račun racionalnejše porabe sredstev, manj pa na račun krčenja programov.

Nekatere postavke so bolj želje oziroma potrebe kot pa realne možnosti. Če bi želeli vse postavke v resoluciji realizirati, bi morali spremeniti precej predpisov in dosedanje obnašanje, kar pa v enem letu ni v celoti uresničljivo.

Za realizacijo resolucijskih ciljev morajo imeti izvajalci teh nalog ustrezne predpogoje, predvsem združeno delo. Zato bi morali v resoluciji posvetiti več pozornosti pogojem za normalno delo v organizacijah združenega dela kot materialne baze, na katerih vsi gradimo nadaljnjo infrastrukturo.

Večje zadolžitve bi morali v resoluciji in v planskih dokumentih dati tistim dejavnostim, za katere imamo v Jugoslaviji naravne vire in možnosti, pa jih do sedaj nismo dovolj izkoristili, gre predvsem za kmetijstvo, lov, ribolov, gozdarstvo, turizem, industrijo gradbenega materiala, cestni, železniški in pomorski promet in tako naprej. O tem smo danes že slišali v ekspozeju.

V resoluciji in planskih dokumentih bi bilo treba več prostora nameniti tudi ukrepom za zagotovitev delovanja enotnega jugoslovanskega trga in poenotenja pogojev gospodarjenja med republikami in panogami. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Dežjot. Besedo ima Tone Šeliga, delegat iz občine Velenje.

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V občini Velenje je pretekli teden potekala široka razprava o obeh resolucijah. Na osnovi razprave smo pripravili tudi nekatere pripombe, vendar vseh ne bom navajal, ker so nekatere že zajete v najnovejših dodatnih gradivih.

Podal bom predvsem nekatere pripombe oziroma ugotovitve s področja ekonomskih odnosov s tujino. Poudarjeno usmerjenost izvoza na konvertibilni trg v slovenski resoluciji podpiramo, kar nam potrjuje, da smo imeli prav, ko smo potrebo po izvozu sami že zdavnaj spoznali in jo sprejeli za razvojno usmeritev in eksistenčno nujnost. Pri tem pa se zastavlja vprašanje realnosti obveznega linearnega povečevanja izvoza, kar je danes že bilo rečeno, predvsem za organizacije združenega dela, ki že danes dosegajo relativno visoko stopnjo izvoza.

Vztrajna gospodarska kriza v državah, kamor izvažamo, vse bolj sproža različne obrambne mehanizme do našega blaga, zato je objektivno nemogoče pričakovati tolikšno povečanje izvoza v tistih organizacijah združenega dela, ki so že danes pretežni izvozniki. Zato bi morda vendarle kazalo opredeliti nekoliko selektivnejša določila.

Zaradi nujne sedanje vsesplošne usmeritve v izvoz pri spremenjenih in poslabšanih plačilnih pogojih ni mogoče pričakovati še znatnega povečanja izvoznih cen. Vsekakor ne moremo podpirati zmanjšanja stimulacij za izvoz v dežele v razvoju, ker je usmerjenost na ta tržišča smiselna in pričakujemo na daljši rok na tem trgu večjo ekspanzijo. Hkrati pa je v nasprotju s stališčem, ki ga je sprejela Skupščina 28. septembra, ko je obravnavala poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije v zunanji politiki SFRJ, kakor tudi z resolucijsko opredelitvijo, da bomo še nadalje pospešeno razvijali ekonomske odnose z državami v razvoju.

Sprejemamo predlog, da se v okviru SISEOT dogovarja o absolutnih zneskih deviznih obveznosti za skupne družbene potrebe, vendar je pri določanju istih potrebno upoštevati selektivnost glede na dosedanjo stopnjo izvozne usmerjenosti nosilcev, kakor tudi glede na objektivne potrebe uvozne substance za vzdrževanje izvozne proizvodnje. Gre namreč tudi za to, da bi morali v resoluciji bolje opredeliti, kako obdržati sedanjo raven izvoza.

Cilje v ekonomskih odnosih s tujino bo mogoče doseči samo prek pravočasno sprejetih ukrepov in njihovega kontinuiranega izvajanja skozi vse leto. Trenutna založenost industrije z reprodukcijskim materialom je na tako nizkem nivoju, da so ogroženi cilji za prvo četrtletje prihodnjega leta, ali pa za prvo polletje, ki bo pravzaprav največje breme pri nas, s tem pa tudi letni cilji resolucije glede povečanja konvertibilnega izvoza.

Opozarjamo, da resolucija pri stimulaciji izvoza preveč računa na presežke samoupravnih interesnih skupnosti, ki pa jih ne bo oziroma bi jih po ostalih določilih resolucije ne smelo biti. Tu je določeno nasprotje med enimi in drugimi ukrepi.

Glede kmetijske proizvodnje samo naslednja pripomba oziroma pomislek. Opozarjamo, da je 4 % rast kmetijske proizvodnje zasnovana na željeni ne pa na zagotovljeni nemoteni oskrbi z gorivi, rezervnimi deli, zaščitnimi sredstvi in podobno. Ker pa ti pogoji niso zagotovljeni, je vprašljivo, ali bomo načrtovano 4 % rast resnično dosegli, čeprav se seveda zavzemamo, da bi bila le-ta še višja.

Področje energetike. V letu 1983 je potrebno uresničiti dolgoletno načelo, da premogovništvo in elektrogospodarstvo poslujeta brez izgub oziroma v okviru enostavne reprodukcije. Omenjeni dejavnosti nikakor ne moreta sami reševati vprašanje izgub. Ker so izgube pretežno sistemske narave, se s formulacijo: "v letu 1983 bomo s politiko cen v večji meri zagotavljali pokrivanje stroškov v elektrogospodarstvu" ne strinjamo. Premogovništvo in elektrogospodarstvo imata zadnja leta velike probleme z obratnimi sredstvi. Med ukrepe za zagotavljanje sredstev za enostavno reprodukcijo naj se vključi še vprašanje zagotovitve kreditov za zaloge premoga in kreditov za stalna obratna sredstva premogovnikov. Kontinuirano preskrbo z električno energijo, zlasti pri termoelektrarnah, je namreč mogoče zagotavljati le, če imajo te dovolj velike zaloge premoga, pa naj bo to v Sloveniji ali pa v katerikoli drugi republiki.

Pri organizacijah z izgubo je pri izplačevanju osebnih dohodkov treba upoštevati tudi dejstvo, da izguba v energetiki pretežno ne nastopa zaradi slabih proizvodnih rezultatov, ampak zaradi depresiranih cen in nezagotovljenih normalnih pogojev poslovanja in je zaradi tega potrebno tudi to določilo nekoliko spremeniti.

Strinjamo se, da je za sprejete plane in njihovo uresničevanje potrebno zaostriti odgovornost. Tudi srednjeročni energetski plan bi se moral realizirati v opredeljenih rokih, saj njegova kasnitev ne pomeni le dražitev investicij in angažiranje dodatne akumulacije, ampak tudi manjši porast energije, družbenega proizvoda in izvoza. Zato menimo, da mora SR Slovenija opuščati programe, ki so energetsko, surovinsko in ekološko zahtevni, pa proizvodnjo, ki zahteva veliko nekvalificiranega kadra, namesto tega pa zavestno razvijati tisto proizvodnjo in storitve, v katerih se lahko zaposli čimveč kvalificiranih in strokovnih kadrov. To določilo naj se tudi ustrezneje opredeli v resoluciji.

Organizacije strojegradnje, ki nadomeščajo del sedanjega uvoza rudarske opreme za domačo proizvodnjo, morajo biti deležne kreditov za zagotavljanje tovrstne proizvodnje.

Še pripomba glede drobnega gospodarstva. Opozarjamo, da kljub načrtovanemu povečanju zaposlovanja v tej dejavnosti sedanji ukrepi tako zvezni kot republiški tega ne omogočajo oziroma delujejo celo v nasprotni smeri, tako da se že ugotavlja upadanje stopnje zaposlovanja na tem področju.

Še zadnje mnenje, ki je bilo sicer pogosto poudarjeno predvsem v primerjavi z zvezno resolucijo. Ugotavljamo namreč, da je stopnja omejevanja rasti osebnih dohodkov v SR Sloveniji nasproti zvezni resoluciji in drugim republikam vendarle previsoka prav s stališča, ker smo se v Sloveniji tudi doslej najbolj striktno držali omejitev, tako da bo med letom prihajalo do določenih razlik in pripomb glede ene in druge resolucije.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Uroš Gulič, delegat iz občine Ljubljana Bežigrad.

U r o š G u l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin iz občine Ljubljana Bežigrad imamo naslednje pripombe k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

1. V osnutku resolucije so dane konkretne usmeritve glede uvoza blaga, ne pa tudi glede neblagovnih odlivov. Pri tem je treba med drugim upoštevati, da znaten del slovenskega gospodarstva ni odvisen samo od uvoza surovin, reprodukcijskega materiala in opreme, ampak tudi od tujega znanja in tehnologije, zaradi česar plačujemo tujim partnerjem prek raznih licenc in drugih oblik sodelovanja pomembne zneske.

Zato predlagamo, da se v točki 1.1. poglavja III. doda nov tretji odstavek, ki bi vseboval usmeritve glede zmanjševanja neblagovnih deviznih odlivov.

Na koncu drugega odstavka točke 2.9. poglavje III naj se dodajo besede: "in za postopno zmanjševanje odvisnosti od tujega znanja in tehnologije".

2. Osnutek resolucije pravilno postavlja na prvo mesto ključnih nalog v 1983. letu povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje in povečevanje prilivov tega izvoza. V zvezi s tem predlagamo, da se v drugem odstavku točka 1.1. poglavja III pri uvozu surovin,reprodukcijskega materiala in opreme da absolutna prednost povečanju konvertibilnega izvoza, ne pa samo izvoza, kot se glasi besedilo osnutka.

V zvezi z energetsko bilanco izpostavljamo dejstvo, da je v jeseni 1981 prenehala proizvodnja aromatov rafinerij na Reki, da se poizkusna proizvodnja novih naprav rafinerije Sisak še ni začela, da v letu 1982 kljub določbam v energetski bilanci SFRJ in samoupravnega sporazuma o enakomerni oskrbi tržišča z naftnimi derivati ni bilo iz domačih rafinerij nobenih aromatov in za leto 1983 ni jasno, ali bodo domače rafinerije začele proizvajati. Kakršen koli že bo način združevanja deviz za uvoz nafte, naftnih derivatov in premoga za koksiranje v letu 1983, je potrebno zagotoviti, da se v okviru energetske bilance SFR Jugoslavije in SR Slovenije za leto 1983 da prednost potrebam aromatske in neolefinske petrokemije.

Iz vsake tone surove nafte je namreč mogoče pridobiti 1,5 do 5 % aromatov, odvisno od porekla oziroma vrste nafte. Ob predvidenem manjšem uvozu surove nafte v letu 1983 pa se more doseči ne samo zmanjševanje porabe mazuta in drugih energetsko-naftnih derivatov, ob njihovem nadomeščanju z domačimi viri energije, ampak tudi s preusmeritvijo pretežnih količin primarnega bencina, ki jih je leta 1982 INA po pogodbi s firmo Dow Chemical izvažala, namesto da bi jih uporabila za domačo proizvodnjo aromatov.

Zato predlagamo, da se na koncu prvega odstavka točke 2.3 poglavja III dodajo besede: "S tem da bodo vključene tudi potrebe aromatske in neolefinske petrokemije". V okviru prizadevanj za varčevanje z energijo za bolj smotrne prometne tokove in za zmanjševanje materialnih stroškov številnih organizacij združenega dela, bi bilo treba v resolucijo vključiti tudi nalogo, po kateri bi Gospodarska zbornica Slovenije v sodelovanju s splošnimi združenji proučila vse masovne privoze domačih surovin in reprodukcijskih materialov s ciljem, da se z boljšimi neposrednimi povezavami proizvodnje dohodkovno povezanih in soodvisnih organizacij združenega dela pa tudi z nekaterimi hitrimi in manjšimi naložbami najdejo in zagotovijo bolj smotrni in nabavni oziroma prodajni tokovi zaradi krajših in cenejših transportnih poti. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Prekinjam sejo in odrejam 3o minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.45 in se je nadaljevala ob 12.2o uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota.

J a n e z K u č a n : Tovarišice in tovariši delegati! Najprej naj povem, da podpiram stališča tovariša Perliča.

Kot delegat iz občine Murska Sobora pa bi posredoval nekatera stališča skupščine občine, ki jih je zavzela ob obravnavi osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

V načelu se skupščina strinja z osnutkom, saj dejansko nadaljuje s prizadevanji za dolgoročno stabilizacijo in za ureditev nekaterih stvari, za katere že dolgo govorimo, da jih moramo urediti. Menim, da so pozitivna tudi prizadevanja - to je bilo danes že poudarjeno in če bomo še večkrat poudarjali, bo imelo večji učinek - za ohranitev deleža investicij v družbenem proizvodu, ki v Sloveniji ne bi smel več upadati. V zadnjih dveh letih smo dejansko priča upadanju, kar pa povzroča probleme, o katerih bom govoril kasneje.

Kljub temu, da podpiramo osnutek resolucije, imajo zbori občinske skupščine naslednje pripombe in dopolnitve.

Področje zaposlovanja je v osnutku resolucije zapisano presplošno in ne daje konkretnih rešitev za hitrejšo rast zaposlovanja na območjih, kjer je močno prisoten problem brezposelnosti. Zaradi zmanjšanih investicijskih vlaganj se na manj razvitih območjih hitro povečuje število iskalcev zaposlitve, zlasti mladih kvalificiranih kadrov in bi morali s to resolucijo nekatere stvari urediti, predvsem pa dodelati stvari, ki jih sedaj v resoluciji ni. V skladu s spremembami in dopolnitvami dogovora o temeljih družbenega plana in družbenim planom SR Slovenije je treba besedilo osnutka resolucije dopolniti z nalogami glede skladnejšega regionalnega razvoja Slovenije, ki ga v tem dokumentu za leto 1983 ni.

V okviru potreb po obratnih in investicijskih bančnih sredstvih bo potrebno po mnenju delegatov zagotoviti več sredstev za potrebe prioritetnih dejavnosti, zlasti kmetijstva ter v ta namen hitreje združevati sredstva in usklajevati bančne limite glede na dejanske potrebe posameznih območij. Vemo, da je za proizvodnjo hrane potrebno veliko obratnih sredstev, da imajo banke na področju kmetijstva slab potencial in bi morali decidirano napisati, da je dolžnost tistih območij v Sloveniji, ki hrano dobivajo, da že popreje prek naročene proizvodnje kreditirajo tudi to proizvodnjo hrane, ker bo sicer problem proizvodnje še večji. Gre torej za problem obratnih sredstev. V zadnjem času imamo nekaj takšnih primerov, ko območje Ljubljane že financira z določenimi sredstvi naročeno proizvodnjo oziroma proizvodnjo za to tržišče, vendar bi se morala v to vključiti tudi vsa ostala območja oziroma bi se morala vključiti v večjem obsegu. Menimo tudi, da bi bilo potrebno poleg sredstev, ki jih že imamo za pospeševanje kmetijske proizvodnje, ki pa so v tem trenutku namenjena za pokrivanje razlike v ceni ne pa za stimulacijo prireje, zagotoviti tudi interesna sredstva organizacij združenega dela in določenih območij, da bi skupaj dokončali nekatere potrebne objekte za zagotovitev večje proizvodnje hrane pa tudi primarno

kmetijsko proizvodnjo, ker tudi za melioracije potrebujemo lastno udeležbo.

Glede skupne porabe menimo, da bo ob nadaljnjem upadanju realne rasti skupne porabe potrebno čimprej prilagoditi standarde in normative materialnim možnostim ter zagotoviti sredstva za realizacijo dogovorjenih programov. Glede na zožene materialne možnosti v 1983. letu verjetno ne bo mogoče širiti nekaterih stvari v osnovnem šolstvu, kot je celodnevna osnovna šola in podaljšano bivanje, če pa se bo širilo, pa najbrž samo v okviru zmanjšanih sredstev, ki se predvidevajo.

Omejevanje sredstev skupne porabe na 12 %-no rast ne omogoča delavcem v izvajalskih organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti naraščanje osebnih dohodkov, tako kot imajo to možnost delavci v materialni proizvodnji, saj ob veliko hitrejšem pričakovanju naraščanja materialnih stroškov v tej dejavnosti (za okoli 2o %) osebni dohodki, ki predstavljajo skoraj 8o % vseh izdatkov v teh dejavnostih, verjetno ne bodo mogli temu slediti.

V resoluciji je prav tako potrebno opredeliti konkretne nosilce in njihovo odgovornost za realizacijo zastavljenih nalog.

Dajemo še dva konkretna predloga: V poglavju III. točke 3. predlagamo, da se za prvo alineo doda nova alinea: "povečanje proizvodnje hrane in dokončanje proizvodnih procesov predelave, ki lahko povečujejo izvoz in izboljšajo domačo oskrbo".

V točki 6. naj se prvi stavek drugega odstavka za besedilom: "Oskrbljenost tržišča s prehrambenimi proizvodi bomo zagotavljali predvsem z večjim izkoriščanjem kmetijsko-predelovalnih zmogljivosti v SR Sloveniji..." dopolni z besedilom: "uskladitvijo cen oziroma odpravljanjem disparitete cen na dolgoročnih osnovah ter na podlagi samoupravnih sporazumov o dolgoročnem sodelovanju s kmetijskimi proizvajalci v ostalih republikah".

Menimo namreč, da lahko zadovoljimo oskrbljenost tržišča vsaj z nekaterimi proizvodi mesa in mleka, če se uredijo nekatere disparitete v cenah, ki smo jih nedolgo tega že tudi javno povedali, to je med nakupno ceno živine in svežim mesom. S tem,da bi te disparitete uredili in vzpostavili cenovne odnose, ne bi bilo potrebno plačevati disparitet,ker bi sama cena urejala tržišče. Ljudje bi sicer nekoliko manj kupovali, ker bi bilo meso dražje, vendar pa bi bilo blago vsaj zagotovljeno in se ne bi bilo potrebno posluževati zbiranja sredstev za določene interventne posege za uvoz hrane in podobno. Menim, da je to ena izmed rešitev oskrbe tržišča, predvsem glede mesa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Kučan. Besedo ima tovariš Jože Pučko, delegat iz občine Ormož.

J o ž e P u č k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Ormož daje k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana za obdobje 1981-1985 v letu 1983 naslednje pripombe.

II. poglavje. Materialni okviri razvoja SR Slovenije v letu 1983, drugi odstavek, prva alinea: Menimo, da presmelo načrtujemo rast kmetijske proizvodnje ob neznanih pogojih proizvodnje glede na preskrbo z gorivi, zaščitnimi sredstvi, rezervnimi deli in izkušnjami, ki smo jih imeli v tem letu. Moti nas, da zvezna resolucija predvideva 2 %-no rast kmetijske proizvodnje, ker je v povprečju več pogojev za hitrejšo rast kmetijske proizvodnje kot v SR Sloveniji.

III. poglavje, tretji odstavek. Aktivnosti na področju investicij: Predlagamo, da se naložbe v primarno kmetijsko proizvodnjo razširijo še na naložbe, ki pospešujejo primarno kmetijsko proizvodnjo, sem sodi predelava, transport in proizvodnja kvalitetne hrane za živinorejo.

III. poglavje, peti odstavek. Razporejanje dohodka in oblikovanje sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb: Mnenja smo, da je osebna

poraba v združenem delu glede na rast primerljivega dohodka do višine 5o % zelo strogo zastavljena glede na izredno zaostrene možnosti gospodarjenja. Tudi v tem se naša resolucija močno razhaja z zvezno resolucijo, ki omogoča osebno porabo v združenem delu glede na rast čistega dohodka. Združeno delo nima izhodišč za gospodarjenje, še zlasti kar zadeva uporabo pridobljenih deviznih pravic iz naslova izvoza ali uslug. Po zvezni resoluciji bi združeno delo to moralo imeti.

V resoluciji ni nobenih stališč glede hitrejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji. Mnenja smo, da je treba opredeliti učinkovitejše kriterije za hitrejši regionalni razvoj SR Slovenije, zlasti za občine, ki sodijo med dopolnjevane ali pa tiste, ki so še na meji dopolnjevanosti. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Franc Meke, delegat iz občine Lenart.

F r a n c M e k e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupini delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije in tudi na naših zborih občinske skupščine smo pripravili naslednje pripombe in predloge k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

V občini Lenart smo razprave o osnutku resolucije za leto 1983 povezovali z razpravo o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Pri tem smo upoštevali tudi stališča in predloge, ki smo jih že podali k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana za obdobje 1981-1985, ki pa jih predlagatelj ni niti smiselno upošteval. Menimo, da bi se te pripombe in predlogi lahko vgradili tudi v resolucijo za leto 1983.

Za doseganje predvidenih materialnih odnosov razvoja v letu 1983, ki so sorazmerno skromni pa vendar hkrati zahtevni, je posebej pomembno, kako bomo uspeli uresničevati najpomembnejšo nalogo v združenem delu, to je povečanje izvoza balga in storitev na konvertibilno področje. Čeprav gospodarstvo občine Lenart še ne dosega pomembnejšega obsega izvoza, je vendarle mogoče dokaj celovito spoznati težave, ki ovirajo hitrejšo realizacijo ciljev na tem področju.

Predvsem menimo, kar poudarjata tudi Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj ter za finance, da je potrebno že v resolucijo vgraditi trdnejše ukrepe za ureditev dohodkovnega položaja izvoznikov, zlasti za ustrezen obseg izvoznih premij in drugih stimulacij, ki morajo biti bolj pregledno koncipirane.

Enako pomemben, če ne še pomembnejši, pa je bolj sistematičen pristop k proučevanju možnosti izvoza na tuje tržišče. Nosilci teh raziskav morajo postati poleg samega gospodarstva tudi ustrezne znanstvene in raziskovalne ustanove republiškega značaja, ki se sedaj preveč teoretično ukvarjajo s tem vprašanjem.

Ker je tako v predlogu srednjeročnega plana kot v osnutku letne resolucije kmetijstvu dana velika vloga pri zagotavljanju stabilizacije gospodarstva, menimo, da v resoluciji ni dovolj trdnih osnov za rast te proizvodnje za 4 % niti za nižjo rast. Predvsem se postavlja vprašanje, kako bomo zagotovili večje oziroma hitrejše vključevanje zasebnih kmetijskih proizvajalcev v organizirano pridelavo poljščin in prirejo živine?

Iz leta v leto se nam dogajajo razne nedoslednosti in odkloni v ekonomsko-tržnih odnosih pri proizvodnji ključnih kmetijskih proizvodov. Zlasti je prisotno veliko nihanje v cenah, ki je odraz dejstva, da na tem področju ne dajemo ustrezne vloge tržišču, po drugi strani pa tudi nimamo instrumentov, s katerimi bi zagotovili zadovoljiv dohodkovni položaj kmetijskih organizacij združenega dela in kmetov v obdobju naravnih neugodnosti ali hiperprodukcije posameznih proizvodov, kot se je letos zgodilo na primer pri sadjarski proizvodnji.

Sredstva za intervencije pri proizvodnji in porabi hrane, ki smo jih letos določili z republiškimi in občinskimi predpisi na območju celotne SR Slovenije, niso enakomerno razporejene po vseh družbenopolitičnih skupnostih v občinah

in območjih. Ne glede na različna stališča o vlogi teh sredstev menimo, da naj resolucija določi, da se bo s prelivanjem teh sredstev vsem družbenopolitičnim skupnostim zagotovil približno enak pristop k izvajanju spodbud in drugih intervencij v kmetijstvu.

Sredstva bi morali fleksibilno usmerjati, da bi bila v vlogi krepitve proizvodnje tistih pridelkov, ki jih proizvajamo v premajhnem obsegu. Poleg vnaprej določenih stimulacij bo občasno potrebno ukrepati tudi za nazaj. V tem smislu predlagamo, da naj resolucija predvidi oblikovanje posebnega tako imenovanega rizičnega sklada v okviru interventnih skladov za pokrivanje negativnih finančnih razlik med pričakovanimi in dejansko doseženimi dohodkovnimi učinki. Za primer navajamo letošnjo proizvodnjo sladkorne pese, kjer je zaradi nepredvidenih vzrokov dosežena zelo nizka sladkorna stopnja in so proizvajalci kljub zadostnemu vlaganju po navodilih strokovne službe dosegli bistveno nižjo ceno, kar jih bo seveda neustrezno stimuliralo za sejanje te kulture v prihodnjem letu. Naš cilj pa je, da proizvodnjo sladkorne pese povečamo, zato menimo, da bi morali ta rizični sklad čimprej oblikovati in se dogovoriti za ustrezno nadomestilo.

Skupina nadalje menim, da mora resolucija bolj jasno in celovito opredeliti materialne okvire na področju cestnega gospodarstva, ker bo s 1.1.1983 izveden prenos financiranja regionalnih cest iz Republiške skupnosti za ceste na občinske skupnosti in spremenjen sistem upravljanja cest.

Da ne bi brez argumentov ponavljali naših doslej večkrat izraženih kritik zaradi premalo jasno definirane politike na tem področju, navajamo del razprave iz zapisnika Izvršilnega odbora skupščine Republiške skupnosti za ceste z dne 4.lo.1982.

Po živahni in kritični razpravi, v kateri je večina članov Izvršilnega odbora izražala zaskrbljenost zaradi predvidoma premajnih sredstev za gospodarjenje z regionalnimi cestami ter popolne nejasnosti glede sredstev za gospodarjenje z lokalnimi cestami, je direktor strokovne službe Republiške skupnosti za ceste opozoril, da so v bilanci sredstev, ki izvirajo iz prodaje pogonskih goriv in pristojbin za registracijo motornih vozil, izločene potrebe lokalnih cest in da torej dejansko sploh ni mogoče računati na z zakonom opredeljene vire za vzdrževanje lokalnih cest. Ob tem je tudi dejal, da je bil o tem opozorjen Republiški komite za promet in zveze, ki pa je odgovoril, da v tej situaciji mora tako biti.

Menimo, da je takšno pojmovanje o potrebnih sredstvih za lokalne ceste odraz nepoznavanja razmer in vloge, ki jo imajo lokalne ceste za normalne gospodarske in družbene procese v naši družbi. V takšni situaciji bodo seveda posebej prizadeta območja, ki iz čistega dohodka gospodarstva v občini ne bodo mogla zajemati ustreznih virov. Zato naša delegacija meni, da mora predlagatelj v resoluciji opredeliti nominalno potrebne materialne okvire za gospodarjenje z vsemi kategorijami cest in oblikovanje sredstev vzajemnosti na področju lokalnih cest, zlasti na manj razvitih območjih.

V osnutku resolucije ni opredeljena celovita politika niti niso opredeljeni instrumenti, ki naj zagotovijo ustrezen obseg stanovanjske graditve v letu 1983. Izhajajoč iz nekaterih usmeritev v zvezni resoluciji ter iz razprav v delovnih telesih zborov republiške Skupščine,je mogoče sklepati, da naj bi se obseg združevanja sredstev iz čistega dohodka za kreditiranje stanovanjske graditve v okviru stanovanjske skupnosti zmanjšal.

Stališče naše skupine oziroma Skupščine občine Lenart je, da v sedanjem obdobju združevanja sredstev ne bi kazalo zmanjševati, saj bi se na ta način stanovanjska graditev še bolj drobila in tako ne bi mogli pospeševati družbeno organizirane stanovanjske graditve v za to pripravljenih conah, poleg tega pa bi tako razdrobljena sredstva še v večji meri ostajala neangažirana, zlasti v tistih organizacijah združenega dela, ki ustvarjajo nizek dohodek in s tem tudi nizka sredstva za stanovanjsko graditev.

Menimo, da bi bilo ob nakazanem hitrejšem uveljavljanju ekonomske stanarine potrebno določiti oziroma uveljaviti ustrezne sistemske rešitve za pospeše-

vanje oziroma spodbujanje individualne stanovanjske graditve ter etažnega nakupa lastniških stanovanj.

Na področju družbenih dejavnosti bo načrtovan padec realnega obsega sredstev povzročil, da se bodo lahko v glavnem pokrivale le zakonsko določene obveznosti teh dejavnosti. Spričo tega bi morala resolucija bolj jasno opredeliti minimalne pogoje, ki jih bodo morale izpolnjevati posamezne družbene dejavnosti v vseh družbenopolitičnih skupnostih, obenem pa izločiti možnost, da med posameznimi družbenopolitičnimi skupnostmi ob tako zmanjšanem družbenem standardu obstajajo bistvene razlike glede pokrivanja potreb na tem področju.

Skupina delegatov izpostavlja politiko skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji. Tažko je doumeti, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je na podlagi poročila v juliju sprejel zelo jasne in za Izvršni svet obvezujoče smernice in stališča, to politiko v osnutku resolucije obide z utemeljitvijo, da je ta politika definirana v predlogu srednjeročnih planskih dokumentov, kar pa ne ustreza dejanskemu stanju. Spričo tega naj se v resolucijo vnesejo konkretna določila o ustreznih spodbudah za gospodarska vlaganja na manj razvitih območjih, ki naj bodo materializirana, saj brez materialnih spodbud ne bo dosežen premik na tem področju.

Prepričani smo, da je potrebno ukrepati hitro in učinkovito, saj bo sicer zamujena možnost, da se pospeševanje razvoja manj razvitih območij v tem srednjeročnem obdobju sploh izvaja, kajti znano je, da se učinki investicij odražajo na razvoju šele po nekaj letih.

Ko govorimo o konkretnih materialnih spodbudah za pospeševanje gospodarskih naložb na manj razvitih območjih, menimo, da je predlagani instrument znižanja prispevkov za SIS materialne proizvodnje od dohodka, ki se uporabi za naložbe na manj razvitih območjih, sicer dober, vendar nezadosten. Zato naj bi se sredstva, predvidena v republiškem proračunu za inicialne razvojne programe in projekte, nekoliko povečala, vendar v večji meri neposredno usmerjala v nekaj konkretnih investicij, saj imamo načelnih razvojnih programov in študij v glavnem dovolj.

Pri obravnavanju konkretnih investicijskih programov bi morali biti posamezni družbeni subjekti bolj elastični in vpeti v uresničevanje politike skladnejšega regionalnega razvoja. Spričo tega tudi predlagamo, da naj se v resoluciji da republiški komisiji za oceno investicij tudi vloga usmerjevalca gospodarskih investicij na manj razvita območja.

Ob koncu tudi predlagamo, da naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v predlogu resolucije opredeli pogoje oziroma ukrepe za zmanjšanje razlik v obsegu splošne porabe med dopolnjevanimi občinami ih razvitejšimi občinami ter v tem smislu podrobneje utemelji tudi znesek potrebnih dopolnilnih sredstev v predlogu republiškega proračuna za leto 1983.

Ta predlog se nanaša tudi na razpravo k osnutku republiškega proračuna za leto 1983 in prosimo, da se upošteva, kajti z namenom, da racionaliziramo potek seje, se pri tej točki ne bomo ponovno oglasili. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala vam. Besedo ima Milena Mele, delegatka iz občine Cerknica.

M i l e n a M e l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija iz občine Cerknica ima nekatera vprašanja v zvezi z opredelitvami skupne porabe.

V osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Slovenije v letu 1983 je tudi opredelitev, da bodo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb rasla za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka. Čeprav je v resoluciji opredeljena selektivnost, pa moramo vseeno opozoriti na neskladja med pravicami in dejanskimi možnostmi financiranja skupne porabe. S pravno ureditvijo na

posameznih področjih skupne porabe smo razširili pravice daleč nad zmožnostmi njihovega financiranja. Zato se pri oblikovanju skupne porabe vedno srečujemo z vprašanji, katere pravice in pri kateri samoupravni interesni skupnosti naj prišKrtnemo, vendar v končni fazi to vedno pomeni subjektivno pristojnost z zakonom opredeljenih pravic. Zato menimo, da bomo težko dosegli zmanjševanje skupne porabe, ne da bi tudi začeli krčiti obseg pravic.

Drugo vprašanje se nanaša na standarde in normative. Ugotavljamo, da normative in standarde skoraj v celoti oblikujejo inštitucije na nivoju republike in imajo občine nanje majhen vpliv. Zato se dogaja, da nekje presegajo normative tudi za 5o %, kar v teku izvajanja plana povzroča potrebo po dodatnem financiranju.

Kot tretje pa bi radi opozorili na sistem solidarnosti. Ugotavljamo namreč, da je izredno zapleten in večkrat skoraj do konca leta ne vemo za znesek solidarnosti. To povzroča izredne težave v samoupravnih interesnih skupnostih in tudi težave pri usklajevanju z resolucijo. Tako imamo v občini Cerknica v letošnjem letu primer, da smo izgubili solidarnost za zdravstveno skupnost. Kolikor hočemo nadomestiti znesek izpadle solidarnosti, zahteva to povečanje sredstev, ki jih zbiramo v občini in to prek okvirov, ki jih dovoljuje resolucija. Na drugi strani pa občine, ki dajejo za solidarnost, lahko na račun zmanjšane solidarnosti povečujejo svojo porabo. Tako se nenadoma pojavi razkorak med možno porabo v posameznih občinah. Zato predlagamo, da v takšnih primerih lahko občine, ki so izgubile solidarnost, povečajo svojo porabo nad resolucijskimi okviri, v občinah, v katerih zmanjšujejo prispevke za solidarnost pa ustrezno manjši porast od resolucijskih okvirov. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Marija Kukovičič, delegatka iz občine Krško.

M a r i j a K u k o v i č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija Skupščine občine Krško za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije v načelu soglaša s predlaganim osnutkom in daje podporo globalni usmeritvi republiške resolucije za leto 1983, vendar pa so delegati v razpravi opozorili na naslednje.

Predložena vsebina resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za leto 1983 postavlja izredno zahtevne naloge, za katere pa ocenjujemo, da so nujne za uresničitev sprejete stabilizacijske politike in zato podpiramo zahteve tega dokumenta za povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje, uskladitev porabe z dejansko razpoložljivimi sredstvi in blagovnimi skladi ter kvalitetnejše gospodarjenje za doseganje večjih učinkov.

Pri tem pa je potrebno z instrumenti ekonomske politike zagotoviti, da bodo pogoji za izvoz na konvertibilno področje stimulativni in zagotovljeni dolgoročno. Nesprejemljivo je namreč, da se, na primer, prvotna stimulacija za izvoz v industrijsko nerazvite države med letom znižuje od 26 na 27 % in tako poseže v ustvarjeni dohodek, ki je nižji od pričakovanega.

Nadalje ugotavljamo, da ni zagotovljena sočasnost planiranja, ker pri pripravi planov temeljnih nosilcev še ni v celoti znana politika pri usmerjanju gospodarskih tokov v prihodnjem letu. Predvsem bi morali imeti znane pogoje izvozniki, ki bi vsaj morali vedeti, s kolikšnim deležem konvertibilnih deviz bodo lahko razpolagali in kakšne bodo stimulacije. Potrebno bo tudi zagotoviti, da bodo stimulacije redno izplačane, ker se pogosto zgodi, da zapadlih menic ni mogoče eskontirati. Pomembno je tudi poenostaviti administiranje pri uvozu in izvozu, ker zelo obremenjuje poslovanje pri zunanjetrgovinski menjavi, s tem pa tudi realizacijo, ker se dinamika naročil za izvoz giblje v skladu z gibanjem na zunanjem trgu.

Predlagamo tudi dopolnitev osnutka resolucije SR Slovenije k poglavju III., točka 2.1., v drugi alinei, kjer naj se doda besedilo: "ter rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo". Pravočasna zagotovitev rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo je namreč izrednega pomena za nemoten potek kmetijskih del, zato

je potrebno nakazati ustrezne rešitve za nabavo le-teh. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala vam. Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova Gorica.

L u c i j a n V u g a : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Novogoriška delegacija ima naslednje predloge:

Predlagamo, da se podrobneje definira določilo III. poglavja, prvega podpoglavja ustrezne alinee, kjer piše: "Organizacije združenega dela, ki svoje obveznosti ne bodo izpolnjevale, ne bodo mogle razpolagati z ustvarjenim deviznim prilivom, dokler teh obveznosti ne poravnajo".

Menimo, da je potrebno še v naprej določiti, kako se bo izpolnjevanje obveznosti ugotavljalo med letom, četrtletno, mesečno ali še pogosteje. Kako bo v primeru sezonskih in drugih vplivov, ki bodo vzrok za neenakomerno izpolnjevanje obveznosti med letom, ali ne bo v teh primerih prepoved razpolaganja z ustvarjenimi devizami vplivala na zmanjšanje že tako skrčenih možnosti proizvodnje? Ta vprašanja je potrebno rešiti hkrati s sprejemom ostrejših ukrepov za izpolnjevanje obveznosti izvoza.

Z določilom III. poglavja, 3. točke, Aktivnosti na področju investicij, drugi odstavek: "V splošnih združenjih bodo do konca marca pripravili ob sodelovanju bank in Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino strokovne podlage za združevanje sredstev za izvajanje ključnih izvozno usmerjenih investicij ter inicirali to združevanje" sprejema celotno združeno delo dodatne obremenitve, katerih višine sploh ne pozna. Menimo, da je ta obveznost presplošna, ker ne definira višino obremenitve, kdo in po kakšnih kriterijih bo obremenjen in katere bodo ključne investicije, ki se bodo financirale s tako zbranimi sredstvi.

Hkrati ocenjujemo, da takšno dodatno sprejemanje obveznosti za združevanje sredstev lahko bistveno oteži izvajanje planov organizacij združenega dela ter izvajanje sprejetih obveznosti glede zagotavljanja proizvodnje in izvoza.

Hkrati predlagamo ustanovitev posebne skupščinske medzborovske komisije, ki naj prouči in pripravi poročilo o izkušnjah pri izvajanju zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije; to sem predlagal že na prejšnji seji zbora.

V 21. številki Občana z dne 21. oktobra 1982 so navedene nekatere izkušnje občin pri izvajanju tega zakona. Menimo, da je že to dovolj tehten razlog, da začnemo s širšo razpravo o izvajanju tega zakona. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Franc Brenčič, delegat iz občine Ljubljana Vič-Rudnik.

F r a n c B r e n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 17. novembra 1982 obravnavala predloženo gradivo k dnevnemu redu za 9. sejo Zbora občin in zavzela k osnutku resolucije naslednje stališče.

Delegacija meni, da je potrebno v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah selektivno izkoriščati predvidena sredstva za magistralno cestno infrastrukturo, in sicer tako, da bo večji del porabljen za vzdrževanje obstoječih cest ter dokončanje začetih odsekov avto-cest z dograditvijo ene polovice. Preostala sredstva pa naj se prerazporedi za nadaljnji razvoj pridobivanja energetskih virov, in sicer za posodabljanje premogovnikov, gradnjo hidrocentral ter čimhitrejšo dograditev hidroelektrarne Mavčiče in Solkan. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Seznam prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda je izčrpan. Želi morda še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Franc Lipoglavšek, delegat iz občine Laško. Prosim!

F r a n c L i p o g l a v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sicer sem se prijavil za razpravo v zvezi z vprašanjem splošne porabe, vendar mislim, da bi lahko zaradi racionalnosti razpravljal tudi pri tej točki dnevnega reda.

Naša skupina delegatov iz občine Laško v načelu soglaša z osnutkom resolucije, ob tem pa ugotavlja, da imajo tudi sestavljalci naše, to je republiške resolucije približno isti pristop do priprave tega dokumenta kot na zvezni ravni. Približno enake ugotovitve, kot so bile dane že ob obravnavi osnutka zvezne resolucije, to so predvsem številne težave in problemi ter premalo selektiven pristop, veljajo namreč tudi za nekatere občine, zlasti manj razvite in v celoti bi se strinjal z razpravo tovariša Meketa iz občine Lenart, ki je izpostavil nekatere zadeve, predvsem iz manj razvith občin.

Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 predvideva nadaljnje zmanjšanje vseh oblik porabe glede na rast družbenega proizvoda, kar je vsekakor primerno in spodbudno v prizadevanjih za reševanje stabilizacijskih težav. Vendar pa linearno zmanjševanje vseh oblik porabe, kot je to predvideno v osnutku resolucije, nikakor ni stimulativno, saj v enaki meri prizadene tiste, ki so si že prizadevali za zmanjševanje te oblike porabe, kot tiste, ki so na tem področju do sedaj storili zelo malo ali pa celo nič.

Če podrobneje analiziramo posamezne vrste porabe, lahko ugotovimo, da na področju splošne porabe, predvsem proračunske porabe lahko še marsikaj storimo in lahko bomo ugotovili, da zajema splošna poraba zelo majhen delež družbenega proizvoda. Že danes smo slišali, da znaša le-ta približno 4 %. Potrebno bi bilo na tem področju najprej izdelati ustrezne bilance in iz splošne porabe izločiti vso tisto porabo, ki ne sodi v proračun družbenopolitične skupnosti. To so na primer komunalna dejavnost, odplačevanje anuitet za gospodarske investicije, sofinanciranje raznih dejavnosti in podobno. Tako očiščena splošna poraba nam bo dala popolnoma drugačno sliko in na podlagi takšne bilance bo lahko ugotoviti, koliko sredstev je potrebno zagotoviti za opravljanje nalog in opravil, ki jih po ustavi in drugih zakonskih določilih mora opravljati družbenopolitična skupnost.

S takšnim očiščevanjem splošne porabe smo pričeli v SR Sloveniji že leta 1974 ali še celo nekoliko prej, vendar pa ta naloga ni bila v celoti opravljena. V celoti so bili "očiščeni" le proračuni tistih občin, ki so bile dopolnjevane iz proračuna SR Slovenije. Če bi to vprašanje v celoti rešili, bi se v proračunih posameznih občin pojavili ogromni presežki sredstev, s katerimi bi bilo mogoče zagotoviti blagovne rezerve v vseh občinah v enakem obsegu, prav tako pa bi bila zagotovljena tudi ustrezna finančna sredstva za kritje kompenzacij in disparitet cen pri svežem mesu in pri drugih manjkajočih proizvodih. Verjetno pa bi bilo mogoče znižati tudi stopnjo prometnega davka.

Iz omenjenega izhaja, da linearno zmanjšanje splošne porabe ni sprejemljivo, saj takšno zmanjšanje prizadene v veliki meri le občine, ki imajo splošno porabo že očiščeno. Navsezadnje se nam vsiljuje misel, da bi bilo za naše razmere najboljše, da se temeljni prometni davek v občinah povsem eliminira in da se združuje na ravni republike, po dogovorjenih kriterijih pa naj se potem ustrezno deli nazaj v občine.

Linearno zmanjševanje pa tudi ni sprejemljivo na področju skupne porabe, to je na področju financiranja samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, kajti tudi ta poraba ni konkretno opredeljena, pač pa so v skupni porabi v posameznih občinah zajeta tudi sredstva za negospodarske investicije. To prakso je potrebno ukiniti in porabo razmejiti na investicijsko porabo in na porabo za kritje osnovnih programov družbenih dejavnosti. Z linearno omejitvijo bodo zopet prizadete družbene dejavnosti v tistih občinah, v katerih

se ne izvajajo investicije,poleg tega pa zaradi takšne omejitve nujno prihaja do kršenja že tako pičlih skupnih programov, kar pomeni korak nazaj. Skupno porabo bi bilo potrebno omejiti le na področju novih naložb, tako kot je v razpravi že opozoril tovariš Kučan.

V resolucijo za leto 1983 moramo vgraditi elemente, ki bodo jasno opredeljevali obseg potrebnih sredstev za opravljanje tistih nalog, ki predstavljajo splošno porabo in šele tako "očiščena" splošna poraba se mora postaviti v odvisnost do družbenega proizvoda. Pri skupni porabi pa bi bilo potrebno še v večji meri kot doslej omejiti investicijske programe in šele nato opraviti revizijo ostalih programov. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima še Maks Vezovnik, predstavnik Skupnosti socialnega varstva Slovenije. Prosim!

M a k s V e z o v n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je bil v dosedanji razpravi govor predvsem o nekaterih vprašanjih izrazito gospodarskega značaja, bi želel v kratki razpravi opozoriti samo na nekatere zadeve s področja socialne politike oziroma socialnega varstva. Iz osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 se v zaostrenih pogojih gospodarjenja v zvezi z uresničevanjem zakonov in samoupravnih sporazumov s področja socialnega varstva odpira nova vsebina in s tem tudi nove naloge. V Skupnosti socialnega varstva Slovenije smo podprli temeljne usmeritve resolucije, vendar je dosedanje usklajevanje v skupnosti pokazalo, da v okviru razpoložljivih sredstev ne bo mogoče zagotoviti vseh z zakoni in s samoupravnimi sporazumi dogovorjenih pravic. Potrebno bo še nadalje usklajevati in tudi posegati v obstoječe pravice in programe socialnega varstva ter pospešiti samoupravno reševanje problemov neposredno po izvirnih nosilcih socialne politike, to je delavcev samih v temeljnih organizacijah združenega dela.

Socialni razvoj in socialna politika kot sredstvo njegovega uresničevanja se še vedno soočata s številnimi gospodarskimi problemi, kar preprečuje hitrejše usmerjanje pretežno zaščitne funkcije te politike v aktivno socialno politiko kot sestavnega dela družbenoekonomskih odnosov in družbenoekonomskega razvoja. Ena izmed najpomembnejših nalog v letu 1983 in tudi v naslednjih letih bo vsekakor zagotoviti tako aktivno socialno politiko, ki bo pomenila prispevek k uresničevanju gospodarske stabilizacije in večanje produktivnosti dela. Čeprav imamo v SR Sloveniji v tem smislu oblikovana določena izhodišča in dogovorjene razvojne usmeritve socialne politike, bo treba zlasti v letu 1983 okrepiti aktivnost vseh subjektov političnega sistema socialističnega samoupravljanja, posebej še delegatskega skupščinskega sistema za odločnejši premik na področju uveljavljanja socialne varnosti delovnih ljudi in občanov samih tudi v neposredni praksi. Zavzeti se bo treba, da bodo samoupravne interesne skzpnosti s področja socialnega varstva resnično prispevale k ustvarjanju skupnega dohodka na osnovi združevanja dela in sredstev s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem. Še posebej pa se bo treba zavzeti za uveljavljanje skupnosti socialnega varstva v občinah kot mesta samoupravnega dogovarjanja in usklajevanja socialno-varstvenih pravic.

V združenem delu je treba razvijati širše motivacije za produktivnejše delo, ki bo kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja omogočalo ustrezno socialno varnost delavcem in njihovim družinam na osnovi hitrejšega opuščanja avtomatizma in linearnega določanja socialno-varstvenih pravic, večje selektivnosti ukrepov, domicilnega odločanja, skratka, najširše uveljavljanje samoupravnega odločanja delavcev o oblikah in prednostnih nalogah pri uresničevanju socialnega varstva. To pa je poleg oblikovanja sredstev za osebne dohodke, ki so odvisni od rezultatov dela in gospodarjenja, tudi zagotovitev sredstev za upokojence, za družbeno varstvo otrok, za razna nadomestila v zvezi z zdravstvenimi prispevki, zaposlovanje, usposabljanjem invalidov, za reševanje stanovanjske problematike in za zagotavljanje socialne varnosti oseb brez drugih sredstev za preživljanje v okviru dogovorjenega sistema solidarnosti na samoupravni osnovi in podlagi skupnih interesov ter odločitev delovnih ljudi.

Z namenom, da bi resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v prihodnjem letu konkretneje motivirala nosilce družbenega razvoja za aktivnejšo socialno politiko, smo v Skupnosti socialnega varstva Slovenije predlagali, da se v resolucijo vključi predvsem naslednja vsebina.

Delo in delovni rezultati so temelj socialne varnosti posameznika in njegove družine, dogovorjena medsebojna solidarnost pa je podlaga socialne varnosti le za tiste, ki si je kljub svojemu delu in prizadevanjem ne morejo zagotoviti sami. V vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naj v samoupravnih organih proučijo vzroke dosedanjega nizkega dohodka in osebnega dohodka delavcev, ki že dalj časa prejemajo posamezne oblike socialnih prejemkov in sprejmejo ukrepe, ki bodo takim delavcem omogočili, da si z rezultati svojega dela in s solidarnostjo v temeljni organizaciji združenega dela ali v širši dohodkovni povezanosti zagotovijo dogovorjeno raven socialne varnosti.

V temeljnih organizacijah združenega dela je potrebno zagotoviti nadzor in stalno spremljati vzroke odsotnosti z dela zaradi bolezni in poškodb, ki zmanjšujejo obseg in kakovost proizvodnje in povečujejo obveznosti do nadomestil. Glede nadomestil osebnega dohodka je potrebno v letu 1983 uveljaviti dogovorjeno stališče, da naj bodo nadomestila nižja v primerih krajše odsotnosti z dela in višja v primerih daljše odsotnosti z dela.

V postopku ugotavljanja upravičenosti do posameznih oblik socialno-varstvene pomoči naj pristojni organi dosledno upoštevajo dejanski materialni položaj družine. Kjer le obstajajo možnosti, naj samoupravne interesne skupnosti posamezne oblike denarnih prejemkov nadomestijo s funkcionalnimi oblikami pomoči, kot so na primer družbeno varstvo otrok, nastanitev in prehrana učencev in študentov v domovih in podobno.

Dosledno bo treba izpeljati enotno skupno evidenco prejemnikov socialno-varstvenih pomoči v občinah, kar pa ne bo mogoče brez aktivne in odločilne vloge organizacij združenega dela pa tudi krajevnih skupnosti. V vseh organizacijah izvajalcev storitev zdravstvene in socialno-varstvene dejavnosti naj skupaj s pristojnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi preverijo možnosti, da ob obstoječih zmogljivostih neposredno ponudijo uporabnikom na primer posamezne zdravstvene storitve,vključno s strokovno nego na domu, organizirano družbeno prehrano, varstvo otrok, kar bi pomenilo nadaljnji korak pri uresničevanju neposredne svobodne menjave dela in prispevek k izboljšanju družbenega standarda delavcev in večanju produktivnosti dela.

Predlagana dopolnitev resolucije celoviteje opredeljuje aktivno socialno politiko, medtem ko so v predloženem besedilu resolucije nekatere od nalog s tega področja sicer navedene, vendar na različnih mestih in zato tudi ne dajejo zadostne motivacije za uresničevanje dogovorjene socialne politike v 1983. letu.

Skupnost socialnega varstva Slovenije podpira predlog ugotovitev in sklepov vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije k osnutku resolucije. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, predlagam, da prekinemo razpravo k tej točki dnevnega reda, da bi se lahko sestala skupina delegatov, ki smo jo imenovali ob začetku obravnave. Razprava v Zboru združenega dela sicer še ni končana, vendar mislim, da to ni ovira, da se skupina ne bi sestala in skušala narediti povzetek obširne in celovite razprave.

Prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Osnutek resolucije je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Miran Mejak, član delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Ekspoze k tej točki dnevnega reda smo poslušali na skupnem zasedanju. Želita morda predstavnik delegacije oziroma Izvršnega sveta še kaj dodati? (Ne.)

Osnutek resolucije je bil objavljen v Poročevalcu št. 21. Danes pa ste prejeli še spremembe in dopolnitve zvezne resolucije z obrazložitvijo.

Osnutek resolucije so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Vsa delovna telesa so zboru pismeno poročala. Poročila skupine delegatov ste prejeli danes na klop. Želi morda kdo od poročevalcev besedo? (Ne želi.)

Pri tej točki smo prav tako prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava osnutek zvezne resolucije v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Tone Šeliga, delegat iz občine Velenje. Prosim!

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pripombe, ki smo jih izoblikovali k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije, seveda ne obsegajo tudi nekaterih novosti, ki smo jih danes dobili na klop, zato bodo morda določene stvari dvakrat povedane. Oblikovane so bile torej naslednje pripombe:

1. Iz sedanjega besedila resolucije je razvidna pretirana centralizacija urejanja posameznih zadev. Opozoriti moram, da ne pristajamo na omejevanje samoupravnega načina urejanja in dogovarjanja o tistih zadevah, ki spadajo bodisi v pristojnost republik ali pa avtonomnih pokrajin.

2. Nadalje ugotavljamo, da sedanji osnutek resolucije ne daje dovolj spodbud, zato je že vnaprej vprašljivo, ali bo mogoče in ali je sploh smotrno in upravičeno izpeljevati vse sklepe izključno prek zveznih organov in to predvsem po administrativni poti. Predvidenih je vrsta ukrepov, o katerih pa ni še do danes skorajda ničesar znanega. Tako je že vnaprej onemogočeno in tudi omejeno samoupravno urejanje teh zadev. Tak način urejanja zadev zagotovo ne more biti v interesu združenega dela in razvoja našega samoupravnega socialističnega sistema.

3. Prav tako ugotavljamo, da je resolucija izrazito kratkoročno usmerjena in ne nakazuje možnih dolgoročnih usmeritev in razrešitev. To posebej poudarjam zato, ker sprejemamo resolucijo brez sprememb in dopolnitev srednjeročnega plana. Skupina delegatov je namreč obravnavala osnutek resolucije brez sprememb in dopolnitev, ki smo jih šele danes prejeli na klop.

4. Ugotavljamo tudi nekatera protislovja med posameznimi poglavji resolucije. Vzporedno opozarjamo na večjo doslednost in disciplino pri izvajanju medrepubliških dogovorov, sicer tudi sama resolucija ne bo realna in v praksi izvedljiva.

5. Iz resolucije izhajajo težnje po nadaljnjem administrativnem in centraliziranem širjenju vzajemnosti in solidarnosti, kateremu načeloma ne nasprotujemo, vendar je potrebno ta vprašanja opredeliti z ustreznimi kriteriji, predvsem pa dati prednost motivom in medsebojnim interesom in odgovornosti delavcev v združenem delu.

K posameznim poglavjem pa bi dodal naslednje. V poglavju III. ki obravnava ekonomske odnose s tujino, je vsekakor treba podpreti usmeritev v konvertibilen izvoz, premalo pa je poudarjena razvojna komponenta izvozne usmeritve. Opaziti je celo nasprotno, to je, da nekateri drugi cilji v resoluciji in vsi omejevalni ukrepi, ki bi morali slediti razvojni komponenti, izvoz omejujejo. Konkretno gre za vprašanje, kako bo mogoče povečati izvoz ob načrtovanem zmanjšanju produktivnosti, kar bo našo konkurenčno sposobnost še poslabšalo. Nadalje je tudi vprašljivo, kako bo mogoče trajno povečati izvoz ob zastoju tehnologije in zna-

nosti, ki se nam obeta pri omejevanju skupne porabe in vsega ostalega.

Podpiramo globalno usmeritev zvezne resolucije glede večjega izvoza na konvertibilni trg, zmanjšanja naložb in zmanjševanja osebne in skupne porabe, vendar opozarjamo, da bo potrebno v usklajevalnih postopkih posameznih resolucij z zvezno doseči določeno selektivnost glede na različen položaj republik in avtonomnih pokrajin. To je še zlasti pomembno pri investicijski politiki, ker menimo, da SR Slovenija ne bi smela pristati na trend nadaljnjega realnega upadanja naložb, kar je v današnji razpravi tudi že bilo ugotovljeno. V zvezi s tem opozarjamo na ustrezno obravnavo naložb in potrebnega uvoza opreme za ohranjanje izvozno usmerjene proizvodnje. Resolucija mora zagotoviti, da bo sedanji izvoz ohranjen in bi morala v tej smeri zavezati republike in avtonomni pokrajini oziroma konkretneje, njihove samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in tudi druge organe, da planirajo tudi pogoje za doseganje planiranega izvoza, ne pa samo načrtovanje izvoza. Pri tem mislimo tudi na enotne kriterije in načela, ki jih že zajema osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije.

Opozoril bi še na nekatere konkretne pripombe, ki zadevajo posamezna področja.

Gradbeništvo. Gradbene organizacije ugotavljajo, da se jim v zvezni resoluciji kot devizni priliv ne priznavajo prejemki gradbenih delavcev, ki jih dobivajo v devizah in ki jih polagajo na devizne račune v domovini. Menimo, da to ni pravilno, ker je gradbeništvo zaradi tega v neenakopravnem položaju v primerjavi z izvozniki v drugih dejavnostih. Omenjeni devizni priliv bi se gradbeništvu moral upoštevati vsaj pri stimulacijah in olajšavah, ki so vezane na izvoz. Zato predlagamo v poglavju IV. v točki 9, v okviru katere so predlagani ukrepi za uresničevanje ekonomske politike v gradbeništvu, da se doda podtočka 3 z naslednjo vsebino: "pri obravnavanju deviznih prilivov se bo gradbeništvo izenačilo z ostalimi izvozniki".

Kmetijstvo. Na tem področju bi kazalo v resoluciji opredeliti vprašanje enotnosti cen kmetijskih proizvodov, da ne bi prihajalo do neupravičenih razlik med republikami in celo do "kraje" kmetijskih proizvodov, kar povzroča neenakomerno preskrbo na tem področju. Menimo, da ni upravičeno, da še naprej urejamo kmetijsko proizvodnjo le s stimulacijami in kompenzacijami, ne upoštevamo pa drugih ekonomskih odnosov in ukrepov, ki bi morali trajneje urediti predvsem preskrbo.

Monetarna in kreditna politika. Menimo, da je v resoluciji toliko omejevalnih določil, da princip samoupravljanja izgublja svoj smisel in ostaja le še v ugotavljanju, ali so posamezna dejanja v okviru zakonskih in drugih določil, kar pa je sicer naloga strokovnih služb in ne organov samoupravljanja. Določila so vse preveč usmerjena v takšne podrobnosti, da je jasno izražena centralizacija in izločeno širše odločanje o poslovanju. Nekateri omejitveni predpisi so v resoluciji zastavljeni tako, kot da so finančne razmere v delovnih organizacijah danes normalne, kar pa ni res. Zaradi tega bodo izvajanja teh določil povzročila občutne težave in škodo pri posameznih organizacijah združenega dela, zlasti pri tistih, ki so izvoznice.

Porast denarne mase in porast limitov ne bi smela biti uzakonjena, temveč bi moralo biti dopuščeno narodnim bankam republik in pokrajin, da ukrepajo ustrezno razmeram, ki obstajajo ali nastajajo v posameznih časovnih obdobjih. Ker to ni tako, prihaja do različnih deviacij, kot so na primer nepravilna knjiženja, prikrivanja, promet in špekulacije s prostimi limiti. Vztrajanje pri strukturi koriščenja kratkoročnih sredstev za kratkoročne in dolgoročne plasmaje v razmerju 75 : 25 oziroma celo 8o : 2o in uvajanje dodatne omejitve povečanja limitov za osnovna sredstva ob sočasnem sproščanju kreditov za stanovanjsko gradnjo, postaja vedno bolj škodljivo. To še posebej velja za tiste organizacije združenega dela, ki morajo zaradi značaja svoje proizvodnje vedno znova investirati, če upoštevamo, da so investicijska vlaganja v SR Sloveniji že tako ali tako omejena.

Problem tečajnih razlik, predvsem tistih, ki so posledica devalvacije, kot jo je predpisal Zvezni izvršni svet, bi moral biti rešen tako, da ne bi celotno breme nosilo samo združeno delo in to vse v letih 1982 in 1983, saj te negativne tečajne razlike tolikšne, da bodo vse temeljne banke izkazovale v zaključnih računih za leto 1982 izgubo, ki jo bo moralo pokriti združeno delo iz svojega dohodka. Poleg tega pa bo moralo to združeno delo plačati še ustrezne zneske za oblikovanje z zakonom predpisanih skladov bank.

Nevzdržno je tudi, da so le temeljne banke odgovorne za plačevanje zakonskih in pogodbenih obveznosti do tujine, posebno še, ker niso samo te banke najemale kredite v tujini in ker z znatnim delom deviznega priliva razpolagajo organi izven bank.

Tudi omejevanje in prepoved odobravanja kreditov za različne namene zelo hromi samoupravljanje in onemogoča ukrepanje v primerih, ko bi lahko prišlo do socialnih nemirov. V resoluciji je namreč tudi zapisano, da ne bo mogoče najemati kratkoročnih kreditov na primer poravnavanje osebnih dohodkov. To bi lahko pomenilo ob sedanjih zaostrenih pogojih precejšnjo nevarnost za socialno varnost delavcev, hkrati pa pojavljanje nekaterih drugih problemov. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda ni več. Želi še kdo besedo? (Ne.) Ne glede na to, da bomo razpravo o tej točki dnevnega reda nadaljevali 8. decembra, je bilo dogovorjeno, da naj se opravi razprava danes, da bi na nek način lahko služila kot opora delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za njihovo razpravo v delovnih telesih tega zbora, ki bo v naslednjih dneh. To pojasnjujem zato, da ne bi bilo nejasnosti, zakaj že danes razpravljamo o zvezni resoluciji glede na to, da ste dobili spremembe in dopolnitve šele danes na klop. Zdi pa se, da je prav to destimuliralo današnjo razpravo.

Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo k 5. točki dnevnega reda in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Sklepanje o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 se odloži.

2. Razpravo o osnutku zvezne resolucije bo zbor nadaljeval na seji dne 8. decembra 1982.

3. Razprava v delovnih telesih Skupščine in zborov, razprava delegatov na seji zbora ter pismene pripombe skupin delegatov naj bodo okvirna usmeritev za delo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ob obravnavi zvezne resolucije v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona sta bila objavljena v Poročevalcu št. 19. Obravnavala sta ju Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca teh delovnih teles besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v pismenih pripombah skupin delegatov.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona.

Predlagatelj predloga za izdajo zakona in osnutka zakona je Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika pri tej točki dnevnega reda določil Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance. Želi tovariš Oblak besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona sta bila objavljena v Poročevalcu št. 19. Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Za razpravo je prijavljen Stanko Šac, delegat iz občine Maribor Pesnica. Prosim!

Stanko Šac: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov iz občine Maribor Tezno in Maribor Pesnica sta na svojih sejah dne 16. novembra 1982 obravnavali gradivo za 9. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije in predlagata k 4. členu predloženega osnutka zakona naslednjo dopolnitev.

V prvem odstavku naj se za besedami "izvozno stimulacijo" doda: "ter tečajne razlike". S to dopolnitvijo bi se celotno besedilo 4. člena glasilo: "Davčnim zavezancem izvoznikom, ki z izvozom blaga domače proizvodnje in storitev ustvarijo devizni priliv, se davčna osnova zmanjša za odsotni delež, ki ustreza razmerju med dinarsko vrednostjo vsega izvoza blaga in storitev, povečano za izvozno stimulacijo ter tečajne razlike in celotnim prihodkom davčnega zavezanca".

V drugem odstavku 4. člena predlagamo, da se sedanja lestvica davčnih olajšav razširi z uvedbo nove izhodiščne skupine davčnih zavezancev, katerih razmerje med dinarsko vrednostjo vsega izvoza in celotnim prihodkom dosega od 5 % do 10 % v korist izvoza. Za to skupino davčnih zavezancev naj bi se izračunana davčna osnova zmanjšala za 25 %. Upoštevaje to dopolnitev bi se besedilo drugega odstavka 4. člena glasilo: "Po prejšnjem odstavku izračunana davčna osnova se zmanjša: za 25 %, če znaša odstotni delež izvoza od 5 % do 10 %, za 50 %, če znaša odstotni delež od 10 do 20 %, itd.".

Obe predlagani dopolnitvi 4. člena osnutka zakona sta v bistvu naravnani na to, da bi se k izvoznim prizadevanjem pritegnilo tudi takšne temeljne organizacije združenega dela, ki doslej niso izvažale, saj nekatere od teh verjetno na začetku še ne bodo uspele realizirati tako visokega razmerja med izvozom blaga in storitev ter celotnim prihodkom, kot ga opredeljuje predlagatelj obravnavanega osnutka zakona.

Gre torej za namen, da bi ob drugih izvoznih spodbudah tudi s to davčno olajšavo vplivali na širitev kroga izvoznikov, pa čeprav bo pri posameznih udeležencih prišlo do sorazmerno nizke izvozne postavke. S tako oblikovano do-

polnitvijo se pridružujemo približno enakima stališčema Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbora za finance. Menimo, da je v sedanjih razmerah takšna naravnanost upravičena, zato naj skuša predlagatelj dano dopolnitev vnesti v predlog zakona. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni več. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v razpravi delegatov na seji zbora in v pismenih pripombah skupin delegatov.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Viktorja Žaklja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje, ki bo dal uvodno obrazložitev ter Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance ter Andreja Briškega, pomočnika direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Besedo ima tovariš Viktor Žakelj. Prosim!

V i k t o r Ž a k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred nami sta predlog za izdajo in osnutek zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. S tem zakonom predlagamo 3o %-no spremembo stopenj za izračun obveznosti posamezne organizacije združenega dela, zavezanke za zagotavljanje sredstev za izpolnjevanje obveznosti naše republike za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Korekcija stopenj je potrebna, ker s sedanjimi stopnjami organizacije združenega dela ne zagotavljajo dovolj sredstev za pokritje obveznosti naše republike do gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo, ki po dogovoru o temeljih plana Jugoslavije in z zakonom o stalnih sredstvih sklada federacije za pokrivanje nerazvitih, znaša 1,83 % od družbenega proizvoda in še dodatno o,3 % od družbenega proizvoda za potrebe Kosova. Če SR Slovenija ne bi mogla na tak način izpolniti obveznosti za leto 1982, bi po zapadlosti teh obveznosti Služba družbenega knjigovodstva v skladu z zveznim zakonom prenesla ustrezen znesek iz proračuna naše republike na sredstva sklada federacije.

Gre za primanjkljaj v višini 1.731 milijonov dinarjev, ki jih ni mogoče zagotoviti iz proračunskih sredstev. Poleg tega bi ob proračunskem zagotavljanju sredstev bilo onemogočeno združevanje teh sredstev na osnovi samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev za skupne projekte. Prav pri teh pa smo tako v letu 1981 kot 1982 dosegli, z izjemo Kosova, že 5o %-no uporabo sredstev na osnovi združevanja. Pri sprejemanju zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti naše republike za pospeševanje razvoja gospodarsko manj raz-

vitih republik in SAP Kosovo, ki smo ga sprejeli 25. novembra 1981 in je veljal tudi za izpolnitev obveznosti za leto 1981, smo obveznosti, ki jih odmerjamo kot delež v družbenem proizvodu, prenesli na zavezance tozd iz gospodarstva tako, da smo upoštevali njihovo akumulativnost v preteklih treh letih, dodatno pa smo upoštevali dejansko doseženo akumulativnost v tekočem letu in poleg tega sprejeli oprostitve za izvoznike.

Uveljavitev takšnega pristopa zahteva tekoče prilagajanje stopenj, če hočemo, da bo republika Slovenija redno izpolnjevala svoje obveznosti. Analiza obračunavanja in izvajanja teh obveznosti za leto 1981 je pokazala:

Prvič. Da je bilo bistveno večje število temeljnih organizacij združenega dela, ki so dosegle izgubo in so jim bile akontacije vrnjene ob koncu leta. V zvezi s tem opozarjam na številko, ki jo je v uvodnem ekspozeju navedel Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta.

Drugič. Da je bila sicer dosežena nižja akumulacija v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in so le-te svoje obveznosti pokrile le do višine dosežene akumulacije.

Tretjič. Da je s povečanjem izvoza bil povečan krog upravičencev do izvoznih olajšav.

Četrtič. Da je dejanska revalorizacija osnovnih sredstev po podskupinah za leto 1981, ki se odšteva od osnove za izračun obveznosti zavezanca, bila bistveno večja od povprečno ocenjene.

V zakonu sprejeta načela zato zahtevajo, da s prilagoditvijo stopenj opravimo prerazdelitev obveznosti med zavezanci tozd v obliki mesečnih akontacij. Izračun in poračun obveznosti pa izpolnijo tozd šele na podlagi zaključnih računov za posamezno leto. Republiška končna obveznost za posamezno leto pa je znana šele na podlagi uradnih statističnih podatkov o družbenem proizvodu za to leto, kar dejansko pomeni, da je poračun opravljen s skoraj dveletno zamudo z zamikom in ga je potrebno upoštevati tudi pri oblikovanju letnih akontacij.

Organizacije združenega dela so v letu 1982 obračunavale in plačevale sorazmerno manjše akontacije in bodo na osnovi predlaganih povečanih stopenj ugotovile svojo obveznost na dan 31. decembra 1982 ter jo upoštevale pri razporejanju dohodka ob zaključnih računih za leto 1982. Tako bodo predlagane stopnje sicer uporabljene za leto 1982, opredeljujejo pa dejansko uporabljena poslovna sredstva v letu 1983 in s tem pogoje poslovanja organizacij združenega dela za leto 1983.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je predlagana rešitev ob danih obveznostih republik in ostalih razmerah najustreznejša in za celotno združeno delo v naši republiki tudi najbolj sprejemljiva. Zato predlagamo, da Skupščina in s tem tudi vaš zbor predlog za izdajo zakona in osnutek zakona danes sprejme ter da Izvršni svet predloži predlog zakona skupaj s predlogom resolucije za leto 1983. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona sta bila objavljena v Poročevalcu št. 21.

Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojo predstavnico določil Cvetko Selšek, namestnico predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje, ki bo dala uvodno obrazložitev. Prosim!

Cvetka Selšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Če dovolite, bi strnila uvodni obrazložitvi k tej in naslednji točki dnevnega reda, ker gre za povezano problematiko, ki se nanaša na pospeševanje deviznega priliva.

Glede na izredno zaostreno devizno bilančno situacijo in na trajne naloge za leto 1983 Izvršni svet meni, da je poleg drugih ukrepov tekoče ekonomske politike potrebno dodatno dohodkovno spodbujati ustvarjanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga in storitev tudi z dodatnimi stimulacijami v republiki. To naj pripomore k odločnejši usmeritvi v povečanje konvertibilnega deviznega priliva, kar je pogoj za zagotovitev gospodarske rasti, odplačevanje zapadlih obveznosti do tujine in s tem za realizacijo resolucijskih usmeritev.

Osnovna usmeritev teh ukrepov je, da se del dohodka temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva, ki ne izvažajo, usmeri v Samoupravno interesno skupnost za ekonomske odnose s tujino ter v njenem okviru nameni za spodbujanje deviznega priliva od izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje.

Za leto 1983 predlagamo, da se prispevek iz dohodka določi z zakonom. Za leti 1984 in 1985 pa bi to uredili s samoupravnimi sporazumi,sklenjenimi v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Zakon se predlaga kot začasen zakon. Že takoj v letu 1983 pa bo Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino pristopila k pripravi samoupravnega sporazuma, s katerim bi to področje uredili za prihodnje obdobje.

V resolucijah o politiki izvajanja družbenega plana Slovenije je bilo že nekajkrat predvideno, da bi se spodbujanje izvoza v republiki uresničevalo tudi z zmanjševanjem prispevkov izvoznikov samoupravnim interesnim skupnostim materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti, vendar se ta določila zaradi navedbe vrste sistemskih in drugih razlogov v praksi niso mogla realizirati.

V nekaterih dosedanjih razpravah je bilo kot osnova za plačilo prispevka predlagano tudi združevanje deviz za skupne gospodarske in splošne potrebe v republiki od koristnikov sredstev tako imenovanega 13. člena samoupravnega sporazuma Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Pri tem gre pretežno za dejavnosti, kot so energetika, prometna infrastruktura, družbene dejavnosti, družbenopolitične skupnosti, katerih financiranje v veliki meri temelji zopet na združenih sredstvih. Uvedba prispevka iz teh dejavnosti bi povečala obveznosti za združevanje sredstev za financiranje dela teh skupnosti. Zato predlogov ni bilo mogoče upoštevati. Prav tako ni sprejemljiv predlog, da se sredstva za dodatne spodbude zbirajo z davkom prek republiškega proračuna, ker to ne bi bilo v skladu s sistemom in nameni uporabe proračunskih sredstev.

Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se kot vir spodbujanja konvertibilnega deviznega priliva uvede prispevek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva. Pri tem ne gre za dodatno obremenjevanje dohodka gospodarstva, ampak za njegovo prerazporeditev od tistega dela gospodarstva, ki ustvarja dohodek pretežno s prodajo na domačem trgu, na organizacije združenega dela, ki v večji meri ustvarjajo konvertibilni devizni priliv. Taka prerazporeditev je nujna zaradi izboljšanja naše konkurenčnosti v izvozu.

Dopolnitev zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino daje možnosti, da se sistemsko omogoči združevanje dela dohodka v samoupravni interesni skupnosti za pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva in zavezuje Samoupravno interesno skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, da določi politiko pospeševanja deviznega priliva in sprejme zanj ustrezna merila.

Ob razpravi o obeh zakonskih aktih je bil predložen tudi delovni predlog meril. Ta predvideva spodbujanje priliva višje stopnje predelave, izločitev deviznega priliva od izvoza surovin, spodbujanje deviznega priliva, ne pa tudi izvoza kjer priliva ni, dodatne stimulacije neto deviznega učinka in nadplanskega priliva. Merila za dodatno spodbujanje deviznega priliva bodo samoupravno dogovorjena v Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Skupščina te skupnosti jih bo med letom lahko tudi spreminjala, odvisno od vodenja politike realnega tečaja dinarja in sprememb v sistemu pospeševanja izvoza na zvezni ravni.

Izvršni svet se strinja z vsemi sugestijami, ki so bile v zvezi s predloženima zakonoma podane v razpravah na sejah skupščinskih delovnih teles in jih bo pri pripravi predloga zakona v celoti upošteval. V razpravi so bile podane tudi nekatere sugestije v zvezi z delovnim predlogom meril. Te sugestije bodo predstavljale pomemben pripomoček Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino za dokončno oblikovanje meril, ki jih bo sprejela na seji svoje skupščine še pred koncem letošnjega leta.

Izvršni svet predlaga, da zbor na današnji seji sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona.

Prav tako predlaga, da zbor zaveže Samoupravno interesno skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, da na podlagi pripomb, ki so bile dane v dosedanjih razpravah, do konca leta sprejme merila za uveljavljanje dopolnilne spodbude za ustvarjanje konvertibilnega deviznega priliva ter do aprila 1983 pripravi osnutek samoupravnega sporazuma, po katerem bi v letu 1984 združevali sredstva za pospeševanje izvoza in naj ga po predhodni vsestranski razpravi do meseca junija 1983 predloži v sprejem organizacijam združenega dela. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so prejeli vodje skupin delegatov s posebnim dopisom za delegate, ki se danes udeležujejo seje zbora.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova gorica.

L u c i j a n V u g a : Naša skupina delegatov bi želela le obrazložitev, zakaj je to gradivo zaupne narave?

Predsednik M i t j a H o r v a t : Ustrezno pojasnilo bo lahko dala tovarišica Selšek. Prosim!

C v e t k a S e l š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Gradivo je zaupne narave zaradi tega, ker sistem izvoznih stimulacij vedno obravnavamo kot gradivo, ki je strogo zaupne narave, glede na možne negativne učinke, ki bi jih gospodarstvo imelo na tujih trgih, če bi bil ta sistem širše poznan. Kot veste, smo v razpravo poleg teh dveh zakonov, za katere sicer niti ne bi bilo potrebno, da sta takšne narave, poslali tudi navedena izhodišča oziroma predvidena merila z vsemi stopnjami in vse ideje, ki s tem v zvezi še obstajajo. Iz tega razloga je razprava v tej fazi obravnave zakona tudi strogo zaupnega značaja. V zadnji fazi, to je pri predlogih zakonov pa verjetno ne bo več priključenih še meril, ker bo razprava o tem tekla posebej v Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino in zato oba zakona najbrž ne bo več treba obravnavati na tak način. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi morda še kdo razpravljati! (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine in pripombe skupin delegatov.

Kdor je za takšen sklep,naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na l o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika tudi pri tej točki določil Cvetko Selšek, namestnico predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želi tovarišica Selškova še kaj dodati? (Ne.) Mislim, da je bilo že pri prejšnji točki vse povedano.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so prejeli vodje skupin za delegate, ki se udeležujete današnje seje zbora. Prav tako so prejeli "Izhodišča za dodatno spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga in storitev v obdobju do leta 1985 v SR Sloveniji s prilogo."

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci še kaj dodati k poročilom? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Alojz Horvat, delegat iz občine Maribor Tezno. Prosim!

A l o j z H o r v a t : To gradivo smo v naši delegaciji prejeli nazadnje, zato smo imeli zelo malo časa, da bi gradivo podrobneje proučili. Predlagal pa bi, da sprejmemo v zvezi s tem zakonom spremembo 4. člena, tako kot smo jo podali pri obravnavi 7. točke dnevnega reda, ko smo obravnavali predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Potem lahko zaključim razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine, pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance, ki bo dal uvodno obrazložitev. Prosim!

M a r j a n O b l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Splošna poraba na ravni republike je v osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 usklajena z osnutkom resolucije, po kateri bodo sredstva proračuna lahko naraščala za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka. Rast republiškega neto proračuna se po osnutku zakona povečuje za 7,6 % na rebalansirani proračun leta 1982, kar v absolutnem znesku znaša lo milijard 464 milijonov dinarjev. V okvir tako predlaganega obsega republiškega proračuna ni bilo mogoče vključiti vseh obveznosti, ki izhajajo iz zakonov, odlokov, dogovorov in drugih predpisov, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije.

V letu 1983 bo mogoče zagotavljati sredstva za obveznosti le v okviru materialnih možnosti družbe ter v okviru dogovorjene možne rasti republiškega proračuna. Višina zahtevkov nosilcev sredstev, ki jih je bilo mogoče upoštevati v okviru tako zastavljene rasti proračuna za leto 1983, znaša 1 milijardo 598 milijonov dinarjev. Posledice tega so, da bodo morale biti nekatere dogovorjene in sprejete obveznosti reprogramirane v naslednja leta tega srednjeročnega obdobja ali celo v naslednje plansko obdobje. Želimo poudariti, da v proračunu dejansko ni obveznosti,ki niso oprte na zakonih, dogovorih ali odlokih, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije.

Na podlagi doseženega soglasja Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja bodo sredstva za izpolnitev zakonskih obveznosti za varstvo borcev NOV in socialnega varstva v letu 1983 delno zagotovljena v omenjeni skupnosti s tem, da bodo prenešene obveznosti vključene v prispevno stopnjo, ki se bo morala za prenešene obveznosti povečati.

Skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja prevzema financiranje naslednjih obveznosti: razlike v pokojninah borcev NOV, razlike v pokojninah kmetov borcev NOV, zavarovanih v starostnem zavarovanju kmetov in izjemne pokojnine rudarjev ter preživnine dimnikarjev. V republiškem proračunu pa ostanejo še naprej zagotovljena sredstva za naslednje obveznosti: za zdravstveno varstvo borcev NOV, dopolnilno varstvo vojaških invalidov, varstvo civilnih invalidov vojne, dodatek zaposlenih udeležencev NOV, varstvo borcev za severno mejo in slovenskih vojnih dobrovoljcev in republiške priznavalnilne.

Zagotavljanje sredstev za oblikovanje in obnavljanje blagovnih rezerv in intervencije v porabi hrane je ena temeljnih nalog v letu 1983, ki terja ustrezno organiziranje in posebno zagotavljanje sredstev. Zato Izvršni svet predlaga, da se zagotavljanje sredstev za blagovne rezerve in intervencijo v porabi hrane

prenese iz republiškega proračuna v samoupravni sklad na ravni SR Slovenije. Po osnutku zakona se rast sredstev za delo republiških upravnih in pravosodnih organov ter organizacij, ki se financirajo iz republiškega proračuna, v globalu povečuje za 12 % v primerjavi z letom 1982. To narekuje delavcem v upravi kar najbolj racionalno rabo sredstev. V okviru tega globala so zagotovljena sredstva, ki omogočajo 10,5 % nominalno rast povečanja osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1983. Ob vseh potrebnih sredstvih za osebne dohodke je le-ta izračunana na podlagi zmanjšanega števila zaposlenih na dan 1. septembra 1982. Za materialne stroške je prav tako predvideno, da se povečajo sredstva za 12 % v primerjavi z letom 1982, z izjemo Republiškega sekretariata za notranje zadeve, ki v letu 1983 izpopolnjuje sistematizacijo v milici. Sredstva za posebne namene pa so za 10,6 % višja v primerjavi z letom 1982.

Pri zagotavljanju sredstev na podlagi zakona je ob investicijskih vlaganjih v SR Sloveniji za graditev objektov in nabavo opreme predlagano, da se v letu 1983 ne bi začelo graditi nobenih novih investicijskih gradenj oziroma da bi se zagotavljala sredstva le za nekaj manjših objektov, ki so že v končni fazi izgradnje, kot so na primer objekti na posebnih lokacijah, soudeležba Republiškega sekretariata za notranje zadeve za izgradnjo postaj milice, adaptacija prostorov za telegrafijo in ureditev prostorov za stalne službe uprave za notranje zadeve v mestu Ljubljana.

V letu 1983 so v republiški proračun vključene tudi nove obveznosti, ki se nanašajo na vračilo posojila za odpravo posledic potresa v Črni gori, vračilo anuitet za kredite dane SAP Kosovo, za specialno opremo organov za notranje zadeve ter del prispevka SR Slovenije za olimpijske igre v Sarajevu.

Za pokrivanje obveznosti neto republiškega proračuna se v letu 1983 ne predvideva uvajanje novih virov niti povečanje davčnih stopenj. Splošno porabo občin v SR Sloveniji bo natančneje urejal družbeni dogovor o izvajanju politike na področju splošne porabe.

V letu 1983 bo potrebno nadaljevati z delom pri normiranju programov splošne porabe po posameznih proračunih porabnikov, da bi jih lahko uveljavili v letu 1984. Do sedaj so se ti normativi uporabljali samo pri oblikovanju meril in obsega splošne porabe dopolnjevanih občin. Ker imajo občine v SR Sloveniji neenakomerno razporejene vire dohodkov za splošno porabo, ki so že več let limitirani, so za vsako leto oblikovani tudi večji presežki prihodkov. Da bi se znižali presežki in stimulirala dosledna in pravočasna izterjava davkov občanov, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije posredoval v razpravo predlog o preoblikovanju posebnega občinskega davka od prometa proizvodov po stopnji 1,5 % v republiški vir. S to prerazporeditvijo bi se zmanjšali presežki prihodkov v občinah in bi se podvojilo število dopolnjevanih občin.

Da pa bi se izognili povečanemu številu dopolnjevanih občin in na drugi strani uskladili prihodke v okviru predvidenega zveznega zakona o načinu razporejanja in razpolaganja s presežki prihodkov proračunov družbenopolitičnih skupnosti in presežki prihodkov samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1983, ki ga je Zvezni izvršni svet že predložil v sprejem Zvezni skupščini, bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal spremembe in dopolnitve zakona o republiškem prometnem davku. S spremembami in dopolnitvami zakona se bo stopnja republiškega prometnega davka povečala od sedanjih 8,5 % na 11,5 %. Odpravljen bo poseben občinski davek od prometa proizvodov po stopnji 3 % s tem, da se bo del tega davka, preoblikovanega v republiški vir, odstopal tistim občinam, ki z lastnimi prihodki ne bi mogle zagotoviti sredstev za izvajanje z ustavo in zakonom opredeljenih nalog. Taka rešitev naj bi veljala za leto 1983, v katerem bomo morali preiti na financiranje programov splošne porabe v občinah, kar bo prispevalo k utrditvi občine kot temeljne družbenopolitične in samoupravne skupnosti.

Preoblikovanje posebnega občinskega davka od prometa proizvodov bo znižalo presežke proračunov občin, ki so bili letos osnovni vir za financiranje blagovnih rezerv in intervencij v porabi hrane v občinah in v republiki. Zato pa bo Izvršni svet za zagotovitev teh sredstev predlagal posebne vire. Najprimernejši vir za združevanje teh sredstev bi bil po mnenju Izvršnega sveta prispevek iz osebnega dohodka delavcev. Izvršni svet predlaga, da se letošnja manjkajoča sred-

stva za pokrivanje obveznosti do proračuna federacije pokrijejo z naslednjimi viri: z usmeritvijo 3o % posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in plačil za storitve, z delnim prihodkom oblikovanega občinskega prometnega daka v republiški vir. Izvršni svet ocenjuje, da bo treba še v letošnjem letu preveriti davčne obremenitve občanov in spremeniti stopnje za tisti del občanov, ki ustvarjajo višje dohodke.

Prav tako se ocenjuje, da so obveznosti delavcev v združenem delu, ki prispevajo iz osebnih dohodkov, visoke, zato priporoča, da se v občinah in krajevnih skupnostih pretehtajo sprejeti programi financiranja iz samoprispevkov delavcev in če je mogoče, sprejmejo odločitve o reprogramiranju programov iz naslova samoprispevka.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet predlaga, da sprejmete osnutek zakona o proračunu SR Slovenije s predlogom rešitev za oblikovanje proračunske porabe v letu 1983. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 19. Prejeli ste tudi "Izhodišča za financiranje splošne porabe občin v SR Sloveniji v letu 1983", ker se rešitve, ki so v izhodiščih, na nek način navezujejo tudi na splošno porabo in proračun v republiki. Vendar pa to gradivo ne bi bilo predmet današnje obravnave, ampak bi se omejili zgolj na osnutek predloženega zakona.

Gradivo so obravnavali Odbor za finance, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za vprašanja borcev NOV. Poročilo Komisije za vprašanja borcev NOV ste dobili danes na klop, poročili ostalih dveh delovnih teles pa ste prejeli že prej.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Miloš Šulin, delegat iz občine Tolmin. Prosim!

M i l o š Š u l i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši deleti! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine občine Tolmin je imela k predlaganemu osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 naslednjo pripombo. Osnutek zakona predvideva 12 %-no linearno nominalno rast sredstev na osnovi iz leta 1982. Menimo, da 12 %-no povečanje ne bo zadostovalo za pokrivanje dejavnosti organov Skupščine občine Tolmin, saj že sedaj pokrivajo v upravnih organih materialne stroške iz sredstev za osebne dohodke tako, da rast osebnih dohodkov zaostaja v letošnjem letu za polovico za rastjo osebnih dohodkov v drugih negospodarskih dejavnostih v občini. Prav zato ne morejo nikoli izplačati osebnih dohodkov v višini vrednosti točke, ki jim jo je posredoval Izvršni svet Skupščine SR Slovenije s svojim sklepom o nekaterih izplačilih, kot so osebni dohodki, dnevnice, kilometrine in tako dalje. Prav tako 12 %-no povečanje sredstev tudi ne bo zadoščalo za potrebe sodišča in organov javne varnosti, saj imajo vsako leto na teh področjih zahteve po dodatnih sredstvih.

Menimo tudi, da bi morali posamezni resorni organi pravočasno sporočiti tudi merila o dopolnjevanih sredstvih. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Ivan Mandl, delegat mesta Maribor.

I v a n M a n d l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija mesta Maribor je v razpravi o predloženem osnutku zakona izrazila pripombo v zvezi z zmanjševanjem občinskih prometnih davkov, in sicer glede prometnega davka, ki bi se preoblikoval v republiški prometni davek, to je po stopnji 1,5 %. Menimo, da za mariborske občine in mesto Maribor to ni sprejemljivo iz naslednjih razlogov. Kot veste, smo prešli na novo organiziranost Maribora, kjer imamo več občin, ob tem pa je treba zagotavljati normalno delovanje delegatskega sistema in materialne pogoje za delovanje novo nastalih občin. Zato predlagamo Republiškemu sekretariatu za finance, da v okviru možnosti prouči našo pripombo in da nam še tudi v naslednjem letu zagotavlja status, ki smo ga imeli do sedaj in ki je bil dogovorjen skupaj z republiškimi organi. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Vlasta Vidic, delegatka iz občine Jesenice.

V l a s t a V i d i c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne oglašam se kot delegatka, ampak kot poročevalka Komisije za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije.

Komisija za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije je z vidika svojih pristojnosti obravnavala osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 in namenila posebno pozornost predvsem prenosu sredstev financiranja iz naslova varstva borcev iz republiškega proračuna na Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Komisija je bila mnenja, da je treba jasneje opredeliti in zagotoviti način financiranja teh obveznosti v okviru Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustreznim povečanjem prispevne stopnje, tako da bo zagotovljeno nemoteno in tekoče izplačevanje razlik v pokojninah borcev NOV. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Jože Pučko, delegat iz občine Ormož. Prosim!

J o ž e P u č k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Ormož predlaga, da se v 29. členu osnutka zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 doda alinea, ki naj se glasi: "- za upravne naloge po zakonu o naravni in kulturni dediščini - po merilih, ki jih določi Republiški komite za kulturo."

Obrazložitev. Zakon o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS št. 1/81) v svojem 75. členu nalaga družbenopolitičnim skupnostim, da v svojih proračunih zagotavljajo sredstva za vodenje registra spomenikov in znamenitosti ter evidenco arhivskega gradiva, za izdajanje predpisov in potrdil na podlagi dokumentov iz arhivskega gradiva in za druge upravne naloge, ki jih v skladu z zakonom opravljajo strokovne organizacije kot javno pooblastilo. Republiški predpisi morajo biti glede zagotavljanja sredstev usklajeni, zato menimo, da je predlog utemeljen. Zakon o proračunu SR Slovenije za leto 1982 te določbe ni vseboval, zato so tudi nastale težave pri zagotavljanju sredstev za naloge, ki jih nalaga zakon o naravni in kulturni dediščini. Glede na navedeno je treba za leto 1983 to napako odpraviti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. K razpravi je prijavljen še tovariš Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota, ki pa je v skupini delegatov za oblikovanje dokončnega besedila predloga ugotovitev in sklepov k osnutku resolucije, zato bo prišel kasneje. Želi morda še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova Gorica. Prosim!

L u c i j a n V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija ima k izhodiščem glede financiranja splošne porabe v občinah SR Slovenije naslednje pripombe.

Proces omejevanja splošne porabe v občinah poteka že tri leta s pomočjo družbenih dogovorov o izvajanju splošne porabe v občinah. Iz tega razloga so se morebitne rezerve v občinskih proračunih že zdavnaj izčrpale. Delegacija ne želi predlagati, da se obseg splošne porabe na ravni republike povečuje,ker ekonomske možnosti družbe tega ne omogočajo, pač pa želi, da se globalni obseg sredstev razporedi po enotnih merilih med občinami.

Glede na to, da so omejitve splošne porabe vplivale na občine linearno ne glede na osnovo, ki jo je posamezna občina imela, se danes pojavljajo v posameznih občinah prevelike razlike v stanju proračunske porabe. Tako je bil na primer za leto 1981 povprečni proračun na prebivalca republike 4618 dinarjev, v občini Nova Gorica pa 3326 dinarjev, kar je skoraj 59 % manj od povprečja.

V resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za leto 1982 je določeno, da bodo resorni organi pripravili merila za posamezne namene

proračunske porabe, kar pa se ni realiziralo.

V skrajšani razpravi bi spregovoril le še o nekaterih dejstvih, ker bomo podrobnejše pripombe oddali pismeno.

Občina Nova gorica ima v okviru splošne porabe nekatere velike obveznosti, ki so objektivno dane. Sem spadajo na primer priznavalnine borcem NOV, za katere je občina Nova Gorica v letu 1981 zagotavljala sredstva v višini 17 milijonov dinarjev in se s tem uvrščala na drugo mesto med slovenskimi občinami. V letu 1981 so slovenske občine zagotavljale v ta namen v poprečju 193 dinarjev na prebivalca, v občini Nova Gorica pa kar 3lo dinarjev na prebivalca, čeprav je bil proračun na prebivalca za 39 % manjši od povprečja, povprečna priznavalnina pa za lo % nižja od povprečne v Sloveniji.

Vzdrževanje maloobmejnih prehodov. Občina Nova Gorica ima glede vzdrževanja državne meje obveznosti, ki so meddržavno dogovorjene in izhajajo iz videmskega sporazuma. Za najnujnejše vzdrževanje maloobmejnih prehodov bi rabili okoli 3 milijone dinarjev, za dokončanje obmejnega prehoda Britof pa 5 milijonov dinarjev. S temi potrebami so bili pristojni republiški organi že seznanjeni.

Predlagamo, da bi se možen obseg proračunskih sredstev med občinami prerazporedil po določenih merilih. Za primer vztrajanja na predlagani prerazporeditvi prometnega davka je treba predvideti sredstva za oblikovanje občinskih in blagovnih rezerv ter kompenzacijo. Delegacija ocenjuje, da bo prerazporeditev prometnega davka usmerjena v pokrivanje obveznosti SR Slovenije do zveznega proračuna glede na to, da se prenaša neporavnana obveznost tudi iz leta 1982. To pa pomeni, da bodo dosedanja sredstva, ki so bila namenjena za intervencije v gospodarstvu, usmerjena v splošno proračunsko porabo na ravni republike oziroma federacije. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Franc Lipoglavšek, delegat iz občine Laško. Prosim!

F r a n c L i p o g l a v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kljub temu, da sem že v prejšnji razpravi namenil pozornost tudi temu vprašanju, moram vendarle dati še nekatera dodatna pojasnila in postaviti tudi nekatera vprašanja.

Osnovna ugotovitev je, da bi bila predložena bilanca mnogo jasnejša, če bi bila prikazana za leto 1981/1982 ter predlog za leto 1983, ker bi tako lahko tudi ugotovili, če je resolucijska določba o rasti splošne porabe upoštevana. Nadalje bi bilo treba tudi pojasniti, kje so tista sredstva, za katera je tovariš Oblak povedal, da bodo prenesena iz proračuna na posebni sklad in če je končna številka tudi v okviru indeksa 112.

V 14. členu zakona o financiranju družbenopolitičnih skupnosti je predvideno, da se določijo kriteriji, po katerih se financirajo dopolnjevane občine. Danes smo slišali, da bomo te zadeve z dogovorom natančneje uredili, čeprav bi k temu dodal, da ni v letošnjem dogovoru nikjer zaslediti, koliko naj bi dopolnjevane občine teh sredstev dejansko dobile.

Tudi priliv dodatnih sredstev, ki se občinam odobravajo po posebnih zahtevkih, je tako počasen in vsesplošen, da občine dejansko nikoli ne vedo, kdaj bodo imele pravico koristiti ta sredstva. Zadeva pa je otežkočena še zaradi vrste drugih pomanjkljivosti, od tega, da ni poslovnika o delu komisije za dodeljevanje teh sredstev, da občine, ki naj bi dobile ta sredstva, niso obveščene o zasedanjih komisije, da nimajo skoraj nikakršnega vpliva in možnosti za morebitne pritožbe in drugo. Mislim, da je na tem področju še vrsta odprtih vprašanj, ki bi jih bilo treba v letu 1983 bolj sistemsko urediti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota.

J a n e z K u č a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Murska Sobota ima naslednja mnenja in pripombe k osnutku zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983. Iz osnutka zakona je razvidno, da so iz republiškega proračuna izločene nekatere obveznosti, kot so razlike v pokojninah borcev NOV, pokojnine in varstveni dodatek kmetov borcev NOV, zavarovanih v starostnem zavarovanju kmetov, izjemne pokojnine rudarjev in preživelih dimnikarjev ter intervencije v porabi hrane, ki bodo prenešene na ustrezne samoupravne interesne skupnosti. Nove obveznosti bodo te skupnosti pokrivale z ustreznim povečanjem prispevnih stopenj, s čimer pa bo dodatno obremenjeno gospodarstvo.

Ponovno se pojavlja nesorazmerje med zagotovljenimi sredstvi za osebne dohodke republiških upravnih organov, ki so v masi za 14,4 % večja kot v letu 1982 ob 12 % rasti splošne porabe. Če to primerjamo z občinskim proračunom, je le-ta v bistveno slabšem položaju, saj predstavljajo osebni dohodki za upravne organe občin in medobčinske uprave organe 75 % vseh odhodkov proračuna. Razliko med možno rastjo splošne porabe in rastjo osebnih dohodkov po občinskem proračunu ni mogoče zagotoviti z izločitvijo določenih obveznosti, ker le-teh proračun ne vsebuje več, saj je bil, kot je bilo že v razpravi povedano, okrnjen.

Ob tem, da so proračunska sredstva republike zmanjšujejo in v zvezi z nekaterimi že sprejetimi zakoni bi opozoril na problem v zvezi z geodetskimi meritvami. Pred osmimi leti je bil sprejet zakon o zemljiškem katastru, po katerem se morajo v roku osmih let izmeriti vse površine. V občini Murska Sobota pa je ostalo še 11 katastrskih občin, ki predstavljajo 6,5 % površine celotne občine, za katere zemljišče ni bilo izmerjeno. Tudi družbeni dogovor o razvoju geodetske službe in izvajanju geodetskih del je določil izdelavo katastra v občini Murska Sobota. Delavci geodetske uprave, ki so opravljali meritve v šestih katastrskih občinah, so pred mesecem dni prenehali z delom. Neizdelan kataster predstavlja breme pri urejanju prostora, pri odmeri davščin in ker tudi ni zemljiške knjige, se zaradi tega nobena posestna razmerja ne morejo evidentirati. Del teh katastrskih občin je na območju, kjer so predvidene komasacije in melioracije. Projekti za melioracije in komasacije so pripravljeni, vendar teh del ne bomo mogli izvesti, če zemljišče prej ni izmerjeno.

Iz obrazložitve osnutka zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 je razvidno, da se ta sredstva omejujejo. Glede na to z meritvami ne bomo mogli nadaljevati. V tej zvezi je naša delegacija tudi poslala delegatsko vprašanje Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. To vprašanje smo kot delegatsko vprašanje posredovali Izvršnemu svetu. Odgovor pa bo dan na naslednji seji.

Želi morda še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Alojz Horvat, delegat mesta Maribor. Prosim!

A l o j z H o r v a t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi bi še podkrepil razpravo delegata iz občine Laško v zvezi z popolnoma neurejenim področjem financiranja tistih dopolnjevanih občin, ki so tega potrebne. V Mariboru ugotavljamo, da bi v primeru prenosa tistega davka, za katerega sem že v predhodni razpravi povedal, da smo v Mariboru proti njemu, iz proračuna mesta Maribor v republiko bile po teh predpostavkah na našem področju kar štiri občine potrebne dodatnega sofinanciranja. Sedaj je v ta namen v okviru mesta Maribor uveljavljeno solidarnostno prelivanje sredstev, tako da ni potrebe po tem. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, predlagam, da zaključimo razpravo k tej točki dnevnega reda in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilu Odbora za finance Zbora občin, pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave na seji zbora.

Glede na obsežno razpravo v zvezi z izhodišči za financiranje splošne porabe v občinah predlagam dopolnitev predlaganega sklepa z novo 4. točko v tem smislu, da naj predlagatelj ob predložitvi predloga zakona predloži tudi celovito usklajena izhodišča za financiranje splošne porabe v občinah.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke. Želi morda tovariš Pengov besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ste prejeli. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita morda poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb, z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe Odbora za finance Zbora občin.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Miran Mejak, član delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita morda predstavnika delegacije in Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Danes na klop ste prejeli tudi predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala, Odbor za finance pa je predložil tudi dodatno poročilo.

Želita morda poročevalca besedo? (Da.) Besedo ima Janko Simčič, poročevalec Odbora za finance.

J a n k o S i m č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za finance Zbora občin je osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave obravnaval na dveh sejah, in sicer 5. in 8. novembra 1982.

V prvi obravnavi se odbor ni dokončno opredelil do osnutka zakona glede na to,da naj bi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ponovno proučil in uskladil svoje mnenje z delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Do druge obravnave zakona odboru še ni bilo predloženo novo oblikovano stališče Izvršnega sveta, zato je odbor predlagal, naj zbor na seji odloči o osnutku zakona. Glede na to, da je Izvršni svet do seje zbora posredoval mnenje k osnutku zakona in da je odbor že pri prvi obravnavi ugotovil, da so v predloženem osnutku zakona le delno upoštevane zahteve in stališča Skupščine SR Slovenije z dne 31. marca 1982, odbor predlaga zboru, da s sklepom da soglasje k osnutku zakona in pooblasti delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v postopku usklajevanja opozori na pripombe odbora z dne 5. novembra 1982 in po opravljenem usklajevanju da soglasje k predlogu zakona. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Seznanjeni ste bili z mnenji v zvezi s predloženim osnutkom zakona.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop. Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Ker pri 15. točki dnevnega reda obravnavamo predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ na eni strani ter državami članicami Evropske gospodarske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani in je za obe točki pripravljen skupni odlok o soglasju k predlogoma zakonov, predlagam zboru, da združi obravnavo 1 4 . i n 1 5 . t o č k e d n e v n e g a r e d a .

Kdor je za takšen predlog, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Predlog zakona je Skupščini predložila v soglasje Skupščina SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Miran Mejak, član delegacije, predstavnica Izvršnega sveta pa Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želita morda predstavnika delegacije in Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Predloga zakonov ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta ter predlog odloka o soglasju k predlogoma zakonov, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Predloga zakonov so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za mednarodne odnose, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo o predlogih obeh zakonov. Želi kdo besedo? Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova Gorica. Prosim.

L u c i j a n V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sporazum med Evropsko gospodarsko skupnostjo in SFRJ v svoji preambuli vsebuje naslednje: V želji, da bi prispevali k uresničevanju ciljev sporazumov, ki sta jih v Osimu lo. novembra 1975 podpisali SFR Jugoslavija in republika Italija, zlasti pa ciljev, ki jih vsebuje protokol o prosti carinski coni in sporazumu o izboljšanju gospodarskega sodelovanja med tema dvema državama, smo se odločili skleniti ta sporazum. Sporazum med EGS in SFRJ ima cilj izboljšati celotno gospodarsko sodelovanje med pogodbenima stranema, zato da bi prispevali k gospodarskemu in socialnemu razvoju SFRJ ter spodbudili krepitev njunih medsebojnih odnosov. V tem smislu bodo sprejete in uporabljene določbe in akcije na področju gospodarskega, tehničnega in finančega sodelovanja, na področju trgovinske izmenjave kakor tudi na socialnem področju.

Taka vključitev sedaj veljavnega in delujočega bilateralnega sporazuma kot je Osimski, v multilateralni sporazum je vsekakor zanimiva in gotovo ne običajna. Prav zaradi tega nas podrobneje zanima odnos med tema sporazumoma in kakšni medsebojni vplivi s tem že obstajajo oziroma bodo še nastali. Ker smo doslej obravnavali Osimske sporazume ločeno, skoraj bi lahko rekli enodimenzionalno, se sedaj kažejo povsem v novi luči oziroma tudi z drugega zornega kota osvetljujejo sporazum z Evropsko gospodarsko skupnostjo. Posledica tega je večplastna konstrukcija, ki nedvomno bogati te sporazume, vendar pa jih hkrati do neke mere tudi zapleta oziroma zahteva nujno upoštevanje obeh pravnih organizmov, čeprav je izredno poudarjeno, da zaradi zgodovinskih okoliščin Osimski sporazumi ne omenjajo sporazuma z EGS. V sporazumu med Evropsko gospodarsko skupnostjo in SFR Jugoslavijo pa je posebej rečeno, da se sklepa v želji, da bi prispevali k uresničevanju ciljev teh Osimskih sporazumov, torej so le-ti implicirani v sporazumu med EGS in SFRJ.

Sama pogodba iz Osima med SFR in republiko Italijo izraža v preambuli prepričanje, da miroljubno sodelovanje in dobri sosedski odnosi ustrezajo bistvenim interesom države, da so enakopravnost med državama, odstopanje od uporabe sile in dosledno spoštovanje suverenosti, teritorialne integritete in nedotakljivost meja, miroljubno reševanje sporov, nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav, spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin, ob izpolnjevanju vseh mednarodnih obveznosti v dobri veri podlaga za ohranitev miru in mednarodne varnosti in za razvoj prijateljskih odnosov in sodelovanja med državami. To so vsekakor načela, ki jih zajema tudi pogodba med EGS in SFR Jugoslavijo in so univerzalnega značaja.

Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da skrajšam razpravo, ker bomo nekatere podrobnejše utemeljitve pismeno predložili.

Ugotavljamo, da sta obe skupini sporazumov tako Osimskih kot tudi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in SFRJ usklajeni v ciljih, še zlasti tistih, ki se nanašajo na gospodarsko in ekonomsko sodelovanje. Osimski sporazumi so v bistvu postali multilateralni. Značilnost obeh skupin sporazumov je, da poleg konkretnih rešitev podajata tudi širše opredelitve do nadaljnjega razvoja, medsebojnega sodelovanja in tako dalje, kar nam do neke mere lahko povzroči razočaranje kot posledico velikih začetnih upanj in težav, ki običajno sledijo pri ustvarjanju začrtanih ciljev.

Obe skupini sporazumov sta v mnogočem zasnovani na dobri volji in stvarnosti v pričakovanjih in ukrepanjih. Zato je izrazita neenakomerna dinamika izvajanja posameznih določil, kar daje vtis, da za nekatere stvari ni dovolj konkretizacije za izvedbo. Preambula sporazuma z EGS je zelo široka, saj se izrecno sklicuje na celoto Osimskih sporazumov, čeprav je še posebej dan poudarek na coni in negospodarskem sodelovanju.

Ožja, zato pa natančnejša so določila v tretjem delu sporazumov z Evropsko gospodarsko skupnostjo ter v sklepni listini in skupnih izjavah. To pa daje določnejšo osnovo za izvajanje predvsem tistih določil iz Osimskih sporazumov, ki so dolgoročnejše narave. Slednja ugotovitev pa hkrati kaže, da še ni bilo dovolj širokega, celovitega in trajnega proučevanja vseh možnosti, ki nam jih dajejo Osimski sporazumi in s tem tudi sporazumi z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Naš konkreten predlog je, da je treba odslej posvetiti več pozornosti organiziranju in programiranemu proučevanju razvoja, s ciljem postopnega izločanja tako izvedljivih kot neizvedljivih projektov. Zlasti ne smemo pozabiti pomembne sestavine Osimskih sporazumov, ki preveva celotno besedilo, da je prav obmejno prebivalstvo tisto, ki mora imeti posebno vlogo in položaj pri njihovi realizaciji. Z ustvarjanjem južnega krila Evropske gospodarske skupnosti pridobiva Jugoslavija kot vmesno področje poseben pomen in s tem tudi Italija, še posebej pa obe neposredni sosednji območji, kar je potrebno organizirano čim bolj izkoristiti.

V luči teh spoznanj pa so izrednega pomena vse prometnice, ki jih je treba ovrednotiti v sklopu celotnega telesa Evropske gospodarske skupnosti. Še zlasti je pri tem kritičen tako cestni kot železniški promet, predvsem na stičnem ozemlju severnoprimorske regije.

Premajhna odločnost in dolgoročnost na tem področju nam bo zmanjševala komparativne prednosti, pa tudi ožila možnosti realizacije sporazumov z Evropsko gospodarsko skupnostjo in sporazumov iz Osima.

Inštitucije Evropske gospodarske skupnosti bi morali, tako kot je predvideno v sporazumu z Evropsko gospodarsko skupnostjo, izkoristiti tudi za izvajanje Osimskih sporazumov.

Posebno pozornost je treba nameniti dejstvu, da je sporazum z Evropsko gospodarsko skupnostjo sklenjen z neomejenim trajanjem, nekatera določila iz Osima pa z veljavnostjo za dobo 3o let oziroma za 25 let s podaljševanjem. Upoštevajoč najbolj pereča vprašanja našega časa, bi morali skupno zastaviti tudi vprašanja, ki so prav na obmejnih območjih najbolj aktualna in problematična, in sicer vprašanje energetike, ekologije, prostorskega načrtovanja, kmetijstva, turizma in tako dalje.

Predlagamo, da se v ustreznih organih Skupščine SR Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in ostalih organih obravnava in sklepa o teh ugotovitvah in predlogih. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogoma zakonov.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na pripombe Izvršnega sveta z dne 16. novembra 1982 pa predlagam, da sprejme zbor še naslednji dodatni sklep:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ naj poskuša uveljaviti pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, in sicer, da bi zakon o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Evropsko gospodarsko skupnostjo moral vsebovati poleg osnovnih treh členov tudi člen, ki bi določal, kdo in kako bo ta sporazum izvrševal ter razlago termina "državljani držav članic".

Kdor je za to, da sprejmemo še ta dodatni sklep, ki naj služi samo kot usmeritev za delo delegatov, naj prosim glasuje! (6o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo tudi ta dodatni sklep sprejeli. Predlagam, da naši delegaciji posredujemo tudi razpravo tovariša Vuge.

Prehajamo na 1 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije.

Tudi pri obravnavi te točke dnevnega reda predlagam zboru, da združimo obravnavo te 16. točke dnevnega reda in 17., 18., 19. ter 20. točke dnevnega reda, to je obravnavo:

- predloga zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju,
- predloq zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačanju odsotnosti za izobraževanje,

- predloga zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in o strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja in

- predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih s posebnim obravnavanjem držav v razvoju.

Tudi za te točke dnevnega reda je pripravljen skupni predlog odloka o soglasju k omenjenim aktom.

Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Predlagatelj zakonskih predlogov je Skupščina SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Miran Mejak, predstavnik Izvršnega sveta pa Mara Podrekar, republiška svetovalka v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije.

Želita morda predstavnika delegacije in Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Predloge zakonov ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogom zakonov, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Predloge zakonov so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Zakonodajno-pravna komisija ter Komisija za mednarodne odnose, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci teh delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi morda kdo besedo? (Ne.) Ker prijavljenih za razpravo pri teh točkah dnevnega reda ni, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogom zakonov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k predlogom zakonov.

Kljub temu,da imamo točko predlogi in vprašanja delegatov predvideno za nadaljevanje 9. seje, dne 8. decembra 1982, vprašujem delegate, ali želijo danes zastaviti kakšno delegatsko vprašanje?

Na začetku seje sem vas že obvestil, da smo včeraj prejeli teleks, s katerim skupina delegatov iz občine Jesenice zastavlja delegatsko vprašanje glede razdeljevanja bencinskih bonov za leto 1983.

Na to vprašanje bo danes odgovoril Avgust Metlika, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošno gospodarske zadeve. Prosim!

Avgust Metlika: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Jesenice je zastavila naslednje delegatsko vprašanje: "Delegacijo zanima, kdaj in kako bodo razdeljeni boni za leto 1983?

Nedopustno bi bilo, da bi realizacija te obsežne naloge padla v zadnje dni decembra, saj bi s tem povzročili vrsto nezaželjenih nevšečnosti. Pri tem pa delegacija priporoča pristojnim republiškim organom, da izdajo navodila občinskim upravnim organom pravočasno in enotno. Poleg tega delegacija opozarja tudi na primerno pripravljenost obmejnih in turističnih organov glede razdeljevanja bencinskih bonov delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in tujcem".

Odgovor je naslednji:

Delitev bonov, ki je bila v celoti dobro izvedena, je imela tudi nekatere pomanjkljivosti. Republiški komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve je ob sodelovanju drugih pristojnih republiških upravnih organov pripravil predloge za spremembo in dopolnitev v redni omejitvi prometa z motornim bencinom in dieselskim gorivom, ki je izšla v Uradnem listu SFRJ, št. 62/82 in tudi predloge za izboljšanje in poenostavitev tiskanja ter razdeljevanja bonov za leto 1983.

Te pripombe je republiški komite dne 11. novembra 1982 poslal Zveznemu sekretariatu za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Na podlagi zbranih pripomb republik in avtonomnih pokrajin je Zvezni sekretariat za tržišče in splošne gospodarske zadeve pripravil osnutek sprememb in dopolnitev uredbe, ki smo ga prejeli dne 19. novembra 1982. Dne 22. novembra je bil v Beogradu z zveznim sekretariatom sestanek, na katerem so bile obravnavane spremembe in dopolnitve uredbe in pa tudi plan tiskanja ter razdeljevanja bonov republikam in avtonomnima pokrajinama. Plan predvideva, da bi do 2o. decembra 1982 republike in avtonomni pokrajini prevzele bone v tiskarni v Beogradu.

O tem je razpravljal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na sejah dne 24. novembra 1982 in menil, da rok za prevzem bonov ne omogoča pravočasne razdelitve bonov občanom. Zato je opozoril Zvezni izvršni svet, da lahko zaradi tega nastopijo težave pri razdeljevanju bonov in predlagal, da se omogoči prevzem bonov najkasneje do 15. decembra 1982.

Bone bodo razdeljevali pristojni upravni organi upravičencem po enakem postopku kot za leto 1982. Takoj, ko bo Zvezni izvršni svet sprejel spremembe in dopolnitve uredbe, bo dopolnjena tudi republiška uredba in bodo pripravljena skupna in enotna navodila ter posredovana pristojnim občinskim upravnim organom. Pravočasno bodo zagotovljene tudi zadostne količine ustreznih bonov za delavce, ki so na začasnem delu v tujini in tudi za tujce. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Metlika, hvala lepa. Ker se mora zbor opredeliti še do dopolnitev predloga ugotovitev in sklepov osnutka resolucije in ga tudi sprejeti, vas prosim, da ostanete na svojih mestih in počakate, da skupina delegatov opravi svoje delo.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Jožica Kampuš, delegatka iz občine Sežana.

J o ž i c a K a m p u š : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Sežana zastavlja Izvršnemu svetu naslednje vprašanje:

V Sloveniji je že približno dva meseca čutiti veliko pomanjkanje tekočega naftnega plina. Na podlagi informacij iz dnevnega časopisja in televizije ugotavljamo, da se oskrba s plinom izboljšuje, vendar ne enakomerno po posameznih področjih Slovenije. Sprašujemo:

1. Zakaj je bila količina plina, ki je bila uvožena kot interventna, razdeljena tako,da so nekatera območja dobila normalne potrebne količine tekočega naftnega plina, območja občin Sežana, Postojna, Ilirska Bistrica, Nova Gorica, Tolmin, Ajdovščina in Idrija pa nič? Zakaj se neanakomerna delitev izvaja že 2o dni, kljub intervenciji prizadetih občin? Hkrati zahtevamo, da se vzpostavi enakomerna delitev razpoložljivih količin tekočega naftnega plina na območju celotne Slovenije.

2. Obenem tudi sprašujemo, zakaj se že utečeni sistem delitve kritičnih proizvodov, ki zelo dobro funkcionira, ne uporablja tudi pri delitvi tekočega naftnega plina?

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Verjetno bo na to vprašanje odgovorjeno prihodnjič ob nadaljevanju seje. Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova Gorica. Prosim!

L u c i j a n V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Oprostite, da se ponovno oglašam, vendar so me delegati iz naše občine zadolžili, da posredujem še naslednje.

V današnji številki Dela je članek z naslovom "Jeklenke deli vsak po svoje", v katerem so nekateri podatki, ki vznemirjajo občane. Zlasti je zanimiv zaključek tega članka, ker je bil pripravljen kot neke vrste anketa, v katerem se ugotavlja, da nekatere občine sploh nimajo plina. V zvezi s tem lahko s konkretnim primerom nazorno prikažem situacijo na našem območju. V Postojni, kjer imajo 3.37o jeklenk, so jih dobili 143, v Ajdovščini, kjer imajo 45oo jeklenk, so jih dobili samo loo, v Novi Gorici, ki ima 2o.ooo jeklenk, so jih dobili 4oo in tako naprej. Medtem pa je v zaključku članka ugotovljeno, da tako kot v Ljubljani tudi v Kopru ni vrst pred prodajalnami plina, ker so ga vsi, ki so ga nujno potrebovali, tudi dobili. Hkrati pa imajo v Izoli in Piranu na zalogi še nekaj loo jeklenk, v Kopru 2ooo do 3ooo.

Na območju občin Postojna, Ajdovščina, Nova Gorica, Tolmin, Idrija, Ilirska Bistrica in Sežana, ki so prizadete in niso oskrbovane s plinom, živi nad 2oo.ooo prebivalcev in prav gotovo je to pomemben del prebivalstva Slovenije, ki je bil izvzet iz dobav teh interventnih količin plina. To območje namreč oskrbuje s plinom INA, medtem ko je bil pooblaščen za interventni uvoz tega plina Petrol. Kaj se dogaja na relaciji INA - Petrol, pa nam ni znano. Stanje je zelo resno in zahtevamo, da 26. novembra 1982 Izvršni svet s teleksom seznani prizadete občane, kaj je ukrenil, da se tako stanje v teh občinah sanira. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Ker delegat iz občine Koper trenutno ni navzoč, bom prebral še delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor občin iz občine Koper.

"V dogovoru z občinami Izola, Piran in Obalno skupnostjo želimo opozoriti na pereče vprašanje, to je preskrbo tržišča z naftnimi derivati in trdimi gorivi. Razpoložljive količine kurilnega olja na obalnem območju ne pokrivajo niti potreb prednostnih porabnikov, tako da je ostala popolnoma nepreskrbljena široka potrošnja. Trenutno ni na nobeni črpalki olja za prodajo za gospodinjstvo. Od 1. oktobra je bilo kurilno olje po dogovorjeni količini looo litrov dostavljeno na dom 3oo kupcem od 24oo evidentiranih. Prav tako je kritična oskrba s tekočim naftnih plinom, ki je bil v oktobru dobavljen le industriji, popolnoma pa je bila ustavljena oskrba široke potrošnje. Oskrba široke potrošnje se je začela šele v novembru, tako da je bilo za 12.7oo popisanih gospodinjstev v občini Koper izdanih 8.ooo jeklenk (kar pa je seveda neprimerno bolje kot pa v teh občinah, o katerih je govoril tovariš Vuga).

Zaradi izpada oskrbe s plinom in kurilnim oljem je močno povečano povpraševanje po trdih gorivih. Medtem ko je bila potrošnja v občini Koper v lanskem letu nekaj nad 3.ooo ton premoga in okoli 2.ooo metrov drv, se je letos to povpraševanje povečalo na 5.5oo ton premoga, v občinah na obali pa na lo.ooo do 12.5oo ton in 5.ooo metrov drv. Doslej je bilo dobavljenih in prodanih 2.4oo ton premoga in 3.5oo metrov drv. Glede na specifičnosti obalnega območja bi bilo mogoče izpad klasičnih energetskih virov delno nadomestiti z uporabo sončne energije in z alternativnimi viri, očitno pa še ne v tej zimi.

Sprašujemo, kaj misli storiti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da bi spodbudili množično uvajanje alternativnih virov energije, ki so trenutno zaradi dragih investicij in neizenačenih investicijskih pogojev davčne in kreditne

politike nezanimivi za investitorje?"

To vprašanje sem prebral zato, ker sodi na nek način v kontekst ostalih dveh vprašanj. Iz vsebine vprašanj je razvidna velika stiska in zadrega na področju energetike, zlasti pa kuriv, glede na to, da je zima pred vrati. Očitno je tudi, da naj bi imela vprašanja, namenjena Izvršnemu svetu, tudi značaj konkretnih pobud za urejanje zadev na tem področju. Na vsak način pa bi bilo treba do naslednje seje oziroma do nadaljevanja te seje zbora pripraviti celovito informacijo o tej problematiki.

L u c i j a n V u g a (govori iz klopi): Ni nujno, da se na vprašanje takoj odgovori, vztrajam pa na tem, da se tekom jutrišnjega dne sporoči prizadetim občinam, kakšni so konkretni ukrepi za naprej.

Predsednik M i t j a H o r v a t : V zvezi s tem bomo tudi mi intervenirali in upajmo, da boste jutri, če ne pa v ponedeljek, dobili ustrezen odgovor. Še danes bomo posredovali vprašanja Izvršnemu svetu, tako da bi skušal do jutri odgovoriti, kje so vzroki za tako neenakomerno oskrbo po posameznih območjih in predvsem kaj na tem področju narediti, da bi se te težave odpravile in potrebne količine plina bolj enakomerno porazdelile.

Sedaj pa prosim, da počakate na poročilo skupine delegatov.

Medtem bi se vrnili na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a in bi vas seznanil s spremembami in dopolnitvami predloga stališč Družbenopolitičnega zbora. Prosim, če vzamete v roke predlog stališč, ki ste ga dobili danes na klop.

Prva točka stališč se v celoti spremeni tako, da se glasi:

"1. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da zaostreni pogoji gospodarjenja terjajo, da bo ekonomska politika za naslednje leto temeljila bistveno bolj kot doslej na znatno večjem opiranju na lastne sile. To terja krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, zmanjševanje administrativnega urejanja tokov družbene reprodukcije, odločnejše uveljavljanje ekonomskih zakonitosti in ekonomskih spodbud za povečevanje izvoza na konvertibilna tržišča ter doslednejše uresničevanje politike družbene in ekonomske stabilizacije. To je pogoj za uveljavitev odgovornosti delavcev za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in za reguliranje tokov družbene reprodukcije".

Druga točka stališč Družbenopolitičnega zbora ostane nespremenjena.

V tretji točki se v prvi alinei na drugi strani v drugi in tretji vrsti besede "samoupravnega dohodkovnega povezovanja" nadomestijo z besedami "s samoupravnim dohodkovnim povezovanjem". Sprememba je bolj redakcijskega značaja.

V isti alinei se v četrtem stavku za besedo "podlagi" doda beseda "skupaj", tako da se dopolnjeno besedilo glasi: "na podlagi skupaj ustvarjenega deviznega priliva".

V tretji točki se druga alinea spremeni tako, da se glasi: "- opredeljeno, da se investicije v osnovna sredstva gospodarstva v omejenih možnostih selektivno usmerijo v zagotavljanje prioritetnih naložb, zlasti tistih, ki bodo z modernizacijo obstoječih kapacitet odpravile ozka grla in v kratkem času prispevale k povečanemu in hitrejšemu konvertibilnemu deviznemu prilivu, ob bistveno večjemu poudarku na samoupravnem združevanju dela in sredstev;".

Tretja alinea tretje točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljeno zmanjšanje vseh oblik porabe na selektivnih osnovah, določneje opredeljena politika v posameznih družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih, opredeljeni kriteriji prednostnih nalog v okviru sprejetih programov. Takoj je treba uskladiti in preveriti normative in standarde ter obseg pravic in sistema solidarnosti;".

Četrta alinea tretje točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljeno, da bo doslednejše uveljavljanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela pogoj in osnova za vodenje učinkovite politike socialne varnosti;".

Peta alinea tretje točke se spremeni tako, da se glasi: "- opredeljen odnos do specifičnih problemov na manj razvitih območjih in obmejnih območjih zlasti glede zaposlovanja;".

V šesti alinei tretje točke se beseda "nemotene" črta ter nadomesti z besedo "organizirane". V isti alineji se v četrti vrsti za besedo "proizvodnja" črta vejica in besede "zlasti pa proizvodnjo". Na koncu stavka pete vrste se črta pika in se stavek nadaljuje z naslednjim besedilom: "in za osnovne življenjske proizvode".

Četrta točka stališč Družbenopolitičnega zbora pa ostane nespremenjena.

Kot vidim, je skupina delegatov opravila svoje delo. O delu skupine bo poročal Bruno Korelič, delegat iz občine Koper.

B r u n o K o r e l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je proučila pripombe iz današnje razprave na seji zbora in predlaga naslednje spremembe in dopolnitve predloga ugotovitev in sklepov k osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1983:

"- V 1. alinei, 3 vrsti se za besedo "dela" doda naslednje besedilo: "in manjših družbenih obveznosti izvoznikov in večjim razpolaganjem z ustvarjenim deviznim prilivom".

- V 3. alinei, v 5 vrsti se za besedo "proizvodi" doda naslednje besedilo: Črta se podpičje in se besedilo glasi: "to lahko dosežemo med drugim s pravočasnim zagotavljanjem surovin in repromateriala ter rezervnimi deli, z zagotavljanjem obratnih sredstev za dogovorjeno proizvodnjo hrane in z uvajanjem dodatnih spodbud za povečanje proizvodnje hrane ter odpravljanjem disparitet v cenah".

- V 5. alinei, v 5 vrsti se za besedo "možnosti" doda naslednje besedilo: "prilagoditi prispevne stopnje za vse družbene dejavnosti dejansko doseženemu dohodku v temeljnih organizacijah združenega dela in sproti izvajati usklajevanje glede na dosežena gospodarska gibanja. Zato je nujno opredeliti kriterije prednostnih nalog v okviru sprejetih programov posameznih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti".

- Na koncu 5. alinee se postavi pika in doda naslednje besedilo: "Preveriti optimalnost organiziranja interventnih skupnosti, zlasti njihovih strokovnih služb".

- V 6. alinei se na koncu črta podpičje in doda pika ter se besedilo glasi: "Treba je ustvariti pogoje, da se bo sleherni delavec zavedal odgovornosti za svojo socialno varnost in varnost svoje družine".

- Na 3. strani se doda 3. točka, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj predloži vse spremljajoče akte, navedene v IV. poglavju resolucije. Hkrati naj predloži bilanco predvidenih obremenitev temeljnih organizacij združenega dela na ravni republike". Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Slišali ste predlog medzborovske skupine delegatov, ki ga je posredoval v imenu skupine tovariš Korelič. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.)

V Poročevalcu bo objavljeno celotno besedilo predloga ugotovitev in sklepov z vsemi temi spremembami. Predlagatelj naj skuša upoštevati tudi vse ostale pripombe, ki so bile izrečene v razpravi na sejah zborov, ki naj bodo prav tako podlaga za nadaljnje delo Izvršnega sveta pri izdelavi dokončnega besedila predloženega gradiva.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog ugotovitev in sklepov, ki ste ga prejeli danes na klop z vsemi dopolnitvami, ki jih je v imenu skupine delegatov predlagal tovariš Korelič. Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (5o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog ugotovitev in sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

Hkrati ugotavljam, da je predlog ugotovitev in sklepov sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Vračamo se na p r e d l o g e i n v p r a š a n j a delegatov in prosim, da ostanete v dvorani, ker bo Izvršni svet takoj odgovoril na vprašanja v zvezi z energetsko problematiko, to je glede oskrbe s plinom in drugimi gorivi. Tovariš Vuga je sicer zahteval, da naj bi dobili odgovor vsaj jutri, vendar pa je Izvršni svet pripravljen na to vprašanje takoj odgovoriti.

Besedo ima Janez Strniša, predsednik Republiškega komiteja za energetiko. Prosim!

J a n e z S t r n . Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanji sta bili v glavnem dve. Eno vprašanje se nanaša na oskrbo s tekočim naftnim plinom, drugo pa na kurilno olje. Mislim, da povzroča največ problemov neenakomerna preskrbljenost s tekočim naftnim plinom in to v zadnjih dneh, ko se je pričela tudi delitev tekočega naftnega plina za gospodinjstva. Oskrba s tekočim naftnim plinom je namreč že skorajda vse leto slabša od predvidevanj z energetsko bilanco, tako da je v devetih mesecih oskrba cele Slovenije znašala le nekaj čez 6o % od tistih, ki so bili z bilanco predvideni. Zato je bila v zadnjih 6o dneh pred prvim novembrom oskrbljenost predvsem gospodinjstev s tekočim naftnim plinom otežkočena oziroma sploh ni bila zagotovljena.

Z razpoložljivimi količinami smo komaj oskrbovali prednostno izvozno industrijo, tako da je prišlo do tako imenovanega mrtvega kurjenja tudi v keramični industriji, kar pomeni kurjenje samo do tiste meje, v okviru katere se lahko v napravah vzdržuje določena temperatura.

Na predzadnjem sestanku s predsedniki izvršnih svetov skupščin občin je bil sprejet sklep, da je treba to vprašanje takoj urediti. To obveznost smo tudi sprejeli, vendar pa je do sedaj nismo mogli v celoti izpolniti. Po tem sestanku smo namreč sklicali odgovorne delovne organizacije, ki so zadolžene in posredno tudi odgovorne za oskrbo gospodinjstev s kurilnim oljem in jim naložili kot osnovno nalogo, da se medsebojno dogovorijo o enakomerni oskrbi s tem derivatom po vsej Sloveniji. Ob tem je treba poudariti, da sta za oskrbo primorskih občin odgovorni dve delovni organizaciji, to sta INA-plin v Kozini in Istra-Benz v Kopru. Obe organizaciji smo pozvali, da se dogovorita skupaj z ostalimi plinarnami o enakomerni distribuciji razpoložljivih količin plina tudi na prizadetem območju. Vendar pa do tega dogovora ni prišlo, zato bosta morali nositi odgovornost obe delovni organizaciji.

Glede kratkoročnega reševanja tega vprašanja je skušal Izvršni svet intervenirati, tako da bo le zagotovljena neka količina plina. Mislim, da bo že jutri dostavljena ena cisterna od Petrola in ena cisterna od Istra-Benza, nekaj količin pa je obljubljenih tudi neposredno od INE oziroma od matične organizacije, ki INO-plin Kozina oskrbuje. To je namreč edina polnilnica, ki jo neposredno oskrbuje matično podjetje iz Zagreba.

Kar pa zadeva kurilno olje, bi rekel naslednje. Do sedaj ni bilo mogoče izpolniti tega, da bi oskrbeli vse porabnike s 15oo litri in Primorsko regijo s looo litri kurilnega olja. Trenutno je situacija takšna, da tudi sedaj ne moremo držati te obljube. Prizadevamo si in to bomo lahko izpolnili samo v primeru, če bomo te količine, ki jih imamo predvidene s strani dobavitelja, povečali z

dodatnim uvozom kurilnega olja. O tem pa bo razprava tekla med drugim tudi danes. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Strniša, hvala lepa. Vidim pa, da delegati, ki so to vprašanje zastavili, z odgovorom niso zadovoljni.

J a n e z S t r n i š a : Morda bi lahko še povedal, da bomo vložili vse napore v to, da bosta delovni organizaciji, ki sta zadolženi za enakomerno oskrbo s plinom, to obveznost čimprej izpolnili. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želita delegata, ki sta načela to vprašanje, še kaj dodati? (Da.) Besedo ima Lucijan Vuga, delegat iz občine Nova Gorica. Prosim!

L u c i j a n V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje je bilo zelo precizno zastavljeno, ker se nanaša predvsem na intervencijski uvoz plina. Plin je uvozil Petrol. Celotno območje občin, to so: Postojna, Ajdovščina, Nova Gorica, Tolmin, Idrija, Ilirska Bistrica in Sežana, pa je skoraj v celoti izpadlo iz oskrbe s plinom. Ne moremo biti zadovoljni z odgovorom, da je prepuščena preskrba za približno 2oo tisoč ljudi na tem območju - da pri tem sploh ne omenjam, kaj to pomeni za otroke in dojenčke - zgolj nekemu dogovarjanju, ki se niti še ni začelo. Intervencija je bila namreč opravljena izrecno zaradi tega, ker je to verjetno bilo nujno potrebno, zato ne moramo več čakati s preskrbo oziroma na dogovor med prej omenjenima delovnima organizacijama. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Vuga, hvala lepa! Bi tovariš Strniša k temu še kaj dodal? (Da.) Prosim!

J a n e z S t r n i š a : Pri vprašanju nisem bil pozoren na izraz - interventni. Moram pa reči, da ni šlo za nikakršen interventni uvoz, ampak je šlo za normalen uvoz, ki se opravi takrat, kadar domača proizvodnja oziroma domači dobavitelji nimajo zadostnih količin, in v tem primeru je šlo izrazito in izključno samo za to. Ponovno bi poudaril, da sta za oskrbo tega območja odgovorni obe prej navedeni delovni organizaciji.

Naša odgovornost pa je, in to bomo tudi skušali doseči, da bo zagotovljena enakomerna oskrba z razpoložljivimi količinami. Moram reči, da tudi še ne vemo, kakšne količine bomo dobili od naših domačih dobaviteljev v mesecu decembru. To ne velja le za tekoči naftni plin, temveč je podobna situacija tudi z drugimi naftnimi derivati. Naša dolžnost pa je, da ravnamo z razpoložljivimi količinami, ki jih bomo imeli, tako, da bo oskrba vse Slovenije enakomerna. Na vprašanje vam bomo jutri odgovorili tudi v pismeni obliki. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. S tem je dnevni red za današnjo sejo izčrpan. Sejo zbora bomo, tako kot smo se že dogovorili, nadaljevali 8. decembra 1982 ob 9. uri. Hvala lepa.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 15.45 in se je nadaljevala 13. decembra 1982 ob 9. uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da nadaljujemo 9. sejo našega zbora, ki smo jo pričeli 25. novembra 1982.

Za nadaljevanje te seje smo se dogovorili na predsedstvu Skupščine zaradi obravnave nekaterih pomembnih aktov iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Preden nadaljujemo sejo, predlagam, da se sestane Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki je bila izvoljena na seji zbora dne 25. novembra in jo sestavljajo Ladislav Samec, delegat iz občine Ljubljana-Center

kot predsednik, Srečko Ljubič, delegat iz občine Ljubljana Moste-Polje in Franc Kosi, delegat iz občine Ljubljana-Šiška kot člana. So vsi imenovani navzoči? (Da.) Komisija naj po pregledu pooblastil delegatov za današnjo sejo zbora pripravi poročilo.

Predlagam, da se medtem prijavite za razpravo in oddaste delegatska vprašanja, da bi Izvršni svet, če bo mogoče, na koncu današnje seje na vprašanja že odgovoril.

Komisija je končala z delom. Prosim predsednika komisije,da da poročilo.

L a d i s l a v S a m e c : Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprapanja Zbora občin je na podlagi 117.člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz pooblastil delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati večine občin v SR Sloveniji in delegati mesta Ljubljana, mesta Maribor in Obalne skupnosti Koper, razen delegatov iz občine Brežice, Črnomelj, Lendava, Maribor-Tabor, Metlika in Piran.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati oddali, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 9. sejo zbora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Samec. Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar poslušali. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za nadaljevanje 9. seje Zbora občin. Ugotavljam,da je na sejo prišel še delegat Skupščine občine Maribor Tabor.

Zbor je sklepčen in lahko veljavno razpravlja in sklepa.

Dnevni red današnje seje smo določili na začetku seje dne 25. novembra 1982, vendar pa smo ga kasneje razširili, in sicer z osnutkom zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Zato predlagam, da zbor v skladu s poslovnikom glasuje o tem, ali omenjene akte uvrstimo na dnevni red s tem, da bi obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino v smislu 84. in 86. člena poslovnika Skupščine kot zainteresiran zbor. Ta zakon je sicer v izključni pristojnosti Zbora združenega dela, vendar menim, da obstajajo argumenti za to, da ga obravnavamo kot zainteresiran zbor in se na ta način vključimo v razpravo in s svojimi stališči vplivamo na sklep Zbora združenega dela.

Kdor je za to, da se dnevni red razširi z omenjenima aktoma, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet. Tako bomo danes obravnavali preostale točke dnevnega reda, to je od 21. točke dalje s pravkar sprejeto razširitvijo ter nadaljevali z razpravo o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983, ki smo jo začeli na seji dne 25.11.

Tako nam za današnje nadaljevanje seje ostane še razprava in oblikovanje stališč do osnutka odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983,

osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982,

osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983,

osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije za v letu 1983,

osnutek zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin,

osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino,

osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985,

volitve in imenovanja ter

predlogi in vprašanja delegatov.

Obveščam vas, da so kot poročevalci delovnih teles zbora in Skupščine na seji navzoči: Božo Kuharič, predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Jure Mlinar, član Odbora za finance, dr. Miha Ribarič predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Ivan Cvar, član Komisije za mednarodne odnose.

Na seji zbora so navzoči tudi člani skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije in nekateri člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Prehajamo na nadaljevanje 5. točke dnevnega reda, z dne 25. novembra, to je na razpravo o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pri tej točki je Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje, predstavniki delegacije v Zboru republik in pokrajin pa so tovariš Miran Mejak, Boris Šnuderl in Franjo Križmančič, člani delegacije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Želijo morda besedo člani delegacije? (Ne.)

Kot dodatno gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli spremembe in dopolnitve osnutka zvezne resolucije in prečiščeno besedilo osnutka zvezne resolucije in sprejeta stališča Družbenopolitičnega zbora, ki je obravnaval resolucijo v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine že na seji 25.11.1982. Prav tako ste prejeli mnenja in pripombe Izvršnega sveta k prečiščenemu besedilu osnutka resolucije. Danes pa ste prejeli na klop tudi mnenje Zveznega zbora Skupščine SFRJ, ki je o osnutku resolucije prav tako že razpravljal.

Obveščam vas tudi, da nas je Zvezna skupščina obvestila, da je potrebno v 25. točki prečiščenega besedila resolucije v drugem odstavku besedo "šest" nadomestiti z besedo "deset". Prosim, da to v prečiščenem besedilu popravite.

Gradivo so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija ter medzborovska skupina delegatov. Imamo njihova pismena poročila. Želijo morda poročevalci teh delovnih teles besedo? (Ne.)

V poročilu planske skupine je predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Danes ste na klop prejeli tudi nekaj sprememb in dopolnitev tega sklepa, ki jih predlaga medzborovska skupina, zato so na seji zbora navzoči člani te skupine. To skupino bi še razširili s petimi delegati, da bi lahko le-ti spremljali razpravo in potem tudi sodelovali v delu te skupine pri dokončnem oblikovanju stališč, ki bi jih sprejela naša Skupščina oziroma njeni zbori.

V skupino predlagam tovariša Boža Kuhariča, predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Francija Brenčiča, delegata iz občine Ljubljana Vič-Rudnik, Marjana Poropata iz občine Postojna, Stanka Šaca iz občine Maribor-Pesnica in Jureta Mlinarja, člana Odbora za finance.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne.) Ima kdo kakšen dodaten predlog? (Ne.) Če ne, predlagam, da o tem glasujemo.

Kdor je za predlog naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Skupina bo, kot sem dejal, spremljala razpravo pri vseh točkah dnevnega reda, za katere so pripravljeni predlogi vsebinskih sklepov in jih bo zbor sprejemal po razpravi.

Pričenjam razpravo o osnutku resolucije. Besedo ima Ivan Bučar, delegat iz občine Slovenska Bistrica.

I v a n B u č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin Skupščine SR Slovenije in skupina delegatov, ki delegira delegata v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva iz občine Slovenska Bistrica, sta obravnavala osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 na seji dne 8.12.1982. Na osnovi razprav v organih družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta, v razgovoru s predstavniki ozd in na osnovi razprave na sami seji skupin delegatov smo h gradivu oblikovali naslednja stališča.

1. Delegati sprejemamo osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983. Imamo pa pripombe, za katere predlagamo, da se proučijo in kolikor so sprejemljive, tudi upoštevajo.

2. Delegati menimo,da bi se v zvezni resoluciji za leto 1983 morali opredeliti za realno rast kmetijske proizvodnje 4 %. Res je bila letos izjemna letina, ki je omogočila, da se je kmetijska proizvodnja letos povečala za okoli 5 %, vendar menimo, da je v kmetijstvu, zlasti v zasebnem sektorju še toliko rezerv, da bi ob predpostavki normalnih klimatskih razmer moralo biti 4 % povečanje dosegljivo.

Delegati podpiramo, da se sprejme enotna strategija razvoja kmetijstva, ki bi omogočila, da bodo socialistične republike in socialistične avtonomne pokrajine koristile svoje komparativne prednosti v proizvodnji posameznih kmetijskih kultur. S tem bodo zagotovljeni pogoji za družbeno najbolj racionalno pridelavo hrane, kar nas dolgoročno lahko pripelje do pozicije pomembnega izvoznika kmetijskih pridelkov in proizvodov agroživilske industrije. Pogoj za to pa je tudi uveljavitev enotnosti jugoslovanskega trga kmetijskih in agroživilskih proizvodov ter postavljanje realnih razmerij med njihovimi cenami.

3. Delegati razumemo in sprejemamo nujnost realne rasti konvertibilnega izvoza 19 %, vendar hkrati opozarjamo, da bo to izredno težka naloga. V veliki večini primerov bodo morali v izvoz proizvodi tiste industrije, ki je delovala v pogojih konjunkturnega domačega trga, saj vemo, da proces prestrukturiranja proizvodnje še ni doživel želenega obsega.

Izvoz smo prisiljeni bistveno povečati v pogojih recesije na tujih trgih, ko se obseg mednarodne blagovne menjave znižuje. Menimo, da bi povečanje izvoza še v večji meri moralo poseči v vse oblike porabe, kot je v resoluciji izpostavljeno, saj bo treba izvoznike ustrezno stimulirati.

4. Malo gospodarstvo v marsikateri slovenski občini ustvarja pomemben delež družbenega proizvoda in odpira številna delovna mesta. Menimo, da bi bilo potrebno dati poudarek zlasti razvoju storitvenih dejavnosti. S tem bi reševali deficit na tem področju, zmanjševali prostor za razvpito šušmarstvo, nadure, pogodbeno delo in podobno.

5. Akcija za spremembo delovnega časa ni dosegla zastavljenih ciljev. Menimo, da bi bilo v zvezni resoluciji za leto 1983 treba reči kakšno besedo o nameravanih spremembah na tem področju. Sicer pa menimo, da akcije v SR Sloveniji nismo ustrezno vodili. Argumentirali smo jo s prihranki pri energiji, ki pa jih po našem mnenju sploh ni ali pa ne bodo bistveni. Nismo pa povedali, da so osnovni motivi drugačni, da težimo za zmanjševanjem pogodbenega, nadurnega in podobnega dela. Vendar s tem ne odpravljamo vzrokov temveč posledice. Vzroki so globlje narave, zato teh pojavov s samo spremembo delovnega časa ne moremo odpraviti.

6. Zvezna resolucija za leto 1983 opredeljuje, naj bi bila svetovna cena kriterij za oblikovanje in kontrolo domačih cen. Dvomimo, če je abstraktna ekonomska kategorija, ki je ostala le kot statistično povprečje cen na zunanjih trgih, osnova za operativno politiko cen. Je pa brez dvoma lahko cilj dolgoročne gospodarske politike. Cena je instrument razporejanja dohodka. Če hočemo povečati izvoz v skladu z načrti, bomo morali prerazporejati dohodek v korist izvoznikov, da bomo kompenzirali razlike do nižjih svetovnih cen.

7. Zvezna resolucija za leto 1983 predvideva z ukrepi, ki bodo še sprejeti, nadaljnje limitiranje sredstev za potne stroške, dnevnice in tako dalje. Menimo, da bi politika omejevanja ne smela biti linearna, ker prizadene bolj tiste, ki so že doslej varčevali, kot one, ki jim je omejevanje namenjeno.

8. Resolucija ne omenja klirinškega izvoza. Med vrsticami je razbrati, da ni zaželen. Vendar menimo, da ne bi bilo primerno zmanjševati ali ukinjati klirinškega izvoza tistih ozd, ki so se na tem trgu uveljavili z dolgo prisotnostjo.

9. Delegati menimo, da je predvideno povečanje deviznega priliva iz turizma predimenzionirano. Če hočemo korenito spremeniti in povečati rezultate v turizmu, nam ni potrebno investirati v objekte, temveč v ljudi, predvsem v smeri njihovega odnosa do dela; to pa ni stvar, ki bi jo bilo mogoče spremeniti v enem letu.

Premalo upoštevamo dejstva, da gospodarska recesija v svetu zmanjšuje število turistov in da je konkurenčni boj za število gostov vse hujši. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Franci Brenčič, delegat iz občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

F r a n c i B r e n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina je osnutek resolucije obravnavala skupaj s skupino delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije in sprejela nekatera stališča.

Skupini delegatov podpirata stališča Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije o politiki uresničevanja družbenega plana SFRJ v letu 1983. Predvsem pa podpiramo stališče, da se ne moremo strinjati z vzajemnostjo in solidarnostjo brez predhodno, v objektivnih merah seveda, uveljavljene odgovornosti

slehernega subjekta naše družbe za stabilizacijo in za razvoj proizvajalnih sil.

Zavedamo se, da so gospodarske razmere v Jugoslaviji in v svetu izredno zaostrene in da je politika gospodarske stabilizacije v teh razmerah nujna. Potrebna je odločna oprtost na lastne sile, z učinkovitejšo izrabo danih in omejenih možnosti. Zato si moramo prav vsi prizadevati z vsemi silami, da prispevamo svoj delež k reševanju in k izboljšanju obstoječega stanja, tako na strani boljše produktivnosti kot na strani omejevanja naših potreb.

Delegati menimo, da se je v danem trenutku neumestno spraševati, ali bo odstotek povečanja izvoza 15 ali 2o %, ampak je nujna mobilizacija vseh subjektivnih sil naše družbe v smislu poravnavanja obveznosti do tujine in zategnitve pasu doma.

V času povojne izgradnje Jugoslavije je mobilizacija obrodila sad, zato tudi v današnjem trenutku lahko uspešno zastavljena akcija da rezultate, seveda ne brez skrajnih naporov. Prepričani pa smo, da bi bila pripravljenost za večjo proizvodnjo, izvoz in gospodarsko stabilizacijo na vseh nivojih dosti večja, če bi z gotovostjo vedeli, da to z odgovornostjo izvajamo prav vsi subjekti v Jugoslaviji.

Ne smemo dopuščati, da bi posamezniki stali ob strani v prepričanju, da jim ni treba vložiti vseh naporov, češ saj bo družba priskočila na pomoč. Tako popuščanje rodi samo nezadovoljstvo tistih, ki so pripravljeni prispevati k izboljšanju stanja. Zato moramo z razvojnimi usmeritvami v resoluciji in skozi temeljite analize izvajanja planov in teh usmeritev zagotoviti spremembo vzrokov, ki so nas pripeljali v takšno gospodarsko situacijo, ne pa zgolj kratkoročno reševati posledice. To je vse preveč brezperspektivno.

Delegati se ne moremo strinjati s politiko reševanja gospodarskih razmer izključno na podlagi sprejemanja administrativnih ukrepov, saj so le-ti dostikrat preveč enostranski in ne rešujejo kompleksno problemov. Mimo ekonomskih zakonitosti so sprejemljivi le tisti ukrepi, ki dajejo trdnejšo osnovo pogojem gospodarjenja in ki spodbujajo nosilce gospodarskega razvoja.

Odločno nasprotujemo centralizaciji deviznih prilivov in razdeljevanju deviz porabnikom na ravni federacije. Tak način bi zelo destimulativno vplival na izvoznike, saj je velika večina vezana tudi na uvoz repromateriala. Ugotavljanje reprodukcijskih potreb na nivoju federacije in razdeljevanje deviz nazaj upravičencem terja preveč časa. To pomeni, da izvozniki ne bodo mogli z gotovostjo sklepati vseh izvoznih poslov, če ne bodo vedeli, ali bodo svojo obveznost do kupca sploh lahko in v roku izpolnili, če so za izpolnitev izvoza predhodno odvisni tudi od uvoza materiala. To bo nujno vplivalo na manjšo organizacijo izvoza, potrebnega za poravnavo obveznosti do kreditov iz tujine, saj je za realizacijo izvoza predpogoj tudi garancija in čas, ki ju zagotovimo inozemskemu kupcu. Ne glede na to pa nepoznavanje deleža deviznega priliva, ki bi ga za svoje potrebe izvoznik lahko uporabil, negativno vpliva tudi na samo planiranje izvoza.

Delegati se ne strinjamo tudi z reševanjem razvoja dejavnosti skupnega pomena na osnovi predpisanega oziroma obveznega združevanja sredstev, saj imamo drugačen, dosti bolj demokratičen način zagotavljanja sredstev za razvoj, to je samoupravno dohodkovno povezovanje in združevanje.

Prav tako je v zvezni resoluciji še vedno linearna politika indeksiranja, kar ni sprejemljivo. Potreben je selektivni pristop, tako na področju razvoja izvoznih prizadevanj kot na področju porabe.

Na strani porabe se zavzemamo za omejevanje vseh vrst porabe, pri tem pa za selektivno politiko omejevanja investicijske porabe in tudi skupne porabe. V enaki meri kot ostalo zmanjševanje ne sme zajeti raziskovalne dejavnosti in izobraževanja, če sta to dve naši prioritetni panogi, ki ju hočemo hitreje razvijati kot temelj našega bodočega razvoja na podlagi lastnega znanja. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Preden bi nadaljevali z razpravo, obveščam zbor da so prišli na sejo zbora tudi delegati iz občine Črnomelj, Piran in Brežice.

Besedo ima Marjan Poropat, delegat iz občine Postojna.

M a r j a n P o r o p a t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Postojna so na zadnji seji obravnavali poslovanje v letošnjem letu ter hkrati sprejemali tudi usmeritve za delo v letu 1983, z osnutkom resolucije.

V razpravi so ugotovili, da je gospodarstvo občine v letošnjih prvih devetih mesecih izvozilo za 839 milijonov in pol dinarjev blaga in storitev, kar je za 66 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Predvsem se je povečal izvoz na konvertibilni trg, medtem ko se je izvoz na klirinško območje zmanjšal. Ob tako povečanem izvozu se je uvoz povečal le za 5,3 %, predvsem na račun večjega uvoza reprodukcijskega materiala. Povečala se je tudi stopnja pokrivanja uvoza z izvozom, in sicer od 114,9 % v obdobju od 1. januarja do septembra lani na 142,6 %.

Delegati so v razpravi poudarili, da se delavci zavedajo nujnosti izvoza v sedanjih težkih gospodarskih razmerah in podpirajo napore celotne družbe za ustalitev gospodarstva, vendar pa se prav zaradi usmerjanja v izvoz srečujejo z nemajhnimi težavami. Vse dosedanje deklaracije in ukrepi, ki naj bi pomagali izvoznikom, ne dajejo pravih rezultatov. Tako združeno delo z devizami praktično ne razpolaga več. Izvoz ima samo deklarativno ne pa dejansko ekonomsko prioriteto, dodatnih stimulacij skoraj ni. Sprejete pa so bile še dodatne omejitve, tako na primer 6o dnevni rok vnosa deviz, kreditiranje za izvoz je izgubilo svoj smisel in devalvacija ni prinesla realnega tečaja denarja. Vse to se odraža v poslovnih rezultatih v temeljnih organizacijah, ki izvažajo, predvsem v lesni industriji, ki je nosilec izvoza v naši občini. Te organizacije imajo nižji prihodel ali celo izgubo, medtem ko imajo temeljne organizacije, ki proizvajajo za domači trg, boljše poslovne rezultate. Delavci v izvoznih organizacijah se zato upravičeno sprašujejo, do kdaj bo tako.

Zvezna resolucija in spremljajoči dokumenti za leto 1983 so sicer usmerjeni na povečanje in spodbujanje konvertibilnega izvoza, vendar kažejo na še večjo centralizacijo deviz, kar je zaviralni ukrep za izvoz. Iz resolucije tudi izhaja, da je potrebno sprejeti še vrsto aktov, ki bodo konkretizirali pogoje gospodarjenja v naslednjem letu. Vrsta administrativnih ukrepov pa dejansko oži samoupravno odločanje delavcev v združenem delu, hkrati pa tudi onemogoča sprejem planskih dokumentov v organizacijah združenega dela za naslednje leto, ki bi morali biti sprejeti v tem mesecu.

Delavci v izvoznih organizacijah pričakujejo, da bodo vsi ti ukrepi dejansko izboljšali pogoje gospodarjenja izvoznikov in ne bodo ostali le pisana beseda.

Zvezna resolucija za prihodnje leto prav tako predvideva, da organizacije, ki poslujejo z izgubo, lahko izplačujejo le zajamčeni osebni dohodek. Predlagamo, da se iz tega določila izvzamejo organizacije združenega dela s področja kmetijstva, pri katerih se pojavlja izguba zaradi disparitete med proizvodnimi stroški in prodajnimi cenami. Delavci v teh organizacijah so že sedaj v kategoriji delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki. Ta ukrep pa bi jih še dodatno prizadel, kar je ob poudarjanju prioritete kmetijstva in proizvodnje hrane najmanj stimulativno.

Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela podpirata pripombe iz razprave v občinski skupščini. Hkrati smo obravnavali tudi stališča in pripombe Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije ter Izvršnega sveta in jih v celoti podpiramo. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Uroš Gulič, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad.

U r o š G u l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin Skupščine SR Slovenije, je na lo. seji 9.12.1982 sprejela stališča in predloge k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985

in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

1. Naša delegacija podpira osnovno usmeritev osnutka resolucije politike uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 in vse tiste ukrepe, ki prispevajo h krepitvi enotnega jugoslovanskega trga, ki bodo dohodkovno spodbudili in silili organizacije združenega dela k večji in učinkovitejši proizvodnji in ki vodijo k doslednemu uresničevanju politike za zmanjševanje vseh oblik porabe.

V zvezi z omejitvami in administrativnimi ukrepi podpiramo samo tiste, ki so spričo sedanjih gospodarskih problemov resnično nujni in predvsem tiste, ki bodo vplivali na razvoj samoupravljanja, krepili vpliv samoupravno združenega dela in ustvarjali pogoje za uresničitev ciljev gospodarske stabilizacije.

Delegati poudarjamo, da se moramo postopoma znebiti velike odvisnosti od tujega znanja in tehnologije ter v večji meri izkoristiti naš znanstveni, tehnični in ekonomski, skratka ustvarjalni kadrovski potencial, ki ga imamo v naši domovini zato, da se opremo predvsem na lastne sile. V tem smislu podpiramo vse ukrepe in bodoče predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

2. Glede na to, da resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 ni v skladu z zvezno resolucijo, je potrebno dokument uskladiti z enotnim konceptom ekonomske politike za prihodnje leto.

3. Skupina delegatov je imela k resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije še naslednje pripombe oziroma predloge.

Situacija, v kakršni se nahajamo, vsekakor terja bistveno povečanje konvertibilnega izvoza in nadaljevanje selektivne politike pri konvertibilnem uvozu. Zmanjšanje vseh vrst domače porabe bo prav gotovo pripomoglo k povečanju blagovnih fondov za izvoz, vendar pa v spremljajočih dokumentih k resoluciji manjka naloga, po kateri bi morali takoj opraviti temeljito analizo strukture blagovne menjave s klirinškimi državami, in sicer še pred sklepanjem blagovnih list za leto 1983. Usmeritev bi morala biti zmanjšanje ali celo začasno črtanje nekaterih uvoznih postavk blaga široke potrošnje, na primer osebnih avtomobilov in drugih vozil ter tudi nekaterih vrst opreme, na primer gradbene mehanizacije, ki jo glede na energetske zadrege in zmanjšanje gradbene dejavnosti trenutno ne potrebujemo ter v nadomestitvi tega zmanjšanega uvoza z nujnimi reprodukcijskimi materiali, ki jih doma nimamo dovolj in jih pretežno uvažamo s konvertibilnega področja.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima Stanko Šac, delegat občine Maribor Pesnica.

S t a n k o Š a c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Maribor Pesnica ja na svoji seji dne 9.12.1982 obravnavala prečiščeno besedilo resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983. Po predhodnem dogovoru s skupinami delegatov ostalih mariborskih občin pa je skupina svojo pozornost usmerila zlasti na tisti del resolucije, ki opredeljuje globalni pristop in vrsto konkretnih namenov za eno od pomembnih kategorij porabe celotnega družbenega proizvoda, to je za investicije.

V naši podrobnejši proučitvi resolucijskih usmeritev za to ožje področje smo tudi ob najbolj skrbnem preudarku vseh postavljenih ciljev ekonomske stabilizacije za leto 1983 vendarle morali ugovarjati zahtevani linearni omejitvi skupnega obsega investicij v osnovna sredstva. Ta omejitev, kot je znano, pomeni po predlogu Zveznega izvršnega sveta zmanjšanje naložb v družbenem sektorju v primerjavi z letom 1982 za 25 %.

Povsem drugače smo ocenili večino tistih resolucijskih opredelitev, s katerimi se v nadaljevanju tega poglavja predlaga uvedbo in izvajanje konkretnih ukrepov za zagotavljanje realnejšega obsega investicij,skladnega z razpoložljivimi sredstvi za razširjeno reprodukcijo. Tako na primer v celoti podpiramo zahtevo, naj se pretežni del razpoložljivih sredstev usmeri za čimprejšnje dokončanje objektov z izrazito izvozno usmerjeno proizvodnjo, razume se, ob zagotavljanju nadpovprečnega neto deviznega priliva, nadalje objektov za proizvodnjo energije in za naložbe v povečanje kmetijske proizvodnje. Odobravamo uvedbo ostrejših ukrepov, ki naj takoj pripomorejo k prenehanju razmetavanja denarja, bolje rečeno kreditov, ki jih bo naše gospodarstvo še dolgo odplačevalo in to za objekte, za katere se predvidevajo,da ne bodo poslovali rentabilno.

Da bi se v sleherni sredini glede investicijske porabe obnašali kar se da racionalno in v ta namen trošili le toliko, kolikor ustvarijo, da torej nikjer ne bo mogoče investirati brez pravega pokritja, podpiramo pa tudi vse tiste ukrepe, ki bodo za dosego teh smotrov naloženi poslovnim bankam.

Zakaj smo torej v podrobnostih za resolucijsko usmeritev, z njeno okvirno, globalno kvantifikacijo pa ne soglašamo? To je skorajda nekoliko nenavadno.

V dosedanji praksi se je namreč nemalokrat dogajalo obratno, da je bilo razmeroma lahko doseči soglasje za splošne globalne opredelitve, pri konkretnih rešitvah za izvajanje takšne politike pa se je pričelo zatikati. V tem konkretnem primeru smo namreč prepričani, da predvsem nekatere neposredne rešitve, ki jih predlagatelj uvršča v besedilo resolucije, utegnejo v zakonski obliki zagotoviti takšne razmere, da se bodo vsi subjekti tako v združenem delu kot izven njega v izvajanju investicijske politike bolj kot doslej obnašali stabilizacijsko. Predlagana generalne omejitev obsega investicijske porabe za 25 % pa sama po sebi povsod ne bo nujno tudi stabilizacijska, za posamezno družbenopolitično skupnost pa bi pomenila docela nesprejemljivo plansko opredelitev.

Če bi torej ta omejitveni dejavnik igral prevladujočo vlogo, bi utegnil nekaterim območjem z visoko rastjo investicijskih naložb v preteklem obdobju v prihodnjem letu in vse do konca leta 1985 dovoljevati celo preveč, medtem ko bi drugod ne dopuščal niti najnujnejših vlaganj za ohranitev nujne tehnološke ravni. O nevzdržnosti takšne globalne, za vse enako obvezujoče linearne omejitve obsega investicijskih vlaganj, nas na svoj način prepričajo tudi podatki o stopnjah rasti investicijskih vlaganj v preteklem obdobju. Po podatkih, zbranih pri ekonomskem centru Maribor, je Socialistična republika Slovenija v obdobju od leta 1976 do 1981 investicijske naložbe zmanjševala v tolikšnem obsegu, da beležimo v teh petih letih, realno vzeto vsako leto, absolutno manjša vlaganja kakor v letu 1976, in sicer letno za 2,8 %.

Na drugi strani ugotavljamo,da znaša povprečna štiriletna stopnja realne rasti (torej ne zaostajanje) investicijskih vlaganj za vso državo 7,3 %. Tukaj sicer s podatki za leto 1981 še ne razpolagamo, zato govorimo le o štiriletnem povprečju, vendar, sodeč po gibanjih v preostalem primerjalnem obdobju, predvidevamo, da tudi 1981 leto tega izrazitega zaostajanja naše republike v investiranju ne bi bistveno spremenilo. Po vsem tem je več kot očitno, da bi splošno 25 % zmanjšanje obsega investicij dodatno k tistemu, kar smo v naši republiki izvajali že sami, utegnilo privesti do resnih zastojev ne le v posodabljanju proizvodnih zmogljivosti, temveč celo pri običajnem nadomeščanju tehnološko zastarele opreme. S tako naravnano investicijsko politiko bo velik del naših proizvodnih in storitvenih zmogljivosti, razen kakšnih najbolj prioritetnih, toliko zaostal v razvoju, da bo to težko nadoknaditi. Sprašujemo se, kolikšne bodo potem naše realne možnosti za učinkovitejše vključevanje v mednarodno delitev dela, za povečanje izvoza in za čimprejšnjo normalizacijo sedanjega težavnega gospodarskega položaja, če se bomo morali opirati na tako osiromašeno materialno bazo slovenskega gospodarstva?

Razen tega je samo po sebi umevno, da vprašanje omejitve obsega investicijskih naložb v sedanjih razmerah povezujemo še z več ali manj očitnimi tendencami o vnovični koncentraciji sredstev na nivoju federacije. Zaradi vsega tega tudi od delegatov z mariborskega področja ni mogoče pričakovati podpore za takšno obliko zagotavljanja skladnejše razporeditve in porabe enega dela novo ustvarjene vrednosti namenjene investicijam, ki gospodarstvu v naši republiki že vnaprej ponuja slabši položaj kot drugim. V tem smislu odločno podpiramo stališča

Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbora za finance, kakor tudi skupine delegatov za spremljanje in uresničevanje srednjeročnega plana SR Slovenije, ki so v svojih poročilih pravilno ocenili, da je pri prilagajanju obsega investicij sedanjim zoženim možnostim nujno upoštevati njihovo zmanjševanje v preteklih letih, njihov delež v družbenem proizvodu in seveda stopnjo izrabljenosti osnovnih sredstev.

Želel bi, da Zbor občin Skupščine SR Slovenije ob dajanju soglasja k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 te njihove pripombe v celoti podpre. Le-to pa je bil tudi namen našega prispevka k tej razpravi. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Šac. S tem je seznam prijavljenih za razpravo izčrpan. Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Anton Krašovec, delegat občine Vrhnika.

A n t o n K r a š o v e c : Spoštovani delegati, spoštovani tovariš predsednik! Na kratko še nekaj besed o stališčih skupine delegatov z dveh sej te skupine. Na zadnji seji, ko smo v prvem delu obravnavali to problematiko, se naš delegat ni javil k razpravi. Zadevo smo obravnavali predvsem s stališča položaja izvoznega gospodarstva zaradi dejstva, da je izvoz razvojna in stabilizacijska prioriteta v prihodnjem letu ter pri tem ugotovili:

Pogoji, v katerih bo poslovalo izvozno gospodarstvo v letu 1983, so le nakazani, niso pa znani. Predvsem izvozno gospodarstvo skrbi dejstvo,da ne ve, s kakšnimi deviznimi sredstvi bo razpolagalo za svoje gospodarske naloge v prihodnjem letu in to kljub temu, da imamo pred seboj še novi devizni zakon. Delež deviz ni znan, kar pa je lahko odločilnega pomena za proizvodnjo za izvoz in za tisto, s katero se ta povezuje.

Glede na stališča naše druge skupine, to je tiste, ki izhaja iz združenega dela, smo ugotavljali, da je lahko ob skromnih devizah, ki jih bomo imeli na razpolago, odločilnega pomena tudi dinamika odplačil predvsem v prvem polletju prihodnjega leta. O vsem tem pa izvozno gospodarstvo ne ve ničesar. Prav tako je v veliki meri nejasno, kakšna bo vsebina zdaj napovedanih 2oo ukrepov, ki naj bi jih sprejela Zvezna skupščina in Zvezni izvršni svet in v kolikšni meri bodo ti vplivali na položaj izvoznega gospodarstva.

Glede povezovanja v reprodukcijske celote v Jugoslaviji, kar je deloma razbrati iz resolucije in deloma iz nekaterih izjav pristojnih funkcionarjev, na primer podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Šukoviča v javnih glasilih, menimo, da lahko povezovanje uspeva le, če bodo pogoji ekonomske politike to spodbujali in potem prepustili interese samemu združenemu delu, ne pa, da se reprodukcijske celote ustvarjajo na osnovi neke administrativne prisile, ki ne bodo dale pričakovanega učinka.

Prav tako smo zaskrbljeni, da iz resolucije, kar poudarja tudi slovenski Izvršni svet, in to odločno podpiramo, izhaja slutnja o pretiranem administrativnem prelivanju dohodka iz sredstev družbene reprodukcije, kar pa v širšem smislu pomeni, da ne le izvozno gospodarstvo, ampak tudi gospodarstvo v celoti danes ne more ustvariti slike, s kakšnim dohodkom bo združeno delo razpolagalo v prihodnjem letu.

Tako kot so nekateri predgovorniki, predvsem pa delegat iz Postojne, povedali, je dohodkovni položaj izvoznikov na konvertibilno območje še vedno neustrezen. To smo ugotavljali sicer z drugega aspekta, prišli pa smo do istega spoznanja. V kateremkoli telesu republike ali federacije se pogovarjamo o izvoznih stimulacijah za konvertibilno območje, predvsem pa to velja za prevzemanje izvoznih bremen in dogovor med republikami in pokrajinami, ko gre za stimulacije ali tečaj dinarja, se vedno del združenega dela ali delegatov pa tudi republik in pokrajin postavlja, da smo tu že prišli dovolj daleč in da bolje od tega ne moremo stimulirati in da tečaja ni mogoče več spreminjati in podobno. Ko pa morda v drugih organih v federaciji razpravljamo o tem, koliko bo kdo prevzel bremen, pa se vedno upiramo tem bremenom, kar je popolno nasprotno s tistim dejstvom, da je izvoz na konvertibilno območje dovolj stimuliran.

Dejstvo je, da se je ob devalvaciji, ob znižanju nekaterih izvoznih stimulacij, ob zniževanju cen, ki velja za večino izvoznikov, kar je rezultat pritiska na naše kupce v tujini, z devalvacijo podraženega uvoza, ob podražitvah odplačil tujih kreditov dohodkovni položaj izvoznikov zelo malo spremenil in v tem smislu popolno soglašam z delegati iz občine Postojna.

Na osnovi tega zaključujemo, da sedaj, ko sklepamo pogodbe za prihodnje leto za izvoz, izvozno gospodarstvo ne ve, v kakšnih pogojih in kako jih bo realiziralo, kje bo imelo sredstva in kolikšna bodo sredstva za uvoz reprodukcijskih materialov za izvozno proizvodnjo. Niti ni povsem jasno, za kateri uvoz naj bi se združevale devize v Jugoslaviji, ker poleg seznama o materialu, ki bi se skupno uvažal in za katerega bi se združevale devize, v posameznih dejavnostih še vedno čutimo pritiske, da bi zbirali sredstva in pri združevanju deviz za uvoz teh repromaterialov znova uveljavljali še na enem področju tako imenovano solidarnost, ki je že tako pretirana pri plačilih kreditov.

Nimamo gospodarstva, ki bi bil v občini izrazito vezan na turistično poslovanje, vendar pa prvi rezultati zimske sezone, predvsem v hotelih na Jadranu in sklenjene pogodbe agencij za prihodnjo turistično sezono dajejo slutiti rezultate, ki postavljajo pod vprašaj predvidevani povečani devizni priliv od turizma v prihodnjem letu. Zato smo menili, da bi bilo prav, da bi v skladu s stališči naše Skupščine ob sprejemu izrednih interventnih ukrepov, kot so bencinski boni, polog za prehod čez mejo in tako dalje, zahtevali, da se jih oceni z vidika njihovega vpliva. Predlagamo, da se čimprej pripravi temeljita ocena teh ukrepov na sedanja in pričakovana gibanja v turističnem gospodarstvu, ki pa so bistvena postavka v plačilni bilanci Jugoslavije za prihodnje leto. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Alojz Horvat, delegat iz občine Maribor-Tezno.

A l o j z H o r v a t : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Ob obravnavi resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 smo delegati oblikovali naslednje zaključke.

1. V navedenem gradivu niso podane dolgoročne in tudi ne kratkoročne usmeritve na področju delovanja bančnega sistema in izvajanja v delovnih organizacijah. Delegati menimo, da je sedanji način poslovanja prek žiro računov na področju splošne in skupne porabe zelo kompliciran ter je po posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah tudi različen. Delegati upravičeno zahtevajo, da odgovorni ponovno proučijo sistem izvajanja predpisov ter jih poenostavijo in poenotijo. Ni razumljivo, da se v delovne organizacije vrača veliko število virmanskih nalogov zaradi napačnih žiro računov.

2. Ob primerjavi osebnih dohodkov med družbenimi dejavnostmi, bankami, zavarovalnicami, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, zbornicami, združenji, poslovnimi skupnostmi, organi družbenopolitičnih skupnosti in tako dalje ter osebnimi dohodki v delovnih organizacijah, predvsem v proizvodnih, ugotavljamo velike in občutne razlike tako v povprečjih kakor tudi v kazalcih po elementih zahtevane izobrazbe za opravljanje posameznih nalog.

Delegati menimo, da navedene razlike v korist prvih niso upravičene, saj ustvarjajo delavci v delovnih organizacijah potrebna sredstva, ki se ne smejo trošiti v večji meri za osebne dohodke temveč za namene, za katere smo se dogovorili. Delegati predlagamo, da gibanje osebnih dohodkov v navedenih službah ostane na nivoju leta 1982, saj bomo le tako vsaj delno odpravili že tako velike razlike.

3. V zvezni resoluciji za leto 1983 nismo zasledili ukrepov, ki so po našem mnenju nujno potrebni na področju zavarovanja delavcev v skladu z zakonom o koliziji. Niso namreč jasna določila, v katerih primerih mora delovna organizacijah uradno registrirati poslovne enote na področju SFRJ. Z zakonom o koliziji smo povzročili delovnim organizacijam ogromno dodatnega dela, tako na področju nakazovanja prispevkov kot na področju razčiščevanja v primerih nejasnosti. Prav tako se je povečal obseg dela pri spremljanju prispevnih stopenj posameznim občinam v SFRJ. Ker se je povečalo predvsem administrativno delo, ki za delovne

organizacije ne daje v praksi nikakršnih učinkov, delegati upravičeno zahtevamo spremembe v smeri poenostavitve navedenega.

V sedanjem trenutku ne vidimo razlogov za povečanje prispevnih stopenj in ne za uvajanje dodatnih prispevkov iz osebnih dohodkov delavcev, ne da bi predhodno izvedli racionalizacije in poiskali številne notranje rezerve tistih, ki ta sredstva uporabljajo. Prav zaradi tega menimo, da morajo resolucijska določila to jasneje definirati tako na področju SFRJ kakor na področju republike in občin.

4. Rast osebnih dohodkov mora v delovnih organizacijah biti različna v proizvodnji za domače tržišče in v proizvodnji za izvoz predvsem na konvertibilno tržišče za razliko od rasti osebnih dohodkov v delovnih skupnostih skupnih služb, kjer bi načeloma morala biti rast počasnejša. Ni razlogov, da v resoluciji ne bi zapisali, do katere meje lahko osebni dohodki v skladu z gospodarsko situacijo naraščajo po navedenih merilih, saj se v sedanjem povprečju to ne vidi ali pa se marsikaj skrije.

5. Enaka pripomba velja za zaposlovanje. Delovne organizacije, usmerjene v izvoz in tiste, ki poslujejo pozitivno, lahko zaposlujejo več delavcev in tudi pripravnikov od tistih, ki so na meji rentabilnosti ali delajo z izgubo, ker načeloma velja, da ne povečujemo števila zaposlenih. Prav zato menimo, da povečanje zaposlenosti v povprečju za 2 % brez ustreznega tolmačenja ni sprejemljivo. Zaposlenost v zasebnem sektorju bi lahko povečali tako, da bi morda vsem tistim, ki dosegajo bruto promet nad lo milijonov dinarjev letno, dali možnost za večje število zaposlenih.

6. Delegatom prav tako ni jasno, kako lahko prihaja do nenehnega dvigovanja cen na vseh področjih, posebej pa ni razumljivo, da so cene na jugoslovanskem trgu celo večje od cen na zunanjem trgu. Delegati menimo, da cene ne smejo naraščati tako skokovito, saj je že ogrožena življenjska raven delavcev z nižjimi oziroma nizkimi osebnimi dohodki. To sklepamo po številnih neplačanih računih za stanovanja, elektriko, vodo, centralno ogrevanje in podobno, kar je vsekakor poseben problem. Selektivna poltika cen, podana z resolucijo, ne daje nikakršne garancije, da se življenjska raven delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki ne bo še poslabšala.

Delegati zahtevamo, da resolucijska določila na področju cen uskladimo z rastjo osebnih dohodkov že sedaj ogroženih delavcev ter da cene, kar zadeva življenjsko raven, v nobenem primeru ne smejo ogrožati delavcev z nizkimi osebnimi dohodki.

Delegati menimo, da je potrebno z navedenimi dopolnitvami dopolniti tekstualni del posameznih poglavij v predlaganem osnutku resolucije, prav tako pa tudi dopolniti družbeni plan Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Horvat, hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Valentin Breznik, delegat iz občine Maribor Tezno.

V a l e n t i n B r e z n i k : Tovariši delegati, tovariš predsednik! V celoti sprejemamo in podpiramo pripombe in predloge k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v letu 1983, ki ga je sprejel Izvršni svet Slovenije.

Prav tako v celoti podpiramo in sprejemamo stališča, ki izhajajo iz poročila skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana k osnutku resolucije.

Ob tem pa posebej poudarjamo in izpostavljamo, da se strinjamo s temeljnimi strateškimi usmeritvami resolucije, kot je 21 % povečanje izvoza na konvertibilno področje, zmanjšanje skupne, splošne in osebne porabe in podobno. Ne moremo pa sprejeti in podpreti načina, kako to doseči. Zavračamo centralizacijo deviznih sredstev, zavračamo ukrepe neselektivnega omejevanja porabe in podobno.

Nadalje, vztrajamo na stališču, da je ravno v teh zaostrenih gospodarskih razmerah potrebno še bolj odločno krepiti samoupravni inštrumentarij družbenoekonomskih odnosov in proces reprodukcije. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Rudolf Rome, delegat iz občine Grosuplje.

R u d o l f R o m e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Niti na današnji niti na prejšnji seji ni bilo ničesar rečenega o nakazani zmanjšani produktivnosti v osnutku resolucije. Menimo, da produktivnost, ki je pri nas že tako ali tako na svetovnem repu, ne sme padati, pač pa se moramo zavzeti za tako politiko, da bosta rasli produktivnost in zaposlenost, saj obstaja za to dovolj možnosti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Uroš Dular, delegat iz občine Novo mesto.

U r o š D u l a r : Nisem imel namena razpravljati, pa vseeno nekaj besed o stimulacijah, o katerih je govoril tovariš Krašovec.

Gre za določeno nasprotje med slovensko in zvezno resolucijo v tem smislu, da je sedaj že več kot očitno, da bo Slovenija morala v jugoslovanskem sistemu prevzeti določene večje obveznosti glede ustvarjanja deviznih sredstev, to je določeno mero solidarnosti, s tem da na drugi strani ugotavljamo, da taka usmeritev v izvoz pomeni določena večja sredstva, ki jih Slovenija izgublja. Izračuni kažejo, da bomo v letu 1982 izgubili 4,5 milijarde dinarjev dohodka, predvsem zaradi tega, ker smo večji izvozniki in da v okviru Slovenije na osnovi lastne aktivnosti ustvarjamo sredstva za nadaljnje stimuliranje izvoza. Če gre za povečan odstotek solidarnosti, torej za večji prispevek Slovenije - ta pa je nujen za odplačevanje dolgov - bi potem morali centralizirati tudi sredstva za stimuliranje izvoza. Resolucija je v teh določbah v določenem nasprotju glede na to, da sredstva zveznih stimulacij za izvoznike niso zadostna. To pa pomeni slabitev slovenskega gospodarstva, ker mora SR Slovenija povečati izvoz, bremena za ta povečani izvoz pa so zato večja.

Treba je opozoriti, da sta slovenska in zvezna resolucija v določenem nasprotju. Slovenska resolucija dosti bolj rigorozno zaostruje določena vprašanja, kot na primer vprašanje osebnih dohodkov in še nekatera druga področja. Menim, da bo po sprejemu zvezne resolucije treba uskladiti republiško resolucijo z določbami zvezne resolucije.

Očitno je, da bo določena solidarnost v Jugoslaviji nujna, če se hočemo izvleči iz te situacije. Menim, da je treba solidarnost izpostaviti v znesku in ne v odstotku od doseženega izvoza. Če že bomo odpravili republiške devizne in plačilne bilance, potem se moramo zavzemati za to, da ne bomo zameglili situacije posameznih republik in pokrajin, temveč da bodo njihove plačilne in devizne bilanče čiste in vsem znane. V nasprotnem primeru lahko pride do vrste težav, ki se lahko sprevržejo v težke razprave. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Franjo Korun, delegat iz občine Titovo Velenje.

F r a n j o K o r u n : Tovariši! K besedilu resolucije je bilo že dovolj izrečenega in je težko kaj dodajati, pa vendar. Vseskozi smo prisegali in prisegamo na konkretizacijo in na spreminjanje razmer v družbi. Če pa bi hotel vsaj zase in za Slovenijo, da ne govorim za Jugoslavijo, stvari realizirati, pa mi te konkretizacije manjkajo. Zakaj ne bi preprosto rekli, da rabimo na primer eno govedo več pri vsaki kmetijski zadrugi in pri vsakem kmetu v Sloveniji, ali pa pa brazdo več, če to nekoliko poenostavljam. Morda je to demagogija, pa vseeno, to rabimo v Jugoslaviji.

Zakaj ne spoštujemo dogovorjenega, na primer plačevanja s kvalitetnim denarjem, ali z menicami? Zavestno, sproti vsak dan odstopamo od tega in kršimo dogovore, anekse itd. tudi pri plačilih z zakonom določenih obveznosti nad 90 dni oziroma 15 dni. Zakaj ne preganjamo tega? Zakaj se to ne izpostavi v resoluciji?

Zakaj je treba določene proizvode, ki jih na primer kmetijstvo nujno potrebuje, kot npr. žico, plačati v devizah? Ali imamo dvoje plačilnih sredstev?

Problem, ki sta ga danes izpostavila tovariš Krašovec in tovariš iz Novega mesta, pa se nanaša na nedogovorjeno devizno kvoto. Kdo in kje se dogovarjamo, je znano, ne vemo pa, kolikšna bo ta kvota za realizacijo planiranega in dogovorjenega obsega potrebnih sredstev. Srečujemo se z dvojnostjo, ki si jo ne bi smeli dovoliti, če želimo uresničiti osnovne dokumente.

Poudarjam, da bi bilo treba aktivirati subjektivne sile, predvsem v tistih zadevah, ki sem jih na začetku omenil. Potrebna nam je akcija za konkretizacijo sprejetih dokumentov. Pot v realizacijo te akcije pa morajo nakazati subjektivne sile, da pridemo iz težav, s katerimi se dnevno soočamo. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče več razpravljati, predlagam, da zaključimo razpravo. Prekinjam to točko dnevnega reda in predlagam, da se imenovana skupina delegatov sestane skupaj z delegati Zbora združenega dela, ki so to razpravo že zaključili.

Prehajamo na 2 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavniki delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ so kot pri prejšnji točki dnevnega reda tovariši Miran Mejak, Boris Šnuderl in Franjo Križmančič, člani delegacije, predstavnica Izvršnega sveta pa Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želita predstavnika delegacije in Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek odloka ste prejeli na seji 25. novembra. Vodje skupin pa so prejeli še predlog sprememb in dopolnitev osnutka odloka. Danes pa ste na klop prejeli pripombe Izvršnega sveta k temu dokumentu. Osnutek odloka so obravnavala naša delovna telesa, in sicer Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi trije so zboru predložili svoja poročila. Želijo poročevalci teh delovnih teles besedo? (Ne.)

Osnutek odloka je obravnavala tudi skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije in zboru predložila predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga zbor po razpravi sprejel. Želi poročevalec skupine delegatov besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ni interesa za razpravo pri tej točki dnevnega reda, dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop z dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavniki naše delegacije so kot pri prejšnjih točkah: Miran Mejak, Boris Šnuderl in Franjo Križmančič, člani delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa je Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita predstavnika delegacije oziroma Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi pripombe Izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Osnutek zakona je

obravnavala tudi medzborovska planska skupina delegatov in zboru predložila predlog vsebinskega sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop in ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor. Tudi pri tej točki bi skupina, če bo potrebno, dopolnila ta sklepa.

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, potem predlagam, da preidemo na glasovanje. Predlagam, da glasujemo o sklepu, ki ste ga prejeli danes na klop, ker glede na to, da ni razprave, ni potrebno, da bi sklep dopolnjevali.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (6o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavniki delegacije na seji so isti kot pri prejšnji točki dnevnega reda, predstavnik Izvršnega sveta pa je Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance.

Besedo ima tovariš Marjan Oblak.

M a r j a n O b l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 z dopolnilnim predlogom Zveznega izvršnega sveta daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednjo obrazložitev.

Zvezni izvršni svet je v mesecu novembru predložil v obravnavo osnutek zakona, s katerim se določa obseg proračunskih izdatkov federacije v letu 1983. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije podpira predloženi proračun, ki pa je za 13 % večji kot v letošnjem letu, ker ocenjuje, da je v skladu z usmeritvami ekonomske politike v naslednjem letu, ki zahteva zmanjšanje porabe na vseh ravneh. V okviru takšne rasti proračunske porabe na zvezni ravni pa je potrebno spremeniti višino posameznih postavk. Pri tem je najpomembnejše vprašanje zagotovitev sredstev za invalidsko - borčevsko zaščito. Obseg sredstev, ki ga je federacija dolžna skupnostim pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se iz leta v leto povečuje. Obseg neporavnanih obveznosti zahteva, da se to vprašanje prouči in poišče ustrezna rešitev za poravnavo teh obveznosti.

Izvršni svet SR Slovenije tudi meni, da je potrebno še enkrat proučiti, ali je primerno odlaganje plačila dospelih obveznic, ki jih je federacija izdala v preteklih letih. Na prihodkovni strani proračuna federacije za leto 1983 je po našem mnenju potrebno še enkrat preveriti višino planiranih prihodkov iz temeljnega prometnega davka, carin ter drugih uvoznih davščin.

Prispevek SR Slovenije zveznemu proračunu se na podlagi predloženega osnutka zakona poveča za 9,1 % v primerjavi z letošnjim letom in znaša skupno 14 milijard 4o7,2 milijona dinarjev. Temeljni prometni davek, ki je do sedaj pokrival naše obveznosti do proračuna federacije, že v letošnjem letu ne zadošča več v celoti za poravnavo teh obveznosti. Iz letošnjega leta se prenaša dolg v višini 2,8 milijarde na leto 1983 in ga bo potrebno pokriti v tem letu. Zato je potrebno v republiškem proračunu za leto 1983 zagotoviti sredstva ne samo za pokrivanje obveznosti do proračuna federacije za leto 1983, temveč tudi za nepokriti del obveznosti za leto 1982. Da bi pokrili tako povečano obveznost, ki je za 3o % večja kot v letošnjem letu, bomo poleg temeljnega prometnega davka porabili še vse ostale razpoložljive vire sredstev republiškega proračuna. V okviru tega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini tudi prerazporeditev občinskega prometnega davka v višini 3 % v republiški proračun in povečanje stopnje davka iz osebnega dohodka od 1 na 1,3 %.

Medtem ko je bil navedeni osnutek zakona o obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 v rednem skupščinskem postopku, je Zvezni izvršni svet predlagal dopolnitev predloženega osnutka. Dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona o obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983, ki ga je Skupščina SR Slovenije prejela v decembru, povečuje obseg proračunskih odhodkov federacije za 22.42o milijonov dinarjev, in sicer v korist sredstev za

financiranje Jugoslovanske ljudske armade. S tem bi se skupna rast proračunskih odhodkov federacije za naslednje leto povečala od sedanjih 13 na 24 %.

Povečanje razhodkov temelji na povečanju prispevkov republik in pokrajin. To pomeni, da bi se prispevek SR Slovenije zveznemu proračunu povečal za 3.538 mio dinarjev, kar je za 36 % več kot v letošnjem letu.

Skupščina SR Slovenije je že ob obravnavi sprememb zakona o financiranju federacije zahtevala, da se sredstva za financiranje JLA ločijo na del, ki pomeni funkcionalne stroške JLA in ki naj se gibljejo v skladu z resolucijsko rastjo splošne porabe in na del, ki zagotavlja realizacijo programa za modernizacijo Jugoslovanske ljudske armade.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da je predloženo diferenciranje izdatkov za JLA nujno. Za pokrivanje prispevka SR Slovenije zveznemu proračunu je Izvršni svet predlagal dodatne vire sredstev.

Sprejem predloženega povečanja obveznosti bi zahteval dodatno obremenjevanja osebnega dohodka, in sicer povečanje stopnje davka iz osebnega dohodka iz sedaj predložene stopnje 1,3 na 3 %.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da glede na veljavne visoke obremenitve združenega dela in že predlagane nove obveznosti iz osebnih dohodkov ni realnih možnosti za dodatno zajemanje. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se restriktiven pristop, ki je uveljavljen pri oblikovanju sredstev za izvajanje nalog splošne, skupne ter osebne porabe, v naslednjem letu uveljavi tudi za naloge proračuna federacije za leto 1983. To pomeni, da bi lahko skupni obseg proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 rasel počasneje od nominalne rasti dohodka.

Izvršni svet predlaga Skupščini SR Slovenije, da v tem smislu tudi pooblasti svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Oblak.Želi morda predstavnik delegacije besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste dobili delegati na seji 25. novembra. Prejeli ste tudi dopolnilni predlog k osnutku zakona in danes na klop tudi mnenje Izvršnega sveta.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Odbor pa je predložil tudi dodatno poročilo.

Želijo morda poročevalci besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jure Mlinar, član našega Odbora za finance.

J u r e M l i n a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za finance Zbora občin je na sejah 18. novembra in 6. decembra 1982 obravnaval osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983. K osnutku zakona je bil odboru na seji 6. decembra 1982 predložen dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta, o katerem je odbor posebej obširno in poglobljeno razpravljal ter oblikoval pripombe in mnenja, ki so razvidna iz njegovega poročila. Odbor pa k dopolnilnemu predlogu ni imel stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ker jih je prejel na seji odbora. Z osnutkom zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 je odbor soglašal, ker je ta pripravljen v skladu z izhodišči zvezne resolucije za leto 1983. K dopolnilnemu predlogu osnutka zakona pa ste danes poslušali poročilo člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki je podal stališče in mnenje Izvršnega sveta.

Odbor v celoti podpira stališče Izvršnega sveta in predlaga zboru, da s sklepom da soglasje k osnutkom zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983, ne daje pa soglasja k dopolnilnemu predlogu osnutka zakona. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Mlinar, hvala lepa! Osnutek zakona je obravnavala tudi naša medzborovska planska skupina in zboru

predložila predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi zbor sprejel. Skupina, ki smo jo prej imenovali, bo spremljala razpravo in na podlagi razprave predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Prijavljenih za razpravo tudi pri tej točki ni.

Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda. Predlagam, da se tovariša Mlinar in Brenčič udeležita medzborovske skupine, ki bo pripravila dopolnitve tega sklepa, ki ga imate na klopi.

Prehajamo na 24. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983.

Osnutek odloka je predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavniki naše delegacije so Miran Mejak, Boris Šnuderl in Franjo Križmančič, člani delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita predstavnika delegacije oziroma Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek odloka ste prejeli delegati na seji 25. novembra. Prejeli pa ste tudi pripombe Izvršnega sveta.

Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Imamo njuni pismeni poročili. Odbor za finance pa je predložil tudi dodatno poročilo. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Osnutek odloka je obravnavala tudi planska skupina in zboru predložila predlog vsebinskega sklepa, ki bi ga danes po razpravi sprejeli.

Pričenjam razpravo o osnutku tega odloka. Prijavljenih za razpravo ni. Želi morda kdo besedo? (Nihče.)

Če ne, zaključujem razpravo. Predlagam, da glasujemo o predlogu sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 25. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin. Predstavniki naše delegacije so isti kot pri prejšnjih točkah, predstavnik Izvršnega sveta pa je prav tako Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želijo morda predstavniki delegacije oziroma Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima Marjan Oblak.

Marjan Oblak: Tovarišice in tovariši delegati! K osnutku zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin, vas želimo, poleg stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k predlogu zakona in predlogu amandmaja k 2. členu zakona, obvestiti tudi o možnostih za izvršitev obveznosti, ki bo nastopila za SR Slovenijo s sprejetjem tega zakona.

Na osnovi podatkov o predvidenih obremenitvah dohodka in čistega dohodka gospodarstva v letu 1983 za izpolnitev obveznosti na zvezni ravni ter z resolucijskimi usmeritvami določen obseg sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb v prihodnjem letu ugotavljamo, da ne obstajajo materialni pogoji in možnosti, da bi SR Slovenija zagotovila v rokih, ki jih določa predlog zakona, brez-

obrestno posojilo Skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v znesku 4o4 milijone dinarjev.

Kolikorbo predlagani zakona sprejet, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ne bo predlagal uvedbo ureditve, s katero bi se zagotovila sredstva za brezobrestno posojilo. Odplačila anuitet organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo za kredite, dane iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin, bi lahko odložili po mnenju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v naši republiki tako, da bi sorazmerni del zneska anuitetnih kuponov vseh imetnikov obveznic z območja SR Slovenije, ki dospevajo v odplačilo za leto 1983, bil vrnjen v letih 1986 do 199o, kakor to omogoča novi četrti odstavek 2. člena zakona. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Oblak, hvala lepa! Osnutek zakona so prejeli vodje skupin. Prejeli ste tudi amandmaje Izvršnega sveta. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Dobili smo njuni pismeni poročili. Poročilo komisije ste prejeli danes na klop. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Osnutek zakona je obravnavala tudi medzborovska planska skupina in zboru predložila predlog vsebinskega sklepa, ki ga bi po razpravi sprejeli Tudi pri tej točki bo razpravo spremljala danes imenovana skupina in eventualno dopolnila predlog sklepa.

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo tudi pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Že uvodoma sem povedal, da razpravljamo o tej točki dnevnega reda ne kot pristojen ampak kot zainteresiran zbor, ker je ta zakon v izključni pristojnosti Zbora združenega dela.

Na klop ste dobili predlog stališč, ki jih bomo po razpravi dopolnili in posredovali Zboru združenega dela, da jih upošteva pri končnem oblikovanju svojega sklepa.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin. Naš zbor pa ga bo obravnaval v skladu s 84. členom poslovnika Skupščine kot zainteresiran zbor.

Tudi pri tej točki so navzoči isti tovariši iz naše delegacije v Zboru republik in pokrajin. Predstavnica Izvršnega sveta pa je Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želijo predstavniki delegacije besedo? (Ne.) Predstavnica Izvršnega sveta? (Da.) Besedo ima tovarišica Cvetka Selšek.

C v e t k a S e l š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred petimi leti sprejeti zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino je dal temeljno osnovo za uveljavitev neposrednega vpliva in odgovornosti delavcev v združenem delu, v deviznem sistemu in pri vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo. Uveljavil je odgovornost republik in avtonomnih pokrajin za stanje in razvoj tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino ter njihovo odgovornost za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije. Ustanovljene so bile samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. V njihovem okviru organizacije združenega dela s samoupravnim sporazumevanjem usklajujejo svoje interese, urejajo medsebojne odnose, planirajo in

usklajujejo plane in samoupravno sprejemajo potrebne odločitve o načinih, metodah in postopkih uresničevanja teh planov.

Zakon je spodbudil samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela za doseganje skupnega deviznega priliva in za njegovo razporejanje med tiste udeležence, ki so neposredno povezani pri proizvodnji blaga za izvoz. Prav tako je zakon spodbudil združevanje deviz za uresničevanje skupnih razvojnih programov, ustvarjanje skupnega prihodka oziroma skupnega dohodka in za skupno proizvodnjo blaga ter opravljanje storitev, s katerimi prispevajo k večjemu deviznemu prilivu. V času delovanja novega sistema ekonomskih odnosov s tujino so v praksi mnoga njegova določila zaživela in dala pozitivne rezultate. Prišlo pa je tudi do nekaterih negativnih pojavov, kot so zapiranje v republike in avtonomni pokrajini, trganje vzpostavljenih reprodukcijskih verig, preprodaja deviz med organizacijami združenega dela, odstopanja od tečaja dinarja in tako dalje. Prepočasi se je razvijalo samoupravno sporazumevanje z namenom čim večje predelave in obdelave proizvodov doma in večjega izvoza gotovih izdelkov na podlagi skupnega planiranja in skupne proizvodnje za izvoz.

Prav tako je prišlo do pretiranega zadolževanja in pojavov neodgovornosti za odplačilo kreditov tudi zato, ker v veljavnem zakonu odgovornost posameznih subjektov, ki se zadolžujejo za vračilo teh kreditov, ni jasno navedena. Razlogi za vse te pojave niso pretežno v neustreznem besedilu zakona ampak predvsem v njegovem počasnem, večkrat tudi nedoslednem in neustreznem uresničevanju, vendar pa je bilo tudi besedilo zakona na posameznih področjih pomanjkljivo in ne zadosti jasno, da bi onemogočilo takšne negativne pojave.

Razprave o potrebnih spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino tečejo že nekaj časa. Stališča o tem so vsebovana v dokumentih Zveze komunistov Jugoslavije ter Predsedstva SFR Jugoslavije. Podlage za te spremembe in dopolnitve je opredelila Komisija zveznih družbenih svetov za probleme gospodarske stabilizacije v izhodiščih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter elementih politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino.

Spremembe in dopolnitve zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ne smejo posegati v temelje sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, kakor sta jih opredelila ustava in zakon o združenem delu. Predloženi osnutek zakona z nekaterimi svojimi določbami v te temelje posega, spreminja razpolaganje z ustvarjenimi devizami in reducira funkcijo deviz zgolj na bančno tehnično funkcijo plačevanja v tujini, zmanjšuje podlage za samoupravno sporazumevanje o uporabi in združevanju ustvarjenih deviz, spreminja planiranje ekonomskih odnosov s tujino, prav tako pa tudi spreminja in zmanjšuje vlogo in odgovornost republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino. Prav tako vsebuje tudi nekatera druga določila, ki urejajo zunanjetrgovinski instrumentarij, devizni režim in podobno, ki pa na področje temeljnih odnosov v deviznem sistemu ne posegajo. Menimo, da je potrebno zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino dopolniti in spremeniti predvsem na naslednjih osnovah:

1. Da bo dosledno upoštevano samoupravno urejanje ekonomskih odnosov s tujino. Zakon mora ohraniti ustavno določen družbenoekonomski značaj deviz, kot specifičen denarni izraz družbenih sredstev oziroma celotnega prihodka in dohodka temeljnih organizacij združenega dela, ki so udeležene pri njihovem ustvarjanju. Ohranjati mora dosedanjo ureditev, po kateri z ustvarjenimi devizami razpolagajo delavci v organizacijah združenega dela in po kateri ob pogojih za njihovo ustvarjanje, združevanje, uporabo in pridobivanje samoupravno odločajo s samoupravnimi sporazumi med neposredno proizvodnjo in dohodkovno ali drugače poslovno povezanimi partnerji na enotnem jugoslovanskem trgu oziroma s samoupravnimi sporazumi v okviru republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Kar zadeva pridobivanje, razpolaganje in združevanje deviz imajo delavci v bistvu iste pravice, obveznosti in odgovornosti za devize kot za vsa druga družbena sredstva. Delavci morajo sami in skupaj z drugimi delavci razpolagati s celotnim dohodkom svoje temeljne organizacije združenega dela v vseh odnosih v združenem delu in v družbi ter z vsemi sredstvi družbene reprodukcije v vseh njihovih pojavnih oblikah.

2. V zakonu je potrebno ohraniti in po potrebi tudi dopolniti načela o skupnem planiranju na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja. Razmejiti je treba, kateri elementi planov se usklajujejo v republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino, kateri pa v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Usklajeni elementi naj predstavljajo podlago za planiranje organizacij združenega dela in za usklajevanje planov v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin. Pred usklajevanjem planov v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino republik in pokrajin morajo organizacije združenega dela uskladiti plane s tistimi partnerji, s katerimi so sklenile samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev za skupno ustvarjanje deviznega priliva oziroma o združevanju ustvarjenih deviz. Samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela o udeležbi v ustvarjenem deviznem prilivu mora biti bolj zavezujoče opredeljeno. Potrebno je opredeliti osnovne elemente za tovrstno sporazumevanje, natančneje morajo biti določeni osnovni elementi za sporazumevanje o združevanju ustvarjenih deviz. Samoupravno sporazumevanje v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino naj se po vsebini iz sporazumevanja o zagotovitvi dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev spremeni v sporazumevanje o uporabi, razporejanju ter združevanju ustvarjenih deviz na podlagi enotnih kriterijev, usklajenih v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

3. Vloga republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino pri sprejemanju lastnih ukrepov, kakor tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov ekonomskih odnosov s tujino se ne sme zmanjševati, pri tem pa je treba okrepiti njihovo odgovornost za plačilno in devizno bilanco Jugoslavije. Projekcije plačilnobilančnih in deviznobilančnih položajev republik in avtonomnih pokrajin je treba določiti kot analitično planski instrument in osnovo za stalno spremljanje in vodenje ekonomske politike v republikah in avtonomnih pokrajinah pri uresničevanju skupne ekonomske politike ter enotne plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Projekcije je treba upoštevati kot medsebojno tekoče usklajene elemente plačilne in devizne bilance Jugoslavije in skupno dogovorjeno odgovornost vsake republike in avtonomne pokrajine posebej oziroma vseh skupaj, da v izvajanju skupne ekonomske politike sprejemajo ukrepe za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije. Projekcije naj temeljijo na planih ekonomskih odnosov s tujino organizacij združenega dela. Morajo pa upoštevati reprodukcijske povezave organizacij združenega dela v celotnem jugoslovanskem prostoru, zato mora metodologija za spremljanje njihovega izvrševanja omogočiti evidentiranje vseh učinkov samoupravnih sporazumov organizacij združenega dela bodisi o udeležbi na skupaj ustvarjenih devizah bodisi o združevanju deviz med organizacijami združenega dela. Te projekcije naj se med letom spreminjajo, odvisno od učinka novih samoupravnih sporazumov in dogovorov organizacij združenega dela, ki bodo sklenjeni na podlagi medsebojnega poslovnega interesa in z namenom organiziranja skupne proizvodnje za izvoz.

Ohraniti je potrebno tri določbe tistih členov veljavnega zakona, ki širše določajo obveznosti republik in avtonomnih pokrajin, da sprejemajo ukrepe za uresničevanje svoje projekcije plačilnobilančnega oziroma deviznobilančnega položaja ter s tem plačilne in devizne bilance Jugoslavije. Prav tako je treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin. Ni mogoče sprejeti, da bi vsebino njihove dejavnosti urejali s posebnim zakonom izven sistemskih določil ZDP.

4. Jasno je treba določiti, da je možnost najemanja tujih kreditov odvisna od lastne sposobnosti subjekta za vračilo kreditov bodisi z lastno ustvarjenim deviznim prilivom ali pa na podlagi samoupravnega sporazumevanja s poslovno in proizvodno povezanimi partnerji.

Poleg teh načelnih pripomb in ugotovitev predloženi osnutek zakona ne daje uporabnega modela deviznega režima, ki bi lahko pričel delovati s 1. januarjem prihodnjega leta, kot je to razvidno iz poglavja 4. predloženega osnutka sklepa Skupščine SR Slovenije.

Tovarišice in tovariši delegati! Zavedajoč se težavnosti sedanjega trenutka ter posebej velikih obveznosti, ki so pred združenim delom v Jugoslaviji v zvezi z odplačili tujih kreditov, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je potrebno vložiti maksimalne napore za vzpostavitev takšnega mehanizma deviznega poslovanja, ki bo v letu 1983 omogočil organizacijam združenega dela realizacijo visokih izvoznih obveznosti.Pri tem je posebej pomembno, da z izvoznimi programi posamezni subjekti prevzamejo svoje konkretno opredeljene naloge in obveznosti, ker bo le tako mogoče uresničiti zastavljene cilje s projekcijo plačilne in devizne bilance Jugoslavije za leto 1983. To pa je mogoče zagotoviti le z dopolnitvijo veljavnega zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ne pa z njegovo bistveno vsebinsko spremembo, ki bi povzročila popolno spremembo pogojev gospodarjenja in usmerila organizacije združenega dela v različne organizacijske in druge aktivnosti, namesto da bi se v obstoječi organiziranosti ob bolj definiranih pravicah in odgovornostih posvetile predvsem uresničevanju izvoznih nalog.

Do konca leta 1982 je mogoče sprejeti le tiste spremembe in dopolnitve zakona, ki bodo ob nespremenjenih temeljih sistema, določenega po ustavi in zakonu o združenem delu, omogočale učinkovitejše izvajanje politike ekonomske stabilizacije v letu 1983.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zato predlaga, da se v veljavnem zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino podrobneje in jasneje opredelijo nekatera določila, ki se nanašajo na planiranje ekonomskih odnosov v tujino, ustvarjanje in sporazumevanje organizacij združenega dela o uporabi ustvarjenih deviz, prepreči zapiranje v republike in avtonomni pokrajini in bolj definira odgovornost pri zadolževanju v tujini. Pri tem naj kot podlaga za razpravo in okvir za usklajevanje stališč republik in avtonomnih pokrajin služijo dokumenti Komisije zveznih družbenih svetov za vprašanja gospodarske stabilizacije.

Izvršni svet je v tem smislu predložil tudi obsežnejše predloge in konkretnejše sugestije za spremembe in dopolnitve veljavnega zakona. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije pooblasti delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da v usklajevalnem postopku uveljavi načelna stališča ter tiste predložene konkretne pripombe, ki se nanašajo na temelje delovanja deviznega sistema ter da uveljavlja tudi druge predložene pripombe, ki se nanašajo na instrumente in delovanje deviznega režima in ne posegajo v temelje deviznega sistema. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Osnutek zakona so prejeli vodje skupin delegatov, ki se udeležujejo današnje seje zbora. Prejeli ste tudi stališča in predloge Izvršnega sveta.

Osnutek zakona so obravnavala naša delovna telesa: Odbor za finance, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi so zboru tudi pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Danes ste prejeli na klop tudi predlog stališč in predlogov, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor, prav tako pa tudi stališča in sklepe, ki naj bi jih sprejel Zbor združenega dela.

Tudi pri tej točki bi razpravo spremljala na začetku seje imenovana delovna skupina delegatov in po razpravi predlagala spremembe ali dopolnitve predlogov stališč, ki ste jih prejeli na klop.

Pričenjam razpravo o osnutku zakona, ki je nedvomno zelo občutljiv in ki bo imel za posledico v naslednjih dneh ob usklajevanju v Zboru republik in pokrajin veliko polemik in odmevov. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica podpredsednica zbora Silva Bauman-Čenčič.

S i l v a B a u m a n - Č e n č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je precej neprijeten občutek prisostvovati današnji seji zbora, glede na to, da obravnavamo pomembne zakone, o katerih pa skoraj ni razprave. Še bolj

mučno bi bilo seveda, če ne bi ob tem vendarle morali ugotoviti vzrokov za to. Menim, da je treba jasno povedati, da imamo delegati relativno dobre stike z delegatsko bazo. Ko gradiva pravočasno dobimo, ta niso strogo zaupne narave, jih uspemo prediskutirati v združenem delu in v naših delegatskih bazah. Te razprave pa so mnogo bolj živahne in tudi tvorne.

O tem zakonu seveda ni bila izvedena razprava, zato tudi ni prijavljenih razpravljalcev. Ker pa je naša skupina delegatov skupaj z delegati za Zbor združenega dela vendarle na osnovi dveh izvodov, ki smo jih imeli na voljo, izvedla razpravo, ki je bila živahna in obsežna, pa bom vendarle povedala naslednje:

Predvsem lahko ugotovim, da smo si bili enotni v tem, da je povečanje konvertibilnega izvoza aksiom, torej pogoj za preživetje in za začetek proizvodnje na optimalni ravni, korak iz stagnacije. Naslednje skupno in enotno stališče je bilo, da iz predlaganih sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino pravzaprav te garancije za povečanje izvoza ne vidimo. Nasprotno, da se v njem kažejo izrazite težnje po centralizaciji, po administrativnem razporejanju deviz in kot posledica tega tudi povečani pritisk na čimvečje devizne pravice in zmanjšan interes za ustvarjanje večjih deviznih učinkov. Iz razprave je jasno izhajalo, da se s tako predlaganimi spremembami izvoz organizacij združenega dela ne spodbuja, temveč vse bolj zmanjšuje, ali pa da se zmanjšuje odgovornost organizacij združenega dela za pridobivanje in ustvarjanje deviz. Posledice tako zmanjšane odgovornosti iz preteklosti poznamo. Predvsem se bo zmanjšal ekonomski interes izvoznikov, zlasti velikih izvoznikov za še večje povečanje izvoza zaradi prelivanja ustvarjenega dohodka k uporabnikom deviz, torej k tistim, ki deviz sami ne ustvarjajo, ampak jih bolj ali manj nujno potrebujejo.

Menim, da bi se zmanjšala prizadevanja za povečanje izvoza pri tistih organizacijah združenega dela, ki še ne izvažajo oziroma ne ustvarjajo dovolj deviznih sredstev. Povečala bi se nesmotrna poraba deviznih sredstev pri uvozu blaga in storitev zaradi njihove relativne cenenosti, poleg tega pa tudi zmanjšal obseg samoupravnega združevanja in povezovanja po 67. in 68. členu veljavnega zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, če ta dva člena ostaneta vsebinsko v veljavi. In še bi lahko naštevali posledice.

Ko smo v petek v delegaciji o tem razpravljali, še nismo imeli pred seboj poglobljenega pregleda nad posledicami takih sprememb, ker tudi še nismo razpolagali s stališči skupščinskih teles niti Izvršnega sveta in smo zato bili pri nekaterih določbah tega zakona v dilemah, kaj dejansko pomenijo v vsej svoji celovitosti in medsebojni povezanosti. Menili smo, da predloženega zakona ni mogoče podpreti, predvsem tudi zato, ker je tovarišica namestnica predsednika komiteja povedala, da ni podlag za to, da bi lahko s 1.1.1983 nov devizni režim zaživel.

Zato menim - govorim v duhu naše razprave - da podpremo stališča tega zbora in Zbora združenega dela, s katerim pooblaščamo delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da se v postopku usklajevanja zavzame za oblikovanje zakona, ki bo usklajen z našimi intencami. Povečanje izvoza je naša brezpogojna naloga, ki ji je treba podrediti vsa sredstva. Stališča, ki smo jih dobili na klop, kot tudi mnenja in pripombe, ki se bodo v Skupščini in izven nje še oblikovala do 27. decembra, so ustrezna podlaga za dovolj težko delo delegacije v Zboru republik in pokrajin. Menim pa, da je prav, če se o tem zakonu in o njegovem dokončnem soglasju vendarle izrečemo še na sejah naših zborov konec tega meseca pred zasedanjem Zvezne skupščine. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Uroš Gulič.

U r o š G u l i č : K razpravi tovarišice Baumanove bom dodal še naslednje: Naša delegacija bi se morala v postopku usklajevanja zavzemati za razvijanje medsebojnega sodelovanja od občine, republike do federacije. Devizni zakon pa naj bi pripomogel k ustvarjanju enotnega tržišča in omogočil združenemu delu enoten nastop na ozemlju celotne države in skladno s tem povezovanje na zunanjih tržiščih z namenom večjega izvoza.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. To je nedvomno pomembno in menim, da je v stališčih, ki jih bo sprejemal Zbor združenega dela, jasno poudarjeno. To, kar je povedal tovariš Gulič, je dejansko treba doseči in tudi zakon v tej smeri dopolniti.

Besedo ima tovariš Lojze Donža, delegat občine Maribor Rotovž.

L o j z e D o n ž a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov občine Maribor Rotovž je k predloženemu osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju vendarle imela nekaj pripomb, in sicer:

K 4. členu zakona, torej k določilu, po katerem smejo temeljne in druge organizacije združenega dela imeti devize na deviznem računu samo pri eni pooblaščeni banki, kar pomeni zapiranje deviznega poslovanja v regije, kjer je sedež temeljne organizacije združenega dela. Tako določilo pa zaradi bonitete posameznih bank v tujini predstavlja za delovne organizacije izven republiških središč manjšo konkurenčnost na zunanjem trgu in težavo pri akceptiranju posameznih vrst bančnih garancij. Prav tako ni podan rok eventualnega prenosa ustvarjenih deviz z drugih bank na devizni račun pri eni pooblaščeni banki.

K 5. členu: Usklajevanje elementov v planu ekonomskih odnosov s tujino v okviru interesne skupnosti Jugoslavije je mogoče samo na administrativen način in je težko izvedljivo zaradi velikega števila nosilcev planiranja ter neizdelane metodologije. Praktično to pomeni, da se planiranje ekonomskih odnosov s tujino od 1. januarja 1983 dalje ureja le z odloki Zveznega izvršnega sveta.

K 24. členu: Deponiranje deviz organizacij združenega dela, ki izvirajo iz predujmov, prejetih na podlagi izvajanja investicijskih del v tujini pri Narodni banki Jugoslavije, pomeni zmanjšanje konkurenčnosti organizacij združenega dela, ki izvajajo investicijska dela v tujini. Prejeti predujmi so namenski za zagonske stroške pri otvoritvi delovne enote v tujini ter premestitev plačila deviznih stroškov, ki so v prvi tretjini izvajanja del bistveno večja kot ustvarjena realizacija pri izvajanju investicijskih del v tujini. Nujno je zagotoviti, da se predujmi lahko deponirajo z dovoljenjem Narodne banke Jugoslavije tudi na deviznih računih v tujini, kolikor Narodna banka Jugoslavije ne zagotavlja deviznih sredstev za prejete devize.

K 33. členu: Določitev prednosti pri razporejanju deviz je nujna posledica trenutne situacije v ekonomskih odnosih s tujino, vendar bi že ob sprejetju zakona moral biti kvantificiran minimalni odstotni delež, s katerim razpolagajo organizacije združenega dela, ki so dejansko ustvarile devizni priliv.

K 34. členu: Novi 69.b člen je obvezal organizacije združenega dela, da morajo vsak znesek deviz, ki presega administrativno določen znesek in možnosti uvoza za lastne reprodukcijske potrebe, prodati pooblaščenim bankam. Kolikor je to nujno, potem bi za organizacije združenega dela, ki ustvarjajo devizni priliv z lastnim izvozom, morala biti dana možnost odkupa tako prodanih deviz po tečaju dinarja, ki je veljal na dan, ko so bile devize po sili zakona prodane pooblaščenim bankam.

Te pripombe so bile obravnavane in sprejete prej, kot smo dobili stališča k zakonu.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Marija Lončar, delegatka občine Kranj.

M a r i j a L o n č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pripombe k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino bi posredovala glede na to, da smo bili izzvani in bi povedala, da je naša delegacija te pripombe obravnavala. Pripombe je pripravila "Sava" Kranj, vendar menim, da se vse delovne organizacije v kranjski občini tem pripombam pridružujejo.

Splošne pripombe k zakonu.

1. Osnutek obravnava predvsem razdelitev in uporabo deviz, ne rešuje pa vrsto problemov iz preteklosti, ki otežujejo učinkovitejše ustvarjanje deviznih sredstev. Ne rešuje tudi anticipirane porabe deviz, ki se danes kaže v tem, da obvezno združevanje za pokrivanje splošnih in skupnih potreb presega neto devizne učinke posameznih izvoznikov, zlasti tistih, katerih proizvodnja je močno vezana na uvoz.

2. Besedilo osnutka pomeni odmik od doseženega nivoja samoupravnega razvoja odnosov k centralističnemu urejanju in bo zato destimuliral gospodarstvo za večji izvoz in dušil pobudo za samodejno izgradnjo v izvoz usmerjenih reprodukcijskih verig.

3. V osnutku se postavlja kot pogoj takšno planiranje ekonomskih odnosov s tujino, s katerim bodo natančno določeni nosilci proizvodnje za izvoz. Nastaja vprašanje, kako ob povečanem centralističnem upravljanju selektivno planirati izvozno proizvodnjo. Ne daje odgovora, kdo bo ta planer, kriterij za tak pristop in tako dalje.

Konkretne pripombe:

1. 5. člen, peti odstavek in 13. člen, tretji odstavek predvidevata, da se v medsebojnih ekonomskih odnosih s tujino usklajujejo ozd, ki so delovno, dohodkovno in proizvodno med seboj povezane na enotnem jugoslovanskem trgu. Gre za najvažnejši element ekonomskih odnosov s tujino. Ta formulacija je dvomljiva oziroma nejasna in ne pove, katera področja so vključena. Vprašljiva pa je tudi vsebina, saj se s tem začenja vsiljena praksa usklajevanja z vrha, namesto da bi nadaljevali z nivoja, ki ga je gospodarstvo samo doseglo in uspešno reševalo s pomočjo 67. člena, zlasti pa 68. člena dosedanjega zakona o deviznem poslovanju.

2. K 51. členu: Osnutek predvideva, da bo tečajne razlike nosil vsak udeleženec sam, torej tudi za devize, začasno prodane z deviznega računa in uporabljene za likvidnost bank oziroma gospodarstva nasploh. Tak pristop destimulira izvoz, sili k hitrejšemu poravnavanju obveznosti in poslabšuje dohodkovni položaj izvoznikov.

3. K 31. in 32. členu: Ta dva člena obravnavata 67. in 68. člen zakona oziroma ponavljata in zožujeta besedilo sprememb zakona iz junija 1982. Dejstvo je, da je gospodarska praksa v preteklosti opravičila afirmacijo teh dveh členov in da je bila predvsem potrebna razjasnitev nekaterih nejasnosti v zvezi z njima. Vztrajanje pri sedanji formulaciji, ki je še ožja, kot je bila junijska novelizacija deviznega zakona, pa pomeni še večje trganje reprodukcijskih verig, zastojev v proizvodnji in slabšo oskrbljenost proizvodnje za izvoz in domače potrebe. Menimo, da je ob vztrajanju pri formulaciji teh dveh členov potrebno vsaj uradno tolmačenje, da se pod prepovedano dinarsko protivrednostjo razumejo razlike doplačila pod uradnim tečajem ne pa vračilo dinarske protivrednosti po uradnem tečaju za devize, ki jih vsebuje prodan izdelek v obliki uvozne substance. Brez tega dodatka je z osnutkom zakona praktično ukinjeno samoupravno združevanje deviz z vsemi posledicami.

4. K 33. členu sledi odstavek, ki predvideva združevanje deviznih sredstev za reprodukcijski material tistih ozd, ki ne izvažajo, ali je njihov izvoz prepovedan. Ta naj se dopolni tako, da velja tudi za tiste ozd, ki iz objektivnih razlogov ustvarjajo nižji izvoz, kot je potreben za pokrivanje njihovih uvoznih potreb.

5. K 4o. členu: Ta člen predvideva, da se odpravi kategorija dinarjev deviznega porekla. Ob tem pa v celoti ostaja odprto vprašanje obračuna stimulacij za te pravice ter vprašanje usode samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev, ki so bili v preteklosti sklenjeni z namenom, da si na ta način ozd s področja industrije, turizma in transporta na osnovi skupnega dohodka pridobijo določena devizna sredstva. To povezovanje je doseglo pomemben obseg in bistveno pripomoglo tudi k reševanju razvoja turističnih in transportnih ozd in inozemskega turizma. V osnutku zakona pa je vse to črtano, ne da bi zakon ob tem opredelil zavarovanje interesov, ki so privedli do združevanja dela in sredstev. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, predlagam, da zaključimo razpravo in preidemo na glasovanje o predlogu stališč, ki ste jih dobili danes na klop. Celotno razpravo na zboru bomo posredovali Zboru združenega dela pa tudi naši delegaciji.

Preden bi glasovali, vas opozarjam, da je v 2. točki na prvi strani predloga stališč pri prepisovanju nastala napaka. Stavek se pravilno glasi takole: "Zato niso sprejemljive spremembe, ki bi povzročile zgolj pritiske za uveljavljanje čim večjih uvoznih pravic, vplivale na zmanjšani obseg samoupravnega združevanja in povezovanja po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ter uveljavljale združevanje deviz za določene reprodukcijske potrebe brez neposrednega vpliva organizacij združenega dela".

Želi o tem besedilu še kdo razpravljati? Besedo ima tovarišica Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

C v e t k a S e l š e k : Glede na nekatere današnje razprave v zborih slovenske Skupščine in nekatere dodatne sugestije in predloge v zvezi s predloženimi stališči in sklepom, ki naj bi ga sprejel Zbor združenega dela, bo besedilo teh stališč in sklepa nekoliko spremenjeno. Gre za to, da se še bolj pojasnijo osnovne opredelitve in na tej podlagi določi tudi pooblastilo delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlagam, da o predloženih stališčih in predlogih glasujemo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Glede na to, da skupine še niso končale z usklajevanjem predlagam, da sejo prekinemo in bi jo nadaljevali ob 12. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 11.15 in se je nadaljevala ob 12. uri.)

Prehajamo na 2 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985.

Tudi ta akt je predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin. Predstavniki naše delegacije na seji so naslednji tovariši: Miran Mejak, Boris Šnuderl in Franjo Križmančič. Predstavnik Izvršnega sveta je Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Želi predstavnik delegacije oziroma Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek odloka ste delegati prejeli na seji 25. novembra. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta k temu odloku.

Osnutek odloka so obravnavala naša delovna telesa, in sicer Odbor za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Dobili smo njihova pismena poročila. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Osnutek odloka je obravnavala tudi planska medzborovska skupina in tudi pri tej točki pripravila predlog sklepa, ki bi ga sprejeli naši zbori. Predlog sklepa ste prejeli danes na klop. Želi kdo razpravljati pri tej točki dnevnega reda? (Ne.)

Če ne želi nihče besede, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega sklepa, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji, predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani, predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov in predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike.

Danes pa ste na klop prejeli še predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravic do svobodnega odločanja o rojstvu otrok in spremembo v sestavi skupine delegatov za spremljanje in uresničevanje srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Predstavnik komisije na zboru je njen predsednik tovariš Jože Marolt. Želi tovariš Marolt besedo? (Ne.)

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji.

Pri tem odloku je komisija predložila predlog sprememb pri predlaganih kandidatih za sodnike Višjega sodišča v Ljubljani, in sicer se kandidati, navedeni pod zaporednimi številkami: 4 Zinka Benkovič, lo Jože Dekleva in 44 Marko Tomšič, nadomestijo z novimi predlogi kandidatov, in sicer: pri točki 4 Marjana Lubej, pri točki lo Janez Rogelj in pri točki 44 Matija Žgajnar. Prosim, da te dopolnitve vključite v ta predlog.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka z navedeno spremembo.

S tem so bili za sodnike porotnike višjih sodišč v SR Sloveniji izvoljeni predlagani kandidati.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdražal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani izvoljen tovariš Janez Bolha.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov.

V tem odloku je predlagano, da se v Odboru za finance našega zbora razreši članstva v odboru tovariš Janez Merhar, namesto njega pa izvoli tovariš Alojz Petek. Prav tako se predlaga, da se v Komisiji za mednarodne odnose Skupščine razreši članstva v tej komisiji tovariš Tibor Füle, namesto njega pa izvoli tovariš Štefan Čahuk. V Komisijo za vprašanja borcev NOV pa se za člana izvoli tovariš Tomaž Mislej.

O predlogu tega odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem je bil razrešen članstva v Odboru za finance Zbora občin tovariš Janez Merhar, namesto njega pa izvoljen tovariš Alojz Petek, tovariš Tibor Füle je razrešen dolžnosti člana v Komisiji za mednarodne odnose, namesto njega pa izvoljen tovariš Štefan Čahuk, v Komisijo za vprašanja borcev NOV pa je bil izvoljen tovariš Tomaž Mislej.

Prehajamo na predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike.

Iz predloga sklepa je razvidno, da so izmed delegatov našega zbora v skupino delegatov predlagani: Zlata Vidmar, Janez Vodopivec in Miro Zorč.

Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa, s katerim so bili v medzborovsko skupino delegatov z nalogo, ki sem jo prej omenil, imenovani: za vodjo Jože Sintič, za člane pa: Jože Crnič, Simona Ferjan, Kaja Špiler, Zlata Vidmar, Janez Vodopivec in Miro Zorč.

Prehajamo na predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog sklepa ste prejeli danes na klop. Iz predloga izhaja, da sta izmed delegatov našega zbora v skupino delegatov predlagana Jožica Jarc, delegatka iz občine Tolmin in Jože Užmah, delegat iz občine Maribor.

Pričenjam razpravo o predlogu tega sklepa. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog sklepa soglasno sprejel. S tem so bili v skupino delegatov imenovani: za vodjo Zofka Stojanovič, za člane pa Tilka Blaha, Branko But, Marija Cigale, Jožica Jarc, Marija Pukl, Metka Praprotnik in Jože Užmah. Na predlog Republiške konference Socialistične zveze pa so bili v to skupino imenovani še: Živa Beltram, Saša Dragoš in Slavko Rupel.

Prehajamo še na spremembo v sestavi skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, ki ste jo prav tako prejeli danes na klop. Omenjena skupina delegatov je bila imenovana na sejah zborov dne 7. maja 1982.

Tovariš Livij Jakomin je zaprosil, da ga razrešimo dela v tej skupini. Namesto njega pa bi v skupino predlagali Toneta Krašovca, delegata iz Vrhnike.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal?(Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet. S tem je tovariš Livij Jakomin razrešen dolžnosti člana skupine, namesto njega pa je v skupino izvoljen Tone Krašovec.

Vračamo se na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Medzborovska planska skupina je končala razpravo in prosim poročevalca te skupine tovariša Boža Kuhariča, predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, da poroča. Prosim, da vzamete besedilo sklepa, ki ste ga dobili, da boste lahko sledili spremembam, ki jih skupina predlaga.

Božo Kuharič: Tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je proučila vso razpravo na seji Zbora združenega dela in Zbora občin k osnutku zvezne resolucije. Ugotovila je, da so pripombe in stališča iz razprav že vsebovane v sklepu Skupščine SR Slovenije k osnutku zvezne resolucije. Skupina zato meni, da ni potrebno spreminjati ali dopolnjevati tega sklepa.

Vendar pa skupina meni, da naj delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ponovno opozori na nujnost povečanja kmetijske proizvodnje, zlasti z večjim vključevanjem neobdelanih zemljišč ter angažiranjem dela nezaposlenih in z boljšo organizacijo dela. V zvezi s pripombami k razvoju turističnega gospodarstva je skupina poudarila, da je v predlogu sklepa že zajeta zahteva po celovitem jugoslovanskem programu razvoja turizma, ki mora vključevati tudi aktivnejši in zavestnejši odnos delavcev v turizmu in vsega ostalega prebivalstva za nujno povečanje deviznega priliva od turizma.

Glede izvoza na klirinško območje je skupina menila,da je treba težiti k izravnavi bilance ob hkratni izravnavi strukture našega izvoza na klirinško območje. Glede disparitet v cenah se je skupina zavzela za pripravo celovitega programa in kriterijev za postopen prehod na oblikovanje cen v skladu s kriteriji sistemskega zakona, kar je že vsebovano v načelnih pripombah predloga sklepa. Skupina pa je bila seznanjena z novim izračunom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede rasti investicij v osnovna sredstva gospodarstva. Zato skupina predlaga, da se v predlog sprememb in dopolnitev sklepa Skupščine SR Slovenije k osnutku zvezne resolucije na strani 4., v tretji vrsti za besedami "povečanega za" dodajo besede "največ do 2o".

Predsednik Mitja Horvat: Želi kdo razpravljati o tem predlogu medzborovske skupine? (Ne.) Predlagam, da preidemo na glasovanje o celotnem besedilu sklepa.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel sklep, s katerim so oblikovana naša stališča in predlogi k osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Prehajamo na 29. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Murska Sobota, delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Lendava, danes na klop pa še delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Koper, delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Ljutomer, delegatsko vprašanje Jožice Kampuš iz občine Sežana in delegatsko vprašanje Lucijana Vuge iz občine Nova Gorica.

Na seji 25. novembra je Izvršni svet že dal nekaj odgovorov na vprašanja, ki so bila zastavljena v zvezi z oskrbo s plinom in distribucijo plina v Sloveniji.

Najprej bomo poslušali odgovor na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Šmarje pri Jelšah z dne 14.1o. Na vprašanje bo odgovoril Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

V i k t o r Ž a k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Šmarje pri Jelšah je 12.lo.1982 zastavila Zboru občin Skupščine SR Slovenije delegatsko vprašanje o skladnosti sprememb srednjeročnih planskih dokumentov v Ljubljanski banki - Združeni banki.

Skupina delegatov utemeljuje svoje vprašanje s tem, da ugotavlja, da je v predlogu samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih planov Ljubljanske banke - Združene banke za obdobje 1981-1985 črtano prednostno usmerjanje sredstev za investicijske naložbe na manj razvita območja, da se ne spoštuje dosledno lo4. člen predloga dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, ki od bank zahteva, da le-te zagotavljajo ugodnejše kreditne pogoje za naložbe na manj razvita območja ter da se ti ugodnejši kreditni pogoji dodatno upoštevajo h kreditnim olajšavam, ki že veljajo za posamezne namene. Glede na to, da vprašanje zadeva združeno banko, se je Izvršni svet obrnil nanjo in posredujemo njen odgovor, ki ga je podpisal predsednik poslovodnega odbora tovariš Metod Rotar. Odgovor se glasi:

1. V predlogu samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih planov bank Ljubljanske banke - Združene banke za obdobje 1981-1985 v celoti uveljavljamo določilo lo4. člena predloga dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, saj se ugodnejši kreditni pogoji dodatno upoštevajo h kreditnim olajšavam, ki že veljajo za posamezne vrste naložb. Že sedanja določila samoupravnega sporazuma vključujejo takšen pristop, in sicer za lo % nižje obrestne mere, kot je določeno za posamezne namene za naložbe v manj razvita območja SR Slovenije, za naložbe na manj razvitih obmejnih območjih pa celo za 2o % nižje obrestne mere.

Zaradi možnih nejasnosti dosedanjega besedila bomo v spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih planov to določbo dopolnili tako, da bo iz besedila nedvoumno izhajalo, da gre za dodatne olajšave. Takšne olajšave pa banke ne opredeljujejo za naložbe v kmetijstvo, saj veljajo za te naložbe najnižje obrestne mere in jih po dosedanjih ocenah ni mogoče smotrno nadalje zniževati. Poleg ugodnih obrestnih mer pa banke Ljubljanske banke - Združene banke zagotavljajo naložbam na manj razvita območja tudi večjo udeležbo dopolnilnih bančnih sredstev v strukturi virov financiranja za nove investicijske naložbe.

2. Tudi v predlogu samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih planov bank Ljubljanske banke - Združene banke za obdobje 1981-1985 uveljavljamo politiko skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije, le da temelji na drugačnem načinu prednostnega zagotavljanja dopolnilnih sredstev za investicijske naložbe na manj razvita območja. Do spremembe v načinu prednostnega in ugodnega zagotavljanja dopolnilnih sredstev bank je prišlo predvsem zaradi zoženih materialnih okvirov ter zaradi na novo in zelo selektivno opredeljenih prednostnih namenov za zagotavljanje dopolnilnih sredstev bank za nove investicijske naložbe. Ob tem moramo opozoriti, da smo opuščeno prednostno usmerjanje nadomestili z določilom, ki zagotavlja prednostno zagotavljanje sredstev tistim naložbam, ki so ob enakih pogojih uspešnosti in uveljavljanja družbeno dogovorjenih kriterijev investiranja locirana na manj razvita območja. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Žakelj, hvala lepa. Želi morda delegat iz Šmarij k temu kaj dodati? (Ne.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Murska Sobota bo odgovoril Milan Naprudnik, direktor Republiške geodetske uprave.

M i l a n N a p r u d n i k : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Murska Sobota je postavila obširnejše vprašanje, ki se nanaša na izdelavo katastra zemljišč v ll katastrskih občinah, kjer še ne obstajata zemljiška knjiga in zemljiški kataster. Po zakonu o zemljiškem katastru pa bi morali ta dela končati v letošnjem letu.

V obširnejšem odgovoru, ki bo objavljen v skupščinskem Poročevalcu bo povedano, kako se izvaja zakon od leta 1974 dalje na območju občine Murska Sobota. Zaradi zmanjšanja sredstev za splošno porabo teh del ne bo mogoče dokončati v letu 1983.

Prebral bom le ključni del odgovora.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se zaveda, da zaradi neizdelanega zemljiškega katastra v občini Murska Sobota niso zagotovljeni enaki pogoji za reguliranje pravnih razmerij in izvajanje upravnih zadev ter enaka kvaliteta podatkov za izdelavo in izvajanje družbenih planov in urbanističnih dokumentov. Zato bo Izvršni svet prioritetno obravnaval možnosti zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za leto 1983 v višini 14 milijonov dinarjev, s katerimi bi bilo mogoče opraviti dela na izdelavi zemljiškega katastra v 6 katastrskih občinah. Preostala finančna sredstva za dokončanje elaboratov na še preostalih območjih pa bodo zagotovljena v letih 1984 in 1985. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Je delegat iz Murske Sobote zadovoljen z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Lendava bo odgovorila Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

C v e t k a S e l š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Lendava opozarja, da imajo občani v smislu 4. člena zvezne uredbe o depozitu za dinarje, ki jih imajo pravico odnesti iz Jugoslavije, pravico odhajanja v maloobmejnem prometu čez mejo petkrat na leto, ne da bi položili depozit, da pa je po predpisih Ljudske republike Madžarske vsakokrat ob prehodu meje obvezno menjati 65o dinarjev, medtem ko predpis o maloobmejnem prometu dovoljuje iznos le 5oo dinarjev, zaradi česar je praktično onemogočen maloobmejni promet z Madžarsko za vse občane, ki nimajo deviznega računa.

V tej zvezi delegacija sprašuje, kako je mogoče koristiti maloobmejne propustnice brez iznosa deviz in ali bo usklajen sklep o odnašanju in prinašanju efektivnih dinarjev v potniškem prometu s tujino s predpisom Ljudske republike Madžarske v višini obvezne menjave.

Na ta vprašanja daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednji odgovor:

Ljudska republika Madžarska je iz finančnih vzrokov 1. oktobra 1981 sprejela odlok o obvezni menjavi na meji. Po tem odloku so državljani SFR Jugoslavije pri prehodih na madžarsko ozemlje po uvedbi devalvacije dinarja dolžni, trenutno torej, zamenjati - imetniki maloobmejnih propustnic 7oo dinarjev, ostali pa 14oo dinarjev. Ta ukrep Ljudske republike Madžarske je praktično onemogočil, da bi imetniki maloobmejnih propustnic, ki nimajo deviznih sredstev, potovali v Madžarsko.

V sporazumu, sklenjenim med vlado SFR Jugoslavije in vlado Ljudske republike Madžarske, o maloobmejnem prometu oseb je v 9. členu določeno, da pri odnašanju in vnašanju plačilnih sredstev, deviz, plemenitih kovin, dragega kamenja, umetniških predmetov in tako dalje uporablja vsaka pogodbenica svoje notranje predpise. Jugoslovanska stran je v zadnjih letih v okviru mešane jugoslovansko-madžarske komisije za maloobmejni promet oseb in jugoslovansko-madžarske carinske komisije večkrat predlagala, da se obvezna menjava valute na meji ukine oziroma da se vsaj imetniki maloobmejnih propustnic izvzamejo iz obvezne menjave.

To vprašanje je bilo tudi na dnevnem redu razgovorov, ki jih je imel letos v oktobru predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Janez Zemljarič ob obisku na Madžarskem. Obravnavano pa je bilo tudi na zadnjem zasedanju jugoslovansko-madžarske komisije za maloobmejni promet, ki je bila od 11. do 14. oktobra 1982, ko so madžarski predstavniki zopet izjavili, da bodo predlog proučili. Do sedaj Madžari še niso dali uradnega odgovora na predlog jugoslovanskih predstavnikov o ukinitvi obvezne menjave valute za jugoslovanske državljane.

Republiški komite za mednarodno sodelovanje je s tem problemom seznanil tudi Zvezni sekretariat za zunanje zadeve ter predlagal, naj se to vprašanje čim hitreje reši po diplomatski poti.

Dokončnega odgovora torej delegatom ne dajemo. Gre zato, da je potrebno najti način reševanja v dogovorih z Ljudsko republiko Madžarsko in bomo o tem, kako bodo dogovori potekali, delegate tudi seznanili.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Na delegatska vprašanja skupin delegatov iz občin Ljutomer, Koper in delegatke Jožice Kampuš iz občine Sežana in Lucijana Vuge iz občine Nova Gorica je bilo delno odgovorjeno že na seji 25. novembra, vendar je Izvršni svet pripravil celovitejši in popolnejši odgovor, ki ga bo na seji danes prebral tovariš Cveto Majdič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

C v e t o M a j d i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Zboru občin so postavili delegati občin Ljutomer, Izola, Piran, Sežana, Nova Gorica in Obalne skupnosti Koper več delegatskih vprašanj oziroma pobud glede pomanjkanja naftnih derivatov, trdih goriv in alternativnih virov energije. Na vsa ta vprašanja dajemo skupni odgovor.

1. Na pobudo delegatov občine Ljutomer Zboru občin in Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije glede oskrbe s srednjimi destilati nafte dajemo naslednji odgovor:

Oskrba s srednjimi destilati, to je plinsko olje in kurilno olje za gospodinjstvo je kritična že od meseca septembra. Količine srednjih destilatov iz domačih rafinerij in posojila od Zveznega zavoda za materialne rezerve industrijskih proizvodov niso zadostovala niti za 5o % pokrivanje potreb. V pogojih omejene oskrbe je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v sodelovanju z odgovornimi organizacijami, interesnimi skupnostmi in splošnimi združenji ugotovil kategorije porabnikov, ki imajo pri oskrbi s plinskim oljem prednost. Te kategorije porabnikov so mestni in primestni avtobusni promet, železnica, prevozi na delo in z dela, razvoz hrane in kmetijstvo. Navedene kategorije porabnikov so potrošile v posameznih dneh tudi do 6o % vseh razpoložljivih količin. Zato je bilo nujno na vseh ostalih sektorjih potrošnjo omejiti, ali jo za nekatere dejavnosti ustaviti. Samo za organiziranje akcije spravila sladkorne pese v prekmurskih občinah je bilo potrebno dnevno izdvajati okoli 3o % vseh razpoložljivih količin plinskega olja.

Na osnovi navedenih podatkov je razumljivo, da so bile nekatere gospodarske dejavnosti slabše oskrbljene oziroma da se je v drugi polovici novembra, ko je bila večina del pri spravilu sladkorne pese opravljena, stanje delno izboljšalo.

2. Na pobudo delegatov skupine delegatov občin Sežana, Izola, Piran, Nova Gorica in Obalna skupnost Koper v Zboru občin glede oskrbe s tekočim naftnim plinom pa dajemo naslednji odgovor:

Z odlokom sprejeta energetska bilanca za leto 1982 predvideva v SR Sloveniji letno potrošnjo 68.ooo ton tekočega naftnega plina. Od navedenih količin bi moral zagotoviti SOZD Petrol 4o.5oo ton, delovna organizacija INA plin Zagreb pa 27.5oo. V samoupravnem sporazumu o enakomerni oskrbi, ki je spremljajoči akt energetske bilance Jugoslavije za leto 1982, je predvideno, da bo SOZD Petrol zagotovil količine iz naslednjih virov: iz rafinerije INA 25.4oo ton, iz rafinerije Bosanski Brod 2.ooo ton in iz uvoza 13.1oo ton, torej skupno 4o.5oo ton.

Na osnovi določb istega akta in strukture virov bi morala delovna organizacija INA plin zagotoviti za področje Slovenije 27.5oo ton tekočega naftnega plina, in sicer iz rafinerije INA 17.38o ton in iz uvoza 1o.12o ton, to je skupno 27.5oo ton. V obdobju od 1.1. do 31.1o.1982 sta oba dobavitelja izpolnila svoje obveznosti v naslednjih deležih: Petrol - obveznost 33.75o, dobavljeno 26.9oo v odstotkih torej 79,7; INA plin - obveznost 22.9oo, dobavljeno 16.4oo skupno 7o,5 %.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so bili porabniki tekočega naftnega plina, ki jih oskrbuje delovna organizacija INA plin Zagreb prek svojih TOZD

Zagreb, Reka in Kozina slabše oskrbovani. Podatke o količinah sta posredovala predstavnika obeh dobaviteljev na sestanku 18.11.1982 v prostorih Republiškega komiteja za energetiko v Ljubljani.

Količine tekočega naftnega plina, ki jih je uvozil v mesecu novembru SOZD Petrol, so redne količine v okviru planiranega uvoza in nikakor nimajo interventnega značaja, kot je navedeno v delegatskem vprašanju. Delovna organizacija INA plin v navedenem obdobju ni bila sposobna uvoziti več kot 2.ooo ton za področje Slovenije od sicer pripadajočih 8.4oo ton v tem obdobju.

Ob moteni oskrbi iz domačih rafinerij je izpad navedenih količin iz uvoza za potrebe SR Slovenije še povečal kritično oskrbo pri porabnikih, vezanih na delovno organizacijo INA plin oziroma njene TOZD Reka, Zagreb in Kozina. Neenakomerna delitev razpoložljivih količin tekočega naftnega plina je posledica nekoordiniranega dela dobaviteljev SOZD Petrola in organizacije INA plin ter organizacije združenega dela prodajalcev, ki so v celoti odgovorne za njegovo enakomerno razdelitev.

Oskrbljenost s tekočim naftnim plinom na področju navedenih občin - navajam iz delegatskega vprašanja - se je izboljšala potem, ko je bila opravljena prerazporeditev razpoložljivih količin s področja drugih občin.

Dne 22.11.1982 je bil v energetiki Ljubljana TOZD butan-plin sestanek vseh prodajalcev tekočega naftnega plina v jeklenkah, na katerem so bili predloženi podatki o oskrbi posameznih področij za obdobje 198o, 1981 in za čas od 1.1. do 31.1o.1982. Iz predloženih podatkov je razvidno, da v lo mesecih letošnjega leta ni bistvenih razlik med deleži v celotni prodaji tekočega naftnega plina na posameznih področjih v primerjavi z obdobji v letih 198o oziroma 1981, ko je bila oskrba manj motena.

Podatki so v posebni tabeli in jih bo delegacija, ki je to vprašanje zastavila, dobila oziroma bodo objavljeni.

Za usklajen nastop vseh dobaviteljev in prodajalcev tekočega naftnega plina se bo v bodoče Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zavzemal za sklenitev ustreznega dogovora.

Vprašanje glede oskrbe s kurilnim oljem. Na to vprašanje dajemo naslednji odgovor. V pogojih omejene oskrbe s srednjimi destilati, to je plinsko olje in kurilno olje za gospodinjstva, v mesecu oktobru in še posebej v mesecu novembru ni bilo mogoče zadostiti vsem potrebam. Na razpolago je bilo okoli 5o % potrebnih količin srednjih destilatov, ki so bile usmerjene pretežno kot plinsko olje za pokrivanje potreb v mestnem in primestnem potniškem prometu, železnici, prevozu hrane in kmetijstvu.

Iz navedb SOZD Petrol je razvidno, da je še približno 28.ooo gospodinjstev v Sloveniji, ki so evidenčno vpisana in čakajo na dobave kurilnega olja za gospodinjstvo.

V zvezi z vprašanjem glede alternativnih virov energije, predvsem glede sončne energije, dajemo naslednji odgovor.

V SR Sloveniji smo se pričeli s problemom racionalnega in varčnega ravnanja z energijo, kamor spada tudi uporaba alternativnih virov energije, predvsem sončne, intenzivneje ukvarjati že leta 1977. Na osnovi programa ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije, ki ga je obravnavala tudi Skupščina SR Slovenije, je bil sklenjen družbeni dogovor o ukrepih in aktivnostih za zagotovitev racionalnega pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije in objavljen v Uradnem listu SR Slovenije št. 21/78.

Z družbenim dogovorom so se udeleženci, med njimi poleg Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tudi Gospodarska zbornica Slovenije, Raziskovalna skupnost Slovenije, Ljubljanska banka - Združena banka in tako dalje, opredelili za naloge in ukrepe v zvezi z uporabo alternativnih virov energije. Za stimulacijo vgrajevanja in uporabe naprav za neposredno in posredno izkoriščanje sončne energije kot najdostopnejšega alternativnega vira energije pri nas so na pobudo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu Ur.l. SFRJ in pravilnika o upo-

rabi davka od prometa proizvodov in storitev Ur.l. SFRJ 21/8o, prejšnji 5/8o, oproščeni plačevanja temeljnega prometnega davka kupci solarnih vodnih grelnikov in vseh vrst toplotnih naprav, ki so konstruirane bodisi za posredno ali neposredno porabo sončne energije kot tudi vseh sestavnih elementov zanje.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se bo še nadalje prizadeval, da bo v okviru Gospodarske zbornice Slovenije prišlo do ustreznejše povezave in delitve dela med organizacijami združenega dela, ki obvladajo proizvodnjo naprav za izkoriščanje sončne energije. S tem bo prišlo do velikoserijske proizvodnje posameznih elementov teh naprav, s tem pa tudi do pocenitve samih naprav. Tudi poslovne banke bodo morale s stimulativnejšim načinom kreditiranja pospeševati izgradnjo sončnih zbiralnikov.

Za ostale alternativne vire je potrebno raziskati njihovo možnost izkoriščanja, na primer za veter ter nadalje razviti načine izkoriščanja kot na primer za kmetijske odpadke. Tukaj bo potrebno ustrezno vlaganje v raziskave, kakor tudi povečanje izmenjave rezultatov znanstveno-raziskovalnih del z ustreznimi inštitucijami doma in v svetu. Delež alternativnih virov energije je bil vključen v dolgoročno energetsko bilanco Slovenije, zato si bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije skupaj s podpisniki družbenega dogovora prizadeval, da se razvoj teh virov pospeši tako z davčnimi olajšavami kot z ugodnejšimi kreditnimi pogoji, kakor tudi z delitvijo dela med posameznimi organizacijami združenega dela.

Glede oskrbe s trdimi gorivi dajemo naslednji odgovor.

Obalno področje oskrbujeta s premogom Kurivoprodaja Ljubljana in le v manjših količinah tudi Dom Smreka Maribor.

Po podatkih plansko-poslovne skupnosti za premog, je bilo v letu 1981 na to področje dostavljenih skupaj 3.377 ton premoga in briketov. V letošnjem letu je bilo v desetih mesecih dobavljenih skupaj 2.2o6 ton premoga in briketov, v novembru in decembru pa bo dobavljenih še 92o ton lignita in 2oo ton premoga iz uvoza. Skupno bo po teh predvidevanjih v letu 1982 dobavljenih na obalno področje 3326 ton. Predvideno je tudi 9oo ton briketov, ki bodo dostavljeni med kurilno sezono. Iz omenjenih podatkov je razvidno, da so obalne občine brez predvidene dobave briketov oskrbljene na ravni lanskega leta kot vse ostale občine v SR Sloveniji. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Majdič, hvala lepa. Želi kdo od delegatov iz teh občin k temu kaj dodati, dopolniti ali komentirati odgovor? (Ne.)

Obveščam vas, da smo prejeli pismena odgovora na delegatski vprašanji skupine delegatov iz občine Radovljica, naslovljeno na Republiško skupnost za ceste v zvezi z nadaljnjo rekonstrukcijo ceste na odseku Bohinjska Bela-Soteska in na vprašanje skupine delegatov iz občine Ljubljana-Center v zvezi z zadolženostjo SR Slovenije.

Na obe vprašanji smo dobili pismene odgovore. Izvršni svet je svoj odgovor na vprašanje občine Ljubljana-Center oziroma njene skupine delegatov označil kot strogo zaupen in bo posredovan vodjem skupin. Prav tako pa boste prejeli odgovor na vprašanje skupine delegatov iz občine Radovljica od cestne skupnosti.

Želi še kdo od delegatov postaviti delegatsko vprašanje? (Da.) Besedo ima Rudolf Rome, delegat občine Grosuplje.

R u d o l f R o m e : Najprej se opravičujem za nedodelanost vprašanja. Zanj sem bil pooblaščen šele danes zjutraj po včerajšnji obravnavi v krajevni skupnosti. Vprašanje se glasi:

"Krajevna skupnost Polica v občini Grosuplje ima uveden krajevni samoprispevek za asfaltiranje ceste Perovo-Stara vas. Samoprispevek je bil uveden pred sedmimi leti. V času zbiranja samoprispevka pa je bila na delu omenjene ceste trasirana obvoznica avtoceste Ljubljana-Zagreb med Perovim in Višnjo goro, obvoznica višnjegorskega klanca. Zaradi tega krajevna skupnost Polica ni mogla dobiti ustreznih soglasij za modernizacijo ceste, za katero zbira samoprispevek. V kra-

jevni skupnosti Polica v današnjem stabilizacijskem času ugotavljajo, da izgradnje obvoznice avtoceste verjetno še ne bo. Zato menijo, da bi lahko šli v modernizacijo omenjene ceste, ker denar, zbran s samoprispevkom, propada.

Vprašujemo, prvič, ali je mogoče s širško družbeno podporo v krajevni skupnosti Polica iti na izvedbo sklepov, za kar je bil uveden samoprispevek, ker bo drugače vprašljiva uspešnost referenduma za podaljšanje samoprispevka; in drugič, kam naj se Skupščina občine Grosuplje in krajevna skupnost Polica obrneta za uspešno nadaljevanje akcije za asfaltiranje omenjene ceste v dolžini 2,3 km? Pri republiški skupnosti za ceste so bili do sedaj za te probleme gluhi, ker so pač v planih imeli to obvoznico avtoceste." Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Predlagam, da bi odgovor na to vprašanje posredovali na naslednji seji zbora.

Je še kakšno vprašanje? (Ne.) Če ne, predlagam, da prekinemo sejo za 15 minut, ko bo skupina zaključila sklep k proračunskim odhodkom federacije za leto 1983.

(Seja je bila prekinjena ob 12.45 uri in se je nadaljevala ob 13.1o.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Vračamo se k 2 3 . t o č k i d n e v n e g a r e d a , to je k osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

Prosim tovariša Mlinarja, predstavnika medzborovske skupine, sicer pa člana našega Odbora za finance, da pove, kaj skupina predlaga.

J u r e M l i n a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dopolnitev sklepa k osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983.

V predlogu sklepa z dne 1o.12.1982 se na drugi strani na koncu točke 2, doda nova alinea, ki se glasi: "Skupščina SR Slovenije ne soglaša z dopolnilnim predlogom Zveznega izvršnega sveta z dne 4. decembra 1982." To utemeljuje z nujnostjo, da se restriktivni pristop, ki bo uveljavljen pri oblikovanju sredstev za izvajanje nalog splošne in skupne porabe ter za osebno porabo v naslednjem letu, uveljavi tudi za naloge zveznega proračuna v letu 1983.

Skupščina SR Slovenije meni, da mora skupni obseg proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 rasti bistveno počasneje od nominalne rasti dohodka.

Točka 3 sklepa se spremeni tako, da se glasi: "Skupščina SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v okviru teh opredelitev v postopku usklajevanja uveljavlja te pripombe in poroča Skupščini SR Slovenije. Delegacija bo dobila dokončno pooblastilo, da glasuje za predlog zakona na seji zborov Skupščine SR Slovenije dne 27. decembra 1982. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala, tovariš Mlinar. Slišali ste predlog skupine o dopolnitvi sklepa v zvezi z osnutkom zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983. Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa z dopolnitvijo skupine.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (64 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep z dopolnitvami skupine delegatov.

Obveščam vas tudi, da je zbor pri vseh točkah dnevnega reda, kjer je sprejemal končne odločitve, usklajen z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom. S tem je dnevni red 9. seje izčrpan. Vsem delegatom se zahvaljujem za aktivno udeležbo in zaključujem sejo zbora. Hvala lepa.

(Seja zbora je bila končana ob 13.15 uri.)

D R U Ž B E N O P O L I T I Č N I Z B O R

9. SEJA

(25. NOVEMBRA 1982)

Predsedoval: d r . C i r i l R i b i č i č , predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 8.10 uri.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Pričenjam 9. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Pred začetkom bi rad povedal, da me je nekaj delegatov in tudi nekaj članov vodstev družbenopolitičnih organizacij opozorilo, da bi se morali na današnjih razpravah, kolikor je mogoče, omejiti na dnevni red in na tista vprašanja, ki jih je potrebno obravnavati s stališča pristojnosti Družbenopolitičnega zbora, predvsem s stališča dograjevanja obveznih stališč za druga dva zbora, ker smo na prejšnjih sejah imeli nekaj zelo dolgih razprav, ki so po vsebini ponavljale razpravo s seje Predsedstva RK SZDL Slovenije.

Drugo, kar bi rad pojasnil, je, zakaj smo se danes sestali ob 8. uri. Sestali smo se zato, da bi lahko opravili nekaj predhodnih razprav in priprav, da bi bilo mogoče naša stališča čimprej posredovati ostalima dvema zboroma, konkretno so to danes stališča glede slovenske resolucije, ki ste jih ravnokar dobili na klop. To je predlog stališč z dne 24.1.1982, ki naj bi bila osnova delegatom za razpravo o tej točki dnevnega reda v Zboru združenega dela in v Zboru občin. V zadnjem času se je nekajkrat zgodilo, da so delegati v ostalih dveh zborih že opravili razpravo, potem pa čakali na naša stališča, tako da je potem vse skupaj izpadlo zelo formalistično, ko so dobili naša stališča kakšno minuto pred tem, ko so glasovali in so mogoče zelo površno preverili, ali so bile njihove razprave in predložene usmeritve v skladu z našimi stališči.

Za današnjo sejo so se opravičili: Ivan Godec, Lado Kocijan, Ivan Kramer, Jože Marolt in Marjan Vidmar.

Ugotavljam, da smo sklepčni in da lahko nadaljujemo z delom.

Z dopisom z dne 5.11.1982 sem vas obvestil, da prelagam 9. sejo zbora na 25. november 1982, hkrati pa sem dnevni red seje razširil z osnutkom resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Preložitev seje je bila potrebna zaradi nujnosti sočasne obravnave osnutka republiške in zvezne resolucije. Zato smo tudi predlagali razširitev dnevnega reda.

Predlagam, da zbor na podlagi 99. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije z glasovanjem odloči, ali bo dnevni red seje razširil z osnutkom zvezne resolucije.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo razširili predlog dnevnega reda z osnutkom zvezne resolucije.

Obveščam vas, da ste danes prejeli na klop tudi poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose našega zbora, ki je na svoji seji 18. novembra 1982 obravnaval predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona.

Ker se s tem zakonom ne spreminjajo temeljna načela zagotavljanja sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, je odbor menil, da obravnava na seji Družbenopolitičnega zbora ni potrebna.

Želi tovariš Križman dopolniti pismeno poročilo odbora? (Ne želi.) Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom Odbora za družbenoekonomske odnose, da zakona ne bi uvrstili na dnevni red seje zbora? (Ne želi.)

Ugotavljam, da se strinjate s predlogom Odbora za družbenoekonomske odnose.

Danes ste prejeli na klop tudi osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985.

Ker osnutek odloka ne vsebuje vsebinskih vprašanj, menim, da Družbenopolitični zbor glede na svojo pristojnost tega akta ne bi obravnaval.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne želi.)

Če ne, menim, da se strinjate, da osnutek odloka ne uvrstimo na dnevni red seje zbora.

Glede na to, predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 8. seje Družbenopolitičnega zbora,

2. osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983,

3. predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

4. osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983,

5. pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij,

6. volitve in imenovanja.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tega dnevnega reda? (Ne.) Predlagam, da o dnevnem redu glasujemo.

Kdor je za predloženi dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog dnevnega reda soglasno sprejeli.

Opozoril bi vas, da Družbenopolitični zbor sprejema stališča po 72. členu poslovnika k 2., 3. in 4. točki, to je k vsem trem vsebinskim točkam današnjega dnevnega reda.

Predsednik Zbora združenega dela in Zbora občin ter skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije so me z dopisi obvestili, da sta zbora in skupščina obravnavali in v skladu s stališči našega zbora sprejeli predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usmerjenem izobraževanju z osnutkom zakona in poročilom o uresničevanju zakona o usmerjenem izobraževanju.

Zbor združenega dela in Zbor občin pa sta v skladu s stališči našega zbora sprejela še predlog za izdajo zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti z osnutkom zakona, osnutek zakona o družbenem sistemu informiranja in osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah obrtnega zakona.

Dopise ste prejeli danes na klop. Sklepi k dopisoma Zbora združenega dela in Zbora občin niso priloženi, ker so objavljeni v Poročevalcu št. 21/82.

V skladu z 22. členom poslovnika Družbenopolitičnega zbora predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije na sejah dne 26. oktobra 1982 v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, ki jih je le-ta sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 26. oktobra 1982, sprejeli:

- predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usmerjenem izobraževanju z osnutkom zakona in

- poročila o uresničevanju zakona o usmerjenem izobraževanju.

Zbor združenega dela in Zbor občin pa sta v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora sprejela tudi:

- predlog za izdajo zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti z osnutkom zakona,

- osnutek zakona o družbenem sistemu informiranja in

- osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah obrtnega zakona.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlagani sklep.

Obvestil bi vas, da je v delovni verziji poslovnik zbora, v katerem bo poenostavljen način ugotavljanja skladnosti sklepov drugih zborov z našimi stališči. Predlog je, da bi v primeru, ko sklepi niso sporni, skladnost ugotovil predsednik zbora oziroma ustrezno delovno telo, kadar pa bi stvari bile sporne, pa bi o sklepu razpravljali in glasovali v Družbenopolitičnem zboru.

Glede na to, da ste k osnutku zvezne resolucije prejeli z dopisom z dne 11.11.1982 v vednost tudi spremljajoče akte, ki so strogo zaupni, razen osnutka zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982, vas prosim, da na koncu današnje seje gradivo, ki je označeno kot strogo zaupno, vrnete; to so gradiva, ki ste jih dobili že prej in ta, ki ste jih dobili v novi verziji.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 8. seje Družbenopolitičnega zbora.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev osnutka zapisnika? (Ni pripomb.) Če ne, dajem osnutek zapisnika 8. seje Družbenopolitičnega zbora na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 8. seje Družbenopolitičnega zbora.

Predlagam, da preidemo na 2. točko dnevnega reda, to je na osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

Osnutek resolucije in globalno oceno uresničevanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1982 z oceno možnosti razvoja v letu 1983 je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Osnutek resolucije so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega plana SR Slovenije, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Komisija za pravosodje.

Danes smo prejeli predlog dopolnitev osnutka resolucije, ki ga je poslala Skupnost socialnega varstva Slovenije, poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije, neavtoriziran magnetogramski zapis razprave tovariša Andreja Marinca, predsednika Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in sklepne besede tovariša Franca Šetinca, predsednika Republiške konference SZDL Slovenije na 57. seji Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, 22. novembra 1982, ki je obravnavala osnutka zvezne in republiške resolucije za leto 1983. Ta magnetogram se seveda nanaša bolj na zvezno in na republiško resolucijo.

Prejeli smo tudi stališča Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, ki jih je Predsedstvo sprejelo pred dvema dnevoma in predlog stališč, ki naj bi jih naš zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in na katera sem vas opozoril že na začetku seje.

Obveščam vas, da bomo k tej točki dnevnega reda in k ostalim planskim aktom za prihodnje leto poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov, ki bo ob 9.30 uri v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije, ekspoze predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariša Janeza Zemljariča.

Predlagam, da bi kljub temu začeli razpravo, da bi potem lahko v krajšem času po skupni seji končali obravnavo te točke in oblikovali ustrezna stališča.

Želi predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariš Samar dati še kakšna pojasnila? (Ne želi). Želi poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose Alojz Kikec dopolniti pismeno poročilo odbora? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki komisij? (Ne želijo.)

Predlagam, da pred razpravo imenujemo skupino delegatov, ki bo na podlagi razprave po potrebi predlagala spremembe in dopolnitve predloga stališč.

V skupino delegatov predlagam naslednje tovariše: Igorja Križmana, Alojza Kikca in Dina Pucerja. Se s tem predlogom strinjate? (Da.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Imamo alternativo, da začnemo z razpravo po ekspozeju predsednika Izvršnega sveta, ali pa izkoristimo ta čas za pripravo in pregled stališč ter drugih gradiv, lahko pa preidemo na 5. točko dnevnega reda, to so pobude, predlogi in vprašanja delegatov, kar bo še najbolj smiselno.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to so pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

V okviru te točke bomo najprej razpravljali o metodah in načinu dela Družbenopolitičnega zbora.

K tej točki ste prejeli naslednja gradiva: avtorizirana zapisa dveh razprav tovariša Miloša Prosenca, sekretarja RK SZDL Slovenije in tovariša Cirila Ribičiča, predsednika Družbenopolitičnega zbora z razgovora s članom Predsedstva SFRJ tovarišem Sergejem Kraigherjem, ki je bil 1. oktobra 1982 v Skupščini SR Slovenije in povzetek razgovora o delovanju Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije in odgovornosti družbenopolitičnih organizacij za delo tega zbora, ki je bil 9. septembra 1982 v RK SZDL Slovenije.

Obveščeni ste bili, da so v okviru Zveze združenj borcev NOV Slovenije oblikovali posebne opredelitve do dela našega zbora, vendar smo se dogovorili, da ni potrebno o tem pismeno obveščati zbor, ampak bi eventualno ustno spregovorili o teh stališčih.

Želi kdo na današnji seji spregovoriti o teh vprašanjih? (Ne želi.)

Prehajamo na drugo stvar v okviru te točke. V zvezi z delegatskim vprašanjem tovariša Igorja Križmana na seji zbora 13. oktobra 1982, zakaj Izvršni svet nekaterih zakonov, katerih obravnava je bila predvidena po periodičnem delovnem načrtu za letošnje leto, še ni predložil Skupščini v obravnavo, smo prejeli pismo Izvršnega sveta, v katerem navaja razloge, zaradi katerih Izvršni svet ni mogel predložiti posameznih zakonov in poročil v rokih, določenih v delovnem programu zborov Skupščine SR Slovenije za leto 1982. V bistvu gre za dopolnitev informacije, ki smo jo dobili že za prejšnjo sejo.

Želi kdo v zvezi s tem razpravljati? (Ne želi.)

V prihodnje je treba nadaljevati s prakso, da Izvršni svet sproti poroča, zakaj nekatere stvari, ki so v periodičnem planu, niso uvrščene oziroma niso pravočasno pripravljene, da ne bi po nepotrebnem zastavljali posebnih vprašanj.

Na delegatsko vprašanje tovariša Tomaža Misleja, ki ga je postavil na zadnji seji zbora v zvezi s sredstvi za snemanje nadaljevanke oziroma filma o Dražgoški bitki, bo dal krajše pojasnilo tovariš Miloš Prosenc, sekretar Republiške konference SZDL Slovenije. Prosim!

M i l o š P r o s e n c : Tovarišice in tovariši! Družbenopolitični zbor je na svoji 8. seji sklenil, da delegatsko vprašanje v zvezi z Dražgoško bitko pošlje Predsedstvu RK SZDL Slovenije.

To, kar bom v imenu Predsedstva RK SZDL Slovenije povedal v zvezi s tem delegatskim vprašanjem, ne bo odgovor o odgovornosti, zapletih in usodi projekta Dražgoška bitka, ampak samo pojasnilo o tem, kako potekajo priprave na sejo Predsedstva RK SZDL Slovenije, na kateri bomo ponovno celovito obravnavali vso to problematiko.

Vsi frontni dejavniki, pa seveda tudi delegati Družbenopolitičnega zbora, se bodo lahko neposredno vključili v razpravo na tej seji ter tako pomagali oblikovati objektivno poročilo o vprašanjih, ki so do sedaj ostala premalo pojasnjena.

Tak pristop zahteva ne samo delegatsko vprašanje v našem zboru, ampak tudi mnoga druga, ki so jih delavci in občani, predvsem člani naših družbenopolitičnih organizacij, usmerjali na različne naslove in zahtevali konkretnejše odgovore, predvsem o tem, kako so porabljena sredstva namenjena za snemanje nadaljevanke Dražgoška bitka in kaj je od zamisli o tem projektu sploh še ostalo.

Predsedstvo RK SZDL Slovenije bo pred težavno nalogo. Te problematike se ne bo lotilo prvič. Zaradi izjemnega družbenega pomena projekta je Predsedstvo po skupni frontni presoji imenovalo 24. aprila 1979 Svet TV filmskega projekta Dražgoška bitka. Na seji 30. oktobra 1979 se je seznanilo s pripravami na snemanje omenjenega načrta, 11. novembra 1980 pa je razpravljalo o problematiki snemanja TV nadaljevanke in filma Dražgoška bitka ter zahtevalo nekatere postopke in raziskave, ki bi pojasnile, zakaj producent in predvsem izvršni producent nista realizirala prvotne zamisli.

Celovitejših, objektivnih predvsem pa jasnih odgovorov o vsej tej problematiki še kljub temu ni. Zato je Predsedstvo RK SZDL Slovenije sklenilo, da bo vsa ta vprašanja v zvezi s projektom Dražgoška bitka ponovno uvrstilo na dnevni red.

Na podlagi poročil, ki jih pripravljajo RTV Ljubljana, Viba film, Kulturna skupnost Slovenije, Svet televizijskega in filmskega projekta Dražgoška bitka, Služba družbenega knjigovodstva, Republiško javno tožilstvo, Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije in Temeljno javno tožilstvo Ljubljana, bo delovna skupina pripravila zbirno gradivo, na osnovi katerega bo Predsedstvo RK SZDL Slovenije razpravljalo in sprejelo oceno o tej problematiki ter potrebne sklepe, ugotovitve in usmeritve.

Poročilo, ki ga bomo obravnavali na Predsedstvu RK SZDL Slovenije, mora poleg kritične osvetlitve dosedanjega poteka realizacije projekta, ob upoštevanju vseh objektivnih težav in razmer, v katerih je nastajal, upoštevati in razgrniti tudi možne alternative za nadaljevanje oziroma dokončanje projekta, četudi ne v okviru prvotno zastavljenega obsega.

Del te naloge je že opravila televizija, ki je s posnetega gradiva za Dražgoško bitko realizirala nadaljevanko z naslovom "Slike iz leta 1941".

Po seji Predsedstva RK SZDL Slovenije, ki bo predvidoma v januarju prihodnjega leta, bo mogoče dati odgovor na delegatsko vprašanje v Družbenopolitičnem zboru, kolikor bo to seveda še potrebno, saj smo v tem zboru delegati vseh tistih organizacij in njihovih vodstev, ki sestavljajo frontno Predsedstvo SZDL Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Želi kdo razpravljati o tem? (Ne želi.) Menim, da glede na to pojasnilo ni potrebno vnaprej obravnavati to kot delegatsko vprašanje in zahtevati odgovor od Izvršnega sveta, ker pojasnilo zadostuje, potem pa bomo dobili v okviru SZDL Slovenije in prek nje tudi celotna slovenska javnost in ne samo naš zbor natančen odgovor na zastavljeno vprašanje.

Glede na sklep, ki je bil sprejet na prejšnji seji zbora ob obravnavi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju zveznih zakonov in ukrepov Zveznega izvršnega sveta za uresničevanje gospodarske stabilizacije, ste prejeli za današnjo sejo neavtoriziran magnetogramski zapis razgovora s tovarišem Jožetom Florjančičem, zveznim sekretarjem za finance.

Obveščam vas, da sem v zvezi s tem sklepom poslal pismo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije s predlogom, da podrobneje prouči to problematiko z vidika stališč Družbenopolitičnega zbora.

Poleg tega vas moram obvestiti, da smo danes prejeli stališča Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, ki jih je Predsedstvo sprejelo pred dvema dnevoma in ki se nanašajo predvsem na problematiko maloobmejnega prometa in stikov z narodnostmi oziroma manjšinami.

Stališča se razmnožujejo in jih boste prejeli.

Poleg tega bi vas opozoril, da je danes v Delu na prvi strani objavljeno, da je Ustavno sodišče Jugoslavije obravnavalo pobudo za proučitev skladnosti uredbe o depozitu z ustavo in meddržavnimi pogodbami in ugotovilo, da ni razlogov za uvedbo postopka ugotavljanja skladnosti z ustavo ob tem, ko

gre v bistvu za pritiske na SFRJ s strani tistih, ki trdijo, da meddržavne pogodbe niso bile v celoti upoštevane. V stališčih SZDL Slovenije pa je povsem drugačna opredelitev, iz katere izhaja, da gre za neupoštevanje določil mednarodnih sporazumov. Omenim naj, da je tudi naša Komisija za mednarodne odnose, ki jo vodi tovariš Čačinovič, to problematiko obravnavala kot tudi drugi organi družbenopolitičnih organizacij, ki so enotno sprejemali opredelitev, da bi bilo treba nadaljevati aktivnost, da se maloobmejni promet izvzame iz uredbe o depozitu.

V zvezi s tem se je odprlo v našem zboru tudi vprašanje pravne podlage za sprejem uredbe o depozitu v tem smislu, da se uredba nanaša na prehod meje, ne pa na preprečevanje iznosa dinarskih in deviznih sredstev prek meje. Podlaga za to razpravo so bila stališča našega Družbenopolitičnega zbora 13. oktobra 1982. V zvezi s tem smo imeli razgovor s tovarišem Florjančičem, pripravlja pa se tudi strokovna utemeljitev oziroma elaborat v okviru Izvršnega sveta.

Želi kdo razpravljati o tem vprašanju? (Ne.) Opozoril sem samo na nekaj dimenzij tega vprašanja, ki jih je več, na eno je posebej opozoril tovariš Florjančič, in sicer, kako se v sredstvih javnega obveščanja v drugih republikah prikazuje to vprašanje in naša prizadevanja s tem v zvezi. Navaja se, da gre za nekakšen privilegij, s katerim se brani "šverc" in podobne stvari, kot je rekel tovariš Florjančič. To je eden od vidikov, ki zahteva posebno pozornost oziroma, ki ga moramo upoštevati pri vsebini in pri načinu obravnavanja tega vprašanja.

Ne glede na sklep Ustavnega sodišča bi bilo prav, da proučimo pot, za katero smo se zavzemali v dosedanjih razpravah; to je, da se v okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pripravi strokovni elaborat s pomisleki glede spoštovanja meddržavnih obveznosti Jugoslavije in glede omejevanja prehoda samega, ne pa prenosa sredstev. O tem javnosti ne bi obveščali niti ne bi seznanjali našo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, temveč bi se zaenkrat zadovoljili s tem, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije posreduje takšen elaborat Zveznemu izvršnemu svetu. Iz razgovora s tovarišem Florjančičem je bilo razvidno, da v Zveznem izvršnem svetu razmišljajo o tem, da bi se uredba o depozitu popravila vsaj kar zadeva maloobmejni promet. To je ena od možnih rešitev. Prosim, besedo ima tovariš Čačinovič!

R u d i Č a č i n o v i č : Tovarišice in tovariši! To, kar je govoril tovariš predsednik, kako gledajo nekateri v drugih republikah na maloobmejne sporazume, je več ali manj točno. Predsedniki republiških in pokrajinskih komisij za mednarodne odnose smo imeli sestanek skupaj s predsednikom odbora Zveznega zbora. Na tem sestanku sem navedel vaše argumente, ki zadevajo maloobmejni blagovni promet, sporazume, ki jih imamo z Italijo in točne podatke, strukturo menjave, iz katere je razvidno, da je po tržaškem in goriškem sporazumu okoli 97 % uvoženega blaga reprodukcijski material, ki je služil v glavnem za naša podjetja, ki smo jim na ta način omogočali izvoz, ker drugače deviznih sredstev niso imela.

Pri tem obsegu je na prvem mestu Hrvatska, Slovenija je na drugem mestu, vse ostale republike pa so bile direktno, še več pa indirektno udeležene. To je en del problema. Reagirali smo na neavtorizirano gradivo Zveznega sekretariata, ki pa ga je medtem avtoriziral za Zvezni izvršni svet in Zvezno skupščino, v katerem trdi, da blagovni promet v naših obmejnih sporazumih derogira redno menjavo s tujino, govori spet o dvojnosti in videti je tako, da so privilegirani tisti, ki lahko izvažajo po sporazumih v primerjavi z ostalimi izvozniki, ki so zato bolj obremenjeni. Problem, ki bi ga morali imeti v Jugoslaviji pred očmi, pa je, da gre za sporazum, ki ga je sprejela tudi Evropska gospodarska skupnost in imamo zato na tej podlagi nekaj možnosti, ki jih sicer ne bi imeli. Če bomo to zapravili, se kasneje to ne bo dalo popraviti. Potrebno bo prevídno ravnanje in temu primerno se moramo pripraviti.

Drugo je vprašanje maloobmejnega osebnega prometa, kjer gre po mojem mnenju in mnenju, ki smo ga doslej zastopali, za popolno kršenje sporazumov. Na našem odboru in na našo pobudo je bil sprejet tudi predlog, da v Odboru za zunanje odnose Zveznega zbora in Odboru za ekonomske odnose s tujino kot tudi v odboru za notranje zadeve in za obrambo skupno razpravljamo konec decembra ali v začetku januarja o vseh teh problemih, obravnavamo pravne in vse ostale posledice, ki so jih zadnji ukrepi Zveznega izvršnega sveta povzročili na tem področju. Analizirajo naj se naši odnosi z vsako sosednjo državo posebej, ker so razlike in možnosti med državami zelo različne.

Moram reči, da me je na tem sestanku podprl samo makedonski predstavnik, hrvaški se je izognil vprašanju, Vojvodinec je še nekaj govoril, medtem ko je bil bosanski predstavnik izrecno proti in je po zaključku, ko smo govorili, da bi odbori Zvezne skupščine razpravljali, celo interveniral, češ da ne smejo ničesar prejudicirati.

Opozoril bi še na to, da je bilo dogovorjeno v okviru posebne skupine v Zveznem zboru, ki se ukvarja s problematiko sosednih dežel, ki jo vodi tovariš Šnuderl, da bo prišla na obmejna območja Slovenije posebna delegacija predstavnikov republik in pokrajin članov Zveznega zbora, kjer bodo razgovori z raznimi kompetentnimi funkcionarji in predstavniki občin, in sicer za italijansko, avstrijsko in madžarsko mejo. Predvideni so tudi razgovori v Skupščini. Prosili smo tudi in tovariš predsednik Ribičič je interveniral, da dobimo ne samo ustna mnenja vseh naših pravnih služb o pravni podlagi vseh teh ukrepov, ampak da nam mnenja tudi izrecno napišejo.

Glede pravnega mnenja v Beogradu pa moram reči, da se pojavlja neka dvojnost v izjavah odgovornih pravnikov. V našem republiškem družbenem svetu je bil razgovor s predstavniki pravne službe in ostalimi zainteresiranimi sekretariati za zunanje zadeve, pri čemer so oficialno depozit vsi zagovarjali in govorili, da so vsi ukrepi popolnoma v skladu s sporazumi, medtem ko privatno tega niso več trdili. Upam, da Ustavno sodišče nima takega dvojnega stališča. Privatno z nobenim ustavnim sodnikom sicer nisem govoril, menim pa, da so te stvari vendarle nekoliko čudne. Spominja me na stare čase, ko je bil šef pravnega oddelka v zunanjem ministrstvu še dr. Bartoš, ki je vedno, kadar smo mu naročili, naj da pravno mnenje, najprej vprašal, ali želimo mnenje za ali proti. V tem primeru smo vsekakor hoteli imeti mnenje proti. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš dr. Lojze Ude.

D r . L o j z e U d e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Ne bi razpravljal, ker ste dobili pisno razpravo o tem, kar sem govoril na delovnem sestanku, pojasnil pa bi, da je delovno gradivo s pravne strani izdelano. Treba ga je eventualno še dopolniti z drugimi nepravnimi argumenti v zvezi z Videmskim sporazumom in drugima dvema maloobmejnima sporazumoma z Avstrijo in Madžarsko.

Res je, da se pogosto srečamo v pravu s čudnimi obrazložitvami pravnih predpisov. Nekateri sedaj trdijo, da Videmski sporazum ni kršen, ker vsebuje, da smejo jugoslovanski državljani večkrat prehajati mejo, kar lahko pomeni tudi petkrat, ker je petkrat večkrat. Seveda je taka interpretacija v direktnem nasprotju z dunajsko konvencijo, ki smo jo sprejeli in ki točno določa, da je treba vse izraze v mednarodnih pogodbah razlagati tako, kot jih razlaga praksa in kot jih države podpisnice razlagajo ob sprejemu pogodbe. Popolnoma jasno pa je bilo, da smo z Videmskim sporazumom, ko smo prišli iz štirikratnega prehoda na večje število prehodov, širili pravice in možnosti prehajanja, kar doslej ni bilo nikoli sporno.

Letos maja, ko smo sprejemali nov Videmski sporazum, je bil dejansko uporabljen izraz večkratni, kar pomeni, da imajo naši državljani pravico večkratnega prehoda. V italijanskem besedilu pa je direktno rečeno neomejeno število prehodov, ker je za obe strani tako dogovorjeno. Tako sta že sami besedili sporazuma gramatikalno različni. Kako ga je treba razlagati, pa je popolnoma jasno. Moram reči, da ko se srečuješ s tovrstno pravno interpre-

tacijo, dejansko nimaš najboljših občutkov zaradi tega, ker bi vsaj v primeru pooblastila Zveznega izvršnega sveta morebiti lahko našli neke argumente za to, da je Zvezni izvršni svet imel pooblastilo za izdajo uredbe o depozitu. Vendar menim, da v zvezi s sporazumi o maloobmejnem prometu razprava ni mogoča, ker gre za kršitev.

Kot rečeno, gradivo je s pravne strani izdelano in v Izvršnem svetu bomo videli, kakšna naj bi bila pot v prihodnje glede na stališča Družbenopolitičnega zbora. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Bi želel še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Vratuša.

D r . A n t o n V r a t u š a : Problem ima politično, ekonomsko in pravno komponento. Zato menim, da moramo v nadaljnji obravnavi vse te aspekte obravnavati enakopravno. Zato ne bi bilo prav, da samoupravni aspekt samo gledamo in to abstraktno od konkretnih odnosov, ki so se vzpostavili na naših mejah. Tako s političnega, ekonomskega in celo, rekel bi, varnostnega pogleda je neverjetno pomembno posebno v sedanjih vedno bolj zaostrenih mednarodnih odnosih, da nadaljujemo politiko odprtih meja in dobrega sosedstva. Vedeti moramo, kaj taki ukrepi, ki so sicer ekonomsko nujni, pomenijo oziroma kakšni naj bodo ti ukrepi, da ne omejujejo in da ne postavljajo preprek v bistvenem nadaljevanju take politike.

Drugič. Na raznih predelih naših meja je situacija različna. Na območju Slovenije živijo na drugi strani meje naše narodnostne skupnosti, ki imajo možnost oziroma so si sami izborili možnost, da delujejo kot skupnost. Zato so čisto človeški odnosi z ene in druge strani popolnoma drugačni kot pa tam, kjer je meja zaprta ali kjer naša narodnostna skupnost na drugi strani meje nima možnosti, da bi se uresničevala kot identiteta.

Glede govoric o privilegiju tistih, ki so v okviru maloobmejnega sporazuma, menim, da lahko zberemo zelo argumentirano dokumentacijo na osnovi zakona o združenem delu. S povezovanjem oziroma z večjim samoupravnim povezovanjem na dohodkovnih osnovah bo imela vsaka delovna organizacija v Jugoslaviji možnosti, da sodeluje na enakopravni osnovi. V tej smeri moramo delovati vsi skupaj. Menim, da je to zelo zapletena zadeva, ki bo zahtevala veliko potrpežljivosti in argumentiranosti. Pravilna je usmeritev, da predvsem nadaljujemo s pripravo dokumentacije. Ko bo v drugi polovici januarja v zveznih zborih potekala razprava o tej problematiki, bomo nanjo že pripravljeni.

Širijo se tudi razne govorice izven Slovenije, kako so v obmejnih območjih za 1. november na široko dali ljudem možnosti, da gredo čez mejo brez depozita. Menim, da je to z namenom, da se pokaže, kako se tudi ta ukrep krši. Normalno je, da sem vsakomur, ki sem ga srečal, rekel, da je to normalno, ker je Dan mrtvih in imajo ljudje na drugi strani meje pokopane svojce in bodo šli na njihov grob.

Razen tega se govori, da se vpisujejo otroci slovenskih staršev s te strani v šole na drugi strani meje zato, da gredo lahko brez depozita na drugo stran. Pripraviti se moramo torej na razpravo, ki gotovo ne bo zaključena januarja, lahko pa deluje v smeri še nadaljnjega preciziranja uredbe, da se normalni tokovi življenja ne bodo prekinjali. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Mogoče je v zvezi s tem, kar je govoril tovariš Ude potrebno pojasnilo v zvezi s spornostjo pravne osnove za depozit, ki ne velja za uvedbo depozita v celoti, ampak za uredbo, ki je napisana na takšen način, da pravzaprav vzbuja vtis, da gre za omejevanje prehoda meje, ne pa omejevanja iznosa dinarskih oziroma deviznih sredstev. Ni sporno, da je za depozit pravna podlaga, vprašanje je le, če je bil uporabljen pravi način.

Vse dosedanje razprave so postavile v ospredje maloobmejni promet, kjer moramo nadaljevati z aktivnostjo in kjer smo končno vezani tudi na stališča

Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije v zvezi s tem vprašanjem. Danes smo dobili bolj vsebinsko argumentacijo, ne samo sedaj v razpravi, ampak tudi v stališčih RK SZDL Slovenije, kjer niso na prvem mestu in predvsem poudarjeni pravni vidiki. Menim pa, da je prav, da se dogovorimo, da se elaborat pošlje našim ustreznim telesom in tudi Zveznemu izvršnemu svetu.

Glede vprašanja depozita nasploh, ki je najbolj sporno ali najbolj občutljivo zaradi tega, ker bi lahko vzbudilo v javnosti vtis, da nasprotujemo omejevalnim ukrepom in depozitu nasploh za vse občane ne samo za maloobmejni promet, pa menim, da je prav, da ga pošljemo samo kot interno gradivo Zveznemu izvršnemu svetu, ki ga bo imel lahko kot osnovo za razmišljanje o drugih možnih načinih in oblikah omejevanja pretoka dinarskih in deviznih sredstev. Predlagam, da podpremo prizadevanja, da se maloobmejni promet izvzame iz uredbe o depozitu in da interno opozorimo Zvezni izvršni svet tudi na vprašanje pravne osnove za omejevanje prehoda meje.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Je takšna usmeritev sprejemljiva? Predlagam, da o tem glasujemo.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli ta sklep.

Ima morda še kdo kakšno vprašanje ali pobudo? (Ne.) Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se s predlogom odloka strinja.

Danes smo prejeli predlog spremembe v predlogu odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji.

Želi kdo razpravljati o predlogu tega odloka? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka skupaj s spremembami, ki smo jih danes prejeli, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo odlok skupaj s predlaganimi spremembami soglasno sprejeli.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet se s predlogom odloka strinja.

Želi kdo razpravljati o predlogu, da se za sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani izvoli tovariš Janez Bolha? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka soglasno sprejeli.

Pri predlogu odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov gre za več sprememb.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

V odloku je predlagano, da se v Odboru za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora razreši dolžnosti člana odbora na njegovo željo tovariš Ciril Zlobec in za člana odbora izvoli Viljem Pahor.

Drugi predlog v tem odloku je, da se v Komisiji za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije razreši dolžnosti člana komisije Tibor Füle, delegat v Zboru občin in izvoli za člana komisije Štefan Čahuk, delegat v Zboru občin.

In končno, da se v Komisijo za vprašanja borcev NOV Skupščine SR Slovenije izvoli za člana komisije Tomaž Mislej, delegat v našem zboru.

Želi kdo razpravljati o teh predlogih? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za spremembe, ki so vsebovane v predlogu odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka soglasno sprejeli.

Prehajamo na predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike.

Predlog sklepa je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se s predlogom strinja.

Gre za predlog, da se za vodjo skupine imenuje Jože Sintič, delegat v našem zboru, za člane pa: Jože Crnič, Simona Ferjan, Kaja Špiler, Zlata Vidmar, Janez Vodopivec in Miro Zorč.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu sklepa? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog sklepa soglasno sprejeli.

Nadaljujemo z obravnavo 2. točke dnevnega reda.

Sprašujem tovariša Igorja Križmana, če želi kaj pojasniti v zvezi s predlogom stališč k republiški resoluciji? Prosim!

Igor Križman: Predlog stališč v osnovi lahko služi kot podlaga glede na razpravo v SZDL Slovenije in na Odboru za družbenoekonomske odnose našega zbora. Stališča v načelu izhajajo iz te razprave in so nekje ustrezno koncipirana, verjetno pa bi določene stvari lahko dopolnili, kar bomo videli potem iz razprave na zboru. Načelna usmeritev stališč pa je v smeri razprave. Hvala lepa!

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Hvala lepa! Odrejam odmor in vas vabim, da se ob 9.30 uri udeležite skupnega zasedanja vseh treh zborov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9. uri in se je nadaljevala ob 10.35)

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Nadaljujemo sejo. Zavedam se, da bo glavna razprava glede zvezne resolucije, zato bi bilo mogoče obe obravnavi strniti. Kljub temu pa predlagam, da najprej obravnavamo republiško resolucijo, ker smo se zaradi tega danes tudi prej zbrali, da bi čimprej oblikovali stališča našega zbora in s tem dali osnovo za razpravo v drugih dveh zborih.

Zato nadaljujemo z 2. točko dnevnega reda, in prosim za razpravo o republiški resoluciji.

Prosim, besedo ima tovariš Igor Križman.

I g o r K r i ž m a n : Želel bi se vključiti v razpravo glede na to, da ste stališča Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije prejeli šele danes na klop. Računam sicer, da ste jih v tem času pregledali, vendar se mi zdi potrebno opozoriti še na nekatere poudarke iz samih stališč oziroma iz razprave.

Ob razpravi o obeh osnutkih resolucije smo v SZDL Slovenije imeli dokaj široko razpravo, v katero je bilo vključenih osem naših svetov in koordinacijskih odborov, prav tako se je vključila v razpravo večina občinskih organizacij SZDL. V tem okviru smo se v 14. občinskih konferencah organizirano udeležili razprave.

Stališča iz vseh teh obširnih razprav smo skušali povzeti v stališčih Predsedstva RK SZDL Slovenije, ki ste jih danes dobili in v katerih je povzeta vsa razprava. Moram reči, da smo bili tako glede razprave kot glede samih stališč v izredno veliki časovni stiski, zato morda nekatere formulacije v stališčih niso povsem izpiljene.

Vendarle se mi zdi, da ta stališča odražajo razpravo in vključujejo vse glavne in bistvene poudarke iz razprave. Dogovorili smo se, da bomo vse ostale širše zapise, mnenja naših delovnih teles in opozorila iz razprave na terenu posredovali tako predlagatelju kot obema delegacijama za Zvezno skupščino kot pomoč za nadaljnje delo.

Glede stališč in pripomb, ki so bile dane v razpravi in so vsebovane tudi v stališčih Predsedstva RK SZDL Slovenije, bi bilo treba reči naslednje.

1. V razpravi smo ocenili, da republiška resolucija pa tudi zvezna - skušal se bom omejiti bolj na republiško - v veliki meri izhaja iz predpostavk sedanjega realnega položaja, iz obveznosti do tujine, nujnosti večjega konvertibilnega izvoza in iz bistveno zoženih možnosti porab in razvoja, ki so v danem trenutku prisotne. V razpravi so bile večkrat dane pripombe, da bi bilo treba v obe resoluciji v večji meri vnesti mobilizacijske momente. Na nekaterih točkah je bila tudi kritično ocenjena premajhna samoupravna naravnanost pri predvidevanju posameznih rešitev. Ocenjeno je bilo, da je ob podpori osnovnemu konceptu, da bomo stabilizacijske cilje uresničevali predvsem z večjim opiranjem na lastne sile, nujno čimbolj motivirano in afirmativno naravnanje vseh samoupravnih nosilcev za uresničevanje skupnih ciljev. Zato je treba temu momentu v resoluciji posvetiti še posebno pozornost.

V razpravah je bilo veliko govora o samoupravnosti, samoupravnem načinu delovanja, o administriranju, čeprav moram reči, da je bila ta razprava bolj usmerjena na zvezno resolucijo, vendar pa je bila v razpravah na terenu ob nekaterih točkah pogosto podobna tudi v odnosu do republiške resolucije, kjer je bilo poudarjeno, da je potrebno vztrajati, da tudi v okviru republike zlasti v izvajanju resolucije zagotovimo v čimvečji meri samoupravni način razreševanja posameznih problemov. Ocenjeno je bilo, da kolikor smo v odnosu do federacije odločno proti administriranju in centraliziranju in se zavzemamo za uveljavljanje samoupravnih razreševanj z vključevanjem delavcev, je nujno, da predvsem v republiki sami zagotovimo takšen samoupraven način razreševanja, sicer bomo imeli na posameznih točkah relativno slabe argumente za naša stališča v federaciji.

Problem, ki je izstopal v razpravi na terenu, je bil, da organizacije združenega dela težko načrtujejo svoje pogoje za prihodnje leto, ker še premalo poznajo pogoje gospodarjenja, zato so terjali, da je treba te pogoje čimprej konkretno opredeliti. To pomeni, da je treba vzporedno z resolucijo razpravljati tudi o ponujenih predlogih in osnutkih ostalih dokumentov, ne mislim samo zveznih ampak tudi republiških. Zlasti so bili omenjeni dogovor o razporejanju dohodka, dogovor o skupni in splošni porabi in podobno. Vse te spremljajoče dokumente bi bilo treba pravočasno pripraviti in dopolniti v razpravi ter jih sprejeti hkrati z resolucijo.

Glede samoupravnega razreševanja je treba poudariti, da je bila razprava odločno proti temu, da bi se zlasti med letom pri uresničevanju resolucije posluževali grobih administrativnih posegov, ki pogosto razvrednotijo samoupravne sporazume, odnose in obveznosti, ki so opredeljene v tej osnovi. Na nek način se s tem razvrednoti tudi sam inštitut samoupravnega sporazumevanja, ker se s posegom onemogoči pogoje, da se sporazumevanje lahko uresničuje.

Ob tem so opozarjali, da smo včasih tudi v republiki usmerjeni k dokaj hitremu linearnemu razreševanju na administrativen način in da se moramo temu izogibati. Opozorili so zlasti na združevanje sredstev, ki mora v čimvečji meri teči na samoupravnih osnovah, tako na področju ekonomskih odnosov s tujino kot na področju investicij in porabe. Opozorili so, da je treba zelo pretehtati primere, kjer v okviru republike združujemo sredstva za solidarnost glede na to, da posamezniki prispevajo v skladu s svojim dohodkom. Posebno pozornost je treba posvetiti vprašanjem združevanja sredstev v zvezi z rezervami, ker smo jih v letošnjem letu v republiki povečali za 100 % in je, če sem prav razumel današnji ekspoze, ponovno predvideno povečanje.

Podobno velja glede načina zagotavljanja sredstev za pospeševanje izvoza. Gre za pogoje izvoznikov, kjer je v proceduri zakon za prihodnje leto. Pazljivi bi morali biti tudi na ostala združevanja sredstev, kar je bilo danes na primer omenjeno pri sredstvih za zaposlovanje, kjer se podvoji stopnja združevanja sredstev in podobno.

Skratka, na vseh področjih, kjer tudi v republiki združujemo sredstva, mora biti takšno združevanje le v skrajnem primeru, pri tem pa je treba v čimvečji meri upoštevati neposredne interese in medsebojno povezanost med samimi organizacijami združenega dela.

V razpravi so bili dani poudarki predvsem na področje ekonomskih odnosov s tujino, kar je tudi razumljivo, glede na značaj, ki ga bo imel izvoz v prihodnjem letu. Poudarjeno je bilo zagotavljanje zadostnega ekonomskega interesa izvoznikov, kjer bo treba tudi z večjo intenzivnostjo družbenopolitične aktivnosti zagotavljati izvozno naravnanost. Posebej je bilo opozorjeno, da bo povečan izvoz preusmeril določeno količino blaga z domače porabe v izvoz, s čemer je treba računati na domačem trgu. To terja v ekonomski politiki ustrezne napore za zmanjšanje povpraševanja na domačem trgu in prilagajanje tega povpraševanja realnim blagovnim skladom.

Posebej je bilo podčrtano, da je treba velike obveznosti na izvoznih področjih začeti uresničevati že takoj v začetku prihodnjega leta. Zato je treba pravočasno zagotoviti pogoje za izvoz, kajti če bomo zamudili nekaj mesecev že v samem začetku leta, kot se pogosto dogaja, potem bo nemogoče v prihodnjem letu uresničiti začrtane cilje.

Opozoriti je treba tudi na realnost, ker je iz razprav na terenu v veliki meri izhajala skeptičnost glede velikih obveznosti za izvoz. Opozarjajo, da že letos stvari potekajo z veliko težavo in da so marsikje pod načrti, kot so jih planirali za letošnje leto, v prihodnjem letu pa po dogovarjanjih, ki jih imajo s tujimi partnerji, ugotavljajo, da se stvari še zaostrujejo, da prihaja do še večjega zapiranja trgov, do izsiljevanja tudi s strani tujih kupcev in podobno.

Posebej je treba poudariti, da veliko povečanje izvoznih obveznosti v prihodnjem letu ne bi smelo potekati linearno, to se pravi, da se vsem izvoz-

nikom enako povečujejo obveznosti. Poudarjali so, da zlasti veliki izvozniki že danes nosijo pretežni del bremena in da je pri njih nemogoče vztrajati na tako velikem povečanju izvoza, posebej še, ker bi tako veliko povečanje izvoza nujno pomenilo pri teh izvoznikih še nujne dodatne investicije, dodatni repromaterial in zaposlovanje nove delovne sile, kar bo v tako kratkem času nemogoče učinkovito realizirati. Zato bi bilo treba v selektivnem povečevanju dati poudarek večjemu povečanju izvoza tistih organizacij, ki doslej niso v tolikšni meri izvažale.

Pri tem je treba posvetiti vso pozornost tudi vzdrževanju obstoječega izvoza in pogojev za ta izvoz, ker je bilo marsikje opozorjeno, da je pri nekaterih izvoznikih vprašljivo, ali bodo v prihodnje sposobni z obstoječimi zmogljivostmi zagotavljati izvoz na sedanji ravni.

V razpravah na terenu so se zavzeli za ohranjanje plačilno-bilančnih pozicij republik in za republiško usklajevanje tudi v tem okviru. Moram reči, da je bilo ob tem večkrat opozorjeno na dokaj administrativno urejanje, zlasti glede obveznosti in pravic, ki se na ta način opredeljujejo znotraj republike. Ocenjeno je bilo, da bi morali biti tudi v republiškem okviru pozorni do prevelikega zapiranja meja v okviru republike, ker je to lahko dokaj hitra ovira za posamezno organizacijo pri njenih povezavah v reproverigah in širšem jugoslovanskem prostoru.

Razprava je bila usmerjena tudi na drugo ključno točko, ki je prav tako pomembna za izvoz, to je omejevanje porabe kot dejavnik, ki naj bi zagotavljal pogoje na domačem trgu za večjo izvozno usmerjenost. V razpravi in tudi v stališčih predsedstva je opredeljena in podprta usmeritev za nujno zmanjšanje porabe, vendar je treba to omejevanje izvesti selektivno.

Ocenjeno je bilo, da bo bitka za zmanjševanje porabe zelo težka. Z operativnimi nalogami je treba takoj, predvsem v republiki, urediti določene stvari v zvezi s standardi in z normativi, ker se tudi na ta način lahko odprejo nekatere možnosti, da bo mogoče porabo omejevati tam, kjer je danes zaradi opredeljenih normativov in standardov ni mogoče.

Še posebej se mi zdi pomembno, da se v današnji situaciji nahajajo tako posamezni nosilci, posamezne skupnosti kot tudi zlasti posamezne občine v zelo različnih položajih in je zato nemogoče v prihodnjem letu obdržati samo indeksni nivo obsega porabe, ampak je treba bolj selektivno upoštevati tudi izhodiščni položaj, ki ga ima posamezni nosilec. Predvsem je treba upoštevati odnos porabe do družbenega proizvoda, ki je dosežen glede na doslednost pri uresničevanju usmeritev v preteklih letih. Na ta način bi ustrezneje porazdelili bremena, ki nas čakajo v prihodnjem letu, sicer pa so v razpravah ocenjevali, da bo linearno zmanjšanje delovalo demotivacijsko, ker bo ponovno na slabšem tisti, ki je doslej bolj upošteval sprejete usmeritve.

Stališča glede investicijske politike imate zajeta v poročilu in se skladajo s tem, kar je bilo danes rečeno v ekspozeju.

Omenil bi še preskrbo. Enotno stališče v zvezi s preskrbo je bilo, da je nujno pristajati na pomanjkljivosti in na nezadostnost v preskrbi zaradi usmerjanja skladov v izvoz. V vseh razpravah je bilo izraženo enotno mnenje, da ljudje to sprejemajo in razumejo.

Pri tem pa je bila v razpravah odločno postavljena zahteva, da ne bi smeli pristati, da bi se za najosnovnejše, vsakodnevne življenjske proizvode zadovoljili z distribucijo kot osnovno usmeritvijo, ampak bi morali ofenzivno usmeriti napore za zagotovitev zadostne proizvodnje, porazdelitev pa bi bila bolj kot rezervni instrument politike za prihodnje leto.

Poudarjeno je bilo tudi vprašanje uveljavljanja kvalitetnih dejavnikov, zlasti v povezavi z realnostjo ugotavljanja dohodka, kar imate v 9. točki stališč Predsedstva RK SZDL Slovenije. Večkrat je bilo ocenjeno, da dohodek, kot ga oblikujemo in ugotavljamo, pogosto ne odraža realnosti stanja. Del dohodka je zaradi obračunskega sistema in drugih vprašanj večkrat fiktivne narave, zato je nujno vprašanje fiktivnega prikrivanja izgub v dohodku čim-

prej in čimbolje razrešiti in odpraviti. V razpravi je bilo več poudarka tudi na bolj opredeljeni politiki saniranja izgub.

Menim, da so to v glavnem vsi osnovni poudarki, ki so bili dani v razpravah poleg teh, ki ste jih prejeli pisno.

Glede stališč, ki so pripravljena kot podlaga za današnjo sejo Družbenopolitičnega zbora, moram reči, da stališča v veliki meri odražajo razpravo, ki je bila v Socialistični zvezi in stališča Predsedstva RK SZDL Slovenije, ki so bila oblikovana na osnovi razprav. Morda bi stališča v nekaterih točkah še dopolnili. Glede naših razprav bi bilo dobro, če bi alineo, ki govori o porabi, bolj obvezujoče razdelali, glede na to, da bo to izredno težka borba in bo tudi v funkciji izvoza, zlasti v smislu bolj konkretne selektivnosti kriterijev in z vidika različnega položaja, v katerem se posamezni nosilci nahajajo.

Drugo, kar zadeva preskrbo, menim, da bi bilo dobro, da se ob programu enakomerne preskrbe stališča dopolnijo z bolj ofenzivno usmeritvijo za zagotovitev ustrezne proizvodnje.

Tretje, v predzadnji alinei je govor o problematiki zaposlovanja, zlasti z vidika manj razvitih območij. Moram reči, da je bila v razpravi problematika skladnejšega razvoja manj razvitih območij v Sloveniji širše postavljena, ne samo z vidika zaposlovanja ampak z vidika, da resolucija sploh premalo, da ne rečem nič, ne vključuje vprašanje skladnejšega regionalnega razvoja. Zato menim, da bi se bilo treba zavzeti za to, da se opozori na problematiko skladnejšega regionalnega razvoja in ne samo zaposlovanja. Pripombe so bile tudi z vidika usmerjanja investicij na manj razvita območja ob sicerjšnjih zaostrenih kriterijih, ki so sprejeti za investicije.

S tem bi bilo treba stališča še dodelati, sicer pa menim, da je ta predlog stališč dokaj ustrezna podlaga za razpravo v zboru. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Mile Šetinc.

M i l e Š e t i n c : Dolžan sem pojasniti nekatere sklepe in stališča Predsedstva Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije, ker se je pojavilo mnenje, ki ni brez osnove, da nismo v vseh točkah usklajeni s stališči Republiške konference SZDL Slovenije, ki jih je pravkar pojasnil tovariš Križman.

Ne bi ponavljal vsega, kar je bilo na naši seji rečeno, niti ne bi reproduciral vseh sklepov in stališč mladinskega predsedstva, ker so po mojem mnenju nekatera nekoliko preveč teoretsko zasnovana in izgubljajo učinkovitost ob posameznih konkretnih določilih zvezne in republiške resolucije, zlasti še ob najnovejši varianti zvezne resolucije, ki predvideva še manjši del sredstev za domačo porabo.

Ponovil bi eno od načelnih pripomb, da se tako v zvezni kot tudi v republiški resoluciji, ki se giblje v okviru zvezne, razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov pojavlja bolj kot neke vrste ideološki okrasek. Pri nas imamo ustaljen instrumentarij samoupravljanja in je zato mogoče v okviru tega tudi ukrepe, ki so daleč od samoupravnih odnosov, imenovati samoupravne ukrepe, ker neposredno krepijo materialno osnovo in se po tej logiki lahko opravičuje tudi zapora meje, obvezno združevanje sredstev in podobno, pri čemer na primer zvezna resolucija ugotavlja, da je tudi to del sistema.

Skratka, iz teh resolucij zlasti pa iz zvezne izhaja, da se samoupravni odnosi prilagajajo politiki ekonomske stabilizacije in ne obratno. V tej zvezi je vprašljivo, v kolikšni meri je učinkovito sklicevanje na potrebo po uveljavitvi tržnih zakonitosti, o čemer govore tudi stališča SZDL, koliko je v tej situaciji, ki jo navaja zvezna resolucija, mogoče računati, da bo tržna samoregulacija čudežno rešila te probleme, ker ni

izdelan nikakršen instrumentarij, niti ni terminsko opredeljen, niso opredeljeni nekateri bistveni elementi glede večje uveljavitve tržnih odnosov zlasti pri cenah, obrestih, kreditih, izgubah in podobno.

Najbolj v neskladju s stališči SZDL je naše stališče o omejevanju osebne porabe. V okviru radikalnega omejevanja porabe smo posebej dosledni pri radikalnem omejevanju osebne porabe, ki je v neskladju z nekaterimi poizkusi javnih razglasov in apelov za razpis javnega posojila. Pri omejevanju osebne porabe je prisotna tendenca, ki bi ji lahko s klasično marksistično terminologijo rekel padanje cene delovne sile pod njeno vrednost. Osebni dohodki se realno že nižajo ne samo z zaostajanjem za nominalno rastjo dohodka in z zaostajanjem za življenjskimi stroški; zaostajajo tudi zaradi nekaterih sprememb pri stanovanjski gradnji, kjer se reševanje stanovanjskega vprašanja prenaša predvsem na osebna sredstva delavcev in planira prehod na ekonomske stanarine. Nadalje naraščajo pritiski na povečanje participacije v zdravstvetem varstvu in končno tudi pritiski na hranilno vlogo prek predlogov o javnih posojilih in podobno. Ob vsem tem omejevanju osebne porabe, ki jo predvideva resolucija, bo rast osebnih dohodkov za polovico zaostajala za nominalno rastjo dohodka. Predvideva se 20 % inflacija, rast družbenega proizvoda za 1,6 % in tako naprej. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, kakšna bo dejanska stopnja inflacije v naslednjem letu ob dejstvu, da bo verjetno treba postopno odmrzniti vsaj nekatere cene, da se bo nujno pokazal oziroma se že kaže vpliv devalvacije dinarja na rast domačih cen, da se bo še bolj pokazal vpliv politike izvoza za vsako ceno, kjer bo verjetno kljub dodatnim izvoznim stimulacijam treba pokrivati izgube z višjimi cenami na domačem trgu. Vprašanje je tudi, ali je planirano 20 % povečanje izvoza izvedljivo.

Ob teh dejstvih je mogoče pričakovati višjo stopnjo inflacije od planirane. Zvezna resolucija na nekaterih mestih že skoraj grozi, da če vsi ukrepi ne bi bili sprejeti, tudi s padcem proizvodnje, kar seveda pomeni, da bi osebni dohodki zaostali, bomo še bolj zaostali za rastjo življenjskih stroškov in inflacijo. Od tu izhaja trditev o padanju cene delovne sile pod njeno vrednost ali, prevedeno v naš običajni jezik, da osebni dohodki izgubljajo svojo tekmo z življenjskimi stroški. Po našem mnenju v resolucijah ni jasne ocene, do kod je mogoče zniževati to vrednost in kje so realne meje. Jasne so že neke fizične meje glede nižanja vrednosti delovne sile. Menim, da gre tu za vprašanje ekonomske motiviranosti delavcev. Če je ekonomski motiv delovne organizacije dohodek, je ekonomski motiv delavca osebni dohodek. Zato je vprašanje vpliva takšnega skoraj že nekontroliranega padanja delavčevega osebnega dohodka na njegovo zainteresiranost za večjo produktivnost. Tu je realna nevarnost, da bi namesto ekonomskega motiva nastopila skoraj že neka groba prisila z restrikcijami in zlorabami teh restrikcij, ki jih omogoča spremenjeni zakon o delovnih razmerjih s tako imenovanimi določili proti delomrznežem. Po nekaterih podatkih se ta že pojavlja v nekaterih delovnih organizacijah.

Menimo, da resolucija še manj računa na neke širše politične posledice takšnega padanja osebnih dohodkov. V preteklosti smo že imeli nekaj časa usmeritev v povečevanje akumulativnosti gospodarstva predvsem z realnim padanjem osebnih dohodkov in slabšanjem položaja delavskega razreda, ne da bi s tem dosegali kakšne bistvene premike splošnih gospodarskih gibanj, celo nasprotno, ob naraščanju inflacije je morala celo Zveza sindikatov zahtevati, da se zaustavi nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov. Na koncu lahko postavimo mogoče na videz demagoško vprašanje o tem, kaj glede tega misli delavski razred, ker je dostikrat običaj, da se v njegovem imenu zastavi tako vprašanje. Menimo, da takšna politika omejevanja osebne porabe in zniževanje njegovega deleža v družbenem proizvodu, ki že v preteklosti ni bil posebno velik oziroma je bil blizu deleža osebne porabe v drugih socialističnih državah, ne računa z dejansko politično pripravljenostjo delavskega razreda, ki naj bi izvajal politiko stabilizacije, da se na tak način rešujejo gospodarske težave. Noben ekonomski strokovnjak ne more izračunati, do kod lahko realno padejo osebni dohodki, da ne bi prevelik padec povzročil družbenih pretresov in politično krizo. V sedanji gospodarski situaciji pa bi verjetno povzročil pravo gospodarsko razsulo, pač pa je to mogoče le približno oceniti.

Dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ni mogoče realizirati brez neke široke družbene podpore tej politiki, ki pa je ob takšni politiki osebne porabe vprašljiva.

Skratka, predlagamo samo to, da se ponovno pregledajo določila o padanju deleža osebne porabe, določila o razmerju med rastjo osebnih dohodkov in nominalne rasti dohodka, tako da se ta določila precizneje opredelijo in da se v večji meri upošteva pričakovana rast življenjskih stroškov. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Reči moram, da smo po pričetku seje zbora dobili stališča Predsedstva Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije k osnutku resolucije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije in osnutku resolucije SFR Jugoslavije za leto 1983. V teh stališčih so tudi druga vprašanja in ne samo ta, o katerih je govoril tovariš Šetinc.

Ocenil sem, da so stališča Predsedstva ZSM Slovenije v temelju in v pristopu drugačna, kot so stališča in pripombe, ki jih je sprejela Republiška konferenca SZDL Slovenije in ki smo jih dobili danes na klop. Prepričan sem bil, da stališča Predsedstva ZSM Slovenije niso več aktualna, ker so bila pripravljena že prej in prebrana na Predsedstvu SZDL Slovenije. Če sem prav obveščen, ta stališča in pripombe, ko so bila oblikovana ob sodelovanju celotne fronte, pač niso bila upoštevana.

Tovariš Šetinc nam je povedal, kje on vidi, da še vedno ostajajo bistvene razlike med pogledom vodstva ZSMS in stališči, ki jih je zavzelo vodstvo Republiške konference SZDL Slovenije, ki frontno usklajuje stališča.

Tu pa je še vprašanje odnosa do nove verzije zvezne resolucije. Predlagam, da tega vprašanja sedaj ne načenjamo, ampak da se o njem temeljito pogovorimo ob točki dnevnega reda, ker gre tukaj za različne pristope, se bomo morali o vsem tem še posebej pogovoriti.

Najprej pa, da vidimo, kaj pomenijo te pripombe za republiško resolucijo.

Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovarišica Marija Cigale, predstavnica Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

M a r i j a C i g a l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker ni bilo interesa za razpravo, menim, da se vanjo lahko vključim. Sem predstavnica Skupnosti socialnega varstva Slovenije in bi vas rada seznanila tudi z nekaterimi razmišljanji oziroma predlogi te skupnosti v zvezi z osnutkom naše resolucije.

Z osnutkom resolucije za leto 1983 se v zaostrenih pogojih gospodarjenja v zvezi z uresničevanjem zakona in samoupravnih sporazumov s področja socialnega varstva odpirajo nekatere nove naloge. V Skupnosti socialnega varstva smo v razpravah podprli temeljne usmeritve resolucije, vendar pa je dosedanje usklajevanje pokazalo, da z razpoložljivimi sredstvi ne bo mogoče zagotoviti vseh z zakoni in samoupravnimi sporazumi dogovorjenih socialnih pravic.

Po eni strani bo potrebno še nadaljnje usklajevanje programov pa tudi - to moramo odkrito povedati - posegi oziroma zmanjšanje obstoječih pravic in programov socialnega varstva. Prav tako bo potrebno, da se pospešijo nekatere samoupravne poti reševanja problemov s tega področja neposredno po izvirnih nosilcih socialne politike, to je po delavcih v združenem delu.

Socialni razvoj in socialna politika kot sredstvo uresničevanja socialnega razvoja je bila in je pri nas še vedno v funkciji nakopičenih ekonomskih in gospodarskih problemov, kar preprečuje hitrejše preusmerjanje njene pretežno zaščitniške funkcije v aktivno socialno politiko, ki bi bila sestavni del družbenoekonomskih odnosov in družbenoekonomskega razvoja. Ena izmed najpomembnejših nalog v letu 1983 in v naslednjih letih bo vsekakor zagotoviti tako aktivno razvojno socialno politiko, da bo še bolj prispevala k uresničevanju gospodarske stabilizacije in večanju produktivnosti dela.

Da bi to v praksi dosegli - čeprav sicer ne moremo trditi, da v Sloveniji v tem smislu nimamo jasnih izhodišč, ker so v republiki dogovorjene razvojne usmeritve socialne politike - bo treba v letu 1983 okrepiti aktivnost vseh subjektov političnega sistema, posebej še delegatskega skupščinskega sistema, da bi dosegli odločnejši premik uveljavljanja socialne varnosti delovnih ljudi in občanov samih tudi v neposredni praksi.

Zavzeti se je treba, da bodo samoupravne interesne skupnosti s področja socialnega varstva resnično s svojimi programi s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem prispevale k ustvarjanju dohodka na osnovi združevanja dela in sredstev. Še posebej se je treba zavzeti za uveljavljanje skupnosti socialnega varstva v občinah, ki naj postanejo mesto samoupravnega dogovarjanja in usklajevanja socialno-varstvenih pravic.

V združenem delu je treba razvijati motivacije za produktivnejše delo, ki bodo kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja omogočale ustrezno socialno varnost delavcem in njihovim družinam na osnovi hitrejšega opuščanja avtomatizmov in linearnega določanja socialnih pravic, omogočale večjo selektivnost ukrepov, domicilno odločanje, skratka, najširše uveljavljanje samoupravnega odločanja delavca o oblikah in prednostnih nalogah pri uresničevanju socialnega varstva.

To pa je poleg oblikovanja sredstev za osebne dohodke v odvisnosti od rezultatov dela in gospodarjenja tudi zagotovitev sredstev za upokojence, za družbeno varstvo otrok, za razna nadomestila v zvezi z zdravstvenimi prispevki, zaposlovanje, usposabljanjem invalidov, reševanjem stanovanjske problematike in zagotavljanjem socialne varnosti oseb brez drugih sredstev za preživljanje v okviru dogovorjenega sistema solidarnosti na podlagi odločitev delovnih ljudi samih.

Da bi resolucija o politiki izvajanja družbenega plana Slovenije za leto 1983 konkretneje motivirala nosilce družbenega razvoja za aktivnejšo socialno politiko, predlagamo, da se v resolucijo vključijo naslednje misli oziroma naloge.

1. Da so delo in delovni rezultati temelj socialne varnosti posameznika in njegove družine in da je dogovorjena medsebojna solidarnost podlaga socialne varnosti le za tiste, ki si kljub svojemu delu in prizadevanjem socialne varnosti ne morejo sami zagotoviti.

2. V vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naj v samoupravnih organih proučijo vzroke dosedanjega nizkega osebnega dohodka delavcev, ki že dalj časa prejemajo posamezne socialno-varstvene pomoči in sprejmejo ukrepe, ki bodo takim delavcem omogočili, da si z rezultati svojega dela in s solidarnostjo v okviru temeljne organizacije združenega dela ali širše dohodkovne povezanosti zagotovijo dogovorjeno raven socialne varnosti.

3. V temeljnih organizacijah združenega dela je potrebno zagotoviti nadzor in stalno spremljati vzroke odsotnosti z dela zaradi bolezni in poškodb, ki zmanjšujejo obseg in kakovost proizvodnje in povečujejo obveznosti do nadomestil.

Glede nadomestil osebnega dohodka je v letu 1983 potrebno uveljaviti dogovorjeno stališče, naj bi bila nadomestila nižja v primerih krajše in višja v primerih daljše odsotnosti z dela.

4. V postopku ugotavljanja upravičenosti do posameznih oblik socialno-varstvenih pomoči naj pristojni organi dosledno upoštevajo dejanski materialni položaj družine.

Kjer so možnosti, naj samoupravne interesne skupnosti posamezne oblike denarnih prejemkov nadomestijo s funkcionalnimi oblikami pomoči.

5. Dosledno bo treba izpeljati enotno skupno evidenco prejemnikov socialno-varstvenih pomoči v občinah, kar pa ne bo mogoče brez aktivne in

odločilne vloge organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

6. V vseh organizacijah izvajalcev zdravstvene in socialno-varstvene dejavnosti naj skupaj s pristojnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi preverijo možnosti, da del obstoječih zmogljivosti ponudijo uporabnikom neposredno kot na primer posamezne zdravstvene storitve, organizirano družbeno prehrano, varstvo otrok in podobno.

To bi pomenilo nadaljnji korak pri uresničevanju neposredne svobodne menjave dela in prispevek k izboljšanju družbenega standarda delavcev in s tem k večanju produktivnosti dela.

Predlagane dopolnitve resolucije po našem mnenju celoviteje opredeljujejo aktivno socialno politiko, medtem ko so v predloženem besedilu navedene le nekatere naloge s tega področja in še to na različnih mestih in tako ne dajejo zadostne motivacije za uresničevanje dogovorjene socialne politike v letu 1983. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Dobili smo tudi pismeno gradivo v zvezi s tem.

K besedi se je javil tovariš Franc Mrcina.

F r a n c M r c i n a : Tovarišice in tovariši! Povedal bi samo nekaj besed v zvezi z osnutkom resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za leto 1983, ki je bil tudi predmet razprave v vseh organizacijah Zveze združenj borcev NOV Slovenije. Nekatere značilnosti s teh razprav bi samo nakazal, ker so zajeta v stališčih oziroma so bile sprejete na skupni seji Predsedstva SZDL Slovenije.

V bitki za ekonomsko stabilizacijo podpirajo borci naloge in usmeritve iz osnutka resolucije, saj so glede na sedanje gospodarske razmere med prednostne naloge uvrščena predvsem vprašanja nadaljnjega pospeševanja izvoza, povečanje deviznega priliva in s tem izboljšanje zunanje bilance, zagotavljanje in povečanje proizvodnje, boljše preskrbe prebivalstva z elementarnimi življenjskimi potrebščinami, boljšega gospodarjenja, boljše organizacije dela in večje odgovornosti.

V teh razpravah pa se je izrazila zaskrbljenost ob ugotovitvah, da nekateri subjekti ne izpolnjujejo samoupravno dogovorjenih stališč in sklepov, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov in zakonskih predpisov, zato borci zahtevajo njihovo dosledno uresničevanje na vseh področjih in ravneh ter polno odgovornost za realizacijo sprejete politike ter zamenjavo tistih, ki neupravičeno ne spoštujejo dogovorjene politike.

Naloge stabilizacije bomo lahko uspešno reševali le z odgovornim, zavzetim in zavestnim delom vseh odgovornih ljudi za povečano produktivnost dela, z boljšim gospodarjenjem z družbenimi sredstvi pa tudi z racionalnejšo porabo na vseh področjih in z varčevanjem.

Zmanjševati je treba administracijo v vseh strukturah od uprave do temeljnih organizacij združenega dela, saj se je ta predimenzionirala in postala neučinkovita.

Dalje je bilo poudarjeno, da je treba striktno vztrajati, da bodo plani za leto 1983 in rebalansi planov za leto 1982 realni in to od krajevnih skupnosti, občin in republike do federacije. Čas je že, da se odrečemo preambicioznim načrtom in izločimo želje, ki se še vedno pojavljajo v teh planih ter da planiramo realno. Skozi realno planiranje in skozi akt planiranja se najbolj konkretno razvija družbenopolitična aktivnost in socialistično samoupravljanje.

Obvladati je potrebno politiko dohodka in sistem nagrajevanja po delu. Ni mogoče dopuščati niti manevrskega prostora niti materialnih sredstev za

nepokrito potrošnjo od osebne, skupne in splošne do investicijske potrošnje. Tu je treba stvari obvladati in zaostrovati na vseh nivojih. Znotraj tega pa je treba, da se uredi večja diferenciacija v pogledu nagrajevanja. Bolje je treba vrednotiti težko delo, zlasti pa kreativno.

Podpiramo usmeritve gospodarstva v izvoz, zlasti na konvertibilno področje. Ob tem je treba resneje in pospešeno pristopiti k realizaciji že večkrat sprejetih sklepov ob prestrukturiranju gospodarstva v cilju dajanja prednosti izvoznim ciljem.

Sanacijo izgubašev je treba voditi tako, da pride do prestrukturiranja in pristopiti k premeščanju ljudi in proizvodnih sredstev tja, kjer so sposobni najti nove programe in nove asortimaje z višjo stopnjo produktivnosti.

V osnutku resolucije je še posebej izpostavljena tudi naloga za boljšo preskrbo z elementarnimi življenjskimi in sanitetnimi potrebščinami.

Menimo, da morajo pristojni organi ob vseh naporih bitke za stabilizacijo posvetiti vso skrb temu vprašanju in jih bolje opredeliti, tako da ne bo ogrožena socialna varnost delovnih ljudi in občanov. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovarišica Marija Aljančič.

M a r i j a A l j a n č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Najprej moram povedati, da bi ta moj prispevek lahko dala tudi ob razpravi k zvezni resoluciji. Vendar, ker izhajam iz teh dokumentov in stališč RK SZDL Slovenije ter stališč, ki so pripravljena k naši resoluciji, bom razpravljala ob tej točki.

Tovariš Križman je povedal, da je nujno pristajanje na pomanjkanje in nezadostnost v preskrbi. Te stvari so v teh dokumentih ustrezno opredeljene, vendar bi bodala še tole. V zadnjem času smo priča obsežnim razpravam v časopisih in na raznih sejah delegacij v krajevnih skupnostih o boljši ureditvi preskrbe, o bonih, o kartonih in drugih evidencah, ki naj jih opravljajo potrošniški sveti v trgovinah. Prihaja do razlik v ocenah, ko ugotavljamo, da so količine, ki jih imamo na razpolago, zadostne in da ne bi bilo treba za nekatere proizvode uvajati bonov ali drugih oblik zagotovljene preskrbe, medtem ko v bazi pogosto zagovarjajo na ta način prav zagotovljeno preskrbo.

Menim, da je temu delno kriva potrošniška mrzlica. Če primerjamo količine, ki so na razpolago potrošnikom, ugotavljamo, da so zadostne, vendar potrošniška mrzlica deluje tako, da določenih izdelkov v trgovinah ni na razpolago.

O tem se je v razpravah oblikovalo stališče, da smo potrošniki za zadovoljivo oskrbo brez bonov in kartic. Vendar moram povedati mnenje, s katerim se tudi sama strinjam, da bodo morali v prihodnjem letu za preskrbo zadolženi pristojni organi, posebno ob teh napovedih v resoluciji, ko bo treba veliko več izvažati kot letos, mnogo več skrbi posvetiti zadovoljivi oskrbi. Če pa se za določen izdelek predhodno ugotovi, da bo potrebno oskrbo regulirati, potem je potrebno to izvršiti brez velikega govorjenja in razprav, ker te vodijo v potrošniško mrzlico in v neki meri tudi izničijo prizadevanja za boljšo porazdelitev.

Pri preskrbi se tudi preveč govori o tem, da so ovira za boljšo oskrbo zamrznjene cene. Če pogledamo podatke na koncu leta, bi o zamrznjenih cenah težko govorili, potrebno pa je razmišljati tam, kjer je ta uskladitev potrebna, da ne bi stalno govorili o teh ovirah.

Ustrezni organi kot zbornice bi se morali bolj angažirati, da se poveča proizvodnja vseh tistih izdelkov, ki jih lahko doma v večji meri proizvedemo in ki jih v trgovinah nimamo.

Podatki kažejo, da bi ob sedanjem izkoriščanju strojev in delovnega časa lahko proizvedli marsikaj več in tako v večji meri zadostili tako predvidenemu izvozu kot domačim potrebam.

Še na eno stvar bi opozorila. Pri uvajanju novih obremenitev o katerih govorita resolucija in ekspoze predsednika Izvršnega sveta, je potrebno poskrbeti, da se bolj učinkovito in hitreje zbirajo tista družbena sredstva, za katera je nek novinar v članku dobro rekel: "dajte cesarju, kar je cesarjevega" ali pa "noče cesar, kar ni njegovega".

Znano je, tako v jugoslovanskem merilu, kjer je situacija še slabša, kot tudi v slovenskem merilu, da se neustrezno pobirajo davščine, stanarine, obveznosti za ogrevanje in za različne druge komunalne storitve. Ob tem pa je treba upoštevati, da se socialni primeri lahko posebej rešujejo prek naših organov v krajevni skupnosti in na nivoju občine.

Menim, da bi se morale za izterjavo v večji meri angažirati ustrezne službe in da bi tudi dohodek teh služb moral biti v večji meri kot doslej odvisen tudi od tega, koliko je kdo realiziral, ker ne moremo nadaljevati s tem, da se različne obveznosti posameznika na različnih krajih različno obravnavajo.

Glede stanovanjske izgradnje je v stališčih ustrezno zapisano, vendar sem že pred letom rekla, da bi bilo treba več napraviti za povečanje stanovanjske izgradnje, ker vidimo, da so skladi za stanovanjsko izgradnjo neizkoriščeni, da je gradbena operativa neizkoriščena, število pričakovalcev stanovanj pa se ne zmanjšuje.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovarišica Silva Jereb.

S i l v a J e r e b : Tovarišice in tovariši! Danes opozarjamo na posledice, ki bodo nastale zaradi zmanjševanja vseh oblik porabe, ki je nujna in se s tem zmanjševanjem tudi strinjam. Zato bi nekaj povedala glede zmanjševanja skupne porabe, čeprav so vse te dejavnosti - ene bolj neposredno, druge pa posredno - tiste, ki nam tako ali drugače lahko in morajo pomagati k hitrejšemu materialnemu in družbenemu razvoju.

Prvič, strinjam se, da je treba na selektivnih osnovah pristopiti k zmanjševanju te porabe med posameznimi dejavnostmi in znotraj njih, toda sprašujem se, ali smo sposobni dati konkretnejšo in bolj jasno vsebino selektivnemu pristopu, zlasti ko govorimo o različni stopnji zmanjševanja te porabe med posameznimi dejavnostmi.

Osebno menim, da bi zmanjševanje mnogo laže izvedli v časih, ki bi bili manj težki in manj zaostreni, kot so danes, ko nekdo stagnira, drugi pa upravičeno napreduje. Danes pa, tako je moje mnenje, cela vrsta stvari zavira to selektivnost. Prvič, gre za visok delež sredstev za osebne dohodke znotraj posameznih dejavnosti, kjer je ponekod ta delež večji, drugje pa manjši; drugič, gre za naraščanje materialnih stroškov in tretjič, gre za obseg pravic, ki se sedaj zelo počasi zmanjšujejo. Tako je zdravstvo začelo neke pravice zmanjševati pred enim letom, dejansko pa smo pred tem, da bomo postopno neke realizirali. Na področju socialnega varstva je bil pravkar govor o čiščenju programov, gre za normative in standarde. Tudi tu smo bolj na začetku kot na koncu, čeprav je republiška Skupščina že večkrat pozivala k aktivnemu pristopu.

Priglasila sem se k razpravi med drugim tudi zaradi tega, da opozorim, da bi morali nekatere naloge opraviti že včeraj in ne šele jutri, ker so zadeve nujne in bomo z začetkom naslednjega leta morali začeti delati na drugačnih osnovah, za katere pa ne bomo imeli v rokah dovolj instrumentov, ki bi bili vedno dovolj objektivni, pametni in pravični.

Kljub prizadevanjem, ki jih moramo vložiti v selektiven pristop med dejavnostmi, je vendarle mogoče računati, da bomo večjo selekcijo lahko in

morali opraviti znotraj posameznih dejavnosti, kjer so razmere od dejavnosti do dejavnosti različne. Menim, da je treba izpolniti nekaj predpogojev za lažjo izvedbo. Med drugim je treba imeti bolj jasne kriterije za prednostne naloge zlasti na nekaterih področjih. Gre za tiste naloge in aktivnosti, ki jih je treba tekoče vzdrževati zato, da si ne naredimo večje družbene škode, po drugi strani pa ugotoviti tiste, ki se jim je mogoče odpovedati ali jih črtati, upoštevaje pri tem različno situacijo v različnih družbenopolitičnih skupnostih in seveda v posameznih dejavnostih. Imeti bi morali jasnejše izoblikovano politiko za zaostrene pogoje gospodarjenja, kar bi pomenilo orožje v rokah za to, da bi znotraj izvajalcev in znotraj uporabniške strukture lahko opravili svojo ustvarjalno vlogo. Te zelo težke in zahtevne naloge pa ne moremo realizirati zaradi cele vrste razlogov, med drugim tudi zaradi tradicije in navad in drugega, kar boste lahko še v svojih mislih dodali.

Brez tega se bomo srečali z linearnim zmanjševanjem sredstev, kar pomeni ohranjanje stvari na precej nižji ravni, namesto da bi se z nekaterimi bolj energičnimi posegi določenim stvarem odpovedali ali pa naredili korak naprej in z združitvami, ukinitvami in podobnim ustvarili pogoje, da živi in se razvija tisto, kar pomeni danes in jutri večjo kvaliteto, med drugim ne samo zaradi dviga individualne in družbene produktivnosti. Navsezadnje gre za to, da se ohranjajo vse te dejavnosti zaradi nas samih, zaradi celovitosti samoupravne socialistične osebnosti zato, da ohranimo našo nacionalno identiteto. O tem je danes govoril tudi predsednik Izvršnega sveta.

Korekcije so gotovo mogoče z neposredno menjavo dela. Tudi o tem je bil danes govor in tudi sicer smo o tem že govorili. Hitreje in natančneje bi se morali opredeliti in dogovoriti, kaj bomo lahko storili. Možnosti so v uvedbi večje osebne participacije, čeprav razen v zdravstvu na drugih področjih še nismo prišli dosti naprej. Nekateri tudi opozarjajo, da notranjih rezerv tukaj nimamo zadosti, možnosti pa so gotovo tudi z dobro in smotrno organiziranostjo neprofesionalnih aktivnosti in to ne samo na že preizkušenih področjih, ampak tudi še kje drugje.

Preprosto bi rada rekla, da bi stališča res dopolnili tam, kjer govorimo o vseh oblikah porabe in njihovem zmanjševanju. Poudarila bi, da je treba s takojšnjo akcijo subjektivnih sil opraviti naloge v republiki, ki bodo tudi usmerjale aktivnosti v občinah.

In zadnje. Gotovo ni izhod v omejevanju, kar smo že večkrat poudarjali, temveč v ofenzivnosti, v večjem ustvarjenem družbenem bogastvu, v boljšem delu, v diferenciaciji, v zmanjševanju neustvarjalnih delovnih mest in v celi vrsti stvari, ki bi morale biti naše prednosti. Za to pa je potrebno veliko konkretnega dela, poguma in pripravljenosti na konfrontacijo, da naredimo konkreten korak naprej. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Milan Kučan.

M i l a n K u č a n : Tovarišice in tovariši! Zdi se mi, da bi bila o nekaterih vprašanjih, ki so povezana z našim življenjem v prihodnjem letu, primerna tudi teoretična razprava, nisem pa prepričan, da je prav seja Družbenopolitičnega zbora mesto za to. Do sprejetja resolucije bi bilo potrebno opraviti nekatere razprave, iz katerih izhajajo praktične družbenopolitične konsekvence.

Ne glede na to se mi zdi, da bi o naših stališčih k vsem trem dokumentom razpravljali skupaj, potem pa naj tovariš predsednik zaključuje o vsakem dokumentu posebej, ker je potrebno pri vseh treh v večji meri izhajati iz sedanje konkretne družbeno-ekonomske in politične situacije.

To situacijo je potrebno opredeliti kot zgodovinsko novo situacijo za našo družbo. Po vojni smo bili ne glede na občasne zastoje in oscilacije družba, ki se je hitro razvijala, z veliko perspektivo in razmeroma veliko notranjo stabilnostjo ter z razmeroma veliko željo po kadrih. Bili smo

družba, ki je bila pogojevana s hitrim razvojem, s prodorom sodobne tehnologije in vnašanjem elementov sodobne organizacije dela. To je omogočalo ne samo generacijam, ki so to družbo ustvarjale, ampak tudi generacijam, ki so v to družbeno situacijo prihajale, neko perspektivo.

V sedanji situaciji je ta perspektiva relativno zaprta za vse družbene strukture, vključno z mladimi generacijami. To je ena od dimenzij te situacije.

Druga, ravno tako pomembna,pa je ta, o kateri je bilo veliko govora v vseh razpravah v zadnjem letu in tudi na zadnji seji Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije. Za to situacijo, poenostavljeno rečeno, je na preizkusu ne samo naša politika gospodarjenja, ampak tudi ves sistem ekonomskih in političnih odnosov v celoti. Z drugimi besedami, to je situacija, ki postavlja na preizkus progresivnost in revolucionarnost vseh naprednih družbenih sil, da to situacijo izrabi ne samo za saniranje posledic, za stabilizacijo razmer in povratek na stanje, ki smo ga imeli pred zaostrenimi razmerami, ampak za revolucioniranje načina našega gospodarjenja in načina gospodarske in družbene miselnosti v celoti, in drugič, za hitrejši prodor novega produkcijskega odnosa na tista področja, ki so ostala vse doslej kljub velikim prizadevanjem v bistvu rezervat ali zgodovinski monopol odtujenih centrov odločanja na najbolj ključnih točkah reprodukcije, kot so kreditno-monetarna politika, politika cen in nekateri drugi bistveni pogoji in elementi gospodarjenja.

To zahteva doslednejšo opredelitev in aktivnost, da se vsi družbeni problemi rešujejo znotraj tega proklamiranega in sprejetega sistema družbenoekonomskih in političnih odnosov skladno z načeli, ki so bistvena značilnost tega sistema.

Ena od bistvenih značilnosti tega sistema je načelo nagrajevanja po delu kot temeljno načelo delitve v socialistični družbi, ki zaradi svoje stopnje materialne razvitosti ni sposobna deliti po komunističnem principu, se pravi po potrebah.

Zato se mi zdi, da bi bilo potrebno več ofenzivnosti pri vseh teh omejevanjih, tudi na področju omejevanja osebne porabe in osebnih dohodkov. S tem mislim predvsem to, da ne bi bilo pravilno nehote se spustiti na raven mezdne logike in mezdnih odnosov ter se v imenu delavskega razreda in delavcev zavzemati in prepirati z državo, ali jim bo odrezala večji ali manjši kos kruha. O tem je med drugim govoril tovariš Ribičič na kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije.

Načelo nagrajevanja po delu v našem sistemu pomeni postaviti delavca v situacijo, da sam odloča v sferi proizvodnje in v sferi delitve rezultatov proizvodnje. Zgodovinsko gledano,pomeni to spajanje fizičnega in umskega dela ali, drugače rečeno, preobrazba mezdnega delavca v gospodarja tokov družbene reprodukcije. Potem pa je stvar odgovornosti delavcev za gospodarjenje z družbeno lastnino v odnosih, ki so določeni z ustavo in zakonom o združenem delu, da delavec sam odloča tudi o zakonitostih notranje delitve ustvarjenega družbenega dohodka. Nosilec odločanja je delavec, združen z drugimi delavci v temeljni organizaciji združenega dela, v kateri postaja poslovni subjekt združenega dela samo takrat, kadar se začne integrirati v delovno organizacijo ali v druge asociacije združenega dela. Vse to navaja na skupno gospodarjenje delavcev v združenem delu in je bistveno drugačno od državno-lastninskega, zasebno-lastniškega ali grupno-lastniškega gospodarjenja, torej tistih tipov ekonomskih sistemov, ki smo jih poznali v zgodovini. In to je tisto, kar se mi zdi, da je revolucionarni preskok pod pogojem, da so subjektivne družbene sile to zgodovinsko novo in težko situacijo sposobne uporabiti za kaj več kot samo za pragmatično reševanje in odpravljanje posledic.

Zdi se mi, da je v naši družbi ne samo v tej situaciji, pač pa že tudi prej bolj prisotna miselnost ukvarjati se z odnosi v delitvi. V uvodu v Marxov kapital je jasno napisano kot tudi v Kritiki gotskega programa, da je sfera delitve izredno pomembna, da se je ne da podcenjevati, da se zakonitosti znotraj te sfere ne da preskakovati in zanemarjati, vendar pa je

sfera delitve v funkciji produkcije.

Zgodovinsko gledano, ne bomo ustvarili oblasti delavskega razreda nad reprodukcijo, dokler bo njegova pozornost usmerjena samo na odnose v delitvi, ker so ključ naših problemov produkcijski odnosi. Znotraj produkcijskih odnosov, ki jim z ustavo nismo zagotovili zgodovinske zmage in prevlade, ampak je to stvar revolucionarne borbe in zgodovinskega procesa, pa pogosto spregledujemo, da so tudi tu protislovja.

Eno od ključnih protislovij je prav v sferi delitve. Pogosto opredeljujemo, da je naša strateška usmeritev zagotoviti pogoje, da delavec obvlada dohodek. Pri tem pa se pozablja, da je to družbeni dohodek, ki je rezultat družbene reprodukcije, ki se prisvaja po principu nagrajevanja oziroma delovnega prispevka. Vendar tudi takrat, ko bo delavec obvladal dohodek in delitev tega dohodka ter razpolaganje s tem dohodkom, to ne bo stvar njegove dobre ali slabe volje, ne bo samovoljni akt. To, kar je vgrajeno v kapitalistični miselnosti pri delitvi dobička, to kar ima država v pogojih državne lastnine kot neke objektivne zakonitosti, mora ekonomska prisila oziroma odgovornost delavcev za gospodarjenje z družbeno lastnino pri nas vgraditi v miselnost delavca, to je delitev dohodka na akumulacijo, na osebne dohodke in družbeno reprodukcijo v najširšem smislu.

Že iz proletarske odgovornosti, to je odgovornosti in pravice delavca pri gospodarjenju z družbeno lastnino, se vrednosti družbenih sredstev ne more zmanjševati. To, kar govorim, je daleč od realnega življenja, menim pa, da z vidika razprave v Družbenopolitičnem zboru o tej ekonomski in družbeni situaciji ter pri iskanju izhodov iz nje ne bi smeli pristati na pragmatičnem stališču sedanje situacije in ne videti, kam nas zavzemanje za posamezne rešitve in za globalno politiko razvoja lahko pelje v komparaciji z dolgoročno vizijo.

Naša dolgoročna vizija je ustvarjanje pogojev za svobodno asociacijo oziroma za asociacijo svobodno združenih proizvajalcev, kar bomo dosegli samo prek družbeno-lastninskega produkcijskega odnosa, prek podružbljanja reprodukcije ali prek skupnega gospodarjenja delavca z družbeno lastnino.

V prihodnjem letu bi bilo potrebno projekcijo zvezne in slovenske razvojne politike, ki sta tako tesno povezani, da ju je težko razdeliti, kritično pregledati in znotraj tega videti parametre gospodarjenja in segmente, kjer nas bolj ali manj pravilno postavljena opredelitev lahko oddaljuje od globalne projekcije.

Zdi se mi, da bi bilo potrebno v situaciji, ko nimamo do konca izdelanih vseh aktov, ki so pogoj za enotno odločitev glede kriterija primerjanja in ocenjevanja, vzeti kot osnovo za opredeljevanje ekspoze podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Dragana. Zato bi morali vse spremljajoče dokumente, zlasti projekcijo devizne in plačilne bilance ter posebej odlok o kreditno-monetarni politiki primerjati s tega vidika, to je, ali zagotavljajo uresničevanje strategije naslonitev na lastne sile in povečanega izvoza. Ne glede na to, da še nimamo končnih verzij teh dokumentov, ker jih Zvezni izvršni svet še dopolnjuje, lahko ugotovim, da večina niti po svoji ekonomski logiki niti po družbenoekonomski logiki ne zagotavlja takšne usmeritve. Prvi problem Zveznega izvršnega sveta, ki je sedaj politično enoten, je boj z lastno administracijo, z miselnostjo, ki jo nosi ta administracija v sebi in ki jo ima tudi vsakdo od nas. O tem sem govoril tudi na našem kongresu, da je to dvojna zavest, ki bo še dolgo vgrajena v našem sistemu. Zato menim, da se tudi na instrumentariju in mehanizmih ekonomske politike odraža takšna miselnost. Centralizem, etatizem ali opredeljevanje za samoupravljanje ni samo stvar dobre ali slabe volje posameznika, ampak je povezano z interesi, znanjem in pogumom vsakega od nas, podati se na nova, neodkrita pota urejanja odnosov med ljudmi v družbeni produkciji.

Menim, da bi naša stališča dopolnili z našimi pogledi glede instrumentarija, mehanizmov in vzvodov ekonomske politike, da bi zagotovili uresničevanje intenc predlagane politike iz ekspozeja podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, ki izhaja iz sklepov 3. seje Centralnega komiteja Zveze komu-

nistov in poizkuša realizirati in konkretizirati sprejete politične opredelitve.

Za nadaljnjo razpravo bi v naših stališčih namesto 3. točke, ki se nanaša na slovensko resolucijo, povzeli ali podprli opredelitve iz ekspozeja predsednika Izvršnega sveta na straneh 9., 10. in 11. s tem, da bi jih bilo treba dopolniti še z našim odnosom do kreditno-monetarne politike in socialne politike, o katerih pomembnih aspektih je govorila tovarišica Cigaletova. Tako bodo stvari jasnejše in bolj skladne.

Dalje menim, da bi bilo treba upoštevati nekatere konstante ali elemente z vidika sedanjih aktualnih polemik, ki tečejo v Sloveniji in Jugoslaviji z željo, da se na te polemike, vprašanja in dileme odgovarja in opredeljuje, sicer bomo te ukrepe po naši stari navadi sprejeli tako ali drugače z večjo ali manjšo nejevoljo in tisti hip, ko bodo sprejeti, začeli razpravljati in ugotavljati, zakaj niso dobri in kako bi jih v čim manjši meri realizirali oziroma sprejeli dejanske protiukrepe za ublažitev njihovih intenc.

Ko smo razpravljali o depozitu in prehodih čez mejo, se v razpravo nisem vključeval. Podpiram sprejeti sklep, menim pa, da je razprava v Sloveniji preveč intonirana v tem smislu, kot da je za Slovenijo in Jugoslavijo glavni problem prehajanje čez mejo. Upoštevati bi morali bolj ekonomsko intenco tega ukrepa in v bistvu zahtevati, da se ta ekonomska situacija uskladi s pravnimi obveznostmi, ki jih je sprejela naša država, s pravnim in ustavnim redom, ki ga ima Jugoslavija in s stališči, za katere se je Jugoslavija zavzemala na političnih sestankih v Evropi in v svetu. To pa je ne samo pravica Družbenopolitičnega zbora in Skupščine ampak tudi odgovornost! Ker nas nekatere stvari motijo, smo sedaj upravičeno nasedli v bistvu tuji propagandi, zlasti zahodni, proti Jugoslaviji glede Helsinške listine, omejevanja prehodov čez mejo in podobno. Nismo reagirali, ko so nas z diskriminacijskimi ukrepi, s prelevmani itd. v EGS-u izločali in s tem tudi privedli do današnje situacije, za katero smo sicer v glavnem krivi sami.

V trenutku, ko je ogrožen delček interesa zaradi politike Jugoslavije, ki je posledica naslonitve na lastne sile, je ves demokratični svet zelo zaskrbljen nad nedemokratičnimi postopki in omejevanjem svoboščin v Jugoslaviji. Karikiram stvari, vendar menim, da bi bilo dobro stvari povezati med seboj, o čemer je že govoril tovariš Vratuša.

Glede aktualne polemike in razprave na ravni ekonomskega in političnega sistema, ali so ekonomske zakonitosti skladne z našim sistemom oziroma ali pomeni ekonomska zakonitost racionalnost v gospodarjenju, združevanje dela in sredstev kot ključni instrument ali ključni odnos v združenem gospodarjenju delavcev se iz tega zaključuje, da sistem, ki ga imamo oziroma za katerega se zavzemamo, vodi v ekonomski voluntarizem, v sistem brez ekonomske prisile. Prav je, da razpravljamo, ali je naša ekonomska prisila, ki je vgrajena v sistem, dobra in zadostna. Gotovo je, da ni ne dobra ne zadostna. Vendar je za Družbenopolitični zbor pomembno neko drugo vprašanje. Tisti hip, ko v sistem vgrajene ekonomske prisile začnejo delovati s svojo logiko proti slabemu gospodarjenju in nedelu, začnejo družbenopolitični dejavniki skupaj z izvršnimi organi v družbenopolitičnih skupnostih najprej v tovarnah, potem v občinah in nato v republikah delovati na vse mogoče vzvode, da bi, če ne že do konca blokirali pa vsaj omilili posledice ekonomskih zakonitosti in ekonomske prisile. Imamo dober zakon o sanaciji vendar še celo v Sloveniji, kjer smo v Skupščini in na Predsedstvu CK sprejeli stališča o izgubaših in o odgovornosti posameznih delov združenega dela za pokrivanje izgube in o reševanju situacije, nismo dali v stečaj nobenega podjetja, razen CIMOS-a.

To nosi s seboj socialne in politične posledice, ker nobena zakonitost ne deluje brez posledic. Zakonitosti delujejo ne glede na to, ali se z njimi strinjamo ali ne. Dolgo časa teh zakonitosti nismo upoštevali, zato smo prišli v sedanjo situacijo.

Stvar političnih organizacij in Družbenopolitičnega zbora je, da v instrumentarij ekonomske politike za prihodnje leto vgradijo elemente, na

Menim, da delavec takrat ni odločal in tudi ne odloča, vendar je to v naših razpravah zabrisano in se z raznimi nerazvidnimi stališči različnih družbenih sil, za katerimi stojijo različni družbeni interesi, nenadoma naveže vsa politična akcija in gre v popolnoma drugo smer, kot hoče.

Če prav razumem razpravo tovariša Šetinca, se s predlagano ekonomsko politiko postavlja samoupravljanje v funkcijo te ekonomske politike in ne obratno. Če bi pregledali instrumentarij, bi mogoče res lahko tako sklepali. Vendarle se mi zdi, da moramo gledati na problem uveljavljanja samoupravnih produkcijskih odnosov v velikem zgodovinskem procesu z neko dialektiko. Leta 1952 ali 1974 smo pravno institucionalno opredelili samoupravni način, zakon o združenem delu ga je še naprej konkretiziral tako, da smo imeli, če rečem zelo karikirano, 100 % samoupravljanje, sedaj pa ga z ukrepi ekonomske politike, z državnimi intervencijami počasi reduciramo in ga imamo čedalje manj.

Samoupravljanje je v bistvu izraz revolucionarnih odnosov družbeno revolucionarne bitke. Vsak korak naprej v resnično samoupravne odnose zlasti na zgodovinsko odtujenih monopolnih področjih, kot so gospodarjenje z denarjem, s kreditno-monetarno politiko, z razširjeno reprodukcijo in podobno v bistvu pomeni vsakodnevno konfrontacijo samoupravnih in drugih družbenih sil, kar zadeva v interese, pozicijo in možnost odločanja o rezultatih tujega dela. To je dimenzija razredne borbe, ki je zelo pomembna. Z intenco tega, kar je govoril tovariš Šetinc, se globoko strinjam. Če bi ugotovili, da je naša situacija odmik od nekega stanja, ki smo ga že imeli, je to seveda lahko nevarno. Prav je, da se k jedru predloženega instrumentarija pristopi kritično.

In končno menim, da je potrebno v tej situaciji zlasti v Družbenopolitičnem zboru postaviti vprašanje, s kom tako formulirana ekonomska politika za prihodnje in naslednja leta računa kot zaveznikom. Če bi bila ekonomska politika principialno izpeljana iz teh treh postavk: naslonitev na lastne sile, kjer je sestavni del zlasti sistem socialističnega samoupravljanja in kot tretji element večja ekspanzija v izvoz, ki pomeni izpostavitev našega gospodarstva v mednarodni konkurenci, konkurenci kvalitete in ekonomski zakonitosti, potem je to v najglobljem in dolgoročnem interesu delavskega razreda.

Dejstvo pa je, da je zunanji videz vseh ukrepov, ki so bili sprejeti v drugi polovici tega leta in ki so predlagani za prihodnje leto, v bistvu usmerjen proti življenjskemu standardu in poziciji delavca. To je protislovnost te situacije! S to situacijo se je potrebno soočiti, zato bi iz tega izpeljal tale zaključek. S subjektivno akcijo lahko mobiliziramo delavce za velika odrekanja, čeprav je vprašanje, čemu se odrekamo. Odrekamo se nečemu, česar ni. Vendar je subjektivna, politična akcija lahko uspešna le, če je oprta na realne odnose v materialni produkciji in v delitvi, če je oprta na realna materialna gibanja in na sistem, za kakršnega smo se v načelu z ustavo in zakonom o združenem delu odločili, sicer bo subjektivna akcija le na prepričevanju ljudi v nekaj, kar sami vedo, da ni.

Zato tudi politična akcija ne more biti uspešna, vendar si v tej situaciji ne moremo privoščiti konflikta med politično akcijo in razpoloženjem ljudi. To bi bilo usodno ne samo za izid predlagane ekonomske politike, ampak bi imelo globje konsekvence za ves sistem socialističnega samoupravljanja, ki pogosto nima le domačih ampak ima tudi mednarodne dimenzije.

Glede stališč zbora menim, da bi bilo treba spremeniti 3. točko tako, kot sem predlagal. V 1. točki je neka netočnost. Začne se: "da naš zbor ugotavlja, da zaostreni pogoji gospodarjenja terjajo, da bo ekonomska politika za naslednje leto temeljila na realnih osnovah".

V samo naravo našega sistema je vtkano, da mora biti ekonomska politika realna. To izhaja iz odgovornosti delavcev za gospodarjenje z družbeno lastnino, za gospodarno ravnanje, solidarnost, vzajemnost, itd. Ta situacija samo aktualizira to, od česar smo tudi osem let po sprejetju ustave

katerih bo realno lahko slonela politična akcija ter subjektivna akcija, ki bo omiljevala posledice na podlagi solidarnosti in vzajemnosti takrat, ko do posledic pride, ne pa da se bo ukvarjala s tem, kako bi preprečila posledice ekonomskih zakonitosti. Tu pa mislim na tiste, ki so vezane z dobrim gospodarjenjem.

Nadaljnji problem je problem skupnega gospodarjenja. O tem sem že govoril in se pri njem ne bom dolgo zadrževal. Potrebno bi bilo vztrajati, da se ne samo pri kreatorjih instrumentarija ekonomske politike ampak tudi v ekonomski znanosti začnejo hitreje odpirati procesi oblikovanja ekonomskega instrumentarija, ki je lasten skupnemu gospodarjenju delavcev, ki gospodarijo z družbeno lastnino.

Gre za združevanje dela in sredstev, za odnose na podlagi skupaj ustvarjenega dohodka in prihodka, svobodno menjavo dela itd.

To je tista prednost, ki jo ima naš sistem pred drugimi ekonomskimi sistemi in ki v največji meri lahko blaži stihijsko delovanje tržnih in ekonomskih zakonitosti. In v tem so tudi največje materialne rezerve, ki jih ima naš sistem v sferi produkcije.

V tem okviru bi se morali opredeljevati tudi do administrativnih ukrepov, kjer samo sklicevanje na preveliko administriranje in poudarjanje samoupravljanja predvsem samoupravljanja takrat, kadar administrativni ukrepi začnejo v bistvu omejevati grupno lastniško obnašanje posameznih delovnih organizacij in posameznih družbenopolitičnih skupnosti še nič ne uredi.

Administrativni ukrepi v okviru ustavnih pooblastil državnih organov so del našega sistema. Vprašanje pa je seveda, ali se jih uporablja v okviru teh pooblastil in ali pooblastila presegajo in drugič, ali pogostnost njihovega uporabljanja ne menja družbenoekonomsko kvaliteto teh ukrepov, ter tretjič, kar je predvsem bistveno, ali so v funkciji krepitve odgovornosti samoupravnih subjektov, da na podlagi instrumentarija, ki je lasten skupnemu gospodarjenju z družbeno lastnino, urejajo odnose v reprodukciji ali pa njihovo odgovornost nadomeščajo, kar pa je najslabše.

Pri zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino so členi 67., 68., in 69. najbolj napadeni, po svoji družbenoekonomski logiki pa vodijo v takšno skupno gospodarjenje. Ukrepi ekonomske politike, ki koncentrirajo in jemljejo devize ter jih razdeljujejo z neko drugo neproizvodno ampak socialno logiko, so seveda s tem v nasprotju, čeprav menim, da bi tudi tu morali biti v razpravah in stališčih previdni.

Osnovni razlog ni, da se devize pri izvoznikih držijo v večjem obsegu kot do sedaj, v večjem odstotku, čeprav je to zelo pomemben problem zlasti v naši gospodarski situaciji, ko je izvoz osnovni motor pospeševanja reprodukcije. Osnovni razlog je, da izvozniki z devizami, s katerimi prostovoljno razpolagajo, laže, hitreje in bolj elastično nabavljajo reprodukcijski material v funkciji izvozne proizvodnje. Se pravi, ni samo eden, ampak je več razlogov.

Naslednji je odnos do sistemskih rešitev, pri katerih je v Sloveniji stališče jasno in ga ni potrebno ponavljati. Tudi na zadnji seji Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije je bil govor o spremembi sistemskih rešitev, vendar ne za ceno poseganja v produkcijski odnos.

Tudi naše aktualne razprave niso vedno na čistem pristopu. V dokumentih in referatih s kongresa Zveze sindikatov je zapisano, da danes delavci v delovnih organizacijah razpolagajo in odločajo o manjšem delu dohodka, kot so pred tremi leti, ker se navadno upošteva indeks od uvedbe ustave dalje, ki kaže stalni trend padanja zlasti za zadnja tri leta.

Točno je, da delovnim organizacijam ostaja manj tako imenovanega avtonomnega dohodka. Kdo je v delovni organizaciji odločal o tem dohodku pred tremi leti in kdo odloča danes, pa je povsem drugo vprašanje.

stalno bežali, to je od ekonomskih tržnih zakonitosti, od dohodkovnih odnosov, združevanja in skupnega dohodka, prihodka itd.

Zato se mi zdi, da bi bilo potrebno in koristno besedilo preformulirati v tem smislu, da smo za odločnejše uveljavljanje ekonomskih zakonitosti in dodati, da je to pogoj za uveljavljanje odgovornosti delavcev pri gospodarjenju z družbeno lastnino in posledično za reguliranje tokov reprodukcije.

Če ostane 3. točka takšna, kot je, potem pri investicijski porabi ni dovolj stališče, da smo proti padanju deleža investicij v družbenem proizvodu. To je sicer ekonometrijsko zelo pomembno stališče, vendar menim, da smo prišli v situacijo, ko je to problem. Koristneje bi bilo, če bi formulirali stališče tako, da je potrebna velika selektivnost v omejenih možnostih investiranja v smislu zagotavljanja prioritet resolucije, to so investicije in rekonstrukcije materialnih proizvodnih sredstev, ki zagotavljajo izvoz oziroma ki so v funkciji izvozne produkcije, da temelji ta investicijska aktivnost na združevanju dela in sredstev, v tej funkciji pa tudi kreditna politika in da je na tej podlagi potrebno zagotavljati tudi sistem družbenolastninskih odnosov s potrebno koncentracijo in cirkulacijo družbenega kapitala.

Pri alinei, ki govori o socialni politiki, bi morali izhajati od uveljavljanja principa nagrajevanja po delu in to ne samo v sferi osebne porabe in delitve osebnih dohodkov, ampak tudi v odnosih med subjekti združenega dela, v odnosih med družbenopolitičnimi skupnostmi. Uveljavitev tega načela je tudi pogoj za vodenje racionalne in učinkovite socialne politike.

Pri stanovanjski politiki, ki je vezana na spremembe in dopolnitve družbenega plana, bi se kazalo - ne glede na to, koliko je osebna poraba in osebni standard prizadet - odločati o zmanjševanju še zmeraj visokih kupnih fondov prebivalstva, ker je to področje, h kateremu je družbeno najbolj opravičljivo usmerjati presežek stanovanjske izgradnje.

Prav bi bilo, da se reafirmira princip, o katerem je nedavno tekla beseda na seji Predsedstva CK ZK Slovenije in na katerem je zgrajen naš zakon o stanovanjskem gospodarstvu, da je vsak delavec ali vsak delovni človek pri nas dolžan zagotoviti sebi stanovanje ob normalni pomoči drugih delavcev v sistemu solidarnosti, ki ga naš sistem in zakon predpostavljata.

Ne moremo še naprej živeti in pustiti ljudi, da živijo v prepričanju, da je družba dolžna zagotoviti stanovanje in se potem razpravlja samo okoli kriterijev za čimbolj pravično porazdelitev družbenega stanovanjskega fonda.

V tej zvezi je seveda pomembna usmeritev resolucije, o kateri je danes v ekspozeju govoril tovariš Zemljarič, na hitrejši prehod na ekonomske stanarine, kjer bi bil po moje približno tak princip, da je tisti delovni človek, ki je že realiziral pravico, da razpolaga s stanovanjem, ki je v veliki meri tudi rezultat dela združenih delavcev, dolžan to stanovanje uporabljati na način,ki omogoča reševanje stanovanjskega problema tudi tistim, ki te pravice še niso uspeli realizirati.

Po eni strani pomeni to prispevek za stanovanjsko skupnost, ki je v Sloveniji ves čas razmeroma velik, na drugi strani pa morajo ekonomske stanarine zagotoviti ne samo amortizacijo stanovanja, ampak na nek način tudi prispevati h graditvi novega stanovanja za drugega delavca oziroma delovnega človeka ali občana, ki ni sposoben sam s svojim delom rešiti svojega stanovanjskega problema.

Pred tremi dnevi sem bral v Politiki, da je v Srbiji 43 milijard dinarjev neizterjanih stanarin. Tovarišica Aljančičeva je govorila ne samo o stanarinah, ampak tudi o drugih stvareh. Pri nas se je razširila neka miselnost, ne samo v gospodarstvu ampak že v normalnem življenju, da je tvoje samo tisto, kar je tvoje, se pravi, kar je v zasebni lasti, nimaš pa nobene odgovornosti za tisto, kar je skupno oziroma kar je družbeno.

To je razmik med zasebno in družbeno pravno zavestjo in zato mislim, da je to poseben problem, na katerega je vezan tudi problem ustavnosti in zakonitosti pri nas in zanimiv tudi za Družbenopolitični zbor, ko se bo rutinsko razpravljalo o poročilu naših sodišč, Ustavnega sodišča in podobno. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Prosil bi, da bi se sedaj skušali opredeliti do teh stališč k republiški resoluciji, in sicer zaradi tega, ker bomo drugače onemogočili delo ostalih dveh zborov, ki bosta morala danes sklepati o tej resoluciji, kot tudi o republiškem planu.

Prosim, besedo ima tovarišica Ivanka Vrhovčak.

I v a n k a V r h o v č a k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Navezujem se na predlog stališč, ki naj bi jih sprejeli v Družbenopolitičnem zboru. Zato bi v svoji razpravi omenila enega le na videz drobnih problemov, ki izhajajo iz resolucije, predvsem pa iz ekspozeja tovariša Zemljariča; gre za celovitejšo opredelitev izobraževanja v resoluciji.

Predsednik Izvršnega sveta tovariš Zemljarič je svoj ekspoze zaključil z besedami: "Zasnovo naših skupnih nalog v letu 1983 opiramo na nadaljnjem razvoju sistema socialističnega samoupravljanja in aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, na znanju, delavnosti, pobudah in moralni moči naših delovnih ljudi in občanov".

To ni politično geslo, ampak je načelo, na katerem ne le temelji, ampak po katerem tudi živimo v celotni družbenoekonomski sferi pri nas. Toda, to bo politično geslo, če ne bomo poskrbeli tudi za dejansko podlago tega v naših programih in tako tudi v resoluciji za prihodnje leto. Te misli so hkrati tudi podlaga za lastne sile v širšem pomenu besede, na katerih temelji tudi zvezna resolucija.

V svojih stališčih se je Predsedstvo Republiške konference Socialistične zveze s posebno pozornostjo ustavilo ob izobraževanju. Absolutno se moramo zavzemati za to, da ta stališča najdejo ustrezno mesto v končnem besedilu resolucije.

Zaradi tega, da bi le podprla tako usmeritev Predsedstva, se ne bi oglasila. Oglašam se zaradi tega, ker se osnutek resolucije, zlasti v svoji 9. točki, ki govori o vlogi družbenih dejavnosti, o našem nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju in stabilizacijskih prizadevanjih, seveda bolj konkretno omeji le na znanost, usmerjeno izobraževanje ter osnovno šolstvo in zato izpušča vse druge oblike izobraževanja, izobraževanje iz in ob delu ter tako imenovano neformalno izobraževanje odraslih.

Pri tem moram ugotoviti, da resolucija izpušča seveda številne druge dejavnosti, vključno tudi kulturo itd. Vendar tudi v tem delu, ki govori o znanosti, zlasti pa o usmerjenem izobraževanju, po mojem mnenju, ta formulacija ni ustrezna. Ne ustreza nekaterim drugim našim potrebam v prihodnjem letu, ko se zelo opiramo na več znanja, ko zelo računamo z izobraževanjem pri prestrukturiranju gospodarstva, ko napovedujemo - povzemam predsednika tovariša Zemljariča, ki je napovedal, da bo treba v prihodnjem letu prekvalificirati 10.000 delavcev. Zavzemam se torej za to, da bi preoblikovali 9. točko. Prav tako mislim, da bi bilo celo še bolje, če bi tudi drugod v resoluciji, kjer se govori o prestrukturiranju gospodarstva, o investicijski in tehnološki učinkovitosti in še kje, to ustrezno vgradili in tudi upoštevali. Sedaj se omejujem na zelo ozko področje na nekatere oblike izobraževanja odraslih.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo bi še želel govoriti o osnutku stališč k republiški resoluciji? Gotovo nismo vseh vprašanj razčistili. Gre za dilemo, ali nadaljujemo z razpravo ali pa

je morda bolje, da to opravi skupina, ki smo jo imenovali in da na podlagi tega potem ugotovimo, katera vprašanja so še odprta.

V skupino predlagam naslednje tovariše: Igorja Križmana, Alojza Kikca in Dina Pucerja, ki naj na podlagi danih konkretnih pripomb skuša izdelati spremembe s tem, da mora izhajati iz tistih stališč, ki so bila poenotena v Socialistični zvezi. Kolikor bo prišlo do nasprotovanja tem stališčem, moramo potem ugotoviti, ali to dejansko ni usklajeno oziroma ali gre za različna tolmačenja. Predlagam, da to potem ugotovimo. Tam, kjer so bila diametralno nasprotna stališča neskladna, gre v bistvu le za vprašanje obsega porabe, posebej osebne in deloma skupne, bi se oprli na stališča, ki smo jih prejeli od Socialistične zveze. Potem bo pa zbor v skladu s svojo odgovornostjo ugotovil, ali je to dejansko usklajeno stališče ali ne.

Želi še kdo kaj v zvezi s tem dodati? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Dušan Šinigoj.

D u š a n Š i n i g o j: Tovarišice in tovariši delegati! Na osnovi razprave bi poizkušal na kratko opozoriti še na nekatera vprašanja, ki jih kaže še nekoliko razjasniti, preden bi delovna skupina dokončno oblikovala stališča.

V celoti se strinjam z razpravo tovariša Kučana. Mislim, da je njegova razprava dejansko osnova tudi za oblikovanje stališč.

Najprej pa bi vendarle moral nekaj reči v zvezi z uvodnim razmišljanjem, ki ga je imel tovariš Križman, in sicer, ali tudi v naši republiki vedno uporabimo vsa pota in vsa sredstva za to, da bi uveljavili položaj delavca v združenem delu, občana v krajevni skupnosti v družbenoekonomskem, samoupravnem in političnem smislu v njegovi delegatski vlogi. Moram reči, da si Izvršni svet to zelo prizadeva in da se upira sleherni rešitvi, ki bi kakorkoli poizkušala ne le kršiti ampak se tudi odmakniti od tega temeljnega izhodišča.

Izvršni svet je v vseh svojih predlogih tako usmerjen, da išče vedno rešitev, ki bo ne le navidezno samoupravna, ampak da bo samoupravna v vseh svojih dimenzijah tako, kot je to napisano v naši ustavi, zakonu o združenem delu in seveda tudi v političnih dokumentih.

Ali nam to vedno najbolj uspeva ali ne, je naše skupno vprašanje, ne le vprašanje Izvršnega sveta in njegovih predlogov, ampak tudi skupno vprašanje vseh subjektivnih sil, rekel bi, tudi vseh nosilcev našega ekonomskega in političnega sistema.

Moram reči, da se včasih tudi v iskanju poti za rešitev določenega vprašanja ponujajo bližnice, ki lahko dobivajo značilnosti administrativnega poseganja. Vendar pa ne bi mogli sprejeti poenostavljene kritike, da poizkušamo uporabiti centralistično-administrativne in druge, z raznimi drugimi pridevniki okrašene rešitve tudi v naši republiki.

Mislim, da je nekaj dokazov tudi za to. Ko smo se morali spopadati z vprašanji združevanja sredstev za stimulacijo izvoza, veste kje smo pristali. Morali smo se tudi spopadati z načini omejevanja sredstev za splošno, skupno in osebno porabo. Vztrajali smo na rešitvah, ki so dejansko samoupravno naravnane in smo tudi v republiki po tej poti dosegli določene rezultate. To, kar je danes povedal tovariš predsednik Zemljarič v svojem ekspozeju, prav na teh področjih, je v bistvu dokaz, da smo bili prav na teh področjih po samoupravni poti sposobni uskladiti nekatere trende, ki so se na začetku leta pojavili tudi na najbolj občutljivih točkah našega življenja.

Drugo, kar mislim poudariti, je vprašanje dveh predlogov, na katere je tudi opozarjal tovariš Križman, to sta predlog za združevanje sredstev v prihodnjem letu za stimulacije izvoza in pa predlog za oblikovanje rezerv. Mislim, da sta to dve temeljni področji pri našem nadaljnjem utrjevanju položaja delavca v produkciji, to je izvoz in drugo področje, ki je zelo občutljivo zlasti za občane, pa so rezerve. Moram povedati, da smo sposobni

v tem letu reševati morda učinkoviteje kot kje drugje, probleme preskrbe, prav zaradi tega, ker je naše združeno delo imelo oblikovane večje blagovne rezerve.

Jasno je, da moramo pri tem iskati poti, ki bi bile dejansko samoupravne in da bi zakon, ki je predlagan za združevanje sredstev za potrebe stimulacije izvoza, v bistvu moral biti začasen in bi morali, če pri tem še ostajamo, v prihodnje potem iskati rešitve, ki bi bile do konca samoupravne.

Seveda pa ob takšnih razmišljanjih tudi ne moremo rešitve poenostavljati in v razpravah pavšalizirati. Na primer, ponuja se ideja, da bi namesto prispevka ali davka na dohodek za stimulacijo izvoza izvršili redistribucijo sredstev za skupno porabo ali da bi imeli različne stopnje za zdravstvo in različne stopnje za izobraževanje in bi na ta način olajšali položaj tistim delavcem v združenem delu, ki izvažajo. Take rešitve, po moji oceni, bi pomenile še bolj grobo kršitev in zamegljevanje pravic delavcev, da bi dejansko obvladovali dohodek.

Glede razprave tovariša Milenka Šetinca moram reči, da smo se glede mladine zelo temeljito zaustavili že ob razpravi o tem vprašanju v Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze.

Mislim, da je bil tovariš Kučan dovolj jasen, da kaj več ni potrebno dodajati. Vendar pa moramo upoštevati dejstvo, kar mora upoštevati tudi mladi rod, da dejansko razpolagamo v Sloveniji s takšnim realnim ustvarjenim družbenim proizvodom. Vsako razpravljanje, da bi lahko imeli večji standard, je, grobo rečeno, nevarna demagogija, ker večjega standarda ne bomo mogli imeti.

Mislim, da je predvsem pomembno naslednje, glede česar smo tudi danes bili zelo jasni v ekspozeju, da se mora delovni prispevek delavca k večjemu izvozu in k ustvarjanju večjega dohodka izraziti tudi v njegovem osebnem dohodku oziroma v njegovem osebnem standardu in da se temu ne zapre pot in ponujajo rešitve, ki bi se na koncu končale v administrativnem omejevanju osebnih dohodkov in bi nas silile v linearne pristope, ki ne dajejo rezultatov.

Na koncu naj še nekaj povem glede skupne porabe in formulacije, ki je v predlaganih stališčih. Mislim, da bi morali sprejeti nekaj tega, kar je predlagala tovarišica Jerebova. V ekspozeju smo poizkušali, vsaj v grobem nakazati nekaj kriterijev, po katerih naj bi izvršili selekcijo v skupni porabi. Sprejemamo, da bi to napisali v resoluciji, morda še nekoliko bolj dodelano, kot je to bilo mogoče povedati v ekspozeju.

Rad bi pri tem posebej poudaril dve misli. Ne moremo rešiti tistega, kar morajo rešiti delavci in občani v svojih temeljnih okoljih in kar je potrebno razčistiti na ravni občine. Če mislimo, da lahko s standardi, normativi in podobnimi zadevami kaj rešimo na ravni republike, potem moramo vedeti, da nas to sili v administriranje in v linearnost. Temeljni poziv moramo nasloviti na delavca, ki ustvarja dohodek. S tem dohodkom naj on tudi zadovoljuje svoje potrebe v obsegu za katerega se je dogovoril in ki ga zmore.

Mislim, da bi morala naša aktivnost biti usmerjena v to, da začnemo širšo razpravo tudi znotraj samih dejavnosti. Glejte, že nekaj let govorimo, naj se spremenijo standardi. Spremeniti standarde pomeni na primer, da v zakonu o osnovni šoli napišemo namesto 32 otrok v razredu 36. S tem se vrnemo na tisto, kar smo imeli pred desetimi ali petnajstimi leti. Prosim, če to želimo, potem moramo tako povedati in to lahko naredimo! Spremeniti standarde v zdravstvu pa je nekaj drugega. Zanje se dogovorijo v zdravstveni skupnosti in niso določeni z zakonom. Pri tem gre torej za nekaj več. Vendar moramo tudi v teh dejavnostih doseči večjo racionalnost dela, njihovo večjo učinkovitost in boljšo organiziranost. Enkrat si moramo tudi dopovedati, da z vso to investicijsko fronto, ki je še vedno v občinah, ne bomo mogli zdržati, kljub temu, da so lahko vse te potrebe evidentirane in pojasnjene

in so v nekaterih okoljih tudi življenjskega pomena. Mislim, da bi morali začeti razpravo glede teh vprašanj.

To sem hotel predvsem poudariti in oblikovati v stališčih, v resoluciji pa bi morali biti jasnejši v nakazovanju kriterijev in s tem oborožiti tudi delavca, da se laže opredeljuje in vpliva na selekcijo prioritet. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Le nekaj bi rekel glede polemike med tovarišema Šinigojem in Križmanom. Tovariš Križman je, če sem ga prav razumel, že v Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze govoril o pripombah s posvetov v občinah. Prav gotovo je koristno, da smo tudi v Družbenopolitičnem zboru obveščeni o teh pripombah. Najbrž pa vseh teh pripomb v celoti ne kaže upoštevati ali sprejeti. V zvezi s tem bi vas opozoril, da je tudi tovariš Marinc reagiral na nekatere od teh pripomb, zlasti na tiste o samozadovoljstvu, ki je prišlo do izraza na nekaterih posvetih v občinah.

Razumljivo je, da mora Izvršni svet zagovarjati svojo politiko in svoje ukrepe. Povsem črno-belo pa teh vprašanj tudi ne more obravnavati, glede na zelo kritične pripombe, ki jih včasih dajemo v federaciji z malo razumevanja za dejansko situacijo. Zato ne moremo povsem nekritično obravnavati naše slovenske situacije.

Strinjam se s temeljnim opozorilom tovariša Šinigoja, da je to naša skupna odgovornost in ne le odgovornost Izvršnega sveta. Prav pri skupni odgovornosti se taka pripomba, ki jo je dal tovariš Križman, mora razumeti v tem smislu, da bomo naprej še bolj kritično,natančno in poglobljeno proučevali vse predloge Izvršnega sveta in sami oblikovali dodatne predloge, s katerimi iščemo najboljše in najbolj ustrezne samoupravne poti, seveda predvsem zaradi tega, da bomo ta vprašanja urejali na najboljši in najbolj ustrezen način, pa tudi zaradi tega, da bomo imeli boljšo moralno oporo in podlago za kritiko podobnih neustreznih rešitev na zvezni ravni.

Drugo vprašanje, ki je bilo tudi odprto, je vprašanje zakona o stimuliranju izvoza. Danes ga nimamo na dnevnem redu, ste ga pa vsi prejeli. Že v Predsedstvu Republiške konference SZDL je sindikat izrazil svoje pomisleke. Osebno mislim, da je dobro, če se brez neke širše razprave opredelimo v tej smeri, da se sprejema ta zakon, kot je zasnovan, pač v tej fazi, kot je danes na dnevnem redu drugih dveh zborov, kot izjemen začasen ukrep za leto 1983 in da podpremo tisto usmeritev, ki jo je Izvršni svet dal v obrazložitvi tega zakona, ko je rekel, da bo to v naslednjem letu urejeno prek samoupravnega sporazumevanja. Kolikor to ne bi bilo sprejemljivo, moramo zelo hitro, preden druga dva zbora o tem sklepata, razširiti dnevni red zbora, opredeliti svoje stališče do tega, ali pa vsaj opredeliti stališče, da je treba to dodatno proučiti z vidika ustavne podlage in z vidika drugih vprašanj, ki se pri tem odpirajo, preden bomo o tem dokončno sklepali. Moramo pa seveda pred koncem tega leta sklepati o usodi tega zakona.

Drugačna je situacija v zvezi s polemiko med mladinskimi stališči, še zlasti tistimi, ki so bila obravnavana v Predsedstvu Republiške konference SZDL in pa tem, kar je rekel tovariš Šinigoj. Nekatere zadeve seveda ne gredo skupaj; na primer, če uveljavljamo konstruktiven pristop k zvezni resoluciji in nekatere ocene približno v tej smeri, kot so bile povedane v razpravi, je to en pristop. Drug pristop je bil mladinski, vsaj v začetni opredelitvi, da se v resoluciji preprosto načrtujeta nadaljevanje in podaljševanje procesa, ki je pripeljal do današnje krize. Pri tem po njihovem mnenju niso razvidni v teh dokumentih kakšni premiki, izboljšave in osnove za premagovanje krize.

Mislim pa, da je treba povedati, da je najbrž tudi v teh mladinskih stališčih treba najti nekatere stične točke, ki so pozitivne, predvsem s tega vidika, da ne moremo iskati rešitve le v omejevanju osebne in skupne porabe in da se je treba v večji meri opreti na druge, kot oni pravijo, produkcijske dejavnike in nekatere od njih tudi naštevajo. S tega vidika, mislim, da so te pripombe sprejemljive. Jasno pa je, da ne morejo iti v tej

smeri, da bi se sedaj kot Družbenopolitični zbor zavzemali za to, da ne bi šli, vsaj po mojem mnenju, v nujne omejitve osebne in skupne porabe.

Prosim, želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Štefan Korošec.

Š t e f a n K o r o š e c : Uvodoma bi želel poudariti, da soglašam z razpravo tovariša Kučana in mislim, da nam je s številnimi predlogi pravzaprav olajšal nadaljnje delo.

Vendar menim, da se ob tej naši začetni razpravi o projekciji ekonomske politike za leto 1983 pravzaprav vsi skupaj zavedamo te izjemno težavne situacije in da smo morda tudi malo manj obremenjeni z nekaterimi kvantitativnimi projekcijami in okviri, in sicer od skrajnih projekcij, po katerih naj bi poraba padla za 20 %, do te, ki je sedaj v resoluciji, da pade za 10 %.

Situacija je izjemna, vendar menim, da je pravzaprav pomembna realnost v oceni, predvsem pa v posledicah in v opredeljevanju ciljev in nalog. Iz tega pravzaprav moramo tudi izhajati. Če je izvoz opredeljen kot prioritetni cilj, od katerega je pravzaprav odvisna tudi realizacija preostalih ciljev in pa tudi sprememba sedanje situacije, potem je tem pomembnejše, da imamo nekatere naloge dokaj jasno opredeljene, in sicer kratkoročno v letu 1983 in tudi za naprej strateške naloge v letih 1984 in 1985. Očitno je, da bo situacija najtežja v prvem četrtletju ali pa v prvem polletju leta 1983.

Morebiti bomo morali sprejemati še nekatere dodatne, tudi omejitvene ukrepe, vendar upoštevajoč kriterije, o katerih je govoril tovariš Kučan, načelo delitve po delu in tudi racionalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Vendar, če o tem nekaj rečem, menim, da je gotovo nujno, da imamo opredeljene kriterije pri ocenjevanju naše resolucije, predvsem pa tudi zvezne. Menim, da so v tej fazi lahko tudi nekatere razlike v pogledih. Prek teh razlik tudi pridemo do kvalitetnih opredelitev.

Vsi ljudje tudi pričakujejo, pravzaprav pa tisti, ki smo bolj angažirani, še tem bolj, da bo resolucija predstavljala v enem delu operacionalizacijo izhodišč stabilizacijskega programa. Menim, da bi to moral biti kriterij.

Drugo pa so kriteriji, o katerih je govoril tovariš Kučan. Zato menim, da bi bilo dobro, da se dokaj jasno opredelimo do tega, s čemer v tej resoluciji ne moremo soglašati, predvsem glede tega, kar je očitno. V Jugoslaviji so razlike v pogledih in je boj tudi v tem, kako bo progresivno dobilo podporo in kako bo na koncu to progresivno tudi sprejeto kot skupen dokument ekonomske politike v Jugoslaviji. Zato menim, da je potrebno, da tisto, kar danes ocenjujemo, da je progresivno in je v skladu s temi kriteriji, tudi podpremo. V teh stališčih smo skušali to tudi izraziti, s čim se ne bi mogli strinjati in kar bi morali jasno opredeliti. Izhajajoč iz tega, kar je bilo že rečeno, da bi moral izhajati iz načela združevanja dela in sredstev oziroma združevanja poslovanja pravzaprav celotni inštrumentarij ekonomske politike, menim, da moramo to konkretizirati v mehanizmih tudi v naši ekonomski politiki. Povedal bom kje.

Menim, da to izhaja iz osnovne kategorije v našem družbenoekonomskem sistemu, to je dohodka in dvojne narave dohodka. Ena je, da je dohodek izraz vrednosti posamezne temeljne organizacije, ki se realizira na trgu, druga pa, da je dohodek izraz skupnega dela, povezanosti tega dela z delavci v drugih organizacijah združenega dela in družbene lastnine nad produkcijskimi sredstvi. Vendar ni motivov in vzvodov v ekonomski politiki, da bi ta druga kategorija dohodka v smislu racionalne uporabe družbenih sredstev prišla do izraza toliko, kot bi lahko v smislu potreb pa tudi v smislu zahtev za preseganje današnjih težav. Zato menim, da je treba v mehanizmu ustvariti motivacijske vzvode, in sicer na deviznem področju. Mislim, da bo en del tega potrebno tudi pri zagotavljanju nekaterih reprodukcijskih materialov. Vendar so meje, če gremo v centralizacijo z vidika tudi tekočega poslovanja, dosti bolj drastične. To gotovo pomeni centralizacijo pri uvozu, pomeni prelivanje dohodka in tako dalje. Na deviznem področju bi absolutno morali te

mehanizme ustrezno oblikovati.Vendar je situacija taka, če primerjamo izvedbene akte - en del smo jih videli, en del je danes prispel - da ne gre za odnos med ekspozejem, resolucijo in izvedbenimi akti, ampak med izvedbenimi akti. Kot sam poznam zakon o spremembah zakona o deviznem poslovanju, potem se v bistvu vsiljuje model, ki je bil predlagan pred šestimi ali osmimi meseci. To je velika nevarnost. Mislim, da bi se morali do tega ograditi.

Drugo. Podobno je tudi na področju dinarskega poslovanja. Mislim, da je eden izmed vzrokov za neskladje med izvozom, uvozom in težavami pri odplačilu anuitet tudi neurejeno področje dinarskega poslovanja oziroma združevanja dela in sredstev v smislu družbenoekonomskih osnov, ki so opredeljene v ustavi in zakonu o združenem delu. Zato je tem pomembnejše, da tudi na tem področju ustvarimo pogoje oziroma mehanizme za združevanje dela in sredstev in s tem tudi hkrati ustvarjamo pogoje za hitrejše premagovanje težav v izvozu.

Tretjič, blagovne rezerve. Če pogledamo, so to ogromne številke, številke, ne le glede njihovega obnavljanja, ampak številke tudi glede njihovega vzdrževanja. Velik del sredstev, ne vem, ali 1 : 2, damo za intervencije v kmetijstvu. To pomeni v Sloveniji tudi vzdrževanje blagovnih rezerv. Zato tudi, če upoštevam ekonomski vidik, da bomo le iz proračuna ali iz primarne emisije zagotavljali blagovne rezerve, ki so nujne, ne vem, če bomo po tej poti dosegli optimalne ekonomske učinke ampak obratno. Menim, da je treba tudi na področju blagovnih rezerv uveljaviti dimenzijo podružbljanja in združevanja sredstev od primarnih proizvajalnih osnovnih organizacij, predelovalne trgovine do vključno družbenopolitičnih skupnosti.

Morali bi se tudi upreti ukrepom, ki v bistvu izhajajo iz državno-distributivne logike. Vendar državne uprave, ki bi bila učinkovita pri izvajanju ukrepov na osnovi državno-distributivne logike, nimamo. Tudi danes dela na področju preskrbe v Sloveniji vsega pet ljudi v republiki. Menim pa, da širitev državno-distributivne logike pomeni centralizacijo uvoza, pomeni blokiranje pobud na področju preskrbe, pomeni tudi to, da se vse bolj čakajo nekatere rešitve od zgoraj, namesto da bi sami na lastno pobudo, s svojimi predlogi, s svojo ustvarjalnostjo dali prispevke za razvoj. V bistvu taka državno-distributivna logika ne ustvarja pogojev za povezovanje vseh tistih nosilcev, ki so dejansko reprodukcijsko povezani. Menim, da je ob vsem tem nujno, da tudi opredelimo kje, na katerih mestih bo učinkovala vzajemnost in solidarnost, konkretno tudi v zvezi z energijo in preskrbo v Jugoslaviji.

Glede sistema. Strinjam se s tem, kar je povedal tovariš Kučan, vendar, realnost je taka, da so razprave v zvezi ne le z družbenoekonomskim ampak tudi političnim sistemom, vsak dan bolj razgibane in bolj kritične. Menim, da nekateri gotovo ne vedo, kakšne so lahko posledice. Delavci imajo pozicije v tem našem političnem in družbenoekonomskem sistemu. Tisto, kar ni dobro, je potrebno spreminjati. Vendar se delavci tem pozicijam ne bodo odpovedali. Odpovedati se tem pozicijam in tudi to, kar nekateri mislijo, da bi spremenili ustavne temelje, pomeni, da gremo v novo fazo nestabilnosti. Zaradi tega zelo podpiram razpravo tovariša Kučana. Menim, da bi bilo nujno, da naši delegati to na določen način tudi izrazijo v Zvezni skupščini. Iz tega in iz razprav izhaja, da gre za eskalacijo zahtev po spremembi političnega sistema, ker brez sprememb političnega sistema ni mogoče spremeniti družbenoekonomskega sistema, brez spremembe družbenoekonomskega sistema pa ne moremo uresničiti projekcije ekonomske politike. To je sedaj površinsko stališče, čim greš pa v same argumente, gre pa za številne različne poglede.

Menim, da bi to, kar je bilo rečeno v Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze, o čemer je govoril tudi tovariš France Popit, moralo kot naše stališče priti tudi v jugoslovansko javnost. Gotovo bo treba spremeniti mehanizme in številne inštrumente, ki so bili izsiljeni tudi prek ekonomske politike in vključeni v zakon, kar pa tudi ni v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu, prav tako tudi tisto, kar bo naša praksa pokazala, da se ne da uresničiti.

Imam še dve pripombi v zvezi s porabo. Poraba je gotovo občutljivo ekonomsko, socialno in politično vprašanje. Vendar, če nekaterih premikov na področju porabe ne bomo dosegli, tudi ne bomo mogli povečati izvoza. Danes

imamo približno 4,5 družbenega proizvoda presežka povpraševanja nad razpoložljivimi materialnimi dobrinami. Dokler bo ta presežek, ob teh tendencah ne bomo povečali izvoza. Na tem področju moramo nekaj narediti, ker tudi s pridiganjem, ali čem drugim tega ne bomo dosegli. To so realne številke, realni pokazatelji in realno stanje. Menim pa, da so to opozorila, da moramo biti občutljivi pri reševanju vprašanja, katere oblike porabe bomo uveljavljali na podlagi nekaterih načel, ki so opredeljena v ustavi.

Vendar pa je še ena realnost, ki pravi, da prehajamo v stanje, ko bomo morali več delati in več ustvarjati, kot bomo potrošili. To so planski pokazatelji, da gremo iz 89 % družbenega proizvoda, ki smo ga imeli na razpolago, na 82 %. To pomeni več ustvariti in manj porabiti. V preteklosti pa je bilo več porabe, kot smo ustvarili. To so veliki prelomi. Menim, da je zaradi tega treba imeti maksimalen občutek tudi za nekatere socialne probleme in težave. Te se že pojavljajo. Verjetno bo treba tudi sestaviti dodatne programe. Zato bi bilo dobro, da se pri zvezni resoluciji zavzamemo, kar smo tudi zapisali v naših stališčih, za globalne proporce, ne pa da gremo v vse segmente porabe, da imamo dejansko v zvezni resoluciji že opredeljene osebne dohodke, iz česar lahko nekdo zaključi, da to vodi nazaj v tarifni sistem. Dodatno naj se v to resolucijo tudi vključi, s čim mobilizirati delavce za uresničevanje te projekcije, vključno tudi z investicijami.

Spregovoril bi tudi nekaj o ekonomskih odnosih s tujino. Menim, glede na razpravo, ki je bila v Sloveniji in ki je bila tudi v okviru Socialistične zveze, da bi moralo biti področje ekonomskih odnosov s tujino dejansko podprto s celotnim inštrumentarijem in tudi z vsemi vzvodi motivacijskih mehanizmov, da se uresničijo naloge na tem področju. Ker, če ne bomo izvoza povečali za 20 % ob sedanji konstrukciji finančnih kreditov, moram povedati, da bo dosti hujši pritisk tudi na porabo in na industrijsko proizvodnjo, kot je napisano v resoluciji. Zato menim, da bi bilo dobro, če bi v resoluciji bolj konkretno opredelili lastne sile v izvozu, in sicer, da se aktivira celoten proizvodni potencial za izvoz, da se v tem smislu tudi naravnajo spodbudne stimulacije, da se ob tem obvlada presežek kupne moči pri povpraševanju in da upoštevamo tudi različno dinamiko, ki bo v prvem in v drugem polletju 1983. leta. Če v prvem polletju 1983. leta ne bomo dosegli nekaj na področju izvoza, bodo v drugem polletju posledice težje. Mislim, da je treba opozoriti tudi na te meje slovenskega gospodarstva. Trije kriteriji pravijo naslednje: Slovenija ima v Jugoslaviji okoli 8,7 % prebivalstva, ustvarja 16,5 % družbenega proizvoda in 25 % izvoza. Strinjam se, da imamo še rezerve, treba pa je tudi ugotoviti, kakšne so še dejanske možnosti za povečanje izvoza. Strinjam se z oceno, ki jo je dal tovariš Zemljarič. Imamo verjetno velike rezerve v majhnih in srednjih organizacijah, ampak glede na osnovne parametre se objektivno približujemo meji, pa če to hočemo ali ne.

Tako menim, da bi morali v Jugoslaviji vsi dati ustvarjalni prispevek. Opozorjeno je bilo na izvoz za vsako ceno. Strinjam se s tem, da izvoz za vsako ceno dolgoročno pomeni, da "žagaš vejo, na kateri sam sediš". Dolgoročno to gotovo ni prav, samo v tej situaciji ne vem, kaj lahko drugega naredimo, kot da imamo ofenziven odnos do izvoza, glede česar so vsi povsem enotni praktiki, teoretiki, politiki in tudi delavci. V prvem in drugem četrtletju 1983. leta sploh ne smemo oklevati glede ofenzivnega odnosa do izvoza. Razlike med relativnimi cenami ali paritetami cen pa so take, da danes še precej izvoza tudi ni interesantnega z vidika dohodka posamezne organizacije združenega dela, kljub devalvaciji in stimulacijam.

Naj zaključim. Mislim, da bi lastne sile morali skušati opredeliti dokaj konkretno, ker tudi glede opredelitve lastnih sil smo lahko različni. Na jasnem si moramo biti glede opredelitve lastnih sil, ker je gotovo pravilna usmeritev, da so sprejeti mehanizmi in vzvodi, da je odgovornost na primer pri substitutih uvoza in da imajo lastne sile tudi določen kriterij do ekonomske racionalnosti. Sicer nas le načelna usmeritev na lastne sile lahko oddaljuje od temeljnih ciljev. Ker, če bo blago za toliko in toliko dražje zaradi vseh vhodnih elementov, potem se ne more prodajati tudi na tujem trgu.

V zvezi z administriranjem mislim, da moramo biti dorečeni. Vendar, opredeliti je treba stališča v zvezi s posameznimi ukrepi, in sicer, kakšna je funkcija administrativnih ukrepov, ali ti administrativni ukrepi v bistvu ustvarjajo določene pogoje, ali bodo prispevali, da bo delavec lahko imel odločilen položaj pri odločanju o uporabi dohodkov in v tokovih reprodukcije ali ne, ali ti ukrepi tudi omogočajo čas in prostor, da se bodo nekatere zadeve uravnavale tudi na ekonomskem področju in da bodo ustvarjeni pogoji, da bomo lahko šli po samoupravni poti ali pa ne. Menim, da so ti administrativni ukrepi lahko le začasni in bi morali biti odločno zavrnjeni tam, kjer se vključujejo v sistem, kar je velika nevarnost.

Predsednik d r . C i r i l Ri b i č i č : Hvala lepa. Predlagam, da nadaljujemo z razpravo o zvezni resoluciji pri 4. točki dnevnega reda in da prosimo skupino, da pripravi spremembe predloga stališč za današnjo sejo. Preprosto to ne bo, vendar skušajte oblikovati čimboljšo podlago za to, da sprejmemo stališča.

I g o r K r i ž m a n : (govori iz klopi): Prosim, ko bo odmor, če se nam kdo izmed razpravljalcev lahko pridruži.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Sedaj bi prešli na razpravo o 3. točki, kjer sta tudi druga dva zbora vezana na našo odločitev. Nato bi šli na odmor in bi se vam potem priključili.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Predlog sprememb je predložil Izvršni svet. Obravnavali so ga: Odbor za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega plana SR Slovenije. Danes smo prejeli poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana in predlog stališč, ki naj bi jih naš zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Ekspoze predsednika Izvršnega sveta smo poslušali. Predstavnika Izvršnega sveta sta tovariš Milivoj Samar in tovariš Dušan Šinigoj. Tovariš Samar, ali želiš besedo? (Da.) Prosim, posredujte nam le dodatna pojasnila k temu, o čemer je govoril že tovariš Zemljarič.

M i l i v o j S a m a r : Tovarišice in tovariši delegati! Za nami je intenzivno, skoraj celoletno delo na spremembah in dopolnitvah planskih aktov v Sloveniji. Izvršni svet je v preteklih mesecih posredoval Skupščini pa tudi temeljnim nosilcem potrebna izhodišča in analize ter poročal o dosedanjem poteku teh aktivnosti. Predložene spremembe in dopolnitve družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 - 1985 smo pripravili na osnovi pobud in stališč ob obravnavi osnutka v delovnih telesih in v zborih Skupščine SR Slovenije, Zveze sindikatov Slovenije in Republiške konference SZDL.

Upoštevali smo tudi pobude posameznih podpisnikov in predvsem rezultate njihovega usklajevanja ob predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana republike.

V času od obravnave tega dokumenta podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana še vedno usklajujejo svoje planske naloge, ker jih preverjajo in konkretizirajo v spremembah in dopolnitvah svojih planskih dokumentov. Hkrati teče oblikovanje ekonomske politike za leto 1983. Glede na kasnitve sprememb planskih dokumentov enega dela temeljnih nosilcev in zlasti zaostajanje priprave in usklajevanja nujnih sprememb planskih dokumentov na zvezni ravni dobiva resolucija za leto 1983 značaj temeljnega akta družbenoekonomske politike. V zaostrenih pogojih gospodarjenja, zlasti ob problemih zunanje in notranje likvidnosti v Jugoslaviji se ponovno odpira vprašanje

prioritetnih nalog in usmeritev družbenega plana Jugoslavije.

Poleg tega je potrebno preveriti ustreznost nekaterih takrat dogovorjenih rešitev ter zlasti uskladiti in konkretizirati tiste naloge, ki so bile obravnavane že ob sprejemanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981- do 1985, vendar je bila njihova dokončna opredelitev prepuščena posameznim kasnejšim rešitvam oziroma so ostale kot seznam nalog v tretjem delu družbenega plana Jugoslavije. S temi spremembami moramo na osnovi dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije spremeniti dosedanjo strategijo razvoja Jugoslavije. Gre za to, da vse razpoložljive materialne družbene in druge zmogljivosti usmerimo v doseganje večjega deviznega priliva, kar edino lahko dolgoročno omogoča redno poravnavo obveznosti do tujine, rast proizvodnje ter s tem zagotavljanje osnovnih pogojev življenja in dela delovnih ljudi.

Takšen koncept razvoja pa terja dolgotrajnejše usklajevanje v združenem delu in med republikami in avtonomnima pokrajinama. To bo tudi omogočilo lažje in dosledno izpolnjevanje skupno dogovorjenih planskih usmeritev. V Sloveniji ob tem menimo, da je ta cilj mogoče uresničiti le na osnovi trajnih proizvodnih in dohodkovnih povezav združenega dela v vsej državi, kar je tudi pogoj za preseganje sedanjih negativnih odklonov v delovanju enotnega jugoslovanskega trga.

Zaradi tega tudi sprejemamo predlog Zveznega izvršnega sveta za podaljšanje rokov pri pripravi sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije si prizadeva, da bi kljub zastojem pri pripravi zveznih planskih dokumentov podpisniki uskladili dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 - 1985 do konca tega leta. Menimo, da bodo s podpisom dogovora in s sprejetjem resolucije opredeljeni temeljni pogoji gospodarjenja ter dana možnost za ustrezno zaokrožitev procesa sprememb in dopolnitev planskih dokumentov temeljnih nosilcev. Hkrati bo zaključek te faze celotnega procesa dal na osnovi usklajenih nalog združenega dela tudi izhodišča za delo delegatov Skupščine SR Slovenije pri oblikovanju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši delegati! Temeljno vsebino sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije smo v Skupščini že predstavili ob razpravi o osnutku in obravnavi dogovora o njegovih temeljih. Mislimo, da skupnih ugotovitev razprave ne kaže ponavljati. Predlagamo pa, da zaradi nujnosti uskladitve družbenega plana SR Slovenije s skupno dogovorjenimi planskimi usmeritvami v Jugoslaviji zbori Skupščine danes ne zaključijo obravnave s sprejetjem sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981 - 1985, ampak da jo podaljšamo v prihodnje leto. V tem času bi spremembe družbenega plana republike dopolnjevali s spremembami in dopolnitvami planskih dokumentov na zvezni ravni ter rešitvami, ki bodo izhajale iz operacionalizacije dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Vprašujem predstavnike delovnih teles, ki so obravnavala predlog sprememb in dopolnitev, ali želijo še dopolnilno poročati? Odbor za družbenoekonomske odnose? (Ni potrebno.) Skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega plana? (Ni potrebno.) Zakonodajno-pravna komisija? (Ni potrebno.)

Preden začnemo razpravo, predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki bo po potrebi dopolnila predlog stališč. V skupino predlagam naslednje delegate: Staneta Žuniča, Danico Smrdu in Štefanijo Žagmeister. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Predlog stališč ste prejeli. So kakšne pripombe k predlogu stališč oziroma kakšni pomisleki s strani predlagatelja? (Niso.)

V zvezi s 4. točko dnevnega reda je moj predlog, da skupina delegatov to pogleda in primerja z razpravo tovariša Kučana, s tem da bomo o predlogu stališč k 4. točki dnevnega reda sklepali skupaj s predlogom stališč k 2. točki dnevnega reda.

S tem smo 3. točko dnevnega reda zaključili. Odrejam odmor do 13.30 ure.

(Seja je bila prekinjena ob 13.05 in se je nadaljevala ob 13.30)

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Glede na to, da skupini še nista končali dela, prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek resolucije o uresničevnaju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Osnutek resolucije je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Osnutek resolucije je bil objavljen v Poročevalcu. Z dopisom z dne 11. novembra 1982 pa smo vam poslali spremljajoče akte. Medtem je Zvezni izvršni svet predložil spremembe in dopolnitve, ki ste jih prejeli danes na klop. Nekateri akti so strogo zaupne narave, kot sem že omenil in prosim, da z njimi ravnate v skladu s tem.

Osnutek resolucije so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za spremljanje srednjeročnega družbenega plana. Danes ste prejeli na klop poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose, poročilo skupine delegatov za spremljanje srednjeročnega plana in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik Izvršnega sveta v zboru je tovariš Dušan Šinigoj. Ali želi besedo? (Ne.) Želi besedo poročevalka Odbora za družbenoekonomske odnose tovarišica Francka Herga? (Ne.) Zakonodajno-pravna komisija? (Ne.) Skupina delegatov? (Ne.)

Preden začnemo z razpravo, bi oblikovali skupino delegatov, ki bi po potrebi na podlagi razprave predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloga stališč. V skupino delegatov predlagam tovariša Štefana Korošca, Francko Herga in Nušo Kerševan. Se s tem predlogom strinjate? (Da.)

Ugotavljam, da se strinjate.

Nadaljujemo razpravo, ki smo jo že začeli. Pri tem bi vas obvestil, da je tovariš Milan Kučan dal nekaj krajših pismenih pripomb, ki izhajajo iz njegove razprave in bi jih lahko upoštevala skupina delegatov pri svojem delu.

Kdo bi še želel razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Marjan Kotar.

M a r j a n K o t a r : Tovarišice in tovariši! Omejil bi se na dve vprašanji, čeprav je bilo o tem v dosedanji razpravi o republiški resoluciji že nekaj rečenega. Gre za tisti del zvezne resolucije, ki poudarja potrebo po nekaterih spremembah družbenoekonomskega sistema. Mislim, da je v zvezni resoluciji premalo poudarjena usmeritev, ali se v te spremembe gre zaradi tega, ker se nekatera načela s področja družbenoekonomskega sistema doslej niso spoštovala, ali pa zaradi tega, ker so nekatere zadeve na tem področju takšne, da ovirajo nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov. Mislim, da, kolikor gre za to drugo, je treba to podpreti, za prvo pa mislim, da zahteva poglobljeno analizo, na kateri bi seveda zvezna resolucija v tem primeru morala temeljiti.

Druga zadeva glede tega je, da poodatki o teh spremembah, po mojem mnenju slabijo, pripravljenost samoupravnih subjektov, da sami na izviren in samoupraven način v skladu s samoupravnimi možnostmi urejajo odnose, ki bodo podlaga za doseganje rezultatov, kakršne zasleduje resolucija. Če bi v bistvu kaj očital dosedanjemu urejanju na tem področju, bi v prvi vrsti lahko dejal, da je mnogokrat na prvem mestu počasnost samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja. V tej smeri je potem vsaka aktivnost in tudi intervenca državnih organov utemeljena, namreč v tem smislu, da na tem področju to spodbujajo.

Napovedana situacija v tej resoluciji pa dejansko spravlja združeno delo v nek pasiven položaj, kajti izhajati iz predpostavke, da bo prišlo 100 in več posebnih ukrepov, pomeni čakati, da se bodo do sedaj neznane postavke spremenile v znane, ali po drugi strani čakanje, da bo to problemetiko, ki je po samoupravni poti rešljiva, vsaj tako smo bili do sedaj prepričani, rešil kdo drug.

Govoriti o pomembnih spremembah družbenoekonomskih odnosov v resoluciji za leto 1983, pa se mi v bistvu ne zdi posebno resno, zlasti če mislimo na nekatere globlje spremembe na tem področju. Gre namreč za dokument, s katerim bo usmerjeno reševanje ključnih vprašanj naše družbe v prihodnjem letu. Hočem reči, če naj bi takšne spremembe imele nek vpliv na tokove nadaljnjega razvoja, potem bi morale biti sprejete že v prvi polovici prihodnjega leta, kar pa pomeni, da ni časa niti za proučitev niti za temeljito in poglobljeno razpravo. Zaradi tega se vsiljuje zaključek, da gre za drugačne spremembe, namreč spremembe, ki bi bile sprejete tako, kot smo sprejemali nekatere akte v prejšnjem mesecu, za nekakšne administrativne ukrepe, ki naj bi spremenili družbenoekonomski sistem. To pa, mislim, da ni dobro.

Že doslej lahko ugotavljamo, da imajo takšni ukrepi dokaj težke posledice na področju realizacije samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, kajti praktično čez noč postavijo subjekte sporazumevanja v povsem drug položaj, kot je bil ob sklepanju. Ne mislim, da je pri tem vsak administrativni ukrep slab ali nepotreben, zlasti ni tak tisti, ki daje poudarek ekonomskim zakonitostim. Seveda mora biti skrbno pretehtan. Omogočiti je pri tem treba demokratično pot sprejemanja in oceniti posledice in učinke, tudi z vidika varovanja samoupravnih poti družbene lastnine in socialne varnosti občanov. Pri tem nekako prihajamo v bistvu do nekega začaranega kroga. Ukrepi, ki bi bili sprejeti na demokratičen način, bi morali, ne glede na to, kdo jih predlaga, ali je to Izvršni svet ali kdorkoli, imeti podporo vseh delovnih ljudi in občanov. Tako pa se nam zgodi, da če sprejemamo takšne ukrepe in če jih hkrati ne sprejemajo tudi ljudje, na katere se ti ukrepi nanašajo, kot svoje, se dejansko takoj po sprejetju teh ukrepov ustvarja pri ljudeh občutek, da so ti ukrepi vsiljeni. Situacija mora iti nujno v tej smeri, da državni aparat v bistvu še zaostruje zadevo tako, da bi se ukrepi, ki so sprejeti, seveda nujno izvajali, čeprav je po drugi strani možna polna samoupravna pot za njihovo uresničevanje.

Drugo vprašanje se nanaša na skupno porabo. Mislim, da je to v republiški resoluciji ustrezneje rešeno, kot pa je to nakazano v zvezni. Dejansko je treba narediti precej večji napor v smeri selekcije programov v samoupravnih interesnih skupnostih, vendar ne samo v teh, pač pa tudi med programi posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Mislim, da bomo na ta način prišli po neki povsem naravni in samoupravni poti najmanj do takšnih rezultatov, kot če z administrativnimi ukrepi, ki jih napoveduje zvezna resolucija, ukinjamo oziroma zmanjšujemo samoupravne interesne skupnosti. Namreč, takoj ko sredstva, ki se združujejo v posamezni interesni skupnosti, ne pospešujejo več tistega razvoja posamezne družbene dejavnosti, za katero je interesna skupnost ustanovljena, se bo samo od sebe postavilo vprašanje smotrnosti obstoja takšne skupnosti. Mislim pa, da nas prav na tem področju čaka dejansko največja naloga. O tem je govorila tudi tovarišica Jerebova. Gre namreč za pripravljenost bodisi izvajalcev bodisi uporabnikov, da ta vprašanja sami razrešijo.

Ko sem prebiral stališča posameznih svetov Socialistične zveze, ki smo jih sprejeli in ki pokrivajo posamezna področja, se dejansko nisem mogel izogniti zaključku, da skoraj vsaka samoupravna interesna skupnost gleda zgolj in predvsem na realizacijo lastnega programa ali kvečjemu v tem smislu, da bi ta program bil nujno v celoti realiziran, brez poudarka na večji selektivnosti in na zmanjševanju ter ponovni preveritvi standardov in normativov, pri tem pa seveda pričakuje od druge samoupravne interesne skupnosti, da bo to realizirano tam. Seveda pa ima ta interesna skupnost po pravilu spet isto stališče kot tista druga.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Prosim, besedo ima tovariš Miran Potrč.

M i r a n P o t r č : Tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi vas rad obvestil, da smo delegati v Zboru republik in pokrajin pred nekaj dnevi prejeli prečiščeno besedilo osnutka zvezne resolucije in bili hkrati obveščeni o tem, da bodo pomembni spremljajoči dokumenti, to je predvsem odlok o skupni devizni politiki Jugoslavije, najverjetneje predloženi delegatom do konca tega tedna. Pričakujemo torej, da bi v začetku prihodnjega tedna le imeli skupno in celovito podlago za razpravo o tem, ne samo kakšni so cilji ekonomske politike v naslednjem letu, ampak tudi, kakšne bodo metode in ukrepi, prek katerih bomo poskušali te cilje uresničevati.

V odborih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ smo v preteklih dveh dneh opravili prvo predhodno razpravo o osnutku resolucije za naslednje leto. Podlaga za udeležbo slovenske delegacije v teh predhodnih razpravah so bile razprave, ki jih je organizirala Republiška konferenca Socialistične zveze, potem tudi sumiranje ter razprave v Republiškem svetu za družbenoekonomske odnose pa tudi razprave, ki smo jih na tej podlagi oblikovali in sumirali v delegaciji ob sodelovanju drugih družbenih dejavnikov. Rad bi povedal, da v delegaciji ocenjujemo, da so bile te usmeritve istovetne, ne v besedah, ampak v usmeritvah z opredelitvami, ki so danes pripravljena za Družbenopolitični zbor in tudi s poročilom, ki ga je pripravila Komisija za spremljanje družbenega plana SR Slovenije, da smo na tej podlagi imeli osnovo za naše sodelovanje in da smo že v tej predhodni razpravi zastopali ta stališča.

Zdi se mi prav, tako smo ocenili v delegaciji, da bi bilo koristno, da pred sprejemom današnjih stališč obvestimo delegate v Družbenopolitičnem zboru, kako ocenjujemo te prve predhodne razprave, da bi lahko dobili pregled nad tem, kje so in kje niso podobni ali istovetni pogledi na reševanje posameznih vprašanj v prihodnjem letu in da bi dobili tudi jasnejši pregled nad tem, kje bodo osnovne težave v procesu dogovarjanja.

Pri tem mi dovolite, da ne bi posebej izpostavljal stališč, ki smo jih v teh razpravah posredovali slovenski delegati. Prosim, da verjamete, da so bila skladna s predlogom stališč, ki naj bi ga tudi danes sprejeli.

Prvič. Ugotavljamo, da je s strani večine delegacij oziroma delegatov koncept, ki ga je Zvezni izvršni svet predložil na seji 10. novembra 1982, z večjim opiranjem na lastne sile, podprt, ne pa v celoti. Določene delegacije namreč menijo, da obstajajo objektivno veliko večje možnosti zadolževanja v tujini, kot so predvidene, in sicer tako na Zahodu kot na Vzhodu, da bi te možnosti bilo treba izkoristiti in zaradi tega začrtati ekonomsko politiko, ki bi v večji meri slonela še naprej na tujih kreditih in s tem dajala tudi možnosti hitrejšega razvoja. Hkrati ob tem menijo, da če že do sprejema resolucije ni možnosti, da bi se zagotovili vsi ti krediti, mora vsaj v resoluciji biti ta opredelitev, kajti, če se bodo v teku izvajanja resolucije zagotovili, potem naj ne gredo v povečanje deviznih rezerv tako, kot je za enkrat opredeljena usmeritev, ampak naj se neposredno uporabijo za porabo, predvsem pa za napajanje z reprodukcijskim materialom s strani uvoza.

Drugič. Skupna je ocena večine delegatov, da ob podpori takega koncepta obstaja veliko odprtih vprašanj, ali je v izvedbi dovolj medsebojno povezan in skladen, ali je predvidene cilje dejansko mogoče uresničiti v celoti in ali so ukrepi, ki so že predlagani oziroma ki naj bi bili še sprejeti, garancija, da bodo cilji ekonomske politike v naslednjem letu lahko uresničeni. V zvezi s tem in z mnogimi drugimi vprašanji so bila na sejah odborov predstavnikom Zveznega izvršnega sveta zastavljena številna vprašanja načelne in konkretne narave. Naša ocena je, da Zvezni izvršni svet v tej fazi v največjem delu ni bil sposoben konkretno odgovoriti na postavljena vprašanja, pri čemer je le ugotavljal, da tudi bilančno in materialno-ekonomsko vse postavke niso znane, da je veliko odprtih vprašanj, da nekatere bilance in nekateri cilji med seboj niso usklajeni, da tudi v zvezi z najpomembnejšimi kazalci rasti in ciljev ekonomske politike ni gotovo, ali jih bo mogoče uresničiti, da meni, da je predpogoj uresničevanja teh ciljev najširša mobilizacija vseh subjektov in slehernega delavca, kar je

najbolj bistven predpogoj, da bi bilo vsaj v približnih okvirih mogoče realizirati prizadevanja ekonomske politike v 1983 letu.

Večina delegatov o problemu, da se resolucija še vedno v določeni meri opira na srednjeročni plan, ni razpravljala in da razprave o tem, čeprav jo je Zvezni izvršni svet s svojim naslovom resolucije na nek način vendarle sam ponudil, pravzaprav ni bilo, z izjemo predstavnikov dveh delegacij in med njimi tudi naše. To je bilo postavljeno kot vprašanje ter z naše strani in smiselno s strani tudi ene izmed delegacij terjana jasna naslonitev na stabilizacijski program, ne pa na srednjeročni plan, vendar ne dorečeno. Vsi ostali se do tega problema niso izrekli. Ocenjujemo, da se bo najbrž zaradi tega razloga še vedno razpravljalo o tem, ali je sedaj formalno sicer veljavni, vendar pa po vseh družbenih ugotovitvah nerealni srednjeročni plan lahko podlaga za ekonomsko politiko v 1983. letu. V zvezi s tem bodo verjetno še lahko pomembna razhajanja.

Do vsebine resolucije je večinska opredelitev, da v operativnem smislu ni dovolj konkretna, da sicer postavlja cilje, da pa način realizacije teh ciljev ne daje vedno tudi dovolj garancije, da bi bilo mogoče te cilje uresničiti. Večina razpravljalcev, kot smo že v predhodnih fazah poskušali oblikovati, meni, da bi seveda resolucija o ekonomski politiki v naslednjem letu morala biti program konkretnih aktivnosti, ne pa verbalna opredelitev, kakšni so naši cilji, z izjemo ene od delegacij, ki meni, da najbrž za to ta trenutek ni priložnosti in časa in da bi bilo morda dovolj, če bi resolucija bila načelna usmeritev razvoja, ki bi Zveznemu izvršnemu svetu dajala polno podlago za konkretno ukrepanje. Najbrž tudi pri tem obstaja bistven razkorak v pristopu, ker bi, če bi bilo uveljavljeno takšno, sicer za enkrat posamično mnenje, to dajalo še več prostora za vsakokratno in sprotno ukrepanje, posebej po metodah lahko različno od opredelitve. Najbrž pa bi se lahko podobno prilagajala tudi prioriteta posameznih ciljev.

V precejšnjem delu razprav je bilo prisotno mnenje, da resolucija s spremljajočimi akti dopušča možnost ali nakazuje nadaljnjo krepitev administriranja, zmanjšuje prostor za delovanje ekonomskih zakonitosti in samoupravljanja. Mislim, kar ocenjujemo tudi v naši delegaciji, da je to mnenje gotovo pravilno, vendar so bila ob tem izražena tudi mnenja, da smo seveda v situaciji, ko metode niso najbolj bistvene, ampak so najbolj bistveni cilji in če je treba določene cilje uresničiti po administrativni poti, je to še vedno bolje, kot da jih ne uresničimo tako, da tudi pri tem popolne skladnosti v pogledih najbrž še ni.

Naslednja zadeva so vprašanja sprememb in dopolnitev sistema. Moram reči, da so ta vprašanja bila prisotna v razpravi, vendar na podlagi različnih izhodišč. Nekateri so zagovarjali izhodišča, da je seveda potrebno predvsem graditi na tem, da uresničujemo, za kar smo se v sistemu dogovorili, da je treba sproti sicer korigirati določene izpeljave sistema, vendar ne rušiti njegovih temeljev in da prav gotovo pomanjkljivosti v sistemu ne morejo biti najpomembnejši razlog za probleme, s katerimi se danes srečujemo, drugi pa so precej vehementno zagovarjali druge teze, da je pravzaprav vprašanje neustreznih sistemskih rešitev eno izmed temeljnih vprašanj, pa do tega, da so precej ostro kritizirali Zvezni izvršni svet, zakaj najpomembnejša sistemska vprašanja, pri tem pa je bil posebej izpostavljen zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, že doslej niso rešena. Ker, dokler ne bodo razrešena ta vprašanja in sistem bistveno dopolnjen, ne bo mogoče realizirati tudi ciljev ekonomske politike za naslednje leto.

Prosim, da vse te ocene vzamete kot subjektivne, ker so prav na hitro oblikovane. Niso tudi vsa mnenja bila decidirano izražena, tako da je mogoče reči, da tudi podpora usmeritvi na lastne sile ni povsod popolnoma enako razumljena. Usmeritev na lastne sile ni povsod razumljena kot usmeritev k sistemu socialističnega samoupravljanja, k realnemu dohodku, k uveljavljanju temeljnih principov naših družbenoekonomskih odnosov, k nujnosti povečanja predvsem izvoza, temveč da je marsikje naslonitev na lastne sile razumljena tudi na ta način, da je nujnost zagotoviti dokončanje predvsem

prioritetnih objektov, da je nujno po vseh metodah in poteh zagotoviti, da se bo povečala proizvodnja, predvsem tudi za domači trg, da je mogoče razumeti, da usmeritev na lastne sile pomeni nujno zagotavljanje bolj enakih pogojev za življenje in delo, ne pa za proizvodnjo in za ustvarjanje dohodka, da to marsikje pomeni tudi večji poudarek kliringškemu kot pa konvertibilnemu izvozu in podobno. Tako bo najbrž o konkretnih izpeljavah temeljne usmeritve glede opore na lastne sile potrebno še precej razpravljati.

Mislim, da je s strani nekaterih razpravljalcev mogoče razumeti, da se pravzaprav pri uresničevanju ciljev ekonomske politike, ob tem, da ni nihče zanikal potrebe po povečanju izvoza, na podlagi konkretnih opredelitev le daje večji poudarek zagotavljanju proizvodnje, predvsem na račun financiranja predvidenih prioritet in substitucije. Mislim, da kaže na to nekaj elementov, ki so bili v razpravi neposredno izpostavljeni.

Prvič. Ponovno je postavljena zahteva po obveznem združevanju sredstev za energetiko in kritiziran Zvezni izvršni svet, da je od svoje prvotne ideje odstopil, kar pomeni njegov odmik od želje po realizaciji dogovorjene politike, s predlogom, da se seveda to razširi vsaj še na kmetijstvo in na premogovništvo. Zaenkrat več idej ni bilo, lahko pa da bodo še prišle.

Drugič. Praksa nas uči, da samoupravno združevanje sredstev za prioritete ni bilo doslej učinkovito. Organizacije združenega dela s potrebnimi sredstvi ne razpolagajo, kar je bilo posebej poudarjeno pri kmetijstvu, kjer je opredelitev na združevanje dela in sredstev kmetijskih organizacij s potrošniki, predelovalno industrijo, turizmom in podobno in da je iz tega razloga potrebno zagotoviti obvezno združevanje sredstev ali druge vire, da se prioritetni objekti dokončno financirajo.

Na konkretno vprašanje, kaj to pomeni materialno, je bil dan odgovor, da bi ob približno 670 milijardah starih dinarjev razpoložljivih sredstev financiranje teh prioritet predstavljalo približno tretjino oziroma 220 milijard starih dinarjev, s tem da seveda ni bilo pojasnjeno, ali je teh 670 milijard tudi že razpoložljiva akumulacija, če upoštevamo usmeritev, ki jo je Zvezni izvršni svet, vsaj v resoluciji izrazil in pripravil v nekaterih spremljajočih aktih, namreč, da ne bodo mogle vlagati v investicije organizacije, ki nimajo potrebnih obratnih sredstev in da ne bodo mogle vlagati v investicije organizacije, ki ne bodo izpolnile dosedanjih obveznosti in podobno. Reči moram, ne da bi gledal bilance, da v to dvomim, ker so bile te bilance pred tem pripravljene.

Tretjič. Opozarja se, da ima lahko prevelik izvoz, za katerega je prva ocena, da najverjetneje nima dovolj realne podlage in razpoložljivih blagovnih skladov, tudi negativne posledice na odnose na domačem trgu in da je seveda potrebno tudi ugotoviti, kako se bosta gibali ponudba in povpraševanje na jugoslovanskem trgu.

Četrtič. V nekaterih razpravah je dana zahteva po tem, da se kot absolutna prioriteta zagotavlja enakomerna oskrba trga z najnujnejšimi proizvodi v Jugoslaviji, posebej na področju hrane, z argumentacijo, da nobenemu Jugoslovanu ne more biti razumljivo, da imamo takšna pomanjkanja, ne sicer z neposredno zahtevo po bonih ali po distribuciji, vendar ne tudi ob hkratnem poudarjanju, da je to mogoče in potrebno doseči na podlagi usmeritve v večjo proizvodnjo prek skupnih programov združevanja dela in sredstev in ob večji odgovornosti tako trgovskih organizacij kot tudi potrošnikov in družbenopolitičnih skupnosti, da takšno proizvodnjo in ustrezno oskrbo potrošnikov lahko zagotovijo.

Vsi smo, vendar po naših ocenah s precej nasprotnih izhodišč, kritizirali neoperativnost usmeritev na področju ekonomskih odnosov s tujino. Bilo je namreč jasno ugotovljeno s strani vseh, da se o ekonomskih odnosih s tujino brez odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije dejansko ne da razpravljati, posebej ne iz razloga, ker se tudi v osnutku resolucije navaja, da bodo vsa bistvena vprašanja rešena v odloku o skupni devizni politiki Jugoslavije. Tu smo si bili edini. Vendar so bila izhodišča te kritike različna, saj je bilo precej stališč, ki so decidirano govorila o tem, da je

nujno ukiniti plačilnobilančne in deviznobilančne pozicije republik, kar pomeni ne spremeniti njihovo funkcijo, ampak jih ukiniti, ker če bodo ukinjene plačilnobilančne in deviznobilančne pozicije republik, ne bo možna parcializacija - govorim v smislu razprave in ne posredujem svojega mnenja - jugoslovanskega trga.

Naslednja ugotovitev je bila, da je predpogoj za doseganje kakršnekoli proizvodnje v Jugoslaviji, da se zagotovi možnost normalne proizvodnje vseh faz reprodukcije, s posebnim poudarkom na primarnih fazah, ker brez tega tudi vse naslednje faze do končnega izdelka ne morejo delati in da se to da zagotoviti tako, da se oblikujejo ne le skupni kriteriji za pravico razpolaganja z devizami tistih, ki so jih ustvarili, ampak tudi skupni kriteriji za pravico do razpolaganja z devizami tistih, ki jih niso ustvarili, pa jih potrebujejo zato, da bi lahko nemoteno tekla njihova proizvodnja, brez poudarjanja o urejanju teh odnosov v skupni reprodukcijski povezanosti in urejanju teh odnosov zato, da bi bili tudi prioritetni cilji izvoza bolj zagotovljeni, kot pa domača oskrba, brez poudarjanja, da v teh odnosih morajo biti vzpostavljeni tudi ustrezni medsebojni ekonomski odnosi vsaj na nekaterih principih skupnega prihodka. Ni vseeno, kje je in kakšna je cena in kakšni so medsebojni pogoji, ker je potem tudi riziko končnega izvoznika bistveno različen. Zato lahko rečemo, da z določenim prizvokom različnih modalitet kljub vsemu gre za centralizacijo in distribucijo deviz za uvozne pravice.

V zvezi s tem so posebej zanimivi tudi naslednji konkretni predlogi in zahteve.

Zagotoviti enak tretma klirinškega in konvertibilnega izvoza, ki je pravzaprav v izhodiščih opredeljen, vendar se zdi, da obstaja bojazen, da bi bil lahko drugače uveljavljen. Zagotoviti, da tako imenovane terminske prodaje deviz, ki jih je v tem letu opravljala Narodna banka posameznim poslovnim bankam na račun tako imenovanih deficitov v plačilnobilančnih pozicijah posameznih republik in avtonomnih pokrajin, ne morejo biti terminske prodaje, ampak morajo biti pravice do dokončnega odkupa in dinarskega plačila, ker je to pravica, ki je izhajala iz projekcije deficita in da jih republike in avtonomni pokrajini, ki so to pravico koristile v devizah, ne morejo vrniti.

Da bi bilo potrebno za nekatera manj razvita območja v okviru sicer ozkih možnosti uvoza opreme zagotoviti kriterije izven opredeljenih v osnutku resolucije - kjer je le osnoven princip zadolževanja tistih, ki lahko dolgove plača, in osnoven princip, čeprav ne dovolj jasno definiran, da gre za najožje prioritete za izvoz, s tem da ni jasno, kaj so najožje prioritete, in seveda najprej za tiste, kjer je blago že na carini in plačano, pa čeprav je tudi vprašanje, koliko tega blaga je - in to po nekih posebnih kriterijih, ker je to seveda predpogoj, da bi lahko zagotovili hitrejši razvoj teh območij, ki potrebujejo tudi določen del uvozne opreme.

Predlogi so, da bi nujen skupen uvoz, ki je za enkrat predviden za nafto, naftne derivate in rezervne dele za naftno industrijo, bilo potrebno razširiti vsaj še na nekatera področja, konkretno na primer morebiti na električno energijo, ki jo bo treba uvoziti za zagotavljanje izravnane bilance v naslednjem letu za potrebe kmetijstva in morda tudi za ves reprodukcijski material.

Posebej so postavljene tudi zahteve za ureditev pravice do devizne kompenzacije za organizacije združenega dela, ki jim je s predpisi onemogočen izvoz.

Ocenjujemo, da so tudi v usmeritvah kreditno-monetarne politike še vedno prisotne različne ocene. Skupna je ocena, da kreditno-monetarna politika ni dovolj konkretizirana, vendar so delegacije bile mnenja, da tudi ni dovolj usklajena s stabilizacijskimi in posebej antiinflacijskim programom in tudi ne z usmeritvami 3. seje CK ZKJ in s samim ekspozejem Zveznega izvršnega sveta, medtem ko so nekateri drugi delegati izrazili mnenja, da je nemogoče, da se v situaciji, kakršna je konkretno na njihovih območjih, uresniči ka-

kršnakoli restriktivna kreditno-monetarna politika. Bile so konkretne razprave v tej smeri, da bi zaostrovanje finančne discipline ob nekaterih predlogih ukrepov, ki so že pripravljeni, predvsem spremembe in dopolnitve zakona o zagotavljanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in v Službi družbenega knjigovodstva, ker je predvideno, da kdor ne poravna obveznosti do bank in do upnika, nima pri izplačilu osebnih dohodkov prednosti kot doslej, ampak mora najprej poravnati te obveznosti, šele nato pa prispevke samoupravnim interesnim skupnostim in zajamčene osebne dohodke, da bi to za njih pomenilo nesprejemljive rešitve, ker bi praktično blokirale možnost normalnega poslovanja njihovih organizacij združenega dela. Najbrž bo ob obratnih zahtevah s strani drugih, da je to eno izmed temeljnih vprašanj in da je prav gotovo najprej potrebno razčistiti vse neporavnane obveznosti in šele na tem naprej graditi politiko, verjetno precej razprav in različnih pogledov.

Glede politike cen za enkrat ni bilo veliko razprav, ker Odbor za trg in cene kot zadnji danes šele zaseda. V teh splošnih razpravah je bilo prisotno mnenje, da administrativno urejanje doslej ni dalo in tudi v bodoče najverjetneje ne bo dalo uspešnih rezultatov, pa tudi mnenje, da je predvsem odpravljanje notranjih disparitet, ne pa disparitet v odnosu do svetovnih cen, eno izmed temeljnih vprašanj, zaradi katerega prihaja tudi do neatraktivne proizvodnje, predvsem v kmetijstvu, zaradi katerega prihaja do mnogih izgub, predvsem v primarni proizvodnji in da je zato v smeri odpravljanja tovrstnih disparitet v cenah potrebno voditi politiko cen v naslednjem letu.

S strani skoraj vseh delegatov je bila kritizirana neselektivnost omejitvenih ukrepov na področju porabe. Vendar ocenjujem, da tudi pri tem ne zmeraj iz enakih pozicij. Namreč, poleg stališča, ki ga zastopa Slovenija in ki je znano, so bila tudi takšna mnenja, da je neselektivnost prisotna iz razloga, ker se premalo upošteva dosežena raven skupne, osebne in splošne porabe na prebivalca v posamezni republiki in avtonomni pokrajini in s tem tudi različne možnosti za omejevanje te ravni v prihodnjem letu, z argumentacijo, da vsaka višja raven omogoča nekoliko večji prostor za omejevanje kot pa nižja raven. Tako najbrž obstajajo določena razmišljanja v tej smeri.

Bile so dane tudi konkretne ideje, naj bi šli na ugotavljanje ravni porabe na prebivalca in potem na ta način selektivno, ne pa v okviru samostojne odgovornosti združenega dela v republiki in avtonomni pokrajini, na podlagi ustvarjenega dohodka, ob dogovorjeni solidarnosti v Jugoslaviji, ki obstaja, opravili notranjo selekcijo v okviru republik in avtonomnih pokrajin. Pri tem je zanimivo, da je bilo, posebej v Odboru za finance Zbora republik in pokrajin, tudi precej razprav o tem, da bo zelo težko sprejeti bistveno zmanjšan proračun federacije, ker seveda bistveno zmanjšan proračun federacije pomeni tudi zmanjšanje sredstev za manj razvite republike in avtonomni pokrajini, ki imajo od slabe polovice do tri četrtine svojih sredstev v proračunih iz virov vzajemnosti in solidarnosti v okviru Jugoslavije. To pomeni za njih seveda mnogo večje breme in večje zmanjšanje kot pa v preostalih republikah.

Politika delitve sredstev za osebne dohodke je bila v glavnem ocenjena kot neprimerna. Veliko pa je bilo tudi opozoril, da najbrž Zvezni izvršni svet ni ocenil vseh možnih socialnih posledic takšne politike. Bile so ocene o tem, da je dosežena raven osebnih dohodkov v nekaterih organizacijah na nekaterih področjih takšna, da je objektivno ni več mogoče zmanjševati, kar velja tudi za zgubaše in da je treba izgube sanirati na drug način, ne pa s tem, da se določen del bremena prevali tudi na delavce v teh organizacijah, prek ustreznega zmanjšanja osebnih dohodkov, pa do tega, da se je priporočalo, da bi mogoče Zvezni izvršni svet pripravil še rezervno varianto, v kateri bi te elemente socialne politike v večji meri upoštevali. Sicer je socialna politika nasploh ocenjena kot ne dovolj konsistentna in jasno opredeljena, po mnenju nekaterih delegatov pa seveda tudi ne dovolj ustrezno opredeljena, predvsem kot zaščitna, ne pa tista, ki bi delavca postavljala v funkcijo subjekta in povezovala njegov položaj z njegovim delom in rezultati dela.

Opravičujem se za morda nekoliko daljšo informacijo, vendar se mi zdi,

da je izredno koristno, da posebej delegati v Družbenopolitičnem zboru vemo za te prve ocene. Mogoče je, da vsaka ni povsem točna, vendar si upam trditi, da se vsaj glede bistvenih vprašanj v teh ocenah nisem zmotil.

Glede na to bi dal povsem na kratko pet pobud k predlogu stališč:

Prvič. Mislim, da bi bilo koristno, da bi v 2. točki "naslonitev na lastne sile" še ustrezneje pojasnili, kot nam je to uspelo. Predvsem pa je, rekel bi, velika vizualna razlika. Veliko vrst je vmes, ko se potem v kasnejšem besedilu poizkuša povedati, kaj bi naj bile lastne sile. To naj bi bilo jasneje opredeljeno. Mislim, da nam bo to v veliko oporo.

Drugič. Mislim, da bi v 3. točki bilo treba jasneje opredeliti, da morajo za temelj vzajemnosti in solidarnosti biti najprej ustrezno uveljavljena načela, da so delo in rezultati dela temeljno merilo za slehernega posameznika, za organizacije in v določenem smislu tudi za družbenopolitično skupnost v dogovorjenem obsegu vzajemnosti in solidarnosti, kar pomeni, da bi se, po mojem mnenju dalo to besedilo bolje formulirati kot pa tako, da kdor načel ustreznega dela in odnosa do dela ne uresničuje v tistem obsegu, ne more uživati tudi solidarnosti. Najbrž je tako oblikovana formulacija, da bodo izpolnjene vse sprejete obveznosti sleherne samoupravne organizacije, le nekoliko trda.

Tretjič. V 4. točki v prvi alinei mislim, da ne bi bilo slabo, če bi povsem na kratko oblikovali tudi naš odnos do tega, da imamo za potrebno, da izvozniki razpolagajo z ustvarjenimi devizami, skupaj z vsemi, ki so sodelovali in tudi s tistimi, ki posredno zagotavljajo možnost proizvodnje in izvoza, vendar na podlagi konkretnih medsebojnih interesov dohodkovnih in reprodukcijskih povezav in da bi bilo neustrezno in nesmotrno, da se na kakršenkoli način predvidi centralizacija deviz, s čimer bi izgubili možen vpliv ne le končni izvoznik, ampak vsi, ki sodelujejo pri njihovem ustvarjanju in namenski uporabi.

Četrtič. V drugi alinei je povsem na koncu navedba o socialni varnosti in pravi: "na podlagi pravice do dela". Predlagam, da bi formulirali v tem smislu: "na podlagi dela, rezultatov dela in upravljanja z družbenimi sredstvi", da se ne bi ustvaril vtis, da pravica do dela daje socialno varnost, ampak jo dajejo delo, njegovi rezultati in pa gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Petič. Formulacija tretje alinee, o kateri je sicer že bil govor, je lahko sprejemljiva za odnos do republiške resolucije. Pri tem pa gre za odnos do zvezne resolucije in če bi jo ohranili, kakršna je, bi pisalo, da smo proti temu, da se obseg investicij v družbenem proizvodu v Jugoslaviji zmanjšuje, kar najbrž ne more biti sprejemljivo in je potrebno to formulacijo dopolniti. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Potrč. Kdor še namerava razpravljati o zvezni resoluciji, naj prosim dvigne roko, da imamo pregled? (Nihče.) Ker ni nikogar več, naj dodam le še eno misel k tej razpravi.

Razprava tovariša Potrča kot tudi razprava tovariša Kučana v bistvu kažeta, da je bila točna ocena, da gre pri tem v federaciji za dosti hud boj med različnimi pogledi na razvoj in na ekonomsko politiko v naslednjem letu. Tovariš Kučan je rekel, da se spopadamo z lastno administracijo. Očitno tudi iz tega, kar je povedal tovariš Potrč, izhaja, da gre še za veliko več, da so ti spopadi na vseh ravneh in da prihajajo seveda tudi prek delegatov v Skupščino SFRJ. Mislim, da to le potrjuje pravilnost pristopa, ki ga je tovariš Marinc zastopal na Predsedstvu Republiške konference SZDL, ko se je zavzemal za to, da pozitivno ocenimo evolucijo pripravljanja resolucije za naslednje leto in da moramo realno upoštevati bitko, ki je bila vsaj do neke mere izbojevana v okviru Zveznega izvršnega sveta oziroma v okviru federacije. Zaradi tega mislim, da je edino pravilno, če Družbenopolitični zbor podpre takšno usmeritev oziroma pristop k zvezni resoluciji, kar je Pred-

sedstvo Republiške konference SZDL zapisalo v 1. točki svojih stališč in pripomb, kjer je govor o pozitivni naravnanosti dograjevanja sprememb osnutka zvezne resolucije in pa o podpori tisti politiki, ki jo je opredelil Zvezni izvršni svet prek svojega ekspozeja. To je v bistvu tudi stališče, ki ga je danes skušal opredeliti tovariš Janez Zemljarič v svojem ekspozeju v tretjem odstavku na 7. strani.

Seveda je takšen pozitiven ali konstruktiven pristop osnova za to, da se potem kritično obravnava celotna resolucija, še posebej pa inštrumentarij,koliko in do kakšne mere je osnova za neko ofenzivno politiko oziroma ofenziven odnos do drugih točk v resoluciji in do dodatnega inštrumentarija, čeprav je danes, kot je rekel tovariš Potrč, zelo očitno, da bodo vsaj nekateri šli z ofenzivnim pristopom tudi v nasprotni smeri, da bi nekatere rešitve, ki so izpadle iz teh dokumentov, ponovno poskušali vnesti v te dokumente.

Obe skupini delegatov sta končali z delom. Morali bi se čimprej opredeliti do zvezne resolucije in sprejeti stališča k zvezni resoluciji, vendar ne danes, ker bosta druga dva zbora nadaljevala to razpravo šele 8. decembra. Tako lahko jutrišnji dan v strokovni službi in z nekaterimi delegati izkoristimo za natančnejše delo. Morda bi skupina delegatov do tretje ure izkoristila čas, da bi proučila pripombe in da bi nam povedala, katere pripombe je treba vključiti v predlog stališč zbora. Potem pa bi to natančnejše izoblikovali jutri, morda bi se tudi posvetovali z delegati, kolikor bi šlo za kakšne pomembnejše pripombe, medtem pa bi v zboru poizkusili zaključiti razpravo v zvezi s slovensko resolucijo in družbenim planom SR Slovenije.

Prosim, če bi se skupina do tretje ure poizkušala glede tega opredeliti in upoštevala tudi pripombe tovariša Kučana. Prosim tovariša Dina Pucerja, da da v imenu skupine delegatov predlog sprememb stališč v zvezi z republiško resolucijo.

D i n o P u c e r : Skupina delegatov predlaga na podlagi razprave in seveda v skladu z možnostmi oziroma sposobnostmi skupine naslednje spremembe in dopolnitve. Če imate predlog stališč pred seboj, se bomo še najlaže razumeli.

1. točka se spremeni in se glasi: "Družbenopolitični zbor ugotavlja, da zaostreni pogoji gospodarjenja terjajo, da bo ekonomska politika za naslednje leto temeljila bistveno bolj kot doslej na znatno večjem opiranju na lastne sile. To terja krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, zmanjšanje administrativnega urejanja tokov družbene reprodukcije, odločnejšega uveljavljanja ekonomskih zakonitosti in ekonomskih spodbud za povečanje izvoza na konvertibilna tržišča ter doslednejše uresničevanje politike družbene in ekonomske stabilizacije. To je pogoj za uveljavitev odgovornosti delavcev za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in za reguliranje tokov družbene reprodukcije".

2. točka ostane nespremenjena.

V 1. alinei 3. točke je redakcijska sprememba, in sicer v drugi in tretji vrsti se besedilo: "samoupravnega dohodkovnega povezovanja" nadomesti z naslednjimi besedami: "samoupravnim dohodkovnim povezovanjem". V isti alinei se v četrtem stavku za besedo "podlagi" doda nova beseda "skupaj", tako da se glasi: "opredeljena določena izvozna naravnanost na konvertibilna tržišča z ustreznimi ekonomskimi spodbudami za povečanje izvoza s tem, da bo s samoupravnim dohodkovnim povezovanjem organizacij združenega dela zagotovljeno, da bodo razpolagale z delom deviz na podlagi skupaj ustvarjenega deviznega priliva od prodaje proizvodov oziroma storitev."

2. alinea 3. točke se spremeni in se glasi: "- opredeljeno, da se investicije v osnovna sredstva gospodarstva v omejenih možnostih selektivno usmerijo v zagotavljanje prioritetnih naložb, zlasti tistih, ki bodo z modernizacijo obstoječih kapacitet odpravile ozka grla in v kratkem času prispevale k povečanemu in hitrejšemu konvertibilnemu deviznemu prilivu, ob bi-

stveno večjemu poudarku na samoupravno združevanje dela in sredstev".

3. alinea 3. točke se spremeni in se glasi: "- opredeljeno zmanjšanje vseh oblik porabe na selektivnih osnovah, določneje je opredeljena politika v posameznih družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih, opredeljeni kriteriji prednostnih nalog v okviru sprejetih programov. Takoj je treba uskladiti in preveriti normative in standarde ter obseg pravic in sistema solidarnosti".

4. alinea 3. točke se spremeni in se glasi: "- opredeljeno, da bo doslednejše uveljavljanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela pogoj in osnova za vodenje učinkovite politike socialne varnosti".

5. alinea 3. točke se prav tako spremeni in se glasi: "- opredeljena specifičnost problemov na manj razvitih in obmejnih območjih, zlasti glede zaposlovanja".

V 6. alinei 3. točke gre za redakcijsko spremembo; beseda: "nemoteno" se črta in nadomesti z besedo: "organizirane ". V isti alinei se v četrti vrsti za besedo: "proizvodnjo" črta vejica in besede: "zlasti za proizvodnjo". Na koncu stavka se v peti vrsti črta pika in se stavek nadaljuje z naslednjimi besedami: "in za osnovne življenjske proizvode", tako da se besedilo v celoti glasi: "Opredeljen način in po potrebi tudi program enakomerne in organizirane preskrbe prebivalstva z osnovnimi proizvodi široke potrošnje ter ukrepi za sprotno zagotavljanje surovin, reprodukcijskega materiala in najnujnejše opreme za nemoteno proizvodnjo za izvoz na konvertibilno območje in za osnovne življenjske proizvode".

To bi bilo približno vse, kar smo menili, da bi kazalo spremeniti oziroma dopolniti.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Ima kdo kakšne pripombe? (Ne.) Meni ni všeč edino 5. alinea v 3. točki: "- opredeljena specifičnost problemov". Ne vem, verjetno gre za reševanje problemov.

D i n o P u c e r : Mišljena je bila opredeljenost specifičnih problemov na teh območjih, ki pač obstajajo zlasti glede zaposlovanja.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Predlagam: "usmeritev reševanja problemov" ali nekaj podobnega.

D i n o P u c e r : Menili smo, da specifični problemi vključujejo zlasti problem nadaljnje krepitve in razširitve materialne osnove dela na teh območjih.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Ima kdo še kakšne pripombe? (Ne.) Potem lahko glasujemo o predlogu stališč. Gre za predlog stališč, kot so bila pripravljena skupaj z dopolnitvami, ki jih predlaga skupina delegatov. Predlagam, da glasujemo o sprejemu takšnih dopolnjenih stališč.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog teh stališč.

V zvezi z razpravo bi rekel le to, pa bolj kot pobudo oziroma osebno mnenje, da bi bilo dobro, glede na to razpravo in glede na stališča, ki smo jih prejeli pa tudi slišali, da bi se pogovorili z delegati, ki so sicer v vodstvu Zveze socialistične mladine, v okviru Socialistične zveze, ker gre dejansko za bistvene razlike, za različen pristop, različno terminologijo in za nesporazume. Mislim, da bi bil takšen razgovor koristen za nadaljnje delo skupščine in posebej Družbenopolitičnega zbora. Kot rečeno, pa je to le pobuda.

Predlagam, da preidemo sedaj na zaključevanje 5. točke dnevnega reda, to je na dopolnitev stališč, ki se nanašajo na družbeni plan SR Slovenije.

V imenu skupine delegatov bo govoril tovariš Stane Žunič.

Stane Žunič: Skupina delegatov ima k predlogu stališč pri 5. točki dnevnega reda naslednjo dopolnitev, in sicer, da se v celoti črta 4. točka in se nadomesti z naslednjim besedilom:

"Zbor poudarja, da je pri planiranju stanovanjske politike treba izhajati iz sprejetih opredelitev, da je za reševanje stanovanjskega vprašanja dolžan vsakdo skrbeti predvsem sam v skladu s svojimi možnostmi ter ob zagotavljanju vzajemnosti in solidarnosti. V preostalem planskem obdobju je na tej podlagi in z racionalizacijo treba predvideni obseg gradnje stanovanj približati planiranemu za obdobje 1981-1985.

Zbor ugotavlja, da je potrebno vztrajati na prehodu na ekonomske stanarine ob sočasni zagotovitvi solidarnosti ter s tem vplivati na boljše gospodarjenje z družbenimi stanovanji ter na optimalno uporabo obstoječega stanovanjskega sklada".

Preostala stališča ostanejo nespremenjena.

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Hvala lepa. Ima kdo še kakšno pripombo? (Ne.) Mislim, da je v novem besedilu prejšnja pripomba korektno povzeta.

Ker ni pripomb, predlagam, da glasujemo o predlogu stališč, kot je bil oblikovan s spremembo 4. točke predloga stališč.

Kdor je za takšen predlog stališč, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel tudi predlog teh stališč. Odrejam odmor do 15. ure.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 14.45 in se je nadaljevala ob 15.10 uri)

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Prosim tovariša Štefana Korošca, da nam pojasni bistvene spremembe.

Štefan Korošec: Nismo uspeli napisati naše pripombe, ampak smo se dogovorili, kaj bi pravzaprav vključili v predlog stališč. Predlagam, da bi morda imenovali redakcijsko skupino, ki bi jo sestavljali: tovarišica Silva Jereb, tovariš Ciril Ribičič, Štefan Korošec, pa še nekdo, ki bi jutri zaključila to delo.

Predlagamo naslednje dopolnitve:

Prvič. V 1. točki v sedmi vrsti predlagamo, da se besedilo dopolni z osnovnim stališčem, ki je bilo sprejeto v Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze, in sicer, povedal bom le njegov smisel, da podpiramo v resoluciji prizadevanja in usmeritve v smislu evolucije posameznih verzij in pa usmeritve, ki so bile sprejete v ekspozeju tovariša Zvoneta Dragana. Besedilo je napisano tako, da bi ga smiselno vključili.

Drugič. Druga pobuda se nanaša na 2. točko, in sicer, da smiselno definiramo, kaj so lastne sile. Rekli smo: razpoložljive kapacitete, realni dohodek, sistem socialističnega samoupravljanja. Mislili smo, da bi morali opredeliti tudi kriterij racionalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi, zlasti glede substitucije uvoza. Predlagam, da opredelimo, kaj so lastne sile in kaj razumemo pod tem.

Tretjič. Poleg tega predlagamo, da se v tretji, četrti, peti, šesti,

sedmi in osmi vrsti za besedama: "družbenimi sredstvi", besedilo dopolni z naslednjim: "v sistemu družbenolastninskih odnosov, pravic in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela".

Četrtič. Za naslednji odstavek v isti točki predlagamo, da se dopolni: "Iz tega je treba izhajati kot kriterija pri ocenjevanju inštrumentarija ekonomske politike".

Petič. V 3. točki predlagamo za drugi stavek nekoliko milejšo formulacijo, in sicer: "Pri tem poudarja, da je treba nemudoma določiti kriterije za uresničevanje teh načel" in tako dalje. Predlagamo: "Pri tem poudarja, da je potrebno razdelati kriterije za uresničevanje teh načel" in tako dalje. Nekoliko ublažimo formulacijo, ker se nam je zdela nekoliko trda.

Šestič. V 4. točki na 2. strani predlagamo, da bi v zvezi z zadolževanjem v tujini pred zadnjim stavkom dodali navedbo usmeritve v smislu razprave v tem zboru pa tudi v drugih zborih glede centralizacije uvoza. V četrti vrsti namesto navedbe dohodkovne motiviranosti vključimo približno naslednje besedilo: "da se zagotovi tudi krepitev njihove odgovornosti za zagotavljanje pogojev reprodukcije".

Sedmič. V šesti vrsti v 1. alinei od spodaj, in sicer v besedilu, ki se glasi: "Stalno spremljanje in vodenje ekonomske politike v republikah in avtonomnih pokrajinah" dodamo: "in odgovornosti republik in avtonomnih pokrajin za uresničevanje skupne ekonomske politike" in tako dalje.

Osmič. V naslednji alinei na področju porabe: "Zbor podpira", ampak ne: "nujnost ukslajevanja porabe", ampak: "nujnost omejevanja porabe".

Devetič. Pri omejevanju investicijske porabe v 2. vrsti bi opredelili: "nerealno zmanjševanje" in ne: "bi smeli linearno zmanjševati". Dodali smo besedilo za prvim stavkom, da bi morali ustvariti pogoje in usmeriti prizadevanja v združevanje sredstev za izgradnjo teh kapacitet, potem pa naprej teče besedilo nespremenjeno: "ob rekonstrukciji".

Desetič. Dogovorili smo se, da bi morali nekje v besedilo predloga stališč vključiti, da izhajamo pri porabi in pri investicijah iz realnega dohodka.

Enajstič. Pri investicijah bi opredelili, da moramo ob tem zagotoviti tudi nadaljnjo krepitev uveljavljanja delavca pri odločanju o investicijskih naložbah.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Ali kdo misli, da bi bilo treba še kaj dopolniti, ali pa, da kaj od tega ni dobro povzeto? (Nihče.) So še kakšne pripombe ali predlogi? (Ne.)

Predlagam, da sedaj sprejmemo predlog stališč s tem, da potem jutri na podlagi stenograma razprave in na podlagi tega, kar je bilo sedaj povedano, naredi skupina delegatov čimboljšo končno redakcijo besedila predloga stališč in da prevzame odgovornost, in sicer v sestavi: tovarišica Silva Jereb, tovariš Štefan Korošec in Ciril Ribičič, skupaj s strokovno službo.

Predlagam, da glasujemo o predlogu stališč v besedilu, kot je bil predložen, s spremembami in dopolnitvami, ki jih je pojasnil tovariš Štefan Korošec. Kdor je za to, da sprejmemo takšen predlog stališč, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog teh stališč.

Naš predlog je, da se 8. decembra tega leta Družbenopolitični zbor ne bi sestal. Sestal pa bi se Odbor za družbenoekonomske odnose, in sicer takrat kot ustrezni odbori drugih dveh zborov. Če bi takrat ta odbor ocenil,

da se zbor vendarle mora sestati, potem upoštevajte, da bi se 8. decembra morali sestati na krajšo sejo zbora.

S tem zaključujem 9. sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 15.20 uri.)

D R U Ž B E N O P O L I T I Č N I Z B O R

lo. SEJA

(13. DECEMBRA 1982)

Predsedoval: dr. C i r i l R i b i č i č , predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.lo uri.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam lo. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Na seji je navzočih 37 delegatov. Opravičili so se Erno Eöry, Lado Kocijan, Štefan Korošec, Milan Kučan, Marija Pukl, Silvano Sau, Danica Smrdu, Anton Vratuša, Ivanka Vrhovčak in Štefanija Žagmeister.

Dnevni red za današnjo sejo zbora sem dvakrat razširil, sejo pa smo prestavili. Prestavitev seje je bila potrebna zaradi tega, ker bo zbor danes sprejel stališče k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki ga na današnjih sejah obravnavata Zbor združenega dela kot pristojni zbor in Zbor občin kot zainteresirani zbor.

V zvezi z razširitvijo dnevnega reda moramo opraviti glasovanje, in sicer o dveh zadevah: ali bomo dnevni red seje razširili s tem zakonom, ki sem ga pravkar omenil in z osnutkom delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Kdor je za ti dve razširitvi, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno odločili, da predlog dnevnega reda razširimo.

Ker zapisnik 9. seje še ni pripravljen, predlagam, da umaknemo z dnevnega reda točko odobritev zapisnika 9. seje.

Glede na to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Opozoril bi vas na to, da bi v okviru te točke ponovno razpravljali o naših stališčih do zvezne resolucije za leto 1983.

2. osnutek zakona o spremembah in dopolnitevh zakona o upravah za družbene prihodke,

3. predlog zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti,

4. osnutek delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1983,

5. volitve in imenovanja,

6. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Predlaga kdo spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Predlagam, da glasujemo o dnevnem redu.

Kdor je za predloženi dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam,da smo predlog dnevnega reda soglasno sprejeli.

Predlagam, da bi sejo zbora časovno razporedili tako, da bi obravnavali vse točke, ki so na dnevnem redu, razen 6. točke dnevnega reda, to je osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki bi jo obravnavali ob 14. uri.

To predlagam zato, da bi imeli še dovolj časa za posvetovanje o tem vprašanju, ki še poteka v republiki in za pripravo predloga stališč. Opozarjam tudi tiste, ki popoldne ne bodo navzoči, da bomo ob 14. uri nadaljevali sejo.

Se strinjate s takšnim predlogom za razporeditev dela zbora? (Da.)

Glede na obvestila predsednikov Zbora združenega dela in Zbora občin in glede na objavljene sklepe teh dveh zborov v Poročevalcu št. 23/82 predlagam, da sprejme zbor naslednji sklep:

"Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin na sejah 25. novembra 1982 v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, ki jih je le-ta sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, na seji 25. novembra 1982 sprejela: osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983".

Odložila sta sklepanje o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983.

Pregledali smo objavljene sklepe obeh zborov in ugotavljamo, da so skladni z našimi stališči.

Ima morda kdo drugačno mnenje? (Ne.) Potem predlagam, da glasujemo o predloženem sklepu.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predloženi sklep.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na pobude, predloge in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Predlagam, da bi v okviru te točke ponovno razpravljali o naših opredelitvah do zvezne resolucije. Na prejšnji seji zbora smo sprejeli stališča Družbenopolitičnega zbora do tega dokumenta, ki so bila objavljena v Delu, danes pa ste dobili tudi predlog sklepov, ki je pripravljen za druga dva zbora.

Prosim, da bi tovariš Križman kot predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose pojasnil stališča odbora glede na to, da je odbor ponovno obravnaval resolucijo.

Igor Križman: Danes ste dobili dodatno poročilo odbora o obravnavi resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Po dogovoru je Odbor za družbenoekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora ponovno obravnaval predlagani osnutek resolucije na svoji seji 2. de-

cembra 1982. Odbor se je ponovno sestal predvsem z namenom, da dotedanje spremembe in dopolnitve resolucije s spremljajočimi analitičnimi dokumentacijskimi gradivi pregleda in jih prouči ter predvsem ugotovi njihov odnos do že sprejetih stališč Družbenopolitičnega zbora na seji 25. novembra 1982. Na tej podlagi naj bi odbor ocenil, ali je potrebno, da predlaga Družbenopolitičnemu zboru, da na današnji seji ponovno razpravlja o osnutku resolucije.

Odbor je bil na svoji seji seznanjen s spremembami in dopolnitvami, ki so bile dotedaj pripravljene in s spremljajočimi dokumenti. Hkrati je bil seznanjen tudi s predhodno obravnavo, ki je bila v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in tudi z mnenjem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Odbor je v razpravi ponovno poudaril nekatere opredelitve, ki so bile prisotne že v stališčih Družbenopolitičnega zbora z dne 25. novembra 1982. Moram pa reči, da je odbor na podlagi vseh gradiv, informacij in razprave ugotovil, da je treba ob nadaljnji obravnavi osnutka resolucije vztrajati na stališčih, ki jih je Družbenopolitični zbor oblikoval 25. novembra 1982. Ocenil je, da so ta stališča dovolj široka in ne glede na spremenjene in nove dokumente ustrezno opredeljujejo usmeritve, predloge in stališča, ki so primerna podlaga za sklepanje o osnutku resolucije na Zboru združenega dela in Zboru občin Skupščine SR Slovenije kot tudi ustrezna podlaga za delo delegacije SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Zato odbor ocenjuje, da v tem trenutku ponovna obravnava osnutka resolucije v Družbenopolitičnem zboru ni potrebna, ob tem pa predlaga, da bi odbor tekoče spremljal spremembe resolucije in o tem tekoče obveščal zbor ter po potrebi predlagal tudi obravnavo na seji zbora predvsem o tistih vprašanjih, za katere v postopku usklajevanja delegacija SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije ne bi mogla uveljaviti stališč Skupščine SR Slovenije, ki so po mnenju Skupščine taka, da odstopanja ne bi bila mogoča.

Odbor po tej razpravi ocenjuje, da danes ni potrebno, da Družbenopolitični zbor ponovno razpravlja o osnutku resolucije, saj so stališča, ki jih je že sprejel, ustrezna podlaga za razpravo in odločanje v drugih dveh zborih. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Slišali ste opredelitve odbora. Želi še kdo o tem razpravljati? (Ne.)

Mislim, da lahko sprejmemo predlagano opredelitev odbora, da danes ni potrebno ponovno razpravljati o vprašanjih, o katerih smo sprejeli stališča na prejšnji seji. O tem bomo še lahko razpravljali, če bo potrebno glede na sklepe Skupščine ali oceno delegacije.

Ima morda kdo od delegatov še kakšno drugo pobudo, predlog ali vprašanje? (Nima.)

Če nima, zaključujem 1. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravah za družbene prihodke.

Osnutek zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora in Zakonodajno-pravna komisija.

Želi predstavnik predlagatelja podati uvodno obrazložitev? (Ne želi.) Želijo razpravljati predstavniki delovnih teles? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Marjan Kotar, predstavnik Odbora za družbenopolitični sistem.

M a r j a n K o t a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da je besedilo predloga sprememb in dopolnitev zakona enako, bi morda navedel nekatere poudarke iz razprave na seji Odbora za družbenopolitični sistem našega zbora, ki je obravnaval osnutek zakona o spremembah in

dopolnitvah zakona o upravah za družbene prihodke.

Na seji 2. decembra 1982 smo ugotovili, da je predlagatelj v svojem predlogu dejansko upošteval pripombe, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel ob obravnavi osnutka zakona, da pa niso bile upoštevane pripombe k 2. členu osnutka oziroma predloga zakona, ki se nanaša na 7. člen zakona o upravah za družbene prihodke, naj bi k predlogu za imenovanja dajal mnenje tudi direktor Republiške uprave za družbene prihodke.

V tem primeru moramo izhajati iz tega, da teče kadrovski postopek v okviru Socialistične zveze, predlog sprememb in dopolnitev zakona o upravah za družbene prihodke pa določa, da direktor uprave za družbene prihodke daje mnenje potem, ko je bil predlog že izoblikovan. S tem, ko posega v predlog, ki je bil že izoblikovan v Socialistični zvezi, s svojim dodatnim mnenjem, lahko na ta način ponovno vrne zadevo v fazo usklajevanja v Socialistični zvezi, ali pa se pri imenovanju potem ocenjuje, ali ima večjo težo predlog ali mnenje.

Mislim, da je to dejansko nesprejemljivo in bi v primeru, če ugotovimo, da je glede na kadrovske probleme v upravah za družbene prihodke potrebno mnenje direktorja Republiške uprave, morali v fazo postopka, ki teče pri Socialistični zvezi za izbiro kandidata za direktorja uprave za družbene prihodke, vključiti tudi to mnenje.

Prejeli smo tudi stališča odbora Zbora občin in mislim, da poseben komentar najbrž ni potreben, ker ti predlogi niso v smislu predlaganih sprememb tega zakona. O vprašanjih večje vertikalne povezave in uniform pa smo na našem odboru že razpravljali in tudi zavzeli stališča. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Iz pismenega poročila odbora izhaja, da predlaga odbor zboru dve stališči:

- da se uveljavlja mnenje direktorja Republiške uprave v kandidacijskem postopku, ne pa po končanem kandidacijskem postopku in

- da je vprašanje, ali naj zakon opredeljuje obveznost dajanja mnenja ali pa naj se to uredi v kandidacijskem postopku v SZDL in aktih, ki urejajo kandidacijski postopek.

Treba bi bilo proučiti, ali je res potrebno z zakonom določiti obveznost dajanja mnenja direktorja Republiške uprave.

Tovariš Pengov, bi se lahko opredelili do tega našega stališča? (Da.) Prosim!

A n t o n P e n g o v : Tovarišice in tovariši delegati! Predlagatelj je s tem določilom menil, da je potrebno v postopku kadrovanja pridobiti tudi mnenje direktorja Republiške uprave zato, da se glede na splošni družbeni pomen nalog, ki jih imajo uprave za družbene prihodke, zagotovi tudi večja vertikalna povezanost in poenotenje izvajanja dogovorjene politike,s tem da se vključuje v kadrovanje tudi republiški upravni organ. To naj bi bilo eno od mnenj v postopku kadrovanja, ki ga vodi Socialistična zveza. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Mislim, da smo razčistili to vprašanje. Mnenje pride v poštev v kandidacijskem postopku Socialistične zveze in mislim, da zbor tako stališče podpira. Je pa vprašanje, ki ga bo potrebno še enkrat proučiti, ali je potrebno to zapisati v zakon ali ne? Po našem mnenju to ni potrebno, vendar naj se to vprašanje do predloga še prouči.

Vprašanje, ki ga je sprožil odbor Zbora občin, pa je, da sicer podpirajo rešitve tako kot mi, da pa je treba ponovno proučiti, ali ne bi na področju uprav za družbene prihodke oblikovali centralizirano republiško službo. V tem primeru bi bile smiselne tudi uniforme.

S tem se začenja razprava o bistvenih sistemskih vprašanjih in to ob osnutku zakona. Če predlagamo Izvršnemu svetu, naj do predložitve predloga zakona ponovno prouči to možnost, menim, da bi morali zakon potem vrniti v fazo osnutka, če ne celo predloga za izdajo zakona, saj se ponovno začenja razprava o sistemskih vidikih, vključno s položajem občine kot komune in njenih pristojnosti. Tudi v našem zboru so bila izražena nekatera vprašanja v zvezi z možnostjo tesnejše vertikalne povezanosti republiških in občinskih uprav, vendar predlagatelj teh sugestij v tej fazi ni sprejel.

Ali bi kdo o tem želel razpravljati? (Ne.) Če danes sprejmemo ta osnutek s pripombo, ki se nanaša na to mnenje, potem zaključujemo razpravo o možnostih bistvenih sprememb zakonske ureditve v predlogu zakona. Ne moremo namreč reči, da podpiramo usmeritev v osnutku zakona in se obenem strinjamo s potrebo po proučitvi predloga, ki ga je dal odbor Zbora občin.

Tovarišica Silva Jereb, bi se lahko opredelila do tega vprašanja? Prosim!

S i l v a J e r e b : Predvsem bi se strinjala s tem, kar je pravkar povedal predsednik. Od predlagatelja in delegatov ne moremo zahtevati, da v tej fazi zakonodajnega postopka razpravljajo o izhodiščih, ki so popolnoma drugačna od tistih, ki so bila v predlogu za izdajo zakona.

Mislim, da bi si morali prizadevati, da na tem tako pomembnem področju družbenega življenja skušamo najti načine za obvladovanje znanih težkih razmer. Mislim, da glede na to, da smo se do osnutka zakona že opredelili, drugačne možnosti pa nam niso bile predložene, ni potrebno spreminjati naših opredelitev.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Želi še kdo o tem razpravljati? Prosim. Besedo ima tovarišica Valerija Škerbec.

V a l e r i j a Š k e r b e c : Ker večina delegatov verjetno nima poročila tega odbora, je o tem nekoliko težje razpravljati. Glede na pristojnosti Družbenopolitičnega zbora in izhajajoč iz razprave, ki je potekala ob predlogu za izdajo tega zakona in ob osnutku, moram ugotoviti, da smo v načelu zavračali vse rešitve v tem zakonu, ki bi kakorkoli posegale v pravice, obveznosti in odgovornosti občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti. Bistvo predloga, ki ga je dal odbor Zbora občin, pa je v tem, da se zavzema za večjo učinkovitost in kakovost dela uprav za družbene prihodke, ki ne bi smele biti pod vplivom lokalnih dejavnikov, zahtevajo specializacijo in podobno.

Mislim, da se to lahko zagotovi tudi brez ustanovitve republiške operativne službe. Menim, da ni skladno z našim sistemom, da bi na takšen način urejali vprašanja večje učinkovitosti, samostojnosti služb, še posebej pa ni mogoče na ta način urejati odgovornosti delavcev v teh službah, da izvršujejo naloge, ki jih imajo na tem področju.

Zato predlagam, da našega sklepa ne dopolnjujemo s takimi pobudami in ne razmišljamo o ponovni obravnavi osnutka zakona, predlagam pa, naj delavci v upravah za družbene prihodke oziroma izvršni sveti proučijo, na katerih področjih je potrebno sodelovati in tako sodelovanje naj se potem tudi uresniči. Mislim, da imamo v zakonu o davkih občanov predvidene nekatere določbe, ki urejajo sodelovanje na posameznem področju, na primer pri davčni izterjavi in podobno. Podlage za to so dane tudi v drugih zakonih. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Mislim, da je potrebno to vprašanje danes razčistiti, ker je to bistveno sistemsko vprašanje. Če sprejmemo predlagani sklep, potem v naslednji fazi ni več mogoče razpravljati o bistvenih vprašanjih, kot je centralizacija te službe.

Se želi Izvršni svet še opredeliti? Prosim, tovariš Pengov!

A n t o n P e n g o v : V zakonu smo nakazali nekatere rešitve, ki bi pomenile večjo vertikalno povezanost republike in občinskih uprav. Že v samem

sistemu so nekatere rešitve, ki so že do sedaj omogočile tako povezanost, na primer dogovor o izvajanju davčne politike, ki ga vsako leto podpisujejo občine. Res je slabost v tem, da vse občine potem tega dogovora, ki ga sprejmejo, ne izvajajo, vendar menimo, da bi kazalo iskati rešitve v smeri, ki smo jo nakazali v osnutku zakona.

V osnutku zakona smo sicer opustili določbo o službenih oblekah, ker so bili v predhodnih razpravah izraženi nekateri pomisleki, zato tudi menimo, da bi bilo takšna vprašanja potrebno razreševati z medrepubliškim dogovorom, če bi se seveda takšne pobude uveljavljale tudi v drugih republikah.

Predlagatelj meni, da bi bilo mogoče večjo vertikalno povezanost doseči na način, ki ga predlagamo v osnutku zakona, v povezavi z drugimi rešitvami na področju davčnega sistema.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Družbenopolitični zbor takšno usmeritev Izvršnega sveta podpira, kar je razvidno iz stališč odbora kot tudi iz dosedanje razprave. Naš sklep bi oblikovali tako, da vztrajamo pri pripombi iz prejšnje faze obravnave zakona v zvezi z mnenjem direktorja Republiške uprave To naj se rešuje v okviru kandidacijskega postopka, vprašujemo pa, ali je to res potrebno urediti v zakonu. Naše mnenje je, da bi bilo to bolje urediti v ustreznih aktih Socialistične zveze. Ob tem dodajamo še svoje stališče, da ni mogoče v fazi do predloga bistveno spreminjati predloženih rešitev in v nasprotju s sprejetimi stališči v Družbenopolitičnem zboru predlagati nov način oblikovanja te službe v republiki v predlogu zakona.

Predlagam, da bi to stališče konkretno oblikovala delovna skupina in bi o njem odločali v drugem delu današnje seje.

Predlagam naslednjo sestavo skupine: tovarišica Silva Jereb, tovariš Marjan Kotar in tovarišica Valerija Škerbec.

Se strinjate s tako sestavo skupine? (Da.)

Ta izhodišča so najbrž za vse sprejemljiva. O sklepu bi odločali v drugem delu seje, kar ne bo zavrlo dela v drugih dveh zborih, ki o tem odločata.

S tem prekinjamo obravnavo k 2. točki dnevnega reda.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je predlog zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Pri obravnavi predloga zakona je Odbor za družbenoekonomske odnose ugotovil, da je predlagatelj pri pripravi predloga zakona upošteval stališča Družbenopolitičnega zbora v zvezi z interventnim značajem zakona in časom veljavnosti zakona. Upoštevana je tudi pripomba, da predlagatelj do sprejetja zakona predloži enotne kriterije za določitev namena rabe zemljišč oziroma temeljne kriterije vgradi v zakon.

Poleg tega je upoštevan tudi pomislek Družbenopolitičnega zbora o pristojnosti Ustavnega sodišča SR Slovenije za ugotavljanje skladnosti prostorskega vidika družbenega plana občine z zakonom in dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in je ta določba v predlogu zakona ustrezno spremenjena.

Na podlagi tega je odbor ugotovil, da je predlog zakona pripravljen v skladu s stališči našega zbora in predlaga zboru, da pristojnima zboroma predlaga, da sprejmeta predlog zakona.

Želijo predstavniki delovnih teles razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Tomaž Mislej, predstavnik Odbora za družbenoekonomske odnose. Prosim.

T o m a ž M i s l e j : Kot je tovariš predsednik poudaril, je Odbor za družbenoekonomske odnose razpravljal o predlogu zakona o varstvu kmetijskih zemljišč in ni imel bistvenih pripomb. Potrebno pa bi bilo upoštevati amandmaje, ki jih je kasneje pripravil predlagatelj k 3., 5. in 7. členu osnutka zakona. Drugih pripomb nimamo.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Ali so to taka vprašanja, da se je glede na pristojnost Družbenopolitičnega zbora treba opredeliti do teh amandmajev? Menim, da je dovolj ugotovitev, da je predlog, ki ga je pripravil Izvršni svet, vključno s temi amandmaji v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

O nekaterih amandmajih, ki jih pripravljajo v drugih zborih, smo bili obveščeni, zato bi kazalo v našem zboru sprejeti stališče, da ne bi smeli sprejemati amandmajev, ki bi v bistvu razvrednotili vsebino tega zakona. Če se s temi amandmaji postavlja pod vprašaj smisel tega zakona, bi bilo potrebno te amandmaje zavrniti v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, ki podpira predlog zakona, kot ga je predložil Izvršni svet.

Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije razpravljati?(Ne želi.) Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Na podlagi poročila Odbora za družbenoekonomske odnose predlagam, da zbor k predlogu zakona ne sprejema posebnih stališč, temveč sprejme naslednji sklep:

"Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je predlog zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti pripravljen v skladu s stališči, ki jih je zbor sprejel k predlogu za izdajo zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti z osnutkom zakona na seji dne 26. oktobra 1982.

Zato zbor predlaga Zboru združenega dela in Zboru občin, da predlog zakona sprejmeta."

Želi kdo razpravljati o tem sklepu? (Ne.) Potem dajem sklep na glasovanje.

Kdor je za to, da se sprejme takšen sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1983.

Osnutek delovnega programa je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora, Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija.

Želi razpravljati predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želijo razpravljati predstavniki delovnih teles? (Ne želijo.)

K tej točki dnevnega reda ste danes prejeli predlog mnenj in predlogov, ki naj bi jih zbor sprejel.

Pričenjam razpravo o predlogu mnenj in predlogov. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Opozoril bi, da je Izvršni svet poslal dopis, da je obravnaval osnutek delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1983, v katerem predlaga, naj se namesto naloge "Razvoj novih oblik energije in možnosti za nadomeščanje konvencionalnih oblik energije" obravnava "Analiza o uresničevanju družbenega dogovora o modernizaciji in izgradnji novih premogovnikov in hitrejšega izkoriščanja hidroenergetskih zmogljivosti v Jugoslaviji".

Če bi se delegati strinjali, bi to vključili v predlog naših mnenj in predlogov.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Potem predlagam, da sklepamo o predlogu mnenj in predlogov, dopolnjenih s tem predlogom Izvršnega sveta.

Kdor je za to, da sprejmemo takšna mnenja in predloge, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli mnenja in predloge k osnutku delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1983.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Najprej bomo obravnavali predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog sklepa je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Mislim, da je bolje, če počakamo, da dobimo pismeni predlog, o katerem bomo sklepali v drugem delu današnje seje. Zato predlagam, da prekinemo 5. točko dnevnega reda.

Ob tem ugotavljam,da je bilo ustrezno, da smo začeli sejo šele ob 9. uri namesto ob 8. uri, ker bi sicer še pred začetkom seje drugih dveh zborov zaključili naše delo.

Predlagam, da nadaljujemo sejo ob 14. uri. Posvet, ki poteka na republiški ravni v zvezi z deviznim zakonom, je sklican ob 12. uri. Tako pred 14. uro ne moremo začeti z obravnavo tega zakona.

Predlagam, da natančno proučite predlog stališč, ki ste jih v zvezi s tem dobili. Seja se bo nadaljevala ob 14. uri in prosim, da se pripravite, da bi obravnavo tega zakona opravili čimbolj konstruktivno in zgoščeno.

Prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.5o uri in se je nadaljevala ob 14.15 uri.)

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Nadaljujemo s 5. točko dnevnega reda, to so volitve in imenovanja.

Dobili ste razmnoženi predlog, ki ga je pripravila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve v zvezi z imenovanjem skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine itd., da ne navajam celotnega naziva.

V skupino se po tem predlogu imenujejo Zofka Stojanovič za vodjo skupine, za člane pa Tilka Blaha, Branko But, Marija Cigale, Jožica Jarc, Metka Praprotnik, Marija Pukl in Jože Užmah, na predlog Republiške konference SZDL pa še Živa Beltram, Saša Dragoč in Slavko Rupel.

Dobili ste tudi obrazložitev sklepa. Želi kdo razpravljati o tem? (Nihče.) Ugotavljam, da nihče ne želi razpravljati.

Kdor je za to, da se sprejme takšen sklep, kot je bil predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti?(Nihče.) Se je kdo vzdržal?(Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog sklepa soglasno sprejeli.

Predlagam, da preidemo na 6. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Osnutek zakona je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Zakonodajno-pravna komisija, skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije in Komisija za mednarodne odnose.

K tej točki dnevnega reda sprejema zbor stališča na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Stališča se sedaj pripravljajo. Dobili pa ste tudi predlog sklepa, ki naj bi ga sprejel Zbor združenega dela.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je tovariš Jernej Jan. Želite razpravljati? (Da.) Prosim, tovariš Jan!

Jernej Jan: Tovarišice in tovariši delegati! Pred petimi leti sprejeti zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino je dal temeljno osnovo za uveljavitev neposrednega vpliva in odgovornosti delavcev v združenem delu pri uresničevanju deviznega sistema in vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo. Uveljavil je odgovornost republik in avtonomnih pokrajin za stanje in razvoj tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino ter njihovo odgovornost za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Ustanovljene so bile samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino socialističnih republik in avtonomnih pokrajin. V njihovem okviru organizacije združenega dela s samoupravnim sporazumevanjem usklajujejo svoje interese, urejajo medsebojne odnose, planirajo in usklajujejo plane ter samoupravno sprejemajo potrebne odločitve o načinih, metodah in postopkih uresničevanja teh planov.

Zakon je spodbudil samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela za doseganje skupnega deviznega priliva in za njegovo razporejanje med tiste udeležence, ki so neposredno povezani pri proizvodnji blaga za izvoz.

Prav tako je zakon spodbudil združevanje deviz za uresničevanje skupnih razvojnih programov, ustvarjanje skupnega prihodka oziroma skupnega dohodka in za skupno proizvodnjo blaga ter opravljanje storitev, s katerim je prispeval k večjemu deviznemu prilivu. V času delovanja novega sistema ekonomskih odnosov s tujino so v praksi mnoga njegova določila zaživela in dala pozitivne rezultate.

Prišlo pa je tudi do nekaterih negativnih pojavov, kot so zapiranje v republike in avtonomne pokrajine, trganje vzpostavljenih reprodukcijskih vezi, preprodaja deviz med organizacijami združenega dela, odstopanja od tečaja dinarja in tako dalje. Prepočasi se je razvijalo samoupravno sporazumevanje z namenom čim večje predelave in obdelave proizvodov doma in večjega izvoza gotovih izdelkov na podlagi skupnega planiranja in skupne proizvodnje za izvoz.

Prav tako je prišlo do pretiranega zadolževanja in do pojavov neodgovornosti za odplačilo kreditov tudi zato, ker v veljavnem zakonu odgovornost posameznih subjektov, ki se zadolžujejo, za vračilo teh kreditov ni jasno navedena.

Razlogi za vse te pojave niso pretežno v neustreznem besedilu zakona, ampak predvsem v njegovem počasnem, večkrat tudi v nedoslednem in neustreznem uresničevanju. Vendar pa je bilo besedilo zakona na posameznih področjih pomanjkljivo in ne dovolj jasno, da bi onemogočilo take negativne pojave.

Razprave o potrebnih spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino tečejo že nekaj časa.

Stališča o tem so vsebovana v dokumentih Zveze komunistov Jugoslavije ter Predsedstva SFR Jugoslavije. Podlage za te spremembe in dopolnitve je opredelila Komisija zveznih družbenih svetov za probleme gospodarske stabilizacije v Izhodiščih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ter v Elementih politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino.

Spremembe in dopolnitve zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ne smejo posegati v temelje sistema samoupravnih družbenih odnosov, kakor sta jih opredelila ustava in zakon o združenem delu.

Predloženi osnutek zakona z nekaterimi svojimi določbami v te temelje posega, spreminja razpolaganje z ustvarjenimi devizami in reducira funkcijo deviz zgolj na bančno-tehnično funkcijo plačevanja v tujini, zmanjšuje podlage za samoupravno sporazumevanje o uporabi in združevanju ustvarjenih deviz, spreminja planiranje ekonomskih odnosov s tujino, prav tako pa tudi spreminja in zmanjšuje vlogo in odgovornost republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Menimo, da je potrebno zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino dopolniti in spremeniti predvsem na naslednjih osnovah:

1. Dosledno mora biti upoštevano samoupravno urejanje ekonomskih odnosov s tujino. Zakon mora ohraniti družbenoekonomski značaj devize kot specifičnega denarnega izraza družbenih sredstev oziroma celotnega prihodka in dohodka temeljnih organizacij združenega dela, ki so udeležene pri njegovem ustvarjanju. Z ustvarjenimi devizami morajo razpolagati delavci v organizacijah združenega dela. O pogojih za njihovo ustvarjanje, združevanje, uporabo in pridobivanje morajo samoupravno odločati s samoupravnimi sporazumi med neposredno proizvodno, dohodkovno ali drugače poslovno povezanimi partnerji na enotnem jugoslovanskem trgu oziroma s samoupravnimi sporazumi v okviru republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Kar zadeva pridobivanje, razpolaganje in združevanje deviz imajo delavci v bistvu iste pravice, obveznosti in odgovornosti kot za vsa druga družbena sredstva. Delavci morajo sami in skupaj z drugimi delavci razpolagati s celotnim dohodkom svoje temeljne organizacije združenega dela v vseh odnosih v združenem delu in v družbi ter z vsemi sredstvi družbene reprodukcije v vseh njihovih pojavnih oblikah.

2. V zakonu je potrebno ohraniti in po potrebi tudi dograditi načela o skupnem planiranju na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja. Razmejiti je treba, kateri elementi planov se usklajujejo v republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino, kateri pa v interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Usklajeni elementi naj predstavljajo podlago za planiranje organizacij združenega dela in za usklajevanje planov samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin. Pred usklajevanjem planov v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino morajo organizacije združenega dela tudi uskladiti plane s tistimi partnerji, s katerimi so sklenile samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev za skupno ustvarjanje deviznega priliva oziroma o združevanju ustvarjenih deviz.

Samoupravno sporazumevanje organizacij združenega dela o udeležbi v ustvarjenem deviznem prilivu mora biti bolj zavezujoče urejeno. Potrebno je opredeliti osnovne elemente za tovrstno sporazumevanje in morajo natančneje biti določeni osnovni elementi za sporazumevanje o združevanju ustvarjenih deviz. Samoupravno sporazumevanje v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino republik in pokrajin naj se po vsebini iz sporazumevanja o zagotovitvi dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev spremeni v sporazumevanje o uporabi, razporejanju ter združevanju ustvarjenih deviz na podlagi enotnih kriterijev, usklajenih v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

3. Vloga republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino pri sprejemanju lastnih ukrepov kakor tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov in ekonomskih odnosov s tujino se ne sme zmanjševati. Pri tem pa je treba okrepiti njihovo odgovornost za plačilno in devizno bilanco Jugoslavije.

Projekcije plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih položajev republik in avtonomnih pokrajin je treba določiti kot analitično-planski inštrument in osnovo za stalno spremljanje in vodenje ekonomske politike v republikah in avtonomnih pokrajinah pri uresničevanju skupne ekonomske politike ter enotne plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Projekcije je treba upoštevati kot medsebojno tekoče usklajene elemente plačilne in devizne bilance Jugoslavije in skupno dogovorjeno odgovornost vsake republike in avtonomne pokrajine posebej oziroma vseh skupaj, da v izvajanju skupne ekonomske politike sprejemajo ukrepe za uresničevanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije.

Projekcije naj temeljijo na planih ekonomskih odnosov s tujino organizacij združenega dela, morajo pa upoštevati reprodukcijske povezave organizacij združenega dela v celotnem jugoslovanskem prostoru. Zato mora metodologija za spremljanje njihovega izvrševanja omogočiti evidentiranje vseh učinkov samoupravnih sporazumov organizacij združenega dela bodisi o udeležbi na skupno ustvarjenih devizah bodisi o združevanju deviz med organizacijami združenega dela.

Te projekcije naj se med letom spreminjajo, odvisno od učinka novih samoupravnih sporazumov in dogovorov organizacij združenega dela, ki bodo sklenjeni na podlagi medsebojnega poslovnega interesa, dohodkovnega povezovanja in z namenom organiziranja skupne proizvodnje za izvoz.

Ohraniti je treba tudi določbe tistih členov veljavnega zakona, ki širše določajo obveznost republik in avtonomnih pokrajin, da sprejemajo ukrepe za uresničevanje svoje projekcije plačilno-bilančnega oziroma devizno-bilančnega položaja ter ukrepov za izvrševanje plačilne in devizne bilance Jugoslavije. Prav tako je treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin kot mesta, kjer organizacije združenega dela usklajujejo svoje plane in se dogovarjajo o ukrepih za njihovo uresničevanje ter o drugih vprašanjih s področja ekonomskih odnosov s tujino. Ni mogoče sprejeti, da bi vsebino njihove dejavnosti urejali s posebnim zakonom, izven sistemskih določil zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

4. Jasno je treba določiti, da je možnost najemanja tujih kreditov odvisna od lastne sposobnosti subjekta za vračilo kredita bodisi z lastnim ustvarjenim deviznim prilivom ali pa na podlagi samoupravnega sporazumevanja s poslovno in proizvodno povezanimi partnerji.

Poleg teh načelnih pripomb in ugotovitev predloženi osnutek zakona ne daje uporabnega modela deviznega režima, ki bi lahko pričel delovati s 1. januarjem prihodnjega leta, kot je to razvidno tudi iz četrtega poglavja predloženega osnutka sklepov Skupščine SR Slovenije.

Zavedajoč se težavnosti sedanjega trenutka ter posebej velikih obveznosti, ki so pred združenim delom v Jugoslaviji v zvezi z odplačili tujih kreditov, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je potrebno vložiti maksimalne napore za vzpostavitev takšnega mehanizma deviznega poslovanja, ki bo v letu 1983 omogočil organizacijam združenega dela realizacijo visokih izvoznih obveznosti.

Pri tem je posebej pomembno, da z izvoznimi programi posamezni subjekti prevzemajo svoje konkretno opredeljene naloge in obveznosti, ker bo le tako mogoče uresničiti zastavljene cilje s projekcijo plačilne in devizne bilance Jugoslavije za leto 1983. To pa je mogoče zagotoviti le z dograditvijo veljavnega zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ne pa z njegovo bistveno vsebinsko spremembo, ki bi povzročila popolno spremembo pogojev gospodarjenja in usmerjala organizacije združenega dela v različne organizacijske in druge aktivnosti, namesto da bi se v obstoječi organiziranosti ob bolj definiranih pravicah in odgovornostih posvetile predvsem uresničevanju izvoznih nalog.

Zato je do konca leta 1982 mogoče sprejeti le tiste spremembe in dopolnitve zakona, ki bodo ob nespremenjenih temeljih sistema, določenega v ustavi in zakonu o združenem delu, omogočale učinkovitejše izvajanje politike ekonomske stabilizacije v letu 1983.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zato predlaga, da se v veljavnem zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino podrobneje in jasneje opredelijo nekatera določila, ki se nanašajo na planiranje ekonomskih odnosov s tujino, ustvarjanje in sporazumevanje organizacij združenega dela o uporabi ustvarjenih deviz, prepreči zapiranje v republike in avtonomne pokrajine in bolj definira odgovornost pri zadolževanju v tujini. Pri tem naj kot podlaga za razpravo in okvir za usklajevanje stališč republik in avtonomnih pokrajin služijo dokumenti Komisije zveznih družbenih svetov za vprašanja gospodarske stabilizacije. V tem smislu je Izvršni svet tudi predložil obsežnejše predloge in konkretne sugestije za spremembe in dopolnitve obstoječega zakona.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije pooblasti delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da v usklajevalnem postopku uveljavi načelna stališča ter tiste predložene konkretne pripombe, ki se nanašajo na temelje delovanja deviznega sistema ter da uveljavlja tudi druge predložene pripombe, ki se nanašajo na instrumente in delovanje deviznega režima in ne posegajo v temelje deviznega sistema.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Tovariš Jan, hvala lepa. Že med sejo ste dobili delovni pripomoček, iz katerega je razvidno, katere pripombe ima k sklepu Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Te pripombe so posebej označene v tem besedilu.

Pogovarjali smo se, na kakšen način naj bi Družbenopolitični zbor pristopil k obravnavi tega vprašanja. Pogovarjali smo se v tem smislu, da bi bilo treba zaradi poslovniških določil vendarle sprejeti posebna stališča Družbenopolitičnega zbora. Družbenopolitični zbor je pristojen za sistemske vidike obravnave pri tem zakonu, ni pa pristojen za sprejemanje akta na enak način kot Zbor združenega dela in bi zaradi tega bilo potrebno sprejeti stališča, v katerih se omejimo na bistvene sistemske vidike v zvezi s spremembami deviznega zakona.

Predlagamo, da bi se s tega vidika omejili predvsem na tista vprašanja, ki so v predloženem sklepu obravnavana v tretjem poglavju. Se pravi, da bi izhajali iz prvega poglavja predloženega sklepa, potem pa bi se osredotočili predvsem na tista vprašanja, ki se nanašajo na štiri temeljna sistemska vprašanja, kaj je v tem zakonu potrebno ohraniti.

Seveda bi v razpravi v Družbenopolitičnem zboru bile koristne tudi druge sugestije, ki bi pomagale Zboru združenega dela, da čimbolje oblikuje svoj sklep. Pri sklepu, ki je predložen, so sodelovali tudi delegati Družbenopolitičnega zbora v skupini delegatov, tako da mislim, da lahko služi kot osnova za

razpravo, sama stališča pa so še v pripravi in jih boste dobili v najkrajšem možnem času.

Mislim, da z razpravo ne bi čakali, ampak bi za osnovo vzeli ta sklep, in dopolnitve, ki jih predlaga Izvršni svet.

Predem začnemo razpravo, bi še vprašal predstavnike delovnih teles, ali želijo razpravljati? Želi predstavnik Odbora za družbenoekonomske odnose razpravljati? (Da.) Prosim.

J o ž e S i n t i č : Tovarišice in tovariši delegati! Odbor družbenopolitičnega zbora za družbenoekonomske odnose je v petek in danes obravnaval predlagane spremembe v osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. K predlaganim spremembam je oblikoval nekatere pripombe in svoja mnenja, še zlasti k tistim predlaganim določilom, ki se nanašajo na sistem, kot je omenil že tovariš predsednik.

V predlogu sklepa, ki ste ga prejeli že v dopoldanskem času in v tem, ki smo ga prejeli sedaj, so zlasti tista vprašanja, ki so obravnavana v tretjem poglavju in sicer 1., 2. in 3. točka. Odbor je menil, da morajo biti spremembe zakona takšne, da bodo spodbudile sleherno organizacijo združenega dela za učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela in za večji izvoz. Okrepiti bi morale položaj delavcev v organizacijah združenega dela pri odločanju o svojih pogojih ustvarjanja, porabe in združevanja deviz na enotnem jugoslovanskem trgu na samoupravnih podlagah. Pri tem je odbor menil, da spremembe in dopolnitve zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ne morejo posegati v temelje sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, kot so opredeljeni v ustavi in v zakonu o združenem delu.

Nadalje je odbor menil, da je pri predlaganih spremembah in dopolnitvah zakona potrebno izhajati iz stališč Komisije družbenih svetov za vprašanja ekonomske stabilizacije, ki so vsebovana v gradivu Elementi politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino. Odbor je menil, da bi bilo potrebno dati poudarek predvsem trem vprašanjem.

V zakonu je potrebno ohraniti dosedanjo ureditev, po kateri z ustvarjenimi devizami razpolagajo delavci v organizacijah združenega dela in po kateri o pogojih za njihovo ustvarjanje, združevanje, porabo in pridobivanje samoupravno odločajo s samoupravnimi sporazumi. Prav tako je odbor menil, da bi bilo v zakonu potrebno ohraniti in po potrebi tudi dograditi načela o skupnem planiranju na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja ter razmejiti, kateri elementi planov se usklajujejo v republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino, kateri pa v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Pri tem menim, da bi bilo treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino v republiki in avtonomni pokrajini ter določiti načelo, da se v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino usklajujejo le tisti elementi planov ekonomskih odnosov s tujino, ki imajo poseben pomen za plačilno in devizno bilanco Jugoslavije ter za enotnost jugoslovanskega trga ter da to usklajevanje opravijo nosilci planiranja prek svojih delegatov. Prav tako je potrebno po našem mnenju ohraniti vlogo republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino pri sprejemanju lastnih ukrepov in odgovornosti za uresničevanje sprejetih planov ekonomskih odnosov s tujino. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi razpravljati predstavnica Zakonodajno-pravne komisije tovarišica Škerbčeva? (Ne želi.)

S tem začenjam razpravo. Pred razpravo bi še predlagal delovno skupino delegatov, ki bi po potrebi na podlagi razprave predlagala spremembe in dopolnitve predloga stališč. V skupino predlagam Jožeta Sintiča, Igorja Križmana, Dina Pucerja, Valerijo Škerbec in Jožeta Marolta. Se strinjate s takim predlogom? (Da.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Francka Herga!

F r a n c k a H e r g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne bi razpravljala o vsebini sprememb in dopolnitev tega zakona. Strinjam se s tem, kar je navedeno v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine. Hotela pa bi opozoriti samo na nekaj, kar je napisano tudi na koncu poročila Komisije za mednarodne odnose, in sicer, ali lahko dovoljujemo tak način sprejemanja sprememb tako pomembnih sistemskih zakonov, kot je ta zakon? To je namreč hitri postopek.

V kakšen položaj s takšnim načinom spravljamo delegate, ki dobijo predloge sprememb zakonov en dan ali dva dni pred sejo in dobijo na samih sejah vrsto stališč, do katerih se morajo opredeljevati? Menim, da bi morali v naša stališča napisati, da lahko sprejemamo dopolnitve tega zakona samo v tistem delu, kjer se ne bodo spreminjali temeljni družbenoekonomski odnosi, da pa seveda ne moremo pristajati po hitrem postopku na sprejemanje določil, ki bi postavljala v drugačen položaj delavca pri odločanju o ustvarjanju in razpolaganju z devizami. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Menim, da je to opozorilo umestno glede na to, da smo v stališčih ob zvezni resoluciji, ki smo jo sprejeli na prejšnji seji, rekli, da nasprotujemo spreminjanju sistemskih zakonov po hitrem postopku. Zaradi tega mislim, da je v teh predlogih že na določen način vsebovana ta zahteva, vendarle pa je prav, da se jasno pove, zakaj pristajamo pri spreminjanju tega sistemskega zakona na tak način sprejemanja.

Če pogledamo pripombe, ki jih je dal Izvršni svet, je le-ta pravzaprav poskušal s svojo pripombo k prvemu stavku v teh sklepih to še posebej izraziti. Iz sklepov, kot so bili pripravljeni, je izhajalo, da prihaja do sprememb tega zakona zaradi naše ocene po nujnosti spreminjanja tega zakona. Mislim,da je to, kar je sedaj predloženo, boljše, in sicer, da se je v dosedanjem izvajanju pokazalo, da so potrebne nekatere spremembe. Ob tem pa mislim, da je v tem sklepu dovolj jasno povedano kakšnih sprememb pa ni mogoče sprejeti.

Omenim naj olajševalno okoliščino, da imamo še 27. tega meseca sejo in kot ste videli v predlogu sklepa, Skupščina zahteva, da se takrat ponovno obravnava poročilo naše delegacije v Zboru republik in pokrajin o postopku usklajevanja in na podlagi tega poročila se bo dokončno sklepalo o tem, ali se da soglasje k spremembam tega zakona. To bo odvisno predvsem od tega, koliko bo naša delegacija uspela uveljaviti načelne in konkretne pripombe, ki se oblikujejo v naši Skupščini.

Kdo želi še razpravljati? (Nihče.) Predlagam krajši odmor, medtem pa bomo dobili predlog pismenih stališč. Za osnovo obravnave bi vzeli besedilo tretjega poglavja s pripombami Izvršnega sveta.

(Seja je bila prekinjena ob 14.45 in se je nadaljevala ob 15.15 uri.)

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Nadaljujemo z razpravo k 6. točki dnevnega reda.

Dobili ste predlog stališč, ki so oblikovana na podlagi predloga sklepa Zbora združenega dela in na podlagi pripomb, ki jih je k temu oblikoval Izvršni svet in jih je sedaj že obravnavala skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije. Ta stališča so oblikovana tako, da smo se omejili predvsem na tista vprašanja, ki zadevajo varstvo sistema in ugotavljajo, katere so temeljne postavke veljavnega sistema deviznega poslovanja, ki jih je treba ohraniti tudi vnaprej in v katere s spremembami ne moremo posegati.

Kdo želi razpravljati o predlogu stališč? Besedo ima tovariš Jože Marolt.

J o ž e M a r o l t : Menim, da bi v 2. točki v prvi alinei morali prvi del stavka popraviti, ker je zelo zapleten in dolg, saj je cela alinea en sam stavek. Pravimo, da je v zakonu potrebno ohraniti dosedanjo ureditev, po kateri z ustvarjenimi devizami razpolagajo delavci v organizacijah združenega dela in po kateri o pogojih za njihovo ustvarjanje, združevanje, porabo in pridobivanje samoupravno odločajo s samoupravnimi sporazumi neposredno proizvodno, dohodkovno ali drugače poslovno povezani partnerji na enotnem jugoslovanskem trgu in tako dalje. Zelo me moti, ker po eni strani poudarjamo enotni jugoslovanski trg, po drugi pa odločanje s samoupravnimi sporazumi o planih ekonomskih odnosov s tujino v okviru republik in pokrajin. Vem sicer, kaj je bilo mišljeno, vendar bi bilo bolje napisati ali na enotnem jugoslovanskem trgu ali pa, kot pravimo, v nadaljevanju v okviru republiških in pokrajinskih SISEOT-ov.

Zadnji stavek govori o značaju deviz kot specifičnem denarnem izrazu družbenih sredstev. Ne vem, ali tega ne bi bilo mogoče bolj enostavno povedati, če že mora biti povedano.

Na drugi strani, v drugi alinei se mi zdi, da dvakrat povemo enako. V prvem delu pravimo, da je treba zakon ohraniti in po potrebi tudi dograditi načelo o skupnem planiranju v skladu z zakonom o temeljih sistema družbenega planiranja ter razmejiti, kateri elementi planov se usklajujejo v republiških in pokrajinskih SISEOT-ih, kateri pa v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. V nadaljevanju to stališče spet ponovimo, ker pravimo, da je pri tem treba ohraniti dosedanjo vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in pokrajin. Če smo razmejili pristojnosti med republiškimi, pokrajinskimi in zvezno interesno skupnostjo, potem nadaljnja razlaga ni več potrebna.

V zvezi z zadnjima stavkoma druge alinee, ki je namenjena odgovornosti oziroma vlogi republik in pokrajin in razmejitvi med jugoslovansko ekonomsko skupnostjo, se pravi federacijo in republiko, pa bi dejal, da daje besedilo vtis, da gre na državnem nivoju izključno za delitev med federacijo in republiko brez združenega dela.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Obvestil bi vas, da je skupina delegatov za spremljanje uresničevanja plana v tej alinei na drugi strani črtala besedilo, ki se začne v tretji vrsti z besedama "ter razmejiti" in potem celotni stavek do konca ter še naslednjega. S tem smo ponavljanje racionalizirali in se izognili tudi zaključni misli, naj se v interesni skupnosti Jugoslavije usklajujejo samo tiste zadeve, ki imajo poseben pomen, ker je to dokaj neopredeljeno stališče.

Ta informacija seveda ne pomeni, da ne bi česa iz predloženega besedila vendarle ohranili. Kdo še želi razpravljati? Prosim, Silva Jereb!

S i l v a J e r e b : Vprašala bi, ali s tem, ko smo v prvi alinei 2. točke govorili o povezovanju združenega dela in njihovem načrtovanju v okviru republiških in pokrajinskih samoupravnih interesnih skupnostih, nismo pa govorili o usklajevanju v okviru interesne skupnosti na zvezni ravni, nismo v bistvu izpustili potrebe po usklajevanju na jugoslovanski ravni?

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. V teh alineah govorimo o tem, kaj je treba ohraniti in ne, kaj je treba spremeniti. Najbrž bi morali izhajati iz potrebe po usklajevanju v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, pri tem pa opozarjati, da je treba ohraniti vlogo republik. Mislim, da bi bilo to stališča boljše.

Želi še kdo razpravljati? Tovariš Sintič, ali bi se lahko opredelili do teh predlogov? Ali misliš, da je potrebno, da oblikujete spremembe? (Da.) Potem bi predlagal, da se skupina sestane, da se o tem dogovorite. Če bi bilo kakšno vprašanje sporno, bi ga bilo potrebno pismeno predložiti, sicer pa bi bilo dovolj, da ga preberete in bi na tej podlagi lahko sklepali.

Še enkrat prekinjam 6. točko dnevnega reda.

Vračamo se na 2. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravah za družbene prihodke.

Imate pripravljen predlog sklepa na podlagi današnje razprave in ugotoviti moramo, ali je skladen z razpravo. Je potrebno uvodno pojasnilo? (Ne.) Ima kdo kakšno pripombo? (Ne.) Lahko preidemo na sklepanje? (Da.)

Kdor je za to, da sprejmemo predlog sklepa, kot je predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predloženi sklep.

Opozoril bi samo še na eno napako v konceptu. V tretji točki v prvi vrsti manjka v predzadnji besedi črka "a", tako da se beseda glasi "izdelati". Predlagam, da počakamo, da se vrne skupina, ki je bila oblikovana za 6. točko dnevnega reda.

(Seja je bila prekinjena ob 15.3o in se je nadaljevala ob 15.4o.)

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Nadaljujemo razpravo k 6. točki dnevnega reda.

Prosim tovariša Sintiča, da v imenu delovne skupine pojasni predloge.

Jože Sintič: Tovarišice in tovariši delegati! Delovna skupina je oblikovala k predloženemu besedilu stališč, ki naj bi jih sprejel Družbenopolitični zbor,naslednje pripombe:

Na prvi strani stališč se v 2. točki, v prvi alinei beseda "oziroma" nadomesti z besedo "in". Delovna skupina ni sprejela predloga, da bi črtali besedilo, ki se glasi: "Ohraniti je treba tudi karakter deviz kot specifični denarni izraz družbenih sredstev oziroma celotnega prihodka..." To besedilo ostane s pojasnilom, da je to integralno besedilo zakonskega določila in menimo, da naj kot tak v stališčih ostane. Na drugi strani bi drugo alineo druge točke po predlogu delovne skupine razdelili v dve alinei oziroma v dva odstavka, s tem da bi na ta način poskušali vključiti tudi bistvo pripomb, ki ste jih imeli delegati k temu besedilu.

V prvi alinei bi se besedilo glasilo "- v zakonu ohraniti in po potrebi tudi dograditi načelo o skupnem planiranju na osnovah zakona o temeljih sistema družbenega planiranja." Besedilo se črta vse do stavka, ki se glasi: "Prav tako je treba ohraniti...". Predlagamo novo alineo, ki se glasi: "- ohraniti vlogo republik in avtonomnih pokrajin na področju ekonomskih odnosov s tujino pri sprejemanju lastnih ukrepov, kakor tudi odgovornost za uresničevanje sprejetih planov ekonomskih odnosov s tujino ter za plačilno in devizno bilanco Jugoslavije".

Predlagamo še jezikovno izboljšavo v tretji točki, v četrti vrsti, kjer piše "uveljavi svoje pripombe", naj se namesto "svoje" napiše "njegove" pripombe.

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati o predlogih za spremembo stališč? V zvezi s tem, na kar je opozorila tovarišica Jerebova, mislim, da nova alinea o usklajevanju v Jugoslaviji bolj poudarja vprašanje odgovornosti republike za usklajevanje v federaciji.

Ima še kdo kakšno pripombo? (Ne.) Potem predlagam, da preidemo na sklepanje.

Kdor je za to, da se tako dopolnjena stališča sprejmejo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli stališča. Pri tem vprašanju kot tudi pri zvezni resoluciji smo opravili šele prvi temeljni del naše naloge, drugi del pa je pred nami 27. tega meseca, ko nas bo delegacija v Zboru republik in pokrajin seznanila, kako poteka usklajevanje. Na podlagi tega obvestila bomo potem odločali, ali se da soglasje k predlogu za spremembe deviznega zakona. Zato bi vas opozoril, da sledite poteku usklajevanja, da bomo takrat dejansko upoštevali vse možne argumente pri sprejemanju tako odgovorne odločitve.

S tem zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora. Hvala lepa!

(Seja zbora je bila končana ob 15.45 uri.)

S K U P N O Z A S E D A N J E
ZBORA ZDRUŽENEGA DELA, ZBORA OBČIN IN DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

(25. NOVEMBRA 1982)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek zasedanja ob 9.33 uri.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije na katerem bomo poslušali ekspoze Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k planskim aktom za leto 1983. Ekspoze bo podal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Besedo ima tovariš Zemljarič.

J a n e z Z e m l j a r i č : Spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

Izvršni svet vam je med letom večkrat poročal o uresničevanju resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v 1982. letu. Pred razpravo o osnutku resolucije želimo dopolniti in strniti dosedanje rezultate in ocene, da bi imeli realnejše osnove za dogovarjanje o razvojnih možnostih in ciljih v prihodnjem letu.

Najnovejši podatki potrjujejo na zadnjem zasedanju zborov izoblikovano oceno, da so se gospodarske razmere v tem letu izredno zaostrile.

Vključevanje v mednarodno delitev dela in ekonomski odnosi s tujino so kljub velikim prizadevanjem in sprejetim ukrepom tudi v SR Sloveniji na nižji ravni, kot je bilo načrtovano. Izvoz blaga na konvertibilno tržišče se je od 1. januarja do 15. novembra povečal za 8 % v primerjavi z enakim obdobjem lani. Uvoz blaga je bil nižji za 11 %. Zaostajanje izvoza in uvoza za načrtovano rastjo je deloma posledica premajhne prizadevnosti vrste organizacij združenega dela, zlasti srednjih in majhnih, njihove premajhne reprodukcijske in dohodkovne povezanosti pri ustvarjanju deviz, premajhne dohodkovne motiviranosti in vse manjših možnosti za razpolaganje z devizami, kar je bilo značilno za pretežni del tega leta. Na te tokove pa je vplivala tudi recesija v svetu. Dosežena stopnja pokrivanja uvoza z izvozom blaga znaša 88 %, kar je nekaj manj, kot je določal načrt. Celotno projekcijo plačilno bilančnega položaja Slovenije sicer uresničujemo, a na nižji ravni, kot smo želeli. To negativno vpliva na povečevanje proizvodnje in ustvarjanje dohodka. Ugodno razmerje med uvozom in izvozom žal dosegamo predvsem z zmanjševanjem uvoza ne pa z večjim izvozom.

Nedavno sprejeti ukrepi dajejo velike nove možnosti za povečanje izvoza. Čeprav bo v mesecu dni težko nadoknaditi vse zamujeno, morajo samoupravni in poslovodni organi v vseh organizacijah združenega dela in Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino storiti do konca leta vse, da bodo bistveno zboljšali stopnjo uresničevanja samoupravno sprejetih in usklajenih izvoznih načrtov. Kjer tega ne bodo storili in za to ne bo utemeljenih razlogov, bodo morali ugotoviti, kdo je odgovoren za to in proti njim ukrepati.

Zaostajanje rasti izvoza na konvertibilno tržišče negativno vpliva na vse tokove družbene reprodukcije. Povečuje že tako težko breme pravočasnega odplačevanja tujih posojil, zmanjšuje možnosti za plačilo uvoza reprodukcijskih sredstev, povzroča nižjo rast industrijske proizvodnje, trga reprodukcijske

vezi v združenem delu, poslabšuje oskrbo s surovinami in reprodukcijskimi sredstvi in odnose med ponudbo in povpraševanjem, kopiči težave pri oskrbi z uvoženimi energetskimi surovinami, posredno zmanjšuje možnosti za uresničevanje nekaterih programov v družbenih dejavnostih in tako naprej. Neuresničevanje izvoznih načrtov in zmanjšani devizni priliv sta tudi temeljna razloga za poslabšano preskrbo prebivalstva z nekaterimi najnujnejšimi živili in nekaterimi drugimi osnovnimi izdelki.

Tudi oskrba z uvoženimi energetskimi viri ni zadovoljiva. Tekočih goriv je premalo zaradi zmanjšanih možnosti za uvoz nafte in derivatov, ker ni deviznega priliv dovolj velik, zaradi ne vedno doslednega izvajanja dogovorjenega načina razdeljevanja razpoložljivih količin, deloma pa tudi zaradi neurejenega finančnega položaja rafinerij, ki oskrbujejo Slovenijo z naftnimi derivati. Ker smo izpolnjevali obveznosti po zakonu o izločanju dela deviznega priliva za nakup nafte, a kljub temu pogostokrat imeli hude težave pri oskrbi z njimi, se zavzemamo, da v 1983. letu ponovno uveljavimo neposredno odgovornost združenega dela republik in avtonomnih pokrajin za energetsko oskrbo, seveda ob dogovorjeni medsebojni solidarnosti in vzajemnosti.

Kljub zaostajanju izvoza, zmanjševanju uvoza in energetskim težavam je naše združeno delo povečalo industrijsko proizvodnjo v 10 mesecih letos za 1,4 % v primerjavi z enakim obdobjem lani. To je glede na znane težave mnogih organizacij pomemben dosežek in potrditev, da se organizacije združenega dela postopoma prilagajajo spremenjenim gospodarskim razmeram.

Razveseljivo je, da bo letos organizirana akcija za povečanje pridelave v kmetijstvu dala pomembne rezultate, posebej v poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu. Povsod tu so znatno povečani tržni presežki. Spodbuden je odkup pšenice, saj je do sedaj odkupljenih že 46.500 ton, kar je skoraj 4-krat več kot lani.

Devetmesečni obračuni gospodarskih gibanj v Sloveniji so pokazali, da se je celotni prihodek gospodarstva povečal v primerjavi z enakim obdobjem lani za 27,4 %, obračunana minimalna amortizacija za 78,1 %, primerljivi dohodek za 26,8 %. Sredstva za reprodukcijo so se povečala za 26,4 %. Precej bolj so se povečale izgube - za 146,5 %.

Pri razporejanju dohodka so bila dosežena nekatera pozitivna gibanja. Rast sredstev za osebne dohodke je zaostajala v 9 mesecih za 2,9 % za rastjo primerljivega dohodka, medtem ko je bila v prvem polletju še za 3,7 % višja. Če ne upoštevamo organizacij, ki so poslovale z izgubo in niso vedno upoštevale sprejetih družbenih meril, je bilo v 9 mesecih doseženo že 7,5 % zaostajanje rasti sredstev za osebne dohodke za rastjo primerljivega dohodka. Skupno zastavljeno družbeno akcijo moramo nadaljevati, da bomo uresničili letošnja resolucijska izhodišča o gibanju osebnih dohodkov, katerih raven mora biti odvisna od ustvarjenega dohodka.

Rast sredstev za družbene dejavnosti (brez sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje) je zaostajala v devetih mesecih za 12,3 % za rastjo primerljivega dohodka gospodarstva, v prvem polletju pa le za 3 %. Tudi rast sredstev za splošno porabo je bila nižja kot ob polletju. Brez sredstev za intervencije pri pridelavi in porabi hrane je bila splošna poraba v devetih mesecih letos za 3 % nižja od rasti primerljivega dohodka.

Zaskrbljujoče je naraščanje izgub. V devetih mesecih letos je imelo 277 organizacij združenega dela v gospodarstvu 7.296 mio din izgub ali za 26 % več kot ob polletju letos. Večina zgubarjev se izgovarja, da je neustrezna cenovna politika poglavitni vzrok za izgube. Takšna trditev dostikrat zbledi ob drugih podatkih, še zlasti ob podatku, da so prav v teh organizacijah združenega dela bolj povečali osebne dohodke na zaposlenega kot v celotnem gospodarstvu. Obračunani osebni dohodki na delavca so pri njih za 211 din presegli povprečje osebnih dohodkov gospodarstva v Sloveniji.

Vztrajali bomo, da se ugotovi in uveljavi odgovornost za tako ravnanje, tembolj, ker ugotavljamo, da bodo zaradi zaostrenih gospodarskih razmer izgube ob koncu leta še večje. Organizacije združenega dela, ki imajo izgube, morajo pravočasno pripraviti sanacijske programe in jih dosledno uresničevati, še zlasti pa programe za prestrukturiranje proizvodnje, kjer je to le možno. Nekatere

večje organizacije združenega dela z izgubo so pri pripravi takšnih programov v zamudi.

Zaradi višine izgub, predvsem pa njihovih različnih vzrokov, bomo morali način pokrivanja izgub obravnavati za posamezne organizacije ločeno. Za velike izvozne, energetske, železniške in še nekatere pomembnejše organizacije na podlagi vzajemnosti in tudi solidarnosti celotnega združenega dela. Za tiste organizacije združenega dela, kjer pa iz leta v leto solidarnostno podpiramo le njihovo gospodarsko neučinkovitost, izvozno in dohodkovno objektivno nesposobnost, to ne bo več mogoče. Svojo prihodnost bodo morale poiskati v večji učinkovitosti ali v preusmeritvi v drugo proizvodnjo, kar se da pogosto doseči z intenzvinejšim povezovanjem z drugimi organizacijami. Kjer ti ukrepi ne bodo učinkoviti, bo potrebno uvesti stečaje, seveda pa ob tem poskrbeti za socialno varnost delavcev.

Tovarišice in tovariši delegati! Prihodnje leto bo eno najtežjih v našem povojnem gospodarskem razvoju. Gospodariti bomo morali še naprej v bistveno bolj zaostrenih razmerah, ki se kažejo v vse večjih gospodarskih, socialnih in političnih težavah domala vseh držav, zlasti pa nerazvitih in tistih, ki so se hitro razvijale. Zanje je značilno zmanjševanje proizvodnje in mednarodne blagovne menjave, močna inflacija, ki jo spremlja zastrašujoče naraščanje nezaposlenosti. Dosedanja mednarodna gospodarska ureditev doživlja izredne pretrese. Najhuje čutijo posledice zlasti države v razvoju,na katere se povečujejeta ekonomski in politični pritisk.

V takih razmerah bodo kritična točka v našem razvoju še nadalje ekonomski odnosi s tujino. V 1983. letu bomo morali v vsej državi odplačati več kot 5 milijard dolarjev zapadlih obveznosti, kar je približno polovica vrednosti letošnjega izvoza blaga in storitev. Največje obveznosti zapadejo v prvem polletju, možnosti za nadaljnje zadolževanje v tujini pa so majhne. Zaradi teh in drugih razlogov moramo sami bistveno povečati konvertibilni devizni priliv, v vsej državi učinkoviteje proizvodno, tehnološko in dohodkovno povezati in soodvisno povečevati proizvodnjo blaga za konvertibilni izvoz ter trošiti samo tisti dohodek, ki ga resnično ustvarjamo s svojim delom.

V prihodnjem letu se bomo razen z zunanjimi likvidnostnimi težavami, deloma pa tudi zaradi njih, spopadali še z notranjimi denarnimi težavami. Precejšen del dohodka, ki ga ugotavljamo po sedanjem obračunskem sistemu, je le fiktiven in je tako že leta omogočal "financiranje" vseh vrst naraščajoče porabe, s tem pa ustvarjanje kupne moči, ne da bi imeli zanjo resnično materialno podlago. Temu dodajajo svoje učinke že leta in leta kopičene nekrite izgube, velik obseg neizterjanih ali neustrezno zavarovanih medsebojnih terjatev med organizacijami združenega dela, med njimi in temeljnimi bankami in narodnimi bankami, dalje nepokrite investicije, ogromne tečajne razlike, neustrezno oblikovana in usmerjena emisija in drugo. Ocenjeno je, da znašajo v vsej državi različne tovrstne obveznosti od 1.300 do 1.500 milijard dinarjev.

Precejšen del teh sredstev, ki jih v resnici ni, je bil prek obračunskega sistema in financiran s pomočjo nepokritih bančnih posojil že usmerjen v porabo in jo tako povečal daleč nad realno kritje. Urejanje teh razmer je drugi bistveni, vendar nujni omejevalni dejavnik pri načrtovanju razvoja v 1983. letu. Njihova razsežnost še ni povsem jasna, vsekakor pa je v tem eden najpomembnejših notranjih razlogov za sedanje gospodarske težave in inflacijo.

Zaradi zaostrenih zunanjelikvidnostnih in gospodarskih razmer doma je Zvezni izvršni svet predložil Zvezni skupščini lo. novembra letos bistveno spremenjen predlog ekonomske politike za 1983. leto v primerjavi z osnutkom resolucije, ki vam je bil poslan. V njem sta med drugim predvidena povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno tržišče s 14 % na 20 % in zmanjšanje vseh vrst domače porabe s 5 % na 10 %.

Strinjamo se z novo usmeritvijo Zveznega izvršnega sveta do ekonomske politike v prihodnjem letu in njegovimi izhodišči v ekspozeju, da tudi v teh težkih razmerah krepimo sistem socialističnega samoupravljanja, da se že v 1983. letu odločno preusmerimo v dejansko stabilizacijo družbenoekonomskih in socialnih tokov na temeljih dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in da so temeljna

izhodišča za našo preusmeritev ekspanzivna izvozna usmerjenost na konvertibilno tržišče, postopno povečevanje vpliva objektivnih ekonomskih zakonitosti in omejevanje danes zelo razvejanega administrativnega ukrepanja.

Ker nekateri predlogi za izvedbene planske dokumente v federaciji še niso povsem usklajeni s to globalno usmeritvijo oziroma bo o njih še več razprav, Izvršni svet predlaga, da v teh razpravah uveljavimo naslednje opredelitve za ekonomsko politiko Jugoslavije v 1983. letu:

- v vsej državi moramo bistveno povečevati konvertibilni izvoz in s tem devizni priliv s tega območja. To mora postati usmeritev za naš razvoj v vseh prihodnjih letih, temu moramo podrediti politiko na vseh drugih področjih in vse ukrepe;

- doseči moramo večjo povezanost vsega gospodarstva in celotnega združenega dela na samoupravnih dohodkovnih osnovah. Na tej osnovi moramo v vsej državi razvijati kvalitetnejše gospodarjenje, večjo proizvodnjo in boljše izkoriščanje družbenih sredstev;

- organizacijam združenega dela, nosilkam izvoza, moramo omogočiti, da bodo razpolagale z večjim delom ustvarjenega deviznega priliva in da bodo same, predvsem pa medsebojno povezane in skupaj z bankami, pridobivale dodatna finančna in blagovna posojila za uvoz reprodukcijskih sredstev;

- bistveno moramo povečati devizni priliv v turizmu in prometu. Za dohodkovno spodbujanje organizacij združenega dela turizma bi morali dinarske čeke iz obvezne menjave deviz izenačiti z deviznim prilivom;

- mnogo bolj, kot je sedaj predvideno, moramo v vsej državi povečati kmetijsko proizvodnjo in več izdelkov izvoziti na konvertibilno tržišče;

- nezaposlenost moramo zmanjševati z bolj produktivnim zaposlovanjem, ne pa z zniževanjem storilnosti. Možnosti za to so v večjem izkoriščanju obstoječih zmogljivosti, večizmenskem delu, v kmetijstvu, drobnem gospodarstvu in zlasti hitrejšem razvoju storitvenih dejavnosti;

- denarno-posojilne odnose v državi moramo začeti urejati že v 1983. letu ter z njimi postopno odpravljati žarišča nelikvidnosti in fiktivnega dohodka. Primarna emisija s svojim pretiranim obsegom in preširokim številom namenov ne sme več povzročati inflacije. Uvesti moramo bolj stabilizacijsko usmerjen način uravnavanja obsega denarja v obtoku, hkrati s tem pa tudi oblikovanje večjega deleža lastnih obratnih sredstev organizacij združenega dela. Temu moramo prilagoditi obračunski sistem in zaostriti finančno disciplino;

- porabo moramo v vsej državi dosledno zmanjšati in prilagoditi realno razpoložljivim denarnim sredstvom, ta pa razpoložljivim blagovnim skladom, ki bodo dodatno zmanjšani zaradi nujne preusmeritve dela proizvodnje v konvertibilni izvoz. V razvojnih dokumentih federacije je nujno določiti le globalni odnos med sredstvi za vse oblike porabe in sredstvi akumulacije. Nadaljnje indeksiranje posameznih oblik porabe na osnovi povprečij za vso državo bi bilo prej škodljivo kot koristno, saj ne more odražati specifičnih razmer v republikah in avtonomnih pokrajinah in zanj tudi ni neposredne ustavne podlage.

Razne oblike združevanja sredstev za solidarnost in vzajemnost v vsej državi lahko uveljavimo le samoupravno in na podlagi skupnih interesov. Razna obvezna združevanja lahko prej ali slej pripeljejo v administrativno razporejanje sredstev in pravic. To pa bi pomenilo, da delavcem kratimo pravice pri razpolaganju z dohodkom in povečujemo nemotiviranost za dobro gospodarjenje z družbeno lastnino.

V razpravah o ekonomski politiki za 1983.leto so se začeli nekateri, zlasti med ekonomisti-teoretiki zavzemati za spremembo družbenoekonomskega sistema in gospodarskega inštrumentarija. Prav gotovo je treba dopolnjevati naš družbenoekonomski sistem, da bo še bolj utrjeno socialistično samoupravljanje, je treba preverjati in iskati boljše rešitve pri oblikovanju ekonomske politike. Ne moremo pa hkrati sprejeti napadov na temelje družbenoekonomskega sistema in predlogov za revizijo njegovih osnov. Prav tako ne kritik, ki v sistemu vidijo poglavitne vzroke za sedanje gospodarske težave, saj je ugotovljeno, da za uresničevanje vrste sistemskih ureditev ni bilo pripravljenosti in niso bile

ustvarjene mnoge potrebne osnove. Zato vrste predlogov ni mogoče razumeti drugače, kot da gre za poizkuse spremeniti in neuresničevati odločujoče vloge delavcev v našem sistemu.

Tovarišice in tovariši delegati! Predloženi osnutki planskih dokumentov republike za 1983. leto, v katerih so upoštevane sedanje gospodarske razmere in realne razvojne možnosti, v mnogočem niso več skladni z možnostmi in prednostmi, ki jih imamo v srednjeročnem družbenem planu. Zato smo že lani jeseni, ko smo ugotavljali nestabilne notranje gospodarske tokove, začeli intenzivno pripravljati predloge za spremembe in dopolnitve družbenega plana SR Slovenije in zlasti dogovora o njegovih temeljih. Po obravnavi v zborih Skupščine SR Slovenije oktobra letos, ga podpisniki dogovora še naprej usklajujemo. Predvidoma bo podpisan v prihodnjem mesecu.

Ker del temeljnih nosilcev planiranja v republiki in v organih federacije kasni s pripravo sprememb družbenega plana, pripravljenega predloga danes še ne bomo mogli sprejeti. V osnutku resolucije smo upoštevali zožene možnosti in v dogovoru selektivneje opredeljene prednosti.

V prihodnjem letu moramo povečati v osnutku resolucije predvidene rasti izvoza blaga in storitev na konvertibilno tržišče še za 3 %-ne točke, to je s 15 % na vsaj 18 %. V združenem delu SR Slovenije moramo namreč v prihodnjem letu odplačati več kot 500 milijonov dolarjev obveznsoti za srednja in dolgoročna posojila. To je približno 26 % vsega predvidenega deviznega priliva od izvoza blaga in storitev na konvertibilno tržišče. Razen tega bomo morali zagotoviti tudi devize za plačilo uvožene nafte, najnujnejših reprodukcijskih sredstev, za skupne potrebe organov federacije in republike ter za najnujnejšo oskrbo občanov. Del ustvarjenega deviznega priliva bo tudi v prihodnjem letu namenjen za vzajemno in solidarno odplačevanje dela tujih posojil v vsej Jugoslaviji pa tudi v republiki. Za poravnavanje vseh teh obveznosti bomo potrebovali znatno več deviznih sredstev, kot je doslej načrtovani devizni priliv. Edino s povečanim prilivom bomo mogli izpolniti obveznosti do tujine, predvidoma povečati uvoz reprodukcijskih sredstev za 2 % in uresničiti druge načrtovane naloge.

Povečane izvozne obveznosti morajo drugo leto sprejeti vse organizacije združenega dela, saj bo od tega bolj kot kdajkoli doslej odvisen njihov obstoj in razvoj. To je v tem položaju naša objektivna neizbežnost. Hkrati to ni nerealna možnost, saj smo v preteklih letih znatno povečevali naše zmogljivosti, medtem ko smo več izvažali šele v zadnjih letih. Za večji izvoz imamo še dovolj rezerv tudi v njunem boljšem izkoriščanju sedanjih zmogljivosti, zagotavljanju prednostne oskrbe z energetskimi viri, boljšem vrednotenju kvalitetnega dela, večjem varčevanju, učinkovitejši organizaciji in zmanjševanju režije. Te naloge pa bomo lahko uresničili le z odločnim preobratom pri dosedanjem gospodarjenju, s povečano družbeno in posamično storilnostjo in učinkovitostjo dela, z bistveno prerazporeditvijo dohodka v korist izvoznikom in zmanjšanjem celotne porabe, da bo organizacijam združenega dela ostalo več sredstev za povezovanje v mednarodno delitev dela.

S sprotnim nadaljnjim prilagajanjem tečaja dinarja, spremenjenimi in dopolnjenimi izvoznimi spodbudami - zveznimi in republiškimi - večjimi možnostmi za uvoz reprodukcijskih sredstev, z upniki dogovorjeno odložitvijo nekaterih plačil v tujino in drugimi že doslej sprejetimi ukrepi, ustvarjamo tudi osnove za večji dohodkovni interes za izvoz.

V naši republiki moramo predvsem izvoziti več izdelkov elektronike in elektroindustrije, kovinsko-predelovalne, tekstilne, lesne, papirne, usnjarske in obutvene industrije. V teh industrijskih panogah morajo v prihodnjem letu izvoziti 40 do 50 % sedanje proizvodnje. Tudi gradbene in druge organizacije morajo bistveno povečati in izpopolniti programe investicijskih del v tujini. Turistične organizacije in z njimi povezane dejavnosti se morajo kar najbolj resno pripraviti na turistično sezono. Ne smemo dopustiti, da se bodo ponovile znane letošnje napake.

V vsem gospodarstvu se mora nadalje povečevati delež izvoza izdelkov visoke stopnje predelave ter tistih izdelkov, s katerimi dosegamo večje neto učinke in

hitrejši devizni priliv. Povečevanju konvertibilnega deviznega priliva morajo več kot doslej prispevati tudi negospodarske dejavnosti s svojimi izvoznimi programi in plodnejšim sodelovanjem s proizvodnimi organizacijami. Organizacije združenega dela morajo v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino do konca leta uskladiti plane in se dogovoriti, kako jih bodo uresničevale, se učinkoviteje dohodkovno in poslovno povezovale v reprodukcijskih verigah na vsem območju države ter si zagotavljale večji delež surovin in reprodukcijskih sredstev iz domače proizvodnje. Sporazumeti se morajo o načinih in možnostih za pridobivanje uvoženih reprodukcijskih sredstev, dalje, kako bodo premagovale povečane likvidnostne težave doma in do tujine ter kako bodo skromne možnosti za uvoz opreme izrabile izključno za izvozno usmerjeno proizvodnjo.

Čeprav bomo še naprej preusmerjali del blaga z domačega tržišča na tuje, ga bo potrebno del ustvarjati tudi s povečano proizvodnjo. Zato v osnutku resolucije načrtujemo, da bo družbeni proizvod realno porastel za 1,6 %, industrijska proizvodnja za 1,5 % in kmetijska za 4 %. Ob znanih letošnjih težavah z reprodukcijskimi sredstvi in energetskimi viri bo to za marsikatero organizacijo združenega dela videti nedosegljivo, za celotno združeno delo gospodarstva naše republike pa je to prej še premalo smela in predvsem realno dosegljiva usmeritev!

Najhitreje lahko povečujemo proizvodnjo v kmetijstvu in gozdarstvu. Pridelavo morajo povečati družbenokmetijske in gozdarske organizacije in zasebni proizvajalci, zlasti prek družbeno organiziranega pridelovanja. Ti panogi morata za 20 % povečati sedanji izvoz. Za povečanje kmetijske proizvodnje bo drugo leto na voljo 6.000 ha novo melioriranih površin. Izvedene naj bodo komasacije na 3.000 ha in odkupljenih bo 1.500 ha za družbeno organizirano proizvodnjo razpoložljivih površin. Pridelati moramo bistveno več pšenice, sladkorne pese, mesa in mleka. Gozdarstvo mora prednostno oskrbovati lesno-predelovalno industrijo, ki izvaža, a le presežke neposredno namenjati izvozu.

Za sprejete konkretne proizvodne programe kmetijskih organizacij in organizacij združenih kmetov moramo zagotoviti pravočasno in zadostno oskrbo z reprodukcijskimi sredstvi in rezervnimi deli, zboljšati strokovno pomoč pospeševalnih služb. Drugo leto mora biti zaostrena odgovornost pri izpolnjevanju kooperacijskih pogodb. Te morajo biti zasonovane dolgoročneje, s čvrstejšo dohodkovno povezanostjo od proizvodnje do potrošnje. Bolj kot doslej morajo biti tudi povezane z oskrbo z reprodukcijskimi sredstvi in tudi z ustvarjanjem in samoupravnim razporejanjem dohodka v kmetijskih organizacijah.

Izvoz in proizvodnja bosta tudi drugo leto zelo odvisna od oskrbe z energetskimi viri. Oskrba z električno energijo se ne bi smela poslabšati, če ne bo kakih posebnih izrednih dogodkov. Oskrbo z naftnimi derivati bomo lahko zboljševali samo z doslednim uresničevanjem izvoznih nalog, saj domača proizvodnja nafte v državi krije le 30 odstotkov potreb.

Prednost pri oskrbi bodo imele izvozno usmerjena industrijska proizvodnja na konvertibilno tržišče in druge prednostne dejavnosti. Ohraniti bomo morali tudi še sedanji sistem organizirane omejene oskrbe potrošnikov z motornimi bencini in drugimi derivati.

V prihodnjem letu moramo povečevati naložbe v nove energetske zmogljivosti v republiki, sovlaganje v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah in bolj sodelovati pri raziskavah in izkoriščanju premogovnih, plinskih in naftnih nahajališč.

Izvršni svet si bo prizadeval za zboljšanje materialne osnove energetskih dejavnosti z ustreznimi ekonomskimi ukrepi, med njimi tudi s politiko ocen. Podpiral bo tudi aktivnosti za razširitev energetskih vezi z ustreznimi sistemi Avstrije, Madžarske in Italije.

Na osnovi dogovorjene solidarnosti v državi bomo tako kot doslej dosledno izpolnjevali prevzete obveznosti za občasno pomoč drugim republikam in avtonomnim pokrajinam pri oskrbi z elektriko.

Težave pri oskrbi z energijo pa bodo manjše, kolikor dosledneje bomo uresničevali varčevalne programe in uvožene energetske vire hitreje nadomeščali

z domačimi. S skupno družbeno akcijo lahko dosežemo veliko.

Da bo zagotovljen skladen reprodukcijski razvoj, pospešeno prestrukturiranje in zboljšana konkurenčna sposobnost slovenskega gospodarstva na tujih trgih v prihodnjem letu, v republiki ne smemo še nadalje zmanjševati deleža gospodarskih naložb v družbenem proizvodu. Ta se znižuje že tretje leto in bo v 1982 letu dosegel le 13,7 odstotkov družbenega proizvoda. Zato morajo upravljalci družbenih sredstev v organizacijah združenega dela in v bankah v začetku prihodnjega leta dokončati program investicijskih naložb, ki bodo najmanj 50 odstotkov svoje proizvodnje namenile za izvoz na konvertibilno tržišče.

Po doslej zbranih predlogih organizacij združenega dela in opravljenih usklajevanjih je pripravljenih 73 naložb za modernizacijo in razširitev obstoječih zmogljivosti, ki naj bi v naslednjih treh letih dale nov dodatni neto devizni priliv v višini 262 milijonov dolarjev. Vrednost teh naložb bo približno 20 milijard dinarjev. Poleg izrazito izvozno usmerjenih naložb je pripravljen tudi predlog 56 prednostnih naložb v povečano pridelavo hrane, pridobivanje osnovnih surovin in tehnološko zahtevnejše programe.

V prvi polovici prihodnjega leta se morajo v združenem delu dogovoriti, katere predvidene naložbe imajo prednost in jih začeti postopoma uresničevati z dohodkovnim povezovanjem in samoupravnim združevanjem neporabljenih akumulacijskih sredstev v organizacijah združenega dela.

Odločna usmerjenost k večjemu izvozu, večji storilnosti in boljšemu izkoriščanju družbenih sredstev bo najtesneje povezano s politiko zaposlovanja v prihodnjem letu.

V letnih samoupravnih načrtih zaposlovanja moramo določiti aktivnosti za postopno zmanjševanje približno 14.000 sedaj nezaposlenih. V nekaj letih bomo morali postopno preusmeriti tudi približno 50 tisoč zaposlenih v organizacijah združenega dela, ki se bodo morale zaradi ponavljajočih izgub preusmeriti, ali bo v njih zaradi tehnološke modernizacije zmanjšan obseg dela imajo preobsežno režijo in tako dalje. Že v prihodnjem letu bi morali preusmeriti okoli 10.000 delavcev k novim proizvodnim programom oziroma jih zaposliti v drugih organizacijah združenega dela. Za uresničitev tega programa in potrebno prekvalifikacijo delavcev bomo predlagali enkratno povečanje solidarnostnega dzruževanja sredstev v skupnostih za zaposlovanje - od 0,2 % na 0,4 % osebnega dohodka.

Za povečevanje možnosti zaposlovanja morajo povsod odločneje tudi zmanjševati pogodbeno in nadurno delo in dosledno izvajati usmeritve glede zaposlovanja upokojencev ter uresničevati politiko hitrejšega zaposlovanja mladih. V sleherni organizaciji združenega dela morajo preveriti ustreznost kadrovske sestave in poskrbeti za njeno zboljševanje, saj brez tega ne bo mogoče dosegati boljših delovnih rezultatov. Zaostriti morajo tudi strokovno, družbenopolitično in delovno odgovornost poslovodnih in drugih vodstvenih kadrov za izvajanje izvoznih opravil, boljše gospodarjenje, samoupravljanje in druge ključne naloge. Organizacije združenega dela naj po teh delovnih rezultatih oblikujejo tudi merila za nagrajevanje njihove uspešnosti, kjer pa tega ni, naj neustrezne kadre zamenjajo s smelejšimi, sposobnejšimi in odgovornejšimi.

Prihodnje leto si bomo prizadevali za dogovarjanje novih in pospešeno izvajanje sklenjenih samoupravnih sporazumov o skupnih vlaganjih organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah. Od začetka 1981 leta do konca oktobra letos je bilo sklenjenih že 56 samoupravnih sporazumov, od tega 53 z organizacijami združenega dela v gospodarsko manj razvitih republikah in Avtonomni pokrajini Kosovo. V pripravi je še nadaljnjih 42 samoupravnih sporazumov, od tega 36 v teh republikah in AP Kosovo. Z njimi vlaga slovensko združeno delo neposredno doslej že 11,6 milijard dinarjev v pospeševanje gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo.

V 1983. letu bomo morali še odgovorneje skrbeti za enakomerno in redno preskrbo občanov z najnujnejšimi živili in drugimi osnovnimi izdelki. To posebno velja za zdravila, moko, sladkor, olje in pralni prašek in, kolikor bo le mogoče, tudi za meso, maslo, limone in kavo. Redna preskrba z večino navedenih izdelkov

bo namreč še vedno močno odvisna od izvoznih rezultatov in večje proizvodnje. Ne sprejemamo pobud za administrativno urejanje preskrbe z navedenimi izdelki z boni in nakaznicami. Tu morajo veliko več narediti trgovske organizacije združenega dela, nosilke preskrbe v sodelovanju s proizvajalnimi organizacijami in s potrošniškimi sveti. Odgovorni organi pa bodo čimprej proučili možnost prodaje nekaterih izdelkov, na primer pralnih praškov, v matičnih trgovinah, ki bi onemogočalo neupravičeno kupovanje za zaloge, preprodajanje in špekulacije. Tak način prodaje pa ne bi smel povzročati zapiranje v lokalne okvire in omejevati enotnosti jugoslovanskega trga. Preprečeval pa bi marsikje večje motnje pri preskrbi občanov, zaradi katerih bi bilo sicer neizbežno administrativno ukrepanje. Dosledno moramo izvajati tudi jugoslovanski družbeni dogovor o preskrbi občanov z osnovnimi živili, kar pričakujemo tudi od združenega dela v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah.

Drugo leto bo treba še bolj kot doslej povečati blagovne rezerve v organizacijah združenega dela in v vseh družbenopolitičnih skupnostih.

Zaradi sedanjih razmer na trgu bi moral še nekaj časa veljati zvezni odlok o maksimiranju cen. Zavzemali pa se bomo za načrtovano postopno odpravljanje nekaterih najbolj izrazitih nesorazmerij pri cenah. Pri njihovem spreminjanju pa za uveljavljanje kriterijev svetovne cene, storilnosti in za večjo skladnost med ponudbo in povpraševanjem na trgu.

Tovarišice in tovariši delegati! V prihodnjem letu bodo v SR Sloveniji zaradi visokih obveznosti v tujini, prispevkov za federacijo, pospeševanje gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo ter nekaterih solidarnostnih obveznosti zmanjšana razpoložljiva sredstva za končno porabo s sedanjih 86 na 82 odstotkov družbenega proizvoda. To terja zmanjševanje vseh oblik porabe v republiki in skrajno varčevanje z razpoložljivimi sredstvi, ker bi bilo linearno spreminjanje možnosti za delo še bolj škodljivo, moramo zmanjševati porabo kar najbolj preudarno in selektivno.

Ob tako omejenih sredstvih za celotno porabo prihodnje leto vsekakor ne bomo mogli začeti graditi novih negospodarskih objektov. Izjemoma le tiste, ki so financirani s samoprispevki in ne bodo zahtevali dodatnih sredstev samoupravnih interesnih skupnosti za osnovno dejavnost. Vendar bi bilo mogoče začeti investicijska dela šele, ko bi bila zbrana vsaj polovica sredstev, potrebnih za posamezen objekt. Če bo mogoče pri financiranju programov družbenih dejavnosti še zagotavljati kaka investicijska sredstva, jih bo treba nameniti samo za dokončanje pretežno zgrajenih objektov in za anuitete.

Čeprav bo namenjenih tudi manj sredstev za stanovanjsko izgradnjo v družbenem sektorju, prihodnje leto ne bi smeli še zmanjševati letošnjega števila gradenj.

Izhod so odločnejše in dosledno uresničevanje družbenega dogovora o racionalizaciji stanovanjske izgradnje in komunalnega urejanja zemljišč, nujne spremembe pri oblikovanju cen za stanovanjsko izgradnjo ter znatno večji prispevek sredstev občanov za stanovanjsko izgradnjo. Ker imamo izdelan družbeni sistem za nadomestilo dela stanarin za občane z nižjimi prejemki, ni razlogov, da še naprej odlašamo s postopnim uveljavljanjem ekonomskih stanarin, ki lahko tudi pomembno pospešijo stanovanjsko graditev.

V 1983. letu bodo morale samoupravne interesne skupnosti na vseh ravneh zaradi 7 % realnega znižanja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb skrčiti programe dejavnosti in jih ponovno uskladiti v skupnostih in tudi med skupnostmi oziroma med družbenimi dejavnostmi. Pri tem morajo imeti boljši položaj tiste dejavnosti, ki neposredno vplivajo na povečevanje delovne storilnosti, na spreminjanje strukture slovenskega gospodarstva, enotnost slovenskega kulturnega prostora in njegove identičnosti. Predvsem morajo imeti prednost razvojno in raziskovalno delo in usmerjeno izobraževanje, saj vsak dan rabimo več znanja in prestrukturiranju proizvodnje prilagojeno izobraževanje in usposabljanje strokovnih in drugih delavcev. Hkrati se morata raziskovalno delo in usmerjeno izobraževanje bolj povezovati z gospodarstvom in razvijati druge oblike neposredne svobodne menjave dela, s čimer si bosta lahko zagotavljali del potrebnih sredstev.

Glede na to, da bo predlagana ekonomska politika za prihodnje leto nedvomno vplivala na socialni položaj delovnih ljudi, moramo njeno breme ublažiti s sprejeto socialno politiko, ki temelji na delovnem prispevku in dogovorjeni solidarnosti, zlasti tam, kjer bi bile posledice najtežje.

Da bi zagotavljali uresničevanje pravic in razvoj družbenega standarda, morajo samoupravne interesne skupnosti preveriti in uveljaviti možne načine soudeležbe občanov pri kritju dela stroškov za storitve družbenih dejavnosti. V zdravstvenem varstvu se to že uresničuje.

Prihodnje leto bo potrebno še bolj dosledno uresničevati politiko družbenega usmerjanja razporejanja dohodka in čistega dohodka. Ožji materialni okviri v 1983. letu utegnejo vplivati na globalno znižanje realnih osebnih dohodkov na zaposlenega za 7 % do 8 %. Več sredstev za osebne dohodke bodo lahko namenile tiste organizacije združenega dela, v katerih bodo poslovni rezultati odraz večje delovne storilnosti, večjega izvoza na konvertibilno tržišče, znižanja stroškov poslovanja in boljšega izkoriščanja poslovnih sredstev.

Delitev sredstev za osebne dohodke znotraj organizacij združenega dela mora biti taka, da bo spodbujala bolj produktivno proizvodnjo in ustvarjalno delo in ne bo več omogočala linearne delitve povečanih sredstev za osebne dohodke. Slabi poslovni rezultati organizacij združenega dela se bodo morali nujno odražati v zniževanju osebnih dohodkov.

Načrtovano je, da bodo sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb lahko v 1983. letu v občinah in republiki naraščala polovico počasneje od nominalne rasti dohodka, kar pomeni, da bi se realno zmanjšala za 6,6 %.

Zaradi bistveno zmanjšanega priliva temeljnega prometnega davka, ki je namenjen za financiranje splošne porabe in posebej zveznega proračuna, bo potrebno prihodnje leto uvesti nekatere nove vire zbiranja sredstev, povečati davčno izterjavo, selektivno predpisati dodatne obveznosti za tiste občane, ki ustvarjajo večji dohodek in tudi prerazporediti namene nekaterih sedanjih virov sredstev.

Tovarišice in tovariši delegati! Izpolnjevanje resolucijskih nalog v prihodnjem letu bo velika preizkušnja moči in trdnosti naše družbe ter naših zmogljivosti, sleherne organizacije združenega dela in vsakega posameznika v njej. Težave, ki nas čakajo, so velike, vendar obvladljive. Njihovo premagovanje pa bo od vseh in vsakogar zahtevalo nemalo razumnosti, strpnosti, medsebojnega razumevanja in spoštovanja, vzajemne poštenosti do dela, strnitev vseh družbenih sil, povečano odgovornost za vse, kar počnemo in kar moramo storiti.

Zasnovo naših skupnoih nalog v 1983. letu opiramo na nadaljnjem razvoju sistema socialističnega samoupravljanja in aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, na znanju, pogumu in delavnosti, pobudah in moralni moči naših delovnih ljudi in občanov. Zato verjamemo v uresničljivost tudi tako ostro zastavljenih gospodarskih in družbenih ciljev. To pa bo vsem ustvarilo bolj zdrave temelje za nov napredek.

Prosimo vse delegate, da obravnavate, dopolnite in sprejmete osnutek resolucije o gospodarskem in družbenem razvoju SR Slovenije v 1983. letu. Hvala.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišu Janezu Zemljariču se zahvaljujem za izčrpen in celovit uvodni ekspoze k obravnavi planskih aktov za prihodnje leto.

S tem zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov.

Zbori nadaljujejo z delom takoj v svojih sejnih dvoranah. Hvala lepa.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10.25)

S K U P Š Č I N A
ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI SLOVENIJE

3. SEJA
(10. NOVEMBRA 1982)

Predsedovala: Tatjana K o s o v e l , predsednica Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije

Začetek seje ob 9.2o uri.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da začnem 3. skupno sejo zborov Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Poleg navzočih delegatov še prav posebej pozdravljam Boruta Miklavčiča, predsednika Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo, dr. Antona Fazarinca, direktorja Zavoda SR Slovenije za zdravstveno varstvo, Darjo Vižintin, predstavnico Skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij, predstavnike drugih zdravstvenih delovnih organizacij in pa predstavnike sredstev javnega obveščanja.

Na podlagi predloženih poverilnic ugotavljam, da je od 13o delegatov navzočih v Zboru uporabnikov 58 delegatov in v Zboru izvajalcev 59 delegatov, torej skupno 117 delegatov.

Ugotavljam, da sta zbora in s tem tudi skupščina sklepčna. Ima morda kdo od delegatov kakšno pripombo glede na ugotovljeno sklepčnost? (Ne.)

Če ni pripomb, prehajam k določitvi dnevnega reda. Predlog dnevnega reda za 3. sejo skupščine je objavljen v Delegatskem obveščevalcu št. 31 z dne 8. oktobra 1982.Prav tako ste dnevni red prejeli v posebnem vabilu za sejo, dne 3o. septembra 1982. Do danes k objavljenem predlogu dnevnega reda nismo dobili pripomb, niti spreminjevalnih ali dopolnilnih predlogov. Vprašujem, ali ima kdo od delegatov sedaj kakšen predlog? (Ne.)

Če ni dopolnil, predlagam, da sprejmemo objavljeni dnevni red in danes razpravljamo o naslednjih zadevah:

1. poročilo o delu Zdravstvene skupnosti Slovenije med 2. in 3. sejo skupščine ter potrditev zapisnika 2. seje, ki je bila 9. julija 1982 in se je nadaljevala 2o. julija 1982,

2. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom zakona,

3. osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za leto 1983,

4. imenovanje novega namestnika delegata Zdravstvene skupnosti Slovenije v zbor Zveze skupnosti zdravstvenega zavarovanja in zdravstva Jugoslavije,

5. obrazložitve za ločeni seji zborov.

Prosim delegate, ki soglašajo s predlaganim dnevnim redom, da to potrdijo z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da delegati soglašajo s predlaganim dnevnim redom.

Pri tem bi vas rada opozorila, da nastopa Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije pri 2. točki dnevnega reda, to je pri obravnavi predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom zakona kot četrti zbor Skupščine SR Slovenije ter pri 3. točki dnevnega reda, to je pri obravnavi osnutka resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije v letu 1983 kot eden izmed zainteresiranih zborov Skupščine SR Slovenije. Zaradi tega, skladno z opredelitvami 33. člena statuta Zdravstvene skupnosti Slovenije, samoupravne odločitve sprejemamo z večino glasov vseh delegatov obeh zborov. To velja tudi za 4. točko dnevnega reda.

Preden nadaljujemo z 2. točko dnevnega reda predlagam, da imenujemo petčlansko skupino delegatov, ki bi posebej pozorno spremljala razprave oziroma predloge delegatov ter ob zaključku posameznih točk dala svoje mnenje o usklajenosti zasnovanih sklepov s stališči iz razprave. V skupino predlagam naslednje delegate: dr. Jožico Suhadolnik iz Ptuja, dr. Jožeta Arzenška iz Celja, Mirka Novaka iz Ormoža, Dušana Vogriča iz Kranja in Zdravka Črva iz Jesenic.

Ali delegati soglašate s tem predlogom? (Da.) Če ni pripomb, prosim imenovano skupino,da se sestane. Prav tako prosim delavce strokovne službe, da jim pomagajo pri njihovem delu.

Prehajamo na 2. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom zakona.

Kot se spomnite, je pobudo za spremembo 2. odstavka 2o. člena zakona o zdravstvenem varstvu podala prav naša skupščina. Ta pobuda je bila 14. julija letos v zborih Skupščine SR Slovenije tudi sprejeta. Skupščina je takrat naložila Izvršnemu svetu, da pripravi v najkrajšem času predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom. Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo kot nosilec te naloge je pri tem v celoti upošteval tudi predloge naše skupščine glede tega, kako naj bi zakon opredelil vprašanje obveznosti uporabnikov glede participacije k posameznim zdravstvenim storitvam. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom je objavljen v Delegatskem obveščevalcu št. 31 na strani 7, obrazložitev na strani 7 in 8 in kratek povzetek z zasnovo sklepa pa na strani 3. Predlog za izdajo zakona z osnutkom sta že obravnavala Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije 26. oktobra 1982 in ga z nekaterimi pripombami sprejela. Osnutek pa je lahko sprejet in se pripravlja predlog šele, ko ga sprejme tudi naša skupščina. Preden preidemo na razpravo, vprašujem predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, če meni, da je potrebna uvodna obrazložitev. (Ni potrebna.)

Pred pričetkom razprave bi vas želela seznaniti s stališči naših koordinacijskih odborov glede osnutka zakona. Ta dva sta osnutek podprla, vendar sta predlagala spremembo 3. alinee 1. člena osnutka zakona. Priključujeta se namreč mnenju Koordinacijskega odbora za načrtovanje družine pri Republiški konferenci SZDL,ki je predlagal, da bi naj ženske bile oproščene plačila participacije le za zdravstvene storitve v zvezi z nosečnostjo, porodom in materinstvom, za ostale storitve v zvezi s svobodnim odločanjem o rojstvu otrok pa v skladu s socialnim položajem. To je tudi edina sprememba, ki sta jo odbora dala k osnutku zakona.

Preden preidemo na razpravo, bi se seznanili tudi s stališči medzborovske skupine delegatov, ki smo jo imenovali za spremljanje uresničevanja sistema zdravstvenega varstva pri nas skupaj z Zborom združenega dela in Zborom občin na julijski seji. Prosim predstavnika te skupine dr. Herberta Bernhardta, da nas seznani z njenimi stališči oziroma predlogi, ki jih je posredovala tudi zborom Skupščine SR Slovenije.

D r . H e r b e r t B e r n h a r d t : Kot član skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zdravstvenega varstva v SR Sloveniji bom poročal o seji, ki smo jo imeli dne 13. oktobra 1982. V razpravi smo člani skupine ugotovili, da je 2o. člen zakona o zdravstvenem varstvu glede na potrebe in izkuš-

nje v praksi preveč tog in omejuje možnosti prilagajanja zdravstvenih skupnosti zaostrenim gospodarskim razmeram. Uvajanje prispevka posameznih uporabnikov na širših osnovah naj ne bi predstavljalo zgolj vzgojno usmerjevalnega ukrepa v smislu racionalizacije uporabe zdravstvenih storitev in zdravil, ampak z izboljšanjem sistema tudi ustrezen finančni vir na področju zdravstva. Taka sprememba pa bo prinesla željene rezultate le ob hkratnem ukrepanju zdravstvenih delavcev in organizacij za boljše in racionalnejše organiziranje zdravstvene dejavnosti in za uspešnejše sporazumevanje in dogovarjanje o vprašanjih zdravstvene politike v okviru zdravstvenih skupnosti.

Na podlagi tega so delegati menili, da so predlagane spremembe in dopolnitve zakona o zdravstvenem varstvu potrebne in so jih v načelu podprli, vendar pa je bilo v nadaljnji razpravi opozorjeno, da predstavljajo predlagane spremembe in dopolnitve zakona dejansko le delno rešitev za nastale probleme na področju zdravstva. V zvezi s tem se zastavlja vprašanje medsebojnega odnosa predvidenih sprememb 2o. člena in nespremenjenega 46. člena zakona o zdravstvenem varstvu, ki določa obseg zagotovljenega programa. Praksa namreč kaže, da bo treba preveriti širino zagotovljenega programa,katera v sedanjem stanju občinskim zdravstvenim skupnostim ne omogoča potrebnega prilagajanja potrebam sredine oziroma povzroča nesmotrno trošenje solidarnostnih sredstev. Zato je bila v razpravi dana pobuda, da se k reševanju tega vprašanja pristopi celovito in v tem okviru izvede potrebne spremembe zakona o zdravstvenem varstvu in ustreznih samoupravnih sporazumov, v katerih je treba obseg pravic uskladiti z gospodarskimi možnostmi slovenskega prostora kot celote. V razpravi o posameznih rešitvah, na katerih temelji zakon oziroma o osnutku zakona, je skupina posebej pozorno obravnavala naslednja vprašanja:

1. Določba 1. odstavka 1. člena z uporabo besede "praviloma" dopušča možnost uvedbe prispevka tudi za vse tu naštete kategorije uporabnikov. Skupina je v razpravi o ustreznosti take rešitve ugotovila, da predlagano besedilo tega odstavka omogoča, da se v občinskih skupnostih samostojneje in prožneje sporazumevajo tudi o vprašanju prispevka v skladu z razmerami na svojem območju. Osnove in merila za sporazumevanje o tem vprašanju pa je v tem primeru seveda treba uskladiti in sprejeti v okviru Zdravstvene skupnosti Slovenije.

2. V primeru določitve izrecne zakonske oprostitve tu naštetih kategorij uporabnikov, torej s črtanjem besede "praviloma", pa se občinskim zdravstvenim skupnostim možnosti sporazumevanja ustrezno zožijo, hkrati pa se po mnenju skupine postavi tudi vprašanje širine tu določenih izjem od plačila prispevka. V tem okviru se je v dosedanjih razpravah zastavilo predvsem vprašanje določitve obsega oziroma v primeru vključitve kontracepcije in ukrepov svobodnega odločanja o rojstvu otrok med zakonske oprostitve, o čemer še tečejo strokovna proučevanja. Skupina se o dokončnem besedilu tega odstavka ni odločila. Opozorila pa je, da je treba zagotoviti družbeno varstvo določenih kategorij prebivalstva, kakor tudi upoštevati socialni vidik oprostitev. Skupina predlaga, da se ob upoštevanju navedenih utemeljitev v nadaljnjih razpravah določijo usmeritve predlagatelju za pripravo predloga zakona, predvsem v skladu z razpravo na sejah zborov.

3. Glede 2. odstavka 1. člena je skupina menila, da je pri določanju obsega obolenj, ki so izvzeta od plačila prispevka, treba upoštevati predloge, naj se vključijo še nekatera obolenja (hemofilija). O teh vprašanjih naj predlagatelj ustrezno upošteva tudi strokovno mnenje Zdravstvenega sveta Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

4. Skupina je podprla predlagano rešitev iz 2. člena. Menila pa je, da jo je treba natančneje oblikovati, tako da bo nedvomno določala, da je uporabnik zavezan prispevati k plačilu stroškov za tiste zdravstvene storitve, ki jih uveljavlja na lastno željo v drugačnem standardu ali višjem normativu. Skupina delegatov predlaga pristojnim zborom Skupščine SR Slovenije, da sprejmejo predlog zakona za izdajo z osnutkom in naložijo predlagatelju pripravo predloga zakona na podlagi pripomb in izhodišč, vsebovanih v tem poročilu, in razprave na sejah zborov.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Zahvaljujem se tovarišu Bernhardtu za podana stališča in začenjam z razpravo. Kdo prosim želi razpravljati? Besedo ima Vladimir Badovinac, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Ljubljana Center.

V l a d i m i r B a d o v i n a c : Pri obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu SR Slovenije je skupščina Občinske zdravstvene skupnosti Ljubljana Center sprejela na predlog delegacij sklep, da se naj 2o. člen omenjenega zakona dopolni z dvema alineama, ki se glasita:

- brezposelnim diplomantom srednjega, višjega in visokega izobraževanja, ki še niso pridobili pravic, da bi prejemali denarno nadomestilo ali denarno pomoč za primer brezposelnosti,

- osebam, ki iščejo nujno medicinsko pomoč, vključno s storitvami na rentgenskem urgentnem bloku.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Prosim, kdo bo še razpravljal? Besedo ima France Grandovec, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Maribor Pobrežje.

F r a n c e G r a n d o v e c : Delegati skupščine Občinske zdravstvene skupnosti Maribor Pobrežje so na seji dne 4.11.1982 obravnavali predloženi osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu.

Osnutek podpirajo, predlagajo pa dve dopolnitvi, in sicer:

1. V drugem odstavku spremenjenega 2o. člena naj se beseda "praviloma" izpusti in ne vnese v predlog. S tem bo podana enakost uporabnikov v vsem slovenskem prostoru;

2. v novem tretjem odstavku naj se za besedilom "duševnih bolezni" doda še "multiple skleroze in živčno-mišičnih bolezni ter hemofilije".

Delegati so bili mnenja, da je nujno, da so uporabniki, ki bolujejo za multiple-sklerozo in hemofilijo oproščeni participacije še naprej, saj sta navedeni dve bolezni dolgotrajni in spadata v zagotovljeni obseg zdravstvenega varstva (46. člen zakona o zdravstvenem varstvu).

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Besedo ima dr. Jože Arzenšek, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Celje.

D r. J o ž e A r z e n š e k : Pripomb oziroma dopolnitev, ki so bile že podane, ne bi ponavljal, ker so praktično zajete tudi v naših pripombah k osnutku zakona. Naj navedem samo eno dopolnitev glede na umestnost, da bi se nekoliko spremenilo besedilo 3. odstavka 1. člena. Predlagamo, naj bi v odstavku, ki govori o izvajanju zdravljenja na domu, zapisali: "zdravljenje in nega na domu", saj strokovno utemeljeno nastopata v izvajanju zdravstvenega varstva kompleksno in kontinuirano. Osnovni koncept patronažne službe in pa tudi izvajanja strokovne nege na domu je že sprejet. Jasno je, da je zdravljenje in nega v neposredni povezavi.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Prosim, želi še kdo razpravljati? Besedo ima Miloš Zdjelar, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Brežice.

M i l o š Z d j e l a r : Delegacija za zdravstvo Tehničkog remontnog zavoda Bregana razmatrala je osnutak Zakona o promjenama i dopunama Zakona o zdravstvu.

Dajemo primjedbu na novo predloženi član 2o a u kome se govori o utvrdjivanju i korišćenju zdravstvenih usluga, gdje ovlašten radnik zdravstvene radne organizacije da utvrdi da li je nekom potrebna neka od zdravstvenih usluga koju zahtjeva korisnik zdravstvene usluge. Mi predlažemo da se promjeni tekst u članu 2o a, i da glasi da o toj uslugi odlučuje konzilij ili da se ta mogućnost koja je dana pojedincu briše iz zakona.

Obrazloženje. Ovakvim rješenjem u zakonu se ne slažemo iz razloga što pojedinac može da pogriješi ili zloupotrebi ovlaštenje koje mu daje zakon, a naročito kad se radi o finansijskim sredstvima, jer mnogo puta su sredstva važnija od čovjeka.

Ovakova odredba u zakonu je protiustavna i sprečava pojedinca kod slobodnog izbora ljekara i zdravstvene organizacije, a u suprotnosti je sa članom lol zakona o zdravstvu.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Prosim! Besedo ima Slavko Grčar, direktor skupne strokovne službe.

S l a v k o G r č a r : Tovarišice in tovariši delegati! Glede na nekatera mnenja o tem, da bi bilo treba v zakonu o zdravstvenem varstvu menjati tudi 46. člen, ki govori o zagotovljenem programu, bi rad spregovoril nekaj besed. Zdi se mi, da vsi veste, da je v 46. členu tega zakona zagotovljeni program opredeljen zelo načelno. Navedene so kategorije prebivalstva oziroma uporabnikov od otrok do upokojencev in posamezne vrste bolezni, nekatere nalezljive bolezni in tako dalje. Vendar obseg tega varstva ni dimenzioniran. Ta obseg je dimenzioniran v samoupravnem sporazumu o temeljih planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji in v drugih samoupravnih sporazumih. Značilnost pa je, da je izvrševanje teh pravic v različnih občinah različno, deloma je v odvisnosti od stanja zdravstvenih organizacij in drugih možnosti, deloma v povezanosti z ravnijo zdravstvene prosvetljenosti prebivalstva, z navadami, ki so na določenem območju itd.

Mislim, da je v tem mesto za morebitne spremembe in dopolnitve, ne pa v zakonu. V zakonu je najbrž jasno, da moramo imeti v zagotovljenem programu vse zdravstvene storitve, povezane z otroci, ženskami v zvezi z nosečnostjo, porodom, borci, nezaposlenimi in socialnimi podpiranci.Tu se je težko opredeliti za kakšno restrikcijo. Posebej še tudi iz enega drugega razloga, na katerega moramo biti pozorni. Maneverski prostor za spreminjanje pravic v zdravstvenem varstvu je razmeroma majhen. To resnico je treba priznati. V zagotovljenem programu zdravstvenega varstva ni na primer srčnih bolezni, nesreč, poškodb in mnogih drugih bolezni, pa vendarle nikomur ne prihaja na misel, da bi uporabniku, kadar potrebuje zdravniško pomoč, odgovoril, da pač te bolezni ni v programu in zdravniške pomoči ne more dobiti. Mislim, da je popolnoma jasno, da je nacionalno zdravstveno varstvo v Sloveniji velika dobrina, ki jo naši delovni ljudje in občani že vsa ta leta imajo in jo tudi želijo ohraniti.

Drugo je seveda vprašanje intenzivnosti uresničevanja teh posameznih pravic. To pa je tisto, kar ni v zakonu, ampak je v samoupravnih sporazumih in v praksi. Zdi se mi prav, da bi tudi v nadaljnjih razpravah o zakonu imeli to dejstvo pred očmi in da ne bi za vsako ceno predlagali sprememb zakona samega, ker s tem nič ne dosežemo. Moramo pa na posameznih področjih in območjih videti, kako se te pravice uresničujejo. Tu so znana dejstva na primer, da je treba v praksi tudi doktrinarno preveriti, ali je prav, da je toliko in toliko sistematičnih pregledov otrok v določenem času, ali je prav, da se zahteva toliko in toliko pregledov nosečnic in tako dalje, seveda, če ne gre za neka posebna bolezenska stanja, ki pa jih je treba imeti posebej pred očmi in jih upoštevati. To je potem bolj stvar praktičnih dogovorov na posameznem območju kot pa stvar zakonske regulative.

Predlagam, da bi v tej smeri morda tudi ponovno razmisliila medzborovska komisija, katere stališča in poročilo smo danes slišali. Zdi se mi, da bi bilo prav, da bi oblikovali podrobnejša in nekoliko kompletnejša pojasnila in jih posredovali tudi drugim organom in organizacijam. Kajti velikokrat se pojavlja misel, da je treba spremeniti zagotovljeni program, ker je ta ovira za racionalizacijsko politiko na področju zdravstvenega varstva. Menim, da ta trditev ni točna in da vse te in druge okoliščine, o katerih sem govoril, napotujejo, ne na spremembo zakona in tudi ne na spremembo pravic, ampak na dogovor o tem, kako intenzivno bomo te pravice uresničevali na posameznih območjih v skladu z danimi pogoji in možnostmi.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Želi še kdo razpravljati? Besedo ima dr. Janez Janžekovič, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto.

D r . J a n e z J a n ž e k o v i č : Skupščina Občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto je razpravljala o osnutku zakona in ocenila, da je predloženi osnutek sprejemljiv. Vendar pa skupščina ni soglašala z besedilom zasnove

sklepa, po katerem naj bi se korigirala 3. alinea 1. člena, ki se glasi: "ženskam, ko gre za kontracepcijo, porod ali za druge ukrepe v zvezi s svobodnim odločanjem o rojstvu otrok". Izoblikovano je bilo mnenje, naj bi bil glavni regulator za oprostitev plačila participacije gmotni položaj uporabnice. Poleg tega je skupščina zavzela stališče, da se višina participacije in merila za ugotavljanje tega položaja v največji meri poenotijo za vso Slovenijo, da ne bi prišlo do takšnih razlik kot so sedaj. Menim, da bi bilo potrebno o teh dveh stvareh še nekoliko razmisliti. Hvala lepa.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Besedo ima dr. Anton Zorko, delegat Občinske zdravstvene skupnosti Maribor-Ruše.

D r . A n t o n Z o r k o : Delegati skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti Maribor-Rotovž in Maribor-Ruše smo na zadnji seji, ki smo jo imeli 5. novembra 1982, obravnavali predloženi osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in z njimi soglašali. Vendar pa smo, glede na razpravo delegata iz Novega mesta, nekoliko drugačnega mnenja. Menimo, da bi naj ženska, ko odloča o svobodnem planiranju družine, bila oproščena plačila participacije pri pregledih, kontracepciji, pri rojstvu in pri pregledih za porod. Vendar pa, kadar gre za oprostitev pri umetni prekinitvi nosečnosti, ki ni medicinsko indicirana, pa naj ne bi bila oproščena plačila participacije. Izhajali smo namreč iz dveh stališč. Prvič, če ženski odvzamemo možnost participacije za prve preglede in s tem tudi za samo kontracepcijo, bi se znalo zgoditi, da bomo imeli na mah, predvsem v severni regiji Slovenije, poplavo kriminalnih abortusov, kot smo jo že imeli. In drugič. Kar zadeva medicinsko indikacijo za prekinitev nosečnosti, pa tu ni nobene dileme. V vsakem primeru bi ženska morala biti oproščena plačila participacije. Hvala.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala. Prosim, ali želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ni več razpravljalcev, zaključujem razpravo k tej točki dnevnega reda.

Preden bi razpravljali o zasnovi sklepa, bi poskušala odgovoriti na nekatera vprašanja. Mislim pa, da je pretežni del vprašanj že rešen v zasnovi predloga zakona.

Glede razprave delegata iz Občinske zdravstvene skupnosti Ljubljana Center, moram reči, da se te oprostitve nanašajo na zagotovljeni program. Če to ni v zagotovljenem programu, potem seveda o tej vrsti oprostitev oziroma plačilu participacije, tu ne moremo razpravljati. S predlaganimi spremembami in dopolnitvami smo samo zožili krog storitev, ki so oproščene plačila participacije.

Glede na razpravo tovariša delegata iz Brežic pa bi morala reči tole. Če ste pogledali na prvi strani Delegatskega obveščevalca stališča Zbora združenega dela in Zbora občin Skupščine SR Slovenije ob obravnavi informacije o uresničevanju zdravstvenega varstva, nam je tam naložena obveznost, da je v sistem zdravstvenega varstva potrebno uvesti standardiziranje posameznih storitev zavarovancev. Kdo in kako bo odločal, pa je delno že urejeno v samoupravnem sporazumu o postopku in načinu uresničevanja pravic iz zdravstvenega varstva oziroma bo urejeno v samoupravnem sporazumu o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva. Ta vprašanja bo potrebno temeljito pretehtati in jih tudi ustrezno urediti, da ne bo prihajalo do zlorab,tako na strani izvajalcev kot na strani uporabnikov.

Predlagam, da razpravljamo o naslednjem sklepu.

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je 10. novembra 1982 obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu. Skupščina ugotavlja, da je osnutek zakona usklajen s stališči, ki sta jih sprejeli Skupščina SR Slovenije in Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije in ga zato sprejema.

Hkrati pa skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije predlaga, naj bi 3. alineo 1. člena osnutka zakona spremenili tako, da bi bile ženske oproščene participacije pri storitvah v zvezi z uresničevanjem pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok v tistem delu, ki zadeva materinstvo in porod, medtem ko

naj bo oprostitev pri kontracepciji in umetni prekinitvi nosečnosti, ki ni medicinsko indicirana, odvisna od socialnega stanja zavarovanke.

To je sedaj nekoliko v nasprotju, kar so nekateri tovariši v razpravi predlagali. Vendar smo v nekoliko nerodnem položaju. Mi bi namreč morali imeti to našo sejo skupščine sočasno s sejo republiške skupščine, da bi se vprašanja, za katere bi predlagali drugačno ureditev, uskladila že med zbori. Vendar pa mislim, da ni nič zamujenega, ker gre v tej fazi za osnutek zakona. Vaši predlogi bodo posredovani predlagatelju, čeprav lahko povem, da priprava predloga zakona praktično že upošteva sugestije, ki so bile izražene na današnji seji.

Sprašujem skupino delegatov, če meni, da je na podlagi razprave potrebno predlagano zasnovo sklepa dopolniti ali spremeniti?

D r . J o ž e A r z e n š e k : Pooblaščena skupina delegatov tega zasedanja skupščine meni, da je formulacija sklepa pravilna, posebno ob utemeljitvi predsednice Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije, da bodo pripombe oziroma sugestije, ki so bile dane s strani delegatov, posredovane predlagatelju in upoštevane, kolikor so seveda v skladu z doktrino, pri pripravi predloga zakona o zdravstvenem varstvu. Drugih pripomb nimamo.

Predsednica T a t j a n a K o s o v e l : Hvala lepa. Želi morda še kdo dopolniti ali spremeniti predlagani sklep? (Ne.) Če ni dodatnih predlogov, predlagam, da glasujemo o predlaganem sklepu z dopolnitvijo, da se podane pripombe takoj posredujejo Republiškemu komiteju za zdravstveno in socialno varstvo.

Delegate, ki soglašajo s tako oblikovanim sklepom, prosim, da dvignejo roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije sprejela predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom zakona.

S tem je postopek enakopravne obravnave in sklepanja skupaj z zbori Skupščine SR Slovenije opravljen.

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

Berlot Branko 16
Blejc Danica 29
Borko Albin 19
Božič Jože 14
Car Branka 8, 96
Cetina Ivanka 64
Colarič Božidar 15
Čeh Tone 28
Dolenc Franc 3o
Drofenik Marija 51, 84, 85
Gabrovšek Jože 29, 42
Homan Franc 46
Hribar Milan 38
Ivanuša Herman 39
Jan Jernej 44, 76, 86, 88
Kavčič Mirko 13
Kološa Berta 19
Konda Helena 61
Kordič Rade 52
Kostiov Aleksander 57
Krajnik Milan 24
Krivec Bernard 71, 89
Križnik Helena 3o
Lindner Alojz 86
Medle Slavko 5o
Mervič Branko lo, 2o
Nemec Jože 81
Podbrežnik Jože 92, 95
Pogačnik Milan 79
Potisk Albin 26
Potrč Miran 97, loo
Pregl Živko 7, 9
Prešern Boris 27, 43, 69, 71, 74, 75, 82, 87, 95, 96, loo
Ptičar Viktor 12, 35, 62
Samar Milivoj 4o, 42, 43
Selšek Cvetka lol
Skornšek Jože 33, 8o, 88
Skubin Boris 51
Spruk Miran 66
Stanonik Jože 63
Strniša Janez 92
Šepič Rudi 48, 67, 69, 7o, 74
Škufca Franc 37
Štefančič Terezija 55
Trebežnik Staša 3, 59
Trčko Tone 64
Turnšek Jože 31
Vogrinčič Ivan 24
Vrbnjak Alojz 23, 8o
Vreže Franc 27
Vrtačnik Mihael 9
Vuga Vlado 23
Vukelj Jože 13, 42
Žehelj Majda 8, 17, 51, 72
Žekar Jelka 94

Zbor občin

Bauman-Čenčič Silva 176
Brenčič Franc 127, 16o
Breznik Valentin lo9, 167
Bučar Ivan 159
Dežjot Franc 118
Donža Lojze 178
Dular Uroš 168
Gulič Uroš 12o, 162, 177
Horvat Alojz 111, 139, 145, 166
Kampuš Jožica 151
Korelič Bruno 154
Korun Franjo 168
Krašovec Anton 165
Kučan Janez 121, 145
Kuharič Božo 183
Kukovičič Marija 126
Lipoglavšek Franc 128, 144
Lončar Marija 178
Majdič Cveto 186
Mandl Ivan 142
Meke Franc 123
Mele Milena 125
Metlika Avgust 15o
Mlinar Jure 171, 189
Naprudnik Milan 184
Oblak Marjan 14o, 17o, 172
Perlič Zvonko 113
Poropat Marjan 162
Pučko Jože 122, 143
Rome Rudolf 168, 188
Samec Ladislav lo3, 157
Selšek Cvetka 137, 139, 173, 18o, 185
Simčič Janko 147
Strniša Janez 155, 156
Šac Stanko 134, 163
Šeliga Tone 118, 131
Šulin Miloš 142
Vezovnik Maks 129
Vidic Vlasta 143
Vidoz Hermin lo9
Vuga Lucijan 127, 138, 143, 148, 152, 153, 156
Žakelj Viktor lo7, 135, 184

Družbenopolitični zbor

Aljančič Marija 2o9
Cigale Marija 2o6
Čačinovič Rudi 196
Herga Francka 253
Jan Jernej 248
Jereb Silva 21o, 244, 254
Korošec Štefan 222, 237
Kotar Marjan 227, 242
Križman Igor 2oo, 2o1, 225, 241
Kučan Milan 211
Marolt Jože 254
Mislej Tomaž 246
Mrcina Franc 2o8
Pengov Anton 243, 244
Potrč Miran 229
Prosenc Miloš 194
Pucer Dino 235, 236
Samar Milivoj 225
Sintič Jože 252, 255
Šetinc Mile 2o4
Šinigoj Dušan 219
Škerbec Valerija 244
Ude Lojze 197
Vratuša Anton 198
Vrhovčak Ivanka 218
Žunič Stane 237

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Zemljarič Janez 257

Skupščina
Zdravstvene skupnosti Slovenije

Arzenšek Jože 269, 272
Badovinac Vladimir 269
Bernhardt Herbert 267
Grandovec Franc 269
Grčar Slavko 27o
Janžekovič Janez 27o
Zdjelar Miloš 269
Zorko Anton 271

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

V S E B I N A

Z b o r z d r u ž e n e g a d e l a

9. seja - 25. novembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 1

G o v o r n i k :

Staša Trebežnik 3

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 9. seje Zbora združenega dela 3

2. Odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora združenega dela 6

3. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 6

G o v o r n i k i :

Živko Pregl 7
Branka Car 8
Majda Žehelj 8
Živko Pregl 9
Mihael Vrtačnik 9
Branko Mervič 1o

4. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 11

G o v o r n i k i :

Viktor Ptičar 12
Mirko Kavčič 13
Jože Vukelj 13
Jože Božič 14
Božidar Colarič 15
Branko Berlot 16
Majda Žehelj 17
Albin Borko 19
Berta Kološa 19
Branko Mervič 2o
Alojz Vrbnjak 23
Vlado Vuga 23
Ivan Vogrinčič 24
Milan Krajnik 24
Albin Potisk 26
Franc Vreže 27
Boris Prešern 27
Tone Čeh 28
Jože Gabrovšek 29
Danica Blejc 29
Franc Dolenc 3o
Helena Križnik 3o
Jože Turnšek 31

6. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 33

G o v o r n i k a :

Jože Skornšek 33
Viktor Ptičar 35

6. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona 37

G o v o r n i k :

Franc Škufca 37

7. Predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona 38

G o v o r n i k a :

Milan Hribar 38
Herman Ivanuša 39

8. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona 4o

G o v o r n i k i :

Milivoj Samar 4o
Jože Vukelj 42
Jože Gabrovšek 42
Milivoj Samar 43
Boris Prešern 43

9. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona 44

G o v o r n i k a :

Jernej Jan 44
Franc Homan 46

1o. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona 47

11. Osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 48

G o v o r n i k i :

Rudi Šepič 48
Slavko Medle 5o
Majda Žehelj 51
Boris Skubin 51
Marija Drofenik 51
Rade Kordič 52

12. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona 52

13. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo in predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani 53

14. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih, s posebnim obravnavanjem držav v razvoju, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 138 o minimalnih starosti za sklenitev delovnega razmerja, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačani odsotnosti za izobraževanje, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja in predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije 54

15. Nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 .. 54

G o v o r n i k :

Terezija Štefančič 55

16. Nadaljevanje razprave o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 56

17. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave 56

G o v o r n i k :

Aleksander Kostiov 57

9. seja - nadaljevanje 13. decembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja 58

2. Določitev dnevnega reda 58

3. Poročilo verifikacijske komisije 59

G o v o r n i k :

Staša Trebežnik 59

Dnevni red:

1. Nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 ..... 6o

G o v o r n i k i :

Helena Konda 61
Viktor Ptičar 62
Jože Stanonik 63
Ivanka Cetina 64
Tone Trčko 64

Miran Spruk 66

2. Osnutek odloka o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1983 66

G o v o r n i k :

Rudi Šepič 67

3. Osnutek odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1983 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino 68

4. Osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982 69

G o v o r n i k a :

Boris Prešern 69
Rudi Šepič 69

5. Osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 ..... 7o

G o v o r n i k i :

Rudi Šepič 7o
Bernard Krivec 71
Boris Prešern 71
Majda Žehelj 72

6. Osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983 73

7. Osnutek zakona o razporeditvi pravic organizacij združenega dela do zadolževanja v tujini v zvezi s posojilom, ki ga je odobrila Evropska investicijska banka 73

8. Osnutek zakona o dopolnitvah zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin 73

G o v o r n i k a :

Rudi Šepič 74
Boris Prešern 74

9. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino 75

G o v o r n i k i :

Jernej Jan 76
Milan Pogačnik 79
Jože Skornšek 8o
Alojz Vrbnjak 8o
Jože Nemec 81
Boris Prešern 82
Marija Drofenik 84

1o. Osnutek odloka o projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 85

G o v o r n i k i :

Marija Drofenik 85
Jernej Jan 86
Alojz Lindner 86

11. Osnutek odloka o projekciji devizne bilance Jugoslavije za leto 1983 86

12. Osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983 87

G o v o r n i k i :

Boris Prešern 87
Jože Skornšek 88
Jernej Jan 88

13. Osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 88

14. Nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 89

G o v o r n i k :

Bernard Krivec 89

15. Volitve in imenovanja 9o

- predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov 9o
- predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji 9o
- predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani 9o
- predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike 91
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok 91
- sprememba v sestavi skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije 91

16. Predlogi in vprašanja delegatov 91

G o v o r n i k i :

Jože Podbrežnik 92
Janez Strniša 92
Jelka Žekar 94
Boris Prešern 95
Jože Podbrežnik 95
Branka Car 96

17. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino 97

G o v o r n i k :

Miran Potrč 97

18. Osnutek odloka o skupni devizni politiki za leto 1983 ..... loo

G o v o r n i k i :

Miran Potrč ..... loo
Boris Prešern ..... loo
Cvetka Selšek ..... lol

Z b o r o b č i n

9. seja - 25. novembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 1o2

G o v o r n i k :

Ladislav Samec 1o3

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 9. seje Zbora občin 1o4

2. Odobritev zapisnikov 7. in 8. seje Zbora občin 1o6

3. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ..... 1o7

G o v o r n i k i :

Viktor Žakelj 1o7
Valentin Breznik 1o9
Hermin Vidoz 1o9
Alojz Horvat 111

4. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 113

G o v o r n i k i :

Zvonko Perlič 113
Franc Dežjot 118
Tone Šeliga 118
Uroš Gulič 12o
Janez Kučan 121
Jože Pučko 122
Franc Meke 123
Milena Mele 125
Marija Kukovičič 126
Lucijan Vuga 127
Franc Brenčič 127
Franc Lipoglavšek 128
Maks Vezovnik 129

5. Osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 ..... 13o

G o v o r n i k :

Tone Šeliga 131

6. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks z osnutkom zakona 133

7. Predlog za izdajo zakona o določitvi stopenj in nekaterih olajšav za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v letu 1983 z osnutkom zakona 134

G o v o r n i k :

Stanko Šac 134

8. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona 135

G o v o r n i k :

Viktor Žakelj 135

9. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino z osnutkom zakona 137

G o v o r n i k a :

Cvetka Selšek 137
Lucijan Vuga 138
Cvetka Selšek 139

10. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za spodbujanje konvertibilnega deviznega priliva od izvoza blaga domače proizvodnje in storitev za leto 1983 z osnutkom zakona 139

G o v o r n i k :

Alojz Horvat 139

11. Osnutek zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1983 ..... 14o

G o v o r n i k i :

Marjan Oblak 14o
Miloš Šulin 142
Ivan Mandl 142
Vlasta Vidic 143
Jože Pučko 143
Lucijan Vuga 143
Franc Lipoglavšek 144
Janez Kučan 145
Alojz Horvat 145

12. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona 146

13. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev železniškim transportnim organizacijam združenega dela za nakup tirnih vozil domače izdelave 146

G o v o r n i k :

Janko Simčič 147

14. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo in predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo na eni strani ter državami članicami Evropske skupnosti za premog in jeklo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na drugi strani 147

G o v o r n i k :

Lucijan Vuga 148

15. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 148 o varstvu delavcev pred poklicnimi riziki, ki jih v delovnem okolju povzročajo onesnaženost zraka, hrup in vibracije, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 14o o plačani odsotnosti za izobraževanje, predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 142 o poklicnem usmerjanju in o strokovnem usposabljanju zaradi širjenja človekovega obzorja in predlog zakona o ratifikaciji konvencije Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih s posebnim obravnavanjem držav v razvoju 15o

16. Predlogi in vprašanja delegatov 15o

G o v o r n i k i :

Avgust Metlika 15o
Jožica Kampuš 151
Lucijan Vuga 152

17. Nadaljevanje razprave o osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 153

G o v o r n i k :

Bruno Korelič 154

18. Predlogi in vprašanja delegatov 155

G o v o r n i k a :

Janez Strniša 155
Lucijan Vuga 156

9. seja - nadaljevanje 13. decembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 156

G o v o r n i k :

Ladislav Samec 157

2. Določitev dnevnega reda 157

Dnevni red:

1. Nadaljevanje razprave o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 158

G o v o r n i k i :

Ivan Bučar 159
Franci Brenčič 16o
Marjan Poropat 162
Uroš Gulič 162
Stanko Šac 163
Anton Krašovec 165
Alojz Horvat 166
Valentin Breznik 167
Rudolf Rome 168
Uroš Dular 168
Franjo Korun 168

2. Osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za leto 1983 169

3. Osnutek zakona o spremembi zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1982 169

4. Osnutek zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 ..... 17o

G o v o r n i k a :

Marjan Oblak 17o
Jure Mlinar 171

5. Osnutek odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1983 172

6. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin 172

G o v o r n i k :

Marjan Oblak 172

7. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino 173

G o v o r n i k i :

Cvetka Selšek 173
Silva Bauman-Čenčič 176
Uroš Gulič 177
Lojze Donža 178
Marija Lončar 178
Cvetka Selšek 18o

8. Osnutek odloka o spremembi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 ..... 18o

9. Volitve in imenovanja 181

- predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji 181
- predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani 181
- predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov 181
- predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike 182
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok 182
- sprememba v sestavi skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije 182

1o. Nadaljevanje razprave o osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 183

G o v o r n i k :

Božo Kuharič 183

11. Predlogi in vprašanja delegatov 183

G o v o r n i k i :

Viktor Žakelj 184
Milan Naprudnik 184
Cvetka Selšek 185
Cveto Majdič 186
Rudolf Rome 188

12. Nadaljevanje razprave o osnutku zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1983 189

G o v o r n i k :

Jure Mlinar 189

D r u ž b e n o p o l i t i č n i z b o r

9. seja - 25. novembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 19o

2. Določitev dnevnega reda 191

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 8. seje Družbenopolitičnega zbora 192

2. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983 193

3. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij 194

G o v o r n i k i :

Miloš Prosenc 194
Rudi Čačinovič 196
dr. Lojze Ude 197
dr. Anton Vratuša 198

4. Volitve in imenovanja 199

- predlog odloka o izvolitvi sodnikov porotnikov višjih sodišč v SR Sloveniji 199
- predlog odloka o izvolitvi sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani 199
- predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi članov delovnih teles Skupščine SR Slovenije in njenih zborov 2oo
- predlog sklepa o imenovanju medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje za območje republike 2oo

5. Nadaljevanje obravnave osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.. 2oo

G o v o r n i k i :

Igor Križman 2oo
Mile Šetinc 2o4
Marija Cigale 2o6
Franc Mrcina 2o8
Marija Aljančič 2o9

Silva Jereb 21o
Milan Kučan 211
Ivanka Vrhovčak 218
Dušan Šinigoj 219
Štefan Korošec 222
Igor Križman 225

6. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 225

G o v o r n i k :

Milivoj Samar 225

7. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v letu 1983 227

G o v o r n i k i :

Marjan Kotar 227
Miran Potrč 229
Dino Pucer 235

8. Nadaljevanje razprave o predlogu sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 237

G o v o r n i k a :

Stane Žunič 237
Štefan Korošec 237

lo. seja - 13. decembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 24o

2. Določitev dnevnega reda 24o

Dnevni red:

1. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij 241

G o v o r n i k :

Igor Križman 241

2. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravah za družbene prihodke 242

G o v o r n i k i :

Marjan Kotar 242
Anton Pengov 243
Silva Jereb 244
Valerija Škerbec 244
Anton Pengov 244

3. Predlog zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti 245

G o v o r n i k :

Tomaž Mislej 246

4. Osnutek delovnega programa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1983 246

5. Volitve in imenovanja 247

- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok 247

6. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino 248

G o v o r n i k i :

Jernej Jan 248
Jože Sintič 252
Francka Herga 253
Jože Marolt 254
Silva Jereb 254

7. Nadaljevanje razprave o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravah za družbene prihodke 255

8. Nadaljevanje razprave o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.. 255

G o v o r n i k :

Jože Sintič 255

S k u p n o z a s e d a n j e
Z b o r a z d r u ž e n e g a d e l a , Z b o r a o b č i n i n D r u ž b e n o p o l i t i č n e g a z b o r a

Zasedanje - 25. novembra 1982

Dnevni red:

1. Ekspoze Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k planskim aktom za leto 1983 257

G o v o r n i k :

Janez Zemljarič 257

S k u p š č i n a
Z d r a v s t v e n e s k u p n o s t i S l o v e n i j e

3. seja - lo. novembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 266

Dnevni red:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu z osnutkom zakona 267

G o v o r n i k i :

dr. Herbert Bernhardt 267
Vladimir Badovinac 269
Franc Grandovec 269
dr. Jože Arzenšek 269
Miloš Zdjelar 269
Slavko Grčar 27o
dr. Janez Janžekovič 27o
dr. Anton Zorko 271
dr. Jože Arzenšek 272

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna Skupščine SR Slovenije

Junij 1983

v 250 izvodih
Obseg 289 strani

Sejni zapisi
9. sklic (1982 -1986)

št. 5